The European Agricultural Fund for Rural Development:
Europe investing in rural areas

MAASEUTU 2020

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020

CCI	2014FI06RDRP001
Ohjelmatyyppi	Maaseudun kehittämisohjelma
Maa	Suomi
Alue	Manner-Suomi
Ohjelmakausi	2014 - 2022
Hallintoviranomainen	Maa- ja metsätalousministeriö
Versio	10.1
Version tila	Euroopan komission hyväksymä
Edellinen muutospäivä	17/08/2022 - 14:33:03 CEST

Sisällysluettelo

1. MAASEUDUN KEHITTÄMISOHJELMAN NIMI 11

1.1. Muutos 11

1.1.1. Muutoksen tyyppi – asetus (EU) N:o 1305/2013 11

1.1.2. Muutos, jolla muutetaan kumppanuussopimuksessa toimitettuja tietoja 11

1.1.3. Muutos, joka liittyy asetuksen (EU) N:o 808/2014 4 artiklan 2 kohdan kolmanteen alakohtaan (ei lueta mainitussa artiklassa vahvistettuihin rajoihin): 11

1.1.4. Seurantakomitean kuuleminen (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 49 artiklan 3 kohta) 11

1.1.5. Muutoksen kuvaus – asetuksen (EU) N:o 1303/2014 4 artiklan 1 kohta 11

2. JÄSENVALTIO TAI HALLINNOLLINEN ALUE 19

2.1. Ohjelman kattama maantieteellinen alue 19

2.2. Alueen luokittelu 19

3. ENNAKKOARVIOINTI 20

3.1. Kuvaus prosessista, mukaan lukien tärkeimpien tapahtumien ja välikertomusten aikataulu, suhteessa maaseudun kehittämisohjelman etenemisen keskeisiin vaiheisiin 20

3.2. Jäsennelty taulukko, jossa esitetään ennakkoarvioinnin suositukset ja miten ne on otettu huomioon 22

3.2.1. 01 Innovaatiot mahdollisuutena 24

3.2.2. 02 Innovoinnin tukeminen 24

3.2.3. 03 Monialaisten maatilojen kehittyminen 25

3.2.4. 04 Maatalouden kehittäminen 25

3.2.5. 05 Maatalouden houkuttelevuuden parantaminen 26

3.2.6. 06 Maatalouden neuvonta ja pienten maatilojen kehittyminen 26

3.2.7. 07 Yhteistoiminnan mahdollisuudet 27

3.2.8. 08 Tunnistettava keskeisimmät ympäristöhaasteet 28

3.2.9. 09 Alueellinen näkökulma 28

3.2.10. 10 Uudet toimintamallit 29

3.2.11. 11 Alueellisen ja paikallisen maaseudun kehittämisen mahdollisuudet 29

3.2.12. 12 Analyysiä kirkastettava 30

3.2.13. 13 Kannustusta uusiin toimintatapoihin 31

3.2.14. 14 Keskittyminen ydinasioihin 31

3.2.15. 15 Alueellisten suunnitelmien rooli ohjelman toteutuksessa selkeytettävä 32

3.2.16. 16 Ohjelman mahdollistavuus säilytettävä 32

3.2.17. 17 Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo 33

3.2.18. 18 Huomio keskeisiin toimialoihin 34

3.2.19. 19 Neuvonnan kehittäminen 34

3.2.20. 20 Investointien siirtymävaihe 35

3.2.21. 21 Tila- ja yritystoiminnan laajat vaikutukset 35

3.2.22. 22 Uusia ratkaisuja alueiden kehittämiseen 36
3.2.23. 23 Vahvistettava sitoutumista ympäristökorvaukseen 36
3.2.24. 24 Luonnonmukaisen tuotannon korvaus nivottava yhteen kansallisten tavoitteiden kanssa 37
3.2.25. 25 Maataloutta kehitettävä myös ilman luonnonhaittakorvausta 37
3.2.26. 26 Yhteistyö-toimenpiteen kehittäminen 38
3.2.27. 27 Toimintaryhmätyön kehittäminen 38
3.2.28. 28 Interventiologiikan vahvistaminen 39
3.2.29. 29 Rahoituksella turvattava maaseudun uudistaminen 39
3.2.30. 30 Strategisuutta vahvistettava 40
3.2.31. 31 Toimeenpanon kehittäminen ja yksinkertaistaminen 40
3.2.32. 32 Viestintää terävöitettävä 41
3.2.33. 33 Ohjelman valmistelu 42
3.2.34. 34 ERI-rahastojen välinen vuoropuhelu 42
3.2.35. 35 Läpileikkaavat tavoitteet arviointisuunnitelmaan 43
3.2.36. 36 Seurantaindikaattoreiden kehittäminen ja indikaattoreiden tavoitteet 43
3.2.37. 37 Vaikuttavuuden vahvistaminen 44
3.2.38. 38 Maaseutuvaikutukset 45
3.3. Ennakkoarviointikertomus 45
4. SWOT JA TARPEIDEN MÄÄRITTELY 46
4.1. SWOT 46
4.1.1. Yhteisiin ja ohjelmakohtaisiin taustaindikaattoreihin ja muihin laadullisiin ajantasaisiin tietoihin perustuva kattava yleiskuvaus ohjelma-alueen nykytilanteesta 46
4.1.2. Ohjelma-alueella määritellyt vahvuudet 60
4.1.3. Ohjelma-alueella määritellyt heikkoudet 63
4.1.4. Ohjelma-alueella määritellyt mahdollisuudet 66
4.1.5. Ohjelma-alueella määritellyt uhat 69
4.1.6. Yleiset asiayhteysindikaattorit 72
4.1.7. Ohjelmakohtaiset taustaindikaattorit 81
4.2. Tarvearviointi 82
4.2.1. Biotaloutta edistävien innovaatioiden lisääminen 91
4.2.2. Elintarvikealan pk-yritysten markkina- ja kuluttajalähtöisyyden sekä liiketoimintaosaamisen kehittäminen 91
4.2.3. Energiatehokkuuden ja resurssitehokkuuden parantaminen 92
4.2.4. Epäsuotuisilla alueilla toimivien tilojen toimintakyvyn turvaaminen ja kilpailukyvyn edistäminen 93
4.2.5. Geneettisen monimuotoisuuden säilyttäminen ja edistäminen 94
4.2.6. Haitallisten vieraslajien leviämisen ehkäiseminen 95
4.2.7. Harvaan asutun maaseudun tietoliikenneyhteyksien parantaminen kyläverkoilla 95
4.2.8. Ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutumisen edistäminen 96
4.2.9. Kasvihuonekaasujen ja ammoniakkipäästöjen vähentäminen maataloudessa 97

4.2.10. Kemiallisen kasvinsuojelun vähentäminen 98
4.2.11. Maaseudun infrastruktuuri 98
4.2.12. Maaseutualueiden talouden monipuolistaminen 99
4.2.13. Maaseutumaiseman ylläpitäminen ja edistäminen 100
4.2.14. Maatalouden rakenteen kehittäminen 101
4.2.15. Maatalouden riskienhallinnan kehittäminen 101
4.2.16. Maatalousalueiden lajien edistäminen peltoviljelyssä 102
4.2.17. Maatalousalueiden lajien ja luontotyyppien monimuotoisuuden säilyttäminen ja edistäminen 103
4.2.18. Maataloustuotannon jatkuvuuden turvaaminen edistämällä nuorten yrittäjien aloittamista 104
4.2.19. Monialaisten maatilojen kehittäminen 104
4.2.20. Osaamisen lisääminen 105
4.2.21. Paikallisen kehittämisen ja sosiaalisen pääoman vahvistaminen 107
4.2.22. Paikallisiin tarpeisiin vastaavan elinkeinotoiminnan edistäminen 107
4.2.23. Peltomaan eroosion vähentäminen 108
4.2.24. Peltomaan orgaanisen aineksen ylläpitäminen ja lisääminen 109
4.2.25. Peltomaan ravinnetaseiden parantaminen ja ravinnehuuhtoumien ehkäiseminen 110
4.2.26. Pienten yritysten kilpailukyvyn vahvistaminen osaamisen, innovaatioiden ja kansainvälistymisen avulla 110
4.2.27. Ravinteiden kierrättämisen edistäminen ja yhteistyön edistäminen kotieläin- ja kasvinviljelytilojen välillä 111
4.2.28. Tuotantoeläinten ennaltaehkäisevän terveydenhuollon ylläpitäminen ja hyvinvoinnin edistäminen 112
4.2.29. Uusien palvelujen ja palvelumuotojen luominen 113
4.2.30. Uusiutuvien energiamuotojen käytön lisääminen 114
4.2.31. Vesistöihin kulkeutuvan typpi- ja fosforikuormituksen vähentäminen maa- ja puutarhataloudessa 114
4.2.32. Yhteistyön lisääminen 115
5. STRATEGIAN KUVAUS 117
5.1. Maaseudun kehittämisohjelman kohteiksi valittujen tarpeiden peruste sekä tavoitteiden, prioriteettien ja kohdealojen valinta SWOT-analyysistä ja tarvearvioinnista saadun näytön perusteella Tarvittaessa perusteet ohjelmaan sisällytetyille temaattisille alaohjelmille Perusteessa on erityisesti osoitettava, että asetuksen (EU) N:o 1305/2013 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan i ja iv alakohdassa tarkoitetut vaatimukset täyttyvät 117
5.2. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden yhdistäminen ja perustelut kunkin kohdealan osalta, myös toimenpiteisiin osoitettujen määrärahojen perustelut ja rahoitusvarojen riittävyys asetettuihin tavoitteisiin nähden, kuten asetuksen (EU) N:o 1305/2013 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdassa tarkoitetaan. Toimenpidelogiikkaan sisällytetyn toimenpideyhdistelmän on perustuttava SWOT-analyysin sekä 5.1 kohdassa tarkoitettuihin perusteluihin ja tarpeiden priorisointiin. 121
5.2.1. P1: Tietämyksen siirron ja innovaatioiden edistäminen maa- ja metsätaloudessa sekä maaseudulla 121

5.2.2. P2: Maatilojen elinkelpoisuuden ja kilpailukyvyn edistäminen kaikenlaisessa maataloudessa kaikilla alueilla sekä innovatiivisen maatalousteknologian ja metsien kestävän hoidon ja käytön edistäminen 122
5.2.3. P3: Elintarvikeketjun organisoitumisen edistäminen mukaan lukien maataloustuotteiden jalostus ja kaupan pitäminen, eläinten hyvinvointi ja maatalouden riskienhallinta....124
5.2.4. P4: Maa- ja metsätalouteen liittyvien ekosysteemien ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen....125
5.2.5. P5: Voimavarojen tehokkaan käytön sekä vähähiiliseen ja ilmastoa säästävään talouteen siirtymisen edistäminen maatalous-, elintarvike- ja metsäsektoreilla....128
5.2.6. P6: Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseudulla 131
5.3. Kuvaus siitä, miten monialaisia tavoitteita käsitellään, mukaan lukien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan v alakohdassa tarkoitetut erityistarpeet....134
5.4. Toimenpidelogiikan yhteenvetotaulukko, jossa on maaseudun kehittämisohjelmalle valitut painopisteet ja kohdealat, määrälliset tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi toteutettavien toimenpiteiden yhdistelmä, myös menosuunnitelmat (taulukko on luotu automaattisesti 5.2 ja 11 jaksossa olevien tietojen perusteella)....136
5.5. Kuvaus neuvontavalmiuksista, joilla varmistetaan riittävä neuvonta ja tuki lainsäädännön vaatimusten osalta ja innovointiin liittyvien toimien osalta, jotta osoitetaan, että on toteutettu asetuksen (EU) N:o 1305/2013 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan vi alakohdassa edellytetyt toimenpiteet....138
6. ENNAKKOEHTOJEN ARVIOINTI....142
6.1. Lisätiedot....142
6.2. Ennakkoehdot 143
6.2.1. Luettelo yleisiä ennakkoehtoja varten toteutettavista toimista 164
6.2.2. Luettelo prioriteettisidonnaisia ennakkoehtoja varten toteutettavista toimista....165
7. TULOSKEHYKSEN KUVAUS 166
7.1. Indikaattorit....166
7.1.1. P2: Maatilojen elinkelpoisuuden ja kilpailukyvyn edistäminen kaikenlaisessa maataloudessa kaikilla alueilla sekä innovatiivisen maatalousteknologian ja metsien kestävän hoidon ja käytön edistäminen 169
7.1.2. P3: Elintarvikeketjun organisoitumisen edistäminen mukaan lukien maataloustuotteiden jalostus ja kaupan pitäminen, eläinten hyvinvointi ja maatalouden riskienhallinta....169
7.1.3. P4: Maa- ja metsätalouteen liittyvien ekosysteemien ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen....170
7.1.4. P5: Voimavarojen tehokkaan käytön sekä vähähiiliseen ja ilmastoa säästävään talouteen siirtymisen edistäminen maatalous-, elintarvike- ja metsäsektoreilla....170
7.1.5. P6: Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseudulla 171
7.2. Vaihtoehtoiset indikaattorit....173
7.2.1. P3: Elintarvikeketjun organisoitumisen edistäminen mukaan lukien maataloustuotteiden jalostus ja kaupan pitäminen, eläinten hyvinvointi ja maatalouden riskienhallinta....174

7.2.2. P5: Voimavarojen tehokkaan käytön sekä vähähiiliseen ja ilmastoa säästävään talouteen siirtymisen edistäminen maatalous-, elintarvike- ja metsäsektoreilla....174
7.2.3. P6: Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseudulla....175
7.3. Varaus....176
8. VALITTUJEN TOIMENPITEIDEN KUVAUS....177
8.1. Kuvaus yleisistä ehdoista, joita sovelletaan useampaan kuin yhteen toimenpiteeseen, mukaan lukien tarvittaessa maaseutualueen, lähtötilanteiden, täydentävien ehtojen, rahoitusvälineiden suunnitellun käytön, ennakkojen suunnitellun käytön ja investointeja koskevien yhteisten sääntöjen määrittely, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 45 ja 46 artiklan säännökset....177
8.2. Toimenpidekohtainen kuvaus....193
8.2.1. M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)....193
8.2.2. M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)....213
8.2.3. M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)....222
8.2.4. M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla)....262
8.2.5. M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)....299
8.2.6. M10 – Maatalouden ympäristö ja ilmasto (28 artikla)....345
8.2.7. M11 – Luonnonmukainen maatalous (29 artikla)....511
8.2.8. M13 – Tuet alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia tai muita erityisrajoitteita (31 artikla)....535
8.2.9. M14 – Eläinten hyvinvointi (33 artikla)....568
8.2.10. M16 – Yhteistyö (35 artikla)....698
8.2.11. M19 - Tuki yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen (Leader) (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artikla)....754
9. ARVIOINTISUUNNITELMA....816
9.1. Tavoitteet ja päämäärä....816
9.2. Hallinnointi ja koordinointi....816
9.3. Arviointiaiheet ja -toimet....819
9.4. Tiedot....821
9.5. Aikataulu....822
9.6. Viestintä....824
9.7. Varat....826
10. RAHOITUSSUUNNITELMA....827
10.1. Vuotuiset maaseuturahaston rahoitusosuudet (€)....827
10.2. Yhtenäinen maaseuturahaston rahoitusosuus kaikille toimenpiteille eriteltynä aluetyypeittäin, kuten asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 3 kohdassa tarkoitetaan....829
10.3. Toimenpide- tai toimintatyyppikohtainen jaottelu, kun toimenpiteeseen tai toimintatyyppiin sovelletaan maaseuturahaston erityistä rahoitusosuutta (euroa yhteensä ajanjaksolla 2014–2022)....830
10.3.1. M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)....830
10.3.2. M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)....831

10.3.3. M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla) 832
10.3.4. M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla) 834
10.3.5. M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla) 835
10.3.6. M10 – Maatalouden ympäristö ja ilmasto (28 artikla) 836
10.3.7. M11 – Luonnonmukainen maatalous (29 artikla) 838
10.3.8. M13 – Tuet alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia tai muita erityisrajoitteita (31 artikla) 839
10.3.9. M14 – Eläinten hyvinvointi (33 artikla) 840
10.3.10. M16 – Yhteistyö (35 artikla) 841
10.3.11. M19 - Tuki yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen (Leader) (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artikla) 843
10.3.12. M20 – Tekninen tuki – Jäsenvaltiot (51–54 artikla) 844
10.4. Kunkin alaohjelman ohjeellinen toimenpidekohtainen erittely 845
11. INDIKAATTORISUUNNITELMA 846
11.1. Indikaattorisuunnitelma 846
11.1.1. P1: Tietämyksen siirron ja innovaatioiden edistäminen maa- ja metsätaloudessa sekä maaseudulla 846
11.1.2. P2: Maatilojen elinkelpoisuuden ja kilpailukyvyn edistäminen kaikenlaisessa maataloudessa kaikilla alueilla sekä innovatiivisen maatalousteknologian ja metsien kestävän hoidon ja käytön edistäminen 849
11.1.3. P3: Elintarvikeketjun organisoitumisen edistäminen mukaan lukien maataloustuotteiden jalostus ja kaupan pitäminen, eläinten hyvinvointi ja maatalouden riskienhallinta 851
11.1.4. P4: Maa- ja metsätalouteen liittyvien ekosysteemien ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen 853
11.1.5. P5: Voimavarojen tehokkaan käytön sekä vähähiiliseen ja ilmastoa säästävään talouteen siirtymisen edistäminen maatalous-, elintarvike- ja metsäsektoreilla 855
11.1.6. P6: Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseudulla 860
11.2. Yleiskatsaus suunniteltuun tuotokseen ja suunniteltuihin menoihin toimenpiteittäin ja kohdealoittain eriteltyinä (luodaan automaattisesti) 865
11.3. Oheisvaikutukset: maaseudun kehittämistoimenpiteiden / tietylle kohdealalle ohjelmoitujen alatoimenpiteiden muihin kohdealoihin / tavoitteisiin aiheuttamien mahdollisten vaikutusten yksilöinti 868
11.4. Tukitaulukko, josta käy ilmi, miten ympäristötoimi/-järjestelmät ohjelmoidaan yhden (tai useamman) ympäristö-/ilmastotavoitteen saavuttamiseksi 873
11.4.1. Maatalousmaa 873
11.4.2. Metsäalueet 877
11.5. Ohjelmakohtainen tavoite ja tuotos 878
12. KANSALLINEN LISÄRAHOITUS 879
12.1. M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla) 879
12.2. M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla) 879
12.3. M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla) 880

12.4. M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla) 880
12.5. M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla) 880
12.6. M10 – Maatalouden ympäristö ja ilmasto (28 artikla)....880
12.7. M11 – Luonnonmukainen maatalous (29 artikla)....881
12.8. M13 – Tuet alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia tai muita erityisrajoitteita (31 artikla) 881
12.9. M14 – Eläinten hyvinvointi (33 artikla) 881
12.10. M16 – Yhteistyö (35 artikla)....881
12.11. M19 - Tuki yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen (Leader) (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artikla) 881
13. VALTION TUEN ARVIOINTIIN TARVITTAVAT OSATEKIJÄT 882
13.1. M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)....883
13.2. M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)....883
13.3. M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)....884
13.4. M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla) 884
13.5. M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla) 885
13.6. M16 – Yhteistyö (35 artikla)....886
13.7. M19 - Tuki yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen (Leader) (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artikla) 887
14. SELVITYS TÄYDENTÄVYYDESTÄ 888
14.1. Kuvaus keinoista, joilla varmistetaan täydentävyys ja yhtenäisyys seuraavien kanssa:....888
14.1.1. Muut unionin välineet, erityisesti ERI-rahastot ja pilari 1, mukaan lukien viherryttäminen, ja muut yhteisen maatalouspolitiikan välineet....888
14.1.2. Jos jäsenvaltio esittää kansallisen ohjelman ja joukon alueellisia ohjelmia, kuten asetuksen (EU) N:o 1305/2013 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitetaan, tiedot niiden välisestä täydentävyydestä....890
14.2. Tarvittaessa selvitys keskinäisestä täydentävyydestä unionin muiden rahoitusvälineiden, mukaan lukien Life, kanssa....890
15. OHJELMAN TÄYTÄNTÖÖNPANOJÄRJESTELYT....891
15.1. Jäsenvaltioiden suorittama kaikkien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 65 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen viranomaisten nimeäminen sekä yhteenvetokuvaus asetuksen (EU) N:o 1303/2013 55 artiklan 3 kohdan i alakohdassa tarkoitetusta ohjelman hallinnointi- ja valvontarakenteesta ja asetuksen (EU) N:o 1303/2013 74 artiklan 3 kohdan mukaisista järjestelyistä 891
15.1.1. Viranomaiset....891
15.1.2. Ohjelman hallinnointi- ja valvontarakenteen yhteenvetokuvaus ja järjestelyt valitusten riippumatonta tutkimusta varten 891
15.2. Seurantakomitean suunniteltu kokoonpano 894
15.3. Säännökset, joilla varmistetaan ohjelman julkistaminen, myös kansallisen maaseutuverkoston välityksellä, viitaten tämän täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 808/2014 13 artiklassa tarkoitettuun tiedotus- ja julkistamisstrategiaan 894

15.4. Kuvaus mekanismeista, joilla varmistetaan johdonmukaisuus suhteessa Leader-ohjelmassa toteutettuihin paikallisiin kehittämisstrategioihin, asetuksen (EU) N:o 1305/2013 35 artiklassa tarkoitetussa yhteistyötoimenpiteessä suunniteltuihin toimiin, mainitun asetuksen 20 artiklassa tarkoitettuun peruspalveluja ja kylien kunnostusta maaseutualueilla koskevaan toimenpiteeseen sekä muihin ERI-rahastoihin 897
15.5. Kuvaus toimista, joilla on tarkoitus keventää tuensaajien hallinnollista taakkaa asetuksen (EU) N:o 1303/2013 27 artiklan 1 kohdan mukaisesti 897
15.6. Kuvaus asetuksen (EU) N:o 1303/2013 59 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta teknisen avun käytöstä, mukaan lukien toimet, jotka liittyvät ohjelman ja sen täytäntöönpanon valmisteluun, hallinnointiin, seurantaan, arviointiin ja valvontaan sekä ohjelmasta tiedotukseen, ja toimet, jotka koskevat edellisiä ja seuraavia ohjelmakausia 898
16. LUETTELO TOIMENPITEISTÄ, JOILLA VARMISTETAAN KUMPPANIEN OSALLISTUMINEN 901
16.1. 01 Valmisteluryhmät 901
16.1.1. Vastaavan kuulemisen aihe 901
16.1.2. Tulosten yhteenveto 901
16.2. 02 Viestintä 901
16.2.1. Vastaavan kuulemisen aihe 901
16.2.2. Tulosten yhteenveto 902
16.3. 03 Ota kantaa.fi 902
16.3.1. Vastaavan kuulemisen aihe 902
16.3.2. Tulosten yhteenveto 902
16.4. 04 Virallinen lausuntokierros 902
16.4.1. Vastaavan kuulemisen aihe 902
16.4.2. Tulosten yhteenveto 903
16.5. (Valinnaiset) selitykset tai lisätietoja toimenpideluettelon täydentämiseksi 903
17. KANSALLINEN MAASEUTUVERKOSTO 906
17.1. Kansallisen maaseutuverkoston perustamismenettely ja -aikataulu 906
17.2. Verkoston suunniteltu organisaatio eli tapa, jolla asetuksen (EU) N:o 1305/2013 54 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut maaseudun kehittämisen parissa toimivat järjestöt ja viranomaiset, myös kumppanit, saadaan mukaan toimintaan, ja se, miten verkostoitumistoimia helpotetaan 906
17.3. Yhteenvetokuvaus kansallisen maaseutuverkoston ohjelman tavoitteiden mukaisesti toteuttamien toimenpiteiden pääluokista 906
17.4. Kansallisen maaseutuverkoston perustamiseen ja toimintaan käytettävissä olevat varat 907
18. ENNAKKOARVIOINTI TODENNETTAVUUDESTA, VALVOTTAVUUDESTA JA VIRHERISKISTÄ 908
18.1. Hallintoviranomaisen ja maksajaviraston lausunto maaseudun kehittämisohjelmasta tuettujen toimenpiteiden todennettavuudesta ja valvottavuudesta 908
18.2. Ohjelman täytäntöönpanosta vastaavasta viranomaisesta toiminnallisesti riippumattoman elimen lausunto, jossa vahvistetaan vakiokustannusten, lisäkustannusten ja tulonmenetysten laskennan asianmukaisuus ja paikkansapitävyys 910
19. SIIRTYMÄJÄRJESTELYT 911

19.1. Siirtymäehtojen kuvaus toimenpiteittäin 911
19.2. Ohjeellinen siirtotaulukko....912
20. TEMAATTISET ALAOHJELMAT....913
Asiakirjat....914

1. MAASEUDUN KEHITTÄMISOHJELMAN NIMI

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020

1.1. Muutos

1.1.1. Muutoksen tyyppi – asetus (EU) N:o 1305/2013

a. 11 artiklan a kohdan i alakohdan mukainen päätös (asetuksen (EU) N:o 808/2014 4 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta)

1.1.2. Muutos, jolla muutetaan kumppanuussopimuksessa toimitettuja tietoja

1.1.3. Muutos, joka liittyy asetuksen (EU) N:o 808/2014 4 artiklan 2 kohdan kolmanteen alakohtaan (ei lueta mainitussa artiklassa vahvistettuihin rajoihin):

1.1.4. Seurantakomitean kuuleminen (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 49 artiklan 3 kohta)

1.1.4.1. Päivämäärä

31-05-2022

1.1.4.2. Seurantakomitean lausunto

Seurantakomitea hyväksyi 31.5.2022 pidetyssä kokouksessaan ohjelmamuutosesityksen.

1.1.5. Muutoksen kuvaus – asetuksen (EU) N:o 1303/2014 4 artiklan 1 kohta

1.1.5.1. 01 Rahoitussuunnitelmaan ja indikaattorisuunnitelmaan tehtävät muutokset

1.1.5.1.1. Muutoksen perusteena olevat syyt ja/tai täytäntöönpano-ongelmat

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman rahoitussuunnitelmaan tehdään muutoksia toimenpiteiden toteuman ja vuoden 2022 loppuun mennessä tehtävien päätösten arvioitujen sidontojen perusteella.

Rahoitusta siirretään vuosina 2014-2022 alitoteutuviksi arvioiduista toimenpiteistä/kohdealoista sellaisiin, joissa rahoituskehys on maksujen osalta jo ylitetty tai tulisi sidontojen perusteella ylittymään. Muutoksella ei vaaranneta ympäristö- ja ilmastotoimien kunnianhimon tasoa.

1.1.5.1.2. Muutoksen odotettavissa olevat vaikutukset

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman rahoitussuunnitelmaan tehdään muutoksia toimenpiteiden toteuman ja vuoden 2022 loppuun mennessä tehtävien päätösten arvioitujen sidontojen perusteella. Rahoitusta siirretään vuosina 2014-2022 alitoteutuviksi arvioiduista toimenpiteistä/kohdealoista sellaisiin, joissa rahoituskehys on maksujen osalta jo ylitetty tai tulisi sidontojen perusteella ylittymään. Muutoksella ei vaaranneta ympäristö- ja ilmastotoimien kunnianhimon tasoa.

Maaseutuohjelman päätöksenteko päättyy 31.12.2022. Rahoitussuunnitelman esitetyillä muutoksilla varmistamaan maaseutuohjelman toteuman ja asetettujen tavoitteiden mukainen toteutuminen.

Yritys- ja hankerahoituksen toimenpiteiden (M01, M04.2, M06.2., M06.4., M07, M16) rahoituksen tehtävät muutokset toteutetaan kokonaisuuden sisäisinä siirtoina. Maaseuturahaston elpymisvälineen lisärahoitusta siirretään toimenpiteistä M04.2. ja M06.2. toimenpiteeseen M06.4., josta rahoitetaan mm. biokaasuinvestointeja. Lisäksi toimenpiteeseen M06.4. lisätään kokonaan kansallista rahoitusta 10 milj. euroa (asiasta on myös oma muutoskohtansa).

Neuvonnan rahoitusta lisätään, jotta varmistetaan toiminnan jatkuminen ilman keskeytyksiä. Eläinten hyvinvointikorvauksien suosio on kasvanut ja tämä on aiheuttanut lisärahoituksen tarvetta. Kohdealan 2A maatalouden investointeihin on arvioitu tarvittavan rahoitusta kysyntää enemmän. Neuvonnan ja eläinten hyvinvointikorvausten kasvanut tarve voidaan paikata kohdealan 2A investoinneista käyttämättä jääväksi arvioidulla osuudella. Myös ei-tuotannollisista arvioidaan jäävän rahoitusta yli, koska toteutuneet hankkeet ovat olleet kustannuksiltaan arvioitua pienempiä. Sidotusta rahoituksesta osa on vapautunut käytettäväksi muissa toimenpiteissä.

Aloitustuen kysyntä on ollut suunniteltua vähäisempää. Osa aloitustukeen varatusta rahoituksesta siirretään maatalouden ympäristöinvestointeihin.

Ympäristökorvausten 5-vuotisiin sitoumuksiin sidottu rahoitus ylittää toimenpiteeseen rahoitussuunnitelmassa suunnitellun rahoituksen. Vastaavasti luonnonmukaisen tuotannon vuoden 2022 jälkeen voimassa olevat 5-vuotiset sitoumukset mukautetaan CAP-suunnitelman ehtoihin. Maaseutuohjelman mukaisten luonnonmukaisen tuotannon sitoumusten vapautuva sidottu rahoitus siirretään ympäristökorvauksiin. Myös maaseuturahastoelpymisvälineen lisärahoitukseen tehdään toteuman perusteella luonnonmukaisen tuotannon osuudesta siirto ympäristökorvauksiin.

Vuodelle 2022 luonnonhaittakorvauksien kokonaan kansalliseen osuuteen lisätään Ukrainan kriisin vuoksi kertaluonteinen korotus, jonka tavoitteena on turvata kansallista huoltovarmuutta. Korotus on korkeampi kotieläintaloudessa, joilla kustannukset ovat kohonneet vielä voimakkaammin kuin kasvinviljelytaloudessa.

Maaseutuohjelman rahoitussuunnitelma (milj. euroa)	Maaseutuohjelma (4.8.2021 hyväksytty versio)				Muutosesitys				Maaseutuohjelma muutosesityksen jälkeen			
	Julkinen rahoitus yhteensä	*Maaseutu-rahaston rahoitusosuus*	*Kansallinen lisärahoitus*	Elvytysrahoitus 2021-2022	Julkinen rahoitus yhteensä	*Maaseutu-rahaston rahoitusosuus*	*Kansallinen lisärahoitus*	Elvytysrahoitus 2021-2022	Julkinen rahoitus yhteensä	*Maaseutu-rahaston rahoitusosuus*	*Kansallinen lisärahoitus*	Elvytysrahoitus 2021-2022
M01. Koulutus ja tiedonvälitys	**105 000 000**	*44 100 000*			- **19 350 000**	- **8 127 000**			**85 650 000**	***35 973 000***	-	-
M02. Neuvonta	**42 000 000**	*17 640 000*			**3 500 000**	**1 512 000**			**45 500 000**	***19 152 000***	-	-
M04. Investoinnit fyysiseen omaisuuteen	**633 000 000**	*265 860 000*		**53 300 000**	- **8 600 000**	- **3 612 000**	-	- **8 000 000**	**624 400 000**	***262 248 000***	-	**45 300 000**
M04.1 Tuki maatilojen investointeihin	527 000 000	*221 340 000*	*656 000 000*	43 300 000	- 17 600 000	- 7 392 000			509 400 000	*213 946 000*	*656 000 000*	43 300 000
M04.2 Tuki maataloustuotteiden jalostukseen, kaupan pitämiseen ja/tai kehittämiseen	98 000 000	*41 160 000*		10 000 000	10 000 000	4 200 000		- 8 000 000	108 000 000	*45 360 000*	-	2 000 000
M04.4 Tuki maatalouden ei-tuotannolliisiin investointeihin	8 000 000	*3 360 000*			- 1 000 000	- 420 000			7 000 000	*2 940 000*	-	-
M06. Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen	**309 738 095**	*130 090 000*		**16 000 000**	- **6 000 000**	- **2 520 000**	-	- **8 000 000**	**303 738 095**	***127 570 000***	-	**24 000 000**
M06.1 Yrityksen perustamistuki nuorille viljelijöille	78 000 000	*32 760 000*	*67 000 000*		- 5 400 000	- 2 268 000			72 600 000	*30 492 000*	***67 000 000***	-
M06.2 Yrityksen perustamistuki muuhun kuin maataloustoimintaan maaseutualueilla	23 000 000	*9 660 000*		2 000 000	- 600 000	- 252 000		- 1 500 000	22 400 000	*9 408 000*	-	500 000
M06.4 Tuki investointeihin muun kuin maataloustoiminnan perustamiseksi ja kehittämiseksi	208 738 095	*87 670 000*		14 000 000			10 000 000	9 500 000	208 738 095	*87 670 000*	*10 000 000*	23 500 000
M07. Maaseudun palvelujen ja kylien kehittäminen	**125 400 000**	*52 668 000*		**16 000 000**	**9 950 000**	**4 179 000**			**135 350 000**	***56 847 000***	-	**16 000 000**
M10. Ympäristökorvaukset	**2 224 330 000**	*934 218 600*		**10 000 000**	**12 000 000**	**5 040 000**		**522 000**	**2 236 330 000**	***939 258 600***	-	**10 522 000**
M11. Luonnonmukainen tuotanto	**371 800 000**	*156 156 000*		**106 206 026**	- **12 000 000**	- **5 040 000**		**522 000**	**359 800 000**	***151 116 000***	-	**105 684 026**
M13. Luonnonhaittakorvaukset	**4 784 525 873**	*1 054 053 567*	*2 274 874 524*		-		**119 000 000**		**4 903 525 873**	***1 054 053 567***	***2 393 874 524***	-
M14. Eläinten hyvinvointi	**518 601 429**	*217 812 600*			**20 400 000**	**8 568 000**			**539 001 429**	***226 380 600***	-	-
M16. Yhteistyö ja innovaatiot	**154 500 000**	*69 132 000*		**6 000 000**	-				**154 500 000**	***69 132 000***	-	**6 000 000**
M19. Leader	**383 000 000**	*160 860 000*			-				**383 000 000**	***160 860 000***	-	-
M20. Tekninen apu	**90 000 000**	*37 800 000*			-				**90 000 000**	***37 800 000***	-	-

Rahoitussuunnitelman muutosesitys

1.1.5.1.3. Muutoksen vaikutus indikaattoreihin

Rahoitukseen liittyvät mittarit muutetaan vastaamaan muuttuneita rahoitusosuuksia, mikäli se on toteuman ja suunnitellun rahoitusmuutoksen osalta tarkoituksenmukaista. Erityisesti neuvontaa saaneiden ja koulutukseen osallistuneiden määriä on mukautettu rahoituksen muutoksia vastaavasti.

1.1.5.1.4. Muutoksen ja kumppanuussopimuksen välinen suhde

Muutoksella on vaikutusta toimenpiteiden EU-rahoitusosuuksiin. Kumppanuussopimukseen ei ole kuitenkaan enää rahoituskauden tässä vaiheessa tarvinnut tehdä muutoksia maaseutuohjelman muutosten perusteella.

1.1.5.2. 02 Toimenpiteen M06.4. kansallinen lisärahoitus

1.1.5.2.1. Muutoksen perusteena olevat syyt ja/tai täytäntöönpano-ongelmat

Vuodelle 2022 lisätään Ukrainan kriisin vuoksi rahoitusta energiainvestointeihin, jonka tavoitteena on turvata kansallista huoltovarmuutta.

1.1.5.2.2. Muutoksen odotettavissa olevat vaikutukset

Toimenpiteen 6.4. tuettaviin maaseutuyritysten energiainvestointeihin (mukaan lukien biokaasu) kohdennetaan kokonaan kansallista rahoitusta 10 milj. euroa. Energiainvestoinneilla jatketaan niiden investointien tukemista, joita on tuettu maaseuturahaston elpymisvaroilla. Toimenpiteen 6.4 kuvausta täydennetään tältä osin. Energiainvestointien tukitasot säilyvät samoina kuin mitä on elpymisvaroista tuettuihin investointeihin sovellettu.

Rahoitus todennäköisesti kohdentuu biokaasulaitosten investointeihin, joissa tukikelpoiset kustannukset ovat n. 2 milj. euroa investointia kohden. Tukitason ollessa 50 %, voidaan 10 milj. euron kansallisella lisärahoituksella tukea n. 10 yritystä.

1.1.5.2.3. Muutoksen vaikutus indikaattoreihin

Rahoituksen lisäyksellä ei ole vaikutusta tuettujen yritysten määrän tavoitteeseen. Vuoden 2021 lopussa tuettuja yrityksiä oli 2 854 tavoitteen ollessa 5 000.

1.1.5.2.4. Muutoksen ja kumppanuussopimuksen välinen suhde

Muutoksella ei ole vaikutusta kumppanuussopimukseen.

1.1.5.3. 03 Luonnonhaittakorvausten tukitasot vuonna 2022

1.1.5.3.1. Muutoksen perusteena olevat syyt ja/tai täytäntöönpano-ongelmat

Luonnonhaittakorvausten tukitasoja on jouduttu muuttamaan vuosina 2014-2022 useaan kertaan (Sipilän hallitusohjelman säästöjen ja siirtymäkauden rahoituksen lisäämisen vuoksi). Koska vuosi 2022 on rahoituskauden viimeinen päätöksentekovuosi, on rahoituksen mitoitus toimenpiteen kehyksen puitteissa mahdollista tehdä tarkasti. Ilman esitettyä muutosta luonnonhaittakorvauksiin suunnitellusta EU-

rahoitusosuudesta jäisi Ruokaviraston arvion mukaan käyttämättä n. 50 milj. euroa. EU-osarahoitteisen ja kokonaan kansallisen osuuden tukitasojen tarkistuksella tämä asia korjataan.

Lisäksi vuodelle 2022 luonnonhaittakorvauksien kokonaan kansalliseen osuuteen lisätään Ukrainan kriisin vuoksi kertaluonteinen korotus, jonka tavoitteena on turvata kansallista huoltovarmuutta. Luonnonhaitan arvosta suhteessa alueisiin, joilla ei ole luonnonhaittaa on maaseutuohjelmassa hyväksytty laskelma. Esitetyt korvaustasot jäävät tämän laskennallisen arvon alapuolelle.

1.1.5.3.2. Muutoksen odotettavissa olevat vaikutukset

Vuoden 2022 EU-osarahoitteisia tukitasoja nostetaan ja kokonaan kansallisia tukitasoja lasketaan maaseutuohjelmassa esitetyn rahoituskehyksen puitteissa. Lisäksi vuodelle 2022 kohdennetaan erillinen huoltovarmuutta turvaava kertakorotus. Muutosten vaikutus tukitasoihin esitetään alla olevassa taulukossa.

Luonnonhaittakorvauksen määrät alueella, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia huomattavia rajoitteita

	EU-osarahoitteinen luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Kokonaan kansallisesti rahoitettava luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Kokonaan kansallisesti rahoitettava luonnonhaittakorvauksen huoltovarmuus korotus (€/ha)	Luonnonhaittakorvaukset yhteensä (€/ha)
AB-alue				
-kasvinviljely	175	42	48	265*
-kotieläintalous	175	102	67	344*

*) Korvaustaso ylittää asetuksen N:o (EU) 1305/2013 liitteen II tukimäärän. Perustelu on esitetty tukitason laskentametodologia kohdassa 8.2.8.5

Luonnonhaittakorvauksen määrät vuoristoalueella

	EU-osarahoitteinen luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Kokonaan kansallisesti rahoitettava luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Kokonaan kansallisesti rahoitettava luonnonhaittakorvauksen huoltovarmuus korotus (€/ha)	Luonnonhaittakorvaukset yhteensä (€/ha)
C-alue = vuoristoalue				
-kasvinviljely	200	42	48	290
-kotieläintalous	200	102	67	369

Luonnonhaittakorvausten tukitasot

1.1.5.3.3. Muutoksen vaikutus indikaattoreihin

Rahoituksen määrä indikaattorisuunnitelmassa nousee 119 milj. eurolla, mutta pinta-alatavoitteseen muutoksella ei ole vaikutusta.

1.1.5.3.4. Muutoksen ja kumppanuussopimuksen välinen suhde

Muutoksella ei ole vaikutusta kumppanuussopimukseen.

1.1.5.4. 04 Tekniset muutokset

1.1.5.4.1. Muutoksen perusteena olevat syyt ja/tai täytäntöönpano-ongelmat

Valtiontukiin liittyvät päivitykset

Täydennetään lukua 13 (Valtiontuen arviointiin liittyvät osatekijät) lisäämällä alatoimenpidettä 6.4 koskevaan kohtaan viimeisin yleiseen ryhmäpoikkeusasetukseen (GBER) perustuva valtiontuen ilmoituksen numero SA.100606. Kyseinen ilmoitus koskee korotettua tukea (50 %) biokaasuntuotannon investointeihin. Valtiontuen uutta numeroa ei ollut vielä olemassa edellisen ohjelmamuutoksen hyväksymishetkellä. Ilmoitus oli mahdollista tehdä vasta sen jälkeen, kun tukitason korotusta koskevan kansallisen valtioneuvoston asetuksen muutos (874/2021) astui voimaan 18.10.2021.

Uuden valtiontukikarta 2023-2027 soveltaminen

Suomea koskevan vuosien 2014–2020 aluetukikartan voimassaolo päättyi 31.12.2021. Aluetukikartassa on määritelty, mille alueille jäsenvaltiot saavat myöntää kansallista alueellista investointitukea EU:n valtiontukisääntöjen nojalla. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta 2014-2020 myönnettäviin investointitukiin sovelletaan yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (GBER) perusteella myönnettyä alueellista investointitukea (art. 14). Maaseutuohjelman 2014-2020 tukitasojen asettamisessa on otettu huomioon ja sovitettu yhteen Suomen aluetukikartan ja asetuksen (EU) N:o 1305/2013 liitteen II tukiprosentit.

Alueellista investointitukea ei ole ollut mahdollista myöntää 1.1.2022 alkaen lainkaan, sillä uutta valtiontukikarttaa ei ole vielä vahvistettu. Tukihakemuksiin voidaan tehdä alueellisen investointituen osalta päätökset vasta sen jälkeen, kun uusi vuosina 2022-2027 sovellettava valtiontukikartta astuu voimaan.

Tukialueiden määrittelyn perustana on Euroopan komission 29.4.2021 antama tiedonanto alueellisia valtiontukia koskevista suuntaviivoista (jäljempänä aluetuen suuntaviivat) (2021/ C 153/01). Työ- ja elinkeinoministeriö antaa kansallisen valtioneuvoston asetuksen tukialueista sen jälkeen, kun Euroopan

komissio on vahvistanut Suomen aluetukikartan vuosille 2023-2027. Työ- ja elinkeinominiteriöstä saadun aikatauluarvion mukaan valtioneuvoston asetus voidaan antaa toukokuussa 2022.

Alueellista investointitukea on mahdollista myöntää alatoimenpiteistä 4.2 ja 6.4. Alatoimenpiteeseen 4.2 sisältyy viittaus alatoimenpiteeseen 6.4., jossa viitataan aluetukikarttaan. Päivitetään alatoimenpiteen 6.4. tekstiä lisäämällä tieto vanhan aluetukikartan voimassaolon päättymisestä sekä täydentämällä tekstiä viittauksella uuteen valtiontukikarttaan. Toimenpiteiden tukitasot on tarkoitus pitää ennallaan 31.12.2022 asti siitä huolimatta, että uusi valtiontukikartta tulee voimaan. Investointituki voidaan myöntää tarpeen mukaan vähämerkityksisenä tukena (de minimis).

Luonnonmukaisen tuotannon pinta-alatavoitteen ja rahoituksen korjaus

Indikaattorisuunnitelmassa on tallennettu prioriteetilla 4 luonnonmukaisen tuotannon pinta-alatavoite ja rahoituksen määrä väärin päin taulukkoon. Tässä muutoksessa virhe korjataan.

1.1.5.4.2. Muutoksen odotettavissa olevat vaikutukset

Valtiontukea koskeva ilmoitus ja uusi aluetukikartta mahdollistavat tuen myöntämisen.

1.1.5.4.3. Muutoksen vaikutus indikaattoreihin

Luonnonmukaisen tuotannon indikaattoreiden tavoitearvot korjataan oikeille riveille. Valtiotukiin liittyvällä muutoksella ei ole vaikutusta indikaattoreihin.

1.1.5.4.4. Muutoksen ja kumppanuussopimuksen välinen suhde

Muutoksella ei ole vaikutusta kumppanuussopimukseen.

2. JÄSENVALTIO TAI HALLINNOLLINEN ALUE

2.1. Ohjelman kattama maantieteellinen alue

Maantieteellinen alue:

Manner-Suomi

Kuvaus:

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma (jäljempänä maaseutuohjelma) kattaa Suomen valtion Ahvenanmaata lukuun ottamatta (NUTS1-taso, koodi F11).

Suomi sijaitsee 60. ja 70. leveysasteen välissä. Neljäsosa Suomen pinta-alasta on napapiirin pohjoispuolella. Suomella on maarajat Venäjän, Norjan ja Ruotsin kanssa. Lännessä ja etelässä Suomi rajoittuu Itämereen: Pohjanlahteen, Saaristomereen ja Suomenlahteen.

Suomen kokonaispinta-ala on 390 903 km², josta maa-alaa on 303 903 km² (78 %) ja vesistöalaa 87 010 km² (22 %). Maa-alasta 86 % on metsän peitossa (26 140 000 ha) ja 7,6 % maatalousmaata (2 310 000 ha). Metsien, peltojen, asutuksen, teiden ja vesien ulkopuolelle jäävät muut alueet ovat lähinnä puuttomia soita ja kalliomaita. Soita on noin 29 % maa-alasta. Rakennettua ympäristöä Suomessa on vähän, noin 3 % kokonaispinta-alasta.

2.2. Alueen luokittelu

Kuvaus:

Koko ohjelma-alue kuuluu asetuksen (EU) N:o 1305/2013 artiklan 59(3)d mukaiseen alueeseen. Alue käsittää seuraavat komission täytäntöönpanopäätöksen 2014/99/EU mukaiset alueet: Itä-Suomi (FI13), Pohjois-Suomi (FI1A), Etelä-Suomi (FI18) ja Länsi-Suomi (FI19).

3. ENNAKKOARVIOINTI

3.1. Kuvaus prosessista, mukaan lukien tärkeimpien tapahtumien ja välikertomusten aikataulu, suhteessa maaseudun kehittämisohjelman etenemisen keskeisiin vaiheisiin

Ohjelman ennakkoarviointia varten maa- ja metsätalousministeriö valitsi neuvottelumenettelyn tuloksena MDI Public Oy:n partnerinaan Nordregio, Itä-Suomen yliopiston Alue- ja kuntatutkimuskeskus Spatia sekä Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen Taloustutkimuslaitos. Arviointi alkoi kesäkuussa 2012 ja päättyi helmikuussa 2014.

Ennakkoarviointi kohdistui seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

1. Nykytila- ja SWOT-analyysi;
2. Ohjelman ja läpileikkaavien teemojen vastaaminen EU:n prioriteetteihin sekä kansallisiin, alueellisiin ja paikallisiin tarpeisiin;
3. Läpinäkyvyys ja sidosryhmien sisällyttäminen ohjelman valmisteluun;
4. Toimenpide-ehdotusten ja painotusten johdonmukaisuus nykytila-analyysia ajatellen, sekä yhteiseen strategiakehykseen ja kumppanuussopimuksen suosituksiin nähden;
5. Ohjelman rahoitussuunnitelman jakautuminen toimenpiteiden ja prioriteettien kesken sekä sen kohdentuminen nykytila-analyysissa esitettyihin tarpeisiin nähden;
6. Ohjelman ehdotettujen indikaattorien merkitysja selkeys (määrällisten tavoitteiden realistisuus, ohjelman seurantaan ja datan keräämiseen liittyvien menettelyjen toimivuus);
7. Toimenpide-ehdotusten tarkoituksenmukaisuus ottaen huomioon nykytila-analyysi ja resurssit;
8. Henkilöstö- ja hallinnollisten resurssien riittävyys;
9. Täydennettävyys ja yhteensovitettavuus yhteisen strategiakehyksen ohjelmien kanssa; sekä
10. Ohjelmalle asetettujen välitavoitteiden johdonmukaisuus ja realistisuus.

Arviointityö tehtiin pitkälti prioriteettien ja toimenpiteiden näkökulmasta. Yhtenä työvälineenä olivat ohjelman toimenpiteiden valmistelua varten asetetut valmisteluryhmät (ryhmät on selvitetty kohdassa 17.1.1). Arvioitsijoiden käytössä oli ohjelma-asiakirjan luonnokset 23.5.2013 ja 12.12.2013 sekä vuoden 2012 lopulla valmistunut nykytilan analyysi. Lisäksi arvioijat osallistuivat valmisteluryhmien kokouksiin ja haastattelivat asiantuntijoita ministeriöstä, hallinnosta ja tutkimuslaitoksista. Yhteensä 16 eri henkilöä maa- ja metsätalousministeriön ulkopuolelta haastateltiin. Arvioinnin yhtenä keskeisenä työkaluna käytettiin teemoittain järjestettäviä fokusryhmähaastatteluja. Haastattelujen ensimmäinen kierros käytiin valmisteluryhmittäin, järjestettiin joulu-tammikuussa 2012–2013. Fokusryhmäkeskustelussa käsiteltiin ohjelmaan tulevia toimenpiteitä, indikaattoreita, valmisteluun osallistuneita toimijoita sekä ryhmäkohtaisia kysymyksiä. Keskustelut olivat sparraavia ja niiden tarkoituksena oli myös tukea ohjelman valmistelua. Yleisten kysymysten lisäksi jokaisessa ryhmässä käsiteltiin erityisesti valmisteluryhmän toimenpiteisiin liittyviä seikkoja ja tulevan ohjelmakauden muutoksia verrattuna tämänhetkiseen ohjelmakauteen. Arvioitsija luovutti ensimmäisen väliraportin 15.2.2013.

Kevään 2013 aikana ennakkoarvioinnissa tehtiin kysely tulevan ohjelmakauden valmistelusta, teemoista ja toimenpiteistä. Sähköinen kysely lähetettiin 92 vastaajalle, joista 44,7 % (n=41) vastasi. Kyselyn avulla kerättiin tietoa niiltä tahoilta, jotka eivät suoraan ole valmistelussa mukana (esim. ELY-keskukset,erilaiset hankerahoituksen saajat kuten paikalliset viljelijäjärjestöt).Sen jälkeen järjestettiin toinen fokusryhmäkeskusteluiden kierros huhtikuussa 2013, mikä toteutettiin ohjelman prioriteettien näkökulmasta keskittyen erityisesti ohjelmassa analysoitujen tarpeiden ja vastaavien toimenpiteiden analysointiin. Keskusteluihin osallistui yhteensä 32 asiantuntijaa, jotka olivat pääosin valmisteluryhmien jäseniä. Toinen

väliraportti valmistui huhtikuussa 2013. Arviointia ohjasi ohjausryhmä, joka vastasi siitä, että arviointi täyttää EU-asetusten ja kansalliset vaatimukset. Ohjausryhmässä oli puheenjohtaja maa- ja metsätalousministeriöstä ja edustus maa- ja metsätalousministeriöstä, Maaseutuvirastosta, ELY-keskuksista ja Helsingin Yliopistosta.

3.2. Jäsennelty taulukko, jossa esitetään ennakkoarvioinnin suositukset ja miten ne on otettu huomioon

Suosituksen otsikko (tai viite)	Suositusluokka	Päivämäärä
01 Innovaatiot mahdollisuutena	SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi	16/12/2013
02 Innovoinnin tukeminen	SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi	16/12/2013
03 Monialaisten maatilojen kehittyminen	SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi	16/12/2013
04 Maatalouden kehittäminen	SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi	16/12/2013
05 Maatalouden houkuttelevuuden parantaminen	SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi	16/12/2013
06 Maatalouden neuvonta ja pienten maatilojen kehittyminen	SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi	16/12/2013
07 Yhteistoiminnan mahdollisuudet	SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi	16/12/2013
08 Tunnistettava keskeisimmät ympäristöhaasteet	SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi	16/12/2013
09 Alueellinen näkökulma	SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi	15/02/2013
10 Uudet toimintamallit	SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi	16/12/2013
11 Alueellisen ja paikallisen maaseudun kehittämisen mahdollisuudet	SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi	16/12/2013
12 Analyysiä kirkastettava	SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi	16/12/2013
13 Kannustusta uusiin toimintatapoihin	SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi	27/01/2014
14 Keskittyminen ydinasioihin	Toimintalogiikan rakenne	27/01/2014
15 Alueellisten suunnitelmien rooli ohjelman toteutuksessa selkeytettävä	Toimintalogiikan rakenne	16/12/2013
16 Ohjelman mahdollistavuus säilytettävä	Toimintalogiikan rakenne	16/12/2013
17 Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo	Toimintalogiikan rakenne	27/01/2014
18 Huomio keskeisiin toimialoihin	Toimintalogiikan rakenne	16/12/2013

19 Neuvonnan kehittäminen	Toimintalogiikan rakenne	27/01/2014
20 Investointien siirtymävaihe	Toimintalogiikan rakenne	29/04/2013
21 Tila- ja yritystoiminnan laajat vaikutukset	Toimintalogiikan rakenne	27/01/2014
22 Uusia ratkaisuja alueiden kehittämiseen	Toimintalogiikan rakenne	29/04/2013
23 Vahvistettava sitoutumista ympäristökorvaukseen	Toimintalogiikan rakenne	31/01/2014
24 Luonnonmukaisen tuotannon korvaus nivottava yhteen kansallisten tavoitteiden kanssa	Toimintalogiikan rakenne	16/12/2013
25 Maataloutta kehitettävä myös ilman luonnonhaittakorvausta	Toimintalogiikan rakenne	16/12/2013
26 Yhteistyö-toimenpiteen kehittäminen	Toimintalogiikan rakenne	29/04/2013
27 Toimintaryhmätyön kehittäminen	Toimintalogiikan rakenne	27/01/2014
28 Interventiologiikan vahvistaminen	Toimintalogiikan rakenne	27/01/2014
29 Rahoituksella turvattava maaseudun uudistaminen	Tavoitteiden määrittäminen, määrärahojen jakautuminen	27/01/2014
30 Strategisuutta vahvistettava	Ohjelman täytäntöönpanojärjestelyt	15/02/2013
31 Toimeenpanon kehittäminen ja yksinkertaistaminen	Ohjelman täytäntöönpanojärjestelyt	16/12/2013
32 Viestintää terävöitettävä	Ohjelman täytäntöönpanojärjestelyt	27/01/2014
33 Ohjelman valmistelu	Muu	27/01/2014
34 ERI-rahastojen välinen vuoropuhelu	Muu	27/01/2014
35 Läpileikkaavat tavoitteet arviointisuunnitelmaan	Muu	16/12/2013
36 Seurantaindikaattoreiden kehittäminen ja indikaattoreiden tavoitteet	Muu	27/01/2014

37 Vaikuttavuuden vahvistaminen	Muu	27/01/2014
38 Maaseutuvaikutukset	Muu	05/08/2013

3.2.1. 01 Innovaatiot mahdollisuutena

Suositusluokka: SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi

Päivämäärä: 16/12/2013

Aihe: Prioriteetti 1

Suosituksen kuvaus

Pohditaan syitä yrittäjien innovaatiohaluttomuuteen.

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Suositus yrittäjien innovaatiohaluttomuudesta on otettu huomioon ohjelma-asiakirjan viimeistelyssä. Puutteellinen riskinottokyky on mainittu heikkoutena SWOT-analyysissa. Toimintaympäristö ei kannusta riittävästi yrittäjyyteen.

3.2.2. 02 Innovoinnin tukeminen

Suositusluokka: SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi

Päivämäärä: 16/12/2013

Aihe: Prioriteetti 1

Suosituksen kuvaus

Innovaatioiden kehittämisessä kiinnitetään huomiota toimenpiteisiin, joilla voidaan vahvistaa koko maataloustuotannon kannattavuuden kasvua. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 5.2 s. 30)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Ohjelmassa edistetään innovaatioiden syntymistä monella tavalla. Toimenpiteessä M16, jonka kaikki toimet liittyvät uudistamiseen ja innovaatioihin. Alatoimenpiteen 16.1 innovaatioryhmien mahdollisille investointikohteille voidaan myöntää investointituki korkeammalla tukitasolla. Toimenpiteessä M7 kannustetaan myös kehittämään innovatiivisia ratkaisuja maaseudun palveluiden kehittämiseksi. Toimenpiteet M01 ja M02 liittyvät vahvasti innovaatioiden ja tiedon levittämiseen. Investoinnit

maataloudessa M04 edistävät alan modernisointia ja uuden nykyaikaisen teknologian käyttöön ottoa.

Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden jalostusinvestointeja kohdistetaan tuoteinnovaatioihin ja elintarvikeuutuuksiin kysyntälähtöisesti. Elintarvikealan yrityksiä kannustetaan osallistumaan muiden olemassa olevien kehittämisohjelmien innovaatioita edistäviin toimenpiteisiin, jotta yritykset voisivat löytää väylät liiketoimintansa kehittämiseen.

3.2.3. 03 Monialaisten maatilojen kehittyminen

Suositusluokka: SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi

Päivämäärä: 16/12/2013

Aihe: Prioriteetti 1

Suosituksen kuvaus

Pohditaan monialaisten maatilojen kehittymismahdollisuuksia tulevalla ohjelmakaudella. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 5.2 s. 30)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Käynnistetään tutkimushanke, jossa selvitetään millaiselta näyttää tulevaisuuden maatalous ja maatila.

3.2.4. 04 Maatalouden kehittäminen

Suositusluokka: SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi

Päivämäärä: 16/12/2013

Aihe: Prioriteetti 2

Suosituksen kuvaus

Valmistaudutaan kriittisiin kysymyksiin siitä, millaista hyötyä on harjoittaa maataloutta näinkin korkeilla tukitasoilla (korkea vaatimustaso investointeihin ja rakentamiseen) ja mikä on kotimaisen tuotannon merkitys ja osuus kansallisilla markkinoilla. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 5.2 s. 31)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Kritiikkiin korkeista investointitukitasoista ollaan varauduttu. Maatalousinvestointien tukitasoja on arvioitu ja tarkennettu ohjelmavalmistelun aikana eri tuotantosuuntien tarpeet ja lähtökohdat huomioiden.

Maatalouden kannattavuus on Suomessa alhainen, mikä osaltaan heikentää tuottajien investointimahdollisuuksia. Tutkimusten (esimerkiksi Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa 2007-2013 koskeva väliarviointi) mukaan investointituella on suuri merkitys investointien toteutumisen kannalta.

Nurmitalouteen perustuvalla kotieläintuotannolla on Suomessa keskeinen merkitys pellon monipuolisen käytön ja alueellisten tuotantomahdollisuuksien edistämisessä. Yhteiskoneinvestointien tukemisella voidaan nopeuttaa ja edistää uuden teknologian käyttöön ottoa. Em. syiden takia maatalousinvestointien tukemisessa on painotettu näitä asioita.

3.2.5. 05 Maatalouden houkuttelevuuden parantaminen

Suositusluokka: SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi

Päivämäärä: 16/12/2013

Aihe: Prioriteetti 2

Suosituksen kuvaus

Kiinnitetään huomiota maatalouselinkeinojen houkuttelevuuden parantamiseen erityisesti syrjäisillä alueilla. Tämä ei tarkoita korkeampaa tukitasoa, mutta toimenpiteiden sisällössä tulee huomioida syrjäisen maaseudun erityispiirteet ydinmaaseutuun verrattuna. Maatalouselinkeinojen vähentyminen tai loppuminen vaikuttaa kielteisesti muiden elinkeinojen kehittymiseen kyseisillä alueilla. Erityispiirteet huomioidaan SWOT-analyysissa, mutta ei erikseen toimenpiteiden kohdalla. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 5.2 s. 331)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Ohjelman toimenpiteillä pyritään vaikuttamaan juuri näihin osa-alueisiin, maatalouselinkeinon tukemiseen liittyviä toimenpiteet ovat yhtäläiset eri puolilla Suomea, koska tavoitteena on maataloustuotannon mahdollistaminen koko maassa. Ohjelman toimenpiteet eivät kuitenkaan yksinään riitä näiden ongelmien ratkaisemiseen.

Alatoimenpiteellä M06.1 pyritään helpottamaan maatilojen sukupolvenvaihdoksia ja saamaan alalle uusia nuoria yrittäjiä. Alatoimenpiteen M06.4 avulla kannustetaan maatiloja monialaistamaan toimintaa. Monialaisten maatilojen kehittämistarve on otettu huomioon tunnistetuissa tarpeissa (4.2.19. Monialaisten maatilojen kehittäminen).

3.2.6. 06 Maatalouden neuvonta ja pienten maatilojen kehittyminen

Suositusluokka: SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi

Päivämäärä: 16/12/2013

Aihe: Prioriteetti 2

Suosituksen kuvaus

Maatalouden neuvontavoimavaroja suunnataan maatalousyrittäjien johtamistaitojen kehittämiseen. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 5.2 s. 31)

Tuetaan pienien tilojen yhteishankkeita. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 5.2 s. 31)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Yritystuissa asiantuntijapalveluiden hankinta on tukikelpoisena kustannuksena. Neuvontaa tuetaan lisäksi kansallisesti valtionapuisella toiminnalla ja EU-osarahoitteisesti ohjelman toimenpiteenä.

Maatilojen ja/tai maataloustuotteita jalostavien pienten yritysten väliset yhteishankkeita on mahdollista rahoittaa investoinnit fyysiseen omaisuuteen -toimenpiteen alla.

3.2.7. 07 Yhteistoiminnan mahdollisuudet

Suositusluokka: SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi

Päivämäärä: 16/12/2013

Aihe: Prioriteetti 3

Suosituksen kuvaus

Kehitetään alueiden ja niiden yrittäjien markkinointiosaamista, mikä lisää alueen ja maaseudun tuotteiden tunnettuutta. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 5.2 s. 32)

Markkinoidaan yhteistoimintamalleja. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 5.2 s. 32)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Toimenpiteistä M04 ja M06 tuettavia yrityskohtaisia investointeja on mahdollista toteuttaa yhteisinvestointeina perustuen yritysten välisiin sopimuksiin. Useamman osapuolen hankkeet tulee esittää omina rinnakkaisina hakemuksinaan. Toimenpide M16 kannustaa esimerkiksi vertikaaliseen ja horisontaaliseen yhteistyöhön. Tuen hakijoiden yhteistyöhakuisuus otetaan huomioon valintaperusteissa hanketta puoltavana tekijänä. Alatoimenpiteestä M04.2 ja alatoimenpiteestä M06.4 tuettavia yrityskohtaisia investointeja on mahdollista toteuttaa yhteisinvestointeina yhteisyrityksinä, osuuskuntina ja perustuen esimerkiksi yritysten välisiin sopimuksiin. M04.2 mahdollistaa 40 % korotetun tuen myöntämisen maataloustuotteita jalostavilla mikroyrityksille (maatalousyrityksen mukaan lukien) silloin, kun kysymys

vertikaalisesta tai ja horisontaalisesta yhteistyöstä

3.2.8. 08 Tunnistettava keskeisimmät ympäristöhaasteet

Suositusluokka: SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi

Päivämäärä: 16/12/2013

Aihe: Prioriteetti 4

Suosituksen kuvaus

Selkeytetään kuvausta nykytilasta, nostetaan esiin olennaiset asiakohdat. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa Luku 5.2 s. 32)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Ohjelman jatkovalmistelussa tiivistetään nykytilan kuvausta. Kuvaus pohjautuu komission asettamiin taustaindikaattoritietoihin.

3.2.9. 09 Alueellinen näkökulma

Suositusluokka: SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi

Päivämäärä: 15/02/2013

Aihe: Alueiden tarpeet huomioitava

Suosituksen kuvaus

Huomioidaan nykyistä vahvemmin alueelliset erot muun muassa maaseudun elinkeinoissa nykytilan kuvauksen vahvistamiseksi.

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Jokainen ohjelman hallinnollinen alue (15 ELY –keskusta) on valmistellut laajana alueellisena yhteistyönä sidosryhmiä ja asiakkaita osallistaen alueelliset strategiset painopisteet ja suunnitelman siitä, miten ohjelman alueella käytössä olevia resursseja kaudella kohdennetaan juuri alueen omien vahvuuksien ja tarpeiden mukaan. Alueilla on toimenpiteiden M1, M7 ja M16 sekä alatoimenpiteiden 4.2, 6.2 ja 6.4 osalta valtuus painottaa, harkita ja valita rahoitettavat hankkeet ohjelma-asiakirjan ja lainsäädännön puitteissa alueellisen suunnitelman toteuttamiseksi. Leader-ryhmät ovat valmistelleet oman paikallisen strategiansa ja valittavat ryhmät voivat toteuttaa sen mukaisesti ohjelmaa lainsäädännön antamissa puitteissa. Kuvaukset

alueellista painotuksista ja alueiden erityispiirteistä on lisätty ohjelman liitteeksi.

3.2.10. 10 Uudet toimintamallit

Suositusluokka: SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi

Päivämäärä: 16/12/2013

Aihe: Prioriteetti 5

Suosituksen kuvaus

Toimenpiteissä etsitään rohkeasti uusia tuotanto-, toiminta- ja tukimalleja biotalouden uudistamiseksi. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 5.2 s. 33)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Esim. yhteistyö -toimenpiteen tavoite on suosituksen mukainen.

3.2.11. 11 Alueellisen ja paikallisen maaseudun kehittämisen mahdollisuudet

Suositusluokka: SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi

Päivämäärä: 16/12/2013

Aihe: Prioriteetti 6

Suosituksen kuvaus

Lisätään vahvuudeksi kumppanuuspohjainen toiminta, erityisesti palvelusektorilla. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 5.2 s. 35)

Suunnitellaan koulutusta ja neuvontaa liiketoimintasuunnitelman laadintaan. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 5.2 s. 35)

Luodaan ohjelmaan mahdollistava henki, joka sallii kokeilevuuden. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 5.2 s. 35)

Ohjelmallisen kehittämistyön toteuttamisessa kiinnitetään aiempaa enemmän huomiota niin sääntelyyn kuin myös aluelähtöisiin perusteisiin. Leader-ryhmien työ on ensisijaisen tärkeässä asemassa ohjelman paikallistamisessa. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 5.2 s. 35)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Kumppanuuspohjainen toiminta on huomioitu valmistelussa.

Liiketoimintasuunnitelman laatimista tukevaa koulutusta voidaan toteuttaa koulutushankkeissa.

Yhteistyö -toimenpiteen tavoite on suosituksen mukainen. Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen -toimenpide kattaa yrityskohtaiset uuteen yritystoimintaan liittyvät kokeilut.

Toimenpiteiden menettelyjä pyritään yksinkertaistamaan mm. yksinkertaistettujen kustannusmenettelyjen avulla (kiinteämääräinen ja kertakorvaus). Komissio edellyttää myös yksinkertaistusta pienille toimille ja tämä sisällytetään ohjelmaan. Leader on paikallisen tason tarpeista lähtevää ja niihin vastaavaa kehittämistä. Alueelliset ja paikallisen valintakriteerit ohjaavat hankkeiden rahoitusta.

3.2.12. 12 Analyysiä kirkastettava

Suositusluokka: SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi

Päivämäärä: 16/12/2013

Aihe: SWOT analyysi

Suosituksen kuvaus

Esitysteknisesti nykytilan kuvauksessa voidaan hyödyntää kuvaajia ja karttoja, nykyisessä muodossa tilastotiedot ovat puuduttavasti esitetty. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 4.2 s. 26)

Potentiaalia ja mahdollisuuksia avataan niin paljon kuin mahdollista, maaseudun uusiutuminen vaatii esimerkkejä hajautetuista ja verkostomaisista ratkaisuista niin elinkeino- kuin ympäristötoimenpiteissäkin. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 4.2 s. 27)

Vähennetään tarpeiden määrää esimerkiksi yhdistämällä niitä toisiinsa. Nyt monessa kohdassa yksi SWOT:ssa esille noussut seikka vaatii oman tarpeen. Ohjelman logiikan ymmärtämisen ja seurattavuuden kannalta SWOT:n ja tavoitteiden linkitys tulisi olla suoraviivaisempi. Kissanviiksien SWOT-kärkien tulisi tiivistyä huomattavasti rajallisemmaksi joukoksi tarpeita. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 4.2 s. 26)

Kootaan tiivis yhteenveto nykytila-analyysista ja SWOT:sta ohjelmatasolla ja prioriteeteittain.

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Esitystapaan kiinnitetään huomiota soveltuvin osin. Kaikkea tarvittavaa dataa ei voida esittää kuvina tai karttoina. Nykytilan analyysia tiivistetään, mikä vähentää puuduttavuutta.

Mahdollisuuksien mukaan potentiaalia ja mahdollisuuksia avataan esimerkiksi esiteltäessä ohjelman sisältöä. Asia otetaan huomioon myös tulosohjauksessa.

Otetaan huomioon ohjelman jatkovalmistelussa. Tarpeet kuvataan niiden ymmärtämisen vaatimalla

tarkoituksenmukaisella tasolla. Tarpeiden yhdistäminen tapahtuu reagointia vaativien tarpeiden tunnistamisen jälkeen toimenpiteiden laatimisen tasolla. Ohjelmateknisesti tarpeiden yhdistämiseen on rajalliset mahdollisuudet.

Nykytilan analyysi ja SWOT on tiivistetty luvussa 5 strategiaksi.

3.2.13. 13 Kannustusta uusiin toimintatapoihin

Suositusluokka: SWOT-analyysi, tarpeiden arviointi

Päivämäärä: 27/01/2014

Aihe: SWOT analyysi / Toimenpiteet

Suosituksen kuvaus

Kannustetaan eri toimenpiteiden kautta toimijoita etsimään innovatiivisia ja uudentyyppisiä ratkaisuja maaseudun haasteisiin sekä tehostamaan ja muuttamaan toimintatapojaan. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 4.2 s. 27)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Kannustusta uusien toimintatapojen käyttöön kiinnitetään huomiota ELY-keskusten ja Mavin tulosohjauksessa.

3.2.14. 14 Keskittyminen ydinasioihin

Suositusluokka: Toimintalogiikan rakenne

Päivämäärä: 27/01/2014

Aihe: Analyysin rakenne

Suosituksen kuvaus

Nostetaan nykytilan kuvauksesta keskeisimmät seikat esiin (priorisoidaan), jonka kautta saadaan paremmin esiin ne seikat, joihin ohjelmalla pyritään vaikuttamaan. Arvioitsijan näkemyksen mukaan keskeisimpiä seikkoja ovat:

- Maatalouden kilpailukyvyn vahvistaminen
- Ympäristötoimenpiteet
- Osaamisen ja innovaatiotoiminnan vahvistaminen
- Maaseudun talouden uudistuminen - rakenteellisten uudistusten tukeminen

(Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 4.2 s. 26)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Ohjelman jatkovalmistelussa on tiivistetty nykytilan kuvausta ja nostettu SWOT:n ydinasiat esille.

3.2.15. 15 Alueellisten suunnitelmien rooli ohjelman toteutuksessa selkeytettävä

Suositusluokka: Toimintalogiikan rakenne

Päivämäärä: 16/12/2013

Aihe: Alueellisuus

Suosituksen kuvaus

Kuvataan eri alueiden erityispiirteet, visio, painopisteet ja tavoitteet, alueellisten suunnitelmien valmistelu sekä alueellisten suunnitelmien yhteensovitus. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 5.7 s. 44)

Hyödynnetään aluetypologiaa kehitysdynamiikan tarkastelussa (ja tilastot saatetaan samalle vuodelle (2011), osittain edellisten vuosien tietoja). (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 5.7 s. 44)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Ohjelma-asiakirjaan vahvistetaan soveltuviin kohtiin alueiden erilaisuutta ja kehittämisen erityispiirteitä. Lisätään Maaseutu.fi-sivuston alueosioihin kooste kunkin alueen erityispiirteistä. Kannustetaan kaikkia alueita luomaan oma osio.

Uutta aluetypologiaa on hyödynnetty analyysin viimeistelyssä.

3.2.16. 16 Ohjelman mahdollistavuus säilytettävä

Suositusluokka: Toimintalogiikan rakenne

Päivämäärä: 16/12/2013

Aihe: Ohjelman henki

Suosituksen kuvaus

Maksimoidaan mahdollistavuus: niissä kohdissa missä tekstiä voidaan yleistää, on se tehtävä, jotta

paikalliselle räätälöinnille jää tilaa. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 5.7 s. 44)

Tekstiin on valmistelun aikana tullut paljon maaseudun talouden uudistumista korostavia tekstejä, tämä henki tulee näkyä myös toimenpiteissä. Ohjelman loppukautta kohti tulee näiden toimenpiteiden osuus kasvaa. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 5.7 s. 44)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Mahdollistavuus otetaan huomioon ohjelman valmistelussa.

Painotukset on ohjelman strateginen valinta. Maaseudun talouden uudistumiseen liittyviä toimia voidaan toteuttaa määrärahojen puitteissa ja hyödyntäen ERI-rahastojen välistä synergiaa.

3.2.17. 17 Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Suositusluokka: Toimintalogiikan rakenne

Päivämäärä: 27/01/2014

Aihe: Horisontaaliset periaatteet

Suosituksen kuvaus

Tuodaan esiin keskeiset haasteet ja tavoitteet, joihin ohjelmalla voidaan vastata.

Lainsäädäntöä laadittaessa kirjataan periaatteet tasaarvolain (609/1986) ja yhdenvertaisuuslain (21/2004) vaatimuksien mukaisesti.

Vaikutuksia eri kohderyhmiin seurataan toimeenpano-, seuranta- ja arviointivaiheessa, lähtökohtana seurantaindikaattorit sekä horisontaaliset periaatteet valintakriteerejä laadittaessa.

Koulutus- ja tiedonvälitys, investoinnit, palvelujen ja kylien kehittäminen, yhteistyö ja Leader-toimenpiteissä huomioidaan vaikutukset syrjintä- ja syrjäytymisvaarassa oleviin, eri elämäntilanteissa oleviin nuoriin ja naisiin, miesten syrjäytymisriskiin sekä kasvavaan vanhusväestöön

Leader-ryhmien kohdistettava hankkeita osallisuuden edistämiseksi ja syrjinnän ehkäisemiseksi

Toimijoiden osaamista on edisttävä riittävällä resurssoinnilla sukupuoli- ja yhdenvertaisuusnäkökulmat valtavirtaistamiseksi. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 5.7 s. 44)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus on huomioitu valmistelussa.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus on huomioitu lain 28/2014 valmistelussa, ja kirjattu HE:n 142/2014 yleisperusteluissa (4.4) Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutukset.

Seurantaa tehostetaan tietojärjestelmien luomissa puitteissa. Kerran ohjelmakaudessa arvioidaan vaikutukset eri ikäryhmien ja sukupuolten väliseen tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen. Valintakriteerien horisontaalisissa periaatteissa huomioidaan läpileikkaavat teemat sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasiat.

Leaderin paikallisissa strategioissa on tavoitteet naisten, miesten ja nuorten toimenpiteille sekä mahdollisesti eri väestöryhmille kohdennettuja toimia. Tila- ja yritystoiminnan kehittämisessä mainitaan erikseen naisten ja nuorten yrittäjyys.

Osallisuuden lisääminen on yksi Leader-toimenpiteen tavoitteista ja mukana valintakriteereissä.

Tasa-arvon valtavirtaistaminen huomioidaan ELY-keskusten koulutuksissa.

3.2.18. 18 Huomio keskeisiin toimialoihin

Suositusluokka: Toimintalogiikan rakenne

Päivämäärä: 16/12/2013

Aihe: Koulutus

Suosituksen kuvaus

Nostetaan esiin keskeisiä toimialoja (energia, matkailu, hoivapalvelut, julkiset hankinnat ja yhteistoiminta). (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 7.1 s. 47)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Ohjelmassa ao. toimenpiteissä nostetaan esille keskeisiä toimialoja.

3.2.19. 19 Neuvonnan kehittäminen

Suositusluokka: Toimintalogiikan rakenne

Päivämäärä: 27/01/2014

Aihe: Neuvonta

Suosituksen kuvaus

Toimenpiteessä otetaan erikseen huomioon myös yhtiömuotoiset maatilat. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 7.1 s. 48)

Varmistetaan neuvojien koulutuksen laatu. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 7.1 s. 48)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Yhtiömuotoiset maatilat ovat oikeutettuja saamaan neuvontaa samalla tavalla kuin muutkin maatilat. Viljelijä valitsee tarvitsevansa neuvonnan. Kansallinen neuvontasektori tarjoaa neuvontaa liiketoimintaan liittyen (esim. tilan yhtiöittäminen, liiketoiminnan johtaminen yhtiömuotoisilla maatiloilla), joten ei tarvetta ohjelmarahoitukseen.

Neuvojien koulutuksen laatu varmistetaan. Neuvojat valitaan tiettyjen kriteerien perusteella kilpailutuksen kautta ja täydennyskoulutetaan.

3.2.20. 20 Investointien siirtymävaihe

Suositusluokka: Toimintalogiikan rakenne

Päivämäärä: 29/04/2013

Aihe: Investoinnit fyysiseen omaisuuteen

Suosituksen kuvaus

Määritellään siirtymävaiheen menettelytavat tukijärjestelmässä. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 7.1 s. 48)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Siirtymävaiheen järjestelyt on kuvattu ohjelma-asiakirjassa.

3.2.21. 21 Tila- ja yritystoiminnan laajat vaikutukset

Suositusluokka: Toimintalogiikan rakenne

Päivämäärä: 27/01/2014

Aihe: Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen

Suosituksen kuvaus

Huomioidaan tila- ja yritystoiminnan kehittämisessä myös laajat ympäristölliset, sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 7.1 s. 49)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Tila- ja yritystoiminnan kehittämisessä huomioidaan kestävän kehityksen kaikki ulottuvuudet.

3.2.22. 22 Uusia ratkaisuja alueiden kehittämiseen

Suositusluokka: Toimintalogiikan rakenne

Päivämäärä: 29/04/2013

Aihe: Maaseudun palveluiden ja kylien kehittäminen

Suosituksen kuvaus

Toimenpiteessä haetaan vahvemmin ratkaisuhenkisyyttä, nostetaan esiin esimerkkejä ratkaisuista.

Vapaa-ajan asukkaiden potentiaali kehittämisessä tunnistetaan paremmin. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 7.1 s. 49)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Toimenpiteen jatkovalmistelussa pyritään tilan rajoissa kirjoittamaan enemmän auki ratkaisuhenkisyyttä.

Ohjelma keskittyy elinkeinojen kehittämiseen ja mahdollistamiseen sekä asukkaiden elinolojen parantamiseen, tunnistaen että vapaa-ajan asukkaat muodostavat tärkeän palvelujen käyttäjäryhmän.

3.2.23. 23 Vahvistettava sitoutumista ympäristökorvaukseen

Suositusluokka: Toimintalogiikan rakenne

Päivämäärä: 31/01/2014

Aihe: Ympäristökorvaukset

Suosituksen kuvaus

Ohjelman toimeenpanossa aktivoidaan ja kannustetaan toimijoita vahvempaan sitoutumiseen vapaa-ehtoisuuden pohjalta ympäristötoimenpiteisiin. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 7.1 s. 50)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Ympäristökorvaukseen sitoutumiseen kannustaminen nostetaan esille koulutuksissa ja viestinnässä sekä täydentävissä kehittämis- ja investointihankkeissa.

3.2.24. 24 Luonnonmukaisen tuotannon korvaus nivottava yhteen kansallisten tavoitteiden kanssa

Suositusluokka: Toimintalogiikan rakenne

Päivämäärä: 16/12/2013

Aihe: Luonnonmukainen tuotanto

Suosituksen kuvaus

Varmistetaan yhteys kansalliseen luomualan kehittämisohjelmaan sekä lähiruokaohjelmaan. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 7.1 s. 50)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Yhteys kansallisiin ohjelmiin varmistetaan käyttämällä ohjelman eri toimenpiteitä kuten investointeja, yhteistoimintaa ja kehittämishankkeita vahvistamaan kansallisen tavoitteiden saavuttamista.

3.2.25. 25 Maataloutta kehitettävä myös ilman luonnonhaittakorvausta

Suositusluokka: Toimintalogiikan rakenne

Päivämäärä: 16/12/2013

Aihe: Luonnonhaittakorvaukset

Suosituksen kuvaus

Luonnonhaittakorvauksen rinnalla tuodaan esiin maatalouden uudistamisen toimenpiteitä. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 7.1 s. 50)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Asia otetaan huomioon ELY:jen ja Mavin tulosohjauksessa siten, että alueiden maatalouden kehittäminen ei olisi riippuvaista pelkästään luonnonhaittakorvauksista.

3.2.26. 26 Yhteistyö-toimenpiteen kehittäminen

Suositusluokka: Toimintalogiikan rakenne

Päivämäärä: 29/04/2013

Aihe: Yhteistyö

Suosituksen kuvaus

Toimenpiteen, erityisesti biotalouden toimenpiteiden muotoilussa huomioidaan myös palveluiden muotoilu ja kehittäminen.

Pohditaan, voiko toimenpiteen nimetä suomeksi jotenkin muuten kuin neuvoston asetuksessa. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 7.1 s. 51)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Toimenpiteessä huomioidaan myös tuotteisiin sisältyvä palveluiden kehittyminen ja palvelualan innovatiiviset kehitysmahdollisuudet.

Yhteistyö-toimenpiteen suomenkielistä ”kutsumanimeä” mietitään vielä ohjelman valmistelun aikana.

3.2.27. 27 Toimintaryhmätyön kehittäminen

Suositusluokka: Toimintalogiikan rakenne

Päivämäärä: 27/01/2014

Aihe: Leader

Suosituksen kuvaus

Tarkistetaan Leader-toiminta-alueiden tarkoituksenmukaisuus toiminnallisstrategisesti.

Kannustetaan Leader-toimijoita tuomaan tiettyjä teemoja esiin vuosittain. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 7.1 s. 52)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Tämä voidaan tarkistaa vasta toimintaryhmien hakuvaiheessa. Jonkinasteista tarkistusta on tiedossa jo nyt kun muutamat Leader-ryhmät ovat muuttamassa toiminta-alueitaan. Ryhmät saavat itse päättää alueestaan ja sen tarkoituksenmukaisuudesta. Jokaisen Leader-ryhmäksi hakeutuvan on myös osoitettava toiminnalliset ja taloudelliset valmiudet ryhmänä toimimiseen.

Toimintaryhmätyön teemoitus nostetaan esille toimintaryhmien koulutuksessa ja ajankohtaispäivillä. Kytketään koko ohjelman teemakampanjoihin.

3.2.28. 28 Interventiologiikan vahvistaminen

Suositusluokka: Toimintalogiikan rakenne

Päivämäärä: 27/01/2014

Aihe: Looginen viitekehys

Suosituksen kuvaus

Täydennetään ja vahvistetaan loogisia perusteluketjuja loogisen viitekehyksen työkalun avulla. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 10.3 s. 67)

Intervention logiikan kannalta on epäloogista, että tarpeiden sanotaan olevan valittu strategisten painotusten perusteella. Logiikan kannalta olisi olennaista, että strategiset painopisteet valittaisiin nykytilan kuvaukseen ja tarpeisiin perustuen. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 10.3 s. 67)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Interventiologiikkaa on vahvistettu ohjelman viimeistelyssä.

Ohjelman muotoilua on muutettu, niin, että puhutaan strategian kuvauksesta.

3.2.29. 29 Rahoituksella turvattava maaseudun uudistaminen

Suositusluokka: Tavoitteiden määrittäminen, määrärahojen jakautuminen

Päivämäärä: 27/01/2014

Aihe: Varojen jako

Suosituksen kuvaus

Rahoituskehys on ohjelman sisällön suhteen tarkoituksenmukaisesti jaettu. Rahoituksen pääpaino on säilyttävissä toimenpiteissä, mutta on tärkeää että ohjelmakauden aikana laadullisesti panostetaan maaseudun uudistumiseen. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 9.3 s. 58)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

EU-tasolla tehtyjen päätösten mukaan maataloutta on voitava harjoittaa kaikkialla EU:ssa. Suomessa maataloutta harjoitetaan erittäin epäsuotuisissa olosuhteissa ja tämä onkin osoitettu luonnonhaittaa kuvaavissa aluejakoindikaattoreissa. Ilman luonnonhaittakorvauksia maatalouden harjoittaminen ei olisi mahdollista.

Avointa hoidettua maaseutumaisemaa Suomessa on vähän ja sen säilyminen avoimena ja hoidettuna on tärkeää myös maiseman kannalta, ruuantuotannosta puhumattakaan. Koska suorien tukien taso ei riitä maatalouden säilymiseksi, tarvitaan riittävät luonnonhaittakorvaukset. Tämä linjaa maaseutuohjelman rahoitusta merkittävästi.

Maatalouden investointituen rahoituskehys (tp 121) ohjelmakaudella 2007-2013 oli noin 189,6 milj. euroa, vuosille 2015-2020 ohjelman alustava rahoituskehys on 329 milj. euroa, eli noin 74 prosenttia suurempi. Yhteistyötoimenpiteeseen on varattu rahoitusta sama määrä kuin edellisillä kausilla on toteutunut.

3.2.30. 30 Strategisuutta vahvistettava

Suositusluokka: Ohjelman täytäntöönpanojärjestelyt

Päivämäärä: 15/02/2013

Aihe: Ohjelman valmistelu

Suosituksen kuvaus

Vahvistetaan strategiaryhmän ohjaavaa roolia valmistelussa. Ryhmän tulisi esim. ottaa kantaa, millainen nykytila on ja millaisia muutoksia siihen halutaan ja toisaalta myös määritellä strategiset tavoitteet. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 5.7 s. 44)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Strategiaryhmän rooli on muuttunut strategisempaan suuntaan kun ohjelman valmistelu on edennyt.

3.2.31. 31 Toimeenpanon kehittäminen ja yksinkertaistaminen

Suositusluokka: Ohjelman täytäntöönpanojärjestelyt

Päivämäärä: 16/12/2013

Aihe: Ohjelman toimeenpano

Suosituksen kuvaus

Edistetään sähköistä hakua kaikissa toimenpiteissä. Kevennetään ja selkeytetään tuen hakemiseen liittyviä

seikkoja hakijan näkökulmasta.

Tarkennetaan maaseutuverkoston roolia yhteisen strategiakehyksen (CSF) tavoitteiden saavuttamisessa ja yhteistyön tekemisessä rakennerahastojen kanssa.

Ohjelmaan kirjoitetaan auki byrokratian keventämisen tavoite. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 7.4 s. 53)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Hallinnollisen taakan keventäminen on ohjelman valmistelussa tavoitteena. Sähköinen haku mahdollistetaan aiempaa laajemmin ja tuenhakijoita kannustetaan sen käyttöön. Sähköinen tukihaku on mukana kaikessa ohjelmaviestinnässä.

Maaseutuverkosto toimii maaseuturahaston puitteissa. Maaseuturahasto toteuttaa osaltaan yhteisen strategiakehyksen tavoitteita. Asetetaan maaseutuverkoston toiminnalle selkeät tavoitteet ja seurataan niiden toteutumista jatkuvasti. Yhteistyö sidosryhmien kanssa kuuluu verkoston toimintaan.

Hallinnollisen taakan vähentäminen ja toimenpiteiden yksinkertaistaminen on koko ohjelman läpäisevä tavoite ja ollut mukana koko valmistelun ajan.

3.2.32. 32 Viestintää terävöitettävä

Suositusluokka: Ohjelman täytäntöönpanojärjestelyt

Päivämäärä: 27/01/2014

Aihe: Ohjelman viestintä

Suosituksen kuvaus

Maaseudun kehittämisrahasto profiloituu ja terävöittää erityisesti toimeenpanon ja viestinnän kautta kärkeään, jolla se aikoo tarttua maaseudun kehittämiseen

Kehittämisohjelman tulee panostaa toimeenpanon yhteydessä viestintään, jolla maaseudun kehittämistoimijoille, yrittäjille ja hankehakijoille kerrotaan ohjelman keskeisten tavoitteiden eteen tehtävästä työstä.

Panostetaan tiedottamisen avulla ohjelman todellisiin vaikutusmahdollisuuksiin. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 7.4 s. 53)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Viestinnän suunnitelmallisuutta lisätään nivomalla se kiinteämmin osaksi ohjelmaprosessia. Ohjelmahallinnon yhteistyötä (MMM-Mavi-mave) tiivistetään ajantasaisen tilannekuvan muodostamiseksi.

Laaditaan erilaisille kohderyhmille suunnattua yleistajuista viestintämateriaalia ja varmistetaan sen jakelu laajasti asiakasrajapinnassa työskenteleville. Laaditaan selkeä viestintäohje niin ohjelmaviestintään kuin tuensaajille.

Kohdennetaan viestintä entistä tarkemmin ohjelmasta hyötyville. Panostetaan viestintämateriaalin selkeyteen. Maaseudun yleistä markkinointia tehdään yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

3.2.33. 33 Ohjelman valmistelu

Suositusluokka: Muu

Päivämäärä: 27/01/2014

Aihe: Ohjelman valmistelu

Suosituksen kuvaus

Jatketaan läpinäkyvää valmistelua. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 6.3 s. 46)

Tulevalla kaudella ohjelman valmisteluun sidotaan enemmän henkilöresursseja. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 7.4 s. 53)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Läpinäkyvää valmistelua jatketaan.

Tulevalle kaudelle (2020 jälkeen alkavalle) on MMM:n käyttöön varattua teknistä apua yksi htv nykyistä kautta enemmän. Muuten ohjelman valmistelu resursoidaan valtionhallinnon resurssitilanteen sallimien mahdollisuuksien mukaan.

3.2.34. 34 ERI-rahastojen välinen vuoropuhelu

Suositusluokka: Muu

Päivämäärä: 27/01/2014

Aihe: Kumppanuussopimus

Suosituksen kuvaus

Lisätään rahastojen välistä vuoropuhelua. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 4.2 s. 27)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Kumppanuussopimus (C(2014)7176-07/10/2014) luo edellytykset vuoropuhelun lisäämiselle. Esimerkiksi maaseudun yritystuen valmistelussa yhteensovitus on varmistettu ministeriöiden välisellä yhteydenpidolla. Rahastojen viestintäyhteistyö lisääntyy muun muassa uuden portaalisivun ansiosta.

3.2.35. 35 Läpileikkaavat tavoitteet arviointisuunnitelmaan

Suositusluokka: Muu

Päivämäärä: 16/12/2013

Aihe: Arviointisuunnitelma

Suosituksen kuvaus

Kirjataan arviointisuunnitelmaan, millä tavalla läpileikkaavien teemojen toteutumista arvioidaan. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 8.2 s. 54)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Arviointisuunnitelmaan kirjataan, että läpileikkaavia tavoitteiden arvioinnissa tarkastellaan erityisesti miten ohjelmallinen kehittämistapa on edistänyt innovointia, ympäristöasioita sekä ilmaston muutoksen hillintää ja sopeutumista.

3.2.36. 36 Seurantaindikaattoreiden kehittäminen ja indikaattoreiden tavoitteet

Suositusluokka: Muu

Päivämäärä: 27/01/2014

Aihe: Indikaattorit

Suosituksen kuvaus

Kehitetään laadullisia indikaattoreita sekä useampaa indikaattoria käyttäviä toimenpiteitä

Pohditaan laadullisten indikaattorien (vertaisarviointi ja asiantuntijapaneeli) soveltamista ohjelmaan

Kolmannen tavoitteen mittareissa nojaudutaan ensisijaisesti objektiivisesti ja kattavasti mitattavissa oleviin,

ei subjektiivisiin merkintöihin perustuviin.

Palvelujen kehitystä seurataan erillistarkastelulla.

Kilpailukyvyn kehityksen vertailutietona käytetään keskeisiä verrokkimaita (erityisesti Ruotsi) sekä EU:n keskiarvoa.

Koulutukseen osallistuvien määrä kannattanee asettaa esitettyä (35 000) maltillisemmaksi (esim. 20 000), sillä osa toiminnasta toteutuu yhteistyöhankkeina. Tärkeämpää seurata laadullisesti koulutuksen osuvuutta ja vaikuttavuutta esim. otannan kautta.

6B-kohdealueen indikaattorin tavoiteväkiluku esitetään Leader-ryhmien toiminta-alueiden mukaisesti (kaupungit mukana). (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 10.3 s. 66)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Kehitetään laadullisia indikaattoreita sekä useampaa indikaattoria käyttäviä toimenpiteitä

Seurantaa ja indikaattoreita kehitetään resurssien sallimissa puitteissa.

Laadullista arviointia ja paneelityöskentelyä voidaan tehdä, mutta menetelmiä ei tulla kirjaamaan ohjelmaluonnokseen.

Suurin osa tavoitteen alla esitetyistä vaikuttavuusindikaattoreista on sellaisia, että aineisto saadaan objektiivisin perustein. Ainoastaan kasvinsuojeluaineiden käyttömäärät on sellainen mittari, että sen aineiston keräys perustuu viljelijän ilmoituksiin.

Palvelujen kehityksen seuranta on kirjattu ohjelman arviointisuunnitelmaan.

EU:n keskiarvon kehitys on yleisesti käytetty mittari kilpailukyvyn kehityksen osalta.

Tavoitetta koulutuksiin osallistuneiden määräksi on alennettu 20 000:ksi.

Leader-ryhmien toiminta voi ulottua myös kaupunkialueille.

3.2.37. 37 Vaikuttavuuden vahvistaminen

Suositusluokka: Muu

Päivämäärä: 27/01/2014

Aihe: Vaikuttavuus

Suosituksen kuvaus

Kirjataan neuvonta-toimenpiteelle toissijaisia vaikutusalueita. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin

kohdassa 10.3 s. 66)

Nimetään yksi (tai muutama) selkeä vaikutusalue, minkä lisäksi voidaan sanoa, että toimenpiteellä on muutamia muita toissijaisia vaikutusalueita. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 10.3 s. 66)

Tarkastellaan kriittisesti tavoitteiden saavuttamista niiden toimenpiteiden osalta, joilla on suhteellisen pieni rahoitusosuus, mutta monta ensisijaista vaikutusaluetta. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 10.3 s. 66)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Neuvonnalla on toissijainen vaikutus riskienhallintaan.

Toimenpiteiden vaikutuksia kohdealoille on tiivistetty aiemmasta.

Ohjelman toimenpiteitä ei voi jakaa rahoituksen suuruuden perusteella tärkeysjärjestykseen. Ensisijaisten vaikutusten määrä on minimoitu.

3.2.38. 38 Maaseutuvaikutukset

Suositusluokka: Muu

Päivämäärä: 05/08/2013

Aihe: Maaseutuvaikutusten arviointi

Suosituksen kuvaus

Maatalouden rakennekehitystä ja polarisoitumista seurataan ja mietitään keinoja, millä tavalla siihen reagoidaan. Maaseutu tarvitsee eriytettyä kehittämistä alueellisen ja tilojen erilaisuuden takia. (Tarkemmin ennakkoarviointiraportin kohdassa 5.7 s. 44)

Miten suositusta on käsitelty tai perustelu sille, miksi sitä ei ole otettu huomioon

Ohjelman strateginen valinta on se, että maataloutta tuetaan koko Suomessa.

3.3. Ennakkoarviointikertomus

Katso liiteasiakirjat

4. SWOT JA TARPEIDEN MÄÄRITTELY

4.1. SWOT

4.1.1. Yhteisiin ja ohjelmakohtaisiin taustaindikaattoreihin ja muihin laadullisiin ajantasaisiin tietoihin perustuva kattava yleiskuvaus ohjelma-alueen nykytilanteesta

Suomessa on useimpiin muihin Euroopan maihin verrattuna alhainen väestötiheys, suuri maaseutumaisten alueiden osuus ja pitkät etäisyydet keskimääräistä pienempien kaupunkien välillä. Vain pääkaupunkiseutu sijoittuu Eurostatin tai OECD:n kaupunki-maaseutu -luokittelussa kaupunkimaisimpaan luokkaan. Manner-Suomessa oli vuoden 2011 lopussa 5 372 913 asukasta, joista maaseutualueilla asui n. 1,8 miljoonaa henkilöä. Asukkaista 0–14-vuotiaiden osuus oli 16,5 %, 15–64-vuotiaiden 65,4 % ja yli 65-vuotiaiden 18,1 %. Vastaavat osuudet harvaan asutulla maaseudulla olivat 13,7 %, 60,3 % ja 25,9 %. Suomi on EU:n harvimmin asuttu jäsenvaltio (13,7 asukasta/km²).

Maaseutualueiden väestö- ja talouskehitys

Vuonna 2011 Suomen bruttokansantuote oli 192 miljardia euroa (35 173 euroa/asukas) ja BKT maaseudulla vuonna 2010 oli 27 858 €/henkilö. Viime vuosina talous on kehittynyt heikommin maaseudulla kuin koko maassa keskimäärin. Suomen talous kasvoi 2,7 % vuonna 2011.

Yksityinen kulutus kasvoi 2,5 % ja yksityiset investoinnit 7,7 % edellisestä vuodesta. Tuonti kasvoi vientiä enemmän ja kauppatase kääntyi negatiiviseksi. Bruttoarvonlisäys vuonna 2010 oli 154 588,4 miljoonaa euroa. Tästä alkutuotannon osuus oli 2,9 %, teollisuuden 28,3 % ja palveluiden 68,8 %. Vuonna 2009 työn tuottavuus oli Suomessa 60 959 €/henkilö. Alkutuotannossa työn tuottavuus oli 3 528 €/henkilö, teollisuudessa 6 820 €/henkilö ja palveluissa 6 020 €/henkilö.

Työllisyysaste vuoden 2011 lopussa ikäluokassa 15–64-vuotiaat oli 67,1 % ja vuoden 2010 lopussa 65 %. Työllisyysaste vuoden 2010 lopulla harvaan asutulla maaseudulla oli 58,4 %, ydinmaaseudulla 65,1 % ja kaupunkien läheisellä maaseudulla 68,3 %. Kaupungeissa työllisyysaste oli 65,2 %.

Työttömyysaste vuonna 2011 oli 7,8 % ja vuonna 2010 10,5 %. Harvaan asutulla maaseudulla työttömyysaste vuoden 2010 lopussa oli 13,8 %, ydinmaaseudulla 9,3 % ja kaupunkien läheisellä maaseudulla 8,8 %. Kaupungeissa työttömyysaste oli 10,6 %. Työttömyys on vähentynyt suurimmassa osassa maata, mutta pitkäaikaistyöttömyys ja joillakin alueilla myös nuorisotyöttömyys on lisääntynyt. Työntekijöiden määrä Suomessa vuonna 2009 oli 2 441 700 henkilöä. Heistä alkutuotannossa työskenteli 119 700 (4,9 %), teollisuudessa 602 700 (24,7 %) ja palvelusektorilla 1 719 300 (70,4 %).

Palveluelinkeinot ovat maaseudun asukkaiden suurin työllistäjä. Maaseudulla on suhteellisesti jonkin verran enemmän teollisuuden työpaikkoja kuin kaupungeissa. Suurin osa maaseudun työikäisestä väestöstä käy töissä jollakin toisella alueella. Positiivisin työpaikkakehitys on kaupunkien läheisellä maaseudulla, jossa asuvat keskimäärin kaikkein hyvinvoivimmat suomalaiset. Näillä alueilla väestö on keskimääräistä työikäisempää, hyvätuloisempaa ja terveempää kuin muilla alueilla. Harvaan asutun maaseudun ja ydinmaaseudun kunnissa sekä Itä- ja Pohjois-Suomessa työikäisen väestön osuus kokonaisväestöstä on alhaisin. Erityisen voimakkaasti työikäisen väestön osuus on alentunut harvaan asutun maaseudun kunnissa. Vanhusten lukumäärän suhde työikäisen väestön lukumäärään on suurin harvaan asutulla ja ydinmaaseudulla. Väestön ikärakenne on keskeinen tekijä aluekehittämisen ja kehityksen kannalta,

esimerkiksi palveluiden järjestämisen ja verotulojen näkökulmasta.

Suomessa pienituloisuus (vuonna 2011 pienituloisuuden raja on 13 640 e/yksikkö ja 1 140 euroa/hlö) ei keskity alueellisesti ja sitä myös tasoitetaan eri toimin. Pienituloisten mediaanitulo vuonna 2011 oli 9 520 euroa ja työttömillä 9 120 euroa. Pienituloisten lukumäärä oli 704 000. Lukumäärä ja väestöosuus ovat pysyneet viime vuosina samalla tasolla. Pienituloisia on eniten opiskelijoissa ja eläkkeensaajissa. Vuonna 2011 köyhyysaste maaseudulla oli 18,5 %. Vuonna 2010 tulonsaajien keskimääräinen tulokertymä oli kaupungissa 21 109 euroa, ydinmaaseudulla 18 266 euroa ja harvaan asutulla maaseudulla 16 754 euroa. Eroa selittänee eläkkeensaajien korkeampi osuus väestöstä maaseudulla.

Maaseutukunnissa asuu hieman vähemmän naisia kuin miehiä, suurimmissa kaupungeissa päinvastoin. Joillakin harvaan asutuilla alueilla on vain 6-7 naista kymmentä miestä kohden. Maaseudulle muutetaan ensi sijassa väljemmän asumisen, mutta yhä useammin myös luovuutta ruokkivan työympäristön ja ekologisen elämäntyylin vuoksi. Suomen maaseudulla on myös pitkä yhdessä tekemisen ja talkootyön perinne, jonka perustalle on syntynyt 1900-luvun alussa kylätoimintaliike ja 1990-luvun puolivälin EU-jäsenyyden myötä paikalliset toimintaryhmät. Maaseudusta on viime vuosikymmeninä tullut suomalaisille ensi sijassa asumisen ja virkistäytymisen paikka. Työpaikat ovat keskittyneet voimakkaasti keskuksiin ja taajamiin, mutta pysyvä asuminen on keskittynyt hitaammin. Suomessa on yksi kesämökki kymmentä asukasta kohden.

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan vuoden 2009 kuntajaon mukaisten kaupunkikuntien ja erityisesti kaupunkien läheisten maaseudun kuntien väestöosuuden ennustetaan lähivuosikymmeninä edelleen kasvavan, kun taas ydinmaaseudun ja erityisesti harvaan asutun maaseudun väestöosuuden ennustetaan laskeva. Maaseudulle muuttoa ja maaseudun yritystoimintaa tukevat mm. toimivat tietoliikenneyhteydet, infrastruktuuri, sekä elinkeino- ja palvelurakenne.

Euroopan digitaalistrategian tavoitteena on, että kaikkien eurooppalaisten saatavilla on 30 Mbit/s nopeudella toimiva laajakaistayhteys ja vähintään 50 %:lla kotitalouksista on mahdollisuus käyttää yli 100 Mbit/s nopeaa yhteyttä. Vuoden 2013 lopussa ydin- ja harvaan asutulla maaseudulla Itä- ja Keski-Suomessa nopea laajakaistaverkko (30 Mbit/s) oli vain 35 % talouksista ja 100 Mbit/s yhteyden takaava valokuituverkko noin 10 % talouksista. Lapissa tilanne on vielä heikompi (3 %).

Luonnonvara-alan koulutus, tutkimus ja neuvonta

Suomen väestön koulutustaso on kasvanut 2000-luvulla kaikilla alueilla. Keskiasteen koulutuksen osuus nousee tasaisesti kaikilla alueilla, mutta korkea-asteen koulutuksen osuus kasvaa nopeimmin kaupungeissa ja niiden lähialueilla. Suomalainen maaseudun asukas kuitenkin osallistuu koulutukseen innokkaammin kuin Euroopassa keskimäärin.

Noin puolella maatalous- ja puutarhayritysten vastuuhenkilöistä ei ole alan koulutusta. Hieman yli kolmannes on hankkinut alan peruskoulutuksen esim. maatalousoppilaitoksessa. Yleisimmin maatalous- tai puutarha-alan koulutus on karjatilojen vastuuhenkilöillä. Poikkeuksena ovat lammas-, vuohi- ja hevostilat, joilla toiminta on usein aluksi harrastusluonteista. Maaseutumaisilla alueilla koulutuksen tuotto on yrittäjillä korkeampaa kuin palkansaajilla. Erityisesti korkeasti koulutetut yrittäjät saavat koulutukselleen parempaa tuottoa sijoittuessaan maaseudulle.

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja tukee niin luonnonvarojen käyttöä kuin tiedon hankintaa, tilastointia, tutkimusta ja neuvontaa.

Luonnonvarayhteistyöhön osallistuvat organisaatiot vuonna 2014: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, Geodeettinen laitos, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT, Maanmittauslaitos, Maaseutuvirasto Mavi, Suomen riistakeskus, Metsähallitus, Metsäkeskukset, Metsäntutkimuslaitos Metla, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos RKTL, Suomen ympäristökeskus SYKE ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio sekä aluehallinnosta vastaavat ELY –keskukset.

Hallinnonala rahoittaa merkittävästi luonnonvara-alan tutkimusta. Tutkimukseen osoitettiin vuoden 2014 talousarviossa yhteensä 2,7 miljardia euroa. Luonnonvarakeskus on uusi maa- ja metsätalousministeriön alainen tutkimuslaitos, jonka on tarkoitus aloittaa toimintansa 1. tammikuuta 2015. Luonnonvarakeskus muodostetaan yhdistämällä Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT, Metsäntutkimuslaitos Metla, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos RKTL sekä Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus Tiken tilastotuotanto. Luonnonvarakeskuksesta tulee Suomen toiseksi suurin tutkimuslaitos. Vuonna 2012 yhdistyvissä laitoksessa tehtiin yli 1 700 henkilötyövuotta, ja yhteenlaskettu liikevaihto oli noin 140 miljoonaa euroa.

Kuvasta 4.1.1.b näkyvät muut hallinnonalan valtionapuiset organisaatiot ja niiden resursointi vuonna 2014. Ne toimivat valtakunnallisina neuvojina ja tiedon välittäjinä tutkimuksesta alkutuotantoon. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuudessa toimivat oppilaitokset ovat myös merkittäviä lisä- ja täydennys koulutuksen tarjoajia alueilla tarjoten koulutuksen asiantuntemusta ja mm. luonnonvara-alan koulutusta. Suomessa on lähes 200 ammatillista oppilaitosta ja 27 ammattikorkeakoulua kattavana verkostona. Luonnonvara-alan opinnot aloittaa hieman yli 400 opiskelijaa vuosittain.

Maaseudun yritysrakenne

Kaikista Suomessa toimivista yrityksistä noin 42 % sijaitsee maaseutualueilla (noin 118 000 yritystä). Vuonna 2010 yrityksistä noin 93 % oli enintään 9 henkilöä työllistäviä mikroyrityksiä. Maaseutualueilla 10–49 henkilöä työllistävien pienyritysten osuus oli noin 5 %. Keskisuurten 50–249 henkilöä työllistävien yritysten osuus oli maaseutualueilla noin 1 % ja sitä suurempien osuus noin 1 %.

Vuonna 2011 Suomessa itsensä työllistäneitä oli 12,9 % kokonaistyövoimasta. Maaseutualueilla itsensä työllistäviä yksinyrittäjiä oli vuonna 2010 yhteensä noin 78 000 eli 71 % mikroyritysten kokoluokkaan luettavista 0–1 henkilöä työllistävistä yrityksistä. Kaikista yrittäjätalouksista 38 % oli yksinyrittäjiä. Ulkopuolisia työntekijöitä työllistävien yrittäjäkotitalouksien määrä kaikista kotitalouksista on 7 %. Niiden määrä on supistunut vuosina 1990–2009, mikä johtuu maatalousyrittäjien vähenemisestä.

Vuonna 2010 pk-yritykset työllistivät maaseutualueilla yli 300 000 henkilöä, mikä vastaa 80 % maaseutualueiden yrityksissä työskentelevien henkilöiden määrää. Vuosina 2008–2010 maaseutualueiden mikroyrityksissä ja pienyrityksissä työskentelevien henkilöiden lukumäärä nousi. Samaan aikaan keskisuurten ja sitä suurempien yritysten henkilöstömäärä laski. Maaseutuyritysten määrä on lisääntynyt ydinmaaseudulla ja kaupunkien läheisyydessä, harvaan asutulla maaseudulla niiden määrä on ennallaan.

Yrittäjyys on maaseudulla edelleen työllisyyden perusta, sillä työllistymismahdollisuuksia on usein vähemmän kuin kaupungeissa. Maaseutualueilla toimintansa aloittavat yritykset jatkavat yritystoimintaansa lähes kaksi kertaa todennäköisemmin kuin kaupunkialueella. Kaupunkien läheisyydessä työmarkkinat ovat maaseutua dynaamisemmat, mikä mahdollistaa siirtymän yrittäjänä toimimisen ja palkkatyön välillä. Mitä etäämmällä yritys on kaupunkialueelta, sitä parempi on yritysten eloonjäämisaste.

Maaseudun liiketoiminta-alueet

Palvelualan yritykset (matkailu, ravitsemus, hoito) ja työpaikat ovat lisääntyneet erityisesti kaupungin läheisellä maaseudulla. Matkailun vuodepaikkoja oli 213 094 vuonna 2011, näistä maaseutualueilla noin 62 000. Vuodepaikkojen lukumäärä on pysynyt samana vuosina 2007–2011. Matkailuelinkeinon paikallinen merkitys talouteen ja työllisyyteen korostuu erityisesti syrjäisten alueiden matkailukeskittymissä.

Harvaan asutulla maaseudulla sahatavaran ja puutuotteiden valmistus on suurin teollisuuden toimiala ja toiseksi suurin on metallien, metallituotteiden, koneiden ja laitteiden valmistus. Ydinmaaseudulla suurimmat teollisuuden alat ovat metalli, koneet, laitteet, sahatavara sekä elintarvikkeet ja juomat. Kaupunkien läheisellä maaseudulla suurin on palveluala. Kuljetus, kauppa ja rakentaminen ovat kaikilla alueilla erittäin tärkeitä samoin kuin muut kasvavat ja muuttuvat palvelualat. Maaseutu on uudelleen vahvistumassa teollisen tuotannon alueena. Puutuoteala ja uusiutuviin raaka-aineisiin perustuva energiatuotanto sekä kaivannaisteollisuus ja siihen liittyvä teknologiateollisuus voimistuvat.

Maaseudun innovaatiotoiminta on käytäntölähtöistä verrattuna tutkimuslähtöisiin innovaatioihin. Kansallinen innovaatiopolitiikka tukee vahvan taloudellisen kasvun ja innovaatiotoiminnan alueita, kun taas alueellisen innovaatiopolitiikan tavoitteena on alueellisen yritys- ja elinkeinotoiminnan mahdollisuuksien täysimääräinen hyödyntäminen.

Maatalouden tuotanto-olosuhteet

Suomen maatalouden harjoittamiseen vaikuttaa keskeisesti pohjoinen ilmasto. Kasvukauden pituus vaihtelee 110–180 vuorokauden välillä. Laidunkausi kestää keskimäärin enintään 120 päivää. Tehoisa lämpösumma vaihtelee 500 ja 1 400 °C:n välillä. Tästä koituu merkittävä luonnonhaitta suhteessa vertailukelpoisiin maataloustuotantoalueisiin EU:ssa.

Kasvukauden sademäärä on Etelä-Suomessa 340–370 mm ja Pohjois-Suomessa 220–280 mm. Vuotuinen sadanta ylittää selvästi haihdunnan ja vain keskikesällä haihdunta on sadantaa suurempi. Pitkä talvikausi ja routaantuminen sekä peltojen maalajit vaikuttavat viljelyalueiden vesitalouteen. Viljellyistä pelloista 58 % on salaojitettu ja 27 % on avo-ojitettu.

Suomessa avomaan kastelun merkitys on koko maataloustuotannon kannalta vähäinen ja alueellisesti painottunut. Kasteltavissa oleva ala oli vuonna 2010 Manner-Suomessa noin 66 500 hehtaaria eli alle 3 % käytössä olevasta maatalousmaasta ja kasteltu ala oli 19 % kasteltavissa olevasta alasta. Kastelu on mahdollista 4 440 tilalla (alle 7 % maatalous- ja puutarhayrityksistä). Sadetuksella torjutaan myös hallaa. Kastelu on tietyissä tilanteissa luvanvaraista. Kasteluveden arvioitu käyttö oli vuonna 2010 noin 4 269 000 m^3.

Maatalouden rakenne

Suomalainen maatalous perustuu edelleen pääosin perheviljelmämuotoiseen maatalouteen. Maatilojen lukumäärä on suhteellisen suuri ja tilakoko pieni suhteessa vertailukelpoisiin alueisiin. Maatalousmaan osuus maankäytöstä on pysynyt verraten samana ja oli vuonna 2013 2 283 300 hehtaaria.

Vuonna 2012 Suomessa oli 58 607 maatilaa. Vuosina 1995–2012 maatilojen määrä on vähentynyt yli 38 %. Tilamäärä on suhteellisesti eniten vähentynyt Itä-Suomessa (41 %) ja vähiten Pohjois-Suomessa (32 %). Samanaikaisesti vuosina 1995–2012 tukea saaneiden tilojen keskikoko kasvoi lähes 70 %: 22,8 peltohehtaarista 38,6 hehtaariin. Yli 150 hehtaarin tiloja oli vuonna 2013 vain 2,5 % tiloista, mutta niiden osuus on kasvussa. Käytössä olevasta maatalousmaasta 53 % oli luonnonhaittakorvauksen vuoristoaluetta, 21 % muuta luonnonhaitta-aluetta ja 26 % erityisistä rajoitteista kärsivää aluetta. Vuonna 2010 laajaperäisiä

rehuntuotantoalueita oli 475 640 ha.

Vuonna 2010 tilojen mediaanituotto oli 15 000–24 999 € ja noin 61 %:lla maatiloista vakiotuotot jäivät alle 25 000 €. Tiloista 45,0 % (26 557 tilaa) oli päätuotantosuunnaltaan viljatiloja ja 16,6 % (9 781 tilaa) lypsykarjatiloja. Muun nautakarjatalouden osuus oli 6,0 % ja sika- ja siipikarjatalouden osuus 3,8 % tiloista.

Vuonna 2012 luonnonmukaisesti viljeltyä peltoalaa oli 198 000 ha eli 9 % peltoalasta. Valvotun luomutuotannon piiriin kuului 4 322 tilaa vuonna 2012. Luomukotieläintuotantoa oli 673 tilalla ja niiden eläinmäärä oli 45 722 ey. Luomutilojen keskipinta-ala oli noin 46 ha, mikä on hieman keskitilakokoa suurempi.

Tuotannon kokonaisarvolla mitattuna lypsykarjatalous on edelleen Suomen maatalouden merkittävin tuotantosuunta. Vuonna 2012 maitotilojen karjakoko oli keskimäärin 28 lypsylehmää. Maitotiloilla oli vuonna 2012 yhteensä 283 619 lypsylehmää. Sikatilojen määrä on vähentynyt voimakkaasti ja tuotanto on keskittynyt Varsinais-Suomeen ja Pohjanmaalle. Maan kokonaiseläinyksikkömäärä on hiukan vähentynyt vuosien 2007–2010 aikana. Vuonna 2010 eläinyksikköjä oli 1 121 050.

Maataloudessa toimivien yhtiöiden lukumäärä on noussut vuodesta 1995 vuoteen 2011 noin 2,5kertaiseksi. Vuonna 2011 toimi 750 maataloutta harjoittavaa yhtiötä. Niistä vähintään kaksi kolmasosaa oli muodostettu yhtiöittämällä yksittäinen tila. Yhtiöittämisen taustalla on usein taloudelliset syyt, riskien hallinta, mutta yhteisyrityksissä erittäin tärkeänä myös työn jakaminen useamman yrittäjän kesken. Yhtiöiden määrä kaikista maatiloista on edelleen hyvin pieni ja määrän kasvu on hidasta. Tähän vaikuttavat esimerkiksi historia ja asenteet, lisäksi yhtiöittämisellä tulisi aidosti saavuttaa taloudellista tai muuta hyötyä, jotta se olisi perusteltua. Yhtiöittäisen sijaan tilojen välinen yhteistyö ja urakointipalveluiden käyttö ovat lisääntyneet. Yleisin yhteistyömuoto on yhteiskoneiden omistus, joilla kuitenkin työt usein hoidetaan itsenäisesti.

Tuotantorakennusinvestoinneilla tilat ovat kasvattaneet tuotantovolyymiaan ja samalla ajanmukaistaneet tuotantomenetelmiä. Lypsykarjataloudessa on investoitu esimerkiksi automaattisiin lypsyjärjestelmiin, joita vuoden 2012 lopussa oli käytössä yli 700 (7 %) tilalla. Yhä suurempi osa lehmistä pidetään pihattonavetoissa, joissa eläimet voivat liikkua ja toteuttaa lajinmukaista käyttäytymistä.

Maatalouden työllisyysvaikutukset

Maataloudessa päätoimisesti työskentelevien määrä vuonna 2012 oli noin 78 000 henkeä, eli 3,1 % työllisestä työvoimasta. Vuodesta 2007 määrä on vähentynyt 9 000 henkilöllä. Vuonna 2010 tilan töihin osallistuvien perheenjäsenten osuus oli merkittävä (48 706) verrattuna vakituisesti palkattuun työvoimaan (2 963 henkilöä). Rakennemuutoksen seurauksena palkatun ulkopuolisen työvoiman osuus on kuitenkin kasvussa.

Viljelijöiden keski-ikä on vuosina 2001–2012 noussut 47,7 vuodesta 50,7 vuoteen. Alle 35-vuotiaiden viljelijöiden suhteellinen osuus verrattuna yli 55-vuotiaiden osuuteen oli vuonna 2010 22 % ja nuorten osuus on lievästi pienentynyt (27 % vuonna 2007). Suomessa on tehty vuosittain noin 500–550 tuettua sukupolvenvaihdosta.

Lähes kolmanneksella Suomen maa- ja puutarhatiloista harjoitetaan maatalouden ohella muuta yritystoimintaa. Yritystoiminta on useimmiten pienimuotoista, osa-aikaista tai kausiluonteista. Suurimman osan työstä tekevät edelleen viljelijäperheet itse, lisäksi tiloilla oli noin 9 100 palkattua työntekijää.

Palveluala oli päätoimialana noin 13 500 ja urakointi 8 900 tilalla.

Maatiloista 6–7 % lopettaa vuosittain maataloustuotannon. Tavallisesti pellot joko myydään tai vuokrataan. Maatiloilla on rakennuskantaa eri käyttötarkoituksiin. Maaseudun asukkaiden ikärakenteesta ja muuttoliikkeestä johtuen myös asuinrakennuksia jää tyhjilleen. Olemassa olevaan rakennuskantaan ja sitä palvelevaan infrastruktuuriin sitoutuu taloudellisia, ympäristöön sekä kulttuuriin liittyviä arvoja.

Maatalouden kannattavuus

Maatalouden yrittäjätulo on laskenut pitkällä aikavälillä. Vuonna 2012 yrittäjätulo oli n. 1 061 miljoonaa euroa, kun se kymmenen vuotta aiemmin oli n. 1 214 milj. euroa. Vuotuiset vaihtelut ovat olleet suhteellisen suuria johtuen satotasojen sekä tuottajahintojen ja tuotantopanosten hintojen muutoksista. Alimmillaan yrittäjätulo oli n. 778 miljoonaa euroa vuonna 2008, jolloin tuottajahinnat olivat erityisen alhaisella tasolla ja tuotantopanosten, kuten lannoitteiden ja energian hinnat nousivat voimakkaasti.

Vaikka yrittäjätulo on kokonaisuutena laskenut, niin yrittäjätulon kehitys ei-palkattua työpanosyksikköä kohti on ollut nousujohteista viime vuosina, koska tilakoon kasvun ja maatilojen määrän alenemisen myötä ei-palkatun työvoiman määrä on pienentynyt voimakkaasti. Pitkällä aikavälillä se on kasvanut n. 13 900 eurosta vuonna 2003 n. 17 100 euroon vuonna 2012. Erot pääomaintensiivisyydessä vaikuttavat maatalouden harjoittamisella saavutettuun tulotasoon.

Vuodesta 2003 vuoteen 2009 maatalouden yrittäjätulo ei-palkattua henkilöä kohti laski lievästi, kun keskimääräinen palkkatulo oli samaan aikaan selvästi nouseva. Vuodesta 2009 lähtien yrittäjätulon nousu on ollut nopeampaa kuin palkkatulojen. Maatalouden yrittäjätulon taso vuonna 2012 oli kuitenkin vain n. 61 % keskimääräisestä palkkatulosta.

Tuotannontekijätulo työpanosyksikköä kohti on noussut 17 680 eurosta 24 340 euroon vuosina 2003–2012. Se antaa yleiskuvan siitä, missä määrin maatalous toimialana tuottaa enemmän kuin kuluttaa. Indikaattorin alhainen taso heijastaa maataloustuotannon heikkoa kannattavuutta, mikä taas on Suomen oloissa seurausta mm. pohjoisista luonnonoloista, epäedullisista tuotteiden ja panosten hintasuhteista sekä luonnonolojen ja keskimäärin melko epäedullisen tila- ja tilusrakenteen aiheuttamista korkeista kone- ja rakennuskustannuksista.

Työvoiman tuottavuus maataloudessa oli vuonna 2010 Suomessa 17 440,7 €/AWU. Maatalouden kiinteän pääoman bruttomuodostus (gross fixed capital formation) kertoo kuinka paljon enemmän maatalouteen investoidaan kuin kulutetaan. Vuonna 2009 kiinteän pääoman bruttomuodostus oli 1 188 miljoonaa ja se on vähentynyt vuodesta 2005 0,7 % vuosivauhdilla. Tuottavuus (TFP) on kokonaistasolla tarkastelujakson ajan kasvanut melko tasaisesti. Suomessa tuottavuuden taso on tilarakenteen ja luonnonolosuhteiden vuoksi lähtökohtaisesti esimerkiksi Tanskan ja Ruotsin alapuolella.

Alkutuotannon toimijoiden organisoituminen ruokaketjussa

Suomessa lihasektorilla toimii neljä tuottajaosuuskuntaa, jotka hallitsevat kahta yritystä (80 % lihamarkkinoista). Suurin osa naudan- ja sianlihan tuotannosta on sopimustuotantoa ja tuotteet myydään elintarviketeollisuudelle. Vain pieni osa tuotteista myydään suoraan kaupalle. Toimialaorganisaatioihin rinnastettavaa vertikaalista yhteistoimintaa ruokaketjussa ei ole liha-alalla.

Suomalaisten maidontuottajien osuustoiminnallinen järjestäytymisaste on korkea. Osuuskuntien yhteenlaskettu markkinaosuus on noin 97 %. Suurin yksittäinen maitoalan yritys on osuuskuntien omistama

ja sen markkinaosuus tuotetusta maidosta on noin 86 %. Lisäksi toimii joukko yksityisiä meijereitä. Vuodesta 2012 alkaen on ollut mahdollista hakea hyväksyntää maito- ja maitotuotealan tuottajaorganisaatioksi. Toistaiseksi yhtään hakemusta ei ole tehty. Maitoa jalostavien yritysten lukumäärä on viime vuosina laskenut. Uusia, maitoa jalostavia pienyrityksiä on perustettu esimerkiksi suomenkarjaa ja kuttuja pitäville tiloille. Pää- tai sivuelinkeinona maidonjalostusta harjoittavat yritykset hankkivat raaka-aineensa pääasiassa hankintaosuuskunnilta tai itsenäisiltä osuuskunnilta. Sivutoimiset jalostajat käyttävät myös oman tilan maitoa.

Hedelmä- ja vihannesalalla on ollut mahdollista perustaa tuottajaorganisaatioita vuodesta 1997 alkaen. Suomessa toimii kolme tuottajaorganisaatioksi järjestäytynyttä yritystä. Viljasektorille on syntynyt pienimuotoista yhteistoimintaa. Viljantuottajista suuri osa on suhteellisen pienten tilojen osa-aikaviljelijöitä. Kananmuna-alan suurin pakkaamo on tuottajaosuuskunnan omistama. Alalla on useita pieniä yksityisiä pakkaamoita. Peruna-alalla tuottajien välinen yhteistyö on suhteellisen vähäistä. Pakkaamotoiminta on usein saanut alkunsa tilan omien perunoiden pakkaamisesta ja laajentunut vähitellen tilan ulkopuolisen perunan hankintaan. On myös perustettu yhteispakkaamoja, joilla haetaan toimitusvarmuutta, kustannustehokkuutta ja kilpailukykyä markkinoilla.

Viljelijöiden, kaupan keskusliikkeiden ja teollisuuden välissä toimii peruna-alan lisäksi juureksiin, vihanneksiin ja hedelmiin erikoistuneita pakkaamoita ja tukkuja. Pakkaamoista osa toimii maatilan yhteydessä ja ostaen tuotteita muilta tiloilta ja osa toimii kokonaan muualta ostettujen tuotteiden varassa. Tuottajaryhmien perustamista tuettiin vuosina 1995–1999. Avustusta myönnettiin yhdeksälle perunaa ja/tai viljaa markkinoivalle tuottajaryhmälle.

Maataloustuotteiden jalostus ja elintarvikkeiden valmistus

Elintarviketeollisuus on tuotannon arvolla mitattuna Suomen neljänneksi suurin teollisuudenala ja se työllistää noin 32 600 henkilöä. Maatalous, päivittäistavarakauppa ja majoitus- ja ravitsemustoiminta mukaan lukien elintarvikesektori työllistää noin 244 000–300 000 henkilöä, mikä on noin 12 % työllisestä työvoimasta. Toimipaikkojen ja työpaikkojen määrällä mitattuna suurin elintarviketeollisuuden alatoimiala on leipomoala. Muita merkittäviä alatoimialoja ovat lihan, maidon, hedelmien ja kasvisten jalostus.

Elintarviketeollisuuden käyttämistä raaka-aineista noin 80 % on kotimaisia. Elintarviketeollisuuden tuotannon bruttoarvo vuonna 2011 oli 11,3 miljardia euroa ja jalostusarvo lähes 2,5 miljardia euroa. Työn tuottavuus alalla työskentelevää henkilöä kohden vuonna 2011 oli 55 882–72 919 euroa tilastosta riippuen. Viime vuosina tuottavuuden kasvu on ollut keskimäärin noin 3 %.

Vuonna 2010 monialaisista maatiloista noin 2,5 % harjoitti maataloustuotteiden jalostusta tai elintarvikkeiden valmistusta mukaan lukien juomien valmistus. Myös maatilojen jalostamattomien ja jalostettujen tuotteiden suoramyynti on vähentynyt 2000-luvun aikana. Osasyynä tähän saattaa olla maatilojen erikoistuminen.

Luomutuotteita jalostaa lähes 600 yritystä. Määrä on viime vuosina kasvanut vuosittain noin kymmenellä prosentilla. Muihin EU-maihin verrattuna Suomessa on paljon myllytuotteiden ja kasvisten jalostajia. Luomuelintarvikkeiden markkinaosuus vähittäiskaupan elintarvikemyynnistä on alle 2 %. Luomutuotteiden osuuden ammattikeittiöiden raaka-aineista arvioidaan olevan noin 0,5 %. Luomutuotteita aktiivisesti ja säännöllisesti käyttävien kuluttajien ja ammattikeittiöiden määrät ovat kasvussa.

Metsämarjasatoa kypsyy vuosittain noin 800 miljoonaa kiloa, josta hyödynnetään kaupallisiin tarkoituksiin noin 1–20 % marjalajista riippuen. Sienisadosta otetaan vuosittain talteen arvioiden mukaan vain 1–2 %.

Yrttialalla toimii lukuisia pieniä perheyrityksiä. Luonnon keruutuotteet ovat luomutuotteita silloin, kun ne kerätään erikseen hyväksytyltä luomukeruualueelta. Luomukeruualueeseen hyväksytty ala on 75 000 km² (noin 30 % metsäalasta). Jokamiehenoikeudet antavat mahdollisuuden kerätä luonnontuotteita siitä riippumatta, kuka omistaa alueen tai on sen haltija.

Porotalous

Pohjoisen Suomen noin 123 000 km² suuruinen poronhoitoalue kattaa lähes koko Lapin sekä suuren osan Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnista. Poronhoitoalueella vakituisesti asuvalla on oikeus pitää alueella poroja maan omistus- ja hallintaoikeudesta riippumatta. Muualla porotalous katsotaan normaaliksi kotieläintaloudeksi. Poronomistaja kuuluu alueensa paliskuntaan, joka vastaa poronhoitotöistä. Suomessa on 56 paliskuntaa ja noin 4 600 poronomistajaa. Maa- ja metsätalousministeriö määrää porolaitumien kunnon säilyttämiseksi suurimman sallitun eloporomäärän paliskunnalle. Vuonna 2012 koko poronhoitoalueen suurin sallittu eloporoluku on 203 700 kpl. Poronlihaa tuotetaan 2–2,5 miljoonaa kiloa vuodessa noin 100 000 teurasporosta.

Tuotantoeläinten hyvinvointi

Lainsäädäntö vaikuttaa keskeisesti tuotantoeläinten hyvinvointiin määrittelemällä perustason tuotantoeläinten olosuhteille. Alueellisten ja paikallisten eläinsuojeluviranomaisten tehtävänä on valvoa, että eläimiä kohdellaan eläinsuojelusäädösten mukaisesti. Eläinsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvotaan eläinsuojelutarkastuksissa. Epäilyyn perustuvien tarkastusten lisäksi viranomaiset tarkastavat vuosittain otantatarkastuksina tietyn osuuden tuotantoeläintiloista. Tarkastuksista vastaavat valvontoihin erikoistuneet aluehallintovirastojen läänineläinlääkärit. Valvonnan riskiperusteisuutta on kehitetty voimakkaasti viime vuosien aikana.

Metsätalous

Suomen maapinta-alasta 86 % on metsätalousmaata. Metsistä 90 % on havupuuvaltaisia. Melkein kaikki (96 %) metsät luokitellaan luonnonmetsien kaltaisiksi metsiksi, vaikka metsissä näkyy ihmisen vaikutus. Luonnonmetsien osuus on 4 %, joista lähes 60 % sijaitsee suojelualueilla. Metsätalouden osuus tuotannon arvonlisäyksestä vuonna 2010 oli 1,9 %, puutuoteteollisuuden 0,8 % ja massa- ja paperiteollisuuden 2 %. Kokonaisuudessaan metsäsektorin osuus arvonlisäyksestä oli 7,5 miljardia euroa. Metsäsektorin osuus bruttokansantuotteesta vaihtelee alueittain.

Metsäsektori työllisti vuonna 2010 noin 69 000 henkilöä, joka oli noin 3 % kaikista työllisistä. Alueellisesti metsäsektori työllistää eniten suurten metsäteollisuuslaitosten sijaintialueilla. Metsätaloudessa (sis. metsäteollisuuden) työn tuottavuus vuonna 2011 oli 115 920 euroa/hlö. Suomalainen metsätalous on pääosin pienmetsätilavaltaista perhemetsätaloutta. Yksityiset metsänomistajat omistavat 52 %, valtio 35 % ja yhtiöt 8 % metsämaasta. Puuntuotannon metsätalousmaasta yksityisten metsänomistajien osuus on 61 %.

Yksityismetsissä yli kahden hehtaarin metsätilakokonaisuuksia on noin 375 000 kpl ja niillä on omistajia lähes 737 000. Perheomistuksessa on 74 % yksityismetsistä. Metsätilan keskikoko on 30 hehtaaria. Metsänomistajista noin 56 % asuu haja-asutusalueilla ja 44 % taajamissa ja kaupungeissa. Pohjois- ja Itä-Suomessa valtion metsien osuus on suurempi, kun taas etelässä yksityisomistus on yleisempää. Valtion metsistä myös suurempi osa on suojeltuja.

Metsävaroja hyödyntävät piensahat sijaitsevat pääsääntöisesti maaseudulla ja niiden toiminta on sivutoimista (87 %). Pienimmät sahat ovat yleensä yhden henkilön sahoja ja toimintaa harjoitetaan

maatalouden yhteydessä. Sahatavaran jatkojalostus maatiloilla on vähentynyt lähes 60 % vuosien 2000 ja 2010 välillä. Rakennuspuusepän tuotteiden valmistus on samalla aikajaksolla vähentynyt 45 %. Maailman sahatavaran tuotannosta Suomen osuus on 3 %.

Suurin osa viljelijöistä saa metsistään puunmyyntituloja. Maatilat hyödyntävät puuta myös rakennusmateriaalina sekä käyttävät puuraaka-ainetta uusiutuvan energian tuotantoon lähinnä tilojen omaan käyttöön.

Kestävän metsätalouden määräaikaisella kansallisella rahoituksella kannustetaan seuraaviin ekologisiin ja metsänkasvua edistäviin toimenpiteisiin: taimikon varhaishoito, nuoren metsän hoito, terveyslannoitus, juurikäävän torjunta ja suometsän hoito. Tukea voidaan myöntää taimikon varhaishoidon ja nuoren metsän hoidon yhteydessä syntyvän pienpuun keräämiseen metsästä. Lisäksi tukea myönnetään metsätien tekemiseen, joka sisältää sekä uuden tie rakentamisen että yksityistien perusparannuksen. Metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitämistä ja metsäluonnon hoitoa edistetään ympäristötukisopimuksilla ja myöntämällä rahoitusta metsäluonnon hoitohankkeisiin.

Ympäristö

Koko Suomen pinta-ala on 330 905 km². Suurin osa on metsämaata ja avoimessa maisemassa on aina näkyvissä metsää. Topografia ja metsät muodostavat peltojen, vesistöjen, saarten ja soiden kanssa kullekin maakunnalle ominaisen kulttuuri- ja luonnonmaiseman yhdistelmän. Maatalous vaikuttaa ympäristön tilaan ja ekosysteemien toimintaan paikallisesti ja laaja-alaisesti. Maankäyttömuodot, tilojen tuotantosuunta, erilaiset tuotantotavat, laiduntaminen, metsien hoitomenetelmät, peltojen viljelymenetelmät ja viljelymaan laatu vaikuttavat ympäristön tilaan. Negatiivinen vaikutus ekosysteemeihin näkyy vesistöjen rehevöitymisenä, happamoitumisena ja samentumisena, elinympäristöjen häviämisenä ja lajiston köyhtymisenä. Positiivinen vaikutus näkyy lajistoltaan ja luontotyypeiltään monimuotoisena vaihtelevina puoliavoimina elinympäristöinä, avoimena maatalousmaisemana, kulttuuriympäristönä ja viihtyisänä asuinympäristönä. Suomen ympäristöpolitiikan perustana on EU:n seitsemäs ympäristöä koskeva toimintaohjelma.

Vesien tila: pintavedet ja pohjavedet

Suomen sisävesien pinta-ala on noin 10 % (34 539 km²) maan kokonaispinta-alasta. Merialueen pinta-ala on 52 471 km². Rannikko on laaja, rikkonainen ja laajojen saaristoalueiden vuoksi sulkeutunutta. Pintavesimuodostumien pinta-alasta ekologiselta tilaltaan erinomaisia tai hyviä on 85 % järvistä, 65 % jokivesistä ja 25 % rannikkovesistä. Rannikkovesistä 54 % on tyydyttävässä, 20 % välttävässä ja 1 % huonossa tilassa. Jokivesissä välttävässä tilassa on 10 % ja huonossa tilassa 2 %. Jokien ja järvien tila vaihtelee alueellisesti (kuva 4.1.1a). Vesien kemiallinen tila on hyvä muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. EU:n vesipuitedirektiivi (WFD) ja sen artikla 5:en perustuvat vesienhoitoalueiden vesienhoitosuunnitelmat (RBMP) sekä niihin pohjautuvat Vesienhoidon toteutusohjelma ja rannikko ja merialueiden osalta EU:n meristrategiadirektiivi sekä siihen perustuvat kansalliset merienhoidon toimenpideohjelmat ohjaavat toimia vesien tilan parantamiseksi. Suomi osallistuu aktiivisesti EU:n Itämeristrategian toteuttamiseen ja on myös sitoutunut HELCOM:in Itämeren toimintastrategiaan sekä siihen liittyviin ravinnepäästörajoituksiin.

Suurin sallittu juomaveden nitraattipitoisuus on Suomessa 25 mg/l. Vuosina 2004–2007 mitattujen nitraattipitoisuuden vuosikeskiarvot eivät ylittäneet raja-arvoa.

Vedenhankintaa varten tärkeistä ja vedenhankintaan soveltuvista pohjavesimuodostumista 88 % on

luokiteltu hyvään ja 2 % huonoon tilaan. Suomen peltoalasta noin 3 % (noin 68 700 ha) sijaitsee I ja II -luokan pohjavesialueilla. Kohonneita nitraattipitoisuuksia on havaittu maatalousvaikutteisilla alueilla lukumääräisesti vähän ja ongelmat ovat paikallisia.

Maa- ja metsätalouden vesistökuormitus

Suomen osuus Itämeren kuormituksesta on 3,8 % fosforista ja 3,7 % typestä. Maatalouden osuus ihmistoiminnasta peräisin olevasta fosforikuormituksesta Suomessa on arvioitu olevan noin 68,6 % ja typpikuormituksesta noin 56,2 %. Maataloudesta aiheutuvan kuormituksen vaikutus näkyy selvimmin Saaristomerellä, Etelä-Suomen jokivesistöissä ja Suomenlahdella, joiden valuma-alueella on paljon peltoa ja eroosioherkkiä maita. Lannasta peräisin olevat ravinnehuuhtoumat ovat kasvava ongelma kotieläintuotannon keskittymisen ja kasvintuotannosta eriytymisen takia. Vain 5–10 %:lle kasvintuotantotilojen pelloista oli levitetty lantaa. Kansallisen biotalousstrategian yksi kärkihanke on maatalouden ravinteiden kierrätyshanke. Maataloustuotantoa ohjaa EU:n nitraattidirektiivi ja siihen pohjautuva kansallinen lainsäädäntö.

Fosforitase oli 5 kg/ha/v vuosina 2007 ja 2008 ja laski kahteen vuonna 2009. Typpitase oli vastaavina vuosina 47, 54 ja 41 kg/ha/v. Ohjelmakaudella 2007–2013 fosforitase on vakiintunut noin neljään ja typpitase noin 47:een kg/ha/v. Taseet ovat pienentyneet selvimmin kasvintuotantoon ja vähiten kotieläintuotantoon keskittyneillä alueilla.

Yli 90 % maatalouden kiintoaineen ja ravinteiden kuormituksesta muodostuu kasvukauden ulkopuolella. Talvella kynnettynä oleva peltoala on vähentynyt 1990-luvun alun 56 %:sta 22 %:iin talvella 2009–2010 mm. ympäristötuen toimenpiteiden myötä. Kosteikoilla on tärkeä paikallinen merkitys lähivesistölle. Kasvinsuojeluaineiden käyttö on 2000-luvulla ollut noin 0,7 kg/ha/v, kun se vuosina 1995–2000 oli noin 0,5 kg/ha/v.

Metsätalous aiheuttaa vesistöjen fosforikuormituksesta noin 6 % ja typpikuormituksesta noin 4 %. Metsätalouden suurin vesistönkuormittaja on kunnostusojituksessa vapautuva kiintoaines. Hieman yli puolet Suomen suoalasta on ojitettu metsätalouden tarpeisiin. Yksityismetsien vesiensuojelun laatu on ollut vuonna 2010 erinomainen tai hyvä yli 95 %:ssa ainespuun korjuukohteista.

Maaperä

Karkeat kivennäismaat ja orgaaniset maalajit ovat Suomessa yleisiä. Kolmannes pelloista on savimaalajeja. Savimaat ovat keskittyneet Lounais-Suomeen. Turvemaiden osuus viljelyalasta on Lapissa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa 20–40 %. MTT:n pitkäaikaisseurannassa aikavälillä 1974–2009 orgaanisen hiilen pitoisuus laski 0,4 % vuodessa kivennäismaalla ja 0,2–0,3 % eloperäisillä mailla. Kansallisen biotalousstrategian osana ravinteiden kierrätyshankkeessa edistetään lannan ravinteiden ja orgaanisen aineksen hyötykäyttöä kasvinviljelytiloilla, lisäksi osana biotalousstrategiaa edistetään palkokasvien tuotantoa ja monipuolisempia viljelykiertoja, ja siten parannetaan maaperän kasvukuntoa.

Veden aiheuttama eroosio pellolta on keskimäärin 600 kg/ha/v. Eroosio on tasaisella nurmikasvillisuuden peittämällä pellolla (100 kg/ha/v) ja jyrkillä pelloilla, jotka on kynnetty syksyllä (3000 kg/ha/v).

Pintamaan pH on luontaisesti alhainen koko Suomessa ja pohjamaan maaperän pH on Etelä-Suomessa erittäin alhainen. Maanparannuskalkin käyttömäärät ovat viime vuosikymmenen aikana pienentyneet. Suomen peltomaalle ominaista ovat vähäinen ravinnepitoisuus. Peltomaan hivenravinnepitoisuudet vaihtelevat paljon alueellisesti ja peltomaan hivenravinteiden tilassa on havaittu heikkenemistä. Haitallisten

raskasmetallien (Cd, Pb, Cr, Ni) helppoliukoiset pitoisuudet ovat viljavuustutkimusten mukaan Suomessa kansainvälisesti vertaillen alhaisia.

Kasvinsuojelu

Suomessa käytetään varsin maltillisesti kemiallisia kasvinsuojeluaineita. Käytön ohjaus perustuu kasvinsuojeluaineiden kestävän käytön kansalliseen toimintaohjelmaan, joka perustuu torjunta-aineiden kestävästä käytöstä annettuun direktiiviin (2009/128/EY). Tavoitteena on kasvinsuojeluaineiden käytöstä ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvien riskien vähentäminen. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) koordinoi täytäntöönpanoa.

Kemiallisen kasvinsuojelun vähentämisessä keskeistä on luonnonmukaisesti viljellyn peltopinta-alan kasvattaminen. Valtioneuvoston periaatepäätös luomualan kehittämisohjelmasta ja luomualan kehittämisen tavoitteista vuoteen 2020, asettaa tavoitteeksi luonnonmukaisesti viljellyn peltoalan kasvattamisen 20 prosenttiin.

Puutarhakasvien viljely edellyttää tavanomaisesti tehokkaan kemiallisen kasvinsuojelun. Menetelmiä, joilla kemiallisten kasvinsuojeluaineiden käyttöä voidaan vähentää, kehitetään jatkuvasti.

Luonnon monimuotoisuus

Maatalouden luomissa ja ylläpitämissä elinympäristöissä elää perinteisestä maataloudesta hyötyneitä luonnonvaraisia eläin-, kasvi- ja sienilajeja. Merkittävimmät lajiston ja luontotyyppien uhanalaistumiseen johtaneet syyt liittyvät pääasiassa maatalouden rakennemuutokseen. Perinnebiotooppien luontotyypeistä 93 % (37 kpl) luokiteltiin uhanalaisiksi. Joka kymmenes Suomen eliölaji on uhanalainen. Uhanalaisista lajeista 22,3 % elää perinnebiotoopeilla. Vuonna 2011 perinnebiotooppien hoidon tukea maksettiin 21 403 hehtaarille. Sopimusala on viime vuosina vähentynyt. Suomen toimet luonnon monimuotoisuuden parantamiseksi perustuvat luonnon monimuotoisuutta koskevaan EU strategiaan vuoteen 2020 sekä siihen perustuvaan kansalliseen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategiaan. Strategia ja sitä tukeva toimintaohjelma toteuttavat biologista monimuotoisuutta koskevaa yleissopimusta (CBD). Vieraslajien torjunta perustuu kansalliseseen vieraslaji-strategiaan ja sen toimintaohjelmaan. Maaseutumaiseman edistäminen on Euroopan maisemayleissopimuksen mukaista.

Yleiseurooppalaiseen linjalaskentaan perustuvan yleisten maalintujen seuranta-aineiston mukaan Suomen maatalousympäristön linnusto on merkittävästi taantunut. Kartoitusmenetelmällä tehty maatalousympäristön lintuindikaattoriseuranta antaa pääasiassa suotuisan kuvan maatalousalueiden linnuston kehityksestä.

Luontoarvoiltaan arvokkaan maatalousmaan (HNV-maatalousmaa) määrän muutosta kuvaava indikaattori on Suomessa pisteytysjärjestelmä, jossa kullekin tilalle lasketaan vertailuarvo. HNV-maatalousmaan suhteellinen osuus käytettävissä olevasta maatalousmaasta on pienentynyt karjatalouden vähentyessä ja viljan viljelyalan kasvaessa. Indikaattorin arvo oli vuonna 2007 9,7 ja vuonna 2010 7,9. Indikaattori soveltuu luontoarvoiltaan arvokkaimpien tilojen osajoukon tunnistamiseen, mutta ei kaikkien tilojen arvottamiseen luontoarvojen perusteella.

Suomen metsien pinta-alasta 9 % on suojeltu ja 4 % on rajoitetussa metsätalouskäytössä. Lisäksi eri maanomistajaryhmillä on merkittäviä toistaiseksi metsätalouden ulkopuolelle jätettyjä metsäalueita, jotka eivät sisälly suojelutilastoihin. Myös luonnonsuojelulailla turvataan osin metsien luontotyyppejä ja uhanalaista lajistoa. Metsälaissa on määritelty talousmetsien luonnon monimuotoisuudelle erityisen tärkeät elinympäristöt. Näitä oli vuoden 2008 lopussa yhteensä vajaa 160 000 ha, joista yksityismetsissä noin 102

000 ha. Suomen metsäpolitiikan muotoilussa on otettu huomioon EU:n metsästrategia.

Natura 2000 -alueet

Suomen Natura 2000 -alueista 97 % on kansallisilla päätöksillä perustettuja luonnonsuojelualueita sisältäen maa-, vesi- ja kulttuurielinympäristöjä. Natura-verkoston pinta-ala on noin 14,4 % maa-alasta (4,9 milj. ha). Tästä noin 75 % (n. 3,6 milj. ha) on maa-alueita. Alueista 78 % on valtion omistamia ja 22 % yksityisten omistamia. Natura 2000 -alueilla luonnonarvojen turvaaminen voi myös perustua metsälakiin, maa-aineslakiin tai maankäyttö- ja rakennuslakiin. Tällaisia alueita on yhteensä noin 100 000 ha, joista 30 000 hehtaaria on yksityisillä alueilla. Maatalousmaalla Natura 2000 -alueita on noin 5 500 hehtaaria 2 900 kohteessa (0,35 % käytössä olevasta maatalousmaasta). Suomi toteuttaa omalta osaltaan Natura 2000:n liittyviä Prioritized Action Framework (PAF) toimia.

Geneettinen monimuotoisuus

Suomessa on jäljellä nautojen, lampaiden, vuohien, hevosten ja kanojen alkuperäisrotuja. Toimet alkuperäisrotujen säilyttämiseksi pohjautuvat kansalliseen geenivarastrategiaan sekä siihen pohjautuviin Kansalliseen eläingeenivaraohjelmaan (MMM 17/2004) ja kasvigeenivaraohjelmaan (MMM 12/2001). Alkuperärotujen kasvatusta on tuettu ympäristötukien kautta. Suomessa menestyvät kasvilajit ovat geneettisesti sopeutuneita kylmään ja pitkään talveen, lyhyeen kasvukauteen ja pitkään päivään. Alkuperäiskasvilajikkeita koskevassa lainsäädännössä (MMMa 16/09) maatiaiskannalla tarkoitetaan kasvilajin populaatioita tai klooneja, jotka ovat luonnostaan sopeutuneet kasvualueensa ympäristöolosuhteisiin.

Kasvihuonekaasujen päästöt maataloudesta sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen

Maataloudesta peräisin olevia kasvihuonekaasupäästöjä raportoidaan YK:n ilmastosopimuksen ja Kioton pöytäkirjan mukaisesti kolmella sektorilla: maatalous, energia sekä maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätalous. Jos kaikilla kolmella sektorilla raportoidut maataloudesta peräisin olevat päästöt lasketaan yhteen, maatalouden osuus Suomen kokonaispäästöistä on noin 20 %. Maataloussektorilta raportoidut päästöt vuonna 2011 muodostivat 5,9 Tg hiilidioksidiekvivalenttia eli 9 % Suomen kokonaispäästöistä.

Maataloussektorin päästöihin luetaan mukaan metaanipäästöt kotieläinten ruoansulatuksesta, lannankäsittelystä ja kasvintähteiden poltosta sekä dityppioksidipäästöt lannankäsittelystä, viljelymaasta ja kasvintähteiden poltosta. Kotieläinten ruoansulatuksen päästöt olivat 27 %, lannankäsittelyn päästöt 12 % ja maaperän dityppioksidipäästöt 60 % maatalouden kokonaispäästöistä vuonna 2011. Suoriin dityppioksidipäästöihin luetaan peltojen lannoituksen (väkilannoitteet ja lannan levitys), typen sidonnan, pelloille hajoavien kasvintähteiden sekä turvepeltojen muokkauksen kautta syntyvät päästöt. Epäsuorat dityppioksidipäästöt tarkoittavat ammoniakkilaskeuman sekä vesistöihin huuhtoutuvan typen kautta syntyviä dityppioksidipäästöjä. Maatalousmaan dityppioksidipäästöistä runsas kolmasosa on peräisin eloperäisiltä viljelymailta.

Maaperästä ilmakehään vapautuva hiilidioksidi viljelymaan osalta raportoidaan sektorilla ”maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätalous” ja maatalouskoneiden sekä muun maatalouteen liittyvän energiankulutuksen päästöt raportoidaan sektorilla ”energia”. Turvemaiden viljelyn kasvihuonekaasupäästöt ovat huomattavasti suuremmat kuin kivennäismaiden viljelyn päästöt. Turvemaat ovat merkittäviä hiilivarastoja. Turvemaiden viljely hajottaa turvetta, jolloin peltomaahan sitoutuneen hiilen määrä vähenee merkittävästi.

EU:n 2020 ilmasto- ja energia paketin tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 20 % vuoteen 2020. Pakettia ollaan parhaillaan uudistamassa ja tavoitteita mahdollisesti kiristämässä. Suomen ilmasto- ja energiastrategia sekä kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumisohjelma perustuvat EU:n ilmastotavoitteisiin ja ohjaavat ilmastoon liittyvää päätöksentekoa kaikilla sektoreilla. Päästökaupan ulkopuolisia aloja koskeva taakanjakopäätös (N:o 406/2009/EY) määrittelee sitovat päästöt päästökaupan ulkopuolisille päästöille koko EU:ssa. Tavoitteen mukaan päästöt olisivat vuonna 2020 10 % pienemmät kuin vuonna 2005.

Pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategiassa 2008 (TEM 2008) EU:n ilmasto- ja energiapaketin ei-päästökauppasektorin maakohtainen kasvihuonekaasupäästövähennystavoite jyvitettiin sektorikohtaisiksi tavoitteiksi, joiden mukaan maataloussektorin päästöjä tulee vähentää 13 % vuoden 2005 tasosta vuoteen 2020 mennessä. Hallitus päivitti strategian 20.3.2013 (TEM 2013) ja toimitti sen eduskunnalle valtioneuvoston selontekona.

Kansallista ilmasto- ja energiapolitiikkaa on visioitu vuoteen 2050 saakka valtioneuvoston tulevaisuusselonteossa ilmasto- ja energiapolitiikasta (VN 2009).

Uusimman tutkimustiedon (GAF 2013) perusteella maataloussektorilla (metaani ja dityppioksidi) suurin tekninen kasvihuonekaasujen kokonaisvähennyspotentiaali ilman tuotannon vähentämistä olisi 9,5 %. Maataloussektorille jyvitetty ei-päästökauppasektorin vähentämistavoite 13 % on epärealistinen, ja asiasta käydään keskusteluja kansallisella tasolla. Sen sijaan maataloudella on mahdollisuuksia vähentää KHK päästöjä energiasäätötoimilla sekä uusiutuvan energian tuotantoa edistämällä päästä mahdollisimman suureen maatalouden energiaomavaraisuuteen. Ohjelmakaudella 2007-2013 toteutetun ILMASE -hankkeen kokemukset sekä muodostunut verkosto samoin kuin MTT:n tutkimushankkeet liittyen ilmastoälykkääseen matalahiilimaatalouteen voidaan hyödyntää uuden ohjelmakauden ilmastotoimien käytännön sovelluksissa. Lisäksi Suomessa on toteutetaan Hiilineutraalit kunnat (HINKU) hanketta, jonka päämääränä on kuntatason hiilineutraaliuden saavuttaminen ottaen huomioon kaikki sektorit.

Lyhyellä aikavälillä ilmastonmuutoksella saattaa olla Suomessa myönteisiä vaikutuksia joillekin toimialoille, esimerkiksi mahdollistamalla aikaisempaa tuottavampien lajien ja lajikkeiden käyttöä maa- ja metsätaloudessa. Myönteisiä vaikutuksia pystytään kuitenkin hyödyntämään vain, jos hallitaan ilmastonmuutokseen liittyvät riskit (esimerkiksi sateiden ajoittumisen muutokset tuulituhot ja tuholaiset) sekä tehdään muita tarvittavia sopeutumistoimenpiteitä, kuten jalostetaan ja otetaan käyttöön tuottavampia ja kestävämpiä lajikkeita. Ilmastonmuutoksen myötä lisääntyvien riskien arvioidaan kuitenkin olevan merkittävämpiä kuin mahdollisten hyötyjen.

Ilman laatu

Maatalouden ammoniakkipäästöt vaikuttavat paikallisesti ilman laatuun. Maataloudesta peräisin olevat ammoniakkipäästöt olivat vuonna 2010 noin 34 000 tonnia, mikä on yli 90 % Suomen ammoniakkipäästöistä. Maatalouden ammoniakkipäästöistä 90 % on peräisin lannasta. Suomi on sitoutunut EU:n päästökattodirektiiviin sekä ilman pilaantumista koskevaan direktiiviin, jotka toimivat kansallisen politiikan pohjana.

Kuva 4.1.1a Pintavesien ekologinen tila (SYKE 2013).

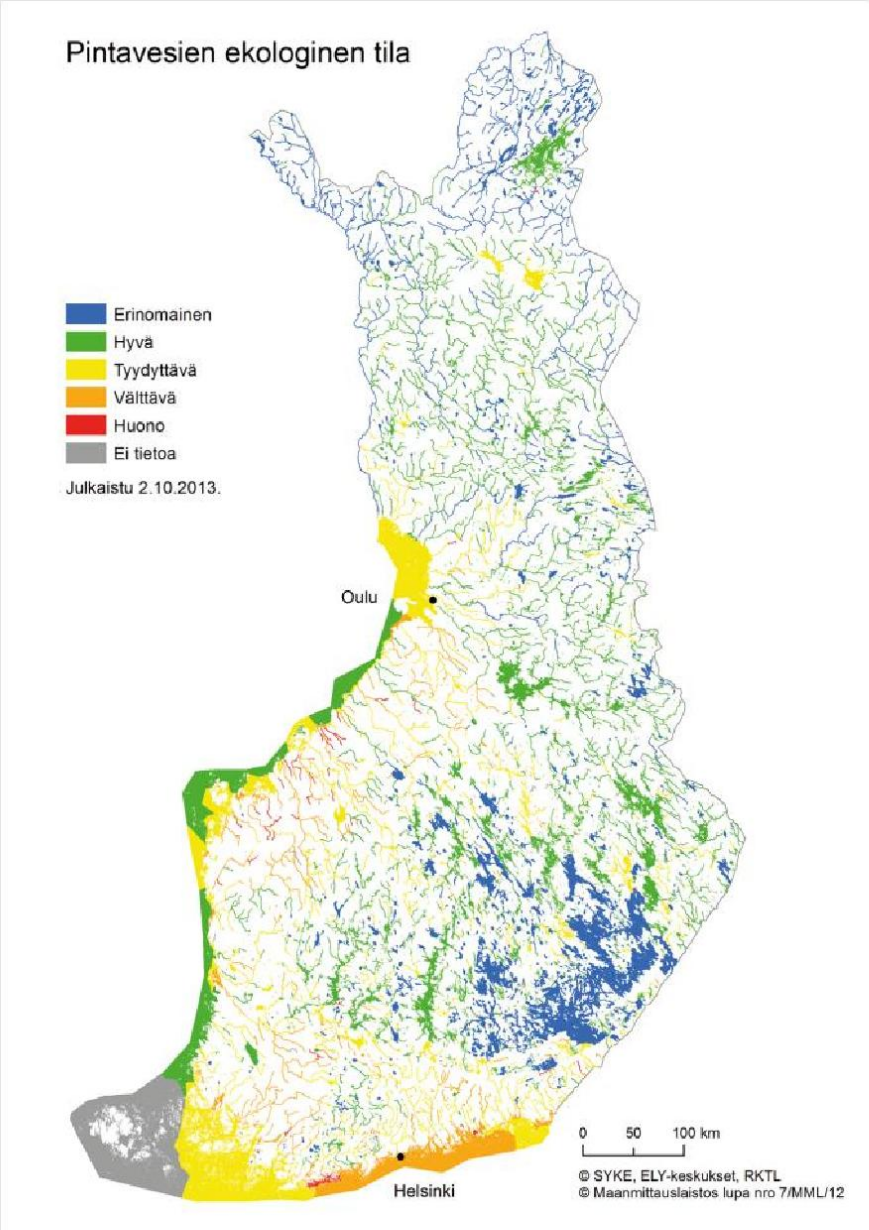

Kuva 4.1.1a.. Pintavesien ekologinen tila

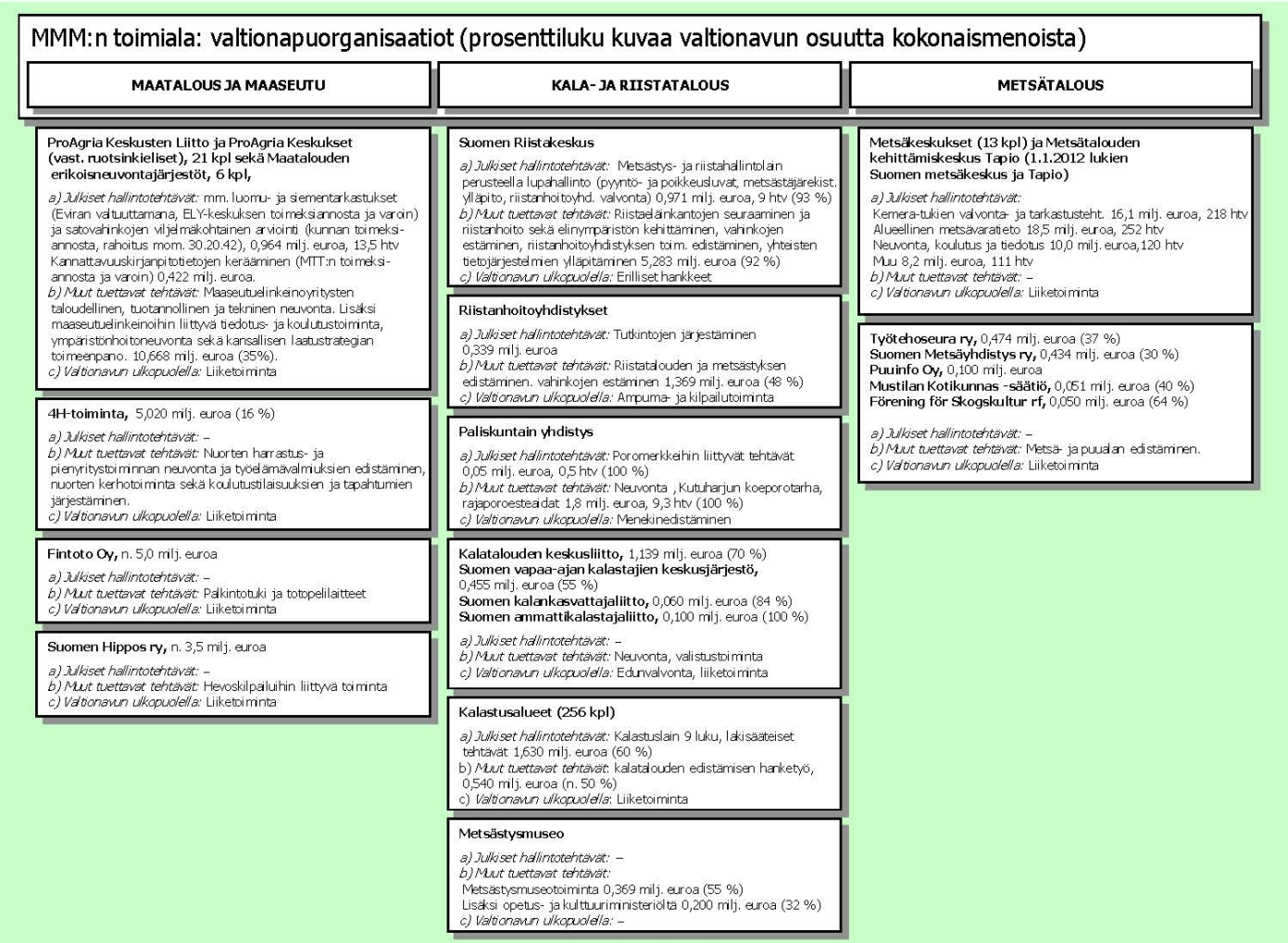

4.1.2. Ohjelma-alueella määritellyt vahvuudet

Yleinen maaseutukehitys – elinvoimasta paikalliskehitystä ja kuluttajien luottamusta

Vetovoimatekijöitä ovat luonto ja neljä vuodenaikaa sekä elämänlaatuun liittyvät tekijät kuten, puhtaus, väljyys ja turvallisuus. Yrittäjähenkisyyden, omatoimisuuden ja aloitteellisuuden perinne yhdistettynä luonnonvaraosaamiseen ja siihen liittyvään taitotietoon luo pohjaa kehittämiselle. Maaseudulla on olemassa valmiina toimivaa ja edullista infrastruktuuria, kuten toimitiloja sekä tilaa toimia. Väljä asuminen on Suomessa merkittävä koetun hyvinvoinnin lähde.

Maaseudulla on yhteisöllisyyden, aktiivisen kylätoiminnan, vapaaehtoistoiminnan, yhdessä tekemisen ja yrittäjyyden perinne. Leader-ryhmillä on paikallisiin olosuhteisiin sopivat toimenpiteet ja niiden päätöksenteko tehdään julkisen sektorin, järjestöjen ja asukkaiden yhteistyönä. Kumppanuuspohjainen toiminta palvelusektorilla tarjoaa hyviä mahdollisuuksia palvelujen innovatiiviseen kehittämiseen.

Maaseudun koulutuksen ja osaamisen taso ei poikkea merkittävästi maan keskiarvosta. Suomessa aikuiskoulutukseen osallistuu joka toinen 18–64 -vuotias ja koulutuksen tarjonta on laajaa. Koulutuksen ja neuvonnan monitasoiset ja kattavat verkostot, monipuolinen osaaminen, aiemmin toteutetut hyvät hankkeet sekä korkea tietotekninen osaaminen luovat maaseudun kehittämiselle vankkaa osaamispohjaa sekä vahvan perustan vastata muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin. Kotimaiset yliopistot ja tutkimuslaitokset ovat haluttuja yhteistyökumppaneita ja esimerkiksi biotaloutta kehitetään laaja-alaisesti ja tasavertaisessa yhteistyössä muiden toimialojen kanssa.

Elintarvikealan pk-yritysten vahvuutena ovat paikallisuus sekä yritysten ja tuotteiden hyvä imago. Keskittyminen erikoistuotteisiin on lisääntymässä ja laatujärjestelmät ovat yleistyneet. Ympäristöasioiden huomioimisen merkitys kilpailuetuna on vahvistunut. Yritysten välinen yhteistyö on lisääntynyt kuljetuksessa, jakelussa ja tutkimuksessa vuodesta 2008 vuoteen 2013. Markkinointiviestinnän keinona Internetin käyttö on noussut merkittävästi. Elintarvikkeille on vientipotentiaalia mm. Venäjälle.

Raaka-aineiden laatu on korkea, jäljitettävyys hyvä ja tuotantoketju läpinäkyvää. Kiinnostus vastuulliseen ja jäljitettävään toimintatapaan antaa hyvän pohjan suomalaiselle elintarvikealan yrittäjyydelle ja sen kansainvälistymiselle sekä yhteistyön rakentamiselle eri elintarvikeketjun toimijoiden kesken. Päätuotantoaloilla erityisenä vahvuutena ovat tuottajien omistamat suuret jalostuksen ja markkinoinnin osuuskunnat.

Kuluttajien ja ammattikeittiöiden arvostus kotimaisia elintarvikkeita ja lähiruokaa kohtaan sekä kiinnostus ruoan terveys- ja ympäristövaikutuksista sekä tuotantotavoista on noussut. Kuluttajat tiedostavat, että pienimuotoisesti valmistetut elintarvikkeet voivat olla hinnaltaan teollisesti tuotettuja elintarvikkeita kalliimpia. Vahvuutena on koko elintarvikeketjun vastuullisuus.

Luonnonmukaisten tuotteiden kysyntä on viime vuosina kasvanut toiminnanharjoittajien määrän kasvaessa ja valikoiman monipuolistuessa. Luomuviljelyn kannattavuus on keskimääräistä parempaa ja luomuviljelijät ovat nuorempia ja korkeammin koulutettuja kuin viljelijät keskimäärin (Tike 2012).

Maatalous – terveet eläimet ja laadukkaat tuotteet

Suomalaisen elintarviketuotantoketjun vahvuuksia ovat eläinten hyvä terveys, vähäinen lääkkeiden käyttö, elintarvikkeiden turvallisuus, korkea laatu ja kuluttajien luja luottamus tähän. Korkeatasoinen eläinten terveydenhuolto on osa kansallista laatustrategiaa, jonka osana tuotteiden jäljitettävyys, tilatason seurantaa, läpinäkyvyys ja dokumentaatiota on hyvin järjestetty. Valvonnalla, ohjauksella ja valistuksella on saatu hyviä tuloksia aikaan. Tuotantorakennusten teknisten ominaisuuksien parantamiseksi työntekijöiden ja eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta on tehty paljon tutkimus- ja kehittämistyötä.

Suomalaisten eläinten hyvinvointia edistää vähäinen eläintautien määrä ja ainutlaatuinen ennaltaehkäisevä eläinten terveydenhuolto. Kansallinen tuotantoeläinten terveydenhuollon koordinaatio parantaa kotieläintuotannon kannattavuutta edistämällä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Erillistä kansallisen tuotantoeläinten terveydenhuollon organisaatiota ei ole, vaan tätä niin sanottua ETU-työtä koordinoi Eläinten terveys (ETT ry) nautojen, sikojen ja siipikarjan terveydenhuollon osalta. ETU-työtä ohjaa ja linjaa yhteistyöryhmä, johon kuuluvat teollisuuden, viranomaisten, opetuksen ja tutkimuksen, tuottajajärjestöjen ja Suomen eläinlääkäriliiton edustajat.

Helposti leviävien eläintautien vastustamista varten perustetussa kansallisessa valmiuseläinlääkäri-järjestelmässä on noin 80 eläinlääkäriä, jotka kriisitilanteessa ottavat päävastuun toimenpiteiden

toteuttamisesta paikallistasolla.

Vetovoimainen ympäristö ja tuottavat metsät

Suomen vesivarat ovat runsaat ja melko puhtaat, kuten myös ilma ja maaperä. Suomalaisten ympäristötietoisuus ja -osaaminen ovat parantuneet ja ympäristön kannalta myönteiset viljelykäytännöt ovat lisääntyneet. Vesiensuojelun, luonnon monimuotoisuuden, geneettisen monimuotoisuuden ja kasvihuonekaasupäästöjen hillitsemiseksi on olemassa kansalliset strategiat/toimeenpanosuunnitelmat. Suomi on sitoutunut maisemayleissopimukseen. Suomen kansallinen lainsäädäntö sekä strategiat perustuvat EU:n direktiivihin ja strategioihin, ympäristöasioiden osalta seuraavat EU-säädökset ovat olleet kansallisen säädös- ja strategiatyön pohjana: EU:n Seitsemäs ympäristöä koskeva toimintaohjelma, Luonnon monimuotoisuutta koskeva EU:n strategia vuoteen 2020, Vesipuitedirektiivi, Tulvadirektiivi, EU:n meristrategiadirektiivi sekä Natura 2000 -ohjelmaan liittyvä Suomen Prioritised Action Framework (PAF) -suunnitelma. Maatalouden ravinteiden käyttöä säätelee Nitraattidirektiivi (91/676/ETY) ja sen kansallinen toimeenpano. Ravinteiden huuhtoutumisen hallinnan tavoiteasettelua tehdään HELCOM Itämeren toimintaohjelman, EU:n Itämeristrategian, Vesienhoitoalueiden vesienjoitosuunnitelmien ja Vesienhoidon toteutusohjelman 2010-2015 sekä Kansallisen torjunta-aineiden kestävää käyttöä koskevan toimintasuunnitelman kautta.

Maatalouden ympäristötuen avulla pientareiden ja suojakaistojen alat ovat kasvaneet, lannoitteiden hehtaarikohtainen käyttö on vähentynyt ja tarkentunut, ravinnetaseet ovat parantuneet, suojavyöhykkeitä, luonnonhoitopeltoja ja kosteikkoja on perustettu sekä ylläpidetty ja kunnostettu perinnebiotooppeja. Talviaikaisen kasvipeitteisyyden lisääntyminen suorakylvön ja kevytmuokkauksen yleistyessä ja kynnön vähentyessä on ehkäissyt eroosiota ja vähentänyt ravinteiden huuhtoutumista. Viherlannoituksen käyttö on yleistynyt. Luonnonmukainen tuotantotapa on yleistynyt. Alkuperäisrotujen kannat ovat pääosin kehittyneet suotuisasti.

Kylmän talven ansiosta Suomessa on monia muita maita vähemmän kasvintuhoojia, joten kemiallisia tuholaisten ja kasvitautien torjunta-aineita käytetään vain vähän ja käyttö on tarkoin säädeltyä. Suomesta hävinneitä lajeja ja luontotyyppejä on vähän ja uhanalaistuminen keskittyy tiettyihin lajiryhmiin ja luontotyyppeihin.

Maatalouden kasvihuonekaasupäästöt ovat Suomessa vähentyneet 11 % vuoden 1990 tasosta vuoteen 2010 mennessä. Kehitys on ollut pääosin seurausta typpilannoitteiden käytön ja eläinten lukumäärän vähenemisestä. Suomen toimia säätelevät EU:n resurssitehokkuus strategia, ammoniakin osalta EU:n päästökattodirektiivi sekä Ilman pilaantumista koskeva direktiivi.

Suomessa on runsaasti metsävaroja, mikä antaa hyvät mahdollisuudet uusiutuvan energian ja muun puun käytön lisäämiseen tuotannossa ja yritystoiminnassa. Metsillä ja niiden kestävällä käytöllä on suuri taloudellinen ja kulttuurinen merkitys sekä suuri ekologinen merkitys mm. hiilinieluna ja hiilen varastona, tulvien tasoittajina ja ilman epäpuhtauksien pidättäjinä. Rakennusmateriaalina käytettävään puuhun on sitoutuneena merkittävästi hiiltä. Puun monipuoliselle käytölle on pitkät perinteet maaseudulla. Monimuotoisuuden suojelua talousmetsissä edistetään metsäsertifioinnilla, Etelä-Suomen talousmetsien monimuotoisuusohjelman (METSO) vapaaehtoisilla kansallisesti rahoitetuilla keinoilla sekä alueellisilla luonnonhoitohankkeilla. Metsätalouden monimuotoisuuden edistämistä rahoitetaan kansallisesti kestävän metsätalouden rahoituslain (KEMERA) mukaisesti. Suomen metsäpolitiikka on linjattu EU:n metsästrategian mukaisesti.

Suomen vahvuus on EU:n ympäristölainsäädännön kiinteä integroiminen osaksi maatalouden kehittämistä,

siten tuottavuus ja ympäristöpäämäärät on huolellisesti sovitettu yhteen. Koska EU:n ympäristösäädöstö on maaseutuohjelman kehittämisen pohjana, vaikutetaan maaseudun kehittämisohjelmalla integroidusti ja systemaattisesti myös EU:n ympäristötavoitteiden saavuttamiseen. Koska ohjelma säilyttää ja edistää luonnon monimuotoisuutta, ekologista kestävyyttä sekä varmistaa ekosysteemipalvelujen tuotannon, tukee ohjelma koko maataloussektorin kehittymistä kestävään suuntaan kunnioittaen ympäristön asettamia rajoja.

4.1.3. Ohjelma-alueella määritellyt heikkoudet

Maaseutukehitys – taistelua tuulimyllyjä vastaan

Suomi kärsii pitkittyvästä hitaan kasvun vaiheesta ja pitkittyneen talouskriisin aiheuttamista julkisen sektorin säästöpaineista. Suomen vaihtotaseen heikkeneminen ja viennin väheneminen vaikuttavat yritystoiminnan kehitysedellytyksiin. Syrjäisen ja harvaan asutun maaseudun erityisongelmia ovat vääristynyt väestön ikärakenne, heikko huoltosuhde ja suuri työttömyys.

Suomen luonnonvaroista suurin osa sijaitsee harvaan asutulla maaseudulla, mutta niiden hyödyntämistä vaikeuttavat huono saavutettavuus ja alueiden eriytyminen. Heikko tulokehitys vähentää kuntien verotuloja ja heikentää maaseudun palvelutarjontaa. Maaseudun pienillä yrityksillä on vaatimattomat kehitysresurssit ja niiden kannattavuus on keskimäärin vaatimatonta. Maaseudun kehittämisessä vaikuttavuusketjut ovat pitkiä ja useisiin tavoitteisiin saattavat vaikuttaa vahvasti erilaiset toimintaympäristön muutokset ja ulkopuolelta tulevat muutostekijät ja politiikka. Maaseudun pienyritysten heikkoutena on yritysten kapea-alainen tuotetarjonta ja toiminnan sesonkiluonteisuus sekä ohuet paikallismarkkinat. Luonnon ja maiseman monimuotoisuuden hyödyntämisessä ei ole onnistuttu tarpeeksi hyvin.

Pk-yritysten liikevaihdon kehityksessä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Kiinnostus tuotantokapasiteetin lisäämiseen tai investointeihin on alentunut ja henkilökunnan osaamisen kehittämisen merkitys pudonnut. Yrityksillä ei ole tarpeeksi tietoa ja osaamista tuotantotilojen suunnittelussa ja jalostusprosesseissa tarvittavien koneiden ja laitteiden valinnassa ympäristönäkökohdat huomioiden kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Elintarvike- ja ympäristölainsäädäntö asettaa jatkuvia haasteita elintarvikkeiden jalostajille ja kotieläintuotannon harjoittamiselle.

Elintarvikkeiden jalostus keskittyy suuriin yrityksiin. Pienteurastamoiden, -myllyjen, -meijereiden ja -juustoloiden vähäisyys ja niiden heikko kannattavuus heikentää lähiruoan tuottamis- ja markkinointimahdollisuuksia ja menekki on vähäistä. Tiloilla tapahtuvan jalostuksen vähäisyys osaltaan vähentää lähiruuan saatavuutta.

Paikallistuotannon kehittämisen haasteena on erityisesti maaseudun saavutettavuus. Yritykset ovat pieniä ja sijaitsevat usein kaukana markkinoista. Luonnontuotteita (sienet ja marjat) ei hyödynnetä eikä kerätä tarpeeksi teollisuuden raaka-aineeksi. Tuotteiden tarjonta on epätasaista ja toimitusvarmuus heikkoa. Lisäksi haasteena ovat tuotteiden luotettavuus ja tunnistamattomuus. Tuottajien ja kuluttajien rajanpintaan sijoittuva teknologinen kehitys on alkutekijöissään. Pientuottajilla ei ole tarpeeksi resursseja luoda toimivia jakeluketjuja, jotka pystyisivät kilpailemaan olemassa olevien kaupan logistiikkaketjujen kanssa.

Yritykset välttävät riskejä eivätkä keskity riittävästi innovatiivisiin tuotteisiin tai tuotannollisiin innovaatioihin. Koti- ja lähimarkkinoilla toimivat yritykset tuottavat huomattavasti vähemmän innovaatioita

kuin pääasiassa globaaleilla markkinoilla toimivat yritykset. Esimerkiksi elintarvike-, huonekalu- ja elektroniikkateollisuudessa ei ole kyetty tuomaan markkinoille kuluttajia kiinnostavia tuotteita samalla kun monikansalliset yritykset valtaavat markkinoita.

Maatalous – kannattaa huonosti

Suomen maatalouden kannattavuus on heikko, mikä johtuu erityisesti maan pohjoisesta sijainnista aiheutuvista epäedullista luonnonolosuhteista. Peltoviljelykasveista saadaan pääsääntöisesti yksi sato vuodessa. Lyhyen kasvukauden vuoksi vaateliaita ja satoisia lajeja tai lajikkeita voidaan viljellä lähinnä Etelä-Suomessa. Parhaimmillaankin kasvien satotasot jäävät Suomessa selvästi Euroopan vastaavia vertailualueita pienemmiksi.

Pohjoiset luonnonolot lisäävät tuotantokustannuksia ja ilmastollinen sijainti tuottaa vaikeasti ennustettavia ja suuria sääilmiöiden vaihteluita. Maa on yleensä roudassa Etelä-Suomessa 2–5 kuukautta ja Pohjois-Suomessa noin 8 kuukautta vuodesta. Peltotyöt on tehtävä lyhyessä ajassa, mikä vaatii tehokasta pellon kuivatusta ja konekapasiteettia sekä oikea-aikaista ja pääosin lämminilmaan perustuvaa viljankuivausta. Tämä lisää kustannuksia ja rajoittaa urakoinnin ja koneiden yhteiskäytön edellytyksiä.

Luonnonolosuhteista johtuva peltojen hajanaisuus rajoittaa tilakoon kehittymistä. Suurehkoja yhtenäisiä peltoalueita on vain Etelä-Suomessa sekä Pohjanmaalla jokien varsilla. Vesistöjen rikkomilla alueilla ei ole mahdollista saada aikaan yhtenäisiä suuria peltokokonaisuuksia. Tilojen keskikoon kasvusta huolimatta peltolohkojen pieni koko rajoittaa mm. tehokkaiden koneiden hyödyntämistä tiloilla. Hajanaisesta tilusrakenteesta ja pitkistä etäisyyksistä aiheutuvat korkeat kuljetuskustannukset ja tuotantokustannukset rasittavat maataloustuotantoa etenkin Itä- ja Pohjois-Suomessa sekä saaristossa. Tilusrakenneominaisuuksiltaan epäedullisimpien lohkojen tuotanto on laajaperäisintä ja ne ovatkin usein kesantona.

Ilmasto-olosuhteista johtuen kaikkialla Suomessa tarvitaan erillisiä rakennuksia kotieläinten kasvatukseen ja tuotevarastointiin. Maan routaantuminen ja isot lumikuormat on otettava huomioon perustamisessa ja muissa rakennusteknisissä ratkaisuissa, mikä nostaa tuotantorakennusten, varastojen ja lantaloiden rakennuskustannukset korkeiksi. Nautakarja- ja lammastaloudessa lyhyt sato- ja laidunkausi pakottaa varastoimaan runsaasti karkearehua. Varastoinnin vaatima työ ja varastojen rakennuskustannus heikentävät kyseisten alojen kannattavuutta. Pitkä routakausi kaventaa lannanlevitysmahdollisuuksia ja aiheuttaa pitkäaikaisen lannan varastointitarpeen. Myös muut lannan käsittelytarpeet lisääntyvät.

Suhteellisen tasaiset pellot vaativat tehokkaan peruskuivatuksen ja paikalliskuivatuksen. Useimpien viljelykasvien kannalta sateet ajoittuvat epäedullisesti. Niukkasateinen kasvukauden alku aiheuttaa ongelmia etenkin maan lounaisosissa. Kasvien kasvun kannalta kriittisimpään aikaan keväällä sataa keskimäärin noin 45 % optimaalisesta ja parhaimmillakin alueilla keskimäärin vain 63 %. Syksy on puolestaan sadonkorjuun ja muiden syystöiden kannalta usein haitallisen runsassateinen, mistä johtuen tarvitaan runsaasti korjuu- ja kuivatuskalustoa.

Yrittäjätulon sekä tuotannontekijätulon perusteella maatalouden keskimääräinen kannattavuus Suomessa on melko heikko. Maatalousyrittäjien maataloudesta saavuttama tulotaso on vain hieman yli puolet työllisen työvoiman palkkatuloista. Tämä vaikuttaa mm. siihen, että nuorten viljelijöiden osuus vähenee.

Pääoman ja maan tuottavuus ei ole juurikaan parantunut kahden viime vuosikymmenen aikana, sen sijaan työn tuottavuus on kasvanut voimakkaasti koska työtä on korvattu pääomapanoksella. Heikon

kannattavuustason vallitessa myös oman pääoman muodostuminen on hidasta.

Tuotantoeläinten olosuhteissa ja hoidossa on edelleen puutteita (ahtaus, kuivan makuupaikan puute, virikkeettömyys). Lisäksi aika ajoin nousee esille laiminlyöntejä, jotka saavat paljon julkisuutta ja heikentävät koko kotieläintuotannon imagoa. Myös tuottajien jaksamiseen ja hyvinvointiin tulee edelleen kiinnittää huomiota tilakoon kasvaessa ja tuotannon kehittyessä, laiminlyönnit eläinten hyvinvoinnissa voivat osaltaan johtua myös tuottajien uupumisesta.

Ympäristö – toipuu hitaasti

Suomen merialueiden sekä niihin laskevien jokien tila on edelleen epätyydyttävä. Maatalous on tärkein hajakuormituksen lähde. Ravinteiden hajakuormitus vesistöihin on vaikeasti hallittavissa. Peltomaan eroosio on keskeinen vesistöjä rehevöittävä tekijä, koska kiintoaineksen mukana liikkuu ravinteita, etenkin fosforia. Tehokas ojitus ja kosteikkojen vähäisyys nopeuttavat pelloilta huuhtoutuvan ravinteikkaan veden kulkeutumista järviin ja mereen. Suomen luontaisesti hapan maaperä edesauttaa ravinteiden ja metallien huuhtoutumista peltomaasta. Kerääjäkasvit, joko viljelykasvin aluskasvina tai viljelykasvin sadonkorjuun jälkeen kylvettävinä, eivät ole saavuttaneet merkittävää suosiota.

Kasvinviljelytilojen halukkuus yhteistyöhön karjatilojen kanssa on vähäistä mm. pitkien kuljetusmatkojen, levityksen liittyvien ongelmien sekä lannan ravinnesisällön vaihtelevuuden ja epäedullisen typpi-fosfori-suhteen vuoksi. Tuotannon erikoistuminen on heikentänyt viljelykiertojen toteutumista ja keskittänyt karjanlannan hyödyntämisen pienimmille aloille. Kotieläintuotannon keskittyminen aiheuttaa paikallisesti ja alueellisesti voimakasta ravinnekuormitusta vesistöihin. Raskasmetallien ja muiden haitallisten aineiden esiintyminen yhdyskuntalietteissä vaikeuttaa kierrätysravinteiden käytön yleistymistä kasvinviljelyssä.

Kotieläintalouden keskittyminen yhdessä tiukennettujen lannanlevitysalavaatimusten kanssa lisää edelleen paineita pellon raivaamiseen. Raivaaminen kohdistuu erityisesti turvemaihin etenkin rannikon kotieläinkeskittymissä. Raivaaminen lisää kasvihuonekaasupäästöjä. Luonnonmukaisen tuotannon yleistyminen lisää peltopinta-alan tarvetta kokonaistuotannon tason säilyttämiseksi. Riski maan tiivistymiseen kasvaa maatalouskoneiden painon, suorakylvön ja kevytmuokkauksen sekä tilakoon kasvun myötä. Jos maaperän kunnosta ei huolehdita, voivat peltomaan satopotentiaali ja saavutettavissa olevat ravinnetaseet heikentyä. Viljelykasvivalikoiman yksipuolistuminen ja maan rakennetta parantavien nurmien ja kesantojen väheneminen etenkin kasvinviljelytilojen viljelykierrossa lisää viljelymaan kuntoon liittyviä riskejä.

Tuotannon ja maankäytön tehostuminen sekä asutuksen muutokset ovat supistaneet luonnonvaraisten lajien elintilaan ja maatalousympäristön lajisto on laajamittaisesti köyhtynyt ja uhanalaistunut. Maankäytön ja tuotannollisten muutosten, rehevöitymisen ja torjunta-aineiden takia maatalousluonnon monimuotoisuus on vähentynyt. Monien perinnebiotooppien hallinta on siirtynyt pois viljelijöiltä muille maanomistajille. Avoimien ja puoliavoimien viljelemättömien elinympäristöjen pinta-alan romahtamisen lisäksi jäljellä olevien alueiden laatu on heikentynyt umpeenkasvun tai rehevöitymisen myötä.

Nurmiala on korvautunut viljalla ja viljely on yksipuolistunut, mikä on lisännyt kestävyyden eli resistenssin kehittymistä kasvintuhoojissa. Kasvinsuojeluaineiden käyttötarve on lisääntynyt. Kevennetyn muokkauksen ja suorakylvön yleistyessä tietyt kasvitaudit yleistyvät kasvustojätteissä ja heinämäiset rikkakasvit menestyvät.

Eloperäisten peltomaiden pinta-ala on 2000-luvulla kasvanut, kun kotieläintalouden alueellisen keskittymisen ja yksikkökoon kasvun vuoksi turvemaita on raivattu lannanlevitysalaksi, joten

kokonaisuudessaan kasvihuonekaasupäästöt maataloudesta ovat kasvaneet vuosina 2005–2010. Ammoniakkipäästöt ovat lisääntyneet. Päästöistä valtaosa syntyy lannan varastoinnissa ja eläintiloissa, vähemmässä määrin lannan levityksessä ja eläinten laidunnuksessa.

Ilmastonmuutos heijastuu vesien tilaan. Sateisuuden kasvun myötä ravinnekuormitus voi kasvaa varsinkin, jos maa pysyy pitempää sulana talvisin. Tämä voi pahentaa rehevöitymisongelmia huolimatta siitä, että kevään tulvahuippujen madaltuminen vähentäisi keväistä ravinnekuormitusta. Itämeren suolapitoisuuden muutokset voivat myös muuttaa Suomen rannikkovesien tilaa ja vaikuttaa muun muassa eri lajien esiintymisalueisiin.

4.1.4. Ohjelma-alueella määritellyt mahdollisuudet

Maaseutukehitys – tieto luo vaurautta

Suomen kansantalous perustuu poikkeuksellisen vahvasti luonnonvaroista saatavaan arvonlisään. Asukasta kohden Suomessa on Euroopan unionin alueella korkein biokapasiteetti. Biotalous kehittyy asteittain ja biopohjaisten raaka-aineiden valmistus ja kysyntä lisääntyvät lähivuosina, sillä ravinnoksi kelpaamattomia raaka-aineita jalostetaan entistä enemmän. Biomateriaaliin, resurssitehokkuuteen, ravinnekiertoon ja uusiutuvaan energiaan liittyvien innovaatioiden määrän odotetaan lisääntyvän ja edesauttavan kestävää kehitystä, maaseudun toimeentuloa ja vahvojen klustereiden syntyä. Biomassavarat ja biotalouden mahdollisuuksien käyttöönotto sekä innovatiiviset, paikalliset ja hajautetut energiaratkaisut luovat toimeentulon mahdollisuuksia maaseudulle. Maatalouden kannattavuuden parantaminen ja ilmastopäästöjen vähentäminen on mahdollista energiatehokkuutta lisäämällä.

Uusiutuvaan energiaan perustuvilla ratkaisuilla voidaan lisätä maaseutualueiden energiaomavaraisuutta ja maatalouden huoltovarmuutta. Metsäenergian käytöllä on merkittäviä työllisyys- ja aluetalousvaikutuksia maaseutualueille. Biomassan kulutus energiantuotannossa ja biopolttoaineiden käyttö nelinkertaistuvat ja niiden kansainvälinen kauppa kasvaa. Metsähakkeen käyttöä lisäämällä voidaan vähentää lämmön tuottamiseen tarvittavan öljyn kulutusta ja säästää kustannuksia. Lämpöyrittäjyys on maaseudun kasvava yrittäjyyden muoto, joka samalla edistää myös metsänhoitoa. Puupohjaisilla tuotteilla voidaan korvata uusiutumattomia materiaaleja ja polttoaineita resurssitehokkaasti, sillä lähes kaikki puun osat voidaan hyödyntää. Energia-, vesi- ja jätevesiratkaisuissa on mahdollista kehittää uusia hajautettuja, ekologisesti kehittyneitä ratkaisuja joilla voi myös olla vientipotentiaalia. Biotalouden kehittyessä elintarviketeollisuuden ja maatalouden sivuvirtojen hyödyntämismahdollisuuksia on mahdollista kehittää nykyisestään.

Kasvava kiinnostus lähiruokaan avaa uusia tulonhankintamahdollisuuksia sekä maatiloille että jatkojalostajille. Elintarvikealan yritysten yhteistyö matkailualan yritysten kanssa luo mahdollisuuksia uusien liiketoiminta-alueiden kehittymiselle ja siirtymiselle sivuelinkeinosta pääelinkeinoksi. Verkkosuoramyynti antaa mahdollisuuden vastata erityyppisten ja hajallaan olevien kuluttajien kysyntään. Verkko antaa myös mahdollisuuden tarjota kuluttajien tarvitsemaa tietoa tuotteiden alkuperästä ja tuotantomenetelmistä. Logistiikkaketjujen kehittäminen vähentää kuljetusmatkoja, ympäristökuormitusta ja hiilijalanjälkeä. Teknologia tarjoaa mahdollisuuksia myös ruokaturvallisuuden parantamiseen. Kuluttajakäyttäytymisen ennakointi auttaa parantamaan tarjontaa kysyntää vastaavasti.

Pk-yritysten on tulevaisuudessa helpompi saada tuotteitaan kauppoihin, koska kaupan jakelulogistiikkaan ja sähköisiin tilausjärjestelmiin sopivat myös pienemmät erät. Elintarvikkeille on vientipotentiaalia esimerkiksi Venäjälle, missä suomalaisia luotettavia ja puhtaita elintarvikkeita arvostetaan. Luomu- ja lähiruoan kysyntä kasvaa. Maatiaiskasvi- ja -eläintuotteiden hyödyntäminen ja uudet käyttötavat edistävät geenivarojen säilymistä. Luonnon raaka-aineilla on elintarvikekäytön lisäksi laajempaa kysyntää bioteknologia-, kosmetiikka-, lääke- ja rohdosteollisuudessa. Luomukeruualueiden parempi hyödyntäminen ja uusien perustaminen ovat mahdollisuuksia luonnontuotealalle ja sen pitkäjänteiselle kehittämiselle sekä imagon luomiselle.

Matkailun kiinnostavuus kasvaa sekä siihen liitetyt maaseudun luonto- ja maatilaympäristöjen uudenlaiset hyvinvointi- ja terveyspalvelut. Hoivapalvelujen edistämisessä on maaseutumatkailun ohella suuri kasvupotentiaali maaseudulla. Maanviljelijöiden ja metsänomistajien sekä monialaisten maatilojen osaamistasoa voidaan parantaa niin, että luonnon ja maiseman monimuotoisuus voidaan hyödyntää nykyistä paremmin maaseudun vetovoimatekijänä esimerkiksi matkailussa. Maaseudun kulttuuriperintö ja muinaismuistokohteet voivat toimia matkailun vetovoimatekijöinä. Maisema- ja luontoyrittäjyys antavat mahdollisuuden yritystoiminnan laajentamiseen maatiloilla ja muissa maaseudun pienissä yrityksissä. Matkailualalle odotetaan syntyvän 50 000 uutta työpaikkaa vuoteen 2020 mennessä.

Maatalous – hyvä laatu luo uskottavuutta

Tilakoon kasvu, uusi tekniikka ja palkkatyövoiman käyttö sekä tilojen yhteistoiminnan lisääntyminen parantavat tilojen kannattavuutta sekä tuottajien jaksamista. Suomen oloissa suurten, yli 150 ha, tilojen lukumäärän oletetaan kasvavan, jolloin saavutetaan kokoetuja. Tuotannon kasvaessa ja tehostuessa tarvitaan uusiin tuotantotarpeisiin soveltuvia, ajanmukaisia tuotantorakennuksia, joissa voidaan ottaa huomioon tarkoituksenmukainen tekninen kehitys sekä lisääntyvästi energia-, ympäristö- ja eläinten hyvinvointinäkökohdat. Kohdennetuilla investointitoimenpiteillä ja tuotantokustannuksia alentamalla voidaan parantaa kannattavuutta.

Tutkimusyhteisöjen tuottaman uudistumista ja innovaatioita tukevan tiedon käyttöön oton tehostaminen maatiloilla ja muissa maaseutuyrityksissä lisää tuottavuutta ja kilpailukykyä. Kohdennettua koulutusta kyetään tarjoamaan joustavasti myös erityisosaamista vaativille aloille.

Maatilojen toiminnan uudelleenorganisointiin liittyy usein erilaisten toimintojen ulkoistaminen ja tuotantosuuntakohtainen yhteistyö. Työntekijän palkkaamisen ohella erilaisten urakointipalveluiden käyttö tarjoaa uusia mahdollisuuksia maaseutuyrittäjyydelle. Maatalouden kilpailukyvyn näkökulmasta uudet toimintamallit ja niiden hyödyntäminen ovat tärkeässä asemassa. Uuden teknologian ja tuotantomenetelmien käyttöönotolla saavutetaan positiivisia vaikutuksia esimerkiksi eläinten hyvinvointiin, maataloustyön fyysiseen kuormittavuuteen, energiatehokkuuteen ja sekä ympäristöpäästöihin.

Luomutuotteiden kansallinen ja kansainvälinen kysyntä kasvaa. Suomessa on merkittävästi kotieläintiloja, joilla pellot ovat luomuviljelyssä, mutta eläintuotteet myydään tavanomaisina. Suomalaisen luomuvalkuaisrehun tuotantoa kasvattamalla voidaan lisätä luomukotieläintuotantoa.

Yhteisöllisyyden, palveluverkoston säilymisen ja yhdyskuntarakenteen toimivuuden sekä ilmastonäkökohtien kannalta on tarkoituksenmukaista, että maaseudun kehittämisessä hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevaa infrastruktuuria. Entisten asuin- ja tuotantorakennusten uusiokäyttö yritystoimintaan on taloudellista ja toiminta hyötyy valmiista ympäristöstä sekä tie- ja muusta verkostosta. Käytöstä poistuvien kiinteistöjen tarjontaa uusiin käyttötarkoituksiin voidaan lisätä. Tämä lisää yritysten ja

ihmisten valintamahdollisuuksia sijoittua haluamaansa ympäristöön.

Tilaneuvonnan sisällöllinen laajentaminen ja ympäristöneuvonnan laajentaminen yksittäisistä hankkeista koko maahan lisää mm. ympäristöystävällisten viljelymenetelmien käyttöön ottoa ja parantaa eläinten hyvinvointia. Olemassa olevien tietoaineistojen yhteiskäyttöä ja hyödyntämistä on mahdollista tehostaa. Tiedottamalla ja kouluttamalla sekä vaikuttamalla myös asenteisiin voidaan edesauttaa toimijoiden kiinnostusta tarttua maaseutuohjelman tarjoamiin mahdollisuuksiin.

Eläinten hyvä terveys ja hyvinvointi on kilpailutekijä. Eläinten hyvinvointi kiinnostaa kansalaisia, aihe on noussut vahvasti yhteiskunnalliseen keskusteluun viime vuosina tiedotusvälineissä ja sosiaalisessa mediassa. Keinot eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi ovat tiedossa ja niiden käyttöönottamiseksi lisätään koulutusta, neuvontaa ja aktiivista viestintää. Investointituissa otetaan huomioon tuotantoeläinten hyvinvointinäkökohdat. Lyhyt tuotantoketju takaa läpinäkyvyyttä tuotanto-olosuhteisiin ja -tapaan.

Ympäristö – tulevaisuuden mahdollisuuksien tuoja

Maataloustuotannon lisäksi viljelymaisemalla on arvoa myös aineettomien hyötyjen kuten ulkoilu-, virkistys- ja matkailupalvelujen tuottajana. Luonnon monimuotoisuus voi säilyä ja parantua lisääntyneen luonnonlaidunnuksen ja maisemanhoidon kautta. Ympäristöyrittäjyys voi edistää sekä työllisyyttä että luonnonhoitoa. Myös muiden kuin viljelijöiden kiinnostus luonnonhoitoon on kasvamassa.

Ympäristötavoitteita edistävä yrittäjyys ja ekosysteemipalvelujen tarjoaminen voivat toimia tulonlähteenä. Metsäala tarjoaa mahdollisuuksia nykyistä monipuolisempaan tuotteiden ja palveluiden tarjontaan ja sitä kautta arvonlisän kasvattamiseen ja hyvinvoinnin edistämiseen. Metsätuotteiden kulutus kasvaa globaalin kasvun myötä. Puun käytön lisääminen monipuolisesti rakentamiseen edistää ilmastotavoitteita ja lisää työpaikkoja ja yritystoimintaa.

Vesiensuojelun tilanne on hitaasti paranemassa pitkäjänteisen työn tuloksena. Maatalouden typpi- ja fosforikuormituspotentiaali on vähentynyt. Vuodesta 1990 vuoteen 2010 ravinteiden myynti on vähentynyt huomattavasti (typpi 25 %, fosfori 75 %). Eroosiota torjuvat toimenpiteet, jotka ovat muuttaneet muokkauskäytäntöjä ja lisänneet talviaikaista kasvipeitteisyyttä, suojakaistoja ja suojavyöhykkeitä ovat vähentäneet eroosioaineksesta vapautuvan fosforin kulkeutumista vesistöön. Nurmiviljely ja laiduntaminen lisäävät maaperän orgaanisen aineksen määrää, mikä parantaa maaperän rakennetta ja vähentää eroosiota ja hiilidioksidipäästöjä verrattuna viljan viljelyyn. Tällaisten tuotantotapojen ja viljelykäytäntöjen kehittyminen edistää ympäristöllisesti kestävää maataloustuotantoa. Vaikuttavuus voi lisääntyä jos ympäristöön vaikuttavien toimenpiteiden pinta-alaa lisätään ja toimijoiden osaaminen paranee. Maatiaiskasvi- ja -eläintuotteiden hyödyntäminen ja uudet käyttötavat voivat edistää geenivarojen säilymistä.

Ilmastonmuutoksen myötä viljan viljelyyn soveltuvan alueen raja voi siirtyä pohjoisemmaksi ja puutarhatuotanto hyötyä. Laidunkausi voi pidentyä, mikä parantaisi eläinten hyvinvointia jos laidunnusta lisätään.

4.1.5. Ohjelma-alueella määritellyt uhat

Maaseutukehitys – maaseutu näivettyy

Suurin uhka on väestön voimakas ikääntyminen ja poismuutto, mikä on nopeinta Itä-Suomessa ja harvaan asutuilla maaseutualueilla. Uhkana on, että aluekehityksen resurssit keskittyvät vain keskuksiin ja maaseudun potentiaali jää käyttämättä. Tällöin palvelut, asukkaat ja yritykset vetäytyvät maaseutualueilta keskuksiin. Kaavoituspolitiikka ja julkisen panostuksen väheneminen lisäävät väestökatoa ja koulutettujen henkilöiden muuttamista kaupunkeihin heikentäen tulevaisuudenuskoa ja kehityspotentiaalia. Maaseutualueilla ei kyetä tekemään tulevaisuuden kannalta välttämättömiä uudistuksia. Suomi jää jälkeen teknologian kehityksessä. Yritysten rahoituksen saatavuus heikkenee.

Korkeaa koulutusta edellyttävien palvelujen tarjoajia ja osaajia voi olla vaikea saada sijoittumaan maaseudulle. Tämä vaikuttaa maaseudun palvelutarjontaan ja yritysten mahdollisuuksiin kehittää uusia tuotteita ja innovaatioita. Myös ammatillisten koulujen ja ammattikorkeakoulujen verkoston heikkeneminen erityisesti maaseutualueilla uhkaa oleellisesti nuorten ammatillisten valmiuksien kehittymistä, osaavan työvoiman tarjontaa ja yritysten kehittymismahdollisuuksia.

Kuluttajat eivät ole valmiita maksamaan korkealaatuisista elintarvikkeista, joiden tuotannossa on otettu huomioon eläinten hyvinvointia ja ympäristön tilaa parantavat toimet. Kotimaisen maatalouden ja elintarvikkeiden raaka-ainetuotanto vähenee ja yksipuolistuu. Maatalouden ja maaseudun elinkeinojen rakennemuutoksen lisäksi maaseudun yritykset kärsivät teollisuuden rakennemuutoksesta. Pienten yritysten tuotteet jäävät kysyntä- ja jakeluketjujen ulkopuolelle. Elintarvikkeiden tuonti lisääntyy ja syrjäyttää omaa tuotantoa. Raaka-aineiden saatavuus heikkenee. Maataloustuotanto eriytyy alueellisesti mikä vaikuttaa negatiivisesti ympäristöön aiheuttaen pitkiä kuljetusmatkoja ja heikentäen tuotteiden laatua.

Elintarvikeyritykset eivät pysty seuraamaan riittävällä tavalla kuluttajien muuttuvia makutottumuksia ja vaatimuksia. Puujalosteiden kysynnän väheneminen vaikuttaa alan yritystoiminnan kehitykseen. Pitkään jatkuvassa taantumassa yritysten kannattavuus heikkenee, kustannukset kohoavat eivätkä yritykset pysty huolehtimaan omasta kilpailukyvystään ja uudistumiskyvystä. Yrittäjien väsyminen, ikääntyminen ja jatkajan löytäminen yritykseen ovat uhkia.

Maaseudun pienet metalli-, puu- ja matkailualan yritykset ovat suhdanneherkkiä. Elintarviketuotanto on ollut tiukasti säädeltyä, mikä on vaikeuttanut pienten lähiruokatoimijoiden alalle tulemista. Uhkana on, että kansallisen lainsäädännön helpotuksista huolimatta lainsäädäntö asettaa liian suuret vaatimukset pienille toimijoille tai tilalle tulee uutta lainsäädäntöä, joka lisää kustannuksia ja heikentää elintarvikealan toimijoiden kilpailukykyä. Kiinnostus elintarvikealaa kohtaan laskee ja alan osaaminen heikkenee tai katoaa.

Maaseudun infrastruktuurin taso heikkenee ja sitä ei kehitetä, jolloin asumisen ja yrittäjyyden edellytykset heikentyvät. Maaseudun palvelut heikkenevät, eikä esim. tietotekniikka korvaa fyysistä saavutettavuutta. Uusiutuvan energian raaka-aineet eivät täytä vaadittavia kestävyyskriteereitä. Tällöin tuotteille ei olisi myöskään kaupallista kysyntää, mikä estäisi alan kehittymistä. Uusiutumattomia luonnonvaroja osataan ja voidaan hyödyntää uusien tekniikoiden avulla ja varantoja löydetään lisää. Samalla uusiutuvien energiamuotojen kilpailukyky heikkenee etenkin Euroopassa, jonne tuodaan lisääntyvissä määrin kivihiiltä.

Maatalous – maatalous hiipuu

Maailmankaupan vapautumisen myötä maataloustuotteiden rajasuoja poistuu. EU:n maatalous- ja

elintarvikemarkkinat muuttuvat yhä markkinalähtöisemmiksi, minkä seurauksena maataloustukia ja muita maatalouden suojaverkkoja karsitaan. Samanaikaisesti maataloustuotteiden tuotantomäärien ja tarjonnan voimakkaat vaihtelut sekä niiden aiheuttamat äkilliset hintamuutokset kansainvälisillä markkinoilla lisääntyvät. Myös tuotantopanosten suuret ja nopeat hintavaihtelut yleistyvät. Suomalaisen maatalouden kannattavuus heikkenee, sillä politiikkamuutokset, epävakaat markkinat sekä rehujen, lannoitteiden ja energian hintojen nousu syövät kannattavuutta. Kotieläin- ja kasvintuotanto vähenevät.

Eläintautien riski saattaa kasvaa. Elintarvikekriisit, tarttuvat eläintaudit ja luonnonkatastrofit voivat aiheuttaa taloudellisia menetyksiä. Eniten eläinten hyvinvointiin vaikuttaa tavallinen arki. Tuottajien jaksaminen on uhkana kannattavuuden kiristyessä sekä tukijärjestelmien byrokratian ja valvontojen paineissa. Uupuminen näkyy suoraan eläinten hyvinvoinnissa. Tuotannon kannattavuuden heikkeneminen rajoittaa tarvittavien investointien tekemistä, mikä hidastaa edelleen tuotannon kehittymistä ja työssä jaksamista.

Maatalouden kannattavuus ei parane, viljelijöiden keski-ikä on korkea ja uusia nuoria viljelijöitä ei saada tarpeeksi kotimaista kysyntää vastaavan maataloustuotannon ylläpitoon ja olemassa olevan peltoalan hyödyntämiseen. Tuottajat eivät mukaudu kuluttajien toiveisiin, tuotanto ja kulutus eivät kohtaa. Perinteiset menetelmät ja vanhakantaiset asenteet estävät tarvittavat uudistukset.

Ympäristö – ympäristön tila ei parane

Ilmastonmuutoksen odotetaan voimistavan maatalouden viljelyteknisiä haasteita ja ympäristöhaasteita. Kohoava lämpötila ja lisääntyvät sademäärät voivat muuttaa maaperän ravinnetaloutta, rakennetta ja lisätä tiivistymisriskiä, heikentää sadon laatua ja vaikeuttaa korjuuta. Lumettoman ajan ennustetaan pitenevän ja syyssateiden lisääntyvän, mikä tulee korostamaan talviaikaisen kasvipeitteisyyden merkitystä ravinteiden huuhtoutumisen hallinnassa. Kasvien kuivuus- ja kuumuusstressi kasvukaudella voi kasvaa, tuhohyönteisten, sienitautien ja rikkakasvien määrä ja lajisto lisääntyä, kasvien talvehtiminen Etelä-Suomessa heikentyä ja kasvitautiepidemiat yleistyä. Vesistökuormituksen riski kasvaa sadannan lisääntyessä kasvukauden ulkopuolella, peltomaan orgaanisen aineksen hajoaminen voi nopeutua ja lämpötilojen kohoaminen muuttaa lajiston elinolosuhteita heikentäen alkuperäisen lajiston selviämistä ja lisäten vieraslajien leviämisen todennäköisyyttä ja nopeuttaen umpeenkasvua. Eläinten pitoa koskeva lainsäädännön tiukkeneminen vähentää eläimiä kasvattavien tilojen lukumäärää ja kiinnostusta laiduntamiseen luonnonlaitumilla. Ympäristöyrittäjyyden kannattavuus jää heikoksi.

Tilakoon kasvu ja tuotannon erikoistuminen voivat heikentää maatalousluonnon monimuotoisuuden ylläpitämisen edellytyksiä edelleen. Maatalousympäristön lajien ja luontotyppien uhanalaistumiskehitys jatkuu ja voi kiihtyä entisestään. Maatalousympäristön lajien pienten populaatioiden geneettinen monimuotoisuus vähenee alle säilymisen vaatiman kriittisen rajan. Lajien leviäminen sopivien elinympäristöjen välillä heikkenee ekologisten käytävien puuttuessa. Jäljellä olevien monimuotoisimpien kohteiden laatu heikkenee, vaikka luontotyypin ala kasvaisi. Maisemat ja näkymät sulkeutuvat ranta-alueilla. Maaseutumaisemaan vaikuttavat merkittävästi sellaiset toimenpiteet, jotka muuttavat maankäytön pysyvästi toiseen käyttöön kuten peltojen metsitys sekä uudisrakennusten, teiden ja voimansiirtolinjojen rakentaminen. Yhteiskunnan muutokset voivat viedä kehitystä odottamattomaan suuntaan. Uhkana on turvallisen ja vastuullisen imagon menetys.

Suomen olosuhteisiin sopeutuneiden alkuperäisten kotieläinrotujen kasvatus on vähäistä ja uhkana on geneettisen monimuotoisuuden häviäminen. Alkuperäisrotuisten lampaiden kasvatus on kärsinyt lammastalouden alhaisesta kannattavuudesta. Kansallisesti arvokkaiden Suomen pohjoisiin ilmasto-

olosuhteisiin sopeutuneiden maa- ja puutarhatalouden maatiaiskasvien ja pohjoisten maatiaislajikkeiden kasvullisesti lisättävien geenivarakasvien sekä Suomen pohjoisiin ilmasto-olosuhteisiin sopeutuneiden ja vanhojen uhanalaisten kauppalajikkeiden viljely on vähentynyt. Käytöstä poistuneiden tai vain vähän käytettyjen viljelykasvilajikkeiden kantamien geneettisten varianttien häviämisen myötä katoaa geneettistä monimuotoisuutta peruuttamattomasti.

4.1.6. Yleiset asiayhteysindikaattorit

I Sosioekonomia ja maaseudun tilanne					
1 Väestö					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä	Asukkaita	5 372 913	2012	5 513 130	2018
maaseutu	% kokonaismäärästä	40,4	2012		
välimuoto	% kokonaismäärästä	30,7	2012		
kaupunki	% kokonaismäärästä	28,8	2012		
Erityinen maaseutumääritelmä, jota käytetään tavoitteille T21, T22 ja T24 (tapauksen mukaan)	% kokonaismäärästä				
2 Ikärakenne					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä < 15 vuotta	% kokonaisväestöstä	16,5	2012	16,2	2017
yhteensä 15–64 vuotta	% kokonaisväestöstä	65,4	2012	62,9	2017
yhteensä > 64 vuotta	% kokonaisväestöstä	18,1	2012	20,9	2017
maaseutu <15 vuotta	% kokonaisväestöstä	13,7	2012		
maaseutu 15–64 vuotta	% kokonaisväestöstä	60,3	2012		
maaseutu > 64 vuotta	% kokonaisväestöstä	25,9	2012		
3 Alue					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä	Km2	336 852	2012	337 547	2015
maaseutu	% kokonaispinta-alasta	82,3	2012		
välimuoto	% kokonaispinta-alasta	14,9	2012		
kaupunki	% kokonaispinta-alasta	2,8	2012		
4 Väestötiheys					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä	asukasta/km2	13,7	2011	18,1	2016
maaseutu	asukasta/km2	8,7	2011		
5 Työllisyysaste					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä (15–64-vuotiaita)	%	69,3	2012	70	2017
miehiä (15–64-vuotiaita)	%	70,5	2012	71,4	2017
naisia (15–64-vuotiaita)	%	68,1	2012	68,5	2017
* maaseutu (harvaan asuttu) (15–64-vuotiaat)	%	68,9	2012		
yhteensä (20–64 vuotta)	%	73,9	2012	74,2	2017
miehiä (20–64-vuotiaita)	%	75,4	2012	75,9	2017
naisia (20–64-vuotiaita)	%	72,4	2012	72,4	2017
6 Itsenäisen ammatinharjoittamisen aste					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi

yhteensä (15–64-vuotiaita)	%	13,1	2012	12,1	2014
7 Työttömyysaste					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä (15–74-vuotiaita)	%	7,7	2012	8,6	2017
nuoria (15–24-vuotiaita)	%	19	2012	17,4	2017
maaseutu (harvaan asuttu) (15–74-vuotiaita)	%	7,2	2012		
nuoria (15–24-vuotiaita)	%	19,4	2012	20,1	2017
8 BKT/asukas					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä	Indeksi OVS (EU-27 = 100)	113	2010	105,2	2017
* maaseutu	Indeksi OVS (EU-27 = 100)	94,6	2010		
9 Köyhyysaste					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä	% kokonaisväestöstä	17,2	2012	15,7	2017
* maaseutu (harvaan asuttu)	% kokonaisväestöstä	18,4	2012		
10 Talouden rakenne (bruttoarvonlisäys)					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä	miljoonaa euroa	154 588,4	2010	193 268	2017
perusaste	% kokonaismäärästä	2,9	2010		
toinen aste	% kokonaismäärästä	28,3	2010		
korkea-aste	% kokonaismäärästä	68,8	2010		
maaseutu	% kokonaismäärästä	34	2010		
välimuoto	% kokonaismäärästä	27	2010		
kaupunki	% kokonaismäärästä	38,9	2010		
11 Työllisyyden rakenne					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä	1 000 henkeä	2 462,8	2010	2 403	2017
perusaste	% kokonaismäärästä	4,9	2010	18,4	2017
toinen aste	% kokonaismäärästä	24,2	2010	45,2	2017
korkea-aste	% kokonaismäärästä	70,9	2010	36,4	2017
maaseutu	% kokonaismäärästä	37,9	2010		
välimuoto	% kokonaismäärästä	29,2	2010		
kaupunki	% kokonaismäärästä	32,9	2010		
12 Työn kokonaistuottavuus talouden alan mukaan					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä	euroa/henkilö	62 769,4	2010		
perusaste	euroa/henkilö	36 973,5	2010		
toinen aste	euroa/henkilö	73 309,5	2010		
korkea-aste	euroa/henkilö	60 951,3	2010		
maaseutu	euroa/henkilö	56 389,6	2010		
välimuoto	euroa/henkilö	58 054,6	2010		

kaupunki	euroa/henkilö	74 307,8	2010		

II Maatalous/Alakohtainen analyysi

13 Työllisyys talouden alan mukaan

Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä	1 000 henkeä	2 467,9	2012	2 498,5	2014
maatalous	1 000 henkeä	77,7	2012	81,2	2014
maatalous	% kokonaismäärästä	3,2	2012	4,5	2014
metsätalous	1 000 henkeä	23,1	2012	21,8	2014
metsätalous	% kokonaismäärästä	0,9	2012	0,9	2014
elintarviketeollisuus	1 000 henkeä	35,5	2012		
elintarviketeollisuus	% kokonaismäärästä	1,4	2012		
matkailu	1 000 henkeä	85,8	2012		
matkailu	% kokonaismäärästä	3,5	2012		

14 Työn kokonaistuottavuus maataloudessa

Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä	euroa/vuosityöyksikkö	17 296,1	2009 - 2011		

15 Työn kokonaistuottavuus metsätaloudessa

Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä	euroa/vuosityöyksikkö	125 250	2009		

16 Työn kokonaistuottavuus elintarviketeollisuudessa

Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä	euroa/henkilö	55 882	2010		

17 Maatilat

Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä	Ei	58 607	2012	49 710	2016
Comment: *Vain tilojen kokonaismäärä on päivitetty vuoden 2012 tietoon.*					
tilakoko <2 ha	Ei	1 810	2010	770	2016
tilakoko 2–4,9 ha	Ei	4 280	2010	990	2016
tilakoko 5–9,9 ha	Ei	7 900	2010	6 610	2016
tilakoko 10–19,9 ha	Ei	13 240	2010	10 000	2016
tilakoko 20–29,9 ha	Ei	9 660	2010	7 200	2016
tilakoko 30–49,9 ha	Ei	11 900	2010	9 180	2016
tilakoko 50–99,9 ha	Ei	10 760	2010	9 820	2016
tilakoko >100 ha	Ei	3 780	2010	4 910	2016
taloudellinen tilakoko <2000 standardituotos (ST)	Ei	4 340	2010	20	2016
taloudellinen tilakoko 2 000–3 999 ST	Ei	6 260	2010	4 280	2016
taloudellinen tilakoko 4 000–7.999 ST	Ei	10 470	2010	7 320	2016
taloudellinen tilakoko 8 000–14 999 ST	Ei	10 430	2010	8 220	2016
taloudellinen tilakoko 15 000–24 999 ST	Ei	7 050	2010	6 360	2016
taloudellinen tilakoko	Ei	8 030	2010	7 700	2016

25 000–49 999 ST					
taloudellinen tilakoko 50 000–99 999 ST	Ei	8 200	2010	6 610	2016
taloudellinen tilakoko 100 000–249 999 ST	Ei	6 790	2010	6 260	2016
taloudellinen tilakoko 250 000–499 999 ST	Ei	1 310	2010	1 920	2016
taloudellinen tilakoko > 500 000 ST	Ei	420	2010	800	2016
keskimääräinen fyysinen koko	ha KMM/maatila	35,9	2010	46,8	2017
Comment: *Vuoden 2017 päivitys kansallisesta lähteestä*					
keskimääräinen taloudellinen koko	euroa ST:stä/tila	48 486,09	2010		
keskimääräinen koko työvoimayksikköinä (henkilöt)	Henkilöä/maatila	2	2010		
keskimääräinen koko työvoimayksikköinä (vuosityöyksikkö)	vuosityöyksikköä/maatila	0,9	2010		
18 Maatalousmaa					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä KMM	ha	2 271 350	2010	2 194 210	2016
pelto	% kokonais-KMM:sta	98,6	2010	98,7	2016
pysyvä nurmi ja niityt	% kokonais-KMM:sta	1,2	2010	1,2	2016
pysyvä viljelmä	% kokonais-KMM:sta	0,2	2010	0,2	2016
19 Maatalousmaa, luonnonmukaisesti viljelty					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
sertifioitu	ha KMM	108 970	2010	215 915	2017
siirtymävaiheessa	ha KMM	21 210	2010	42 757	2017
osuus KMM:sta (sekä sertifioitu että siirtymävaiheessa oleva)	% kokonais-KMM:sta	5,7	2010	10,5	2016
20 Kasteltava maa					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä	ha	11 760	2010	8 777	2013
KMM:n osuus	% kokonais-KMM:sta	0,5	2010	0,4	2013
21 Karjayksiköt					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä	lsu	1 113 830	2010	1 102 310	2016
22 Maatilan työvoima					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
maatilalla säännöllisesti työskenteleviä yhteensä	Henkilöä	124 090	2010	111 950	2013
maatilalla säännöllisesti työskenteleviä yhteensä	Vuosityöyksikkö	54 890	2010	70 500	2017
23 Tilanhoitajien ikärakenne					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
tilanhoitajien kokonaismäärä	Ei	58 607	2012	54 400	2013
osuus < 35 v.	% tilanhoitajien kokonaismäärästä	8,6	2010	8,5	2013

suhde <35 / >= 55 v.	Nuorten tilanhoitajien lkm suhteessa 100 vanhempaan tilanhoitajaan	21,7	2010	16	2013
24 Tilanhoitajien maatalousalan koulutus					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
niiden tilanhoitajien kokonaismäärän osuus, joilla on maatalousalan peruskoulutus ja korkeampi koulutus	% kokonaismäärästä	44	2010	48,9	2013
niiden < 35 v. tilanhoitajien osuus, joilla on maatalousalan peruskoulutus ja korkeampi koulutus	% kokonaismäärästä	63,6	2010	67,4	2013
25 Maatalouden tuotannontekijätulo					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä	euroa/vuosityöyksikkö	23 371,8	2010	29 362	2012
yhteensä (indeksi)	Indeksi 2005 = 100	123,3	2010	96,2	2014
26 Maatalouden yrittäjätulo					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
Viljelijöiden elintaso	euroa/vuosityöyksikkö	15 608,6	2010	17 030,2	2012
Viljelijöiden elintason osuus muilla aloilla työskentelevien henkilöiden elintasosta	%	47,7	2012		
27 Kokonaistuottavuus maataloudessa					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä (indeksi)	Indeksi 2005 = 100	109,8	2009 - 2011	1143	2012
28 Vahvistettu bruttopääomanmuodostus maataloudessa					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	miljoonaa euroa	1 087,2	2010	1 143	2012
Bruttoarvonlisäyksen osuus maataloudessa	% bruttoarvonlisäyksestä maataloudessa	24,4	2010		
29 Metsä ja muu puustoinen maa (FOWL) (tuhatta)					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä	1 000 ha	23 115,8	2010	23 019	2015
osuus kokonaismaa-alasta	% kokonaismaa-alasta	76,1	2010		
30 Matkailun infrastruktuuri					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
vuodepaikat kollektiivisissa majoitusliikkeissä	Vuodepaikkojen lkm	213 094	2011	258 738	2017
maaseutu	% kokonaismäärästä	60,5	2011	55	2017
välimuoto	% kokonaismäärästä	22,9	2011	22	2017
kaupunki	% kokonaismäärästä	16,5	2011	23	2017

III Ympäristö/ilmasto

31 Maanpeite

Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
maatalousmaan osuus	% kokonaispinta-alasta	8,7	2006		
luonnonniittyjen osuus	% kokonaispinta-alasta	0	2006		
metsätalousmaan osuus	% kokonaispinta-alasta	58,3	2006	66,8	2015
harvapuustoisten alueiden osuus	% kokonaispinta-alasta	13,9	2006		
luonnontilassa olevan maan osuus	% kokonaispinta-alasta	8,2	2006		
viljellyn maan osuus	% kokonaispinta-alasta	1,4	2006		
muun maan osuus	% kokonaispinta-alasta	9,4	2006		

32 Alueet, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia rajoitteita

Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä	% kokonais-KMM:sta	95,1	2009	96	2017
Comment: *Kansallinen*					
vuoristo	% kokonais-KMM:sta	50,4	2009	50,8	2017
Comment: *Kansallinen*					
muu	% kokonais-KMM:sta	20,2	2009	45,2	2017
erityinen	% kokonais-KMM:sta	24,5	2009		

33 Viljelytiheys

Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
pieni tiheys	% kokonais-KMM:sta	36,1	2007		
keskisuuri tiheys	% kokonais-KMM:sta	32,8	2007		
suuri tiheys	% kokonais-KMM:sta	31,1	2007		
laidun	% kokonais-KMM:sta	20,9	2010		

34 Natura 2000 -alueet

Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
osuus alueesta	% alueesta	14,5	2011	14,4	2016
osuus KMM:sta (sis. luonnonniityt)	% KMM:sta	0,8	2011	1,2	2016
osuus kokonaismetsätalousalueesta	% metsätalousmaasta	11,8	2011	10,2	2016

35 Siipikarjaindeksi (FBI)

Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä (indeksi)	Indeksi 2000 = 100	107,6	2008		

36 Maatalouden elinympäristöjen suojelun tila (nurmi)

Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
suotuisa	% elinympäristöjen arvioinneista	23,1	2006		
epäsuotuisa – riittämätön	% elinympäristöjen arvioinneista	7,7	2006		
epäsuotuisa – huono	% elinympäristöjen arvioinneista	69,2	2006		

tuntematon	% elinympäristöjen arvioinneista	0	2006		
37 Luonnonarvoltaan merkittävä maatalous					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä	% kokonais-KMM:sta	7,9	2010	14	2017
38 Suojeltu metsä					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
luokka 1.1	% metsäalueesta	4,5	2010		
luokka 1.2	% metsäalueesta	3,6	2010		
luokka 1.3	% metsäalueesta	3,6	2010		
luokka 2	% metsäalueesta	4,6	2010		
39 Vedenotto maataloudessa					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
yhteensä	1 000 m3	4 063,4	2010		
40 Vedenlaatu					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
Mahdollinen typpiylijäämä maatalousmaalla	kg N/ha/vuosi	44,4	2013	53,7	2017
Comment: *Kansallinen*					
Mahdollinen fosforiylijäämä maatalousmaalla	kg P/ha/vuosi	3,7	2013	5,8	2017
Comment: *Kansallinen*					
Nitraatit makeassa vedessä – pintavesi: Hyvä laatu	% seurantapaikoista	99,2	2010		
Nitraatit makeassa vedessä – pintavesi: Kohtalainen laatu	% seurantapaikoista	0,8	2010		
Nitraatit makeassa vedessä – pintavesi: Huono laatu	% seurantapaikoista	0	2010		
Nitraatit makeassa vedessä – pohjavesi: Hyvä laatu	% seurantapaikoista	95,1	2010		
Nitraatit makeassa vedessä – pohjavesi: Kohtalainen laatu	% seurantapaikoista	4,9	2010		
Nitraatit makeassa vedessä – pohjavedessä: Huono laatu	% seurantapaikoista	0	2010		
41 Maaperän eloperäinen aines viljelymaassa					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
Orgaaniseen hiilen kokonaismäärän arviot	megatonnia	48,3	2009		
Orgaanisen hiilen määrän keskiarvo	g kg-1	23,4	2009		
42 Veden aiheuttama maaperän eroosio					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
vesieroosion aiheuttaman maaperän häviämisen osuus	tonnia/ha/vuosi	0,1	2006	0,1	2012

vaikutuksen kohteena oleva maatalousmaa	1 000 ha	0,1	2007		
vaikutuksen kohteena oleva maatalousmaa	% maatalousmaasta	0	2006 - 2007		
43 Uusiutuvan energian tuotanto maataloudessa ja metsätaloudessa					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
maataloudesta	kToe	264	2010	216,6	2016
metsätaloudesta	kToe	7 733	2010	5 171,4	2016
44 Energian käyttö maataloudessa, metsätaloudessa ja elintarviketeollisuudessa					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
maatalous ja metsätalous	kToe	652	2011	687,4	2016
käyttäjiä hehtaaria kohti (maatalous ja metsätalous)	kg öljyekvivalentista per ha KMM:sta	25,7	2011	31,3	2016
elintarviketeollisuus	kToe	403	2011	410	2016
45 Maatalouden kasvihuonekaasupäästöt					
Indikaattorin nimi	Yksikkö	Arvo	Vuosi	Päivitetty arvo	Päivitetty vuosi
maatalous yhteensä (CH4 ja N2O sekä päästöt maaperään / poistot maaperästä)	1 000 t CO2-ekvivalentista	5 881,5	2010	6 533,7	2016
kasvihuonekaasujen kokonaispäästöjen osuus	% kokonaisnettopäästöistä	23,4	2010	10,8	2016

4.1.7. Ohjelmakohtaiset taustaindikaattorit

Ala	Koodi	Indikaattorin nimi	Arvo	Yksikkö	Vuosi

4.2. Tarvearviointi

Tarpeen otsikko (tai viite)	P1			P2		P3		P4			P5					P6			Monialaiset tavoitteet		
	1A	1B	1C	2A	2B	3A	3B	4A	4B	4C	5A	5B	5C	5D	5E	6A	6B	6C	Ympäristöseikat	Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen	Innovointi
Biotalouttaedistävien innovaatioiden lisääminen												X					X		X	X	X
Elintarvikealan pk-yritysten markkina- ja kuluttajalähtöisyyden sekä liiketoiminta osaamisen kehittäminen						X															X

Energiatehokkuuden ja resurssitehokkuuden parantaminen																X	X		X	X	X
Epäsuotuisilla alueilla toimivien tilojen toimintakyvyn turvaaminen ja kilpailukyvyn edistäminen				X				X											X	X	X
Geneettisen monimuotoisuuden säilyttäminen ja edistäminen							X	X											X	X	
Haitallisten vieraslajien leviämisen ehkäis							X	X											X	X	

eminen																				
Harvaan asutun maaseudun tietoliikenneyhteyksien parantaminen kyläverkoilla																		X	X		X
Ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutumisen edistäminen							X	X	X					X					X	X	
Kasvihuonekaasujen ja ammoniakkipäästöjen vähentäminen maataloudessa							X							X					X	X	
Kemiallisen kasvinsuojelun vähent							X	X		X									X	X	

ämine n																				
Maase udun infrast ruktuu ri							**X**									**X**	**X**		**X**	**X**	**X**
Maase utualu eiden talou den monip uolista minen																**X**	**X**				**X**
Maase utuma isema n ylläpit ämine n ja edistä minen								**X**											**X**	**X**	
Maata loude n rakent een kehitt ämine n				**X**															**X**	**X**	**X**
Maata loude n riskie nhalli nnan kehitt ämine n							**X**												**X**	**X**	
Maata lousal ueiden							**X**	**X**											**X**	**X**	

lajien edistäminen peltoviljelyssä																				
Maatalousalueiden lajien ja luontotyyppien monimuotoisuuden säilyttäminen ja edistäminen							**X**	**X**											**X**	**X**	
Maataloustuotannon jatkuvuuden turvaaminen edistämällä nuorten yrittäjien aloittamista					**X**															
Monialaisten maatilojen kehittäminen						**X**										**X**				**X**

Osaamisen lisääminen	X	X	X			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Paikallisen kehittämisen ja sosiaalisen pääoman vahvistaminen																	X			X
Paikallisiin tarpeisiin vastaavan elinkeinotoiminnan edistäminen																	X			X
Peltomaan eroosion vähentäminen							X		X	X									X	X	
Peltomaan orgaanisen aineksen ylläpitäminen ja lisääminen									X					X	X				X	X	

Peltomaan ravinnetaseiden parantaminen ja ravinnehuuhtoumien ehkäiseminen							**X**		**X**										**X**	**X**	
Pienten yritysten kilpailukyvyn vahvistaminen osaamisen, innovaatioiden ja kansainvälistymisen avulla																**X**	**X**		**X**	**X**	**X**
Ravinteiden kierrättämisen edistäminen ja yhteistyön edistäminen kotieläin- ja kasvin													**X**	**X**					**X**	**X**	

viljelytilojen välillä																				
Tuotantoeläinten ennaltaehkäisevän terveydenhuollon ylläpitämisen ja hyvinvoinnin edistäminen	**X**	**X**	**X**	**X**		**X**	**X**	**X**											**X**	**X**	
Uusien palvelujen ja palvelumuotojen luominen																**X**	**X**				**X**
Uusiutuvien energiamuotojen käytön lisääminen												**X**					**X**		**X**	**X**	**X**
Vesistöihin kulkeutuvan typpi- ja fosforikuorm							**X**		**X**										**X**	**X**	

itukse n vähent ämine n maa- ja puutar hatalo udessa																				
Yhteis työn lisääm inen						**X**		**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**		**X**	**X**	**X**

4.2.1. Biotaloutta edistävien innovaatioiden lisääminen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 5B) Maatalouden ja elintarvikejalostuksen energiatehokkuuden lisääminen
- 6B) Maaseutualueiden paikallisen kehittämisen edistäminen

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen
- Innovointi

Kuvaus

Biotalouden edistäminen on keskeinen kansallinen strateginen painopiste. Suomen biotalousstrategia, joka pohjautuu osaltaan EU:n resurssitehokkuusstrategiaan, hyväksyttiin keväällä 2014. Se sisältää toimenpidesuosituksia, joilla pyritään lisämään biotalouden toimintaympäristön kilpailukykyä, uutta biotalousliiketoimintaa, osaamispohjaa sekä biomassojen käytettävyyttä ja kestävyyttä. Biomassoista valmistetaan korkean lisäarvon tuotteita. Keskeisiä kehittämiskohteita ovat sivuvirtojen ja jätteiden uudenlainen käsittely, tuotteiden raaka-aineiden uudistaminen ja uusiutuvan energian käytön lisääminen yrityksissä. On tarpeen panostaa metsäalan palvelumarkkinoiden kasvuun, alan tutkimus- ja kehittämistoimintaan sekä kohdentaa rahoitusta uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämiseen. Tarvetta on myös pk-kokoluokan biojalostamoiden perustamiselle.

Kehittämistarpeita on mm. maaseudun biomateriaalien kestävässä käytössä, resurssitehokkuudessa, hajautetun uusiutuvan energian tuotannossa, logistiikassa ja käytössä, ravinnekierrossa, uusien korkean arvon tuotteiden tuotannossa sekä luontoon kytkeytyvissä palveluissa. Lisäksi on tarpeen kiinnittää huomiota metsien ja luonnon uusiin käyttömuotoihin, kuten matkailu- ja virkistyspalveluihin, ja niiden yhteensovittamiseen. Tarve vähentää negatiivisia ympäristövaikutuksia ja vähentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä sekä ilmasto että taloudellisista ja huoltovarmuussyistä edellyttää merkittävää panostusta uusien teknologisten ratkaisujen kehittämiseen, uusiin prosessi ja logistiikkaratkaisuihin sekä uusiutuvien energialähteiden monipuoliseen hyväksikäyttöön.

Energia- ja ympäristötehokkuuden parantamiseksi ja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi kiinnitetään huomiota erityisesti seikkoihin, joihin yritys voi itse vaikuttaa, kuten tuotteet ja palvelut, käytettävät koneet ja kalusto sekä toiminta yrityksessä. Suomessa rakennusten käyttämä energiamäärä on suurempi kuin teollisuuden yhteenlaskettu kulutus ja siten rakentamiseen liittyville palveluille, innovaatioille ja kokeiluille on tarvetta.

4.2.2. Elintarvikealan pk-yritysten markkina- ja kuluttajalähtöisyyden sekä liiketoimintaosaamisen kehittäminen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 3A) Alkutuottajien kilpailukyvyn parantaminen kytkemällä heidät paremmin maatalouselintarvikeketjuun maataloustuotteiden arvoa lisäävien laatujärjestelmien, paikallisten markkinoiden edistämistä sekä menekinedistämistä koskevien toimien, lyhyiden jakeluketjujen, tuottajaryhmien ja -organisaatioiden sekä toimialaorganisaatioiden avulla

Monialaiset tavoitteet

- Innovointi

Kuvaus

Suomeen tarvitaan riittävä määrä elintarvikkeita jalostavia pk-yrityksiä, jotka kehittävät toimintaansa ja tuotteitaan markkina- ja kuluttajalähtöisesti. Pk-yritysten kasvu ja aseman vahvistaminen monipuolistavat elintarviketarjontaa ja edistävät kilpailua. Yritysten kilpailuetuna ovat puhtaat raaka-aineet, tuotteiden jäljitettävyys, vastuullisuus, kestävät toimintatavat ja mahdollisuudet erikoistua sekä toimia joustavasti ja kysyntälähtöisesti yhteistyöverkostoja hyödyntäen. Kausituotteiden saatavuuden sekä suoramyynnin ja paikallismarkkinoiden kehittäminen parantaa maa- ja elintarviketalouden tuottavuutta ja kilpailukykyä. Tuen tarpeessa ovat erityisesti sellaiset maatilat ja pj-yritykset, jotka eivät ole suurten jalostusyritysten tuotekehityspalveluiden piirissä.

Kuluttajien toiveena on valinnanvara, mikä haastaa tuotantopanosteollisuutta, alkutuotantoa, jalostusta, ruokapalveluja ja kauppaa erilaistamaan valikoimiaan ja palveluitaan. Kuluttajaprofilointiin ja kuluttajille suuntautuvaan viestintään tarvitaan resursseja ja välineitä. Sähköisen liiketoiminnan ja verkkopalveluiden kehittäminen ja teknologian innovatiivinen hyödyntäminen ja logististen ratkaisujen löytäminen on keskeistä alan kehittymiselle. Yritykset tarvitsevat myös osaamista siinä, mitä elintarvikelainsäädännön velvoitteet tarkoittavat käytännön toiminnassa. Toteutettavuustutkimusten avulla voidaan parantaa elintarvikeyritysten investointien laatua ja saada aikaan onnistuneita elintarvikelainsäädännön ehtojen mukaisia investointiratkaisuja.

4.2.3. Energiatehokkuuden ja resurssitehokkuuden parantaminen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 6A) Pienyritysten monipuolistamisen, perustamisen ja kehittämisen sekä työpaikkojen luomisen helpottaminen
- 6B) Maaseutualueiden paikallisen kehittämisen edistäminen

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen
- Innovointi

Kuvaus

Kilpailukykyä voidaan parantaa energiatehokkuuden avulla. Energian riittävyys, energian hinta ja ympäristönäkökohdat ovat keskeisiä tekijöitä. Monipuolisella energiatuotannolla voidaan lieventää kysyntä- ja tarjontashokkeja sekä parantaa energiaomavaraisuutta. Energiatehokkuustoimien avulla voidaan vähentää energiankäyttäjän suoria kustannuksia. Lisäksi voidaan investoida energian tuotanto-, siirto- ja jakeluinfrastruktuuriin. Energiatehokkuustoimet pohjautuvat EU:n 2020 ilmasto- ja energia pakettiin, siihen pohjautuvaan Suomen ilmasto- ja energiastrategiaan, kansalliseen ilmastonmuutokseen sopeutumisohjelmaa, päästökaupan ulkopuolisia aloja koskevaan taakanjakopäätökseen (N:o 406/2009/EY) sekä pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategiaan (TEM 2008), jonka hallitus päivitti 20.3.2013 (TEM 2013. Kansallista ilmasto- ja energiapolitiikkaa on visioitu vuoteen 2050 saakka valtioneuvoston tulevaisuusselonteossa ilmasto- ja energiapolitiikasta (VN 2009).

Rakennusinvestoinneissa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan olevaa, tyhjillään tai vajaakäytössä olevaa rakennuskantaa ja tie- ja muuta verkostoa. Olevan rakenteen hyödyntäminen keventää kertyviä investointikustannuksia erityisesti yrityksen käynnistymisvaiheessa. Sähkön ja lämmitysöljyn hintojen kallistuminen on lisännyt pienkiinteistöjen kiinnostusta polttopuulämmitykseen. Maaseudulla tämä luo kasvavaa kysyntää polttopuulle ja ammattimaiselle polttopuuyrittäjyydelle. Laajamittaisen toiminnan harjoittamisen edellytyksenä on sijainti kohtuullisen lähellä asutuskeskuksia. Toiminta on muuttumassa tuotantolähtöisyydestä palvelulähtöiseksi. Pienimuotoinen biotalouteen luettava yritystoiminta on kaupallistunut. Lämpöyrittäjyyden edistämisen edellytyksenä on yhteistyön lisääminen yrittäjien, metsänomistajien ja kuntien viranomaisten kesken ratkaisujen löytämiseksi taajamien lämmitykseen. Pienten laitosten ja toimijoiden kilpailukyvyn parantamiseksi voidaan vaikuttaa tila- ja yritystoiminnan sekä yhteistyön kehittämisellä. Toimenpiteet tukevat yllä mainittujen ilmasto ja energiastrategioiden lisäksi EU:n resurssitehokkuus strategiaa.

4.2.4. Epäsuotuisilla alueilla toimivien tilojen toimintakyvyn turvaaminen ja kilpailukyvyn edistäminen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 2A) Kaikkien maatilojen taloudellisen suorituskyvyn parantaminen sekä maatilojen rakenneuudistuksen ja nykyaikaistamisen helpottaminen, erityisesti markkinoille osallistumisen ja markkinoille suuntautumisen sekä maatalouden monipuolistamisen lisäämiseksi
- 4A) Luonnon monimuotoisuuden, mukaan lukien Natura 2000 -alueet ja alueet, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita, ja luonnonarvoltaan arvokkaan maataloustuotannon sekä Euroopan maisemien tilan ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen
- Innovointi

Kuvaus

Suomen pohjoisesta sijainnista johtuvissa erittäin epäsuotuissa ilmasto-oloissa maatalous ei ole kilpailukykyistä suotuisampiin oloihin verrattuna. Tilalukumäärän vähentyminen ja uusien yrittäjien

vähäinen kiinnostus maataloutta kohtaan tuo esille sen, että maatalous ei ole kannattava elinkeino koko maassa. Ilman luonnonhaittakorvausta ja maatalouden rakenteen kehittymistä maatalous ei voi säilyä Suomessa. Koko elintarvikeketjun kannalta on keskeistä, että maatalouden toimintaedellytykset turvataan.

Alhaiset satotasot ja viljelykierto lisäävät peltoalan tarvetta sekä tarvetta kehittää tuotantoa. Lisääntyvä lannan varastointitarve kasvattaa tilan investointikustannuksia. Kylmä ilmasto ja viljan kuivaustarve lisäävät energiankulutusta, joten tarvitaan panostuksia energiatehokkaiden ratkaisujen selvittämiseen, kehittämiseen käyttön ottamiseksi. Suomen olosuhteissa tuotantorakentamisen kustannukset ovat korkeat, sillä kylmyys, routa ja lumikuormat asettavat haasteensa.

Suomalaisten tilojen keskikoko on pieni, joten kilpailukyvyn kehittämiseksi myös resurssien yhteiskäyttöä on tarpeen edistää tarkoituksenmukaisella tavalla.

Erityisesti kotieläintuotanto tarvitsee enemmän työvoimaa ympäri vuoden kuin kasvinviljely. Ilmastosta on myös etua kylmyyden vähentäessä kasvinsuojelutarvetta ja roudan parantaessa maan rakennetta. Toisaalta kasvinsuojeluaineiden hajoaminen maaperässä on kylmissä olosuhteissa hitaampaa, ja routa vaurioittaa syyskylvöisiä kasveja.

4.2.5. Geneettisen monimuotoisuuden säilyttäminen ja edistäminen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 3B) Maatilojen riskien ehkäisemisen ja hallinnan tukeminen
- 4A) Luonnon monimuotoisuuden, mukaan lukien Natura 2000 -alueet ja alueet, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita, ja luonnonarvoltaan arvokkaan maataloustuotannon sekä Euroopan maisemien tilan ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen

Kuvaus

Kansallinen eläingeenivaraohjelma (MMM 17/2004) ja kasvigeenivaraohjelma (MMM 12/2001) toteuttavat biologista monimuotoisuutta koskevaa yleissopimusta. Tavoitteena on kannustaa kotimaisten kotieläinrotujen sekä Suomen oloihin sopeutuneiden maa- ja puutarhatalouden ja metsäpuiden geenivarojen kestävään käyttöön ja ylläpitoon.

Eläingeenivarojen pitkäaikaiseen säilyttämiseen tarvitaan riittävän suuri määrä sperma- ja alkiovarastoja, jotta saadaan riittävä määrä vaihtoehtoja rodun elvyttämiseen risteytysteitse. Alkuperäisten suomalaisten kasvikantojen säilymisellä on sekä taloudellista, biologista että tieteellistä merkitystä. Ne ovat osa elävää kulttuuriperintöä, jonka arvo on luonnon monimuotoisuudessa, geneettisessä potentiaalissa ja kulttuurihistoriassa. Suomen oloihin sopeutuneiden riittävien geenivarojen säilyminen myös tulevaisuudessa on turvattava, sillä niiden erityisominaisuudet voivat nousta olosuhteiden muuttuessa tärkeämmiksi

ominaisuuksiksi.

Geneettinen monimuotoisuus on jalostuksen perusedellytys, jotta voidaan tuottaa uusiin olosuhteisiin ja muuttuviin vaatimuksiin vastaavia kasvilajikkeita tai eläinrotuja. Geneettinen monimuotoisuus parantaa populaation kestokykyä ja selviämistä muuttuvissa olosuhteissa. Geenivarojen säilytys kytkeytyy siten yhteiskunnan elintarviketurvaan ja huoltovarmuuteen. Geeniperintö tulee säilyttää myös osana paikallisten kulttuurien jatkuvuutta ja maaseudun elinvoimaisuutta.

4.2.6. Haitallisten vieraslajien leviämisen ehkäiseminen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 3B) Maatilojen riskien ehkäisemisen ja hallinnan tukeminen
- 4A) Luonnon monimuotoisuuden, mukaan lukien Natura 2000 -alueet ja alueet, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita, ja luonnonarvoltaan arvokkaan maataloustuotannon sekä Euroopan maisemien tilan ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen

Kuvaus

Valtioneuvoston periaatepäätös haitallisten vieraslajien torjuntaa koskevasta kansallisesta vieraslaji-strategiasta hyväksyttiin vuonna 2012. Strategian ja sen toimintaohjelman tavoitteena on haitallisten vieraslajien aiheuttamien ongelmien ennaltaehkäisy ja haittojen varhainen torjunta. Laki hukkakauran torjunnasta (185/2002) edellyttää hukkakauraesiintymien torjuntaa peltomaalta. Vieraslajien torjunnan tarpeet tulee ottaa huomioon suunniteltaessa maatalousluonnon hoitoa edistäviä toimenpiteitä esimerkiksi perinnebiotoopeille. Maatalousluonnon monimuotoisuudelle haitallisia ovat etenkin kurtturuusu merenrantaniityillä sekä myrkyllinen jättiputki.

4.2.7. Harvaan asutun maaseudun tietoliikenneyhteyksien parantaminen kyläverkoilla

Prioriteetit/Kohdealueet

- 6C) Tieto- ja viestintäteknologian saavutettavuuden, käytön ja laadun parantaminen maaseutualueilla

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Innovointi

Kuvaus

Maaseudun laajakaistayhteyksien parantaminen on olennainen osa kilpailukyvyn kehittämistä. Hyvien laajakaistayhteyksien puuttuminen on monilla alueilla muodostunut pullonkaulaksi niin alueen kilpailukyvyn kuin sen elinvoimaisuudenkin kehittämisessä. Tietoliikenteen merkitys osana yhteiskuntaa kasvaa ja vaikuttaa toimintoihin kaikkialla. Hyvät tietoliikenneyhteydet ovat lähitulevaisuudessa yhä enemmän asutuksen edellytys. Ne mahdollistavat kokonaan uudet palvelujen ja sisältöjen käyttömahdollisuudet.

Huippunopeat tietoliikenneyhteydet lisäävät maaseudun kilpailukykyä ja elinvoimaa, tarjoavat asukkaille lisää elämismukavuutta ja tuovat kuntalaiset osaksi tietoyhteiskuntaa. Hyvä tietoliikenneverkko mahdollistaa mm. kunnan toiminnan tehostamisen terveydenhuollossa, koulutoimessa ja muiden peruspalvelujen tuottamisessa. Palveluita voidaan kehittää kustannustehokkaasti esimerkiksi käyttämällä videoyhteyksiä. Tehokkaan yhteyden avulla yrittäminen ja innovaatiotoiminta on mahdollista myös maaseudulla. Maatalousyritykset tarvitsevat toimivia tietoverkkoja mm. viljelysuunnitelmien tekemiseen ja nautaeläinrekisterin päivittäminen. Myös eläinten hyvinvoinnin valvonta ja esimerkiksi automatisoitujen toimintojen vikailmoitusten havainnointi onnistuu toimivien yhteyksien kautta.

4.2.8. Ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutumisen edistäminen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 3B) Maatilojen riskien ehkäisemisen ja hallinnan tukeminen
- 4A) Luonnon monimuotoisuuden, mukaan lukien Natura 2000 -alueet ja alueet, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita, ja luonnonarvoltaan arvokkaan maataloustuotannon sekä Euroopan maisemien tilan ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen
- 4B) Vesien käytön hallinnan edistäminen, mukaan lukien lannoitteiden ja torjunta-aineiden käytön hallinta
- 5D) Maatalouden kasvihuonekaasu- ja ammoniakkipäästöjen vähentäminen

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen

Kuvaus

Ilmastonmuutoksen hillitsemisen ja siihen sopeutumisen edistämisessä on tarpeen edistää uusien viljelyvarmuutta parantavien teknologioiden ja kasvipeitteisyyttä edistävien viljelymenetelmien omaksumista sekä maataloustuotannon monipuolistamista. Kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumisstrategia on pohjana myös maatalouden sopeutumistoimille. Ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyvät tarpeet ovat yhteisiä vesiensuojelun ja luonnon monimuotoisuuden edistämisen kanssa, sillä ilmastonmuutoksen odotetaan vahvistavan näihin liittyviä maatalouden haasteita. Ilmastonmuutoksen takia on tärkeä panostaa maatalouden vesiensuojeluun ja peltojen kasvukunnon ylläpitoon. Sääolosuhteiden muuttumisen takia on syytä varautua lisääntyviin ravinnehuuhtoumiin, umpeenkasvun nopeutumiseen sekä

tuhoeläinten ja kasvitautien ennalta ehkäisyyn. Myös viljelykasvien geneettisen monimuotoisuuden säilymisestä tulee huolehtia. Ohjelmakaudella 2007-2013 toteutetun ILMASE -hankkeen kokemukset sekä muodostunut verkosto samoin kuin MTT:n tutkimushankkeet liittyen ilmastoälykkääseen maatalouteen voidaan hyödyntää uuden ohjelmakauden ilmastotoimien käytännön sovelluksissa.

Kaikki toimet jotka edistävät maaperän hyvää kuntoa, vesitalouden hyvää hoitoa, tuotannon monipuolistamista esim. monipuolisilla viljelykierroilla ja toisaalta maatilojen riskinkantokyvyn edistämistä mm. tilojen tulonmuodostusta monipuolistamalla, auttavat sopeutumaan muuttuvaan ilmastoon.

4.2.9. Kasvihuonekaasujen ja ammoniakkipäästöjen vähentäminen maataloudessa

Prioriteetit/Kohdealueet

- 3B) Maatilojen riskien ehkäisemisen ja hallinnan tukeminen
- 5D) Maatalouden kasvihuonekaasu- ja ammoniakkipäästöjen vähentäminen

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen

Kuvaus

Suomen maataloustuotannon kasvihuonekaasupäästöt syntyvät maaperästä, typpilannoituksesta ja turvemaiden viljelystä ja raivauksesta, kotieläinten ruuansulatuksesta ja lannasta sekä maatalouden energian käytöstä. Suomen ilmasto- ja energiastrategiassa vuodelta 2008 (päivitys 2013) on asetettu maataloudelle tavoite vähentää päästöjä 13 % (n. 0,7 Tg) vuoteen 2020 mennessä vuoden 2005 tasosta.

Ammoniakki aiheuttaa sisäilmassa terveyshaittoja ja vaikuttaa paikallisesti ilman laatuun. Luonnossa sillä on happamoittava ja rehevöittävä vaikutus. EU:n ilman pilaantumista koskeva teemakohtainen strategia vuodelta 2005 edellyttää, että maatalouden ammoniakkipäästöjä tulee vähentää 27 %:lla vuoden 2000 päästöistä vuoteen 2020 mennessä. EU:n päästökattodirektiivin 2001/81/EC mukainen kansallinen ilmansuojeluohjelma 2010 sisältää toimia päästöjen vähentämiseksi myös maataloudessa. Ammoniakin päästökattoa 31 kilotonnia vuodelle 2010 ei ole saavutettu ja ammoniakin päästöt ovat jatkuvasti noin 6 kilotonnia päästökaton yläpuolella. 90 % ammoniakista on peräisin maataloudesta. EU:n päästökattodirektiivi on uudistettavana. Maaseutuohjelman suunnittelussa on otettu huomioon tämän prosessin mukanaan tuomat sitoumukset.

Typpilannoitepäästöjä voidaan vähentää ravinteiden tasapainoisella käytöllä ja ylilannoittamista välttämällä. Turvemaiden kasvihuonekaasupäästöjä voidaan hillitä ehkäisemällä turvemaiden raivaamista pelloksi sekä säätösalaojituksella ja ilman muokkausta tapahtuvalla nurmiviljelyllä. Kasvihuonekaasupäästöjä voidaan vähentää lannan huolellisella käsittelyllä ja varastoinnilla, lantaloiden kattamisella, muokkaamalla lanta levitysvaiheessa mahdollisimman pian maahan sekä sijoittamalla lietelanta. Maatalouden ammoniakkipäästöjä voidaan vähentää pienentämällä kotieläinsuojista ja lannan käsittelyssä sekä varastoinnissa aiheutuvia päästöjä.

Turvemaiden käyttöä ohjataan maaseutuohjelman toimilla. Eloperäisen viljelypinta-alan kasvua hidastetaan sillä, ettei ympäristökorvausta ja luonnonhaittakorvausta myönnetä raivatulle pellolle. Uudelle raivatulle pellolle ei Suomessa aiota myöntää tukioikeuksia, jotka ovat edellytyksenä perustuen viherryttämistuen ja nuorten viljelijöiden tuen saannille.

4.2.10. Kemiallisen kasvinsuojelun vähentäminen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 3B) Maatilojen riskien ehkäisemisen ja hallinnan tukeminen
- 4A) Luonnon monimuotoisuuden, mukaan lukien Natura 2000 -alueet ja alueet, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita, ja luonnonarvoltaan arvokkaan maataloustuotannon sekä Euroopan maisemien tilan ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen
- 4C) Maaperän eroosion torjuminen ja maaperän hoidon parantaminen

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen

Kuvaus

Suomessa toteutetaan kasvinsuojeluaineiden kestävän käytön kansallista toimintaohjelmaa, joka perustuu torjunta-aineiden kestävästä käytöstä annettuun direktiiviin (2009/128/EY). Tavoitteena on kasvinsuojeluaineiden käytöstä ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvien riskien vähentäminen. Keskeisinä toimenpiteinä ovat kasvinsuojeluaineiden ammattimaisten käyttäjien tutkintovaatimus, koulutus ja levitysvälineiden testaus sekä integroidun torjunnan yleisten periaatteiden käyttöönoton edistäminen. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) koordinoi täytäntöönpanoa.

Kemiallisen kasvinsuojelun vähentämisessä keskeistä on luonnonmukaisesti viljellyn peltopinta-alan kasvattaminen. Valtioneuvoston periaatepäätös luomualan kehittämisohjelmasta ja luomualan kehittämisen tavoitteista vuoteen 2020, asettaa tavoitteeksi luonnonmukaisesti viljellyn peltoalan kasvattamisen 20 prosenttiin.

Puutarhakasvien viljely edellyttää tavanomaisesti tehokkaan kemiallisen kasvinsuojelun. Kasvinsuojelun tarvetta voidaan vähentää käyttämällä katteita. Osalle puutarhakasveista on kehitetty erikoistuneita biologisia ja mekaanisia torjuntamenetelmiä, jotka eivät kuitenkaan ole yleistyneet viljelijöiden keskuudessa käyttökokemusten puuttuessa. Näiden keinojen soveltamista tavanomaisessa tuotannossa on tarve edistää, jotta menetelmien jatkokehittämiselle saataisiin enemmän käyttäjäkokemusta.

4.2.11. Maaseudun infrastruktuuri

Prioriteetit/Kohdealueet

- 3B) Maatilojen riskien ehkäisemisen ja hallinnan tukeminen
- 6A) Pienyritysten monipuolistamisen, perustamisen ja kehittämisen sekä työpaikkojen luomisen helpottaminen
- 6B) Maaseutualueiden paikallisen kehittämisen edistäminen

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen
- Innovointi

Kuvaus

Maaseudun yritystoiminnan ja kilpailukyvyn edellytyksenä on toimiva infrastruktuuri. Suuret yritykset ja erityisesti maatilat tarvitsevat paljon puhdasta vettä, mikä edellyttää toimivaa vesihuoltoinfrastruktuuria. Kehittyvä biotalous edellyttää toimivaa tieverkostoa ja logistiikkaa. Huippunopea tietoliikenneverkko luo edellytyksiä maaseudun kilpailukyvylle ja elinvoimaisuudelle. Uusiutuvan energian tuotantoon ja energiansäästöön tarvitaan panoksia, jotta pystytään parantamaan omavaraisuutta ja varmuutta ja vastaamaan ilmastohaasteisiin.

4.2.12. Maaseutualueiden talouden monipuolistaminen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 6A) Pienyritysten monipuolistamisen, perustamisen ja kehittämisen sekä työpaikkojen luomisen helpottaminen
- 6B) Maaseutualueiden paikallisen kehittämisen edistäminen

Monialaiset tavoitteet

- Innovointi

Kuvaus

Talouskehityksen kääntäminen kasvu-uralle edellyttää uudenlaisen teollisen tuotannon ja palveluliiketoiminnan kehittämistä ja kannustavaa toimintaympäristöä. Kasvu tapahtuu monipuolisen yritystoiminnan yhteisvaikutuksella eikä niinkään tiettyjen yksittäisten ja suhdanneherkkien tuotteiden avulla. Siirtyminen teollisesta hyvinvointiyhteiskunnasta informaatioyhteiskuntaan luo tarpeita osaamiselle. Toinen suuri muutos on siirtymä informaatioajasta ekologiseen talouteen, jonka avulla on kyettävä luomaan uudenlaista arvoa.

Yritykset tarvitsevat niiden omia vahvuuksia ja intressejä tukevien mahdollisuuksien löytämistä sekä verkostoitumista. Alueellisella innovaatiopolitiikalla edistetään uusien tuotteiden, yritysten ja toimialojen syntymistä ja kehittymistä vaikuttamalla alueen työvoiman osaamiseen, tutkimustoiminnan toteuttamiseen,

uuden teknologian hyödyntämiseen ja yritysten perustamis- ja toimintaedellytyksiin sekä alueen sisäisten ja ulkoisten yhteistyöverkostojen kehittäminen.

Tuotteissa ja palveluissa tarvitaan keskittymistä korkean lisäarvon ja laadukkaiden tuotteiden tuottamiseen. Pidemmälle jalostetuista tuotteista voi saada moninkertaisen katteen perustuotteisiin verrattuna. Suomella olisi mahdollisuuksia kehittää esimerkiksi lisää eri kohderyhmille räätälöityjä matkailupalveluita ja suunnata niitä kohdennetummin uusia kohteita etsiville asiakkaille. Suomen maaseudun elinvoimaisuuden edistäminen edellyttää varojen suuntaamista tavoitteellisiin, innovatiivisiin kokeilu- ja toteuttamishankkeisiin ja vähemmässä määrin selvityksiin.

Biotalouden kehittyminen ei ole kiinni vain suurista yrityksistä vaan niiden oheen tarvitaan lisää pk-yrityksiä, joilla on potentiaalia luoda liiketoimintaa, jotta biokapasiteetti saadaan tehokkaasti ja kestävästi käyttöön. Tämä edellyttää yritysten kilpailukyvyn kehittämistä ja samalla myös rakenteiden uudistamista, jolloin saadaan aikaan investointeja ja löydetään kasvun lähteitä uusista tuotteista ja palveluista.

4.2.13. Maaseutumaiseman ylläpitäminen ja edistäminen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 4A) Luonnon monimuotoisuuden, mukaan lukien Natura 2000 -alueet ja alueet, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita, ja luonnonarvoltaan arvokkaan maataloustuotannon sekä Euroopan maisemien tilan ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen

Kuvaus

Suomi on ratifioinut Euroopan maisemayleissopimuksen sekä toteuttanut luontotyyppien uhanalaisarvioinnin, jonka pohjalta on tehty kansallinen toimintasuunnitelma. Työ maaseutumaiseman ylläpitämiseksi ja edistämiseksi pohjautuu Luonnon monimuotoisuutta koskevaan EU:n strategiaan vuoteen 2020, ja siihen pohjautuvaan kansalliseen luonnon monimuotoisuusstrategiaan ja sen pohjalta tehtyyn toimintaohjelmaan sekä EU:n Luonto- ja Lintudirektiiveihin. Suomessa on kartoitettu 159 arvokasta maisema-aluetta, joilla on myös maaseudun peltoja ja perinnebiotooppeja. Maatalouden maisema muotoutuu maataloustoiminnan vaikutuksesta ja sen säilymisen perusedellytys on maataloustuotannon säilyminen laaja-alaisesti koko maassa sekä epäsuotuisimmilla tuotantoalueilla kuin kaupunkien vaikutuspiirissä. Keskeistä on maatilojen kannattavuuskehitys, sukupolvenvaihdosten edistäminen sekä kylien ja niiden palvelujen kehittäminen. Maaseudun maisemakuvan säilymistä ja kehittymistä edesauttaa myös laiduneläimiä sisältävien tuotantomuotojen säilyminen, tuotantoeläinten laiduntamiseen kannustaminen ja tuotannon alueellinen monipuolisuus. Näkymien umpeenkasvun ehkäisemiseksi tulee edistää keinoja peltoalueiden reunavyöhykkeiden, niittymäisten alueiden ja maatilojen kulttuuriympäristöjen avoimuuden ylläpitämiseksi. Maiseman ominaispiirteiden säilymistä voidaan edistää ja umpeenkasvua ehkäistä tukemalla merkittävien alueiden suunnitelmallista hoitoa, kylvämällä maisemakasveja, edistämällä ympäristöyrittäjyyttä ja edistämällä maiseman- ja luonnonhoidossa poistetavan puuaineksen käyttöä mm.

energiapuuksi. Maisematekijöillä on merkitystä myös matkailun edistämisessä.

4.2.14. Maatalouden rakenteen kehittäminen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 2A) Kaikkien maatilojen taloudellisen suorituskyvyn parantaminen sekä maatilojen rakenneuudistuksen ja nykyaikaistamisen helpottaminen, erityisesti markkinoille osallistumisen ja markkinoille suuntautumisen sekä maatalouden monipuolistamisen lisäämiseksi

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen
- Innovointi

Kuvaus

Koko elintarvikeketjun kannalta on keskeistä, että maatalouden toimintaedellytykset turvataan. Maatalouden rakennekehityksen jatkuminen sekä investoinnit tuotantorakennuksiin ja uudenaikaiseen teknologiaan parantavat tuottavuutta. Uuden teknologian käyttöönotolla voidaan vaikuttaa tuottavuuden parantamiseen, riskien ja yäpäristökuormituksen hallintaan, työolosuhteisiin, eläinten hyvinvointiin ja tuotantohygieniaan. Tuotantotilojen tarkoituksenmukaisuus ja tuotantotoiminnassa energiatehokkuuden edistäminen, uusiutuvia luonnonvaroja hyödyntävän energian käytön lisääminen sekä lannan käsittelyä ja käyttöä tehostavat ratkaisut ovat tärkeitä tilan talouden, kestävästi harjoitettavan tuotannon ja ympäristövaikutusten kannalta.

Maatalouden heikon kannattavuuden takia investointeja ei kyettäisi tekemään läheskään tarvetta vastaavasti ilman tukea. Erityisen suuri tuen tarve on nurmeen perustuvilla kotieläinaloilla, joilla tarvitaan suuria investointeja eläinsuojiin, tuotevarastoihin ja lannan varastointiin lyhyen laidunkauden takia. Lyhyen kasvukauden takia pellon salaojitus- ja viljan kuivatus- sekä kasvihuoneinvestoinnit ovat tärkeitä. Nykyisen rakennuskannan parantaminen ja jatkokäyttö vahvistaa tuotantopanosten tehokasta käyttöä myös energiankulutuksen kannalta ja vähentää rakentamista, jossa jouduttaisiin käyttämään huomattavasti uusiutumattomia luonnonvaroja.

Investoinneissa on otettava huomioon elinkaarivaikutukset, investointien sovittaminen ympäristöön sekä investointien myötä syntyvän tuotannon vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon. Koska SWOT:n perusteella päämääränä on tukea ensisijaisesti pk-yritysten (useimmiten perheyritysten) investointeja, tuelle on tarpeen asettaa enimmäismäärä. Raja on kuitenkin asetettu sellaiselle tasolle, että se ei johda pk-yritysten osalta rakentamiskustannuksia nostavaan investointien jaksottamistarpeeseen.

4.2.15. Maatalouden riskienhallinnan kehittäminen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 3B) Maatilojen riskien ehkäisemisen ja hallinnan tukeminen

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen

Kuvaus

Maatalouden riskienhallinnassa on käytössä muun muassa valtiontukeen perustuvia toimenpiteitä (kasvi- ja eläintautien torjunta) ja monilla ohjelman toimenpiteillä voidaan parantaa riskienhallintaa. Keskeisinä toimenpiteinä ovat koulutus, neuvonta, tuki maatalousinvestointien suunnitteluun, ympäristökorvaukset ja eläinten hyvinvointikorvaukset. Maatilojen riskienhallinnassa tärkeitä asioita ovat mm. viljelijöiden ammattitaito, hyväkuntoiset ja toimintaan tarkoituksenmukaiset rakennukset, joissa on toimivat hälytysjärjestelmät, maaperän hyvä kunto ja toimiva vesitalous sekä viljelijöiden jaksaminen ja tuotantoeläinten terveydenhuolto. Kansallisilla ja hallinnon omilla rakentamismääräyksillä ohjataan tarkoituksenmukaiseen ja tuotanto-olosuhteet huomioonottavaan rakentamiseen. Sääilmiöiden muutoksiin varaudutaan tulvatorjunnalla ja rakentamisen sijoittumista ohjaamalla. Pohjoisten sääolojen takia Suomen kasvituotanto on riskialtista, minkä vuoksi viljelijöiden olisi lisäksi varauduttava isoihin satovahinkoihin satovakuutuksin. Ilmastonmuutos lisää ääreviä sääilmiöitä sekä muuttaa sadantaa, toimenpiteitä tarvitaan EU:n tulvadirektiiviin pohjautuen sekä kansalliseen ilmastonmuutoksen sopeutumisstrategiaan sekä sen edellyttämiin sektorikohtaisiin riskiarvioihin.

4.2.16. Maatalousalueiden lajien edistäminen peltoviljelyssä

Prioriteetit/Kohdealueet

- 3B) Maatilojen riskien ehkäisemisen ja hallinnan tukeminen
- 4A) Luonnon monimuotoisuuden, mukaan lukien Natura 2000 -alueet ja alueet, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita, ja luonnonarvoltaan arvokkaan maataloustuotannon sekä Euroopan maisemien tilan ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen

Kuvaus

Maatalousalueilla on suuri merkitys avoimien alueiden lajistolle. Monet lintu-, nisäkäs- ja hyönteislajit käyttävät peltoja tai niiden reunoja ensisijaisina elinympäristöinään, pesimäpaikkoina tai ravinnonhankintaan. Tuotannon tehokkuus ja yksipuolisuus, kyntö, nurmiviljelyn vähentyminen sekä kasvinsuojeluaineiden käyttö haittaavat näiden lajien menestymistä. Peltojen metsittäminen vähentää kelvollista elinympäristöä, joten maataloustuotannon jatkuminen on lajistolle tärkeää. Luonnonmukainen tuotanto edesauttaa lajiston elinolosuhteita viherlannoitusnurmien ja mekaaniseen torjuntaan perustuvan

rikkakasvien torjunnan takia. Myös tavanomaisessa tuotannossa voidaan lajiston edellytyksiä parantaa lisäämällä peltojen talviaikaista kasvipeitteisyyttä, kylvämällä monimuotoisuuskaistoja ja lisäten nurmialaa ja luonnonhoitopeltojen alaa yksipuolisilla viljanviljelyalueilla. Monet linnut ja nisäkkäät hyötyvät niitä varten kylvetyistä ja korjaamatta jätettävistä kasvustoista, joilta ravintoa löytyy sekä kesä- että talviaikaan. Maatalousympäristön hyönteis- ja kasvilajistolle merkityksellisiä ovat myös peltojen ojat, pientareet ja viljelemättömät peltonurkat ja tilapäisesti viljelemättömät avoimet alat. Nurmista lajistollisesti tärkeimpiä ovat vanhat nurmet, jolla kasvillisuus on ehtinyt muuttua monimuotoiseksi.

Lintujen muuton aikaan kerääntyy muuttoreittien varrella sijaitseville peltoaukeille kurkien, hanhien ja joutsenten massaesiintymiä. Muutto-, ruokailu- ja levähdysalueille kertyvien lintujen massaesiintyminen aiheuttaa satovahinkoja. Vahinkojen rajaamiseksi voidaan linnulle tarjota erityisiä houkutuskasvustoja. Työ maatalousalueiden lajien edistämiseksi peltoviljelyssä perustuu EU:n Seitsemänteen ympäristöä koskevaan toimintaohjelmaan, Luonnon monimuotoisuutta koskevaan EU:n strategiaan vuoteen 2020 sekä sitä toteuttavaan kansalliseen toimintaohjelmaan, jotka toteuttavat biologista monimuotoisuutta koskevaa yleissopimusta (CBD) , Natura 2000 :n liittyvään priorisoituun toimintakehikkoon (PAF), EU:n Luonto- ja Lintudirektiiveihin sekä niiden pohjalta tehtyihin luontotyyppien ja lajien uhanalaisarviointeihin.

4.2.17. Maatalousalueiden lajien ja luontotyyppien monimuotoisuuden säilyttäminen ja edistäminen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 3B) Maatilojen riskien ehkäisemisen ja hallinnan tukeminen
- 4A) Luonnon monimuotoisuuden, mukaan lukien Natura 2000 -alueet ja alueet, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita, ja luonnonarvoltaan arvokkaan maataloustuotannon sekä Euroopan maisemien tilan ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen

Kuvaus

Kansallisen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategian päätavoite on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen Suomessa vuoteen 2020 mennessä. Strategia määrittelee toimenpidetarpeita myös maatalousluonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Strategia ja sitä tukeva toimintaohjelma toteuttavat biologista monimuotoisuutta koskevaa yleissopimusta (CBD). Työ perustuu lisäksi EU:n Luonto- ja Lintudirektiiveihin sekä niiden pohjalta tehtyihin luontotyyppien ja lajien uhanalaisarviointeihin.

Maatalousalueiden luonnon monimuotoisuus ei säily ilman maatalousmaata, sen viljeltyjä peltoja, laidunnusta ja hoidettuja reuna-alueita. Uhanalaisimpia ovat perinnebiotooppien ja luonnonlaidunten luontotyypit ja lajisto. Perinnebiotoopit, luonnonlaitumet ja muut avoimet tai puoliavoimet niittymäiset maatalousympäristöt eivät ole enää osana tavanomaista tuotantotapaa vaan vaativat suunnitelmallista hoitoa. Perinnemaisemien hoitotyöryhmä asetti vuonna 2000 tavoitteeksi saada hoidon piiriin 60 000 hehtaaria vuoteen 2010, mutta tavoitetta ei ole saavutettu. Valtakunnallisessa kartoituksessa arvokkaimmiksi

luokitelluista perinnebiotooppikohteista (18 640 hehtaaria), noin puolet (8 700 ha) oli säännöllisen hoidon piirissä. Monet kohteet tarvitsevat peruskunnostuksen ennen ylläpitävän hoidon aloittamista. Avointen ja puoliavointen elinympäristöjen lajit hyötyvät etenkin laidunnuksesta ja niitosta sekä raivauksesta.

Maatalousluonnon niitty- ja reunoja suosivan lajiston monimuotoisuutta voidaan edistää myös pitämällä peltojen metsäsaarekkeita puoliavoimina ja raivaamalla etenkin aurinkoiset peltojen reunat puoliavoimiksi vaihettumisvyöhykkeiksi sekä hoitamalla ja perustamalla kosteikkoja. Natura 2000 alueilla on maatalousmaata verrattain vähän, joten hoidon tukeminen voidaan parhaiten toteuttaa muiden monimuotoisuutta edistävien toimenpiteiden osana.

4.2.18. Maataloustuotannon jatkuvuuden turvaaminen edistämällä nuorten yrittäjien aloittamista

Prioriteetit/Kohdealueet

- 2B) Riittävän ammattitaitoisten viljelijöiden maatalousalalle pääsyn ja erityisesti sukupolvenvaihdosten helpottaminen

Monialaiset tavoitteet

Kuvaus

Maataloustuotannon jatkuvuuden turvaamiseksi ja tuottajien ikärakenteen tasapainottamiseksi ala tarvitsee luopujien tilalle uusia nuoria yrittäjiä. Tilanpidon alkuvaiheessa yrittäjän on useimmiten hankittava merkittävä määrä tuotanto-omaisuutta vieraan pääoman turvin samaan aikaan, kun tuotannon aloittaminen ja kehittäminen sitovat pääomaa. Tilanpidon aloittamiseen liittyvien taloudellisten edellytysten lisäämiseksi ja yritystoiminnan kehittämismahdollisuuksien parantamiseksi tilanpidon aloittavat nuoret yrittäjät tarvitsevat tilanpidon aloitustukea.

4.2.19. Monialaisten maatilojen kehittäminen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 3A) Alkutuottajien kilpailukyvyn parantaminen kytkemällä heidät paremmin maatalouselintarvikeketjuun maataloustuotteiden arvoa lisäävien laatujärjestelmien, paikallisten markkinoiden edistämistä sekä menekinedistämistä koskevien toimien, lyhyiden jakeluketjujen, tuottajaryhmien ja -organisaatioiden sekä toimialaorganisaatioiden avulla
- 6A) Pienyritysten monipuolistamisen, perustamisen ja kehittämisen sekä työpaikkojen luomisen helpottaminen

Monialaiset tavoitteet

- Innovointi

Kuvaus

Maatalouden ulkopuolisella liiketoiminnalla on merkittävä rooli maaseutualueiden toimialarakenteen monipuolisuuden lisäämisessä ja maaseudun kulttuuristen arvojen säilyttämisessä ja vahvistamisessa. Työmäärä- ja työvoimaresurssikysymykset tulee ottaa huomioon ja tukea tiloilla työtä tekevien jaksamista samalla kun vahvistetaan sekä kestävää ja laadukasta maataloustuotantoa että siihen yhdistettyä maatalouden ulkopuolista yritystoimintaa. Muutosta tukeva koulutus on tällaisille tiloille tärkeää. Palveluiden ja tuotteiden yhteinen kehittäminen ja markkinointi parantaa monialaisten yritysten kilpailukykyä. Elinvoimaisten maatilojen erikoistuminen luo tehokkuutta ja avaa tilaisuuksia enemmän myös palveluyrityksille. Monialaisilla maatiloilla on mahdollisuuksia tuottaa ammattimaisia palveluita muille maatiloille ja yrityksille. Kiinteistöille tarvitaan uusia käyttötarkoituksia. Entisten asuin- ja tuotantorakennusten uusiokäyttö yritystoimintaan on taloudellista ja toiminta, kuten matkailu ja tuotannollinen toiminta hyötyvät valmiista ympäristöstä sekä tie- ja muista verkostoista.

Maatalouden alkutuotannon tuotteiden jalostusta, markkinoille saattamista ja kehittämistoimintaa tukemalla pyritään vastaamaan erityisesti paikallisesti ja/tai luonnonmukaisesti tuotettujen ja jalostettujen tuotteiden kysyntään mukaan lukien vuodenaikojen mukaiset sesonkituotteet ja muut erikoistuotteet, kuten maatiaiseläimistä ja -kasveista saatavat tuotteet. Kasvigeenivaroja voidaan hyödyntää myös terveysvaikutteisten elintarvikkeiden kehittämisessä.Tuottaja-jalostajien ja kuluttajien kohtaamisten avulla parannetaan maaseudun ja kaupunkien välistä vuoropuhelua ja vaikutetaan ruokaketjun kehittymiseen, Samalla luodaan edellytyksiä erityyppisten resurssien paikalliselle ja alueelliselle arvonlisäykselle ja vaikutetaan siihen, että tuotteille ja palveluille kysyntää myös maaseutualueiden ulkopuolelta.

4.2.20. Osaamisen lisääminen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 1A) Innovaatioiden, yhteistyön ja tietämyspohjan kehittämisen edistäminen maaseudulla
- 1B) Yhteyksien vahvistaminen maatalouden, ruoan tuotannon, metsätalouden sekä tutkimuksen ja innovaatioiden välillä myös ympäristöasioiden hallinnan ja ympäristönsuojelun tason parantamiseksi
- 1C) Elinikäisen oppimisen ja ammatillisen koulutuksen edistäminen maa- ja metsätaloudessa
- 3A) Alkutuottajien kilpailukyvyn parantaminen kytkemällä heidät paremmin maatalouselintarvikeketjuun maataloustuotteiden arvoa lisäävien laatujärjestelmien, paikallisten markkinoiden edistämistä sekä menekinedistämistä koskevien toimien, lyhyiden jakeluketjujen, tuottajaryhmien ja -organisaatioiden sekä toimialaorganisaatioiden avulla
- 3B) Maatilojen riskien ehkäisemisen ja hallinnan tukeminen
- 4A) Luonnon monimuotoisuuden, mukaan lukien Natura 2000 -alueet ja alueet, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita, ja luonnonarvoltaan arvokkaan maataloustuotannon sekä Euroopan maisemien tilan ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen
- 4B) Vesien käytön hallinnan edistäminen, mukaan lukien lannoitteiden ja torjunta-aineiden käytön hallinta
- 4C) Maaperän eroosion torjuminen ja maaperän hoidon parantaminen
- 5A) Maatalouden vedenkäytön tehostaminen

- 5B) Maatalouden ja elintarvikejalostuksen energiatehokkuuden lisääminen
- 5C) Uusiutuvien energialähteiden sekä biotalouteen tarkoitettujen sivutuotteiden, jätteiden, jäännösten ja muiden kuin elintarvikkeiksi tarkoitettujen raaka-aineiden tarjonnan ja käytön helpottaminen
- 5D) Maatalouden kasvihuonekaasu- ja ammoniakkipäästöjen vähentäminen
- 5E) Hiilen sitomisen ja talteenoton edistäminen maa- ja metsätaloudessa
- 6A) Pienyritysten monipuolistamisen, perustamisen ja kehittämisen sekä työpaikkojen luomisen helpottaminen
- 6B) Maaseutualueiden paikallisen kehittämisen edistäminen
- 6C) Tieto- ja viestintäteknologian saavutettavuuden, käytön ja laadun parantaminen maaseutualueilla

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen
- Innovointi

Kuvaus

Koulutus, neuvonta ja elinkeinojen uudistumiseen tähtäävä yhteistyö on tärkeää ohjelman tavoitteiden toteutumisessa. Maa- ja metsätalouden yrittäjyysosaamisen, toiminnan ja tuotannollisten kysymysten ratkaisu edellyttää panostusta koulutukseen. Maaseudun yrittäjät tarvitsevat tukea erityisesti johtamiseen, taloudellisen tilanteen seuraamiseen, neuvottelutaitojen kehittämiseen sekä liiketoimintaosaamista. Uusien liiketoimintamallien kehittämiseksi yrittäjien on seurattava ja kehitettävä tuotannon, markkinoinnin ja hallinnon tehokkuutta, hyödynnettävä hyvien tuotantotapojen ohjeistusta sekä huolehdittava henkilöstön hyvästä osaamistasosta.

Viljelijöiden, tutkijoiden ja neuvojien sekä yritysten yhteistyö on välttämätöntä tutkimustiedon jalkauttamisessa ja innovaatioiden edistämisessä. Tavoitteellista innovaatioiden kehittämistä on toteutettava aiempaa systemaattisemmin ja määrätietoisemmin. Koulutus- ja tiedonvälitystoimien kautta pystytään vaikuttamaan myös maaseudun ilmasto- ja energia-asioihin. Olemassa olevien tietoaineistojen yhteiskäyttöä ja hyödyntämistä tehostetaan.

Täydentävien ehtojen de minimis -perusteista tilaneuvontaa on tarpeen laajentaa sisällöllisesti ja yksittäisten hankkeiden kautta annettua neuvontaa on tarpeen laajentaa koko maata koskevaksi. Koska ympäristön hoitoon liittyvät syy-seuraussuhteet ovat moninaiset ja tilat hyvin erilaisia, on ympäristötoimenpiteisiin sitoutuville tärkeää tarjota neuvontaa. Ympäristötoimenpiteiden vaikuttavuuden lisääminen ja kohdentamisen parantaminen neuvonnan avulla edellyttää, että neuvonnan havainnot voidaan ottaa huomioon mukauttamalla tuenhakijan jo antamaa sitoumusta. Eläinten hyvinvoinnissa neuvonnan avulla voidaan löytää mahdolliset kehittämistarpeet.

4.2.21. Paikallisen kehittämisen ja sosiaalisen pääoman vahvistaminen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 6B) Maaseutualueiden paikallisen kehittämisen edistäminen

Monialaiset tavoitteet

- Innovointi

Kuvaus

Paikallislähtöistä kehittämistä ja maaseudun asukkaiden sosiaalista pääomaa pitää edelleen vahvistaa, jotta voitaisiin luoda edellytyksiä maaseudun elinvoimaisuuden parantamiselle ja paikallisiin tarpeisiin perustuvalle uusien palvelujen ja elinkeinomahdollisuuksien luomiselle. Tarvitaan aktivointia, toimintaa, neuvontaa ja rahoitusta paikallisille ihmisille, ideoille ja hankkeille. Leader-ryhmän osallistavilla menettelyillä laatimalla paikallisiin tarpeisiin perustuvalla kehittämisstrategialla luodaan perusta maaseudun asukkaiden ja yhteisöjen aktivoimiselle ja toimille, jotka parhaiten toteuttavat paikallisia tarpeita ja tavoitteita. Leader-toimintatapa tarjoaa kanavan osallistumiselle ja omalta osaltaan lähidemokratian toteutumiselle. Leader-ryhmät keskittyvät paikallistason kehittämiseen eli alueelle, jossa muita kehittäjätahoja ei ole.

Jotta taloudellisia mahdollisuuksia voidaan hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti, tarvitaan ensin riittävästi sosiaalista pääomaa. Hyvällä paikallistuntemuksella sekä toiminnan kansalaislähtöisyydellä ja ihmisläheisyydellä löydetään täsmäratkaisuja maaseudulle. Näiden löytämiseksi on tärkeää, että Leader -ryhmillä on vahvat kontaktiverkostot oman alueensa toimijoihin ja asukkaisiin. Leader-ryhmän paikallisella maaseudun kehittämisstrategialla ei voida vastata kaikkiin toiminta-alueen oppimistavoitteisiin, mutta strategia on keskeinen osaamistarpeiden tunnistaja. Siten kytkemällä tarpeet ja paikallisen kehittämisstrategian painopisteet saadaan systemaattisesti vahvistettua paikallista sosiaalista pääomaa ja oppimista.

4.2.22. Paikallisiin tarpeisiin vastaavan elinkeinotoiminnan edistäminen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 6B) Maaseutualueiden paikallisen kehittämisen edistäminen

Monialaiset tavoitteet

- Innovointi

Kuvaus

Leader-toimintatavan avulla haravoidaan potentiaalisia yritysideoita, aktivoidaan ihmisiä, tehdään kokeiluja ja rahoitetaan paikallista maaseudun kehittämisstrategiaa toteuttavia yrityshankkeita. Tarkoituksena on monipuolistaa elinkeinotoimintaa ja synnyttää uusia yrityksiä. Paikallislähtöisellä toiminnalla löydetään sellaisia hanke- ja yritysideoita, jotka eivät muuten tulisi rahoituksen piiriin, mutta jotka tuovat maaseudun

asukkaille työtä ja toimeentuloa tai parantavat maaseudun asukkaiden elämisen laatua. Erityisesti ydin- ja harvaan asutulla maaseudulla jokainen uusi työpaikka on arvokas, koska työllistymismahdollisuuksia on vähän. Parhaat paikallistason ideat puolestaan laajenevat ja voivat myöhemmin hakea rahoitusta muista rahoituslähteistä. Myös suuret maailmanlaajuisesti levinneet innovaatiot ovat usein aloittaneet yhden tai muutaman henkilön työllistävinä yrityksinä.

4.2.23. Peltomaan eroosion vähentäminen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 3B) Maatilojen riskien ehkäisemisen ja hallinnan tukeminen
- 4B) Vesien käytön hallinnan edistäminen, mukaan lukien lannoitteiden ja torjunta-aineiden käytön hallinta
- 4C) Maaperän eroosion torjuminen ja maaperän hoidon parantaminen

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen

Kuvaus

Peltomaan eroosion hillitseminen on tärkeä vesiensuojelutoimenpide, joka edesauttaa EU:n vesipuitedirektiivin (WFD) ja sen artikla 5:n pohjalta laajan alueellisen valmistelutyön tuloksena tehtyjen Vesienhoitoalueiden vesienhoitosuunnitelmien (RBMP), Vesienhoidon toteutusohjelman 2010-2015, EU:n meristrategiadirektiivin sekä siihen pohjautuvan kansallisen merenhoitosuunnitelman, EU:n Itämeristrategian sekä HELCOM Itämeren toimintaohjelman tavoitteiden toteuttamista. Runsaiden sateiden aiheuttama eroosio heikentää viljelymaan kuntoa ja lisää ravinnehuuhtoumaa, sillä kiintoainekseen on sitoutuneena runsaasti fosforia. Eroosion vaikutusta voidaan vähentää perustamalla monivuotisen kasvillisuuden peittämiä pientareita, suojakaistoja ja suojavyöhykkeitä, joita ei muokata tai lannoiteta. Kasvuston korjaaminen suojavyöhykkeiltä on olennaista, sillä kasvinjätteet voivat aiheuttaa merkittävää liukoisen fosforin huuhtoutumista myös suoja-alueilta. Laitumilla tulee huolehtia, ettei laidunpaine muodostu liian suureksi. Eroosioriskiä voidaan vähentää myös hidastamalla veden kulkua ojastoissa ja ehkäisemällä tulvia. Paikoin etenkin Pohjois-Pohjanmaan laajoilla perunanviljelyalueilla myös tuulieroosion hillitsemiselle on tarvetta.

Koska ravinteet huuhtoutuvat pääasiassa talviaikaan, on keskeistä edistää myös talviaikaista kasvipeitteisyyttä. Talviaikainen kasvipeitteisyys, kevennetty muokkaus ja kerääjäkasvien viljely aluskasvina tai sadonkorjuun jälkeen vähentävät ravinteiden huuhtoutumista. Talviaikainen kasvipeitteisyys vähentää peltomaan kasvihuonekaasupäästöjä ja edistää etenkin peltolinnuston monimuotoisuutta tarjotessaan suojaa ja ravintoa. Talvella muokkaamattomana oleva ala on Suomessa lisääntynyt merkittävästi, eikä positiivista kehitystä ole syytä vaarantaa. Pientareet, suojakaistat ja -vyöhykkeet ovat tärkeitä kiintoaineksen ja ravinteiden pidättämisessä vesistöihin ja valtaojiin rajoittuvilla pelloilla. Niillä ei kuitenkaan ole vaikutusta salaojien kautta tapahtuvaan ravinnehuuhtoumaan.

4.2.24. Peltomaan orgaanisen aineksen ylläpitäminen ja lisääminen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 4B) Vesien käytön hallinnan edistäminen, mukaan lukien lannoitteiden ja torjunta-aineiden käytön hallinta
- 5D) Maatalouden kasvihuonekaasu- ja ammoniakkipäästöjen vähentäminen
- 5E) Hiilen sitomisen ja talteenoton edistäminen maa- ja metsätaloudessa

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen

Kuvaus

Peltomaan orgaanisen aineksen määrän väheneminen tulee ehkäistä maan kasvukunnon ylläpitämiseksi ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi. Ilmaston muutokseen sopeutumisessa ja ravinnepäästöjen hillitsemiseksi peltojen yleisen kasvukunnon ylläpito on tärkeää. Ilmaston lämpeneminen nopeuttaa maatumista ja lisää hiilidioksidipäästöjä, joten tarve ongelmaan puutumisen tulee kasvamaan. Perustana on YK:n ilmastosopimus sekä Kioton pöytäkirja, EU:n 2020 ilmasto- ja energiatavoitteet, siihen perustuva Suomen ilmasto- ja energiastrategia, samaten kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumisohjelma, päästökaupan ulkopuolisia aloja koskeva taakanjakopäätös (N:o 406/2009/EY) ja kansallinen pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategia 2008 (TEM 2008) ja sen päivitys (TEM 2013).

Maaperän orgaanisen aineksen ylläpitämisen ja lisäämisen keinoja ovat viljelykiertojen ja viljelykasvien monipuolistaminen, nurmen lisääminen viljelykiertoon, vähäisempään maanmuokkaukseen tähtäävät viljelytekniikat, mahdollisimman laajaan ympärivuotiseen kasvipeitteisyyteen pyrkivien viljelykäytäntöjen hyödyntäminen, orgaanisten lannoitusvalmisteiden käytön tehostaminen mm. levittämällä lantaa nykyistä laajemmalle ja edistämällä kotieläin- ja kasvinviljelytilojen yhteistyötä. Alueilla, joissa pellon saanti on rajoitettua, moni tuotantoaan jatkava tila on päätynyt raivaamaan metsämaasta peltoa. Eloperäisten maiden raivaus metsästä viljelymaaksi (noin 30 % raivatusta metsäalasta on turvemaita) vähentää kasvuston hiilensidontakykyä ja lisää merkittävästi kasvihuonekaasupäästöjä. Suomen kokonaispäästöistä tulee lähes kymmenes turvemaiden viljelystä. Turvepeltojen viljelyssä tärkeitä orgaanisen aineksen häviämistä hillitseviä keinoja ovat pitkäaikainen nurmen viljely, talviaikaisesta kasvipeitteisyydestä huolehtiminen ja pohjaveden pinnan tason säätely säätösalaojituksella.

Paikoin tarvitaan uusintasalaojituksiin maan vesitalouden parantamiseksi. Peltomaan orgaanisen aineksen määrästä ja pellon kasvukunnosta voidaan myös huolehtia lisäämällä peltomaahan muita orgaanisia lannoitevalmisteita tai biohiiltä.

4.2.25. Peltomaan ravinnetaseiden parantaminen ja ravinnehuuhtoumien ehkäiseminen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 3B) Maatilojen riskien ehkäisemisen ja hallinnan tukeminen
- 4B) Vesien käytön hallinnan edistäminen, mukaan lukien lannoitteiden ja torjunta-aineiden käytön hallinta

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen

Kuvaus

Työ peltomaan ravinnetaseiden parantaminen sekä ravinnehuuhtoutumien ehkäiseminen perustuu EU:n vesipuitedirektiivin (WFD) ja sen artikla 5:n pohjalta tehtyihin vesienhoitoalueiden vesienhoitosuunnitelmiin (RBMP), Vesienhoidon toteutusohjelmaan 2010-2015, EU:n tulvadirektiiviin, EU:n meristrategiadirektiiviin kansalliseen merenhoitosuunnitelmaan, EU:n Itämeristrategiaan sekä HELCOM Itämeren toimintaohjelmaan sekä kansalliseen biotalousstrategiaan. Vesistöön joutuneiden ravinteiden kulkua on tarpeen hidastaa ja ravinteita poistaa muokkaamalla uomien rakennetta luonnontilaisemmaksi ja perustamalla, hoitamalla kosteikkoja sekä rakentamalla pohjapatoja ja kosteikkoja soveltuviin kohteisiin. Vanhojen valtaojien perkaustarpeen tullessa ajankohtaiseksi (n. 20–30 vuoden välein) on perusteltua palauttaa niitä luonnonmukaisiksi vaarantamatta kuitenkaan peltojen vesitaloutta. Suojavyöhykkeet, kosteikot ja altaat ovat oleellinen osa luonnonmukaista uomaa.

Ravinnetaseiden parantamista voidaan edistää pellon kasvukuntoa parantavilla toimenpiteillä, jotka parantavat viljelykasvin satovastetta, huolehtimalla peltomaan rakenteesta, pH:sta, pellon vesitaloudesta ja orgaanisen aineksen määrästä ja mikrobitoiminnan aktiivisuudesta sekä välttäen raskaiden koneiden aiheuttamaa tiivistymistä ja suosimalla ympäristöllisesti kestäviä viljelykäytäntöjä. Maaperän hoitoa edistävät kerääjäkasvien ja viherlannoitusnurmien viljely, nurmen käyttö viljelykierrossa sekä talviaikainen kasvipeitteisyys. Tarvittaessa käytetään myös saneerauskasveja.

Peltomaan kasvukunnon ylläpitäminen ja peltomaan tiivistymisen ehkäiseminen vaatii pellon kantavuuden varmistamisen. Peltolohkojen kuivatus on toteutettupääosin salaojituksella. Paikalliskuivatusjärjestelmät on tehty tehokkaiksi nopean kevät kuivumisen, kasvien kasvun ja syksyllä aikaisen sadonkorjuun varmistamiseksi. Tehokkaan peruskuivatuksen vaatimuksesta ei voida tinkiä. Salaojituksessa voidaan tarvittaessa soveltaa säätösalaojitusta ja säätökastelujärjestelmiä. Erityisesti Pohjanlahden rannikon happamien sulfaattimaiden happamien päästöjen hallinnassa ne ovat käyttökelpoisia menetelmiä. Turvemailla säätösalaojitus edistää myös ilmastonmuutoksen hillintää.

4.2.26. Pienten yritysten kilpailukyvyn vahvistaminen osaamisen, innovaatioiden ja kansainvälistymisen avulla

Prioriteetit/Kohdealueet

- 6A) Pienyritysten monipuolistamisen, perustamisen ja kehittämisen sekä työpaikkojen luomisen helpottaminen
- 6B) Maaseutualueiden paikallisen kehittämisen edistäminen

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen
- Innovointi

Kuvaus

Yritysten kilpailukyvyn kannalta keskeisintä ovat uudet innovaatiot ja niiden kaupallistaminen. Tämä edellyttää yrityksiltä aineellisia ja aineettomia investointeja, panostusta osaamiseen, kehittämiseen ja innovointiin sekä monialaiseen yhteistyöhön. Yksipuolinen muutamiin suuriin klustereihin perustuva yritysrakenne on heikentänyt pk-yritysten mahdollisuuksia toimia alihankkijoina ja siten on tarpeen vahvistaa pk-yritysten oman tuotannon kehittämistä ja monipuolistamista uusiin tuotteisiin tai palveluihin tai uusille liiketoiminta-alueille.

Lähtökohtana on tukea kestäviä, resurssitehokkaita ja osaamislähtöisiä ratkaisuja, joissa hyödynnetään paikallisosaamista, taitotietoa, uusinta tutkimustietoa sekä digitaalista teknologiaa ja tieto- ja viestintätekniikkaa. Tukea on tarpeen kohdentaa ammattimaiseen ja päätoimiseen yritystoimintaan, jonka avulla voidaan hillitä työpaikkojen katoamista ja luoda myös uusia työpaikkoja. Menestyminen edellyttää teollisuuden ja toimialojen rajojen ennakkoluulotonta ylittämistä ja yhteistyötä yliopistojen kanssa. Maaseutualueiden menestymisen vaikuttaa julkisen ja yksityisen sektorin ohessa kolmas sektori, joten on tarpeen kehittää kolmannen sektorin harjoittamaa säännöllistä ja merkittävää yritystoimintaa.

Kansainvälistyvien yritysten on saatava nykyistä enemmän tietoa siitä, mitä Suomen ulkopuolella tapahtuu. Mahdollisuuksien täysimääräinen hyödyntäminen edellyttää tutkimus- ja kehitystyötä, muutoshalua, riskinottoa sekä eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Tutkimus- ja tuotekehityspanostuksia on tarpeen kohdentaa esimerkiksi teknologianteollisuuden aloille, joilla on potentiaalia tarve- ja asiakaslähtöiseen vientiin, kuten cleantech, arktinen teknologia ja biotalous.

4.2.27. Ravinteiden kierrättämisen edistäminen ja yhteistyön edistäminen kotieläin- ja kasvinviljelytilojen välillä

Prioriteetit/Kohdealueet

- 5C) Uusiutuvien energialähteiden sekä biotalouteen tarkoitettujen sivutuotteiden, jätteiden, jäännösten ja muiden kuin elintarvikkeiksi tarkoitettujen raaka-aineiden tarjonnan ja käytön helpottaminen
- 5D) Maatalouden kasvihuonekaasu- ja ammoniakkipäästöjen vähentäminen

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen

Kuvaus

Suomen hallitus antoi vuonna 2010 Itämeri-huippukokouksessa sitoumuksen ravinteiden kierrätyksen tehostamisesta ja toimien lisäämisestä Saaristomeren hyvän tilan saavuttamiseksi vuoteen 2020 mennessä.

Ravinteiden kierrättämisen edistämisellä voidaan vähentää paljon energiaa valmistusprosessissa vaativien ja uusiutumattomia luonnonvaroja hyödyntävien väkilannoitteiden käyttöä sekä ylläpitää peltomaan orgaanisen aineksen määrää. Investoinnit lannan käsittelymenetelmiin kuten separointilaitteistoihin ja välivarastoihin parantavat kotieläintilojen yhteistyömahdollisuuksia kasvinviljelytilojen kanssa edistäen ravinteiden kierrättämistä ja samalla vähentäen kotieläintilojen tarvitsemaa lannanlevitysalaa ja tarvetta uuden kasvihuonekaasupäästöjä lisäävän peltoalan raivaamiseen.

Ravinteiden kierrättämiseksi tarvitaan lisää toimenpiteitä, jotka parantavat lannan ravinteiden hyödyntämistä ja levityksen ajoittumista kasvukaudelle mm. MYTVAS 3, Hyötylanta-tutkimus ja Teho-hanke. Myös investoinnit lannan prosessointiin ovat tarpeen. Lannan separoinnilla lisätään mahdollisuuksia hyödyntää lannan ravinteita laajemmilla peltoalueilla kuin kotieläintilojen läheisyydessä, mikä ehkäisee peltomaan fosforitason liiallista kohoamista. Kotieläintilojen sekä kasvinviljelytilojen välillä tarvitaan yhteistyötä ja logistisia sekä tiedonvaihtojärjestelmiä lannan ravinteiden hyväksikäytön edistämiseksi kasvinviljelytiloilla. Kansallisen maatalouden ravinteiden kierrätyshankkeen (2014-2020), joka on kansallisen biotalousstrategian kärkihanke, toteutus perustuu maaseutuohjelman eri toimenpiteiden tehokkaaseen ja synergiseen käyttöön. Työn perustana on EU:n resurssitehokkuusstrategia sekä EU:n vesipuitedirektiivi (WFD) ja sen artikla 5:n pohjalta tehdyt Vesienhoitoalueiden vesienhoitosuunnitelmat (RBMP), Vesienhoidon toteutusohjelma 2010-2015, EU:n meristrategiadirektiivi sekä siihen pohjautuva kansallinen merenhoitosuunnitelma, EU:n Itämeristrategia sekä HELCOM Itämeren toimintaohjelma.

4.2.28. Tuotantoeläinten ennaltaehkäisevän terveydenhuollon ylläpitäminen ja hyvinvoinnin edistäminen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 1A) Innovaatioiden, yhteistyön ja tietämyspohjan kehittämisen edistäminen maaseudulla
- 1B) Yhteyksien vahvistaminen maatalouden, ruoan tuotannon, metsätalouden sekä tutkimuksen ja innovaatioiden välillä myös ympäristöasioiden hallinnan ja ympäristönsuojelun tason parantamiseksi
- 1C) Elinikäisen oppimisen ja ammatillisen koulutuksen edistäminen maa- ja metsätaloudessa
- 2A) Kaikkien maatilojen taloudellisen suorituskyvyn parantaminen sekä maatilojen rakenneuudistuksen ja nykyaikaistamisen helpottaminen, erityisesti markkinoille osallistumisen ja markkinoille suuntautumisen sekä maatalouden monipuolistamisen lisäämiseksi
- 3A) Alkutuottajien kilpailukyvyn parantaminen kytkemällä heidät paremmin maatalouselintarvikeketjuun maataloustuotteiden arvoa lisäävien laatujärjestelmien, paikallisten markkinoiden edistämistä sekä menekinedistämistä koskevien toimien, lyhyiden jakeluketjujen, tuottajaryhmien ja -organisaatioiden sekä toimialaorganisaatioiden avulla

- 3B) Maatilojen riskien ehkäisemisen ja hallinnan tukeminen
- 4A) Luonnon monimuotoisuuden, mukaan lukien Natura 2000 -alueet ja alueet, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita, ja luonnonarvoltaan arvokkaan maataloustuotannon sekä Euroopan maisemien tilan ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen

Kuvaus

Eläinten terveydenhuolto on osa kansallista laatustrategiaa ja se vahvistaa elintarviketuotantoketjun vahvuuksia kuten hyvää eläinten terveystilannetta, vähäistä lääkkeiden käyttöä, elintarvikkeiden turvallisuutta ja laatua sekä parantaa tilatason seurantaa, läpinäkyvyyttä ja dokumentaatiota. Lyhyt tuotantoketju takaa läpinäkyvyyttä tuotanto-olosuhteisiin ja -tapaan. Tuotantoeläinten ennaltaehkäisevällä terveydenhuollolla vahvistetaan myös maatilojen riskienhallintaa.

Tuotantoeläinten olosuhteissa havaitaan edelleen puutteita. Julkisessa keskustelussa on puututtu tuotantotapoihin sekä eläinten hyvinvoinnin tasoon, valvontaan ja lainsäädännön rikkomuksiin. Eläinten hyvinvoinnin edistäminen edellyttää monien eri tahojen toimintaa ja yhteistyötä.

Tuotantoeläinten terveydenhuoltoa ja hyvinvointia pystytään edistämään koulutuksella, neuvonnalla ja maatalousinvestoinneilla sekä eläinten hyvinvointikorvauksilla.

4.2.29. Uusien palvelujen ja palvelumuotojen luominen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 6A) Pienyritysten monipuolistamisen, perustamisen ja kehittämisen sekä työpaikkojen luomisen helpottaminen
- 6B) Maaseutualueiden paikallisen kehittämisen edistäminen

Monialaiset tavoitteet

- Innovointi

Kuvaus

Maaseudulla ikääntyvän väestön määrä kasvaa ja kuntarakenteen muutos vie palveluja yhä kauemmas. Tarvitaan uusia ratkaisuja palvelujen tarjontaan ja organisoimiseen. Panostusta tarvitaan myös nuorisotoimintaan. On tärkeä huolehtia nuorten yhteisöllisyydestä ja mahdollistaa osallistumista monenlaiseen toimintaan maaseudulla. Kulttuuriin, liikuntaan ja vapaa-aikaan liittyvää toimintaa ja infrastruktuuria on kehitettävä. Myös lapsiperheille on luotava mahdollisuuksia asua maaseudulla.

Paranevien tietoliikenneyhteyksien kautta voidaan kehittää verkossa toimivia palveluita, mutta edelleen

tarvitaan konkreettisen palvelutoiminnan kehittämistä. Esimerkiksi liikkuvien palveluratkaisujen ja uudenlaisten yhteistyömallien kehittämisessä ja jalkauttamisessa on paljon tehtävää.

4.2.30. Uusiutuvien energiamuotojen käytön lisääminen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 5B) Maatalouden ja elintarvikejalostuksen energiatehokkuuden lisääminen
- 6B) Maaseutualueiden paikallisen kehittämisen edistäminen

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen
- Innovointi

Kuvaus

EU:n ilmasto- ja energiapoliittiset tavoitteiden toteuttaminen edellyttää uusiutuvan energian käytön lisäämistä Suomessa 28 prosentista 38 prosenttiin energian loppukulutuksesta vuoteen 2020 mennessä. Hajautettua, paikallisiin ja uusiutuviin energialähteisiin perustuvaa lähellä kulutuspisteitä tapahtuvaa energiantuotantoa edistämällä lisätään paikallista ja alueellista energiahuoltovarmuutta sekä saavutetaan mahdollisimman suuri hyöty alueiden kilpailukyvyn ja työllisyyden edistämisessä. Metsähakkeen käyttötavoitteeksi vuodelle 2020 on asetettu 13,5 miljoonaa kuutiometriä sähkön ja lämmön tuotannossa. Tämä vastaisi puolta uusiutuvan energian lisäystavoitteestamme. Metsähakkeen lisäksi monet maatalouden ja elintarviketeollisuuden sivuvirrat, mukaan lukien lanta, soveltuvat energian tuotantoon. Biokaasutus antaa monia ympäristöhyötyjä. Maatalouspohjaisen biomassan energiakäytön painopiste on muissa kuin ravinnoksi käytettävissä biomassoissa. Sen kannattavuus voi olla rajoitettua pitkien etäisyyksien takia, mutta voi lisätä pohjoisiin oloihin soveltuvia innovaatioita. Bioenergian kasvupotentiaalin hyödyntäminen edellyttää yritysten markkinaosaamisen vahvistamista, sillä yksityisille potentiaalisille kuluttajille ei ole tarjolla tarpeeksi tietoa ja palveluita uusiutuvaan energiaan liittyen. Ohjelman suunnittelun pohjana ovat Kansallinen energia – ja ilmastostrategia sekä Suomen biotalousstrategia.

Yritysten energiatalouden kehittämiseksi tarvitaan energiatehokkuuteen sekä uusiutuviin energialähteiden käytön lisäämiseen tähtääviä toimia, kuten koulutusta ja investointeja sekä yleisiä kehittämistoimia.

4.2.31. Vesistöihin kulkeutuvan typpi- ja fosforikuormituksen vähentäminen maa- ja puutarhataloudessa

Prioriteetit/Kohdealueet

- 3B) Maatilojen riskien ehkäisemisen ja hallinnan tukeminen
- 4B) Vesien käytön hallinnan edistäminen, mukaan lukien lannoitteiden ja torjunta-aineiden käytön

hallinta

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen

Kuvaus

Koko Suomi on luokiteltu nitraattidirektiivin (91/676/ETY) mukaiseksi nitraattiherkäksi alueeksi. Direktiivin vaatimukset on pantu täytäntöön valtioneuvoston asetuksella (1250/2014) ja ne sisältyvät täydentäviin ehtoihin. Vesipuitedirektiivin tavoitteiden mukaisesti kaikki pintavedet tulisi saada hyvään tilaan viimeistään vuonna 2027 ja pohjavedet pääosin hyvään tilaan vuoteen 2015 mennessä. Valtioneuvosto asetti Vesiensuojelun suuntaviivat vuoteen 2015 -ohjelmassa tavoitteeksi alentaa maatalouden ravinnekuormitusta noin kolmanneksella 2000-luvun alkupuolen tasosta. Valtioneuvoston selonteossa Itämeren haasteista ja Itämeri-politiikasta vuonna 2009 vesienhoito todettiin maaseudun kehittämisen keskeiseksi strategiseksi painopistealueeksi. Suomi on myös sitoutunut vesien hyvän ekologisen tilan saavuttamiseen HELCOM:in Itämeren suojelun toimintaohjelmassa vuoteen 2021 mennessä. Manner-Suomi on jaettu seitsemään vesienhoitoalueeseen, joille on laadittu vesienhoitosuunnitelmat ja vesienhoidon toteutusohjelma 2010–2015. Vesienhoitosuunnitelmien toteutusohjelman 2016-2020 suunnittelussa on lähtökohtana vesipuitedirektiivin artiklan 5 analyysi. Maaseudun kehittämisohjelmaan on varattu 6,5 miljoonaa euroa vesiensuojelusuunnitelmien toteuttamseen. Työtä ohjaa kansallinen maatalouden ravinteiden kierrätys -hanke.

Vesien hyvän tilan saavuttaminen ja turvaaminen edellyttää erityisesti ravinne-, kiintoaine- ja maaperän happamuudesta aiheutuvan kuormituksen vähentämistä. Vesienhoitosuunnitelmien maatalouden toimenpiteet kohdistuvat pelloilta tulevan ravinnehuuhtouman vähentämiseen ja valumavesiin kulkeutuneiden ravinteiden poistamiseen ja niiden kulkeutumisen hidastamiseen, jossa keskeisenä keinona on ollut maatalouden ympäristötukijärjestelmä. Maatalouden vesistöihin aiheuttaman hajakuormituksen hallinta edellyttää laajaa ja monipuolista keinovalikoimaa sekä peltomaalla, lannankäsittelyssä, vesistöjen varsilla että vesistöissä.

Peltojen hydromorfologiset muutokset liittyvät sulamisvesien johtamiseen pelloilta. Ojitusjärjestelmän heikkeneminen vaatii salaojitusinvestointien lisäämistä uuden ohjelmakauden aikana. Suomessa ei tarvita pengerryksiä maaston tasaisuuden vuoksi.

4.2.32. Yhteistyön lisääminen

Prioriteetit/Kohdealueet

- 3A) Alkutuottajien kilpailukyvyn parantaminen kytkemällä heidät paremmin maatalouselintarvikeketjuun maataloustuotteiden arvoa lisäävien laatujärjestelmien, paikallisten markkinoiden edistämistä sekä menekinedistämistä koskevien toimien, lyhyiden jakeluketjujen, tuottajaryhmien ja -organisaatioiden sekä toimialaorganisaatioiden avulla
- 4A) Luonnon monimuotoisuuden, mukaan lukien Natura 2000 -alueet ja alueet, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita, ja luonnonarvoltaan arvokkaan

maataloustuotannon sekä Euroopan maisemien tilan ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen

- 4B) Vesien käytön hallinnan edistäminen, mukaan lukien lannoitteiden ja torjunta-aineiden käytön hallinta
- 4C) Maaperän eroosion torjuminen ja maaperän hoidon parantaminen
- 5A) Maatalouden vedenkäytön tehostaminen
- 5B) Maatalouden ja elintarvikejalostuksen energiatehokkuuden lisääminen
- 5C) Uusiutuvien energialähteiden sekä biotalouteen tarkoitettujen sivutuotteiden, jätteiden, jäännösten ja muiden kuin elintarvikkeiksi tarkoitettujen raaka-aineiden tarjonnan ja käytön helpottaminen
- 5D) Maatalouden kasvihuonekaasu- ja ammoniakkipäästöjen vähentäminen
- 5E) Hiilen sitomisen ja talteenoton edistäminen maa- ja metsätaloudessa
- 6A) Pienyritysten monipuolistamisen, perustamisen ja kehittämisen sekä työpaikkojen luomisen helpottaminen
- 6B) Maaseutualueiden paikallisen kehittämisen edistäminen

Monialaiset tavoitteet

- Ympäristöseikat
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen
- Innovointi

Kuvaus

Monia maaseudun haasteita voidaan ratkaista tehokkaasti vain yritysten, eri alojen, alueiden tai kansainvälisten toimijoiden yhteistyön avulla. Kaudella 2007–2013 on toteutettu satoja alueellisia ja aluetta laajempia elinkeinojen kehittämishankkeita, joissa tutkimuksen, neuvonnan, alkutuottajien ja arvoketjun osapuolten yhteistyöllä on voitu ratkoa ja kehittää esimerkiksi maitoalan kannattavuuteen liittyviä kysymyksiä. Yhteistyön kohteena ovat myös maatalouden ravinnepäästöt Itämeren valuma-alueella ja ravinteiden kierrätys. Yritysten välinen vertikaalinen ja horisontaalinen yhteistyö on erityisen tärkeää pienille toimijoille elintarvikkeiden ja muiden maaseudun yritysten arvoketjuissa ja erityisesti biotalouden uusien klustereiden rakentuessa yli toimialojen rajojen. Uusinta tutkimustietoa ja innovaatioita voidaan kehittää ja soveltaa aiempaa tehokkaammin käytäntöön mm. tutkijoiden, neuvojien, maa- ja metsätalouden alkutuottajien välisellä tavoitteellisella yhteistyöllä.

Yhteistyöllä alue- ja paikallistasolla sekä tiettyihin teemoihin tarttumalla voidaan ottaa vahvuudet paremmin käyttöön ja ratkoa kunkin alueen erityisiä ongelmia ja haasteita. Pienten maaseutuyritysten kansainvälistyminen sekä tiedon ja osaamisen vaihto parantaa mahdollisuutta kannattavuuden kehitykseen sekä osaamisen ja tiedon siirtymiseen nopeammin tutkimuksesta käytännön sovellutuksiksi. Tämä puolestaan voi synnyttää uusia elinkeinomahdollisuuksia pitkällä aikavälillä.

5. STRATEGIAN KUVAUS

5.1. Maaseudun kehittämisohjelman kohteiksi valittujen tarpeiden peruste sekä tavoitteiden, prioriteettien ja kohdealojen valinta SWOT-analyysistä ja tarvearvioinnista saadun näytön perusteella Tarvittaessa perusteet ohjelmaan sisällytetyille temaattisille alaohjelmille Perusteessa on erityisesti osoitettava, että asetuksen (EU) N:o 1305/2013 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan i ja iv alakohdassa tarkoitetut vaatimukset täyttyvät

Maaseudun kehittämisohjelmien laaja valmistelutyö eri yhteistyötahojen kanssa kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla on auttanut strategian laatimista. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden valinnassa ja varojen kohdentamisessa on otettu huomioon alueiden ja toimijoiden erilaisuus sekä niiden vahvuudet ja mahdollisuudet, heikkoudet ja uhat sekä niistä syntyneet tavoitteet koko Suomen alueellisesti tasapainoisen kehityksen edistämiseksi. Alueellisesti hyvin erilaisen maaseudun ongelmien huomioon ottamiseksi ja sitä koskevan kehittämistyön varmistamiseksi on laadittu alueelliset suunnitelmat, jotka ohjaavat ohjelman strategisia painotuksia ja alueilla tehtäviä valintoja. Alueelliset suunnitelmat ja paikalliset strategiat liittyvät maakunnallisiin kehittämissuunnitelmiin, jotka ovat osa Suomen aluepoliittista järjestelmää.

Luvussa 4.2 esitetään SWOT-analyysistä esille nousevat tarpeet. Koska kaikkia tarpeita ei maaseutuohjelman toimenpiteillä ja niihin varatulla rahoituksella voi täyttää, tulee tarpeiden ja tavoitteiden valinta toteuttaa strategisten painopisteiden perusteella. Maaseutuohjelman lisäksi tarvitaan myös vahvaa kansallista alue-, maaseutu-, maatalous-, metsä- ja ympäristöpolitiikkaa. Maaseudun elinkeinojen kehittämisedellytysten turvaaminen, kilpailukyvyn parantaminen ja ympäristöhaasteisiin vastaaminen edellyttävät tukitoimien jatkuvuutta. Suomen kaltaisessa harvaan asutussa maassa koko maan alueellisesti tasapainoisen kehityksen varmistamiseksi on tärkeää maaseudun kehittämispolitiikan ja maatalouspolitiikan samoin kuin muiden politiikkalohkojen yhteensovittaminen. Kansallisesti rahoitettavat toimet (esim. metsätalouteen liittyvät toimet) tukevat maaseutuohjelman strategisia painopisteitä ja niiden maksaminen jatkossakin kansallisesti on perusteltua saatujen kokemusten perusteella. Strategian ja toimenpiteiden valmistelun lähtökohtana ovat ennakkoehtojen täyttyminen (sis. täydentävät ehdot) ja se, että viherryttämistuen vaatimusten kanssa ei ole kaksinkertaisia maksuja. Yhteiskunnalliset, taloudelliset tai lainsäädännölliset muutokset saattavat edellyttää ohjelmaan muutoksia. Vuonna 2016 tehdään ympäristökorvausten sitoutumisanalyysi ja alustava arvio mahdollisuuksista muuttaa ohjelmaa tai käyttää muita politiikan välineitä. Lisäksi tehdään ohjelmatyön säädösten edellyttämät arvioinnit.

Maaseutuohjelman strategiset painopisteet ovat:

1. edistetään biotaloutta ja sen osana maataloutta harjoitetaan taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävällä ja eettisesti hyväksyttävällä tavalla.
2. monipuolistetaan maaseudun elinkeinoja ja parannetaan työllisyyttä kehittämällä yritysten kilpailukykyä, uutta yrittäjyyttä ja yritysten verkostoitumista.
3. lisätään maaseudun elinvoimaa ja elämänlaatua vahvistamalla paikallista omaehtoista toimintaa.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014-2020 tavoitteet ovat:

- osaaminen, tiedonvälitys, innovaatiot ja yhteistyö maaseudulla lisääntyvät
- ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen ilmastonmuutokseen tehostuvat
- luonnon monimuotoisuus lisääntyy, vesistöjen tila ja maatalouskäytössä olevan maaperän tila paranevat
- maaseudun yritystoiminta monipuolistuu ja työllisyys, palvelut sekä vaikuttamisen mahdollisuudet

paranevat
- maataloustuotannon kilpailukyky vahvistuu
- maaseutuyritykset vastaavat kuluttajien kysyntään ja arvostuksiin tuottamalla laadukasta ruokaa ja parantamalla eläinten hyvinvointia

Siirtymäkaudella 2021-2022 on monivuotisen rahoituskehyksen maaseuturahaston varojen lisäksi käytettävissä Euroopan Unionin elpymisvälineen varoja. Elpymisvälineen varat kohdennetaan Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014-2020 strategian mukaisiin toimenpiteisiin. Toimenpiteiden kohdennuksessa painotetaan erityisesti Euroopan Vihreän kehityksen ohjelman ja sen nojalla annettujen Pellolta Pöytään ja Biodiversiteetti-strategioiden mukaisesti vihreää taloutta sekä digitalisaatiota ja sosioekonomista kestävyyttä. Muutoin toimeenpano jatkuu siirtymäkaudella jo aiemmin esitettyjen strategisten painotusten mukaisesti.

Prioriteettien toimenpiteiden avulla voidaan vastata strategisten painopisteiden ja ohjelman tavoitteiden mukaisiin keskeisiin perusanalyysistä esiin nouseviin tarpeisiin. Keskeiset perusanalyysistä esiin nousevat tarpeet ja tavoitteet prioriteeteittain ovat seuraavat:

Prioriteetti 1: Tietämyksen siirron ja innovaatioiden edistäminen maa- ja metsätaloudessa sekä maaseudulla

Jotta kilpailukyky parantuisi, tulee maatalous- ja muiden yritysten liiketoiminnallista osaamista, verkostoitumista, uusiutumista sekä tuleviin muutoksiin varautumista ja niihin sopeutumista kehittää. Maaseudun toimijoiden välisiä yhteistyömuotoja on tarve kehittää verkostoitumisen parantamiseksi. Liiketoiminnallista ja kysyntälähtöistä osaamista sekä ympäristötietoisuutta on tarve vahvistaa viestinnällisin, koulutus- ja yhteistyöhankkein. Erityisesti on tarpeen lisätä laajaa yhteistyötä ja tiedon välittämistä maa- ja metsätalouden, elintarvikealan sekä muiden maaseudun kehittämistä edistävien toimijoiden välillä, tavoitteena maaseudun elinkeinojen, biotalouden uusien ratkaisujen ja uuden liiketoiminnan kehittäminen. Maaseudun toimijoiden kilpailukykyä saadaan kasvatettua luomalla ja levittämällä uusia innovatiivisia ratkaisuja ja osaamista. Ammatillisen täydennys- ja lisäkoulutuksen tukeminen on edellytyksenä viljelijöiden, yrittäjien ja muiden maaseudun asukkaiden keskimääräistä alemman koulutustason parantamiseksi. Tuottajien tietoisuutta tuotantoeläinten hyvinvoinnista ja terveydestä on tarve lisätä.

Tuettavan toiminnan tavoitteena on verkostoida ja luoda erilaisten toimijoiden ja organisaatioiden välistä yhteistyötä ja uusia yhteistyörakenteita paikallisesti, alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Verkostojen ja klustereiden kautta leviää uusia innovatiivisia ratkaisuja, tutkimustietoa ja osaamista, jotka kasvattavat maaseudun toimijoiden kilpailukykyä. Tavoitteena on myös edistää uusien innovaatioiden syntymistä liittyen mm. biotalouteen, lähienergiaan, ravinteiden kierrätykseen sekä maaseudun palveluihin. Neuvonnan ja koulutuksen avulla kehitetään maatalous- ja maaseudun muiden yrittäjien liiketoiminnallista osaamista, ympäristötietoisuutta, tietoisuutta eläinten hyvinvoinnista, energia- ja resurssitehokkuutta sekä valmiutta uudistua ja sopeutua tuleviin toimintaympäristön muutoksiin. Maatalousyrittäjille tarjotaan tilakohtaista neuvontaa tietoisuuden ja osaamisen lisäämiseksi tilansa toiminnan kehittämisessä.

Prioriteetti 1 on läpileikkaava ja se huomioi tietämyksen siirron ja innovaatioiden kehittämisen kaikkien ohjelmaan valittujen toimenpiteiden osalta.

Prioriteetti 2: Maatalouden kilpailukyvyn ja maatilojen elinkelpoisuuden lisääminen

Maataloustuotannon jatkuvuus ja tuotantoedellytykset on pystyttävä turvaamaan. Tuettavan toiminnan tavoitteena on kehittää maatalouden tuottavuutta ja kilpailukykyä parantamalla maataloustuotannon

rakennetta ja ehkäistä viljelijöiden ikärakenteen heikkenemistä.

Prioriteetin 2 kohdealojen 2A ja 2B kautta toteutettavilla toimenpiteillä on merkittävä toissijainen vaikutus myös kohdealoihin 3B, 4B, 4C, 5A ja 5B.

Prioriteetti 3: Elintarvike- ja non food -ketjun organisoitumisen ja maatalouden riskienhallinnan edistäminen

Elintarvikealan kilpailukykyä ja rakennetta, eri toimijoiden välistä yhteistyötä kotimaassa sekä tuotannon kysyntälähtöisyyttä ja jalostusastetta on tarve lisätä. Maatalouden muotojen ja toiminnan monipuolistumista sekä markkinalähtöisyyttä on tarve edistää. Tuotantoeläinten hyvinvointia ja terveyttä on lisättävä.

Tuettavan toiminnan tavoitteena on edistää maatalouteen liittyvän yritystoiminnan monipuolistamista. Tavoitteena on vaikuttaa tuottajien valmiuksiin vastata kuluttajien toiveisiin luomu- ja lähiruuan saatavuuden parantamiseksi sekä lisätä yritysten tuotteiden jalostusastetta. Tavoitteena on myös kohentaa eläinten hyvinvointia ja terveyttä sekä vaikuttaa tuotantoeläinten lajinmukaisemman hoidon edistämiseen.

Elintarvike- ja non food -ketjun organisoitumiseen vaikutetaan kohdealan 3A toimenpiteiden avulla. Näillä toimenpiteillä on merkittävä toissijainen vaikutus myös kohdealoihin 3B, 4A, 5A, 5B, 5C, 6A ja 6B. Kohdealan 3B maatalouden riskienhallintaa edistetään useiden toimenpiteiden sivuvaikutusten kautta.

Prioriteetti 4: Maa- ja metsätalouteen liittyvien ekosysteemien ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen

Maataloustuotannon jatkuminen pohjoisesta sijainnista aiheutuvissa epäsuotuisissa ilmasto-olosuhteissa on pystyttävä turvaamaan luonnonvarojen kestävä käyttö huomioon ottaen. Maataloustuotannon osalta on tarve parantaa peltomaan kasvukuntoa, lisätä luonnon monimuotoisuutta maatalousympäristöissä, tehostaa, ravinteiden kierrätystä ja vähennettävä maataloustuotannosta aiheutuvaa ympäristökuormitusta sekä tehostettava vesiensuojelua

Toiminnan tavoitteena on ylläpitää ja kehittää arvokasta avointa, viljeltyä maatalousmaisemaa sekä luonnonniittyjä ja -laitumia riippumatta siitä, tuotetaanko niillä elintarvikkeita ja niiden raaka-aineita, uusiutuvaa bioenergiaa tai hoidetaanko niitä viljelemättöminä. Tavoitteena on vähentää maataloudesta maaperään, pinta- ja pohjavesiin sekä ilmaan kohdistuvaa ympäristökuormitusta ympäristöystävällisten tuotantomenetelmien käyttöä edistämällä ja maan kasvukunnosta huolehtimalla.

Prioriteettiin 4 vaikutetaan kohdealojen 4A, 4B ja 4C toimenpiteiden avulla, joilla on merkittävä toissijainen vaikutus myös kohdealoihin 2A, 3B, 5A, 5C ja 5D.

Prioriteetti 5: Voimavarojen tehokkaan käytön sekä vähähiiliseen ja ilmastoa säästävään talouteen siirtymisen edistäminen maatalous-, elintarvike- ja metsäsektoreilla

Maataloussektorin keskeisenä haasteena on ilmastonmuutoksen hillitseminen ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen. Uusituvan energian osuutta ja paikallisten uusiutuvien energialähteiden käyttöä on tarve lisätä. Uusiutuvan energian käyttöä on syytä suosia investoinneissa ja lannan käyttöä on tehostettava. Energiatehokkuuden kasvattaminen ja energian kokonaiskulutuksen vähentäminen on maaseudun elinkeinotoiminnassa tarpeellista. Biotalouden potentiaali pitäisi pystyä realisoimaan.

Toiminnan tavoitteena on parantaa maaseutualueiden elinkeinoelämän kestävyyttä kehittämällä ympäristötietoisuutta sekä energia- että resurssitehokkuutta. Tavoitteena on myös lisätä uusituvan energian

osuutta ja tehostaa lannan käyttöä.

Prioriteettiin 5 vaikutetaan kohdealoihin 5B, 5C, 5D ja 5E toimenpiteiden avulla, joilla on merkittävä toissijainen vaikutus myös kohdealoihin 3B, 4B, 4C, 5A, 6B ja 6C.

Prioriteetti 6: Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseutualueilla

Maaseudun palvelualoja on tarve monipuolistaa ja kehittää. Palveluinnovaatioiden ja uudenlaisen yrittämisen edistäminen on harvaan asuttujen alueiden elinkelpoisuuden säilymisen edellytys. On myös tarve lisätä paikallista, asukaslähtöistä aktiivisuutta ja osallistumista. Laajakaista-infrastruktuuria on tarve kehittää maaseudun harvaan asutuilla alueilla.

Toiminnan tavoitteena on edistää yritysten pitkäjänteisen liiketoiminnan rakentamista, kannattavaa kasvua, tuottavuuden parantumista, uusiutumista ja kilpailukyvyn vahvistamista. Tavoitteena on tarjota mikro- ja pienyrityksille edellytyksiä uusien ideoiden ja mahdollisuuksien saattamiseen tuotteina ja palveluina markkinoille. Toiminnan tavoitteena on myös turvata paikallisten yhteisöjen, maaseudun asukkaiden ja yrittäjien palveluita, niiden uudistamista, uusien teknologioiden käyttöön ottoa, kulttuuria ja asumisen turvallisuutta. Tavoitteena on tukea kylien ja maaseudun kulttuuri- ja luonnonperinnön kunnostukseen ja säilyttämiseen liittyvää paikallista toimintaa sekä rakennuskannan käyttöä. Tavoitteena on myös edistää aktiivista kansalaisuutta, osallistumista ja vahvistaa yhteisöllisyyttä. Tavoitteena on edistää laajakaistainfrastruktuuria ja tietotekniikan hyväksikäyttöä siten, että edellytykset maaseudun elinkeinojen kehittämiseen, kilpailukyvyn parantamiseen ja palveluiden saatavuuteen parantuvat.

Prioriteettiin 6 vaikutetaan kohdealoihin 6A, 6B ja 6C toimenpiteiden avulla, joilla on merkittävä toissijainen vaikutus myös kohdealoihin 3A, 3B, 4A, 4B, 4C, 5B, 5C, 5D ja 5E.

5.2. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden yhdistäminen ja perustelut kunkin kohdealan osalta, myös toimenpiteisiin osoitettujen määrärahojen perustelut ja rahoitusvarojen riittävyys asetettuihin tavoitteisiin nähden, kuten asetuksen (EU) N:o 1305/2013 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdassa tarkoitetaan. Toimenpidelogiikkaan sisällytetyn toimenpideyhdistelmän on perustuttava SWOT-analyysin sekä 5.1 kohdassa tarkoitettuihin perusteluihin ja tarpeiden priorisointiin.

5.2.1. P1: Tietämyksen siirron ja innovaatioiden edistäminen maa- ja metsätaloudessa sekä maaseudulla

5.2.1.1. 1A) Innovaatioiden, yhteistyön ja tietämyspohjan kehittämisen edistäminen maaseudulla

5.2.1.1.1. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden valinta

- M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)
- M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)
- M16 – Yhteistyö (35 artikla)

5.2.1.1.2. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden yhdistelmä ja perusteet

Osaamista ja innovaatioita edistetään koulutuksella ja tiedonvälityksellä (art 14), neuvonnalla (art 15) ja yhteistyö-toimenpiteellä (art 35). Koulutuksen ja tiedonvälityksen sekä neuvonnan avulla pystytään lisäämään tuottajien tietoisuutta maatalouden ympäristöasioista ja niiden merkityksestä. Koulutuksen ja neuvonnan avulla voidaan vaikuttaa myös toimijoiden valintoihin siten, että kasvihuonekaasupäästöjä voidaan saada vähennettyä. Yhteistyö-toimenpiteen avulla on mahdollista toteuttaa pilottihankkeita ja luoda uusia toimintamalleja esim. palveluiden tuottamiseen tai vaikka kehittää uusien energiatehokkaampia menetelmiä ja tekniikoita maataloudessa sekä kehittää hajautetun energian tuotantoa, resurssitehokkuutta ja kehittää uusia toimintamalleja. Yhteistyö-toimenpiteen kautta voidaan myös saada aikaan uusia menetelmiä ja teknologioita kasvihuonekaasu- ja ammoniakkipäästöjen vähentämiseksi ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi. Näitä yhteistyötoimia voidaan tukea myös elpymisvälineen lisävaroista siirtymäkaudella 2021-2022.

5.2.1.2. 1B) Yhteyksien vahvistaminen maatalouden, ruoan tuotannon, metsätalouden sekä tutkimuksen ja innovaatioiden välillä myös ympäristöasioiden hallinnan ja ympäristönsuojelun tason parantamiseksi

5.2.1.2.1. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden valinta

- M16 – Yhteistyö (35 artikla)

5.2.1.2.2. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden yhdistelmä ja perusteet

Yhteyksiä maa- ja metsätalouden, tutkimuksen ja innovaatioiden välillä edistetään yhteistyö-toimenpiteellä (art 35). Yhteistyö-toimenpiteen avulla on mahdollista luoda ja lisätä edellytyksiä laadukkaiden elintarvikkeiden tuotannolle ja jopa viennille. Näitä yhteistyötoimia voidaan tukea myös elpymisvälineen

lisävaroista siirtymäkaudella 2021-2022.

5.2.1.3. 1C) Elinikäisen oppimisen ja ammatillisen koulutuksen edistäminen maa- ja metsätaloudessa

5.2.1.3.1. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden valinta

- M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)

5.2.1.3.2. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden yhdistelmä ja perusteet

Elinikäistä oppimista ja ammatillista koulutusta maa- ja metsätaloudessa edistetään koulutuksella ja tiedonvälityksellä (art 14). Koulutuksen ja tiedonvälityksen avulla tehostetaan ammattitaitoisten viljelijöiden pääsyä maatalousalalle. Koulutuksella ja tiedonvälityksellä helpotetaan maatilojen rakenneuudistusta ja nykyaikaistamista sekä parannetaan maatilojen taloudellista toimintakykyä. Koulutuksen avulla voidaan parantaa yritysten johtamista ja kehittämistä sekä markkinointia. Tietopohjan vahvistumisella voidaan luoda edellytyksiä uusien liiketoiminta-alueiden ja innovatiivisen yritystoiminnan kehittymiselle.

Yhteistyön kautta voidaan lisätä yrittäjien mahdollisuuksia toimia maaseudulla ja tehostaa tietoisuutta uusista palvelumuodoista. Näitä yhteistyötoimia voidaan tukea myös elpymisvälineen lisävaroista siirtymäkaudella 2021-2022.

5.2.2. P2: Maatilojen elinkelpoisuuden ja kilpailukyvyn edistäminen kaikenlaisessa maataloudessa kaikilla alueilla sekä innovatiivisen maatalousteknologian ja metsien kestävän hoidon ja käytön edistäminen

5.2.2.1. 2A) Kaikkien maatilojen taloudellisen suorituskyvyn parantaminen sekä maatilojen rakenneuudistuksen ja nykyaikaistamisen helpottaminen, erityisesti markkinoille osallistumisen ja markkinoille suuntautumisen sekä maatalouden monipuolistamisen lisäämiseksi

5.2.2.1.1. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden valinta

- M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)
- M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)
- M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)

5.2.2.1.2. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden yhdistelmä ja perusteet

Maatalouden tuottavuutta ja kilpailukykyä parannetaan ensisijaisesti koulutuksella ja tiedonvälityksellä (art 14), neuvonnalla (art 15) ja investoinneilla fyysiseen omaisuuteen (art 17). Tuet maatilojen investointeihin mahdollistavat investoinnit uuteen tuotantoteknologiaan, jotka parantavat tuettavien tilojen taloudellisia ja

tuotannollisia olosuhteita korvaamalla työpanosta ja alentamalla yksikkökustannuksia. Investointien toteuttamisessa voidaan samalla kiinnittää erityistä huomioita myös tuotantotapojen ympäristövaikutuksiin, energiatehokkuuteen ja eläinten hyvinvointiin. Yksikkökustannusten lasku sekä ympäristöä vähemmän kuormittavat ja eläinten hyvinvointia entistä paremmin huomioivat investoinnit parantavat tuettavien tilojen kilpailukykyä kuluttajien kiinnostuksen kasvaessa. Näitä yhteistyötoimia voidaan tukea myös elpymisvälineen lisävaroista siirtymäkaudella 2021-2022.

Koulutuksella ja tiedonvälityksellä sekä neuvonnalla helpotetaan maatilojen rakenneuudistusta ja nykyaikaistamista sekä parannetaan maatilojen taloudellista toimintakykyä.

Kohdealaan 2A vaikuttavat toissijaisesti luonnonhaittakorvaukset (art 31) ja eläinten hyvinvointi (art 33). Luonnonhaittakorvaukset parantavat maatilojen taloudellista suorituskykyä. Eläinten hyvinvointi -toimenpiteen keinot vähentävät eläinten sairauksia ja parantavat tuotteiden laatua sekä vastaavat kuluttajien odotuksiin, mikä vaikuttaa myös maatilan taloudelliseen tulokseen.

5.2.2.2. 2B) Riittävän ammattitaitoisten viljelijöiden maatalousalalle pääsyn ja erityisesti sukupolvenvaihdosten helpottaminen

5.2.2.2.1. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden valinta

- M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)
- M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)
- M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla)

5.2.2.2.2. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden yhdistelmä ja perusteet

Viljelijöiden ikärakenteen heikkenemistä voidaan ehkäistä tukemalla nuorten viljelijöiden tilanpidon aloittamista. Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (art 19) sisältää aloitustuen nuorille viljelijöille. Tilanpidon aloittamisen taloudellinen riski vähenee tuen avulla. Tuen avulla sukupolven vaihdokset helpottuvat maataloussektorilla. Koulutuksen ja tiedonvälityksen (art 14) ja neuvonnan (art 15) avulla tehostetaan ammattitaitoisten viljelijöiden pääsyä maatalousalalle.

5.2.3. P3: Elintarvikeketjun organisoitumisen edistäminen mukaan lukien maataloustuotteiden jalostus ja kaupan pitäminen, eläinten hyvinvointi ja maatalouden riskienhallinta

5.2.3.1. 3A) Alkutuottajien kilpailukyvyn parantaminen kytkemällä heidät paremmin maatalouselintarvikeketjuun maataloustuotteiden arvoa lisäävien laatujärjestelmien, paikallisten markkinoiden edistämistä sekä menekinedistämistä koskevien toimien, lyhyiden jakeluketjujen, tuottajaryhmien ja -organisaatioiden sekä toimialaorganisaatioiden avulla

5.2.3.1.1. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden valinta

- M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)
- M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)
- M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)
- M14 – Eläinten hyvinvointi (33 artikla)
- M16 – Yhteistyö (35 artikla)

5.2.3.1.2. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden yhdistelmä ja perusteet

Alkutuottajien kilpailukykyä parannetaan ensisijaisesti koulutuksella ja tiedonvälityksellä (art 14), neuvonnalla (art 15), investoinneilla fyysiseen omaisuuteen (art 17), eläinten hyvinvoinnilla (art 33) ja yhteistyö-toimenpiteellä (art 35). Tukemalla maataloustuotteiden jalostusta ja kauppaa voidaan parantaa tuottajien valmiuksia vastata kuluttajien toiveisiin mm. luomu- ja lähiruoan saatavuudesta sekä yritysten jalostusastetta voidaan nostaa. . Elpymisvälineen lisävaroista siirtymäkaudella 2021-2022 tuetaan toimia, joilla edistetään siirtymää kohti vihreää taloutta.

Koulutuksen, neuvonnan ja yhteistyön avulla on mahdollista luoda ja lisätä edellytyksiä laadukkaiden elintarvikkeiden tuotannolle ja jopa viennille.

Eläinten hyvinvointi -toimenpiteellä parannetaan eläinten pito-olosuhteita ja niiden hoitoa sekä vaikutetaan tuotantoeläinten lajinmukaisemman hoidon edistämiseen. Myös neuvonnan kautta voidaan vaikutta eläinten terveydenhuollon ja hyvinvoinnin edistämiseen. Eläinten hyvinvoinnin edistämisellä ja hyvällä kohtelulla pystytään vastaamaan entistä paremmin kuluttajien odotuksiin.

Kohdealaan 3A vaikuttavat toissijaisesti luonnonmukainen tuotanto (art 29) ja Leader (art 42-44). Luonnonmukaisen tuotannon toimenpiteellä voidaan vaikuttaa siihen, että alkutuottajat saadaan kytkettyä paremmin ruokaketjun laatujärjestelmiin. Paikallisia markkinoita pystytään edistämään ja yhteistyötä toimijoiden välillä lisäämään.

5.2.3.2. 3B) Maatilojen riskien ehkäisemisen ja hallinnan tukeminen

5.2.3.2.1. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden valinta

5.2.3.2.2. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden yhdistelmä ja perusteet

Kohdealalle 3B ei oteta käyttöön ensisijaisia toimenpiteitä. Riskienhallinta toteutetaan pääasiallisesti kansallisesti. Lisäksi riskien ehkäisemiseen ja niiden hallintaan vaikutetaan välillisesti useiden ohjelmaan valittujen toimenpiteiden avulla.

Kohdealaan 3B vaikuttavat toissijaisesti koulutus ja tiedonvälitys (art 14), neuvonta (art 15), investoinnit fyysiseen omaisuuteen (art 17), maaseudun palvelujen ja kylien kehittäminen (art 20), ympäristökorvaukset (art 28), luonnonmukainen tuotanto (art 29), yhteistyö (art 35) ja Leader (art 42-44). Näillä toimenpiteillä vaikutetaan välillisesti maatilojen riskien ennaltaehkäisyyn ja hallintaan. Viljelijöiden ammattitaidon karttuminen vähentää toiminnan riskejä. Pieninfrastruktuurin ja laajakaistainfrastruktuurin luominen, parantaminen ja laajentaminen vähentävät paikallisen ja alueellisen toiminnan riskejä. Maaseutualueiden elinkeinoelämän kestävyyttä parannetaan lisäämällä toimijoiden ympäristötietoisuutta ja energia- ja resurssitehokkuutta sekä panostamalla eläinten terveyteen ja hyvinvointiin. Leader-toimenpiteillä voidaan vaikuttaa toimintaan paikallisella tasolla.

5.2.4. P4: Maa- ja metsätalouteen liittyvien ekosysteemien ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen

5.2.4.1. 4A) Luonnon monimuotoisuuden, mukaan lukien Natura 2000 -alueet ja alueet, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita, ja luonnonarvoltaan arvokkaan maataloustuotannon sekä Euroopan maisemien tilan ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen

5.2.4.1.1. Maatalousmaata koskevat toimenpiteet

- M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)
- M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)
- M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)
- M10 – Maatalouden ympäristö ja ilmasto (28 artikla)
- M11 – Luonnonmukainen maatalous (29 artikla)
- M13 – Tuet alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia tai muita erityisrajoitteita (31 artikla)
- M16 – Yhteistyö (35 artikla)

5.2.4.1.2. Metsätalousmaata koskevat toimenpiteet

5.2.4.1.3. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden yhdistelmä ja perusteet

Maiseman ja luonnon monimuotoisuuden ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen toteutetaan ensisijaisesti luonnonhaittakorvauksilla (art 31), ympäristökorvauksilla (art 28), luonnonmukaisella

tuotannolla (art 29), investoinneilla fyysiseen omaisuuteen (art 17), koulutuksella ja tiedonvälityksellä (art 14), neuvonnalla (art 15) ja yhteistyöllä (art 35).

Luonnonhaittakorvauksilla on mahdollista turvata maataloustuotannon jatkuminen ja näin saadaan säilytettyä maaseutumaisema avoimena ja hoidettuna sekä voidaan vaikuttaa maatalousluonnon monimuotoisuuteen.

Ympäristökorvauksilla voidaan ylläpitää ja kehittää luonnonniittyjä ja -laitumia sekä maatalousluonnon monimuotoisuutta (ml. Natura 2000 -verkoston säilyttäminen) ja maisemaa. Investointien avulla voidaan luonnon monimuotoisuutta säilyttää ja lisätä perustamalla ja kunnostamalla perinnebiotooppeja ja luonnonlaitumia. Luonnonmukaisella tuotannolla on mahdollista edistää kasvi- ja eläinlajien monimuotoisuutta. Elpymisvälineen lisävaroista siirtymäkaudella 2021-2022 tuetaan toimia, joilla edistetään Pellolta pöytään – ja Biodiversiteettistrategioiden tavoitteita.

Koulutuksen ja tiedonvälityksen, neuvonnan ja yhteistyön avulla pystytään lisäämään tuottajien ja muiden toimijoiden tietoisuutta luonnon monimuotoisuudesta.

Kohdealaan 4A vaikuttavat toissijaisesti maaseudun palvelujen ja kylien kehittäminen (art 20), eläinten hyvinvointi (art 33) ja Leader (art 42-44). Eläinten hyvinvointia lisäävällä laidunnuksella saadaan aikaan myönteisiä vaikutuksia maisemaan ja luonnon monimuotoisuuteen. Yhteisöllisesti, paikallisesti toteuttavat ympäristön tilaa parantavat toimet vaikuttavat positiivisesti luonnon monimuotoisuuteen. Yhteistyö-toimenpiteen avulla on mahdollista toteuttaa pilottihankkeita.

5.2.4.2. 4B) Vesien käytön hallinnan edistäminen, mukaan lukien lannoitteiden ja torjunta-aineiden käytön hallinta

5.2.4.2.1. Maatalousmaata koskevat toimenpiteet

- M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)
- M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)
- M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)
- M10 – Maatalouden ympäristö ja ilmasto (28 artikla)
- M11 – Luonnonmukainen maatalous (29 artikla)
- M13 – Tuet alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia tai muita erityisrajoitteita (31 artikla)
- M16 – Yhteistyö (35 artikla)

5.2.4.2.2. Metsätalousmaata koskevat toimenpiteet

5.2.4.2.3. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden yhdistelmä ja perusteet

Vesiensuojelua edistetään koulutuksella ja tiedonvälityksellä (art 14), neuvonnalla (art 15), investoinneilla fyysiseen omaisuuteen (art 17), ympäristökorvauksilla (art 28) ja yhteistyöllä (art 35). Maataloudesta pinta-

ja pohjavesiin kohdistuvaa ympäristökuormitusta voidaan vähentää ympäristöystävällisten tuotantomenetelmien käyttöä edistämällä. Kosteikkoinvestoinneilla voidaan täydentää pelloilla tehtäviä vesiensuojelutoimenpiteitä. Koulutuksen ja tiedonvälityksen avulla pystytään lisäämään tuottajien tietoisuutta maatalouden vesiensuojelusta. Yhteistyö-toimenpiteen avulla on mahdollista toteuttaa pilottihankkeita.

Kohdealaan 4B vaikuttavat toissijaisesti investoinnit fyysiseen omaisuuteen (art 17), luonnonmukainen tuotanto (art 29) ja Leader (art 42-44). Investoinnit jaloittelutarhoihin ja lannan säilytykseen, käsittelyyn ja käyttöön sekä salaojitukseen ja säätösalaojitukseen vähentävät maataloudesta aiheutuvaa vesistökuormitusta.

Luonnonmukainen tuotanto vähentää vesistökuormitusta synteettisten kemiallisten lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttökiellon vuoksi. Yhteisöllisesti, paikallisesti toteuttavat ympäristön tilaa parantavat toimet vaikuttavat positiivisesti vesien tilaan. Elpymisvälineen lisävaroista siirtymäkaudella 2021-2022 tuetaan toimia, joilla edistetään Pellolta pöytään -strategian tavoitteita.

Kohdealalle ei oteta käyttöön Natura 2000-tukia ja vesipolitiikan puitedirektiivin mukaisia tukia (art. 30). Niiden mukaisiin ympäristötavoitteisiin vaikutetaan edellä kuvatuilla muilla toimenpiteillä

5.2.4.3. 4C) Maaperän eroosion torjuminen ja maaperän hoidon parantaminen

5.2.4.3.1. Maatalousmaata koskevat toimenpiteet

- M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)
- M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)
- M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)
- M10 – Maatalouden ympäristö ja ilmasto (28 artikla)
- M11 – Luonnonmukainen maatalous (29 artikla)
- M13 – Tuet alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia tai muita erityisrajoitteita (31 artikla)
- M16 – Yhteistyö (35 artikla)

5.2.4.3.2. Metsätalousmaata koskevat toimenpiteet

5.2.4.3.3. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden yhdistelmä ja perusteet

Peltomaan kasvukuntoa edistetään ja eroosiota estetään ensisijaisesti koulutuksella ja tiedonvälityksellä (art 14), neuvonnalla (art 15), ympäristökorvauksilla (art 28) ja yhteistyöllä (art 35). Maataloudesta maaperään kohdistuvaa ympäristökuormitusta voidaan vähentää ympäristöystävällisten tuotantomenetelmien käyttöä edistämällä ja maan kasvukunnosta huolehtimalla. Koulutuksen ja tiedonvälityksen avulla pystytään lisäämään tuottajien tietoisuutta maaperän kasvukunnon edistämisestä. Yhteistyö-toimenpiteen avulla on mahdollista toteuttaa pilottihankkeita.

Kohdealaan 4C vaikuttavat toissijaisesti investoinnit fyysiseen omaisuuteen (art 17), luonnonmukainen maatalous (art 29) ja Leader (art 42-44). Salaojitus- ja säätösalaojitusinvestoinneilla voidaan parantaa maan kasvukuntoa.

Luonnonmukainen tuotanto parantaa maan kasvukuntoa orgaanisten lannoitusaineiden käytön vaikutuksesta. Elpymisvälineen lisävaroista siirtymäkaudella 2021-2022 tuetaan toimia, joilla edistetään Pellolta pöytään -strategian tavoitteita.

Yhteisöllisesti, paikallisesti toteuttavat ympäristön tilaa parantavat toimet vaikuttavat positiivisesti maaperän kasvukuntoon.

5.2.5. P5: Voimavarojen tehokkaan käytön sekä vähähiiliseen ja ilmastoa säästävään talouteen siirtymisen edistäminen maatalous-, elintarvike- ja metsäsektoreilla

5.2.5.1. 5A) Maatalouden vedenkäytön tehostaminen

5.2.5.1.1. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden valinta

5.2.5.1.2. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden yhdistelmä ja perusteet

Kohdealalle 5A ei oteta käyttöön ensisijaisia toimenpiteitä. Veden käytön tehostamiseen voidaan tarvittaessa vaikuttaa välillisesti joidenkin ohjelmaan valittujen toimenpiteiden avulla.

Kohdealaan 5A vaikuttavat toissijaisesti koulutus ja tiedonvälitys (art 14) ja yhteistyö (art 35). Koska tarve veden käytön tehostamiseen ei ole merkittävä, voidaan koulutus- ja neuvontatoimet sekä mahdolliset pilottihankkeet tarvittaessa kohdistaa toimintaan, jossa veden käytön tehostamisella on merkitystä (kuten puutarhatilat).

5.2.5.2. 5B) Maatalouden ja elintarvikejalostuksen energiatehokkuuden lisääminen

5.2.5.2.1. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden valinta

- M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)
- M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)
- M16 – Yhteistyö (35 artikla)

5.2.5.2.2. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden yhdistelmä ja perusteet

Energiatehokkuuden lisäämiseen vaikutetaan ensisijaisesti koulutuksella ja tiedonvälityksellä (art 14), neuvonnalla (art 15) ja yhteistyöllä (art 35). Vaikutuksia voidaan saada aikaan tukemalla koulutusta,

neuvontaa, joissa pyritään energian säästöön ja energiatehokkuuden parantamiseen. Yhteistyön kautta voidaan kehittää uusien energiatehokkaampia menetelmiä ja tekniikoita maataloudessa. Elpymisvälineen lisävaroista siirtymäkaudella 2021-2022 tuetaan toimia, joilla edistetään Pellolta pöytään -strategian tavoitteita.

Kohdealaan 5B vaikuttavat toissijaisesti investoinnit fyysiseen omaisuuteen (art 17) ja Leader (art 42-44). Vaikutuksia voidaan saada aikaan tukemalla investointeja, joissa pyritään energian säästöön ja energiatehokkuuden parantamiseen. Leader-toimenpiteillä voidaan kehittää toimintaa monipuolisesti paikallisella tasolla.

5.2.5.3. 5C) Uusiutuvien energialähteiden sekä biotalouteen tarkoitettujen sivutuotteiden, jätteiden, jäännösten ja muiden kuin elintarvikkeiksi tarkoitettujen raaka-aineiden tarjonnan ja käytön helpottaminen

5.2.5.3.1. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden valinta

- M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)
- M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)
- M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)
- M16 – Yhteistyö (35 artikla)

5.2.5.3.2. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden yhdistelmä ja perusteet

Uusiutuvan energian tuotantoa ja käyttöä sekä materiaalitehokkuutta edistetään ensisijaisesti koulutuksella ja tiedonvälityksellä (art 14), neuvonnalla (art 15) investoinneilla fyysiseen omaisuuteen (art 17) ja yhteistyöllä (art 35). Vaikutuksia voidaan saada aikaan tukemalla maatilojen investointeja, joissa pyritään uusiutuvien luonnonvarojen ja kierrätettävien materiaalien tarkoituksenmukaiseen käyttöön, raaka-aineiden tehokkaaseen hyödyntämiseen sekä läpi tuotantoprosessin ulottuvaan resurssien kestävään ja samalla taloudellisesti kannattavaan käyttöön. Lannan käyttöä energian tuotantoon voidaan tehostaa ja parantaa näin ravinteiden kierrätystä. Yhteistyön kautta voidaan kehittää hajautetun energian tuotantoa, resurssitehokkuutta ja kehittää uusia toimintamalleja. Näillä toimenpiteillä on mahdollista edistää uusiutuvan energian ja energian tuotantoon suunnattujen raaka-aineiden tuotantoa ja käyttöä sekä jätteiden ja tuotannon sivuvirtojen käyttöön perustuvia uusia elinkeinomahdollisuuksia maaseudulla.

Kohdealaan 5 C vaikuttavat toissijaisesti tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (art 19), maaseudun palvelujen ja kylien kehittäminen (art 20) ja Leader (art 42-44). Toimenpiteillä voidaan edistää yrittäjyyttä, kehittämistoimia, innovaatioita sekä yritysten investointeja. Leader-toimenpiteillä voidaan kehittää toimintaa paikallisella tasolla.

Elpymisvälineen lisävaroista siirtymäkaudella 2021-2022 tuetaan investointeja ja yhteistyötoimia, joilla edistetään Pellolta pöytään -strategian tavoitteita.

5.2.5.4. 5D) Maatalouden kasvihuonekaasu- ja ammoniakkipäästöjen vähentäminen

5.2.5.4.1. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden valinta

- M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)
- M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)
- M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)
- M16 – Yhteistyö (35 artikla)

5.2.5.4.2. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden yhdistelmä ja perusteet

Maatalouden kasvihuonekaasu- ja ammoniakkipäästöjen vähentämiseen vaikutetaan ensisijaisesti koulutuksella ja tiedonvälityksellä (art 14), neuvonnalla (art 15), investoinneilla fyysiseen omaisuuteen (art 17) ja yhteistyöllä (art 35). Koulutuksen ja neuvonnan avulla voidaan vaikuttaa toimijoiden valintoihin siten, että kasvihuonekaasupäästöjä voidaan saada vähennettyä. Rakennus- ja laiteinvestointien avulla voidaan vähentää maataloudesta aiheutuvia kasvihuonekaasu- ja ammoniakkipäästöjä. Yhteistyön kautta voidaan saada aikaan uusia menetelmiä ja teknologioita kasvihuonekaasu- ja ammoniakkipäästöjen vähentämiseksi ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi. Elpymisvälineen lisävaroista siirtymäkaudella 2021-2022 tuetaan investointeja ja yhteistyötoimia, joilla edistetään Pellolta pöytään -strategian tavoitteita.

Kohdealaan 5D vaikuttavat toissijaisesti ympäristökorvaukset (art 28) ja luonnonmukainen tuotanto (art 29). Ympäristökorvaukseen sisältyvillä toimilla on merkittävä toissijainen vaikutus kohdealueeseen. Vaikka esim. kasvipeitteisyyden keskeisimmät vaikutukset kohdistuvat valumavesien hallintaan, voidaan sillä ehkäistä myös ilmastonmuutosta vähentämällä hiilidioksidipäästöjä. Luonnonmukaisella tuotannolla voidaan ehkäistä ilmastonmuutosta ja vaikuttaa siihen sopeutumiseen.

5.2.5.5. 5E) Hiilen sitomisen ja talteenoton edistäminen maa- ja metsätaloudessa

5.2.5.5.1. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden valinta

- M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)
- M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)
- M16 – Yhteistyö (35 artikla)

5.2.5.5.2. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden yhdistelmä ja perusteet

Maaperän hiilen säilyttämiseen ja sitomiseen vaikutetaan ensisijaisesti koulutuksella ja tiedonvälityksellä (art 14), neuvonnalla (art 15) ja yhteistyöllä (art 35). Koulutuksen ja neuvonnan avulla voidaan lisätä toimijoiden tietoisuutta. Yhteistyön kautta voidaan saada aikaan uusia menetelmiä ja

teknologioita. Elpymisvälineen lisävaroista siirtymäkaudella 2021-2022 tuetaan yhteistyötoimia, joilla edistetään Pellolta pöytään -strategian tavoitteita.

Kohdealaan 5E vaikuttavat toissijaisesti ympäristökorvaukset (art 28), luonnonmukainen maatalous (art 29) ja Leader (art 42-44). Ympäristökorvaukseen sisältyvillä toimilla sekä luonnonmukaisella tuotannolla voidaan maan orgaanisen aineksen määrän lisäämisellä edistää hiilinieluvaikutuksen säilymistä. Leader-toimenpiteillä voidaan kehittää toimintaa monipuolisesti paikallisella tasolla.

5.2.6. P6: Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseudulla

5.2.6.1. 6A) Pienyritysten monipuolistamisen, perustamisen ja kehittämisen sekä työpaikkojen luomisen helpottaminen

5.2.6.1.1. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden valinta

- M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)
- M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla)
- M16 – Yhteistyö (35 artikla)

5.2.6.1.2. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden yhdistelmä ja perusteet

Monipuolistamista, pienten yritysten perustamista ja kehittämistä sekä työpaikkojen perustamista edistetään ensisijaisesti koulutuksella ja tiedonvälityksellä (art 14), tila- ja yritystoiminnan kehittämisellä (art 19) ja yhteistyöllä (art 35). Tukemalla maatalouden ulkopuolisen yritystoiminnan perustamista ja maatalouden ulkopuoliseen toimintaan kohdistuvia investointeja voidaan maaseutualueille saada aikaan lisää työtä ja toimeentuloa. Yhteistyön kautta voidaan lisätä yrittäjien mahdollisuuksia toimia maaseudulla. Elpymisvälineen lisävaroista siirtymäkaudella 2021-2022 tuetaan investointeja ja yhteistyötoimia, joilla edistetään Pellolta pöytään -strategian tavoitteita.

Koulutuksen avulla voidaan parantaa yritysten johtamista ja kehittämistä sekä markkinointia. Tietopohjan vahvistumisella voidaan luoda edellytyksiä uusien liiketoiminta-alueiden ja innovatiivisen yritystoiminnan kehittymiselle.

Kohdealaan 6A vaikuttavat toissijaisesti investoinnit fyysiseen omaisuuteen (art 17), maaseudun palvelujen ja kylien kehittäminen (art 20) ja Leader (art 42-44). Investoinneilla maataloustuotteiden kauppaan ja jalostukseen voidaan nostaa maataloustuotteiden jalostusarvoa. Maaseudun palveluja kehittämällä voidaan lisätä yrittäjien mahdollisuuksia toimia maaseudulla. Leader-toimenpiteillä voidaan kehittää toimintaa monipuolisesti paikallisella tasolla.

5.2.6.2. 6B) Maaseutualueiden paikallisen kehittämisen edistäminen

5.2.6.2.1. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden valinta

- M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)
- M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)
- M16 – Yhteistyö (35 artikla)
- M19 - Tuki yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen (Leader) (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artikla)

5.2.6.2.2. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden yhdistelmä ja perusteet

Maaseutualueiden paikallista kehittämistä edistävät ensisijaisesti koulutus ja tiedonvälitys (art 14), maaseudun palvelujen ja kylien kehittäminen (art 20) yhteistyö (art 35) ja Leader (art 42-44). Maaseudun palveluita parantamalla ja kyliä kehittämällä sekä tiedottamalla voidaan vaikuttaa siihen, että maaseudulla pystyy asumaan ja yrittämään. Maaseudun elinvoimaisuuden kasvu houkuttelee myös uusia asukkaita ja yrittäjiä. Leader-toiminnalla voidaan vahvistaa ja kehittää paikallisia yhteisöjä, yrityksiä ja alueen elinvoimaa. Toiminnalla voidaan turvata paikallisten yhteisöjen, maaseudun asukkaiden ja yrittäjien palveluita, niiden uudistamista, uusien teknologioiden käyttöön ottoa, kulttuuria ja asumisen turvallisuutta sekä ehkäistyä syrjäytymistä. Siirtymäkaudelle 2021-2022 lisätyn Leader-toiminnan käynnistämistuen avulla voidaan varmistaa sujuva siirtyminen vuosien 2023-2027 toimeenpanoon.

Yhteistyön kautta voidaan luoda uusia toimintamalleja esim. palveluiden tuottamiseen.

Kohdealaan 6B vaikuttavat toissijaisesti koulutus ja tiedonvälitys (art 14). Ammatillisen koulutuksen avulla voidaan lisätä maaseudun yrittäjien ja asukkaiden tietoisuutta ja osaamista mm. paikallisvaikuttamisen mahdollisuuksiin.

5.2.6.3. 6C) Tieto- ja viestintäteknologian saavutettavuuden, käytön ja laadun parantaminen maaseutualueilla

5.2.6.3.1. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden valinta

- M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)
- M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)

5.2.6.3.2. Maaseudun kehittämistoimenpiteiden yhdistelmä ja perusteet

Maaseutualueiden tieto- ja viestintäteknologian saavutettavuutta, käyttöä ja laatua voidaan ensisijaisesti edistää maaseudun palvelujen ja kylien kehittämisellä (art 20). Laajakaistainfrastruktuuriin kohdistettavilla investoinneilla voidaan luoda edellytyksiä maaseudun asukkaiden palveluiden ja elinkeinojen kehittämiselle ja parantaa näin maaseudun elinvoimaisuutta. Elpymisvälineen lisävaroista siirtymäkaudella 2021-2022

laajakaistainvestointeja, joilla edistetään digitalisaatiota.

Koulutuksen ja tiedonvälityksen (art 14) avulla voidaan tehostaa tietoisuutta uusista palvelumuodoista.

Kohdealaan 6C vaikuttaa toissijaisesti koulutus ja tiedonvälitys (art 14) ja maaseudun palvelujen ja kylien kehittämisellä (art 20). Ammatillisella koulutuksella voidaan lisätä asukkaiden ja yrittäjien tietoisuutta tieto- ja viestintäteknologian käytöstä. Investoinnit maaseudun pieninfrastruktuuriin voivat tehostaa tieto- ja viestintäteknologian saavutettavuutta, käyttöä ja laatua.

5.3. Kuvaus siitä, miten monialaisia tavoitteita käsitellään, mukaan lukien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan v alakohdassa tarkoitetut erityistarpeet

Eurooppa 2020 -strategian toteuttamiseksi komissio on antanut maakohtaisia suosituksia. Suomea koskevissa suosituksissa (Komissio 2012) kiireellisimmät haasteet liittyvät mm. seuraaviin: yritysten heikentynyt kilpailukyky, tarve laajentaa tutkimus- ja innovaatioperustaa ja monipuolistaa taloutta, suuri energiankulutus, tarve parantaa luonnonvarojen kestävää hoitoa sekä ilmastonmuutokseen liittyvät toimenpiteet.

Suomen ympäristölliset ja ilmaston muutokseen liittyvät erityiset tarpeet on määritelty erilaisissa kansallisissa strategioissa ja toimenpideohjelmissa. Tarpeet on tuotu esiin myös ohjelman SWOT-analyysissa ja sen perusteella tehdyssä tarpeiden tunnistamisessa. Ilmaston ja luonnonolojen ominaisuuksien takia vesiensuojelun ja pelloilta tulevan hajakuormituksen hallinnan tarve nousee ympäristöongelmista suurimmaksi. Luonnon monimuotoisuuden osalta erityiset tarpeet kohdistuvat maatalouden sektorilla perinnebiotooppien ja luonnonlaidunten luontotyyppien ja lajiston tilan edistämiseen, sillä nämä ovat uhanalaisin luontotyyppiryhmä ja lajistoltaan erityisen taantunut. Myös alkuperäisrotujemme säilyttämisessä Suomella on erityinen vastuu. Kaikkien näiden ratkaisemiseen tarvitaan sekä uusia innovaatioita, pilottikokeiluja että pitkäjänteisen jo aloitetun ympäristötyön jatkamista, jota kehitetään uusien tutkimustietojen ja toimeenpanokokemusten perusteella. Ilmastokysymyksessä keskeinen on turvemaiden päästöjen hillintä. Ilmastonmuutokseen sopeutumisen tarpeet kietoutuvat suuressa määrin vesiensuojelun tehostamisen ja luonnon monimuotoisuuden köyhtymiskehityksen hidastamiseen. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen luo myös erityisiä tarpeita viljelylajikkeiden viljelyvarmuuden parantamiseen ja tuotantoriskien hallintaan. Epäsuotuisissa luonnonoloissa maatalouden harjoittamisen turvaaminen mahdollistaa hoidetun maaseutumaiseman säilymisen sekä muodostaa perustan sille, että viljelijät toteuttavat myös vaativampia ympäristötoimenpiteitä.

Keskeisten ympäristökysymysten vesistöjen tilan parantamisen sekä ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen integroiminen osaksi maatalouden ja maaseudun kehittämistä hoidetaan kahden kansallisen strategisen aloitteen avulla jotka kumpikin käyttävät hyväkseen kaikkia ohjelman tarjoamia instrumentteja. Kansallinen Maatalouden ravinteet hyötykäyttöön -hanke käynnistyi 1.9.2014. Hankkeen toteuttaa MTT ja sen on tilannut maa- ja metsätalousministeriö. Tavoitteena on varmistaa maataloustuotannosta syntyvän lannan ja muun orgaanisen aineksen sisältämien ravinteiden hyötykäyttö vuoteen 2020 mennessä. Toteutus tapahtuu tiiviissä yhteistyössä viljelijäjärjestöjen sekä alueellisten, kansallisten ja paikallisten toimijoiden kanssa hyödyntäen uuden maaseutuohjelman monipuolista keinovalikoimaa, kuten ympäristötoimenpiteitä, neuvontaa, koulutusta, yhteistoimintaa, investointeja ja yritystukia. Lannan ja biomassojen innovatiivinen hyödyntäminen tarjoaa maaseudulle uusia yritystoimintamahdollisuuksia ja taloudellista aktiivisuutta puhtaan teknologian alueella. Toisaalta ravinteet väärässä paikassa muodostavat sekä vesistöjä että ilmastoa rasittavan ongelman. Lannan hyödyntäminen edesauttaisi täyttämään Suomen kansainvälisiä vesistö- (HELCOM), ilmanlaatu- (kaukokulkeutumissopimus) ja ilmastositoumuksia (UNFCCC), joilla parannetaan vesistöjen tilaa, ilman laatua sekä vähennetään kasvihuonekaasupäästöjä. Maatalouden ravinteet hyötykäyttöön -hanke käynnistää samalla Suomen biotalousstrategian ravinteiden kierrätykseen liittyvää osiota.

Toisena strategisena aloitteena valmistellaan maatalouden ilmastoohjelma, joka sisältää systemaattisen katsauksen kaikkiin ilmastonmuutokseen sopeutumiseen sekä sen hilllintään kohdistuviin toimiin, joista merkittävä osa sisältyy maaseutuohjelmaan mutta joka sisältää myös täydentäviä energia sekä kulutuspoliittisia toimia.

Ympäristö- ja ilmastoasioiden osalta tietämyksen siirron ja innovaatioiden edistäminen maa- ja

metsätaloudessa sekä maaseudulla on erityisen tärkeää osaamisen lisäämiseksi ja tarjolla olevien mahdollisuuksien käyttämiseksi. Muuttuvien ilmasto-olosuhteiden ja maaperän ominaisuuksien yhdistelmä edellyttää uuden tiedon ja kokemusten hankintaa ja kansainvälistä yhteistyötä, jota mm. Horizon 2020 voi tukea.

Innovaatioiden avulla on mahdollista parantaa maatalouden tuotantoedellytyksiä epäsuotuisissa tuotanto-olosuhteissa ja lisätä maatalouden kilpailukykyä siten, että haitalliset vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon saadaan minimoitua. Esimerkiksi lannan käytön tehostamiseen kehitteillä olevien innovaatioiden avulla on mahdollista saada aikaan positiivisia vaikutuksia niin tilalla kuin ympäristössä ja ilmastossa. Tärkeää olisi tutkijoiden, neuvojien ja viljelijöiden yhteistyö. Tuotantoeläinten lajinmukaisella ruokinnalla voidaan vaikuttaa myös ilmastoasioihin. Monissa ympäristöhaasteissa innovaatiot ja pilottihankkeet tarjoavat uusia mahdollisuuksia.

Innovaatiopohjainen kasvu on yksi edellytys myös maaseudun elinkeinopohjan laajentamiselle, liiketoiminnan synnyttämiselle ja kilpailukyvyn elvyttämiselle. Innovaatioita ei synny pelkästään tutkimuksen tulosten hyödyntämisestä ja lineaarisesti neuvonnan ja koulutuksen kautta yritysten tuotteiksi. Julkinen ja yksityinen tutkimus ovat hyvin sektoroitunutta ja tutkimuksen laadulliset vaatimukset edellyttävät tutkijoiden ja tutkimusyksiköiden keskittymistä ja erikoistumista. Tämä tilanne ei ole omiaan lisäämään pienessä maassa tutkimusalojen välistä ja rajapinnoilta uusia innovaatiomahdollisuuksia löytävää toimintaa. On löydettävä kannustinmekanismeja alojen välisen ja käytäntölähtöisen tutkimuksen lisäämiseksi.

Tehokas verkottuminen edellyttää sellaisia innovaatiovälittäjiä, jotka voivat toimia tutkimustiedon ja käytännön tiedontarpeiden yhdistäjänä. Innovaatiotoiminnan verkostoitumistarvetta korostaa, että metsäntutkimus keskittyy Joensuuhun, marja-ala Pohjois-Savoon ja elintarvikeala Vakka-Suomeen ja Etelä-Pohjanmaalle. Uusiutuvan energian tutkimuksessa vahvoja ovat Keski-Suomi ja Pohjois-Karjala. Alueelliset innovaatiokeskukset puolestaan ovat useimmiten keskittyneet teknologisiin innovaatioihin, joka on Suomen vahvuusalueita. Maaseudun elinkeinojen ja biotalouden kehittymiseksi olisi tärkeää, että alueilla toimisi monialaisia innovaatiokeskuksia, joiden tehtävänä on tuoda yritysten käyttöön olennaisia verkostoja ja uusia yhteyksiä kansallisesti ja kansainvälisesti sektorirajoja ylittäen.

Maaseudun keskeisenä ongelmana kaudella on palveluiden keskittyminen ja vetäytyminen maaseudulta. Palveluiden uudelleen järjestäminen, turvaaminen ja palveluyrittäjyyden kehittäminen edellyttää organisatorisia ja sosiaalisia innovaatioita. Julkisen ja yksityisen sekä kolmannen sektorin yhteistyötä on kehitettävä vastuullisesti niin, että julkisia palveluita ei vain siirretä vapaaehtoisen työn piiriin tai siirretä paikallista päätöksentekoa kansalaisten ulottumattomiin. ERI-rahastojen alueelliset yhteistyötoimet ovat tässä erityisen tärkeitä.

5.4. Toimenpidelogiikan yhteenvetotaulukko, jossa on maaseudun kehittämisohjelmalle valitut painopisteet ja kohdealat, määrälliset tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi toteutettavien toimenpiteiden yhdistelmä, myös menosuunnitelmat (taulukko on luotu automaattisesti 5.2 ja 11 jaksossa olevien tietojen perusteella)

Painopiste 1				
Kohdeala	Tavoiteindikaattorin nimike	Tavoitearvo 2025	Menosuunnitelma	Toimenpiteiden yhdistelmä
1A	T1: asetuksen (EU) N:o 1305/2013 14, 15 ja 35 artiklan mukaisten menojen prosenttiosuus suhteessa maaseudun kehittämisohjelman kokonaismenoihin (kohdeala 1A)	2,79%		M01, M02, M16
1B	T2: yhteistyötoimenpiteestä tuettujen yhteistyötoimien kokonaismäärä (asetuksen (EU) N:o 1305/2013 35 artikla) (ryhmät, verkostot/klusterit, pilottihankkeet...) (kohdeala 1B)	830,00		M16
1C	T3: asetuksen (EU) N:o 1305/2013 14 artiklan mukaisesti koulutettujen osallistujien kokonaismäärä (kohdeala 1C)	39 100,00		M01
Painopiste 2				
Kohdeala	Tavoiteindikaattorin nimike	Tavoitearvo 2025	Menosuunnitelma	Toimenpiteiden yhdistelmä
2A	T4: niiden maatilojen prosenttiosuus, jotka saavat maaseudun kehittämisohjelmasta tukea rakenneuudistukseen tai nykyaikaistamiseen tehtäviin investointeihin (kohdeala 2A)	15,61%	1 142 252 381,00	M01, M02, M04
2B	T5: niiden maatilojen prosenttisosuus, joilla on maaseudun kehittämisohjelmasta tuettu liiketoiminnan kehittämissuunnitelma / tuettuja investointeja nuorille viljelijöille (kohdeala 2B)	4,61%	156 780 952,00	M01, M02, M06
Painopiste 3				
Kohdeala	Tavoiteindikaattorin nimike	Tavoitearvo 2025	Menosuunnitelma	Toimenpiteiden yhdistelmä
3A	T6: niiden maatilojen prosenttiosuus, joita tuetaan laatujärjestelmien, paikallismarkkinoiden ja lyhyiden jakeluketjujen sekä tuottajaryhmien ja -organisaatioiden avulla (kohdeala 3A)	1,71%	712 401 429,00	M01, M02, M04, M14, M16
Painopiste 4				
Kohdeala	Tavoiteindikaattorin nimike	Tavoitearvo 2025	Menosuunnitelma	Toimenpiteiden yhdistelmä
4A (agri)	T9: sen maatalousmaan prosenttiosuus, josta on tehty luonnon monimuotoisuutta	17,60%	7 658 704 756,00	M01, M02, M04, M10, M11, M13, M16

	tukeva hoitosopimus (kohdeala 4A)			
4B (agri)	T10: sen maatalousmaan prosenttiosuus, josta on tehty hoitosopimus vesienhoidon parantamiseksi (kohdeala 4B)	79,88%		
4C (agri)	T12: sen maatalousmaan prosenttiosuus, josta on tehty hoitosopimus maaperän hoidon parantamiseksi ja/tai maaperän eroosion torjumiseksi (kohdeala 4C)	53,93%		

Painopiste 5

Kohdeala	Tavoiteindikaattorin nimike	Tavoitearvo 2025	Menosuunnitelma	Toimenpiteiden yhdistelmä
5B	Neuvontapalveluja käyttävien edunsaajien lukumäärä (kpl)	2 000,00	3 997 619,00	M01, M02, M16
5C	T16: kokonaisinvestoinnit uusiutuvan energian tuotantoon (euroa) (kohdeala 5C)	130 300 000,00	84 197 619,00	M01, M02, M04, M16
5D	T17: niiden eläinyksiköiden (ey) prosenttiosuus, joita koskevat investoinnit kasvihuonekaasujenpäästöjen ja/tai ammoniakkipäästöjen vähentämiseksi karjanhoidossa (kohdeala 5D)	10,77%	32 700 000,00	M01, M02, M04, M16
5E	Neuvontapalveluja käyttävien edunsaajien lukumäärä (kpl)	2 000,00	8 466 667,00	M01, M02, M16

Painopiste 6

Kohdeala	Tavoiteindikaattorin nimike	Tavoitearvo 2025	Menosuunnitelma	Toimenpiteiden yhdistelmä
6A	T20: tuetuissa hankkeissa syntyneet työpaikat (kohdeala 6A)	4 500,00	375 300 000,00	M01, M06, M16
6B	T21: sen maaseutuväestön prosenttiosuus, joka kuuluu paikallisten kehittämisstrategioiden piiriin (kohdeala 6B)	47,07%	487 450 000,00	M01, M07, M16, M19
	T22: sen maaseutuväestön prosenttiosuus, joka hyötyy parannetuista palveluista/infrastruktuureista (kohdeala 6B)	47,07%		
	T23: tuetuissa hankkeissa syntyneet työpaikat (Leader) (kohdeala 6B)	2 500,00		
6C	T24: sen maaseutuväestön prosenttiosuus, joka hyötyy uusista tai parannetuista palveluista/infrastruktuureista (TVT) (kohdeala 6C)	50,22%	59 950 000,00	M01, M07

5.5. Kuvaus neuvontavalmiuksista, joilla varmistetaan riittävä neuvonta ja tuki lainsäädännön vaatimusten osalta ja innovointiin liittyvien toimien osalta, jotta osoitetaan, että on toteutettu asetuksen (EU) N:o 1305/2013 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan vi alakohdassa edellytetyt toimenpiteet

Alaisen hallinnon ja tuenhakijoiden koulutus

Erityisesti ohjelmakauden alussa maa- ja metsätalousministeriö kouluttaa alaista hallintoa ja potentiaalisia tuenhakijoita. Maaseutuvirasto järjestää hallinnolle vuosittain lukuisia koulutuksia toimeenpanon prosesseista. Maaseutuvirasto ja Elintarviketurvallisuusvirasto järjestävät vuosittain koulutusta myös lakisääteisistä vaatimuksista. Maaseutuviraston ja maaseutuverkostoyksikön järjestämät koulutukset ohjelmakaudella 2007–2013 on listattu vuosikertomuksissa. Osa koulutuksista videoidaan ja ne ovat saatavissa myös jälkikäteen. Maaseutuvirastolla on säännöllisesti kokouksia alaisen hallinnon kanssa. Menettelyjä kehitetään jatkuvasti, mutta tähän mennessä toteutettua ja hyväksi koettua mallia on tarkoitus jatkaa myös uudella kaudella.

Potentiaalisille tuenhakijoille annetaan tietoa tukimahdollisuuksista ja lakisääteisistä vaatimuksista maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston, ELY-keskusten, kuntien, neuvontajärjestöjen ja toimintaryhmien järjestämissä koulutustilaisuuksissa ja -seminaareissa sekä hakuoppaissa, tiedotteissa ja ammattilehtien kirjoituksissa. Keskeinen viestinnän väline on internet, josta kaikki kansalaiset ja yrittäjät saavat vapaasti kaiken EU:n ja hallinnon tuottaman tiedon ja ohjeistuksen, joka on tarpeen tuen hakemiseksi. Sivuja ylläpitävät maa- ja metsätalousministeriö, Maaseutuvirasto, maaseutuverkostoyksikkö ja Evira.

Potentiaalisten tuenhakijoiden opastus ja neuvonta

ELY-keskusten asiakaspalvelun toimintamallia yhtenäistetään ja palvelun tarjontaa parannetaan. Asiakkaiden yhteydenottoja ohjataan sähköisiin kanaviin.

Leader-ryhmät aktivoivat ja neuvovat potentiaalisia tuenhakijoita ohjelman rahoitusmahdollisuuksien hyödyntämisessä. Ryhmät ovat sopineet yhdessä ELY-keskusten kanssa menettelytavoista, joilla varmistetaan joustava yhteistyö pienyrityshankkeiden rahoituksessa.

Uusyrityskeskukset, alueelliset osaamiskeskukset, kunnalliset/seudulliset elinkeinoyhtiöt, valtionapuisten neuvontajärjestöjen neuvojat ja yksityiset neuvojat palvelevat vuosittain tuhansia maaseutuyrittäjiä yksilöllisen konsultoinnin ja laajempien koulutusten kautta. Neuvojien vahvuutena ovat toiminta lähellä asiakasta ja laajat verkostot.

Elinkeinoneuvontajärjestöt saavat vuosittain toimintaansa valtionavustusta ja tulossopimuksessa näiden toiminnalle asetetaan strategisia tavoitteita. Järjestöt ovat voittoa tavoittelemattomia yhteisöjä (rekisteröityjä yhdistyksiä). Nykyisen valtionavulla rahoitetun maatalous- ja puutarhaelinkeinon neuvontajärjestelmän piirissä on vuonna 2014 ollut käytettävissä n. 323 henkilötyövuotta. Valtionaputoiminnan asiakasrahoitus on yli 50 %, pääsääntöisesti valtionavut ovat suhteellisen pieni osa järjestökohtaisesta toiminnan kokonaisrahoituksesta. Avustusta voidaan myöntää maatalouden neuvontapalveluihin edellyttäen, että avustuksen saajan toiminta on kokonaisuutena arvioiden valtakunnallista koko maan kattavaa toimintaa. Elinkeinoneuvonnan osalta hyvin toimiva järjestelmä on haluttu säilyttää ja täydentää sitä ohjelman mahdollisuuksilla. Alueellista ja toiminnallista erikoisneuvonnan kattavuutta ja kapasiteettia ei kyetä säilyttämään nykyisellä valtionavun tasolla, minkä vuoksi maaseudun kehittämisohjelmassa otetaan käyttöön neuvontatoimenpide, joka koskee tiettyjä ohjelman prioriteetteja ja kohdealoja painottuen ympäristöasioihin, ilmastomuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen, tuotantoeläinten hyvinvointiin

sekä maatilojen nykyaikaistamiseen ja kilpailukyvyn parantamiseen (toimenpide 2). Valtionavustusta ei myönnetä kustannuksiin, jotka korvataan maaseudun kehittämisohjelman neuvontatoimenpiteen kautta.

Maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa toimiva Suomen metsäkeskus ja sen alueyksiköt opastavat, neuvovat ja kouluttavat valtakunnallisesti kaikkia metsänomistajia metsäasioissa. Tarjolla on sekä henkilökohtaista opastusta että kursseja. Metsään.fi-asiointipalvelu tarjoaa metsäomistajille sähköisesti tietoa omasta metsäomaisuudestaan. Lisäksi metsänhoitoyhdistykset, jotka ovat metsänomistajien omia organisaatioita ja toimivat koko Suomen alueella, palvelevat metsänomistajia kaikissa metsien hoitoon ja käyttöön liittyvissä asioissa.

Innovaatioihin liittyvät toimet

Ohjelmakauden valmisteluun on kuulunut alueellisten strategioiden ja suunnitelmien valmistelu. Niiden osana on kuvaus alueellisesta yhteistyöstä hallintoviranomaisten, kehittämisorganisaatioiden, yritysten, viljelijöiden ja metsänomistajien kesken tavoitteellisten elinkeinollisten yhteistyö- ja kehittämis- sekä tiedotus- ja viestintähankkeiden toteuttamista ohjelman puitteissa sekä kansallisia ja muiden ERI -rahastojen resursseja käyttäen. Näitä yhteistyöhankkeita toteutetaan ennen kaikkea alueellisten strategisten tavoitteiden toteuttamiseksi ja mm. kansallisen biotalousstrategian tavoitteiden tukemiseksi. Tutkimuslaitokset, yliopistot ja muut oppilaitokset ovat olleet oleellisia osapuolia kaikissa kehittämistoimissa. Tulevalla kaudella muodostetaan myös maaseudun innovaatioryhmiä, jotka keskittyvät erityisten maa- ja metsätaloutta uudistavien innovaatioiden kehittämiseen.

Maaseutuverkostoyksikkö on toteuttanut erilaisia innovaatiohautomoita ja tapahtumia, joissa ihmiset ja ideat ovat kohdanneet innovaatioiden syntymiseksi ja hyvien käytäntöjen vaihtamiseksi. Tällaisia ovat olleet esimerkiksi innovaatioleirit, parhaiden käytäntöjen kilpailut, tiedotukselliset teemavuodet ja hanketreffit. Myös kauden 2014–2020 verkostotoiminta tukee erityisesti ohjelman viestintä- ja koulutustavoitteita, verkottaa ja välittää tietoa sekä ohjelman, että kansainvälisellä tasolla ja tukea alueellista viestintää ja paikallisia toimintaryhmiä.

Yrityspalvelut

Maa- ja metsätalousministeriö toimii yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa yritysasiakkaille suunnattavien julkisrahoitteisten palveluiden ja palvelumallien kehittämisessä osana Yritys-Suomi-palveluympäristöä. Ministeriöt ohjaavat alueellisia elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia, jotka myöntävät yrityksille kansallisia ja ERI-rahastojen mukaisia tukia. Palveluilla paikataan toimintaympäristön puutteita ja tuetaan yritysten kestävää kasvua. Niitä kehitetään yhteistyössä rahoittajaviranomaisten kanssa välttäen päällekkäisyyttä ja tehostaen julkisen hallinnon asiakaslähtöisten palvelujen tarjontaa ja hyödyntäen yhteisesti käytössä olevaa asiakastietoa. Yritysasiakkaiden segmentoinnin ja palvelumallien avulla voidaan paremmin tunnistaa eri kehitysvaiheissa olevat yritykset ja löytää yrityksen tarpeisiin parhaiten sopiva palvelu sekä seurata yritysten kehittymistä.

Käyttäjille maksuton Yritys-Suomi -palvelukokonaisuus tarjoaa yritystoiminnan aloittamiseen, kehittämiseen ja kansainvälistymiseen liittyviä tietoa ja palveluita verkossa, puhelimitse sekä henkilökohtaisesti verkoston palvelupisteissä. Yrittäjä tai yrittäjäksi aikova voi tutustuta palvelutarjontaan Yrityssuomi.fi -palvelussa, minne on laadittu tuotekuvaus myös maaseuturahastosta myönnettävästä maaseudun yritystuesta. Kirjautuneelle käyttäjälle Oma Yritys-Suomi -palvelu tarjoaa sähköisen työtilan, missä yrittäjä voi omatoimisesti tehdä kehittämiskartoituksen ja muodostaa kokonaiskuvan yrityksen kehittämistarpeista sekä saada lisätietoa ja ohjeita kehittämistarpeiden toteuttamiseen. Palvelu tarjoaa

työkalun myös liiketoimintasuunnitelman laatimiseen.

Kehittämis- ja rahoituspalveluiden lisäksi Oma Yritys-Suomi -palvelu tarjoaa yrityksen/yrittäjäksi aikovan profiilin mukaisesti tietoa yrityksen tarvitsemista luvista ja ilmoituksista ja ohjaa erilaisten lupien ja ilmoitusmenettelyjen sujuvuuteen ja tukee palvelujen helppoa saatavuutta, jotta asiointi ei veisi liikaa aikaa liiketoiminnalta. Yritys-Suomi -puhelinpalvelu toimii sähköisen asioinnin tukena. Yrityksille tarjotaan aihealueen mukainen asiantuntijatuki tarvittaessa. Yritys voi ottaa yhteyttä ELY-keskuksen tai seudullisten yrityspalveluiden toimijaverkoston yritysasiantuntijaan henkilökohtaisen kasvokkain tapahtuvan neuvonnan saamiseksi.

Yritys-Suomen seudullinen yrityspalveluverkosto kattaa koko maan ja siihen kuuluu 68 seutua eli kaikki 15 ELY-keskusaluetta. Yritysten neuvonnasta verkostomaisesti toimivissa seudullisissa yrityspalveluissa vastaavat kunnat seudulliset kehittämisorganisaatiot, Uusyrityskeskusverkosto, alueelliset ProAgria Keskukset, TE-toimistot, ELY-keskukset ja muut palveluntarjoajat sen mukaan, miten palveluiden tuottamisesta on sovittu. Yrittäjä Yritys ja aloittava yrittäjä voi saada verkoston kautta maksutonta yleisluonteista neuvontaa yritystoiminnan käynnistämiseen ja kehittämiseen, ohjausta yrityskohtaisten neuvonta- ja rahoituspalvelujen hyödyntämiseen sekä tietoa tai olla mukana alueilla toteuttavista kehittämis- ja yhteistyöhankkeista. tai oppilaitos- ja korkeakouluyhteistyössä. Koulutushankkeisiin osallistumalla yritykset voivat parantaa liiketoimintaosaamistaan. Maaseuturahastosta ja myös muista kehittämisvälineistä yrittäjät voivat saada tietoa myös Leader-ryhmiltä ja maaseutuverkostosta.

Maaseutualueiden yritykset voivat käyttää maaseuturahastosta myönnettävää yrityksen perustamistukea uuden yritystoiminnan alkuvaiheessa tarvittavien asiantuntijapalveluiden hankkimiseen valitsemaltaan taholta. Yrityksellä on tukea haettaessa oltava liiketoimintasuunnitelma, joka on mahdollista laatia esimerkiksi Oma-Yritys-Suomi -palvelussa tai yrittäjyysvalmiuksia tukevan kehittämis- tai koulutushankkeen yhteydessä. Tavoitteena on, että uutta yritystoimintaa aloittavat yritykset hyödyntäisivät asiantuntijapalveluita liiketoiminnan eteenpäinviemisessä ja suunnitelmallisessa kehittämisessä. Maaseuturahaston tukea voidaan myöntää erikseen myös investoinnin taloudellista ja ekologista kestävyyttä koskevan neuvonnan hankkimiseen.

Maaseutualueiden yritykset voivat hyödyntää työ- ja elinkeinohallinnon tukemia yritystoiminnan kehittämispalveluita, jotka on suunnattu ensisijaisesti toimivien yritysten tarpeisiin. Yritystoiminnan kehittämispalvelut ja maaseuturahaston yrityksen perustamistuki on yhteen sovitettu niin, että uutta yritystoimintaa maaseutualueilla aloittava yritys voi tarvittaessa myös hyödyntää työ- ja elinkeinohallinnon kilpailuttamia palveluja tuottavia yrityksiä ostamalla tarvitsemansa palvelu markkinahintaan ja saada siihen maaseuturahaston tukea. Tällä tavoin pyritään palveluja tuottavien yritysten joustavaan käyttöön rahoituslähteestä riippumatta ja selkeytetään tukijärjestelmää välttämällä päällekkäisten palveluiden tarjoamista maaseuturahaston kautta. Yritystoiminnan kehittämispalvelut soveltuvat maatalouden ulkopuoliseen yritystoiminnan kehittämiseen ja kansainvälistymistä tukevan asiantuntijatuen hyödyntämiseen.

Maaseuturahaston yritysasiakkaat ovat pääosin mikroyrityksiä ja pieniä yrityksiä, jotka toimivat maaseutualueilla ilman maatilataustaa. Ohjelmakaudelta 2007–2013 saatujen kokemusten mukaan maatilataustaisten yritysasiakkaiden määrä on viime vuosina vähentynyt. Yrittäjyyttä ja innovaatioita tukevia neuvontapalveluita maatiloille, maatilataustaisille yrityksille ja niihin läheisesti kytkeytyville toimialoille ovat tuottaneet erityisesti alueelliset ProAgria Keskukset, jotka ovat osapuolena maa- ja metsätalousministeriön ja maaseudun neuvontajärjestöjen välisessä tulossopimusmenettelyssä.

6. ENNAKKOEHTOJEN ARVIOINTI

6.1. Lisätiedot

Ei muita tietoja.

6.2. Ennakkoehdot

Kansallisella tasolla sovellettava ennakkoehto	Sovellettava ennakkoehto täytetty: Kyllä/Ei/Osittain	Arvio sen täyttymisestä	Prioriteetit/Kohdealat	Toimenpiteet
P3.1) Riskien ehkäisy ja hallinta: katastrofien hallintaan tarkoitetut kansalliset tai alueelliset riskiarvioinnit, joissa otetaan huomioon ilmastonmuutokseen sopeutuminen	yes	Ennakkoehto täyttyy.	3B	M17
P4.1) Hyvä maatalous- ja ympäristökunto (GAEC): asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa tarkoitetut maan hyvää maatalous- ja ympäristökuntoa koskevat toimenpidevaatimukset vahvistetaan kansallisella tasolla	yes	Ennakkoehto täyttyy.	P4	M10, M11
P4.2) Lannoitteisiin ja kasvinsuojeluaineisiin sovellettavat vähimmäisvaatimukset: asetuksen (EU) N:o 1305/2013 III osaston I luvun 28 artiklassa tarkoitetut lannoitteisiin ja kasvinsuojeluaineisiin sovellettavat vähimmäisvaatimukset määritellään kansallisella tasolla	yes	Ennakkoehto täyttyy.	P4	M10, M11
P4.3) Muut asiaankuuluvat kansalliset toimenpidevaatimukset: asiaankuuluvat pakolliset kansalliset toimenpidevaatimukset määritellään asetuksen (EU) N:o 1305/2013 III osaston I luvun 28 artiklan soveltamiseksi	yes	Ennakkoehto täyttyy.	P4	M11, M10
P5.1) Energiatehokkuus: on toteutettu toimenpiteitä, joilla edistetään kustannustehokkaasti energian loppukäytön tehokkuutta ja investointeja energiatehokkuuteen rakennettaessa tai uusittaessa rakennuksia	yes	Ennakkoehto täyttyy.	1C, 2A, 1A, 1B	M16, M04, M02, M01
P5.2) Vesiala: käytössä on a) veden hinnoittelupolitiikka, joka tarjoaa käyttäjille riittävät kannustimet vesivarojen tehokkaaseen käyttämiseen, ja b) veden käytön eri sektorit osallistuvat riittävästi vesipalveluista aiheutuvien kustannusten kattamiseen osuudella, joka on määritetty hyväksytyssä, ohjelmien tukemia investointeja koskevassa vesipiirin hoitosuunnitelmassa	yes	Ennakkoehto täyttyy.	1C, 1B, 1A	M10
P5.3) Uusiutuva energia: on toteutettu toimia uusiutuvien energialähteiden tuotannon ja jakelun edistämiseksi	yes	Ennakkoehto täyttyy.	5C, 1C, 1A, 1B	M16, M01, M04, M02
P6.1) Seuraava sukupolven (NGN) infrastruktuuri: on laadittu sellaiset kansalliset tai alueelliset seuraavan sukupolven liityntäverkkoja koskevat suunnitelmat, joissa otetaan huomioon alueelliset toimet nopeita internet-liittymiä koskevien unionin tavoitteiden saavuttamiseksi, kohdennetaan toimet alueille, joilla markkinat eivät kykene tarjoamaan avointa infrastruktuuria kohtuullisin kustannuksin ja laadukkaasti kilpailua ja valtiontukia koskevien unionin sääntöjen mukaisesti ja huolehditaan siitä, että palvelut ovat muita heikommassa asemassa olevien ryhmien saatavilla	yes	Ennakkoehto täyttyy.	1C, 6C, 1B, 1A	M07, M02, M01
G1) Syrjinnän torjunta: on olemassa hallinnolliset valmiudet syrjinnän vastaisen unionin lainsäädännön ja toimintapolitiikan täytäntöönpanoa ja soveltamista varten ERI-rahastojen alalla	yes	Ennakkoehto täyttyy.	P4, 1B, 1A, 5B, 6C, 5E, 5C, 5D, 2A, 3A, 1C, 6B, 6A, 2B	M04, M20, M13, M14, M19, M02, M16, M11, M07, M01, M06, M10
G2) Sukupuolten tasa-arvo: on olemassa hallinnolliset valmiudet sukupuolten tasa-arvoa koskevan unionin lainsäädännön ja	yes	Ennakkoehto täyttyy.	P4, 5E, 6A, 1A, 5C, 6C, 5B, 6B, 5D, 1B, 1C, 2A, 2B,	M19, M13, M16, M06, M01, M14, M10, M04,

toimintapolitiikan täytäntöönpanoa ja soveltamista varten ERI-rahastojen alalla			3A	M07, M02, M20, M11
G3) Vammaisuus: on olemassa hallinnolliset valmiudet YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen täytäntöönpanoa ja soveltamista varten ERI-rahastojen alalla neuvoston päätöksen 2010/48/EY mukaisesti	yes	Ennakkoehto täyttyy.	P4, 1C, 5C, 5B, 6A, 5D, 6C, 3A, 1A, 6B, 2B, 5E, 1B, 2A	M16, M13, M19, M06, M10, M01, M07, M14, M11, M20, M04, M02
G4) Julkinen hankinta: on olemassa järjestelyt, joilla varmistetaan julkisia hankintoja koskevan unionin lainsäädännön tehokas soveltaminen ERI-rahastojen alalla	yes	Ennakkoehto täyttyy.	1A, 6B, 5C, 5B, 2A, 3A	M06, M16, M02, M04, M20, M07
G5) Valtiontuki: on olemassa järjestelyt, joilla varmistetaan unionin valtiontukilainsäädännön tehokas soveltaminen ERI-rahastojen alalla	yes	Ennakkoehto täyttyy.	P4, 3A, 2A	M06, M13, M04
G6) Ympäristövaikutusten arviointia (YVA) ja strategista ympäristöarviointia (SYA) koskeva ympäristölainsäädäntö: on olemassa järjestelyt YVA:ta ja SYA:ta koskevan unionin ympäristölainsäädännön tehokasta soveltamista varten	yes	Ennakkoehto täyttyy.	P4, 2A, 2B, 5D, 3A, 6A, 6B, 1C, 5E, 6C, 1B, 1A, 5B, 5C	M16, M04, M06, M10, M19, M20, M11, M02, M13, M14, M01, M07
G7) Tilastojärjestelmät ja tulosindikaattorit :on olemassa tilastopohja, joka on tarpeen ohjelmien tehokkuuden ja vaikutusten arvioinnissa On olemassa tulosindikaattorijärjestelmä, jonka avulla valitaan toimet, joilla edistetään tehokkaimmin haluttuja tuloksia, seurataan tulosten toteutumista ja suoritetaan vaikutustenarviointeja	partially	Ennakkoehto täyttyy osittain.	P4, 6A, 6C, 1C, 1B, 3A, 5D, 2A, 5E, 2B, 5B, 5C, 1A, 6B	M16, M11, M13, M20, M04, M10, M19, M07, M01, M14, M06, M02

Kansallisella tasolla sovellettava ennakkoehto	Arviointiperusteet	Arviointiperusteet täytetty (Kyllä/Ei)	Viite (jos ehto täyttynyt) [viite strategioihin, säädöksiin tai muihin asiaankuuluviin asiankirjoihin]	Arvio sen täyttymisestä
P3.1) Riskien ehkäisy ja hallinta: katastrofien hallintaan tarkoitetut kansalliset tai alueelliset riskiarvioinnit, joissa otetaan huomioon ilmastonmuutokseen sopeutuminen	P3.1.a) Käytössä on kansallinen tai alueellinen riskinarviointi, johon sisältyy: kuvaus riskinarvioinnissa käytettävistä menettelystä, metodologiasta, menetelmistä ja muista kuin arkaluonteisista tiedoista sekä riskiin perustuvista kriteereistä investoinnin priorisoimiseksi;	Yes	Riskiarviointi Elintarvike- ja turvallisuusvirastossa: http://www.evira.fi/portal/fi/tietoa+evirasta/esittely/toiminta/riskinarviointi/ Päätös merkittävien tulvariskialueiden nimeämisestä: http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/vesivarat/tulvien_torjunta.html Ilmastonmuutoksen kansallinen sopeutumisstrategia: http://www.mmm.fi/attachments/mmm/julkaisut/julkaisusarja/5entWjJIi/MMMjulkaisu2005_1.pdf	Suomessa ei ole vielä EU:n jäsenmailta ja neljältä muulta maalta pyydettyä raporttia kansallisesta riskienarvioinnista, mutta maaseudun kehittämisohjelman sisältöä koskevia keskeisiä riskiarviointeja on tehty satoriskien, tulvariskien, ilmastomuutoksen, kasvi- ja eläintautien sekä elintarviketurvallisuuden osalta. Suomessa tulvariskien hallintaa ohjaavat laki ja asetus tulvariskien hallinnasta. Toistaiseksi ei ole ollut suuria tulvavahinkoja, mutta ilmaston ääri-ilmiöiden, myrskyjen ja tulvien odotetaan kuitenkin tulevaisuudessa yleistyvän, ja siksi on varauduttava myös poikkeuksellisen suuriin tulviin.. Ensisijaisesti suojataan yhdyskunnat tulvilta. Viranomaistehtävinä panostetaan vesistörakenteiden kunnossapitoon ja turvallisuuteen sekä tulvanaikaisten torjuntatoimien ja pelastustoiminnan sujuvuuteen. Uusien riskikohteiden syntymistä tulva-alueille ehkäistään kaavoituksella ja muulla rakentamisen ohjauksella. Maa- ja metsätalousministeriö nimesi 20.12.2011 alueet, joilla vesistöjen tai meren tulvimisesta aiheutuvia riskejä pidetään merkittävinä. Näille tulvariskialueille laaditaan tulvakartat ja suunnitelmat tulvariskien hallitsemiseksi. Tulvatilannetta ja -varoituksia voi seurata ymparisto.fi -palvelusta (kts. "Muualla verkossa" -linkit). Tulvien aiheuttamien haittojen kustannusten korvaamiseen voi yksityistalous ottaa vapaaehtoisen tulvavakuutuksen. Elintarvikkeita, eläinten merkintää ja rekisteröintiä, kasvinsuojeluaineita, rehuja, eläintaudeista ilmoittamista ja eläinten hyvinvointia koskee voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö. Maatalouden vesistöhaittojen ehkäisemistä toteutetaan erityisesti nitraattiasetuksella, jonka kansallinen toimeenpano koskee koko maata.
	P3.1.b) Käytössä on kansallinen tai alueellinen riskinarviointi, johon sisältyy: kuvaus yhden riskin ja usean riskin skenaarioista;	Yes	ks. kohta P3.1.a	ks. kohta P3.1.a

	P3.1.c) Käytössä on kansallinen tai alueellinen riskinarviointi, johon sisältyy: tarvittaessa ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi toteutettavien kansallisten strategioiden huomioon ottaminen.	Yes	ks. kohta P3.1.a	ks. kohta P3.1.a
P4.1) Hyvä maatalous- ja ympäristökunto (GAEC): asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa tarkoitetut maan hyvää maatalous- ja ympäristökuntoa koskevat toimenpidevaatimukset vahvistetaan kansallisella tasolla	P4.1.a) Hyvää maatalous- ja ympäristökuntoa koskevat toimenpidevaatimukset määritellään kansallisessa lainsäädännössä ja täsmennetään ohjelmissa	Yes	Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020	Ennakkoehdon vaatimukset muodostavat perustason useille maaseutuohjelman toimenpiteistä. Perustaso on kuvattu ohjelma-asiakirjan luvussa 8.1. Mikäli perustasoon tulee muutoksia, aiheuttaa se myös ohjelman muuttamisen.
P4.2) Lannoitteisiin ja kasvinsuojeluaineisiin sovellettavat vähimmäisvaatimukset: asetuksen (EU) N:o 1305/2013 III osaston I luvun 28 artiklassa tarkoitetut lannoitteisiin ja kasvinsuojeluaineisiin sovellettavat vähimmäisvaatimukset määritellään kansallisella tasolla	P4.2.a) Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 III osaston I luvussa tarkoitetut lannoitteisiin ja kasvinsuojeluaineisiin sovellettavat vähimmäisvaatimukset täsmennetään ohjelmissa;	Yes	Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020	Ennakkoehdon vaatimukset muodostavat perustason useille maaseutuohjelman toimenpiteistä. Perustaso on kuvattu ohjelma-asiakirjan luvussa 8.1. Mikäli perustasoon tulee muutoksia, aiheuttaa se myös ohjelman muuttamisen.
P4.3) Muut asiaankuuluvat kansalliset toimenpidevaatimukset: asiaankuuluvat pakolliset kansalliset toimenpidevaatimukset määritellään asetuksen (EU) N:o 1305/2013 III osaston I luvun 28 artiklan soveltamiseksi	P4.3.a) Asiaa koskevat pakolliset kansalliset toimenpidevaatimukset täsmennetään ohjelmissa	Yes	Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020	Ennakkoehdon vaatimukset muodostavat perustason useille maaseutuohjelman toimenpiteistä. Perustaso on kuvattu ohjelma-asiakirjan luvussa 8.1. Mikäli perustasoon tulee muutoksia, aiheuttaa se myös ohjelman muuttamisen.
P5.1) Energiatehokkuus: on toteutettu toimenpiteitä, joilla edistetään kustannustehokkaasti energian loppukäytön tehokkuutta ja investointeja energiatehokkuuteen rakennettaessa tai uusittaessa	P5.1.a) Toimenpiteet sen varmistamiseksi, että noudatetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/31/EU 3, 4 ja 5 artiklassa säädettyjä rakennusten energiatehokkuuteen liittyviä vähimmäisvaatimuksia	Yes	EPBD-direktiivin täytäntöönpanoa koskeva rakentamismääräyskokoelma: http://www.ym.fi/fi-FI/Maankaytto_ja_rakentaminen/Lainsaadanto_ja_ohjeet/Rakentamismaarayskokoelma/Suomen_rakentamismaarayskokoelma(3624) Asetus korjausrakentamista: http://www.ym.fi/download/noname/%7B924394EF-BED0-42F2-9AD2-5BE3036A6EAD%7D/31396 Uudisrakentamista koskeva asetus: http://www.finlex.fi/data/normit/37188-D3-2012_Suomi.pdf Tiivistelmä energiatodistusta koskevan lainsäädännön uudistuksesta: http://energiatodistus.motiva.fi/uutiset/motivaneuvoorakennuksenenergiatodistuksesta03062013/	Rakennusten energiatehokkuutta koskevan lainsäädännön tavoitteena on rakennusten energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen sekä rakennusten energiakulutuksen pienentäminen ja hiilidioksidipäästöjen vähentäminen. Rakennuksissa kuluu noin 40 % Suomen energian kokonaiskulutuksesta. Suurin osa rakennusten energiakulutuksesta tapahtuu asuin-, toimisto ja julkisten palvelujen rakennuksissa. Rakennusten

rakennuksia			Poikkeuksia maatilarakennuksille ja kasvihuoneille: http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20130050	energiatehokkuutta koskevan lainsäädännön tavoitteena on rakennusten energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen sekä rakennusten energiakulutuksen pienentäminen ja hiilidioksidipäästöjen vähentäminen. Säädöksillä toimeenpannaan rakennusten energiatehokkuusdirektiiviä ja edistetään samalla Suomen omia tavoitteita energiatehokkuuden parantamiseksi. Rakennuksen hyvä energiatehokkuus pienentää käytönaikaisia kustannuksia ja hillitsee asumiskustannusten nousua energian hinnan noustessa. Energiatehokkuuden parantaminen parantaa usein myös asumismukavuutta." Rakennusten energiatehokkuuteen liittyviä säännöksiä annetaan maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) ja asetuksessa sekä lain nojalla annettavassa Suomen rakentamismääräyskokoelmassa. Lailla rakennuksen energiatodistuksesta (50/ 2013) on saatettu voimaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi rakennusten energiatehokkuudesta (2010/31/EU) energiatodistusta koskevilta osiltaan. Rakennuksen omistajan vastuulla on hankkia energiatodistus. Energiatodistuksen esittäminen uudisrakentamisessa ja rakennuksen myynnin tai vuokrauksen yhteydessä otetaan käyttöön vaiheittain vuodesta 2013 alkaen. Asuinrakennukset ovat lain piirissä, liike- ja toimistorakennukset tulevat lain piiriin 1.7.2014 ja hoitoalan rakennukset sekä opetus- ja kokoontumisrakennukset 1.7.2015. Energiatodistus ja sitä koskevat velvoitteet eivät koske muun muassa alle 50 neliömetrin rakennuksia, tilapäisiä tai määräaikaisia rakennuksia, loma-asuntoja, joita ei käytetä majoitustoimintaan, tiettyjen lakien ja sopimusten nojalla suojeltuja rakennuksia, teollisuus-, korjaamo- ja varastorakennuksia, maatalouden tuotantorakennuksia, joissa energiantarve on vähäinen tai joita käytetään alalla, jota koskee kansallinen alakohtainen energiatehokkuussopimus sekä kasvihuonetta, väestönsuojaa tai muuta rakennusta, jonka käyttö vaikeutuisi kohtuuttomasti, jos siihen sovellettaisiin energiatehokkuutta koskevia säännöksiä tai määräyksiä.
	P5.1.b) Tarvittavat toimenpiteet rakennusten energiatehokkuuden sertifiointijärjestelmän perustamiseksi direktiivin 2010/31/EU 11 artiklan mukaisesti	Yes	ks. kohta P5.1.a	ks. kohta P5.1.a

	P5.1.c) Toimenpiteet energiatehokkuutta koskevan strategisen suunnittelun varmistamiseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/27/EU 3 artiklan mukaisesti	Yes	ks. kohta P5.1.a	ks. kohta P5.1.a
	P5.1.d) Energian loppukäytön tehokkuudesta ja energiapalveluista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/32/EY 13 artiklan mukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että loppukäyttäjille tarjotaan käyttäjäkohtaiset mittarit, sikäli kuin se on teknisesti mahdollista, taloudellisesti järkevää ja oikeassa suhteessa mahdollisiin energiansäästöihin	Yes	ks. kohta P5.1.a	ks. kohta P5.1.a
P5.2) Vesiala: käytössä on a) veden hinnoittelupolitiikka, joka tarjoaa käyttäjille riittävät kannustimet vesivarojen tehokkaaseen käyttämiseen, ja b) veden käytön eri sektorit osallistuvat riittävästi vesipalveluista aiheutuvien kustannusten kattamiseen osuudella, joka on määritetty hyväksytyssä, ohjelmien tukemia investointeja koskevassa vesipiirin hoitosuunnitelmassa	P5.2.a) Maaseuturahaston tukemilla sektoreilla jäsenvaltio on varmistanut, että veden käytön eri sektorit osallistuvat riittävästi vesipalveluista aiheutuvien kustannusten kattamiseen vesipuitedirektiivin 9 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaisesti ottaen tarvittaessa huomioon kustannusten kattamisen sosiaaliset, ympäristöön kohdistuvat ja taloudelliset vaikutukset samoin kuin kyseisen alueen tai alueiden maantieteelliset olot ja ilmasto-olot	Yes	Vesivarojen käyttö ja hoito suomessa (http://www.mmm.fi/attachments/mmm/julkaisut/esitteet/5lq4P8ZmS/MMM_VESIesite09_su_v2.pdf)	Suomi ja komissio ovat erimielisiä siitä, onko vesipalvelujen kustannusten kattaminen varmistettu Suomessa vesipolitiikan puitedirektiivin (2000/60/EY) 9 artiklassa edellytetyllä tavalla. Suomi on esittänyt näkemyksenä asiasta yksityiskohtaisesti komission viralliseen huomautukseen ja perusteltuun lausuntoon antamissaan vastauksissa.
P5.3) Uusiutuva energia: on toteutettu toimia uusiutuvien energialähteiden tuotannon ja jakelun	P5.3.a) On otettu käyttöön läpinäkyviä tukijärjestelmiä, verkkoon pääsyä tai taattua pääsyä ja	Yes	Uusituvan energian kansallinen toimintasuunnitelma: http://www.tem.fi/energia/uusiutuvat_energialahteet/raportointi_komissiolle/uusiutuvan_energian_kansallinen_toimintasuunnitelma_(nreap); http://ec.europa.eu/energy/renewables/action_plan_en.htm	Uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä annetun direktiivin (2009/28/EY) 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti kunkin jäsenvaltion on vahvistettava kansallinen uusiutuvaa energiaa käsittelevä

edistämiseksi	toimituksia koskevat prioriteetit sekä julkaistut, vakioidut säännöt teknisistä mukautuksista johtuvien kustannusten kantamiselle ja jakamiselle direktiivin 2009/28/EY 14 artiklan 1 kohdan ja 16 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisesti			toimintasuunnitelma. Suunnitelma sisältää vaaditut arviot energian loppukulutuksesta vuosina 2010–2020, uusiutuvaa energiaa koskevista tavoitteista ja kehityspoluista ja uusiutuvaa energiaa koskevista politiikan tukitoimenpiteistä. Siinä arvioidaan myös Suomessa vuonna 2020 kulutettavat uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuudet liikenteessä, sähköntuotannossa sekä lämmityksessä ja jäähdytyksessä. Suomen suunnitelman pohjana ovat kansallinen ilmasto- ja energiastrategia ja hallituksen huhtikuiset uusiutuvan energian velvoitepaketin linjaukset eri uusiutuvan energian lähteistä ja tarvittavista taloudellisista ohjauskeinoista. Suunnitelma on laadittu työ- ja elinkeinoministeriön, ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön yhteistyönä. Sitä on tarkoitus täydentää syksyllä muun muassa uusia sähkön tuotantotukia koskevilla tiedoilla. Komissio arvioi aikanaan kansallisia toimintasuunnitelmia ja voi antaa niihin suosituksiaan
	P5.3.b) Jäsenvaltio on hyväksynyt kansallisen uusiutuvaa energiaa koskevan toimintasuunnitelman direktiivin 2009/28/EY 4 artiklan mukaisesti	Yes	ks. kohta P5.3.a	ks. kohta P5.3.a
P6.1) Seuraava sukupolven (NGN) infrastruktuuri: on laadittu sellaiset kansalliset tai alueelliset seuraavan sukupolven liityntäverkkoja koskevat suunnitelmat, joissa otetaan huomioon alueelliset toimet nopeita internet-liittymiä koskevien unionin tavoitteiden saavuttamiseksi, kohdennetaan toimet alueille, joilla markkinat eivät kykene tarjoamaan avointa infrastruktuuria kohtuullisin kustannuksin ja laadukkaasti kilpailua ja valtiontukia koskevien unionin sääntöjen mukaisesti ja huolehditaan siitä, että palvelut ovat muita heikommassa asemassa olevien ryhmien saatavilla	P6.1.a) Käytössä on seuraavan sukupolven liityntäverkkoja koskeva kansallinen tai alueellinen suunnitelma, johon sisältyy: taloudelliseen analyysiin perustuva infrastruktuuri-investointisuunnitelma, jossa otetaan huomioon olemassa oleva yksityinen ja julkinen infrastruktuuri ja suunnitellut investoinnit	Yes	Laajakaista kaikille: http://www.lvm.fi/web/hanke/laajakaista-kaikille	Valtioneuvosto teki 4.12.2008 periaatepäätöksen valtakunnallisesta laajakaistahankkeesta. Vuoden 2015 loppuun mennessä lähes kaikki (yli 99 prosenttia väestöstä) vakinaiset asunnot sekä yritysten ja julkishallinnon organisaatioiden vakinaiset toimipaikat ovat enintään kahden kilometrin etäisyydellä nopeudella 100 Mbit/s toimivan yhteyden mahdollistavasta valokuitu- tai kaapeliverkosta. Kuluttajat hankkivat tilaajayhteyden omalla kustannuksellaan valitsemaltaan teleyritykseltä. Taajamiin teleyritykset rakentavat nopeat yhteydet markkinaehtoisesti. Näin saavutetaan noin 95 % väestöpeitto. Väestöpeiton korottaminen tästä 99 %:iin edellyttää, että nopeat yhteydet rakennetaan noin 130 000 haja-asutusalueiden kotitalouteen osaksi julkisella tuella.
	P6.1.b) Käytössä on seuraavan sukupolven liityntäverkkoja koskeva kansallinen tai alueellinen suunnitelma, johon sisältyy: kestäviä investointimalleja, joilla lisätään kilpailua ja varmistetaan avointen, kohtuuhintaisten, laadukkaiden ja tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottavien infrastruktuurien ja palvelujen saatavilla olo	Yes	ks. kohta P6.1.a	ks. kohta P6.1.a

	P6.1.c) Käytössä on seuraavan sukupolven liityntäverkkoja koskeva kansallinen tai alueellinen suunnitelma, johon sisältyy: toimenpiteitä yksityisten investointien lisäämiseksi.	Yes	ks. kohta P6.1.a	ks. kohta P6.1.a
G1) Syrjinnän torjunta: on olemassa hallinnolliset valmiudet syrjinnän vastaisen unionin lainsäädännön ja toimintapolitiikan täytäntöönpanoa ja soveltamista varten ERI-rahastojen alalla	G1.a) Jäsenvaltioiden institutionaalisten ja oikeudellisten puitteiden mukaiset järjestelyt kaikkien henkilöiden yhdenvertaisesta kohtelusta vastaavien elinten osallistumisen mahdollistamiseksi ohjelmien valmistelun ja täytäntöönpanon kaikkiin vaiheisiin, mukaan lukien tasa-arvoa koskevan neuvonnan antaminen ERI-rahastoihin liittyvässä toiminnassa	Yes	Hallintoviranomaisen koulutusaineisto: www.rakennerahastot.fi Yhdenvertaisuuslaki 20.1.2004/21: http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040021 Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 8.8.1986/609: http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609 Työsopimuslaki 26.1.2001/55: http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010055 Vähemmistövaltuutettu: http://www.ofm.fi/ Syrjintälautakunta: http://www.syrjintalautakunta.fi/ Etnisten suhteiden neuvottelulautakunta: http://www.intermin.fi/etno	Suomen lainsäädännössä säädetään yhdenvertaisuudesta läpileikkaavasti. Yhdenvertaisuuslaki (2004/21) määrittelee syrjinnän ja luo pohjan lakiin perustuvalle ihmisten yhdenvertaiselle kohtelulle. Kaikki viranomaiset edistävät yhdenvertaisuutta omilla toimialoillaan. Lisäksi on olemassa erillisiä yhdenvertaisuusasioista tai syrjinnän valvonnasta vastaavia viranomaisia. Etniseen alkuperään perustuvan syrjinnän valvonnasta vastaavat vähemmistövaltuutettu ja syrjintälautakunta, jotka toimivat sisäasiainministeriön yhteydessä. Vähemmistövaltuutetun tehtäviin kuuluu mm. seurata ja parantaa etnisten vähemmistöjen asemaa ja oikeuksia. Lisäksi valtuutettu valvoo etnisestä alkuperästä riippumattoman tasa-arvoisen kohtelun toteutumista yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Syrjintälautakunta on itsenäinen oikeusturvaelin, jonka toimintavaltaan kuuluu etniseen alkuperään perustuva syrjintä. Työ- ja palvelussuhteissa kaikkien syrjintäperusteiden osalta yhdenvertaisuuslain noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset. Sisäasiainministeriö hoitaa yhdenvertaisuus- ja syrjintäasioita poikkihallinnollisessa yhteistyössä muun valtionhallinnon, paikallis- ja aluevironmaisten, kansalaisjärjestöjen, työelämän osapuolten ja erityisesti eri ryhmiä edustavien järjestöjen, yhteisöjen ja neuvottelukuntien kanssa. Etnisten suhteiden neuvottelukunta, Etno, toimii laajapohjaisena neuvoa-antavana elimenä pakolaisuuteen ja siirtolaisuuteen sekä rasismiin ja etnisiin suhteisiin liittyvissä asioissa. Sosiaali- ja terveysministeriön edustaja on mukana ohjelman valmisteluryhmissä. Kansalaisjärjestöt tulevat kuulluiksi ja osallisiksi ohjelman valmisteluun julkisen kuulemisen yhteydessä. Järjestökenttä otetaan huomioon seurantakomiteoita nimettäessä. Hallintoviranomainen järjestää välittäville toimielimille tukitoimena koulutusta, joihin sisältyy rakennerahasto-ohjelman horisontaalisista tavoitteista. Hallintoviranomainen laatii koulutussuunnitelman ohjelmakaudelle 2014 – 2020. Hallintoviranomainen laatii tietopaketin ja ohjeistusta internetiin ohjelmakautta 2014 – 2020 varten.

	G1.b) Järjestelyt ERI-rahastojen hallinnointiin ja valvontaan osallistuvien viranomaisten henkilöstön kouluttamiseksi syrjinnän vastaisen unionin lainsäädännön ja toimintapolitiikan alalla	Yes	ks. kohta G1.a	ks. kohta G1.a
G2) Sukupuolten tasa-arvo: on olemassa hallinnolliset valmiudet sukupuolten tasa-arvoa koskevan unionin lainsäädännön ja toimintapolitiikan täytäntöönpanoa ja soveltamista varten ERI-rahastojen alalla	G2.a) Jäsenvaltioiden institutionaalisten ja oikeudellisten puitteiden mukaiset järjestelyt sukupuolten tasa-arvosta vastaavien elinten osallistumisen mahdollistamiseksi ohjelmien valmistelun ja täytäntöönpanon kaikkiin vaiheisiin, mukaan luettuna sukupuolten tasa-arvoa koskevan neuvonnan antaminen ERI-rahastoihin liittyvässä toiminnassa	Yes	Hallintoviranomaisen koulutusaineisto: www.rakennerahastot.fi Yhdenvertaisuuslaki (2004/21): http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040021 Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 8.8.1986/609: http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609 Valtioneuvoston periaatepäätös hallituksen tasa-arvo-ohjelmasta 2012-2015: http://www.stm.fi/vireilla/kehittamisohjelmat_ja_hankkeet/tasa-arvo-ohjelma Työturvallisuuslaki 738/2002: http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738 Laki tasa-arvovaltuutetusta ja tasa-arvolautakunnasta: http://www.finlex.fi/fi/laki/smur/1986/19860610 Valtava-kehittämisohjelma: http://www.tem.fi/valtava Community of Practice on Gender Mainstreaming: http://www.gendercop.com/	Suomessa yhdenvertaisuuslaki (2004/21) määrittelee syrjinnän ja luo pohjan lakiin perustuvalle ihmisten yhdenvertaiselle kohtelulle. Sukupuoleen perustuvan syrjinnän kiellosta säädetään naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetussa laissa (609/1986). Tasa-arvoasiat kuuluvat Suomessa sosiaali- ja terveysministeriölle, johon on sijoitettu neljä sukupuolten välistä tasa-arvoa edistävää viranomaista. Tasa-arvoyksikkö vastaa hallituksen tasa-arvopolitiikan valmistelusta ja koordinoinnista. Tasa-arvovaltuutettu on itsenäinen lainvalvontaviranomainen, joka valvoo naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain noudattamista ja antaa ohjeita ja neuvoja tasa-arvolakiin liittyvistä kysymyksistä. Tasa-arvolautakunta on ministeriön riippumaton lautakunta, joka valvoo tasa-arvolain noudattamista sekä käsittelee ja ratkaisee siihen liittyviä asioita. Parlamentaarinen tasa-arvoasiain neuvottelukunta (TANE) toimii naisten ja miesten välisen yhteiskunnallisen tasa-arvon edistämiseksi. Ensisijaisesti se on tasa-arvopoliittinen toimija, joka tekee aloitteita ja edistää käynnissä olevien tasa-arvopoliittisten kysymysten käsittelyä. Hallituksen tasa-arvo-ohjelmalla koordinoidaan poikkihallinnollista tasa-arvopolitiikkaa valtioneuvostossa. Ohjelma kokoaa yhteen keskeisiä hallituksen toimenpiteitä sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi ja sukupuoleen perustuvan syrjinnän poistamiseksi. Tasa-arvoa edistetään kaksoisstrategialla, joka pitää sisällään sekä erityistoimia tasa-arvon esteiden poistamiseksi että sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen kaikkeen päätöksentekoon. Tasa-arvo-ohjelma sisältää kaikkia ministeriöitä koskevia toimia sukupuolinäkökulman valtavirtaistamiseksi valtioneuvoston päätöksenteossa. Sosiaali-ja terveysministeriön tasa-arvoyksikkö on eri tavoin mukana ohjelman valmistelu- ja työryhmissä, kansainvälisessä Community of Practice on Gender Mainstreaming verkostossa ja seurantakomiteassa. Tasa-arvon edistämiseksi toimivat järjestöt ovat edustettuina ohjelman valmisteluryhmissä ja tulevat kuulluiksi ja voivat vaikuttaa ohjelman valmisteluun julkisen kuulemisen yhteydessä.

				Työ- ja elinkeinoministeriön koordinoima sukupuolten tasa-arvon edistäminen ja valtavirtaistaminen (Valtava) –kehittämisohjelma ja hallintoviranomainen järjestävät välittäville toimielimille tukitoimina koulutusta ja ohjausta sukupuolten tasa-arvosta ja valtavirtaistamisesta. Hallintoviranomainen on sitoutunut kansainvälisessä Community of Practice on Gender Mainstreaming verkostossa laaditun minimistandardin pilotointiin Suomessa ja laatii koulutussuunnitelman ohjelmakaudelle 2014-2020. Lisäksi hallintoviranomainen laatii tietopaketin ja ohjeistusta horisontaalisista periaatteista internetiin ohjelmakautta 2014-2020 varten.
	G2.b) Järjestelyt ERI-rahastojen hallinnointiin ja valvontaan osallistuvien viranomaisten henkilöstön kouluttamiseksi sukupuolten tasa-arvoa koskevan unionin lainsäädännön ja toimintapolitiikan sekä sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen alalla	Yes	ks. kohta G2.a	ks. kohta G2.a
G3) Vammaisuus: on olemassa hallinnolliset valmiudet YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen täytäntöönpanoa ja soveltamista varten ERI-rahastojen alalla neuvoston päätöksen 2010/48/EY mukaisesti	G3.a) Jäsenvaltioiden institutionaalisten ja oikeudellisten puitteiden mukaiset järjestelyt vammaisten henkilöiden oikeuksien suojelusta vastaavien elinten tai vammaisia henkilöitä edustavien järjestöjen ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien kuulemisen ja niiden osallistumisen mahdollistamiseksi ohjelmien valmistelun ja täytäntöönpanon kaikissa vaiheissa	Yes	Hallintoviranomaisen koulutusaineisto: www.rakennerahastot.fi Yhdenvertaisuuslaki 20.1.2004/21: http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040021 Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 3.4.1987/380: http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1987/19870380 Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 18.9.1987/759: http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1987/19870759 Laki vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta 19.2.2010/133: http://plus.edilex.fi/kela/fi/lainsaadanto/20100133 Sosiaali- ja terveysministeriö: http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/lainsaadanto/vammaiset Sosiaaliportti -Vammaisfoorumi ry – valtakunnallinen vammaisjärjestöjen keskusjärjestö: http://www.vammaisfoorumi.fi/ Kynnys ry – kansallinen vammaisten etujärjestö: http://www.kynnys.fi/	Vammaisten henkilöiden asemaa turvataan Suomen lainsäädännössä laaja-alaisesti. Vammaisten henkilöiden aseman turvaaminen yhteiskunnassa ja työmarkkinoilla kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalaan. Lisäksi Suomessa on keskeisessä asemassa vammaisjärjestöjen valtakunnallinen etujärjestö Vammaisfoorumi ry, joka turvaa vammaisten yhdenvertaista osallistumista, ja vammaisten etujärjestö Kynnys ry, joka tarjoaa tukea kattavaa vammaisille henkilöille. Vammaisfoorumi ry on yhtenä kumppanijärjestönä mukana rakennerahastotoiminnassa. Sosiaali- ja terveysministeriön edustaja on mukana ohjelman valmisteluryhmissä. Kansalaisjärjestöt tulevat kuulluiksi ja osallisiksi ohjelman valmisteluun julkisen kuulemisen yhteydessä. Järjestökenttä otetaan huomioon seurantakomiteoita nimettäessä. Hallintoviranomainen järjestää välittäville toimielimille tukitoimena koulutusta, joihin sisältyy rakennerahasto-ohjelman horisontaalisista tavoitteista. Hallintoviranomainen laatii

				koulutussuunnitelman ohjelmakaudelle 2014 – 2020. Hallintoviranomaisen koulutussuunnitelmaan sisältyy koulutus YK:n yleissopimuksesta ERI-rahastojen toimeenpanossa. Hallintoviranomainen laatii tietopaketin ja ohjeistusta internetiin ohjelmakautta 2014 – 2020 varten. YK:n vammaissopimuksen artiklan 9 osalta tulee olla järjestelyt sen täytäntöönpanon seurannan varmistamiseksi ERI-rahastojen alalla (UN Convention on the rights of persons with disabilities, UNCRPD) neuvoston 26.11.2009 tekemän päätöksen mukaisesti (2010/48/EC). Suomi on Hollannin ja Irlannin ohella ainoa EU:n jäsenvaltio, joka ei ole vielä ratifioinut sopimusta, eikä ratifiointiprosessia Suomessa tulla saattamaan loppuun ennen 1.1.2014. Sisällöllisesti kansallisen lainsäädännön ja sen täytäntöönpanon voidaan arvioida olevan sopusoinnussa artiklan 9 velvoitteiden kanssa.
	G3.b) Järjestelyt ERI-rahastojen hallinnointiin ja valvontaan osallistuvien viranomaisten henkilöstön kouluttamiseksi vammaisia henkilöitä koskevan unionin ja jäsenvaltioiden sovellettavan lainsäädännön ja toimintapolitiikan alalla, mukaan lukien tarvittaessa saavutettavuuden ja YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen käytännön soveltaminen unionin ja jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisesti	Yes	ks. kohta G3.a	ks. kohta G3.a
	G3.c) Järjestelyt, joilla varmistetaan YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen 9 artiklan täytäntöönpanon seuranta ERI-rahastojen yhteydessä ohjelmien valmistelun ja täytäntöönpanon kaikissa vaiheissa	Yes	ks. kohta G3.a	ks. kohta G3.a
G4) Julkinen hankinta: on olemassa järjestelyt, joilla varmistetaan julkisia	G4.a) Järjestelyt julkisia hankintoja koskevan unionin lainsäädännön	Yes	Laki julkisista hankinnoista (348/2007) (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/18/EY) Laki vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista (349/2007) (Euroopan	EU:n julkisia hankintoja koskeva lainsäädäntö on saatettu voimaan. Julkisissa organisaatioissa on pääsääntöisesti osana taloussääntöä kansallisen lainsäädännön soveltamista koskevat omat

hankintoja koskevan unionin lainsäädännön tehokas soveltaminen ERI-rahastojen alalla	tehokasta soveltamista varten asianmukaisten mekanismien avulla		parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/17/EY) Hallintoviranomaisen ohjeet tukikelpoisuudesta ja paikan päällä tehtävästä tarkastuksesta: http://www.rakennerahastot.fi/rakennerahastot/fi/04_viranomaisille/01_hvo_ohjeet/04_HVO_ohje_2_2010/index.jsp; http://www.rakennerahastot.fi/rakennerahastot/fi/04_viranomaisille/01_hvo_ohjeet/06_Paikan_paeaellae_tehtaevaet_tark._ohje_6.3.2009/index.jsp Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa julkisten hankintojen säätelystä: https://www.tem.fi/index.phtml?s=102 Hankinnat.fi verkkopalvelu tukee julkisten hankintojen neuvontayksikön työtä: http://www.hankinnat.fi/fi/Sivut/default.aspx Hallintoviranomaisen antama ohjeistus ja tuki 2007–2013 EAKR- ja ESR-toimenpideohjelmissa: http://www.rakennerahastot.fi/rakennerahastot/fi/04_viranomaisille/01_hvo_ohjeet/index.jsp Hallintoviranomaisen järjestämää koulutusta välittäville toimielimille: http://www.rakennerahastot.fi/rakennerahastot/fi/04_viranomaisille/08_tilaisuuksia/index.jsp Hallintoviranomaisen antama ohjeistus ja tuki 2007–2013: EAKR- ja ESR-toimenpideohjelmissa: http://www.rakennerahastot.fi/rakennerahastot/fi/04_viranomaisille/01_hvo_ohjeet/index.jsp Julkisten hankintojen neuvontayksikkö: http://www.hankinnat.fi/fi/yhteystietoja/neuvontayksikko/ Maaseutu.fi: http://www.maaseutu.fi/fi/index.html	hankintaohjeet. Hallintoviranomainen (TEM) on rakennerahastolain säädösten nojalla delegoinut rakennerahastojen hallinnointi- ja toimeenpanotehtäviä välittäville elimille. Ohjelmakausi 2007-2013: HVO on omassa menojen tukikelpoisuutta koskevassa ohjeistuksessaan ottanut huomioon COCOFin hankintamenettely-virheiden käsittelyä koskevan ohjeen. HVO on edellyttänyt, että välittävät toimielimet soveltavat ohjetta määrittäessään hankintamenettelyvirheen euromääräistä vaikutusta maksatushakemuksen käsittelyn ja paikan päällä tarkastusten yhteydessä sekä korjaavia toimenpiteitä tehdessään. HVO on menojen varmentamisesta (maksatushakemukset, paikan päällä tarkastukset) huolehtivaa välittävien toimielinten henkilöstöä kouluttaessaan käsitellyt em. COCOF- ohjetta. Art. 13 paikan päällä tarkastusten yhteydessä käytettävä tarkistuslista sisältää hankintamenettelyjen tukikelpoisuuden varmentamisen päävirhetyyppien luokituksen mukaisesti. Tarkistuslistan tiedot dokumentoidaan tietojärjestelmään ja ovat sieltä raportoitavissa virheluokittain. Ohjelmakausi 2014-2020: Em. ohjelmakauden 2007-2013 menettelyt COCOF-ohjeen soveltamisesta jatkunevat. Lisäksi hankevalinnan yhteydessä kiinnitetään entistä systemaattisemmin huomiota hankintamenettelyvirheiden ennalta ehkäisemiseen. HVO on ohjeistanut tukikelpoisuusohjeen yhteydessä kynnysarvot alittavista hankinnoista (pienhankinnat ja alle kansallisten kynnysarvon jäävät hankinnat). Myönteisen rahoituspäätöksen saaneelle tuensaajalle rahoituksen myöntänyt välittävä toimielin lähettää tietojärjestelmästä tulostettavan tukipäätöksen, mikä sisältää HVO:n määrittelemät vakioehdot ja välittävän toimielimen täydentämät erityisehdot tuensaajan tekemissä hankinnoissa noudatettavista menettelyistä. Tukipäätöksen hankintamenettelyjä koskevien ehtojen noudattaminen varmistetaan maksatushakemuksen käsittelyn ja paikan päällä tarkastusten yhteydessä. HVO on käsitellyt EU:n julkisia hankintoja koskevia sääntöjä erityisesti järjestäessään art. 13 menojen varmentamiseen (maksatushakemusten käsittely, paikan päällä tarkastukset) sekä korjaavien toimenpiteiden tekemiseen liittyvää koulutusta välittävien toimielinten henkilöstölle. Menojen varmentamisesta koskevassa koulutuksessa on käyty systemaattisesti läpi julkisia hankintoja koskevat EU:n ja kansalliset säännöt. Koulutuksessa on myös käyty läpi julkisia hankintoja koskevat tarkastushavainnot. Välittävät toimielimet ovat myös aktiivisesti itse hankkineet itselleen hankintalainsäädäntöön liittyvää koulutusta. HVO:n ohjeet ovat saatavilla rakennerahastojen verkkopalvelussa. HVO järjestää rahoittajille ja

				maksajille työkokouksia, joiden yhtenä teemana on julkisia hankintoja koskevat säännöt ja niiden soveltaminen rakennerahastohankkeisiin. Hallintoviranomaisen järjestämissä työkokouksissa on mahdollista jakaa kokemuksia. Tilaisuudet lisäävät välittävien toimielimien virkailijoiden keskinäistä verkostoitumista ja tiedonvaihtoa aiheeseen liittyvissä kysymyksissä. Välittävät toimielimet käsittelevät tuensaajan kanssa pidettävissä aloituspalavereissa tuen myöntämiseen liittyviä ehtoja ml. hankintamenettelyt. Välittävät toimielimet vastaavat tuensaajien ohjeistuksesta. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa julkisten hankintojen säätelystä. TEM:n ja Kuntaliiton yhteistyönä on kehitetty julkisten hankintojen neuvontayksikkö. Hankinnat.fi verkkopalvelu julkisten hankintojen neuvontayksikön työtä. Julkisten hankintojen neuvontayksikkö käsittelee julkista hankintaa, erityisesti kuntasektorilla.
	G4.b) Järjestelyt, joilla varmistetaan läpinäkyvät sopimusten myöntämismenettelyt	Yes	ks. kohta G4.a	ks. kohta G4.a
	G4.c) Järjestelyt ERI-rahastojen täytäntöönpanossa toimivan henkilöstön koulutusta ja tiedotusta varten	Yes	ks. kohta G4.a	ks. kohta G4.a
	G4.d) Järjestelyt hallinnon valmiuksien varmistamiseksi julkisia hankintoja koskevien unionin sääntöjen täytäntöönpanon ja soveltamisen osalta	Yes	ks. kohta G4.a	ks. kohta G4.a
G5) Valtiontuki: on olemassa järjestelyt, joilla varmistetaan unionin valtiontukilainsäädännön tehokas soveltaminen ERI-rahastojen alalla	G5.a) Järjestelyt unionin valtiontukisääntöjen tehokasta soveltamista varten	Yes	Menettelytapa-asetuksen (659/1999) voimaansaattamiseen liittyvää kansallista lainsäädäntöä: https://www.tem.fi/index.phtml?s=501 Valtion tuiksi määriteltyjen tukimuotojen kuvaus ja sovellettavat menettelyt kuvattu ao. lainsäädännössä ks. http://www.finlex.fi/fi/ Kunkin tukijärjestelmän toimivaltainen viranomainen on käytännöllisen ja tukeen liittyvän juridisen neuvonnan ja koulutuksen vastuutaho. Opas de minimis tuesta (2011): http://www.tem.fi/files/29704/TEM_ESITE_DeMinimisTuki_korj260811.pdf Hallintoviranomaisen ohjaus ja koulutus:http://www.rakennerahastot.fi/rakennerahastot/fi/04_viranomaisille/index.jsp Yritystukineuvottelukunta: http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/maatalous/maatalouspolitiikka/eulainsaadanto/valtiontukionjasenvaltioidenmyontamaatukea/luelisaa.html TEM:n työelämä- ja markkinaosasto vastaa valtiontukien koordinoinnista pl. MMM:n hallinnonala:	EAKR- ja ESR-osarahoitteista tukea myönnetään kansallisen lainsäädännön perusteella. Valtion tueksi määritellyistä tukimuodoista säädetään soveltuvassa substanssilainsäädännössä. EU:n valtiontukisääntöjen soveltamista on kuvattu 2007–2013 ohjelmakauden osalta hallinto- ja valvontajärjestelmien kuvauksissa. Lakiviitteet ko. aineistossa. Säädökset ovat saatavilla keskitetysti Finlexin verkkopalvelussa. Säädöksiä tarkentavat toimivaltaisen viranomaisen antamat ohjeet. Ohjeita täsmennetään koulutuksella ja neuvonnalla. Kunkin tukijärjestelmän toimivaltainen viranomainen on käytännöllisen ja tukeen liittyvän juridisen neuvonnan ja koulutuksen vastuutaho. ERI-rahastojen tukea myöntävä viranomainen vastaa valtiontukisääntöjen noudattamisesta, tarvittaessa konsultoiden tukijärjestelmän vastuuviranomaista. Institutionaaliset järjestelyt

			https://www.tem.fi/index.phtml?s=86 Hallintoviranomaisen ohjaus ja koulutus: http://www.rakennerahastot.fi/rakennerahastot/fi/04_viranomaisille/index.jsp	ovat yhteiset ERI-rahastoista ja muista julkisista rahoituslähteistä myönnettävälle tuelle. Suomessa EU:n valtiontukisääntelyyn liittyvästä yleisestä koordinoinnista ja konsultoinnista vastaa työ- ja elinkeinoministeriön työelämä- ja markkinaosasto. Valtion tuen kasautumisesta ja tarkemmasta seurannasta säädetään tukimuotojen osalta niitä koskevassa substanssilainsäädännössä. Säädöksiä tarkentavat toimivaltaisen viranomaisen antamat ohjeet. TEM on julkaissut oppaan de minimis -tuesta. Oppaassa kuvataan de minimis -ehtoisen valtion tuen myöntämistä rakennerahastohankkeissa ja yleisesti. Opas tullaan päivittämään uuden voimaan astuvan valtiontukisääntelyn mukaiseksi. Hallintoviranomainen on järjestänyt valtiontukia rakennerahastohankkeissa myöntäville viranomaisille koulutusta niistä erityispiirteistä, jotka liittyvät rakennerahastotoimintaan. Lainsäädännön muutoksista tiedotetaan toimijoille aktiivisesti kerran kuussa ilmestyvässä rakennerahastojen uutiskirjeessä (esimerkiksi artikkeli ”Ajankohtaisia valtiontukiasioita EU:ssa”). Koulutusaineistot ja hallintoviranomaisen ohjeet ovat saatavilla rakennerahastojen verkkopalvelussa. Hallintoviranomainen seuraa valtiontukien modernisaatioprosessia ja ohjeistaa ja kouluttaa välittäviä toimielimiä niistä muutoksista, joilla on erityistä vaikutusta rakennerahastotoimintaan. Valtiontukiasiat ovat osa hallintoviranomaisen koulutussuunnittelua ja koulutusta, jota toteutetaan osin teknisen tuen rahoituksella. Hallintoviranomainen (TEM) on rakennerahastolain säädösten nojalla delegoinut rakennerahastojen hallinnointi- ja toimeenpanotehtäviä välittäville elimille. Välittävä toimielin rahoitusta myöntäessään selvittää sen, että myönnettävä tuki ei ole valtion tukisääntöjen vastainen. Kumulaatiosääntöjen noudattaminen (de minimis) tarkistetaan eri tietolähteistä/ rekistereistä. Menojen varmentamista koskevat tarkistuslistat sisältävät kysymykset valtiontukisääntöjen noudattamisesta. Ohjelmakausi 2014-2020: Välittävä toimielin tukea myöntäessään selvittää tuen myöntämisen valtiontukisääntöjen mukaisesti. Hankkeeseen sovellettava valtiontukisääntö kirjataan tietojärjestelmään. Kumulaatiosääntöjen (de minimis) noudattamisen varmistamiseksi tuenhakija ilmoittaa hakemuksessaan saamansa de minimis -tuen. Tieto tästä ja päätöksellä myönnetystä vähämerkityksisestä tuesta talletetaan järjestelmään. Kumulaatiosääntöjen noudattaminen (de minimis) tarkistetaan eri tietolähteistä/ rekistereistä. Osana menojen varmentamista maksaja varmistaa rahoitetun toiminnan valtiontukisääntöjen mukaisuuden. Kumulaation noudattamista valvotaan menojen varmentamisen yhteydessä. Tieto tehdyistä tarkistuslistan mukaisista tarkastuksista talletetaan järjestelmään.

				Kansalliset, tukijärjestelmäkohtaiset säädökset sisältävät säädökset tukien takaisinperinnästä. HVO on antanut ohjeen korjaavista toimenpiteistä ml. tuen takaisinperintä. Tuen myöntänyt viranomainen vastaa säädösten vastaisesti myönnetyn/ käytetyn tuen takaisinperinnästä. Tieto tehdyistä päätöksistä ja toteutetuista takaisinperinnöistä talletetaan tietojärjestelmään. Työ- ja elinkeinoministeriön työelämä- ja markkinaosasto vastaa komissiolle tehtävästä valtiontukien vuosiraportoinnista komissiolle ilmoitettujen tukiohjelmien ja ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisten tukiohjelmien osalta. Työmarkkinaosasto vastaa valtiontukien kansallisen seurannan koordinoinnista. Työ - ja elinkeinoministeriö ei kuitenkaan koordinoi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan tukia. Menettelytapa-asetuksen (659/1999) määräysten kansalliseksi toteuttamiseksi annettiin maaliskuussa 2001 laki eräiden valtion tukea koskevien Euroopan yhteisön säännösten soveltamisesta (300/2001). Laissa säädetään tuen takaisinperinnästä komission päätöksen perusteella, yrityksissä paikan päällä tapahtuvista tarkastuksista ja niihin liittyvästä poliisiin antamasta virka-avusta. Laki mahdollistaa asetuksen antamisen tukien ilmoitusmenettelyn kansallisesta järjestämisestä. Valtioneuvoston asetus valtiontukien ilmoittamisessa komissiolle noudatettavista menettelyistä (89/2011) sisältää yksityiskohtaisemmat säännökset tukiohjelmien ja yksittäisten tukien ilmoittamisessa noudatettavasta menettelystä sekä ilmoitusmenettelyn poikkeukset kuten de minimis -tuen ja yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen. Asetus koskee myös muuta tukia koskevaa tiedonantovelvollisuutta. Laki eräitä yrityksiä koskevasta taloudellisen toiminnan avoimuus- ja tiedonantovelvollisuudesta (19/2003) tehostaa komission mahdollisuuksia valvoa EU:n kilpailu- ja valtiontukisääntöjen noudattamista jäsenvaltioissa. Lain tiedonantovelvollisuuden soveltamisalaan kuuluvat sekä julkiset että yksityiset yritykset. Yksityisten yritysten osalta edellytetään, että ne hoitavat omien kaupallisten toimintojensa ohella myös julkisia palvelutehtäviä (niin kutsutut yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvät palvelut, joita tarkoitetaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 106 (2) artiklassa). Lain tarkoituksena on antaa komissiolle työväline varmistaa ensinnäkin se, ettei julkisille yrityksille kanavoida tukea valtiontukisääntöjen vastaisesti. Toiseksi lailla varmistetaan komissiolle mahdollisuus tarkistaa se, ettei julkisten palveluvelvoitteiden hoitamisesta maksettavat korvaukset ole tukea myös yritysten muulle kaupalliselle toiminnalle. Lakia ei sovelleta mm. sellaisiin yrityksiin, joiden liikevaihto on alle 40 miljoonaa euroa vuodessa.

	G5.b) Järjestelyt ERI-rahastojen täytäntöönpanossa toimivan henkilöstön koulutusta ja tiedotusta varten	Yes	ks. kohta G5.a	ks. kohta G5.a
	G5.c) Järjestelyt hallinnon valmiuksien varmistamiseksi unionin valtiontukisääntöjen täytäntöönpanon ja soveltamisen osalta	Yes	ks. kohta G5.a	ks. kohta G5.a
G6) Ympäristövaikutusten arviointia (YVA) ja strategista ympäristöarviointia (SYA) koskeva ympäristölainsäädäntö: on olemassa järjestelyt YVA:ta ja SYA:ta koskevan unionin ympäristölainsäädännön tehokasta soveltamista varten	G6.a) Järjestelyt Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/92/EU (YVA) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/42/EY (SYA) tehokasta soveltamista varten	Yes	Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (468/1994) Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (713/2006) (direktiivi 85/337/ETY) Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005) Valtioneuvoston asetus viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (347/2005) (SEA-direktiivi 2001/42/EY) Lainsäädäntöpaketti YM:n www-sivuilla Ympäristöhallinnon YVA- ja SOVA-www-sivut www.rakennerahastot.fi - kestävä kehitys Rakennerahastojen uutiskirje 29.8.2012 - kestävän kehityksen teemanumero YVA-tukiaineisto erityisesti ohjaaville viranomaisille SOVA-tukiaineisto käytännön toteutuksen avuksi	Lait saatettu voimaan, lakeja täydentävät asetukset. Ympäristöhallinnon YVA- ja SOVA-nettisivut; tiedotus kaikille toimijoille YVAsta ja SOVAsta; sivuilla laajasti YVAn ja SOVAn liittyvää perustietoa ja ajankohtaista aineistoa http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=467&lan=fi YVA-tukiaineisto; opastaa laadukkaan YVAn toteuttamiseen, suunnattu erityisesti YVA-menettelyä ohjaaville yhteysviranomaisille (ELY-keskukset) mutta myös hankkeesta vastaaville ja YVAa tekeville konsulteille sekä kansalaisille ja muille YVA-menettelyyn osallistuville tahoille http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=14140&lan=fi SOVA-tukiaineisto; Tukiaineisto on tarkoitettu tukemaan suunnitelmien ja ohjelmien vaikutusten arvioinnin käytännön toteutusta sekä suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointia koskevan lain toimeenpanoa. http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=139960&lan=fi YM järjestää vuosittain kaksipäiväiset YVA/SOVA-päivät ELYjen YVA-yhteysviranomaistehtäviä ja SOVA-tehtäviä (mm. lausunnot ympäristöarvioinneista) hoitaville henkilöille Vuoden 2012 maaliskuussa YM järjesti SOVA-seminaarin, jonka tavoitteena oli tukea suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnin soveltamista valtionhallinnossa. Tilaisuus oli tarkoitettu suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinneista vastaaville tai arviointeihin osallistuville keskus- ja aluehallinnon viranomaisille sekä konsulteille. Tilaisuudessa tiedotettiin mm. uuteen EU-ohjelmakauteen liittyvistä suunnitelmista. Tilaisuuteen osallistui n. 40 henkilöä.

				TEM:n järjestämä ”Kestävä kehitys – Hyvä ympäristö ja hyvä elämä” -seminaari rakennerahastotoimijoille 29.8.2012 (Helsinki, Paasitorni), rakennerahastojen uutiskirjeen teemanumero 29.8.2012. YM tiedottaa sähköpostitse ajankohtaisista YVA/SOVA -asioista aktiivisesti ELYjen YVA- ja SOVA-tehtävistä vastaaville. Maaseuturahaston Manner-Suomen maaseutuohjelman osalta YVA- ja SOVA-menettelyt toteutetaan vuoden 2013 aikana.
	G6.b) Järjestelyt YVA- ja SYA-direktiivien täytäntöönpanossa toimivan henkilöstön koulutusta ja tiedotusta varten	Yes	ks. kohta G6.a	ks. kohta G6.a
	G6.c) Järjestelyt, joilla varmistetaan hallinnollisten valmiuksien riittävyys	Yes	ks. kohta G6.a	ks. kohta G6.a
G7) Tilastojärjestelmät ja tulosindikaattorit :on olemassa tilastopohja, joka on tarpeen ohjelmien tehokkuuden ja vaikutusten arvioinnissa On olemassa tulosindikaattorijärjestelmä, jonka avulla valitaan toimet, joilla edistetään tehokkaimmin haluttuja tuloksia, seurataan tulosten toteutumista ja suoritetaan vaikutustenarviointeja	G7.a) Tilastotietojen oikea-aikaista keräämistä ja yhdistämistä koskevat järjestelyt, joissa esitetään lähteet ja menetelmät tilastollisen validoinnin varmistamiseksi	Yes	Suomen tilastokeskus: http://www.tilastokeskus.fi Luonnonvarakeskus: http://www.luke.fi/ EURA2007-tietojärjestelmä: http://www.eura2007.fi; http://www.rakennerahastot.fi Julkinen tietoportaali: https://www.eura2007.fi/rrtiepa/ vrt.selvitys alla Hankerekisteri: http://www.mavi.fi/fi/index/tietopalvelut/hankerekisteri2007-2013.html HYRRÄ-esite: http://www.mavi.fi/attachments/mavi/maaseudunrahoitus/6HoA628Rz/mavi-hyrra_esite_83x160_web.pdf HYRRÄ-esittely: http://www.mavi.fi/fi/index/maaseudunrahoitus/hyrra_palvelu.html Vipu – viljelijän verkkoasiointi: http://www.mavi.fi/fi/index/viljelijatuet/vipu.html Maaseutu.fi: http://www.maaseutu.fi/fi/index.html Maaseutuindikaattorit: http://www.maaseutu.fi/fi/index/maaseutuverkosto/maaseutuindikaattorit.html Luonnonvarakeskuksen tietopalvelu: http://www.maataloustilastot.fi/tietopalvelu_ Hankehakijat hakevat rahoitusta avoimen hakumenettelyn kautta hankkeilleen määrämuotoisella hankehakemuslomakkeella EURA2014- tietojärjestelmässä. Jo hakemusvaiheessa tuensaaja ilmoittaa hankkeen suunnitellut toimenpiteet ja niistä syntyvät tuotosindikaattorit sekä laadulliset tulostavoitteet. Valintakriteerit täyttänyt ja hankerahoituksen saanut hanke raportoi toteutuneet seurantatiedot aina maksatushakemuksen jättämisen yhteydessä rahoittajalle. Seuranta- ja maksatuskauden pituus voidaan sopia hankekohtaisesti. Seurantatietojen ilmoittamisesta	Vuonna 1865 perustettu Tilastokeskus on ainoa suomalainen viranomainen, joka on perustettu tilastointia varten. Se tuottaa valtaosan Suomen virallisista tilastoista ja on tilastoalan merkittävä kansainvälinen toimija. Tilastokeskuksen palveluksessa on noin tuhat eri alojen asiantuntijaa. Päätoimipaikka sijaitsee Helsingissä ja aluepalvelupisteet Turussa, Tampereella, Seinäjoella ja Oulussa. Tilastokeskuksen tutkimus- ja kehittämistoimintatilasto kuvaa tutkimukseen sekä tuote- ja prosessikehittämiseen käytettyjä resursseja. T&k -tietoja tarkastellaan sektoreittain, maakunnittain ja seutukunnittain. Tilasto perustuu eri lähteistä kerättyihin tietoihin. Tilaston laadinnassa noudatetaan OECD:n ja EU:n suosituksia. Tilastokeskuksen yritysrekisterin vuositilasto pitää tietoja Suomessa toimivista yrityksistä, toimipaikoista ja konserneista. Tiedot on luokiteltu mm. toimialoittain, alueittain ja suuruusluokittain. ESR:n henkilötason seurantatiedoissa hyödynnetään Tilastokeskuksen tietoja siltä osin kuin mahdollista, muut tiedot kerää hankkeiden toteuttajat.

			rahoittajan ohjeiden mukaisesti vastaa tuensaaja, mutta rahoittaja tarkastaa seurantatietojen oikeellisuuden ennen tietojen hyväksymistä tietojärjestelmässä. Seurantatietojen tulee olla myös rahoittajan hyväksymät ennen kuin ko. seuranta- ja maksatuskauden maksatushakemus voidaan ratkaista ja tuki maksaa tuensaajalle. EURA2014 järjestelmässä on oma seurantaosio, jossa hallinnoidaan seurantatiedon tuottaminen ja raportointi.	Luonnonvarakeskus on yksi Suomen neljästä tilastoviranomaisesta. Luonnonvarakeskus tuottaa tilastoja maataloudesta ja elintarvikeketjusta. EAKR:n tulosindikaattorien valmistelussa on hyödynnetty Euroopan komission alue- ja kaupunkipolitiikan pääosaston ohjemuistiota seurannasta ja arvioinnista huhtikuulta 2013. Valmistelussa on kiinnitetty erityisesti huomiota ohjelman interventio-logiikan toimivuuteen. ESR:n tulosindikaattoreiden valmistelun taustalla on Euroopan komission työllisyyspääosaston evaluointiyksikön ohje seurannasta ja arvioinnista helmikuulta 2013. Valmistelussa on kiinnitetty erityisesti huomiota ohjelman interventio-logiikan toimivuuteen. Tulosindikaattorit asetetaan siten, että ne kuvaavat ohjelman keskeisiä tavoitteita. Ne ovat myös kytköksissä tuettavaan toimintaan eli ohjelman toimenpiteet vaikuttavat osaltaan tulosindikaattorien arvoihin. Tulosindikaattorien arvoihin vaikuttavat myös ohjelman ulkopuoliset tekijät, kuten esim. yleinen taloudellinen tilanne. Ohjelman arvioinnissa pyritään selvittämään kunkin tulosindikaattorin osalta ohjelman toimenpiteiden vaikutus niiden toteutumiseen. Koska tulosindikaattorit ovat linjassa tuettavaan toimintaan eli ohjelman toimenpiteisiin, hankkeiden valintakriteereillä varmistetaan hankkeen myötävaikutus tulosindikaattorin kuvaamaan haluttuun muutokseen alueilla. Tulosindikaattorit siten myös motivoivat hankevalmistelua alueilla, koska niissä korostetaan haluttua muutosta alueilla. Tulosindikaattorin tavoitetasot arvioidaan lähtötasojen pohjalta. Lähtötasot asetetaan viimeisimpien saatavilla olevien aluetason tilastotietojen pohjalta. Tavoitetason arvioimisessa otetaan huomioon alueen vuosittainen ohjelmarahoitus ao. toimintalinjaan ja investointiprioriteetteihin. Siinä otetaan huomioon myös tietämys EU-tuen aiemmasta vaikutuksesta vastaavan tyyppisten toimenpiteiden osalta. Myös ohjelman ennakkoarvioitsijat ovat osaltaan mukana tavoitetasojen määrittelyssä. Ohjelmaviranomaiset sekä alueilla että keskushallinnossa ovat aktiivisesti osallistuneet tulosindikaattorien valmisteluun ml. niiden lähtö- ja tavoitetasojen asettaminen. Tällä varmistetaan yhteinen käsitys ja ymmärrys indikaattoreista ohjelman toteutuksen kuluessa. Tämä on hyvin tärkeää myös sen varmistamiseksi, että eri tahoilla on sama näkemys halutusta muutoksesta alueilla ja siten myös yhteinen tahtotila halutusta muutoksesta ja sen suunnasta. Maaseuturahaston osalta

				yhdistettyjen tietojen julkistamista ja julkista saatavuutta koskevat järjestelyt valmistuvat vuoden 2015 aikana. HYRRÄ-järjestelmää rakennettaessa huomioidaan kauden 2014–2020 tulosindikaattorijärjestelmä. Tarvittavat tiedot tulosten kuvaamiseksi kysytään tuensaajilta ja tallennetaan. Olemassa olevia tietorekistereitä hyödynnetään mahdollisimman paljon. Esim. yritystunnuksen avulla voidaan yhdistää rahoitustieto muuhun yrityksen tietoon. Maaseuturahaston osalta yhdistettyjen tietojen julkistamista ja julkista saatavuutta koskevat järjestelyt valmistuvat vuoden 2015 aikana. IACS päivittyy uuden ohjelmakauden mukaiseksi ohjelman valmistumisen rinnalla. Tilastoviranomaisten kanssa yhteistyössä varmistetaan, että tarvittavat yhteiskunnalliset mittarit löytyvät riittävän yksityiskohtaisella aluejaolla. Suomessa rakennerahastot.fi on palveluportaali Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ja Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoituksen hakijoille, viranomaisille ja kaikille EU-rahoituksesta kiinnostuneille. Palveluportaalin tietoja päivitetään jatkuvasti ja tiedot ovat kaikkien saatavilla. EURA2014- tietojärjestelmä on uudella ohjelmakaudella Euroopan sosiaalirahaston ja Euroopan aluekehitysrahaston osarahoittamien projektien hallinnointiin tarkoitettu selainjärjestelmä, jota käyttävät projektien hakijat ja toteuttajat sekä rahoittajaviranomaiset. Tietojärjestelmän avulla hoidetaan projektihakemusten, projektipäätösten, maksatushakemusten, seurantatietojen ja loppuraporttien toimittaminen ja hallinnointi sekä rakennerahastotoiminnan toteutumista kuvaavien raportointitietojen tuottaminen EU:n komissiolle ja kansallisiin tarkoituksiin. Tietojärjestelmää kehitetään jatkuvasti vastaamaan uuden ohjelmakauden tarpeita. Järjestelmässä on projektin hakijoiden ja toteuttajien käyttöön tarkoitettu osuus sekä projekteja hallinnoivien viranomaisten käyttöön tarkoitettu osuus. Hakijan ja toteuttajan palveluiden kautta projektien hakija/toteuttaja pääsee ylläpitämään ja toimittamaan oman hakemuksensa/projektinsa tietoja. Viranomaisen puolelta projekteja hallinnoivat viranomaiset pääsevät käsittelemään projektiensa tietoja. Viranomaisen puoli sisältää paljon projektien hallinnointiin ja rahoitukseen liittyviä tietoja, jotka eivät ole julkisesti näkyvissä, mutta eivät varsinaisesti ole salassa pidettäviä tietoja. Salassa pidettäviä tietoja ovat henkilöhakijoiden henkilötunnukset sekä tietyt Tuki 2000 -

				järjestelmästä siirtyvät yritystukiprojektien tiedot. Täysin julkista tietoa osasta EURA 2014 -järjestelmän tiedoista julkaistaan rakennerahastotietopalvelussa. Luonnonvarakeskuksen tietopalvelu palvelee asiakkaita maataloutta, maaseutua ja elintarviketaloutta koskevissa tiedontarpeissa. Tietopalvelu tuottaa raportteja ja muita tietotuotteita hallinnollisista ja tilastollisista rekistereistä sekä muista tietolähteistä.
	G7.b) Tilatototietojen oikea-aikaista keräämistä ja yhdistämistä koskevat järjestelyt, joissa on järjestelyt yhdistettyjen tietojen julkistamista ja julkista saatavuutta varten	No	ks. kohta G7.a	ks. kohta G7.a
	G7.c) Tehokas tulosindikaattorijärjestelmä, mukaan lukien kunkin ohjelman tulosindikaattorien valinta siten, että ne tuottavat tietoa ohjelmasta rahoitettavien toimenpiteiden valinnan perusteena olevista asioista	Yes	ks. kohta G7.a	ks. kohta G7.a
	G7.d) Tehokas tulosindikaattorijärjestelmä, mukaan lukien tavoitteiden vahvistaminen kyseisille indikaattoreille	Yes	ks. kohta G7.a	ks. kohta G7.a
	G7.e) Tehokas tulosindikaattorijärjestelmä, mukaan lukien seuraavien ehtojen noudattaminen kaikkien indikaattorien osalta: tietojen uskottavuus (robustisuus) ja tilastollinen validointi, normatiivisen tulkinnan selkeys, reagointiherkkyys toimintapolitiikan suhteen, oikea-aikainen keruu.	Yes	ks. kohta G7.a	ks. kohta G7.a
	G7.f) Menettelyt, joilla varmistetaan, että	Yes	ks. kohta G7.a	ks. kohta G7.a

	kaikkia ohjelmasta rahoitettavia toimintoja varten on hyväksytty tehokas indikaattorijärjestelmä			

6.2.1. Luettelo yleisiä ennakkoehtoja varten toteutettavista toimista

Kansallisella tasolla sovellettava ennakkoehto	Arviointiperusteet, jotka eivät ole täyttyneet	Action to be taken	Deadline	Bodies responsible for fulfillment
G7) Tilastojärjestelmät ja tulosindikaattorit :on olemassa tilastopohja, joka on tarpeen ohjelmien tehokkuuden ja vaikutusten arvioinnissa On olemassa tulosindikaattorijärjestelmä, jonka avulla valitaan toimet, joilla edistetään tehokkaimmin haluttuja tuloksia, seurataan tulosten toteutumista ja suoritetaan vaikutustenarviointeja	G7.b) Tilatototietojen oikea-aikaista keräämistä ja yhdistämistä koskevat järjestelyt, joissa on järjestelyt yhdistettyjen tietojen julkistamista ja julkista saatavuutta varten	CAPin vaikuttavuusindikaattoreiden tilastointijärjestelmän luominen Tikeen. Tietojärjestelmien rakentaminen ja kehittäminen vastaamaan ohjelmakauden 2014–2020 seurannan tarpeita.	31-12-2015	Maaseutuvirasto, Luonnonvarakeskus ja maa- ja metsätaloiusministeriö

6.2.2. Luettelo prioriteettisidonnaisia ennakkoehtoja varten toteutettavista toimista

Kansallisella tasolla sovellettava ennakkoehto	Arviointiperusteet, jotka eivät ole täyttyneet	Action to be taken	Deadline	Bodies responsible for fulfillment

7. TULOSKEHYKSEN KUVAUS

7.1. Indikaattorit

Prioriteetti	Applicable	Tarvittaessa indikaattori ja mittausyksikkö	Tavoite 2025 (a)	Tarkistuksen lisärahoitus (b)	Tarkistus – Euroopan unionin elpymisväline (C)	Tavoitteen absoluuttinen arvo (A-B-C)
P2: Maatilojen elinkelpoisuuden ja kilpailukyvyn edistäminen kaikenlaisessa maataloudessa kaikilla alueilla sekä innovatiivisen maatalousteknologian ja metsien kestävän hoidon ja käytön edistäminen	X	Niiden maatilojen lukumäärä, jotka saavat maaseudun kehittämisohjelmasta tukea rakenneuudistukseen tai nykyaikaistamiseen tehtäviin investointeihin (kohdeala 2A) + niiden maatilojen lukumäärä, joilla on maaseudun kehittämisohjelmasta tuettu liiketoiminnan kehittämissuunnitelma / tuettuja investointeja nuorille viljelijöille (kohdeala 2B)	11 850,00	5 250,00	150,00	6 450,00
	X	Julkiset menot yhteensä P2 (euroa)	1 299 033 333,00	703 200 000,00	16 300 000,00	579 533 333,00
P3: Elintarvikeketjun organisoitumisen edistäminen mukaan lukien maataloustuotteiden	X	Julkiset menot yhteensä P3 (euroa)	712 401 429,00		2 800 000,00	709 601 429,00
		Niiden maatilojen lukumäärä, joita tuetaan	1 000,00			1 000,00

jalostus ja kaupan pitäminen, eläinten hyvinvointi ja maatalouden riskienhallinta		laatujärjestelmien, paikallismarkkinoiden ja lyhyiden jakeluketjujen sekä tuottajaryhmien avulla (kohdeala 3A)				
		Niiden maatilojen lukumäärä, jotka osallistuvat riskinhallintajärjestelmiin (kohdeala 3B)				
P4: Maa- ja metsätalouteen liittyvien ekosysteemien ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen	X	Julkiset menot yhteensä P4 (euroa)	7 658 704 756,00	2 316 235 000,00	118 606 025,60	5 223 863 730,40
	X	Maatalousmaa, jota koskevat luonnon monimuotoisuuden tukemiseksi tehdyt hoitosopimukset (ha) (kohdeala 4A) + vesienhoidon parantaminen (ha) (kohdeala 4B) + maaperän hoidon parantaminen ja/tai maaperän eroosion torjuminen (ha) (kohdeala 4C)	2 255 000,00			2 255 000,00
P5: Voimavarojen tehokkaan käytön sekä vähähiiliseen ja ilmastoa säästävään talouteen siirtymisen edistäminen maatalous-, elintarvike- ja	X	Julkiset menot yhteensä P5 (euroa)	129 361 905,00	19 800 000,00	29 100 000,00	80 461 905,00
		Maa- ja metsätalousmaa, jota hoidetaan hiilen sitomisen / suojelun edistämiseksi (ha) (kohdeala 5E) + maatalousmaa, josta on tehty hoitosopimus				

metsäsektoreilla		kasvihuonekaasujenpäästöjen ja/tai ammoniakkipäästöjen vähentämiseksi (ha) (kohdeala 5D) + keinokasteltu maa, jolla siirrytään tehokkaampaan kastelujärjestelmään (ha) (kohdeala 5A)				
	X	Niiden investointitoimien lukumäärä, jotka kohdennetaan energiansäästöön ja energiatehokkuuteen (kohdeala 5B) + uusiutuvan energian tuotantoon (kohdeala 5C)	705,00		250,00	455,00
P6: Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseudulla	X	Julkiset menot yhteensä P6 (euroa)	922 700 000,00		40 700 000,00	882 000 000,00
		Niiden toimien lukumäärä, joita tuetaan peruspalvelujen ja infrastruktuurien parantamiseksi maaseutualueilla (kohdealat 6B ja 6C)	815,00		40,00	775,00
	X	Paikallisten toimintaryhmien kattama väestö (kohdeala 6B)	1 800 000,00			1 800 000,00

7.1.1. P2: Maatilojen elinkelpoisuuden ja kilpailukyvyn edistäminen kaikenlaisessa maataloudessa kaikilla alueilla sekä innovatiivisen maatalousteknologian ja metsien kestävän hoidon ja käytön edistäminen

7.1.1.1. Niiden maatilojen lukumäärä, jotka saavat maaseudun kehittämisohjelmasta tukea rakenneuudistukseen tai nykyaikaistamiseen tehtäviin investointeihin (kohdeala 2A) + niiden maatilojen lukumäärä, joilla on maaseudun kehittämisohjelmasta tuettu liiketoiminnan kehittämissuunnitelma / tuettuja investointeja nuorille viljelijöille (kohdeala 2B)

Applicable: Kyllä

Tavoite 2025 (a): 11 850,00

Tarkistuksen lisärahoitus (b): 5 250,00

Tarkistus – Euroopan unionin elpymisväline (C): 150,00

Tavoitteen absoluuttinen arvo (A-B-C): 6 450,00

7.1.1.2. Julkiset menot yhteensä P2 (euroa)

Applicable: Kyllä

Tavoite 2025 (a): 1 299 033 333,00

Tarkistuksen lisärahoitus (b): 703 200 000,00

Tarkistus – Euroopan unionin elpymisväline (C): 16 300 000,00

Tavoitteen absoluuttinen arvo (A-B-C): 579 533 333,00

7.1.2. P3: Elintarvikeketjun organisoitumisen edistäminen mukaan lukien maataloustuotteiden jalostus ja kaupan pitäminen, eläinten hyvinvointi ja maatalouden riskienhallinta

7.1.2.1. Julkiset menot yhteensä P3 (euroa)

Applicable: Kyllä

Tavoite 2025 (a): 712 401 429,00

Tarkistuksen lisärahoitus (b):

Tarkistus – Euroopan unionin elpymisväline (C): 2 800 000,00

Tavoitteen absoluuttinen arvo (A-B-C): 709 601 429,00

7.1.2.2. Niiden maatilojen lukumäärä, joita tuetaan laatujärjestelmien, paikallismarkkinoiden ja lyhyiden jakeluketjujen sekä tuottajaryhmien avulla (kohdeala 3A)

Applicable: Ei

Tavoite 2025 (a): 1 000,00

Tarkistuksen lisärahoitus (b):

Tarkistus – Euroopan unionin elpymisväline (C): 0,00

Tavoitteen absoluuttinen arvo (A-B-C): 1 000,00

7.1.2.3. Niiden maatilojen lukumäärä, jotka osallistuvat riskinhallintajärjestelmiin (kohdeala 3B)

Applicable: Ei

Tavoite 2025 (a): 0,00

Tarkistuksen lisärahoitus (b):

Tarkistus – Euroopan unionin elpymisväline (C): 0,00

Tavoitteen absoluuttinen arvo (A-B-C): 0,00

7.1.3. P4: Maa- ja metsätalouteen liittyvien ekosysteemien ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen

7.1.3.1. Julkiset menot yhteensä P4 (euroa)

Applicable: Kyllä

Tavoite 2025 (a): 7 658 704 756,00

Tarkistuksen lisärahoitus (b): 2 316 235 000,00

Tarkistus – Euroopan unionin elpymisväline (C): 118 606 025,60

Tavoitteen absoluuttinen arvo (A-B-C): 5 223 863 730,40

7.1.3.2. Maatalousmaa, jota koskevat luonnon monimuotoisuuden tukemiseksi tehdyt hoitosopimukset (ha) (kohdeala 4A) + vesienhoidon parantaminen (ha) (kohdeala 4B) + maaperän hoidon parantaminen ja/tai maaperän eroosion torjuminen (ha) (kohdeala 4C)

Applicable: Kyllä

Tavoite 2025 (a): 2 255 000,00

Tarkistuksen lisärahoitus (b):

Tarkistus – Euroopan unionin elpymisväline (C): 0,00

Tavoitteen absoluuttinen arvo (A-B-C): 2 255 000,00

7.1.4. P5: Voimavarojen tehokkaan käytön sekä vähähiiliseen ja ilmastoa säästävään talouteen siirtymisen edistäminen maatalous-, elintarvike- ja metsäsektoreilla

7.1.4.1. Julkiset menot yhteensä P5 (euroa)

Applicable: Kyllä

Tavoite 2025 (a): 129 361 905,00

Tarkistuksen lisärahoitus (b): 19 800 000,00

Tarkistus – Euroopan unionin elpymisväline (C): 29 100 000,00

Tavoitteen absoluuttinen arvo (A-B-C): 80 461 905,00

7.1.4.2. Maa- ja metsätalousmaa, jota hoidetaan hiilen sitomisen / suojelun edistämiseksi (ha) (kohdeala 5E) + maatalousmaa, josta on tehty hoitosopimus kasvihuonekaasujenpäästöjen ja/tai ammoniakkipäästöjen vähentämiseksi (ha) (kohdeala 5D) + keinokasteltu maa, jolla siirrytään tehokkaampaan kastelujärjestelmään (ha) (kohdeala 5A)

Applicable: Ei

Tavoite 2025 (a): 0,00

Tarkistuksen lisärahoitus (b):

Tarkistus – Euroopan unionin elpymisväline (C): 0,00

Tavoitteen absoluuttinen arvo (A-B-C): 0,00

7.1.4.3. Niiden investointitoimien lukumäärä, jotka kohdennetaan energiansäästöön ja energiatehokkuuteen (kohdeala 5B) + uusiutuvan energian tuotantoon (kohdeala 5C)

Applicable: Kyllä

Tavoite 2025 (a): 705,00

Tarkistuksen lisärahoitus (b):

Tarkistus – Euroopan unionin elpymisväline (C): 250,00

Tavoitteen absoluuttinen arvo (A-B-C): 455,00

7.1.5. P6: Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseudulla

7.1.5.1. Julkiset menot yhteensä P6 (euroa)

Applicable: Kyllä

Tavoite 2025 (a): 922 700 000,00

Tarkistuksen lisärahoitus (b):

Tarkistus – Euroopan unionin elpymisväline (C): 40 700 000,00

Tavoitteen absoluuttinen arvo (A-B-C): 882 000 000,00

7.1.5.2. Niiden toimien lukumäärä, joita tuetaan peruspalvelujen ja infrastruktuurien parantamiseksi maaseutualueilla (kohdealat 6B ja 6C)

Applicable: Ei

Tavoite 2025 (a): 815,00

Tarkistuksen lisärahoitus (b):

Tarkistus – Euroopan unionin elpymisväline (C): 40,00

Tavoitteen absoluuttinen arvo (A-B-C): 775,00

7.1.5.3. Paikallisten toimintaryhmien kattama väestö (kohdeala 6B)

Applicable: Kyllä

Tavoite 2025 (a): 1 800 000,00

Tarkistuksen lisärahoitus (b):

Tarkistus – Euroopan unionin elpymisväline (C): 0,00

Tavoitteen absoluuttinen arvo (A-B-C): 1 800 000,00

7.2. Vaihtoehtoiset indikaattorit

Prioriteetti	Applicable	Tarvittaessa indikaattori ja mittausyksikkö	Tavoite 2025 (a)	Tarkistuksen lisärahoitus (b)	Tarkistus – Euroopan unionin elpymisväline (C)	Tavoitteen absoluuttinen arvo (A-B-C)
P3: Elintarvikeketjun organisoitumisen edistäminen mukaan lukien maataloustuotteiden jalostus ja kaupan pitäminen, eläinten hyvinvointi ja maatalouden riskienhallinta	X	Eläinten hyvinvointisitoumuksen tehneiden tilojen määrä (tuettujen tilojen lkm)	6 000,00			6 000,00
P5: Voimavarojen tehokkaan käytön sekä vähähiiliseen ja ilmastoa säästävään talouteen siirtymisen edistäminen maatalous-, elintarvike- ja metsäsektoreilla	X	Kasvihuonekaasujen vähentämiseen kohdistettujen investointien määrä (tilojen lkm)	455,00			455,00
P6: Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen	X	Yrityksen perustamistukea tai tukea yritystoimintaan tehtävään investointiin maatalouden ulkopuoliseen yritystoimintaan	4 600,00			4 600,00

maaseudulla		maaseutualueilla tehneiden yritysten määrä				

7.2.1. P3: Elintarvikeketjun organisoitumisen edistäminen mukaan lukien maataloustuotteiden jalostus ja kaupan pitäminen, eläinten hyvinvointi ja maatalouden riskienhallinta

7.2.1.1. Eläinten hyvinvointisitoumuksen tehneiden tilojen määrä (tuettujen tilojen lkm)

Applicable: Kyllä

Tavoite 2025 (a): 6 000,00

Tarkistuksen lisärahoitus (b):

Tarkistus – Euroopan unionin elpymisväline (C):

Tavoitteen absoluuttinen arvo (A-B-C): 6 000,00

7.2.2. P5: Voimavarojen tehokkaan käytön sekä vähähiiliseen ja ilmastoa säästävään talouteen siirtymisen edistäminen maatalous-, elintarvike- ja metsäsektoreilla

7.2.2.1. Kasvihuonekaasujen vähentämiseen kohdistettujen investointien määrä (tilojen lkm)

Applicable: Kyllä

Tavoite 2025 (a): 455,00

Tarkistuksen lisärahoitus (b):

Tarkistus – Euroopan unionin elpymisväline (C):

Tavoitteen absoluuttinen arvo (A-B-C): 455,00

7.2.3. P6: Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseudulla

7.2.3.1. Yrityksen perustamistukea tai tukea yritystoimintaan tehtävään investointiin maatalouden ulkopuoliseen yritystoimintaan maaseutualueilla tehneiden yritysten määrä

Applicable: Kyllä

Tavoite 2025 (a): 4 600,00

Tarkistuksen lisärahoitus (b):

Tarkistus – Euroopan unionin elpymisväline (C):

Tavoitteen absoluuttinen arvo (A-B-C): 4 600,00

7.3. Varaus

Prioriteetti	Suoritusvaraus (€)
P2: Maatilojen elinkelpoisuuden ja kilpailukyvyn edistäminen kaikenlaisessa maataloudessa kaikilla alueilla sekä innovatiivisen maatalousteknologian ja metsien kestävän hoidon ja käytön edistäminen	8 700 000,00
P3: Elintarvikeketjun organisoitumisen edistäminen mukaan lukien maataloustuotteiden jalostus ja kaupan pitäminen, eläinten hyvinvointi ja maatalouden riskienhallinta	11 888 000,00
P4: Maa- ja metsätalouteen liittyvien ekosysteemien ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen	102 607 960,00
P5: Voimavarojen tehokkaan käytön sekä vähähiiliseen ja ilmastoa säästävään talouteen siirtymisen edistäminen maatalous-, elintarvike- ja metsäsektoreilla	2 182 000,00
P6: Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseudulla	16 204 000,00
Yhteensä	**141 581 960,00**

8. VALITTUJEN TOIMENPITEIDEN KUVAUS

8.1. Kuvaus yleisistä ehdoista, joita sovelletaan useampaan kuin yhteen toimenpiteeseen, mukaan lukien tarvittaessa maaseutualueen, lähtötilanteiden, täydentävien ehtojen, rahoitusvälineiden suunnitellun käytön, ennakkojen suunnitellun käytön ja investointeja koskevien yhteisten sääntöjen määrittely, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 45 ja 46 artiklan säännökset

Siirtymäkaudella 2021-2022 toimenpiteet jatkuvat maaseutuohjelmassa aiemmin kuvatun mukaisina, ellei toisin esitetä.

Perustaso pinta-ala- ja eläinperusteisissa toimenpiteissä

Perustasolla tarkoitetaan sitä ehtojen noudattamisen tasoa, joka tuensaajalta vaaditaan ilman korvausta. Ympäristökorvauksissa ja luonnonmukaisessa tuotannossa perustason muodostavat asiaa koskevat täydentävät ehdot, asetuksen (EY) N:o 1306/2013 artiklan 4 maatalousmaan säilyttämistä koskevat vaatimukset, asiaa koskevat lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden vähimmäisvaatimukset sekä mahdolliset muut asiaa koskevat kansallisen lainsäädännön vaatimukset. Täydentävät ehdot koostuvat lakisääteisistä hoitovaatimuksista, joissa vaatimustasona on täydentäviin ehtoihin luettavien direktiivien mukainen kansallinen lainsäädäntö sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (taulukot 8.1.a ja b). Perustaso on kuvattu tarkemmin ao. toimenpiteiden kohdalla. Lisäksi toimenpiteiden korvaustasojen laskennassa on otettu huomioon, että suorien tukien viherryttämistuen vaatimuksista ei ole sallittua maksaa korvausta. Eläinten hyvinvointikorvauksissa perustaso muodostuu täydentävistä ehdoista ja eräistä kansallisen lainsäädännön vaatimuksista, jotka on kuvattu ao. toimenpiteen kohdalla.

Korvauskelpoinen ala ja edellytykset pinta-alaperusteisten korvausten maksamiselle

Luonnonhaittakorvauksissa, ympäristökorvauksiin kuuluvassa ympäristösitoumuksessa ja luonnonmukaista tuotantoa koskevassa sitoumuksessa korvauskelpoiseksi katsotaan maatalousmaa, joka on ollut vuonna 2013 tukikelpoinen luonnonhaittakorvauksessa tai ympäristötuessa ja on asetuksen (EY) N:o 1307/2013 artiklan 4 mukaista maatalousmaata vuonna 2015. Lisäksi korvauskelpoiseksi alaksi katsotaan vuodesta 2015 alkaen eräät erikseen määriteltävät vuonna 2014 maatalousmaana olleet alat. Korvauskelpoisuus määritellään näille aloille pysyväksi ominaisuudeksi edellyttäen, että alat säilytetään maatalousmaana. Ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ei vuoden 2004 jälkeen raivattuja tukikelvottomia peltoja hyväksytä korvauskelpoisiksi.

Vähimmäispinta-ala ympäristökorvauksien ympäristösitoumuksessa ja luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksessa on 5 hehtaaria peltoa tai, jos kyseessä on puutarhakasvien viljely, vähintään 1 hehtaari puutarhakasvien viljelyssä olevaa alaa.

Luonnonhaittakorvausta maksetaan vuosittain tukihakemuksessa ilmoitetulle korvauskelpoiselle alalle. Maatilan viljelykunnon ylläpitämiseksi kesannon, suojavyöhykkeiden ja luonnonhoitopeltonurmien osuus tilan koko peltoalasta voi olla enimmillään 25 %. Tässä ei oteta suojavyöhykkeinä huomioon voimassa olevia, edellisten ohjelmakausien mukaisiin suojavyöhykesopimuksiin sisältyviä aloja. Korvaus voidaan maksaa myös sellaisen korvauskelpoisen alan osalta, jolla kasvit eivät ensimmäisenä viljelyvuonna tuota satoa. Korvauksia voidaan maksaa myös pysyville nurmille, jotka eivät ole kesantoa.

Ympäristökorvausten ympäristösitoumukseen tai luonnonmukaista tuotantoa koskevaan sitoumukseen sitoutuneen tai ympäristökorvausten ympäristösopimuksen tehneen tuensaajan on haettava korvauksen maksua vuosittaisella hakemuksella. Korvaus maksetaan korvauskelpoiselle sitoumus- tai sopimusalalle, kussakin toimenpiteessä erikseen kuvattujen ehtojen ja rajausten mukaisesti. Korvaus voidaan maksaa myös

sellaisen korvauskelpoisen alan osalta, jolla kasvit eivät ensimmäisenä viljelyvuonna tuota satoa. Ympäristösitoumuksessa, kurki-, hanhi- ja joutsenpeltojen ympäristösopimuksessa sekä luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksessa korvauksia maksetaan vain maatalousmaalle, joka on maankäyttömuodoltaan peltoa. Ympäristösopimuksissa korvauskelpoinen ala määritellään toimenpiteessä kuvattujen tavoitteiden ja korvauskelpoisuusehtojen mukaisesti ELY-keskuksen tekemän kohdekohtaisen harkintamenettelyn kautta. Ympäristösopimukset voivat siten koskea myös muuta kuin maatalousmaata. Ympäristösopimuksissa korvaus maksetaan sopimusalalle.

Tuensaajan on ilmoitettava korvausten maksamisen edellytyksiin vaikuttavista muuttuneista olosuhteista asianosaiselle viranomaiselle.

Ympäristösitoumukset ja -sopimukset sekä luonnonmukaisen tuotannon sitoumukset

Ympäristökorvauksia koskevat sitoumukset tehdään kuntien yhteistoiminta-alueen maaseutuelinkeinoviranomaisen toimesta. Ympäristökorvauksia koskevat sopimukset ja luonnonmukaisen tuotannon sitoumukset tehdään ELY-keskusten toimesta.

Sitoumukset ja sopimukset ovat viisivuotisia, mikä pätee myös siirtymäkaudella tehtäviin uusiin sitoumuksiin ja sopimuksiin. Uusia sitoumuksia ja sopimuksia ei tehdä, jos toimenpiteen tavoitepinta-ala on täyttynyt. Sitoumuksia on sitoumuskauden päätyttyä mahdollista jatkaa vuosi kerrallaan. Jatkaminen on vastaavasti mahdollista sopimuksissa. Päättyviä sitoumuksia ja sopimuksia on vastaavasti mahdollista jatkaa vuosi kerrallaan myös siirtymäkaudella. Sitoumusta jatkettaessa viljelijä voi luopua sitoumukseen sisältyvästä lohkokohtaisesta toimesta, jotta sitoumuksille asetetut ympäristönsuojelutavoitteet eivät heikkenisi viljelijän mahdollisesti luopuessa sitoumuksesta kokonaan sitoumuskauden aikana muuttuneisiin maatilan olosuhteisiin sopimattoman lohkokohtaisen toimen vuoksi. Sitoumus- tai sopimusalaa voidaan kasvattaa, jos se vahvistaa tarkoituksenmukaisesti toimenpiteen tavoitteita. Mahdollisuutta alan kasvattamiseen voidaan rajoittaa sitoumuksen tai sopimuksen jäljellä olevan kauden pituuden ja käytettävissä olevien varojen perusteella.

Korvauksien määrää ja ehtoja voidaan muuttaa sitoumus- tai sopimuskauden aikana, jos Euroopan unionin lainsäädännön muutokset, päällekkäisen maksamisen estäminen tai perustasoa koskevat muutokset sitä edellyttävät. Jos tuensaaja ei hyväksy tällaista mukautusta, hänellä on oikeus luopua sitoumuksesta tai sopimuksesta. Korvauksia ei tällöin peritä takaisin.

Sitoumus tai sopimus voidaan jättää hyväksymättä tai korvaus myöntämättä, jos korvauksen saamiseksi olosuhteelle tai toimenpiteelle on annettu sellainen muoto, joka ei vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta tai hakija on vastikään luopunut vastaavasta sopimuksesta. Sopimus voidaan purkaa, jos tuensaaja on salannut sopimuksen tekemiseen vaikuttavan oleellisen tiedon tai antanut oleellisesti virheellisen tiedon tai tuensaaja olennaisesti rikkoo sopimuksen edellytyksenä olevia ehtoja.

Rajaukset toimenpiteiden ympäristökorvaukset (M10), luonnonmukainen tuotanto (M11) ja eläinten hyvinvointikorvaukset (M14) välillä

Toimenpiteiden ympäristökorvaukset (M10), luonnonmukainen tuotanto (M11) ja eläinten hyvinvointikorvaukset (M14) mukaisia toimia on mahdollista yhdistää lukuun ottamatta seuraavia rajauksia:

Rajaukset ympäristökorvauksien ja luonnonmukaisen tuotannon välillä:

- Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu -toimea ei voi valita luonnonmukaisen tuotannon

sitoumuksen tehnyt tuensaaja.

- Peltoluonnon monimuotoisuus -toimessa luonnonmukaiseen tuotantoon sitoutuneelle ei voida maksaa tukea viherlannoitusnurmesta.
- Luonnonmukaiseen tuotantoon sitoutuneelle ei voida maksaa lietelannan sijoittamisen toimen mukaista korvausta sellaisten lietteiden tai nestemäisten lannoitevalmisteiden levittämisestä, jotka ovat luonnonmukaisessa tuotannossa kiellettyjä.
- Luonnonmukaiseen tuotantoon sitoutuneelle ei voida maksaa ravinteiden ja orgaanisen aineksen kierrätyksen toimen mukaista korvausta sellaisten orgaanisten lannoitevalmisteiden levittämisestä, jotka ovat luonnonmukaisessa tuotannossa kiellettyjä.

Rajaukset luonnonmukaisen kotieläintuotannon ja eläinten hyvinvointikorvauksien välillä:

- Jos tilalla on sitoumus nautoja koskevasta luonnonmukaisesta kotieläintuotannosta, nautojen laidunnuksen ja jaloittelun ehtoja ei voi valita.
- Jos tilalla on sitoumus sikoja koskevasta luonnonmukaisesta kotieläintuotannosta, ehtoja joutilaiden emakoiden ja ensikoiden ulkoilusta, emakoiden ja ensikoiden pito-olosuhteiden parantamisesta, parannetuista porsimisolosuhteista tai vieroitettujen porsaiden ja lihasikojen karsinoiden kuivittamisesta ei voi valita.
- Jos tilalla on sitoumus lampaita tai vuohia koskevasta luonnonmukaisesta kotieläintuotannosta, lampaiden ja vuohien laidunnusta ja jaloittelua koskevaa ehtoa ei voi valita.
- Jos tilalla on sitoumus siipikarjaa koskevasta luonnonmukaisesta kotieläintuotannosta, siipikarjan ulkoilua koskevaa ehtoa ei voi valita.

Sitoumuksesta tai sopimuksesta luopuminen, sen mukauttaminen, siirtäminen ja raukeaminen

Sitoumuksesta tai sopimuksesta luopuminen, sen mukauttaminen, siirtäminen ja raukeaminen on mahdollista asetuksen (EY) N:o 1306/2013 artiklan 2(2) mukaisissa tapauksissa ja asetuksen (EY) N:o 1305/2013 artiklan 47, niitä tarkentavien delegoitujen säädösten ja täytäntöönpanosäädösten sekä alla olevan mukaisesti.

Sitoumuksia ja sopimuksia voidaan mukauttaa pinta-alan, eläinmäärän ja valittujen toimien osalta, jos sitoumus tai sopimus siirretään sukupolvenvaihdoksen tai koko maatilan hallinnan siirron vuoksi tai 1305/2013 47 artiklan tarkoittamassa tilanteessa, jossa osa maa-alasta siirtyy toiselle henkilölle tai jos tilan tuotantosuunta vaihtuu tai mukauttamiseen on muu vastaava syy. Vastaavasti luonnonhaittakorvauksen kohteena olevaa pinta-alaa ja eläinmäärää voidaan mukauttaa sukupolvenvaihdoksen, koko maatilan hallinnan siirron tai 1305/2013 47 artiklan tarkoittamassa tilanteessa, jossa osa maa-alasta siirtyy toiselle henkilölle tai tuotantosuunnan vaihtamisen tai muun vastaavan syyn vuoksi. Jos koko maatila siirretään toiselle henkilölle sitoumuksen/sopimuksen voimassaoloaikana, kyseinen toinen henkilö voi jatkaa sitoumusta sen jäljellä olevan voimassaoloajan tai sitoumus/sopimus voi raueta eikä jo maksettua tukea peritä takaisin sitoumuksen/sopimuksen tosiasiallisen keston osalta. Sitoumusten ja sopimusten pinta-alan väheneminen ja kasvu on esitetty tarkemmin taulukoissa 8.1.c ja d. Pinta-alan kasvuun siirtymäkaudella sovelletaan tauluokossa 8.1.d vuosille 2016-2020 kuvattua menettelyä.

Jos tuensaaja menettää osan sitoumusalasta tai koko sitoumusalan tai osan tai kaikki eläimensä ylivoimaisen esteen tai poikkeuksellisen olosuhteen (asetus 1306/2013 2 (2) artikla) takia, toimenpiteistä maksettuja korvauksia ei peritä takaisin. Eläinten hyvinvointikorvauksessa, alkuperäisrotujen kasvattamista koskevassa ympäristösopimuksessa, luonnonhaittakorvauksessa kotieläintaloudelle sekä luonnonmukaisen tuotannon kotieläintalouden sitoumuksessa viljelijän on luovuttava valitsemastaan toimenpiteestä/sopimuksesta ja palautettava ylivoimaista estettä lukuun ottamatta siitä maksettu korvaus, jos sitoumuskauden aikana siitä

maatilan kotieläintuotannosta luovutaan, jota koskien toimenpide on valittu/sopimus tehty. Samoin on toimittava, jos maatilalla harjoitetun eläintuotannon olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, ettei valitun toimenpiteen/tehdyn sopimuksen mukaisia ehtoja enää voida toteuttaa taikka eläinmäärä vähenee muutoin kuin tilapäisesti siten, että kyseisen korvauksen vähimmäiseläinmäärä ei enää täyty.

Jos eläinten hyvinvointikorvauksessa ja alkuperäisrotujen kasvattamisen ympäristösopimuksessa tuensaaja menettää kaikki tai osan eläimistään tai ei ole voinut toteuttaa sitoumus- tai sopimusehtoja ylivoimaisen esteen tai poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi, korvaus maksetaan niiltä osin kuin toimia on toteutettu ja niistä on aiheutunut lisäkustannuksia ja tulonmenetyksiä ennen ylivoimaisen esteen tai poikkeuksellisten olosuhteiden esiintymistä.

Eläinyksikkökertoimet

Maatalouden ympäristökorvauksien alkuperäisrotujen kasvatuksessa, luonnonmukaisessa kotieläintuotannossa, luonnonhaittakorvauksen kansallisessa lisäosassa ja eläinten hyvinvointikorvauksissa käytetään seuraavia kertoimia eläinten muuttamiseksi eläinyksiköiksi (taulukko 8.1.e).

Komission asetuksen (EU) N:o 2016/669 liitteessä II esitettyjä muuntokertoimia jäsenmaat voivat korottaa tai pienentää poikkeuksellisesti ottaen huomioon ohjelmassa esitetyt tieteelliset perustelut.

Ohjelmassa käytettävien kertoimien määrittelyssä on käytetty eläimien tuottaman lannan sisältämää fosforia ja typpeä, mikä on yksiselitteinen keino verrattuna esimerkiksi työn määrään tai tilantarpeeseen. Verrattaessa lampaiden ja vuohien lantaan erittämän typen ja fosforin määriä vasikoihin ja sikoihin tulisi kertoimien olla molemmille 0,2 ja karitsoille ja kileille 0,06. Siipikarjan kertoimien osalta vertailu on tehty munituskanan lantaan erittämän fosforin ja typen perusteella. Verrattaessa muuta siipikarjaa tähän kertoimeen (0,014), tulee kertoimien olla broilereille 0,007, broilerien emolinnuille 0,02, kalkkunoille 0,03 ja kalkkunoiden emolinnuille 0,05.

Eläinmäärän väheneminen

Vaaditun eläinyksikkömäärän täyttyminen katsotaan keskimääräisenä koko sitoumusvuoden ajalta. Toimenpiteissä, joissa vaaditaan tiettyä eläinyksikkömäärää tai hehtaarikohtaista eläinyksikkömäärää, eläinmäärän väheneminen sitoumuskauden aikana alle vaaditun aiheuttaa sitoumuksen päättymisen sekä korvauksen takaisinperinnän lukuun ottamatta tilanteita, joissa on kyseessä eläinmäärän tilapäinen väheneminen. Tilapäinen eläinmäärän väheneminen on kyseessä, jos väheneminen aiheutuu tietyn tuotantosuunnan edellyttämästä tuotantotauosta, kotieläinrakennuksen peruskorjauksesta tai laajentamisesta, tuotantosuunnan muuttamisesta tai muissa asetuksen (EU) N:o 1306/2013 2 artiklan 2 kohdan mukaisista tai vastaavista syistä.

Korvauksia ei ole maksettava takaisin, jos tilan eläinmäärä lyhytaikaisesti vähenee vastustettavan eläintaudin takia tai tilalta pois saneerattavan tartunnan takia. Lakisääteisesti vastustettavien tartuntojen hävittämisessä on noudatettava viranomaismääräyksiä ja muiden kuin lakisääteisesti vastustettavien tartuntojen osalta on noudatettava yleisesti hyväksyttyjä toimintatapoja.

Hehtaarikohtaiset eläinyksikkömäärät

Eläinmäärät tarkastetaan hallinnollisena tarkastuksena eläinrekisteristä ja eläinmäärät lasketaan tilalla. Vapaaehtoisten tuotantosidonnaisten eläinperusteisten suorien tukien ja maaseudun kehittämistoimenpiteiden eläinperusteisten toimenpiteiden valvontatulokset huomioidaan eläinmäärissä.

Maaseutualue

Toimenpiteessä M01 koulutus voi kohdentua ja toimenpiteen M04 alatoimenpiteessä 4.2 elintarvikkeiden valmistuksen (Non-Annex I) osalta sekä toimenpiteen M06 alatoimenpiteissä 6.2 ja 6.4 maaseudun yritysten rahoitusta voidaan myöntää vain mikroyrityksille ja pienille yrityksille, jotka sijaitsevat ohjelmatasolla määritellyllä maaseutualueella. Maaseutualuerajaukset on valmisteltu laajassa alueellisessa yhteistyössä, ne on käsitelty ohjelman seurantakomiteassa ja aluemääritys karttakuvauksena on tuen hakijoiden nähtävissä maaseutu.fi -internetsivuilla sekä jokaisen ELY-keskuksen internetsivuilla.

Ohjelman harkinnanvarainen rahoitus painottuu ydin- ja harvaan asutulle maaseutualueelle (Liitteet: Maaseutualueet ELY-keskuksittain ja aluesuunnitelmien tiivistelmä).

ELY-keskusten valmistelemissa maaseutualuemäärityksissä on hyödynnetty koko maan kattavia paikkatietoaineistoja. Suomen ympäristökeskus ylläpitää yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmää (YKR), johon on koottu aikasarjaa 250x250 metrin ruudukkoon koko maasta. Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen ruututietokantaan sekä väestörekisterikeskuksen rakennus- ja huoneistorekisterin tietoihin. Ruutupohjaiset tietoaineistot mahdollistavat hallinnollisista rajoista riippumattoman luokituksen, johon voidaan liittää muita hallinnollisista rajoista riippumattomia tietoaineistoja. Kaupunki-maaseutuluokituksen aineisto on vapaasti ladattavana aineistona OIVA-palvelussa.

Hallintoviranomaisen tehtävistä vastaavan elimen itse toteuttamat hankkeet

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten itse toteuttamia hankkeita eli ns. oman tuotannon hankkeita ei tueta (pl. tekninen apu). Oman tuotannon hankkeilla tarkoitetaan ELY-keskusten Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman alueellisesta myöntövaltuudesta tekemiä hanketukipäätöksiä, joita ELY-keskukset itse toteuttaisivat ja hallinnoisivat, ja joista ELY-keskukset itse tekisivät myös maksupäätökset.

Valintamenettelyt ja valintaperusteiden käyttö

Toimenpiteiden M01, M02, M04, M06, M07 ja M16 osalta käytetään kunkin toimenpiteen, alatoimenpiteen tai toimintatyypin mukaisia hyväksyttyjä ja julkisia tukikelpoisuusehtoja ja valintaperusteita hankkeiden valinnassa. Valtion ja EU:n julkiset myöntövaltuudet toimenpiteiden toteutukseen myönnetään koko kaudelle vuosittain määriteltyjen kehysten mukaisesti valtion budjetista vuosittain välittäville toimielimille, jotka toteuttavat jaksotetut haut alueellaan. Tiedot valintamenettelystä ja sen toteutuksesta sisällytetään seurantajärjestelmään.

Vastaavasti Leader-ryhmille jaetaan vuotuinen valtuus toteuttaa toimenpiteitä vastaavasti koko kautta koskevan kehyksen mukaisesti. Kukin Leader–ryhmä vastaa valintamenettelyistä ja valintaperusteiden käytöstä hankkeiden käsittelyssä.

Ennakoiden käyttö

Toimenpiteissä M01, M07, M16 ja M19 voidaan ottaa käyttöön ennakko, joka kuitenkin maksetaan hakijalle hankkeen kansallisen rahoituksen osuudesta. Ennakkoa koskevat ehdot kuvataan kansallisissa säädöksissä ja toimeenpanoa koskevat säännöt annetaan hallintoviranomaisen ja maksajaviranomaisen tuottamissa ohjeissa.

Yksinkertaistetut kustannusmenettelyt

Tuki voidaan toimenpiteissä M01, M04 (alatoimenpide 4.4), M06 (alatoimenpide 6.4), M07, M16 ja M19

myöntää kertakorvauksena ja välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 1303/2013 artiklojen 67 ja 68 ja (EU) N:o 1305/2013 mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä tarkemmin määrättyjä ehtoja ja periaatteita noudattaen.

Jos tukea ei myönnetä todellisten hyväksyttävien kustannusten perusteella, hankkeen tai toimintarahan välilliset kustannukset hyväksytään laskennallisina. Päätös välillisten kustannusten hyväksymisestä laskennallisina tehdään hankkeen koko toteuttamisajaksi ja se koskee hankkeen kaikkia toteuttajia. Laskennallisina välillisinä kustannuksina voidaan hyväksyä määrä, joka on 15 tai 24 prosenttia hankkeen tai toimintarahan hyväksyttävistä palkkauskustannuksista. Laskennallisia kustannuksia ei voida hyväksyä hankkeissa, jotka eivät sisällä palkkakustannuksia.

Hyväksyttävät kustannukset tai niiden osa voidaan maksaa yhtä useampana eränä, yhteensä kuitenkin enintään 100 000 euroa. Edellytyksenä kertakorvauksen myöntämiselle on, että hanke on luonteeltaan kertakorvaukseen soveltuva eikä hanketta toteuteta julkisena hankintana. Kertakorvausta haettaessa hakijan on toimitettava tuen suuruuden määrittelyä varten yksityiskohtainen kustannusarvio perusteluineen sekä arvio ulkopuolisilta tehtävistä hankinnoista.

Kertakorvausmenettelyä koskevassa tukipäätöksessä on yksilöitävä hankkeessa tehtävä tulos tai toimenpide ja toteutumisen todentamiseksi tarvittavat asiakirjat niin, että hankkeen toteutumisesta päätöksen mukaisesti voidaan varmistua. Hankkeen toteuttaminen voidaan jaotella erillisiin osiin, jos se hankkeen luonteen vuoksi on mahdollista. Kertakorvauksen määrää arvioitaessa on otettava huomioon käypä hintataso. Hankkeessa, jossa tuki on myönnetty kertakorvauksena, tukipäätöstä voidaan muuttaa vain toteuttamisajan osalta. Kertakorvausmenettelyllä rahoitetussa hankkeessa kustannusten tukikelpoisuuden edellytyksenä on, että hankkeessa aikaansaatu tulos tai tehty toimenpide on tuen myöntämistä koskevan päätöksen mukainen. Hankkeen muun julkisen rahoituksen hyväksymisen edellytyksenä on, että maksuhakemuksen yhteydessä toimitetaan tosite, josta rahoituksen toteutuminen voidaan todentaa.

Käytettyinä hankittavien koneiden, laitteiden ja välineiden tukeminen

Tuella edistetään pääsääntöisesti modernin teknologian käyttöönottamista. Tukea käytettyjen koneiden, laitteiden ja välineiden hankkimiseen voidaan myöntää pk-yrityksille alatoimenpiteistä M04.2 ja M06.4. Lisäksi käytettyinä hankittavia koneita ja laitteita voidaan tukea toimenpiteistä, jotka koskevat maaseudun kehittämishanketoimintaa (M01, M07 ja M16). Edellä kuvattu käytettyjen koneiden, laitteiden ja välineiden hankinta on siten mahdollista myös Leader-toimintatavan (M19) kautta toteutettavissa toimissa.

Käytettyjen koneiden, laitteiden ja välineiden hankkimisen tukemisen edellytyksenä on, että hankinta hyväksytään tukipäätöksessä. Hankinnan kohteen tulee teknisiltä ominaisuuksiltaan soveltua suunniteltuun käyttöön ja hankinnan olla perusteltua erityisissä tapauksissa, joissa yrityksen toiminnan kannalta välttämätöntä konetta tai laitetta ei ole tarkoituksenmukaista hankkia uutena tai korvaavaa palvelua ei ole kohtuullisin kustannuksin paikkakunnalla saatavilla. Tuen hakijan on selvitysten tai laskelmien avulla osoitettava myös käytetyn koneen tai laitteen kokonaistaloudellinen edullisuus, ottaen huomioon hankintahinta ja käyttöaika ja -kustannukset.

Bioenergian tuotannossa käytettävät ruoka- ja rehukasvit

Investointeja ja hankkeita, jotka kohdistuvat biopolttoaineiden tai bionesteiden tuotantoon, voidaan tukea vain, jos tuotanto täyttää direktiiviin 2009/28/EC perustuvassa biopolttoaineista ja bionesteistä annetussa laissa (393/2013) säädetyt kestävyyskriteerit. Kestävyyskriteereitä koskevissa asioissa Suomessa

toimivaltainen viranomainen on Energiavirasto: http://www.energiavirasto.fi/kestavyyskriteerit. Bioenergian tuotannossa käytettävien vilja-, sokeri- ja öljykasvien enimmäisosuuksien osalta noudatetaan kulloinkin voimassa olevia EU-säädöksiä.

Asetuksen (EY) N:o 1305/2013 mahdollistamassa yrityskokoluokassa ei Suomessa ole käytännössä mahdollisuuksia harjoittaa yksistään viljaan ja muihin tärkkelyspitoisiin kasveihin tai sokeri- ja öljykasveihin perustuvaa biopolttoaineiden, bionesteiden tai muun bioenergian tuotantoa kaupallisesti kannattavalla tavalla ja kaupallisessa mittakaavassa. Suomen pinta-alasta ¾ on metsien peitossa ja siten merkittävin bioenergian tuotannon potentiaali on puuraaka-aineen hyödyntämisessä.

Ruoka- ja rehukasveja käytetään Suomessa toistaiseksi hyvin vähän energian tuotantoon. Maatiloilla viljaa käytetään energiatarkoituksiin ainoastaan 0,1 % kotimaisesta käytöstä. Suomessa viljeltävistä öljykasveista rypsi ja rapsi käytetään elintarviketeollisuudessa. Rypsin viljelyala on noin 83 000 ha ja rapsin noin 10 000 ha. Kotimainen elintarviketeollisuus käyttää rypsiä ja rapsia huomattavasti enemmän kuin sitä Suomessa tuotetaan. Nykyisillä rypsin ja rapsin viljelypinta-aloilla saavutettava biodieseltuotannon lisäys olisi marginaalinen liikennepolttonesteiden kokonaiskäyttöön ja biodieseltarpeeseen verrattuna. Sokerin kulutus Suomessa on noin 200 000 tonnia vuosittain. Sokerin omavaraisuusaste on laskenut alle 50 %:iin. Huomattava osuus sokerista tuodaan ulkomailta. Maissia Suomessa viljeltiin vuonna 2013 yhteensä vain noin 320 ha peltoalalla rehuksi ja tuorekäyttöön. Tämä on noin 0,01 % käytössä olevasta peltoalasta.

Ruoka- ja rehukasveja voidaan käyttää bioenergian (kuten biokaasun) tuotantoon vain rajoitetusti. Kansallisen energia- ja ilmastostrategian (2013) mukaan Suomessa maatalouspohjaisen biomassan energiakäytön edistämisessä ja kehittämisessä painopiste on muissa kuin ravinnoksi käytettävissä biomassoissa. Tämä linjaus ei tue ruuaksi tai rehuksi kelpaavien kasvien käyttämistä energiaksi ja pääpaino uusiutuvan energian raaka-aineissa on muissa biomassoissa kuten jätteissä, tähteissä ja lignoselluloosassa. Toistaiseksi biopolttoaineiden ja -nesteiden tuotanto Suomessa perustuu valtaosin tuontiraaka-aineisiin ja jossain määrin kotimaisiin jäte- ja tähderaaka-aineisiin. Tämän vuoksi voidaan arvioida, ettei biopolttoaineiden tuotannolla ole ollut vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen, vesivaroihin, veden laatuun ja maaperän laatuun. Tuontiraaka-aineisiin perustuva uusiutuvan energian tuotanto ei taas toteuttaisi maaseudun kehittämisen aluelähtöisiä tavoitteita. Vastuullisen ja ympäristöystävällisen energiantuotannon edistämiseksi ruoka- ja rehukäyttöön kelpaamattomia eriä, surkastuneita siemeniä ja rikkakasvien siemeniä sekä peltokasvien jalostusprosesseista saatavia elintarviketeollisuuden sivutuotteita kuten viljansiementen kuorta sekä muuta tähdemateriaalia voidaan sen sijaan hyödyntää esimerkiksi biopolttolaitoksissa uusiutuvan energian tuotantoon ja edistää vähähiilistä taloutta sekä integroida kestävän kehityksen taloudellinen ulottuvuus ympäristönhyötyihin.

Seurantaa ja arviointia varten tarvittavien tietojen toimittaminen

Maaseutuohjelman toimenpiteiden mukaista tukea saavien tuensaajien ja paikallisten toimintaryhmien on sitouduttava toimittamaan kaikki tarvittavat tiedot ohjelman seurannan ja arvioinnin mahdollistamiseksi. Osa tiedoista kerätään tukihakujen yhteydessä ja osa erillisillä kyselyillä.

Taulukko 8.1.b. Täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset (GAEC)

GAEC	Kansallinen toimeenpano
GAEC 1: Suojakaistojen perustaminen vesistöjen varsille	Nitraattiasetuksen mukaiset suojakaistat
GAEC 2: Kasteluveden käyttöä koskevien lupamenettelyjen noudattaminen, jos lupa edellytetään	Kasteluveden käyttöä koskevien lupamenettelyjen noudattaminen tilanteissa, joissa lupaa edellytetään
GAEC 3: Pohjaveden suojelu pilaantumista vastaan	Pohjaveden suojeleminen tiettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamalta pilaantumiselta
GAEC 4: Vähimmäiskasvipeite	Viljelemättömän pellon kasvipeitteisyys
GAEC 5: Maanhoidon vähimmäistaso kulloisenkin paikan olosuhteiden mukaan eroosion rajoittamiseksi	Pientareet Viljellyn maatalousmaan hoito
GAEC 6: Maan orgaanisen aineksen säilyttäminen soveltuvilla käytännöillä	Sängen polttokielto
GAEC 7: Maisemapiirteiden säilyttäminen, ja lisämahdollisuutena toimenpiteet haitallisten vieraskasvilajien torjumiseksi	Luonnonsuojelulain mukaisesti suojeltujen puuryhmien ja yksittäisten puiden säilyttäminen, ml. puiden leikkuukielto lintujen pesimäaikana Hukkakauran ja jättiputkien leviämisen estäminen

Taulukko 8.1.b Täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset

Ympäristökorvauksen sitoumuksen ja sopimusten sekä luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksen pinta-alan väheneminen.

Pinta-alan väheneminen	*Ympäristökorvauksen ja luonnonmukaisen tuotannon sitoumukset*	a) Sitoutuneen viljelijän peltoala voi vähentyä 5 hehtaarin alarajaan asti (puutarhaviljelyssä 1 hehtaariin), jos peltoa siirtyy toisen henkilön/tahon hallintaan. Kyseessä oleva toinen henkilö/taho voi olla sitoutunut tai ei. Jos ala vähenee alle 5 hehtaarin (puutarhaviljelyssä alle 1 hehtaarin), sitoumus lakkaa. Takaisinperintää ei tehdä (1305/2013, 47 art. 2 kohta). b) Sitoutuneen viljelijän peltoala voi vähentyä 5 hehtaarin alarajaan asti (puutarhaviljelyssä 1 hehtaariin) uusjakotoimituksen tai tilusjärjestelyjen kautta, jos alaa siirtyy toisen henkilön/tahon hallintaan. Kyseessä oleva toinen henkilö voi olla sitoutunut tai ei. Jos ala vähenee alle 5 hehtaariin (puutarhaviljelyssä alle 1 hehtaariin), sitoumus lakkaa. Takaisinperintää ei tehdä 1305/2013, 47 art. 3 kohta). c) Sitoutuneen viljelijän peltoala voi vähentyä 5 hehtaarin alarajaan asti (puutarhaviljelyssä 1 hehtaariin) ylivoimaisen esteen tai poikkeuksellisen olosuhteen vuoksi. Jos ala vähenee alle 5 hehtaarin (puutarhaviljelyssä alle 1 hehtaarin), sitoumus lakkaa. Takaisinperintää ei tehdä (1305/2013, 47 art. 4 kohta). d) Sitoutuneelta viljelijältä poistuu sitoumukseen sisältyvää peltoalaa maatalouskäytöstä (esim. talonrakentaminen, tienteko, golfkenttä, maneesi, kompostointikenttä). Alalle maksetut korvaukset peritään takaisin. (1306/2013, 54 art.).
	Ympäristökorvauksen ympäristösopimukset (ei alkuperäisrotujen kasvatus)	Jos sopimuksesta poistuu alaa (esim. talonrakentaminen, tien rakentaminen, golfkenttä tai vastaava maankäyttömuodon muutos) siten, ettei poistettavaa alaa koskevia toimenpiteitä voida enää toteuttaa, sopimuksesta poistetulle alalle maksetut korvaukset peritään takaisin. Jos sopimusala tämän vuoksi pienenee alle vähimmäisalan, sopimus puretaan ja kaikki siitä maksetut korvaukset peritään takaisin ((EU) N:o 1306/2013, 54 art.). Sopimusala voi kuitenkin vähentyä toimen ehdoissa määriteltyyn minimipinta-alaan asti, jos ala siirtyy toisen henkilön/tahon hallintaan. Kyseessä oleva toinen henkilö/taho voi jatkaa sopimuksen toteuttamista, jos tuensaajan tukikelpoisuuden edellytykset täyttyvät tai luopua sopimuksesta. Jos ala vähenee alle minimipinta-alan, sopimus lakkaa. Takaisinperintää ei tässä vähenemistilanteessa tehdä ((EU) N:o 1305/2013, 47 art. 2 kohta). Vastaavasti menetellään, jos sopimusala vähenee uusjakotoimituksen tai tilusjärjestelyjen kautta ((EU) N:o 1305/2013, 47 art. 3 kohta) tai ylivoimaisen esteen tai poikkeuksellisen olosuhteen vuoksi ((EU) N:o 1305/2013, 47 art. 4 kohta).

Taulukko 8.1.c Sitoumus- ja sopimuspinta-alan väheneminen

Taulukko 8.1.a. Täydentävien ehtojen lakisääteiset hoitovaatimukset (osat 1, 2 ja 3)

Osa 1: Ympäristöä, ilmastonmuutosta ja maan hyvää maatalouskuntoa koskevat lakisääteiset hoitovaatimukset

Hoitovaatimus	Euroopan unionin säännös	Noudatettava kansallinen täytäntöönpanosäännös tai täydentävä säännös
1	Neuvoston direktiivi 91/676/ETY vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta 4 ja 5 artikla	Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014) 5 §, 7 §:n 1 ja 5-8 momentti, 8 §, 10 §:n 1-3, 5-8 ja 10 momentti sekä 11-13, 15 ja 16 §
2	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY luonnonvaraisten lintujen suojelusta 3 artiklan 1 kohta, 3 artiklan 2 kohdan b alakohta, 4 artiklan 1,2 ja 4 kohta	Luonnonsuojelulaki (1096/1996) 9 §, 24 ja 25 §:n nojalla tehdyt suojelupäätökset, 47 §:n nojalla tehdyt lintuja koskevat suojelupäätökset, 64 a ja 65 b § sekä 65 c §:n nojalla tehdyt päätökset.
3	Neuvoston direktiivi 92/43/ETY luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 6 artiklan 1 ja 2 kohta	Luonnonsuojelulaki 9 §, 24 ja 25 §:n nojalla tehdyt suojelupäätökset 64 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen alueiden osalta, 64 a ja 65 b § sekä 65 c §:n nojalla tehdyt päätökset.

Taulukko 8.1.a. Lakisääteiset hoitovaatimukset, osa 1

Osa 2: Kansanterveyttä, eläinten terveyttä ja kasvien terveyttä koskevat lakisääteiset hoitovaatimukset

Hoitovaatimus	Euroopan unionin säännös	Noudatettava kansallinen täytäntöönpanosäännös tai täydentävä säännös
4	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 178/2002 elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä 14 ja 15 artikla, 17 artiklan 1 kohta* sekä 18, 19 ja 20 artikla * sellaisena kuin se on pantu täytäntöön erityisesti seuraavilla säännöksillä: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 470/2009 yhteisön menettelyistä farmakologisesti vaikuttavien aineiden jäämien enimmäismäärien vahvistamiseksi eläimistä saatavissa elintarvikkeissa, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2377/90 kumoamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/82/EY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 726/2004 muuttamisesta 14 artikla Komission asetus (EY) N:o 37/2010 farmakologisesti vaikuttavista aineista ja niiden eläinperäisissä elintarvikkeissa esiintyvien jäämien enimmäismääriä koskevasta luokituksesta liite Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 852/2004 elintarvikehygieniasta 4 artiklan 1 kohta sekä liitteessä I olevan A osan II jakson 4 kohdan g, h ja j alakohta, 5 kohdan f ja h alakohta ja 6 kohta sekä III jakson 8 kohdan a, b, d ja e alakohta ja 9 kohdan a ja c alakohta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 853/2004 eläinperäisiä elintarvikkeita koskevista erityisistä hygieniasäännöistä 3 artiklan 1 kohta ja liitteen III IX jakson I luvun 1 kohdan b, c, d ja e alakohta, 2 kohdan a alakohdan i, ii ja iii alakohta, b alakohdan i ja ii alakohta sekä c alakohta, 3 kohta, 4 kohta, 5 kohta, II luvun osan A 1, 2, 3 ja 4 kohta, osan B 1 kohdan a ja d alakohta, 2 kohta, 4 kohdan a ja b alakohta, liitteen III X jakson I luvun 1 kohta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 183/2005 rehuhygieniaa koskevista vaatimuksista 5 artiklan 1 kohta ja liitteen I osan A I jakson 4 kohdan e ja g alakohta, II jakson 2 kohdan a, b ja e alakohta, 5 artiklan 5 kohta sekä liitteen III 1 ja 2 kohta, 5 artiklan 6 kohta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 396/2005 torjunta-ainejäämien enimmäismääristä kasvi- ja eläinperäisissä elintarvikkeissa ja rehuissa tai niiden pinnalla sekä neuvoston direktiivin 91/414/ETY muuttamisesta 18 artikla	Elintarvikelaki (23/2006) 22 § Maa- ja metsätalousministeriön asetus elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta (1368/2011) 5 §:n 2 ja 3 momentti ja 7 §, liitteen 1 johdanto-osa sekä liitteessä 2 olevan 4 luvun 4.2 kohdan 2—5 alakohta ja 4.3 kohdan 1, 2 ja 6 alakohta ja 4.4 kohdan 4 alakohta ja liitteen 5 luku. Laki eläinten lääkitsemisestä (387/2014) 8 ja 9 §:n nojalla säädetyt lääkkeen, lääkeaineen ja lääkevalmisteen käyttöä koskevat kiellot sekä 10 §:n 1 momentti sekä11 § ja 12 § 1—3 momentti Valtioneuvoston asetus (1054/2014) eräiden lääkeaineiden käytön kieltämisestä eläimille, 4 §:n 5 kohta) Maa- ja metsätalousministeriön asetus lääkkeiden käytöstä ja luovutuksesta eläinlääkinnässä (948/2014), liitteessä 2 olevan 1 luvun 4 kohta Maa- ja metsätalousministeriön asetus tuotantoeläinten lääkityksestä pidettävästä kirjanpidosta (949/2014) 4 ja 5§

Taulukko 8.1.a Lakisääteiset hoitovaatimukset, osa 2a

5	Neuvoston direktiivi 96/22/ETY tiettyjen hormonaalista tai tyrostaattista vaikutusta omaavien aineiden ja beta-agonistien käytön kieltämisestä kotieläintuotannossa 3 artikla a, b, d ja e alakohta sekä 4, 5 ja 7 artikla	Laki eläinten lääkitsemisestä (387/2014) 10 §:n 1 momentti Maa- ja metsätalousministeriön asetus tuotantoeläinten lääkityksestä pidettävästä kirjanpidosta (949/2014) 4 ja 5 §) Valtioneuvoston asetus eräiden lääkeaineiden käytön kieltämisestä eläimille(1054/2014) 4 §:n 1-4 kohta ja 6-7 §)
6	Neuvoston direktiivi 2008/71/EY sikojen tunnistamisesta ja rekisteröinnistä 3, 4 ja 5 artikla	Laki eläintunnistusjärjestelmästä (238/2010) 9, 11, 19 ja 21 §; Maa- ja metsätalousministeriön asetus sikaeläinten tunnistamisesta (720/2012) 5—8 §
7	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1760/2000 nautaeläinten tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmän käyttöönottamisesta sekä naudanlihan ja naudanlihatuotteiden pakollisesta merkitsemisestä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 820/97 kumoamisesta 4 ja 7 artikla	Laki eläintunnistusjärjestelmästä (238/2010) 13, 19 ja 21 §; Maa- ja metsätalousministeriön asetus nautaeläinten merkitsemisestä ja rekisteröinnistä (1391/2006) 6—10, 14 ja 15 §
8	Neuvoston asetus (EY) N:o 21/2004 lammas- ja vuohieläinten tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmän käyttöönottamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1782/2003 ja direktiivien 92/102/ETY ja 64/432/ETY muuttamisesta 3—5 artikla	Laki eläintunnistusjärjestelmästä (238/2010) 13, 19 ja 21 §; Maa- ja metsätalousministeriön asetus lammas- ja vuohieläinten merkitsemisestä ja rekisteröinnistä (469/2005) 6, 8—10, 13 ja 14 §
9	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 999/2001 tiettyjen tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden ehkäisyä, valvontaa ja hävittämistä koskevista säännöistä 7, 11—13 ja 15 artikla	Eläintautilaki (441/2013) 14 ja 19 § sekä 4 luvun säännösten nojalla annetut päätökset tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden vastustamiseksi
10	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1107/2009 kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta sekä neuvoston direktiivien 79/117/ETY ja 92/414/ETY kumoamisesta 55 artiklan ensimmäinen ja toinen virke	

Taulukko 8.1.a Lakisääteiset hoitovaatimukset, osa 2b

Osa 3: Eläinten hyvinvointia koskevat lakisääteiset hoitovaatimukset

Hoitovaatimus	Euroopan unionin säännös	Noudatettava kansallinen täytäntöönpanosäännös tai täydentävä säännös
11, 12 ja 13	Neuvoston direktiivi 2008/119/EY vasikoiden suojelun vähimmäisvaatimuksista, 3 ja 4 artikla Neuvoston direktiivi 2008/120/EY sikojen suojelun vähimmäisvaatimuksista, 3 artikla ja 4 artiklan 1 kohta Neuvoston direktiivi 98/58/EY tuotantoeläinten suojelusta, 4 artikla	Eläinsuojelulaki (247/1996) 3 §:n 1 momentin ensimmäinen ja toinen virke, 4-5 §, 6 §:n 1 momentin toinen ja kolmas virke, 7 § (siat, kanat ja broilerit) 26 a §, 26 b § (broilerit) sekä 26 c §:n 3 ja 4 momentti (broilereiden kasvatustiheys) Eläinsuojeluasetus (396/1996) 1 §, 2 § lukuun ottamatta 1 momentin viimeistä virkettä, 3—4 ja 6—11§, 14 §:n 6 a kohta sekä 23 § *Eläinlajikohtaisten asetusten säännökset:* Valtioneuvoston asetus nautojen suojelusta (592/2010) lukuun ottamatta 3 §:n 3 momentin toista ja kolmatta virkettä, 4 §:n 1 momentin viimeistä virkettä, 5 §:n 3 momenttia, 6 §:n 5 momenttia, 9 §:n 1 momenttia, 11 §:n 2 momentin viimeistä virkettä ja 3 ja 4 momenttia, 12 §:n 2 momenttia sekä 15-17 §:ää Valtioneuvoston asetus sikojen suojelusta (629/2012) lukuun ottamatta 4 §:n 4 momentin toista virkettä sekä 5 ja 6 momenttia ja 5 §:n 4 momenttia. Valtioneuvoston asetus lampaiden suojelusta (587/2010) lukuun ottamatta 3 §:n 2 momenttia, 5 §:n 1 ja 2 momentin viimeistä virkettä, 7 §:n viimeistä virkettä ja 9 §:n 2 momentin viimeistä virkettä ja 3 momenttia sekä 10 §:n 1 momentin ensimmäistä ja kolmatta virkettä ja 2 momenttia sekä 13—15 §:ää. Valtioneuvoston asetus vuohien suojelusta (589/2010) lukuun ottamatta 3 §:n 2 momenttia, 5 §:n 1 ja 3 momentin viimeistä virkettä, 7 §:n 2 momenttia, 9 §:n 2 momentin viimeistä virkettä ja 3 ja 4 momenttia sekä 12 ja 13 §:ää Valtioneuvoston asetus tarhattavien peurojen suojelusta (590/2010) lukuun ottamatta 3 §:n 2 momentin ensimmäistä virkettä Valtioneuvoston asetus strutsieläinten suojelusta (676/2010) lukuun ottamatta 3 §:n 1 momentin toista virkettä, 2 momentin viimeistä virkettä ja 5 momentin ensimmäistä ja kolmatta virkettä, 4 §:n 1 momentin toista ja kolmatta virkettä, 6 §:n 3 momentista muuta kuin ensimmäistä virkettä ja 6 §:n 4 momenttia, 8 §:n 1 momentin viimeistä virkettä ja 2 ja 3 momenttia, 9 §:n 1 ja 2 momenttia, 3 momentin viimeistä virkettä sekä 11 §:ää Valtioneuvoston asetus kanojen suojelusta (673/2010) lukuun ottamatta 3 §:n 3 momentin viimeistä virkettä, 4 §:n 4 momenttia, 5 §:n 1 momentin viimeistä virkettä, 8 §:n 2 momenttia, 11 §:n 4 momenttia ja 14 §:ää Valtioneuvoston asetus hevosten suojelusta (588/2010) lukuun ottamatta 2 §:n 4 momenttia, 3 §:n 3 momentin toista virkettä, 4 §:n 1 momentin viimeistä virkettä, 6 §:n 3 momenttia ja 8 §:n 1, 3 ja 4 momenttia Valtioneuvoston asetus tarhattavien biisonien suojelusta (591/2010)

Taulukko 8.1.a Lakisääteiset hoitovaatimukset, osa 3a

		Valtioneuvoston asetus turkiseläinten suojelusta (1084/2011) lukuun ottamatta 3 §:n 1 momentista muuta kuin ensimmäistä virkettä, 3 §:n 2 momenttia ja 4 momentin toista virkettä, 4 §:n 5 momenttia, 8 §:n 1 momenttia, 9 §:n 2—4 momenttia sekä 10 ja 12 §:ää Valtioneuvoston asetus ankkojen ja hanhien suojelusta (675/2010) lukuun ottamatta 3 §:n 3 momentin viimeistä virkettä ja 4 momenttia, 4 §:n 1 momentin toista virkettä ja 2 momentista muuta kuin ensimmäistä virkettä, 5 §:n 3 momenttia, 8 §:n 3 momenttia sekä 9 §:n 1—3 momenttia Valtioneuvoston asetus kalkkunoiden suojelusta (677/2010) lukuun ottamatta 3 §:n 3 ja 5 momenttia, 4 §:n 1 momenttia ja 2 momentin viimeistä virkettä, 5 §:n 4 momenttia, 6 §:n 5 momenttia, 8 §:n 3 ja 4 momenttia sekä 9 §:ää Valtioneuvoston asetus broilereiden suojelusta (375/2011) lukuun ottamatta 3 §:n 3 momentin viimeistä virkettä, 4 §:n 4 momenttia ja 5 momentin viimeistä virkettä sekä 9, 11—16, 18 ja 19 §:ää

Taulukko 8.1.a Lakisääteiset hoitovaatimukset, osa 3b

Taulukko 8.1.e. Muuntokertoimet eläinten muuttamiseksi eläinyksiköiksi

Eläinlaji	Eläinyksikköä (ey)
Naudat	
- sonnit, lehmät ja muut yli 2-vuotiaat naudat	1,0
- 6 kk - 2 vuotiaat	0,6
- alle 6 kk	0,4
Hevoset yli 6 kk	1,0
Lampaat ja vuohet	
- yli 1-vuotiaat	0,2
- karitsat ja kilit (vähintään 2 kk)	0,06
Emakot	0,5
Muut siat	0,3
- vieroitetut porsaat: 0-3 kk ikäluokasta	2/3
Siipikarja	
- munivat kanat ja emolinnut	0,014
- broilerit	0,007
- broilerien emolinnut	0,02
- kalkkunoiden emolinnut	0,05
- muu siipikarja	0,03

Taulukko 8.1.e. Eläinyksiköt

Ympäristökorvauksen sitoumuksen ja sopimusten sekä luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksen pinta-alan kasvaminen ja lohkojen pinta-alan muuttuminen.

Pinta-alan kasvaminen	*Ympäristökorvauksen ja luonnonmukaisen tuotannon sitoumukset*	a) Sitoutuneen viljelijä peltoala voi kasvaa rajoituksetta korvauskelpoisella peltoalalla, joka tulee toiselta sitoutuneelta viljelijältä. Sitoumusta ei tästä syystä muuteta. Korvaus maksetaan muutoksen jälkeen uuden tilanteen mukaisena (1305/2013, 47 art. 2 kohta). b) Sitoutuneen viljelijän peltoala voi kasvaa korvauskelpoisella peltoalalla, joka tulee ei-sitoutuneelta viljelijältä. Vuosina 2016, 2017 2018, 2019 ja 2020 toimitaan seuraavasti: Jos uusi ala on enintään 5 hehtaaria vuodessa, se liitetään sitoumukseen (ei tehdä sitoumuksen muutosta). Jos ala on suurempi kuin 5 hehtaaria, on tehtävä uusi sitoumus (807/2014, 15 art.). Uusia aloja voidaan liittää ja sitoumuksia tehdä vain, jos siihen on määrärahoja.
	Ympäristökorvauksen ympäristösopimukset (ei alkuperäisrotujen kasvatus)	Jos tuensaaja haluaa lisätä sopimusalaa, hänen on haettava uuden alan kattavaa sopimusta seuraavassa tukihaussa. Vaihtoehtoisesti hän voi hakea uutta, aiemman ja uuden sopimusalan kattavaa sopimusta seuraavassa tukihaussa. Tällöin alkaa uusi viisivuotinen sopimus (807/2014, 15 art).
Lohkon pinta-alan muuttuminen	*Ympäristökorvauksen sitoumukset ja sopimukset sekä luonnonmukaisen tuotannon sitoumus*	Yksittäisen lohkon pinta-ala voi muuttua peltolohkorekisterin ajantasaistuksen tai valvonnan johdosta. Jos lohkon pinta-ala pienenee, seuraamukset toteutetaan valvontasääntöjen mukaan (takaisinperintä näytön mukaan enintään 4 vuodelta) (Neuvoston asetus (EY, EURATOM) N:o 2988/95, 3 art. sekä 640/2014 18 ja 19 artikla). Jos pinta-ala kasvaa, korvaukset maksetaan muuttuneen pinta-alan mukaisina seuraavina vuosina. Lohkon pinta-alan muuttumisen vuoksi ei tehdä muutosta sitoumukseen/sopimukseen paitsi jos on kyse maatalouskäytöstä poistuneesta peltoalasta.

Taulukko 8.1.d Sitoumusten ja sopmusten alan kasvaminen ja muuttuminen

8.2. Toimenpidekohtainen kuvaus

8.2.1. M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)

8.2.1.1. Oikeusperusta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 14 artikla

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 1303/2013

Komission asetus (EU) N:o 807/2014 (delegoitu asetus)

Komission asetuksen (EU) N:o 808/2014 6 artikla (toimeenpanoasetus)

8.2.1.2. Yleinen kuvaus toimenpiteestä, mukaan lukien sen toimenpidelogiikka ja miten sillä edistetään kohdealoja ja monialaisia tavoitteita

Toimenpide sisältää alatoimenpiteet

1.1 tuki ammatilliseen koulutukseen ja pätevyyden hankkimiseen ja

1.2 tuki esittely- ja tiedotustoimintaan

Alatoimenpidettä 1.3 tuki tilanhoitoa koskevaan vaihtoon ja tilavierailuihin ei oteta käyttöön erillisenä alatoimenpiteenä, mutta tila- ja yritysvierailuja voidaan toteuttaa muiden alatoimenpiteiden yhteydessä.

Toimenpiteessä toteutetaan hankkeita, jotka parantavat maaseutuyrittämiseen ja sen uudistamiseen liittyvää ammattitaitoa ja osaamista. Hankkeilla lisätään myös alueen yrittäjien ja toimijoiden tietämystä ja valmiutta yhteistyöhön ja uusiin kehittämistoimenpiteisiin. Hankkeilla voidaan lisätä viljelijöiden ja muiden maaseudun yrittäjien kansainvälistä osaamista ja yhteistyötä.

Viljelijöiden, metsänomistajien, elintarvikealalla toimivien henkilöiden ja maaseudun pk-yritysten pitäisi hankkimansa osaamisen ja tiedon ansiosta pystyä parantamaan erityisesti kilpailukykyään ja resurssitehokkuuttaan sekä kohentamaan ympäristönsuojelun tasoaan ja edistämään samalla maaseudun elinkeinoelämän kestävyyttä.

Tavoitteena on lisätä mm. yritysten johtamiseen ja kehittämiseen, markkinointiin, ympäristöön, vesienhoitoon ja energiatehokkuuteen liittyvää osaamista ja omaehtoista ammattiosaamisen ajan tasalla pitämistä sekä tietopohjan vahvistamista. Näin luodaan edellytyksiä uusien liiketoiminta-alueiden ja innovatiivisen yritystoiminnan kehittymiselle.

Leader-toimintatavan kautta lisätään erityisesti maaseudun yrittäjien ja asukkaiden tietoisuutta ja osaamista mm. energiatehokkuuteen, tietotekniikan ja etäyhteyksien hyödyntämiseen, paikallisvaikuttamisen mahdollisuuksiin ja yrittämiseen liittyen. Tavoitteena on yhdistysten, kolmannen sektorin toimijoiden sekä maaseudun asukkaiden osaamisen lisääminen.

Toimenpiteellä parannetaan maahanmuuttajien kotoutumisen mahdollisuuksia maaseudulla tiedon ja taidon

lisäämisen kautta.

Kehittämishankkeen tuki maksetaan avustuksena hankkeen toteuttajalle.

Toimenpide on ns. läpileikkaava toimenpide ja sillä on vaikutuksia kohdealoihin

- 1A: Innovaatioiden ja tietämyspohjan edistäminen maaseutualueilla
- 1B: Yhteyksien vahvistaminen maatalouden, ruoan tuotannon, metsätalouden, tutkimuksen ja innovaatioiden välillä
- 1C: Elinikäisen oppimisen ja ammatillisen koulutuksen edistäminen maa- ja metsätaloudessa
- 2A: Kaikkien maatilojen taloudellisen toimintakyvyn parantaminen sekä maatilojen rakenneuudistuksen ja nykyaikaistamisen helpottaminen, erityisesti tarkoituksena lisätä markkinoille osallistumista ja markkinasuuntautumista kuin myös maatalouden monipuolistamista
- 2B: Riittävän ammattitaitoisten viljelijöiden maatalousalalle pääsyn ja erityisesti sukupolven vaihdosten helpottaminen maataloussektorilla
- 3A: Alkutuottajien kytkeminen paremmin ruokaketjuun laatujärjestelmien ja paikallisten markkinoiden edistämisen sekä lyhyiden jakeluketjujen avulla, tuottajaryhmät ja toimialaorganisaatiot sekä eläinten hyvinvoinnin edistäminen
- 3B: Maatilojen riskien ennaltaehkäisyn ja hallinnan tukeminen
- 4A: Euroopan maisemien tilan ja luonnon monimuotoisuuden (mukaan lukien Natura 2000- ja arvokkaat luontoalueet) ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen
- 4B: Vesien ja maan hoidon edistäminen sekä vesipuitedirektiivin tavoitteisiin vastaaminen
- 4C: Eroosion estäminen ja maaperän hoidon parantaminen
- 5A: Maatalouden vedenkäytön tehostaminen
- 5B: Maatalouden ja elintarvikejalostuksen energiatehokkuuden lisääminen
- 5C: Uusiutuvien energialähteiden sekä biotalouteen tarkoitettujen sivutuotteiden, jätteiden, jäännösten ja muiden kuin elintarvikkeiksi tarkoitettujen raaka-aineiden hankinnan ja käytön helpottaminen
- 5D: Maatalouden kasvihuonekaasu- ja ammoniakkipäästöjen vähentäminen
- 5E: Hiilen sitomisen edistäminen maa- ja metsätaloudessa
- 6A: Monipuolistamisen, uusien pienyritysten perustamisen ja kehittämisen sekä työpaikkojen perustamisen edistäminen
- 6B: Maaseutualueiden paikallisen kehittämisen edistäminen
- 6C: Maaseutualueiden tieto- ja viestintäteknologian saavutettavuuden, käytön ja laadun parantaminen.

Koulutuksen ja tiedonvälitystoimien avulla lisätään maaseutuyrittäjien ja viljelijöiden tietämystä ja osaamista ilmasto- ja ympäristökysymyksissä sekä kasvatetaan uusiutuvan energian tuotantoon ja käyttöön sekä energiansäästöön liittyvää osaamista. Tavoitteena on lisätä vesienhoitoon, luonnon monimuotoisuuteen, geneettiseen monimuotoisuuteen ja ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen liittyvää osaamista. Uusimman tutkimustiedon välittämisen kautta mahdollistetaan innovaatioiden käyttöönottoa ja parannetaan energiatehokkuutta. Toimenpiteellä lisätään yrittäjien ja maaseudun asukkaiden osaamista uusien ratkaisujen ja toimintamallien kehittämiseksi ja sillä on vaikutusta innovaatiotavoitteen toteutumiseen. Toimenpiteen kohderyhmänä ovat maa- ja metsätalous- sekä elintarvikealoilla toimivat henkilöt sekä maaseutualueilla toimivat mikro- ja pk-yritykset ja yhdistykset ja maaseudun asukkaat.

Esimerkkejä koulutus- ja tiedonvälityshankkeiden tavoitteista:

- yritystoiminnan kehittäminen: johtaminen, tuottavuus, kilpailukyky, talouden hallinta, liiketoimintamallin ja liiketoiminnan uudistaminen, markkina- ja asiakaslähtöisyys, kustannustehokkuus, kansainvälisyys (verkostot ja kauppa), toimialoittaiset erityistarpeet (esim. elintarvikealan yritystoimintaan, matkailuun liittyvä ja muu biotaloutta edistävä koulutus), uutta tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntävä liiketoiminta ja sosiaalisen median hyödyntäminen yritysten viestinnässä, verkostoituminen, yhteistyön ja verkostojen hyödyntäminen;
- tiedonvälitys julkiselle ja yksityiselle sektorille sekä kuluttajille maaseutuelinkeinojen merkityksestä ja esimerkiksi elintarviketuotannosta. Julkisista ja yksityisistä hankinnoista vastaavien tahojen tiedon lisääminen maaseutuelinkeinoista ja niiden tarjoamista mahdollisuuksista;
- muutostilanteiden hallinta tuotantoedellytysten muuttuessa, tilojen ja yritysten laajentuessa, omistajan- ja sukupolvenvaihdosten yhteydessä sekä omistusrakenteiden kehittäminen;
- ympäristön tilan parantaminen, kestävä luonnonvarojen käyttö, ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen (kestävät ja ympäristöystävälliset tuotantotavat, vesiensuojelu ja ympäristöasiat, luonnon monimuotoisuus, maiseman- ja luonnonhoito);
- uusiutuvan energian tuotannon ja käytön lisääntyminen, energia- ja resurssitehokkuus, hajautetut energiaratkaisut;
- viljelijöiden ja muiden yrittäjien hyvinvoinnin parantaminen;
- eläinten hyvinvoinnin lisääntyminen, alkuperäiseläinrotujen geneettisen monimuotoisuuden säilyttäminen;
- tietoisuuden lisääminen laatujärjestelmistä ml. vapaaehtoisia laatuilmaisuja koskevat merkintäjärjestelmät;
- uusien tuote- ja palveluinnovaatioiden syntymistä ja kaupallistamista edistävä osaaminen sekä uudet palvelujen järjestämisen muodot ja toimintatavat;
- tiedonvälitys maaseudun kehittämisvälineistä, -mahdollisuuksista ja tuloksista.

Osa toimenpiteen toimista arvioidaan toteutettavan Leader-toimintavan mukaisesti. Paikalliset Leader-ryhmät keskittyvät rahoittamaan hankkeita, joissa hyöty jää paikallisille yrittäjille, muille toimijoille ja asukkaille. Leader-ryhmien paikallista strategiaa toteuttavien hankkeiden ei välttämättä tarvitse olla toimenpiteiden mukaisia, vaan riittää, että ne toteuttavat Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman rajoissa jotakin unionin prioriteeteista.

Esimerkkejä Leader-rahoituksella toteutettavien hankkeiden teemoista:

- tietotekniikan hyödyntäminen palveluissa ja arjen käytännöissä, etäyhteyksien käyttö ja niiden hyödyntäminen;
- alkuvaiheen yrittäjyys, yhteismuotoinen yrittäjyys (esim. osuuskuntayrittäminen, yrittäjyyden mentorointikoulutusmallit), muutostilanteiden hallinta;
- asumisen ympäristö- ja energiakysymykset, kuten haja-asutusalueiden vesi- ja jätehuolto, paikalliset, hajautetut ratkaisut energiakysymyksissä, maiseman ja vesienhoitoon, lasten ja nuorten ympäristöosaaminen (ympäristökasvatus);
- paikallisvaikuttamisen mahdollisuudet, yhteisöllisyys, osallistumisen ja aktiivisuuden kehittämiseen ja toteutumiseen;
- teiden kunnossapito ja muut yhteiset infrastruktuuriasiat;
- kolmannen sektorin rooli maaseudun palvelujen tuottajana ja organisoijana;
- maaseudun turvallisuuskysymykset;

- kulttuuri ja luovat alat.

8.2.1.3. Laajuus, tuen taso, tuensaajat sekä tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä eriteltynä tarvittaessa alatoimenpiteittäin ja/tai toimintatyypeittäin. Kunkin toimintatyypin osalta tukikelpoiset kustannukset, tukikelpoisuusedellytykset, sovellettavat määrät ja tukiprosentit sekä valintaperusteiden vahvistamisen periaatteet

8.2.1.3.1. 1.1. Tuki ammatilliseen koulutukseen ja pätevyyden hankkimiseen

Alatoimenpide:

- 1.1 – tuki ammatillista koulutusta ja taitojen hankkimista koskeville toimille

8.2.1.3.1.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimenpiteessä toteutetaan hankkeita, joilla helpotetaan eri tavoin tieteellisen tiedon, innovaatioiden ja muun osaamisen saattamista viljelijöiden, metsänomistajien, elintarvikealalla toimivien henkilöiden ja pk-yritysten (Annex 1) ja muiden maaseudun pienyrittäjien ja toimijoiden käyttöön. Toimenpidettä toteutetaan kehittämishankkeina. Toteutettavat hankkeet käsittävät opiskelijaryhmille tarjottavaa koulutusta. Koulutusta voidaan toteuttaa perinteisten koulutuskurssien lisäksi esimerkiksi verkkokoulutuksena, työpajoina, valmennuksena, esittelytoimina/demonstraationa sekä enintään päivän kestävinä tila- ja yritysvierailuina.

Tila- tai yritysvierailuilla keskiössä ovat uudet menetelmät tai teknologiat esim. maa- tai metsätaloudessa, tilojen monialaisuus, lyhyet jakeluketjut, uusien yritysmahdollisuuksien ja tekniikoiden kehittäminen ja metsien kestävän käytön parantaminen. Vierailujen ja tila- tai yrityskäyntien osuus voi muodostaa enintään puolet koulutuksesta. Koulutuksen kestosta ja laajuudesta säädetään tarkemmin kansallisella maaseudun kehittämislailla (28/2014) ja valtioneuvoston hanketukiasetuksella (1174/2014).

8.2.1.3.1.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Toimenpidettä toteutetaan kehittämishankkeina. Kehittämishankkeen tuki maksetaan avustuksena hankkeen toteuttajalle.

8.2.1.3.1.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Laki julkisista hankinnoista (348/2007)

Yleisasetus (EU) 1303/2013, 65, 67 ja 68 artiklat

Maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden ryhmäpoikkeusasetus, komission asetus (EU) N:o 702/2014

De minimis -asetus (EU) 1407/2013

Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014

8.2.1.3.1.4. Tuensaajat

Tuensaajia ovat julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset koulutusta tarjoavat yhteisöt, kuten oppilaitokset, kunnat, yhdistykset, järjestöt ja osuuskunnat.

8.2.1.3.1.5. Tukikelpoiset kustannukset

Tukikelpoisia kustannuksia ovat koulutus- ja tiedonvälitystoiminnan järjestämisestä aiheutuvat kustannukset. Kehittämishankkeen toteutukseen voi sisältyä mm. kursseja, esittelytoimintaa, työpajoja ja valmennusta. Tuki voi myös kattaa osittain tilalla tai yrityksessä tapahtuvaa koulutusta, joissa yrittäjillä on mahdollisuus oppia toisiltaan. Tuki voi kattaa hankkeisiin liittyvät pienhankinnat.

Tukea voidaan myöntää seuraaviin kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuviin kohtuullisiin kustannuksiin:

- palkka- ja palkkiokustannuksiin;
- matkakustannuksiin;
- ostopalveluiden hankintaan;
- tilavuokrakustannuksiin;
- materiaali- ja muihin toteutuksen kannalta välttämättömiin kustannuksiin

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena ja välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena EU 1303/2013 67 ja 68 artiklan mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä (laki 28/2014 ja hanketukiasetus 1174/2014) tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai tositeperusteisesti.

8.2.1.3.1.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa laissa maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa (1174/2014).

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuensaaja tai, jos koulutushankkeen toteutukseen osallistuu muita toteuttajiakuin tuensaaja, toteuttajalla on koulutushankkeen laatuun ja laajuuteen nähden ammattitaitoinen kouluttaja. Koulutuspalveluja tarjoavilla yksiköillä tulee olla tarvittava pätevyys ja asianomaiset valmiudet ja henkilöstölle on tarjottava säännöllisesti koulutusta näiden tehtävien hoitamiseen. Koulutus- ja tiedonvälityspalveluhankkeen vastaavan toteuttajan (tuen saajan) tulee varmistua pätevästä henkilöstöstä. Tuensaajan on tarvittaessa voitava osoittaa, että hankkeessa työskentelevillä on hankkeen toteuttamisen

kannalta tarvittava koulutus tai osaaminen. Henkilöstön riittävä pätevyys voidaan osoittaa käytännön kautta saavutetulla ja/tai osoitetulla ammattipätevyydellä tai soveltuvalla tutkintotodistuksella.

Toimenpiteessä ei tueta ammattiin tai tutkintoon johtavaa koulutusta, yleissivistävää koulutusta tai muiden rahastojen toimenpitein toteutettavaa koulutusta.

Kehittämishanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen. Hanketukea voidaan myöntää vain toimenpiteeseen, joka on järjestetty hakijan tavanomaisesta toiminnasta erillisen hankkeen muotoon ja jonka kesto on enintään kolme vuotta tai erityisestä syystä enintään viisi vuotta. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää hankesuunnitelman ja että hankkeen tulokset ovat yleisesti hyödynnettävissä.

8.2.1.3.1.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Ohjelman soveltamisalueella toteutettavan hankkeen on edistettävä toimenpidettä koskevia Unionin prioriteettien mukaisia ja ohjelmassa ja sitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä esitettyjä tavoitteita sekä niitä tukevia alueellisia tai paikallisia painopisteitä. Tuen avulla tavoitellaan vaikuttavuutta ja lisäarvoa, jota ei ilman tukea olisi mahdollista saavuttaa.

Hyväksyttävien hankkeiden valinnassa noudatetaan yhtenäisiä ohjelmatason valintakriteereitä, jotka käsitellään ohjelman seurantakomiteassa ja liitettään ohjelmaan ennen kuin toimenpiteen toteutus aloitetaan. Valintakriteereiden tarkoituksena on kohdentaa rahoitusta laadultaan ja vaikuttavuudeltaan parhaisiin toimiin. Samoja valintakriteerejä noudatetaan koko ohjelma-alueella, mutta niissä huomioidaan myös ELY-keskusten alueilla valmistellut strategiset painotukset. Alueelliset painotukset tukevat maaseutuohjelman painotuksia. Alueellisten suunnitelmien ja painotusten tiiviit kuvaukset on liitetty ohjelman liitteeksi.

Valintakriteerit ja niiden painotukset ovat seuraavat:

1. Missä määrin hanke edistää Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman strategian ja tavoitteiden toteutumista? (30%)

2. Millainen onhankkeen kustannustehokkuus? (20 %)

3. Missä määrin hanke kykenee lisäämään osaamista, millainen on hankkeen laatu ja vaikuttavuus? (30 %)

4. Kohderyhmän ja tavoitteiden selkeys ja johdonmukaisuus ja hankkeen toteutettavuus (20 %)

Jokaisesta kriteerikohdasta hanke voi saada 0–3 pistettä. Hankkeen tulee saada vähintään yksi piste kohdasta 1, jotta se pääsee valintakäsittelyyn. Arvioitavista aihealueista on saatava pisteitä siten, että painotettu vähimmäispistemäärä on vähintään 1,1 pistettä.

Leader-ryhmät noudattavat oman strategiansa mukaisia valintakriteerejä valitessaan rahoitettavia hankkeita.

Koko ohjelma-aluetta koskeville hankkeille määritellään erityiset valintakriteerit. Alueellisista ja

paikallisista toimista hyöty kohdentuu pääsääntöisesti ohjelman maaseutualueelle.

8.2.1.3.1.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitteisena myönnettävä ja maksettava julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Julkisen rahoituksen alustava määrä on toimenpiteessä 80 miljoonaa euroa. Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion, kuntien ja muiden julkisten tahojen rahoituksesta.

Koulutushankkeiden, jotka ovat yleishyödyllisiä koulutustoimia, joilla ei anneta etuja tietyille yrityksille, julkisen tuen osuus on 90 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Jos koulutuksen kohderyhmänä on rajattu toimijajoukko tai toimiala, tuki myönnetään maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesti (komission asetus (EU) N:o 702/2014). Koulutukseen, joka kohdistuu maatalouden alkutuotannon tai maataloustuotteiden jalostuksen tai kaupan pitämisen alalla toimiville pienille ja keskisuurille yrityksille, tukea myönnetään muu julkinen rahoitus mukaan lukien 90 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista.

Koulutukseen, joka kohdistuu metsätalousalalle (pienyritykset), tukea myönnetään muu julkinen rahoitus mukaan lukien 90 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista.

Koulutukseen, joka kohdistuu muille maaseudun pienyrityksille, tukea myönnetään muu julkinen rahoitus mukaan lukien 70 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista.

Jos koulutus kohdistuu rajattuun joukkoon muita yrityksiä kuin maa- ja metsätalousyrityksiä, tuki voidaan myöntää yritysryhmälle niin, että tuki kohdennetaan vähämerkityksisenä tukena osallistujayrityksille. Tukea voidaan myöntää muu julkinen rahoitus mukaan lukien enintään 75 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista.

Leader-ryhmän puoltamaan hankkeeseen tukea voidaan myöntää enintään 180 000 euroa.

8.2.1.3.1.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.1.3.1.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Riskinä toimenpiteen toteutuksessa voidaan nähdä se, että kilpailutus – ja hankintamenettelyitä ei tunneta riittävästi. Kustannusten kohtuullisuuden arviointi ja dokumentointi kustannusten arvioinnista voi olla puutteellista. Hankkeen toteuttamisessa riskitekijänä voi olla, että tukikelpoisuussääntöjä ei tunneta tarpeeksi. Riskinä voi myös olla se, että kustannukset eivät kohdistu tuettuun toimintaan. Tarkistus- ja valvontamenettelyjen kohdalla viranomaisten ammattitaidon ylläpitäminen korostuu. Riskinä on tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus sekä jatkuvat kehittämistarpeet. Ennakoiden käyttöön sisältyy riski

rahoituksen kokonaistoteutuksesta.

Komission riskikoodit

R4. Kilpailutus- ja hankintamenettelyitä ei tunneta riittävästi

R7. Tukikelpoisuussääntöjen tunteminen

R8. Tietoturvallisuus, tietojärjestelmän toimivuus

R9. Kustannusten kohtuullisuuden arviointi ja puutteellinen dokumentointi. Kustannukset eivät kohdistu tuettuun toimintaan. Ennakoiden käyttöön liittyvät riskit.

Komission riskien syykoodit

RC3. Viranomaisten välinen tiedon vaihto ei toimi hyvin

RC9. Tuen hakijat eivät tunne oikeita menettelyjä maksamishakemuksen yhteydessä

RC9.1. Maksamishakemukset ovat epätäydellisiä

RC10. Kustannusten kohtuullisuuden varmistaminen

RC11. Julkisten hankintasäännösten noudattaminen

RC14. Ei-hyväksyttävät kustannukset

RC15. Sähköisen asioinnin yhteydessä tietoturvariski

8.2.1.3.1.9.2. Lieventävät toimet

Ohjelman toteutusta on suunniteltu kokonaisvaltaisesti, laajasti osallistamalla niin kansallisella kuin alueellisella ja paikallisella tasolla. Eri käyttäjäryhmille annetaan koulutusta siirryttäessä uuden sähköisen järjestelmän käyttöön. Mahdollistetaan sekä sähköinen, että manuaalinen asiointi viranomaisen kanssa.

Tuensaajien valinnassa riskiä vähentää hakemusten vertailu tai pisteytysjärjestelmä valintakriteerien pohjalta. Menettely käsitellään ohjelman seurantakomiteassa ja sisällytetään sähköiseen tietojenkäsittelyjärjestelmään. Hakemusten laatua ja määräaikojen noudattamista kehitetään viestinnällä ja hakijoille suunnatulla koulutuksella.

Päätöksen perustelut tallennetaan ja dokumentointi varmistetaan. Laadunvalvontaa tehdään säännöllisesti. Kilpailutus ja hankintamenettelyjen osalta riskiä vähennetään ohjeistuksen ja koulutuksen avulla, niin viranomaisten kuin tuensaajien osalta. Noudatetut hankintamenettelyt tulee perustella ja dokumentoida selkeästi, ja kattavasti. Kustannusten kohtuullisuuden arviointiin liittyviä mahdollisia riskejä pienennetään ohjeistuksella ja koulutuksella. Tietojärjestelmän varmenteet, sähköiset tarkistuslistat ja liitteiden tallentaminen järjestelmään mahdollistavat säännönmukaisen laadunvarmistuksen, sekä tuki- että maksupäätösten osalta. Tarkistus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Hallinnon ohjaus- ja valvontakäynnit, hankkeiden hallinnolliset tarkastukset sekä

hallinnolliset tarkastuskäynnit varmistavat toteutuksen laadun ja tasapuolisuuden koko ohjelma-alueella.

Riskien vähentämiseksi hakemusten laatua on syytä parantaa ja noudattaa annettuja määräaikoja. Rahoitusmahdollisuuksista tiedotetaan avoimesti. Tietotekniikan osalta sähköistä asianhallintajärjestelmää rakennettaessa muutosten toteuttaminen on otettu huomioon. Eri käyttäjäryhmille annetaan koulutusta siirryttäessä sähköisen järjestelmän käyttöön. Tietoturvallisuuteen liittyvät riskit huomioidaan. Maksuhakemusten laatimista kehitetään ja maksuhakemuksiin liittyvää osaamisen tasoa parannetaan ml. ennakot. Lisäksi annetaan maksujen hakemiseen liittyvää ohjeistusta sekä tarvittavaa koulutusta. Kiinnitetään huomiota maksuhakemusten laatuun maksupäätösten käsittely- ja maksuaikojen pidentymisen välttämiseksi. Hankkeiden hyvä suunnittelu sekä hankesuunnitelmien ajan tasalla pitäminen helpottaa myös maksun hakemista. Rajapintojen selkeys ja päällekkäisen toiminnan karsiminen on otettu huomioon ohjelman valmistelussa ja vuoropuhelua eri rahoittajaviranomaisten kesken käydään säännöllisesti tukijärjestelmien yhteensovittamiseksi ja päällekkäisen rahoituksen estämiseksi.

Komission riskien estämiskoodit

CPA1 Hankekäsittelijöitä koulutetaan tehokkaasti ja säännöllisesti

Ohjeistus pidetään ajan tasalla

CPA2. Tehostetaan tiedotusta potentiaalisten hakijoiden aktivoimiseksi, koulutus ja neuvonta ovat aktiivista

CPA3. Parannetaan tiedon ja ohjeiden saatavuutta esim. internetsivuilla, koulutetaan sähköisen asioinnin käyttöä. Hanketoimijoita koulutetaan menettelyistä, hyväksyttävistä kustannuksista, sähköisestä järjestelmästä ja tietoturvasta.

CPA4. Tietojärjestelmä ohjaa päätöksentekoa ja dokumentointia. Valintakriteerit ja –menettely sisällytetään tieto- ja seurantajärjestelmään siten, että sen käyttö on pakollista ja läpinäkyvää. Sähköinen asiointi vähentää inhimillisten virheiden mahdollisuutta käsittelyn eri vaiheissa.

CPA5. Yksinkertaistetut kustannusmenettelyt otetaan käyttöön.

CPA6. Parannetaan sisäisiä valvonta ja koordinointijärjestelmiä. Varmistetaan, että kaikilla alueilla noudatetaan oikeita menettelyjä ja niitä kehitetään.

8.2.1.3.1.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tärkeä Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman kokonaisuuden kannalta. Toimenpiteellä parannetaan maaseudun elinkeinoelämän kestävyyttä ja maaseudun yritysten kilpailukykyä.

Toimenpiteet ovat toteutettavissa ja valvottavissa asetusten mukaisesti ja niiden valmistelussa on huomioitu yhteensovitus ohjelman muiden toimenpiteiden sekä muiden rahastojen kanssa.

8.2.1.3.1.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

8.2.1.3.1.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Tietämyksensiirtopalveluja tarjoavilla yksiköillä tehtäviensä hoitamiseksi olevien asianmukaisten valmiuksien määrittely henkilöstön pätevyyden ja säännöllisen koulutuksen muodossa

Koulutus- ja tiedotuspalveluja tarjoavilla yksiköillä tulee olla tarvittava pätevyys ja asianomaiset valmiudet ja henkilöstölle on tarjottava säännöllisesti koulutusta näiden tehtävien hoitamiseen.

Koulutus- tai tiedotuspalveluja tarjoavan organisaation tulee varmistua pätevästä henkilöstöstä. Henkilöstön riittävä pätevyys voidaan osoittaa käytännön kautta saavutetulla ja/tai osoitetulla ammattipätevyydellä tai soveltuvalla tutkintotodistuksella. Tuensaajien on tarvittaessa voitava osoittaa, että hankkeessa työskentelevillä on hankkeen toteuttamisen kannalta tarvittava koulutus tai osaaminen.

Delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 3 artiklassa tarkoitettujen tilan- ja metsänhoitoa koskevien vaihtojen ja vierailujen keston ja sisällön määrittely

Maa- ja metsätilojen vaihtojärjestelmää ei oteta käyttöön.

8.2.1.3.2. 1.2. Tuki esittely- ja tiedotustoimintaan

Alatoimenpide:

- 1.2 – tuki esittelytoimintaan ja tiedotustoimiin

8.2.1.3.2.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimenpiteessä toteutetaan hankkeita, joilla helpotetaan eri tavoin tieteellisen tiedon, innovaatioiden ja muun osaamisen saattamista toimijoiden käyttöön. Tiedonvälityshankkeena voidaan tukea sellaista toimintaa, jossa välitetään tietoa uusista tuotanto-, markkinointi- tai palvelumenetelmistä tai muista liiketoiminnan parantamista koskevista menetelmistä taikka jossa välitetään tietoa esimerkiksi energia- tai ympäristöasioista tai tietoa muista maaseudun kannalta olennaisista kysymyksistä yrityksille tai muille maaseudun toimijoille ja asukkaille. Tiedonvälityshankkeissa voidaan toteuttaa mm. verkkotiedotusta, näyttelyitä, demonstraatioita, tilaisuuksia, esitteitä ja esittelyitä.

8.2.1.3.2.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Toimenpidettä toteutetaan kehittämishankkeina. Kehittämishankkeen tuki maksetaan avustuksena hankkeen toteuttajalle.

8.2.1.3.2.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Yleisasetus (EU) 1303/2013, 65, 67 ja 68 artiklat

De minimis -asetus (EU) 1407/2013

Laki julkisista hankinnoista (348/2007)

Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014

8.2.1.3.2.4. Tuensaajat

Tuensaajina ovat julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt, kuten oppilaitokset, kunnat, yhdistykset, järjestöt ja osuuskunnat.

8.2.1.3.2.5. Tukikelpoiset kustannukset

Tukikelpoisia kustannuksia ovat tiedonvälitystoiminnan järjestämisestä aiheutuvat kustannukset.

Kehittämishankkeen toteutukseen voi sisältyä mm. esittelytoimintaa, työpajoja ja valmennusta. Tiedonvälityshankkeisiin voi sisältyä esim. näyttely- ja esittelytoimintaa ja erilaisten esitteiden ja infosivujen tuottamista. Tuki voi kattaa hankkeisiin liittyvät pienhankinnat. Esittelyhankkeissa (demonstraatio) myös tarpeelliset kohtuulliset investoinnit ovat tukikelpoisia asetuksen 1305/2013 artiklan 45 mukaisesti.

Tukea voidaan myöntää seuraaviin kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuviin kohtuullisiin kustannuksiin:

- palkka- ja palkkiokustannuksiin;
- matkakustannuksiin;
- ostopalveluiden hankintaan;
- vuokrakustannuksiin;
- materiaali- ja muihin toteutuksen kannalta välttämättömiin kustannuksiin

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena ja välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena EU 1303/2013 67 ja 68 artiklan mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai tositeperusteisesti.

Käytettyjen koneiden, laitteiden ja välineiden hankkimista koskevat tukiedellytykset on kuvattu luvussa 8.1.

8.2.1.3.2.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa lainsäädännössä. Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 ja sitä tarkentavat valtioneuvoston asetus (1174/2014) ja ohjeet.

Tiedonvälitystä koskevalla hankkeella tulee olla hankkeen laatuun nähden ammattitaitoinen toteuttaja. Tiedonvälityspalveluja tarjoavilla yksiköillä tulee olla tarvittava pätevyys ja henkilöstölle on tarjottava säännöllisesti koulutusta näiden tehtävien hoitamiseen. Tiedotuspalveluja tarjoavan organisaation tulee varmistua pätevästä henkilöstöstä. Henkilöstön riittävä pätevyys voidaan osoittaa käytännön kautta saavutetulla ja/tai osoitetulla ammattipätevyydellä tai soveltuvalla tutkintotodistuksella. Tuensaajien on tarvittaessa voitava osoittaa, että hankkeessa työskentelevillä on hankkeen toteuttamisen kannalta tarvittava koulutus tai osaaminen.

Kehittämishanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen. Hanketukea voidaan myöntää vain toimenpiteeseen, joka on järjestetty hakijan tavanomaisesta toiminnasta erillisen hankkeen muotoon ja jonka kesto on enintään kolme vuotta tai erityisestä syystä enintään viisi vuotta. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää hankesuunnitelman ja että hankkeen tulokset ovat yleisesti hyödynnettävissä.

8.2.1.3.2.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Ohjelman soveltamisalueella toteutettavan hankkeen on edistettävä toimenpidettä koskevia Unionin prioriteettien mukaisia ja ohjelmassa ja sitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä esitettyjä tavoitteita sekä niitä tukevia alueellisia tai paikallisia painopisteitä. Tuen avulla tavoitellaan vaikuttavuutta ja lisäarvoa,

jota ei ilman tukea olisi mahdollista saavuttaa.

Hyväksyttävien hankkeiden valinnassa noudatetaan yhtenäisiä ohjelmatason valintakriteereitä, jotka käsitellään ohjelman seurantakomiteassa ja liitettään ohjelmaan ennen kuin toimenpiteen toteutus aloitetaan. Valintakriteereiden tarkoituksena on kohdentaa rahoitusta laadultaan ja vaikuttavuudeltaan parhaisiin toimiin. Samoja valintakriteerejä noudatetaan koko ohjelma-alueella, mutta niissä huomioidaan myös ELY-keskusten alueilla valmistellut strategiset painotukset. Alueelliset painotukset tukevat maaseutuohjelman painotuksia. Alueellisten suunnitelmien ja painotusten tiiviit kuvaukset on liitetty ohjelman liitteeksi.

Valintakriteerit ja niiden painotukset:

1. Missä määrin hanke edistää Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman strategian ja tavoitteiden toteutumista? (30 %)

2. Millainen onhankkeen kustannustehokkuus,? (20 %)

3. Missä määrin hanke lisää tietoa ja tiedon ja osaamisen tehokasta hyödyntämistä, millainen on hankkeen laatu ja vaikuttavuus? (30 %)

4. Kohderyhmän ja tavoitteiden selkeys ja johdonmukaisuus ja hankkeen toteutettavuus (20 %)

Jokaisesta kriteerikohdasta hanke voi saada 0–3 pistettä. Hankkeen tulee saada vähintään yksi piste kohdasta 1, jotta se pääsee valintakäsittelyyn. Arvioitavista aihealueista on saatava pisteitä siten, että painotettu vähimmäispistemäärä on vähintään 1,1 pistettä.

Leader-ryhmät noudattavat oman strategiansa mukaisia valintakriteerejä valitessaan rahoitettavia hankkeita.

Koko ohjelma-aluetta koskeville hankkeille määritellään erityiset valintakriteerit. Alueellisista ja paikallisista toimista hyöty kohdentuu pääsääntöisesti ohjelman maaseutualueelle.

8.2.1.3.2.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitteisena myönnettävä ja maksettava julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Julkisen rahoituksen alustava määrä on toimenpiteessä 80 miljoonaa euroa. Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion, kuntien ja muiden julkisten tahojen rahoituksesta.

Tiedonvälityshankkeiden saama julkisen tuen osuus on 100 % hyväksyttävistä kustannuksista. Tukea myönnetään vain sellaisiin tiedonvälityshankkeisiin, joiden tuki ei ole katsottavissa valtiontueksi. Esittelyhankkeiden (demonstraatio) investointeihin julkista tukea voidaan myöntää 60 %. Jos investoinnin toteuttaja on julkisoikeudellinen yhteisö, julkisen rahoituksen osuus voi olla 100 %, muu julkinen rahoitus mukaan luettuna.

Leader-ryhmän puoltamaan hankkeeseen tukea voidaan myöntää enintään 180 000 euroa.

8.2.1.3.2.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.1.3.2.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Riskinä toimenpiteen toteutuksessa voidaan nähdä se, että kilpailutus – ja hankintamenettelyitä ei tunneta riittävästi. Kustannusten kohtuullisuuden arviointi ja dokumentointi kustannusten arvioinnista voi olla puutteellista. Hankkeen toteuttamisessa riskitekijänä voi olla, että tukikelpoisuussääntöjä ei tunneta tarpeeksi. Riskinä voi myös olla se, että kustannukset eivät kohdistu tuettuun toimintaan. Tarkistus- ja valvontamenettelyjen kohdalla viranomaisten ammattitaidon ylläpitäminen korostuu. Riskinä on tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus sekä jatkuvat kehittämistarpeet. Ennakoiden käyttöön sisältyy riski rahoituksen kokonaistoteutuksesta.

Tuen saaja hankkii käytetyt koneen, laitteen tai välineen siitä huolimatta, että hankintaa ei ole hyväksytty tukipäätöksessä.

Käytetyn koneen, laittaan tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannuksia pystytä arvioimaan riittävällä tavalla.

Komission riskikoodit

R4. Kilpailutus- ja hankintamenettelyitä ei tunneta riittävästi

R7. Tukikelpoisuussääntöjen tunteminen

R8. Tietoturvallisuus, tietojärjestelmän toimivuus

R9. Kustannusten kohtuullisuuden arviointi ja puutteellinen dokumentointi. Kustannukset eivät kohdistu tuettuun toimintaan. Ennakoiden käyttö.

Komission riskien syykoodit

RC3. Viranomaisten välinen tiedon vaihto ei toimi hyvin

RC9. Tuen hakijat eivät tunne oikeita menettelyjä maksamishakemuksen yhteydessä

RC9.1. Maksamishakemukset ovat epätäydellisiä

RC10. Kustannusten kohtuullisuuden varmistaminen

RC11. Julkisten hankintasäännösten noudattaminen

RC14. Ei-hyväksyttävät kustannukset

RC15. Sähköisen asioinnin yhteydessä tietoturvariski

8.2.1.3.2.9.2. Lieventävät toimet

Ohjelman toteutusta on suunniteltu kokonaisvaltaisesti, laajasti osallistamalla niin kansallisella kuin alueellisella ja paikallisella tasolla. Eri käyttäjäryhmille annetaan koulutusta siirryttäessä uuden sähköisen järjestelmän käyttöön. Mahdollistetaan sekä sähköinen, että manuaalinen asiointi viranomaisen kanssa.

Tuensaajien valinnassa riskiä vähentää hakemusten vertailu tai pisteytysjärjestelmä valintakriteerien pohjalta. Menettely käsitellään ohjelman seurantakomiteassa ja sisällytetään sähköiseen tietojenkäsittelyjärjestelmään. Hakemusten laatua ja määräaikojen noudattamista kehitetään viestinnällä ja hakijoille suunnatulla koulutuksella.

Päätöksen perustelut tallennetaan ja dokumentointi varmistetaan. Laadunvalvontaa tehdään säännöllisesti. Kilpailutus ja hankintamenettelyjen osalta riskiä vähennetään ohjeistuksen ja koulutuksen avulla, niin viranomaisten kuin tuensaajien osalta. Noudatetut hankintamenettelyt tulee perustella ja dokumentoida selkeästi, ja kattavasti. Kustannusten kohtuullisuuden arviointiin liittyviä mahdollisia riskejä pienennetään ohjeistuksella ja koulutuksella. Tietojärjestelmän varmenteet, sähköiset tarkistuslistat ja liitteiden tallentaminen järjestelmään mahdollistavat säännönmukaisen laadunvarmistuksen, sekä tuki- että maksupäätösten osalta. Tarkistus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Hallinnon ohjaus- ja valvontakäynnit, hankkeiden hallinnolliset tarkastukset sekä hallinnolliset tarkastuskäynnit varmistavat toteutuksen laadun ja tasapuolisuuden koko ohjelma-alueella.

Riskien vähentämiseksi hakemusten laatua on syytä parantaa ja noudattaa annettuja määräaikoja. Rahoitusmahdollisuuksista tiedotetaan avoimesti. Tietotekniikan osalta sähköistä asianhallintajärjestelmää rakennettaessa muutosten toteuttaminen on otettu huomioon. Eri käyttäjäryhmille annetaan koulutusta siirryttäessä sähköisen järjestelmän käyttöön. Tietoturvallisuuteen liittyvät riskit huomioidaan. Maksuhakemusten laatimista kehitetään ja maksuhakemuksiin liittyvää osaamisen tasoa parannetaan, ml. ennakot. Lisäksi annetaan maksujen hakemiseen liittyvää ohjeistusta sekä tarvittavaa koulutusta. Kiinnitetään huomiota maksuhakemusten laatuun maksupäätösten käsittely- ja maksuaikojen pidentymisen välttämiseksi. Hankkeiden hyvä suunnittelu sekä hankesuunnitelmien ajan tasalla pitäminen helpottaa myös maksun hakemista. Rajapintojen selkeys ja päällekkäisen toiminnan karsiminen on otettu huomioon ohjelman valmistelussa ja vuoropuhelua eri rahoittajaviranomaisten kesken käydään säännöllisesti tukijärjestelmien yhteensovittamiseksi ja päällekkäisen rahoituksen estämiseksi.

Maksuhakemusten hallinnollisissa tarkastuksissa ja otantatarkastuksissa varmistetaan, että käytettynä hankittu kone, laite tai väline on tukipäätöksen mukainen.

Käytettynä hankittavan koneen, laitteen tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannusten arviointiin liittyvä riski otetaan huomioon asiantuntijan tekemässä arvioinnissa.

Komission riskien estämiskoodit

CPA1 Hankekäsittelijöitä koulutetaan tehokkaasti ja säännöllisesti

Ohjeistus pidetään ajan tasalla

CPA2. Tehostetaan tiedotusta potentiaalisten hakijoiden aktivoimiseksi, koulutus ja neuvonta ovat aktiivista

CPA3. Parannetaan tiedon ja ohjeiden saatavuutta esim. internetsivuilla, koulutetaan sähköisen asioinnin käyttöä. Hanketoimijoita koulutetaan menettelyistä, hyväksyttävistä kustannuksista, sähköisestä järjestelmästä ja tietoturvasta.

CPA4. Tietojärjestelmä ohjaa päätöksentekoa ja dokumentointia. Valintakriteerit ja –menettely sisällytetään tieto- ja seurantajärjestelmään siten, että sen käyttö on pakollista ja läpinäkyvää. Sähköinen asiointi vähentää inhimillisten virheiden mahdollisuutta käsittelyn eri vaiheissa.

CPA5. Yksinkertaistetut kustannusmenettelyt otetaan käyttöön.

CPA6. Parannetaan sisäisiä valvonta ja koordinointijärjestelmiä. Varmistetaan, että kaikilla alueilla noudatetaan oikeita menettelyjä ja niitä kehitetään.

8.2.1.3.2.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tärkeä Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman kokonaisuuden kannalta. Toimenpiteellä parannetaan maaseudun elinkeinoelämän kestävyyttä ja maaseudun yritysten kilpailukykyä.

Toimenpiteet ovat toteutettavissa ja valvottavissa asetusten mukaisesti ja niiden valmistelussa on huomioitu yhteensovitus ohjelman muiden toimenpiteiden sekä muiden rahastojen kanssa.

8.2.1.3.2.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

Toimenpiteessä myönnettävän tuen perusteena on hankkeen suunnitelmassa ilmoitettu tarve ja tarkistettu arvio kohtuullisista tukikelpoisista kustannuksista. Tuen enimmäismäärä suhteessa hyväksyttäviin kustannuksiin määräytyy asetuksessa 1305/2013 ja kansallisen lainsäädännön mukaan (laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 ja valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta 1174/2014).

8.2.1.3.2.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Tietämyksensiirtopalveluja tarjoavilla yksiköillä tehtäviensä hoitamiseksi olevien asianmukaisten valmiuksien määrittely henkilöstön pätevyyden ja säännöllisen koulutuksen muodossa

Koulutus- ja tiedotuspalveluja tarjoavilla yksiköillä tulee olla tarvittava pätevyys ja asianomaiset valmiudet ja henkilöstölle on tarjottava säännöllisesti koulutusta näiden tehtävien hoitamiseen.

Koulutus- tai tiedotuspalveluja tarjoavan organisaation tulee varmistua pätevästä henkilöstöstä. Henkilöstön riittävä pätevyys voidaan osoittaa käytännön kautta saavutetulla ja/tai osoitetulla ammattipätevyydellä tai soveltuvalla tutkintotodistuksella. Tuensaajien on tarvittaessa voitava osoittaa, että hankkeessa työskentelevillä on hankkeen toteuttamisen kannalta tarvittava koulutus tai osaaminen.

Delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 3 artiklassa tarkoitettujen tilan- ja metsänhoitoa koskevien vaihtojen ja vierailujen keston ja sisällön määrittely

Maa- ja metsätilojen vaihtojärjestelmää ei oteta käyttöön.

8.2.1.4. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.1.4.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Riittämätön aktivointi ja tiedotus voivat johtaa siihen, että hyvistä hankeideoista ja -toteuttajista on niukkuutta. Keskeneräisten hakemusten vireille saattaminen hankaloittaa hankkeiden päätöksentekoa. Hakemusten täydentämiselle asetettujen määräaikojen noudattaminen voi olla puutteellista. Valintakriteerien noudattamatta jättäminen ja puutteellinen dokumentointi rahoitettavien hankkeiden valinnasta voi johtaa siihen, ettei onnistuta valitsemaan ohjelman tavoitteita parhaiten toteuttavia hankkeita tai valinta ei ole tasapuolinen. Riskinä toimenpiteen toteutuksessa voidaan nähdä se, että kilpailutus- ja hankintamenettelyitä ei tunneta riittävästi. Kustannusten kohtuullisuuden arviointi ja dokumentointi kustannusten arvioinnista voi olla puutteellista. Hankkeen toteuttamisessa riskitekijänä voi olla, että tukikelpoisuussääntöjä ei tunneta tarpeeksi. Riskinä voi myös olla se, että kustannukset eivät kohdistu tuettuun toimintaan. Tarkistus- ja valvontamenettelyjen kohdalla viranomaisten ammattitaidon ylläpitäminen korostuu. Riskinä on tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus sekä jatkuvat kehittämistarpeet. Ennakoiden käyttöön sisältyy riski rahoituksen kokonaistoteutuksesta.

Komission riskikoodit

R4. Kilpailutus- ja hankintamenettelyitä ei tunneta riittävästi

R7. Tukikelpoisuussääntöjen tunteminen

R8. Tietoturvallisuus, tietojärjestelmän toimivuus

R9. Kustannusten kohtuullisuuden arviointi ja puutteellinen dokumentointi. Kustannukset eivät kohdistu tuettuun toimintaan.

Komission riskien syykoodit

RC3. Viranomaisten välinen tiedon vaihto ei toimi hyvin

RC9. Tuen hakijat eivät tunne oikeita menettelyjä maksamishakemuksen yhteydessä

RC9.1. Maksamishakemukset ovat epätäydellisiä

RC10. Kustannusten kohtuullisuuden varmistaminen

RC11. Julkisten hankintasäännösten noudattaminen

RC14. Ei-hyväksyttävät kustannukset

RC15. Sähköisen asioinnin yhteydessä tietoturvariski

8.2.1.4.2. Hillitsemistoimenpiteet

Ohjelman toteutusta on suunniteltu kokonaisvaltaisesti, laajasti osallistamalla niin kansallisella kuin alueellisella ja paikallisella tasolla. Rahoitusmahdollisuuksista sekä niiden ehdoista tehdään avointa tiedotusta potentiaalisille tuen saajille. Hankkeiden kohderyhmien todellisia tarpeita selvitetään ja mahdollistetaan uudet toteutustavat. Eri käyttäjäryhmille annetaan koulutusta siirryttäessä uuden sähköisen järjestelmän käyttöön. Mahdollistetaan sekä sähköinen, että manuaalinen asiointi viranomaisen kanssa.

Tuensaajien valinnassa riskiä vähentää hakemusten vertailu tai pisteytysjärjestelmä valintakriteerien pohjalta. Menettely käsitellään ohjelman seurantakomiteassa ja sisällytetään sähköiseen tietojenkäsittelyjärjestelmään. Hakemusten laatua ja määräaikojen noudattamista kehitetään viestinnällä ja hakijoille suunnatulla koulutuksella.

Päätöksen perustelut tallennetaan ja dokumentointi varmistetaan. Laadunvalvontaa tehdään säännöllisesti. Kilpailutus ja hankintamenettelyjen osalta riskiä vähennetään ohjeistuksen ja koulutuksen avulla, niin viranomaisten kuin tuensaajien osalta. Noudatetut hankintamenettelyt tulee perustella ja dokumentoida selkeästi, ja kattavasti. Kustannusten kohtuullisuuden arviointiin liittyviä mahdollisia riskejä pienennetään ohjeistuksella ja koulutuksella. Tietojärjestelmän varmenteet, sähköiset tarkistuslistat ja liitteiden tallentaminen järjestelmään mahdollistavat säännönmukaisen laadunvarmistuksen, sekä tuki- että maksupäätösten osalta. Tarkistus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Hallinnon ohjaus- ja valvontakäynnit, hankkeiden hallinnolliset tarkastukset sekä hallinnolliset tarkastuskäynnit varmistavat toteutuksen laadun ja tasapuolisuuden koko ohjelma-alueella.

Hankkeiden kohderyhmien todellisia tarpeita selvitetään. Riskien vähentämiseksi hakemusten laatua on syytä parantaa ja noudattaa annettuja määräaikoja. Viranomainen antaa hankkeiden käsittelyajan arvioinnin. Ohjelman toteutusta on suunniteltu kokonaisvaltaisesti ja rahoitusmahdollisuuksista tehdään avointa tiedotusta potentiaalisille tuen saajille. Tietotekniikan osalta järjestelmää rakennettaessa muutosten toteuttaminen on otettu huomioon. Eri käyttäjäryhmille annetaan koulutusta siirryttäessä uuden sähköisen järjestelmän käyttöön. Tietoturvallisuuteen liittyvät riskit huomioidaan. Maksuhakemusten laatimista kehitetään ja maksuhakemuksiin liittyvää osaamisen tasoa parannetaan. Lisäksi annetaan maksujen hakemiseen liittyvää ohjeistusta sekä tarvittavaa koulutusta. Kiinnitetään huomiota maksuhakemusten laatuun maksupäätösten käsittely- ja maksuaikojen pidentymisen välttämiseksi. Hankkeiden hyvä suunnittelu sekä hankesuunnitelmien ajan tasalla pitäminen helpottaa myös maksun hakemista. Rajapintojen selkeys ja päällekkäisen toiminnan karsiminen on otettu huomioon ohjelman valmistelussa ja vuoropuhelua eri rahoittajaviranomaisten kesken käydään säännöllisesti tukijärjestelmien yhteensovittamiseksi ja päällekkäisen rahoituksen estämiseksi.

Komission riskien estämiskoodit

CPA1 Hankekäsittelijöitä koulutetaan tehokkaasti ja säännöllisesti

Ohjeistus pidetään ajan tasalla

CPA2. Tehostetaan tiedotusta potentiaalisten hakijoiden aktivoimiseksi, koulutus ja neuvonta ovat aktiivista

CPA3. Parannetaan tiedon ja ohjeiden saatavuutta esim. internetsivuilla, koulutetaan sähköisen asioinnin käyttöä. Hanketoimijoita koulutetaan menettelyistä, hyväksyttävistä kustannuksista, sähköisestä

järjestelmästä ja tietoturvasta.

CPA4. Tietojärjestelmä ohjaa päätöksentekoa ja dokumentointia. Valintakriteerit ja –menettely sisällytetään tieto- ja seurantajärjestelmään siten, että sen käyttö on pakollista ja läpinäkyvää. Sähköinen asiointi vähentää inhimillisten virheiden mahdollisuutta käsittelyn eri vaiheissa.

CPA5. Yksinkertaistetut kustannusmenettelyt otetaan käyttöön.

CPA6. Parannetaan sisäisiä valvonta ja koordinointijärjestelmiä. Hallinnollisilla tarkastuksilla varmistetaan, että kaikilla alueilla noudatetaan oikeita menettelyjä ja niitä kehitetään.

8.2.1.4.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tärkeä Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman kokonaisuuden kannalta. Toimenpiteellä parannetaan maaseudun elinkeinoelämän kestävyyttä ja maaseudun yritysten kilpailukykyä.

Toimenpiteet ovat toteutettavissa ja valvottavissa asetusten mukaisesti ja niiden valmistelussa on huomioitu yhteensovitus ohjelman muiden toimenpiteiden sekä muiden rahastojen kanssa.

8.2.1.5. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

Toimenpiteessä myönnettävän tuen perusteena on hankkeen suunnitelmassa ilmoitettu tarve ja tarkistettu arvio kohtuullisista tukikelpoisista kustannuksista. Tuen enimmäismäärä suhteessa hyväksyttäviin kustannuksiin määräytyy asetuksessa 1305/2013 ja kansallisen lainsäädännön mukaan (laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 ja valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta 1174/2014). Valtiontuen alaisten toimien tuen myöntämisen perusteena on asianomaisessa tukijärjestelmässä hyväksytty valtiontukijärjestelmä.

8.2.1.6. Toimenpiteeseen liittyvät tiedot

Tietämyksensiirtopalveluja tarjoavilla yksiköillä tehtäviensä hoitamiseksi olevien asianmukaisten valmiuksien määrittely henkilöstön pätevyyden ja säännöllisen koulutuksen muodossa

Koulutus- ja tiedotuspalveluja tarjoavilla yksiköillä tulee olla tarvittava pätevyys ja asianomaiset valmiudet ja henkilöstölle on tarjottava säännöllisesti koulutusta näiden tehtävien hoitamiseen.

Koulutus- tai tiedotuspalveluja tarjoavan organisaation tulee varmistua pätevästä henkilöstöstä. Henkilöstön riittävä pätevyys voidaan osoittaa käytännön kautta saavutetulla ja/tai osoitetulla ammattipätevyydellä tai soveltuvalla tutkintotodistuksella. Tuensaajien on tarvittaessa voitava osoittaa, että hankkeessa työskentelevillä on hankkeen toteuttamisen kannalta tarvittava koulutus tai osaaminen.

Delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 3 artiklassa tarkoitettujen tilan- ja metsänhoitoa koskevien vaihtojen ja vierailujen keston ja sisällön määrittely

Maa- ja metsätilojen vaihtojärjestelmää ei oteta käyttöön.

8.2.1.7. Muut tärkeät huomiot, jotka ovat toimenpiteen ymmärtämisen ja täytäntöönpanon kannalta olennaisia

Yhteys kansallisiin ja muihin EU:n rahoittamiin toimiin

Tilaneuvontaa tuetaan maaseutuohjelman neuvontatoimenpiteessä (M02, luku 8.2.2). Ohjelman koulutus- ja tiedonvälityshankkeiden kautta voi edistää vastaavia asioita kuin neuvontatoimenpiteessä, mutta samasta tapahtumasta ei voi saada korvausta sekä ao. hankkeesta että tilaneuvonnan kautta. Yrityskohtainen neuvonta ja valmennus toteutetaan tila- ja yritystoiminnan kehittämistoimenpiteen kautta (M06, luku 8.2.4).

Yhteensovitus toimenpiteen toimien osalta tehdään alueellisella tasolla. Alueellinen koordinaatio koskee erityisesti ESR-ohjelman ja maaseuturahaston hankkeiden yhteensovitusta. Toimenpidettä voidaan toteuttaa paikallisesti (Leader), alueellisesti, alueiden välisenä, valtakunnallisena ja kansainvälisesti.

8.2.2. M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)

8.2.2.1. Oikeusperusta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 15 ja 28(4) artiklat sekä liite II

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 12-14 artiklat ja liite 1

Komission asetus (EU) N:o 808/2014 7 artikla ja liite I

8.2.2.2. Yleinen kuvaus toimenpiteestä, mukaan lukien sen toimenpidelogiikka ja miten sillä edistetään kohdealoja ja monialaisia tavoitteita

Toimenpide sisältää alatoimenpiteen 2.1. Tuki neuvontapalveluiden hyödyntämiseen.

Toimenpiteessä myönnetään korvaus tehdystä maatilaneuvonnasta hyväksytyille neuvojille ja neuvontaorganisaatioille. Hyväksytyt neuvojat ja osaamisalueet ovat Maaseutuviraston neuvojarekisterissä. Viljelijä valitsee haluamansa neuvonnan aihealueen omien tarpeidensa mukaan. Tilalla voi olla useampia neuvontatapahtumia.

Neuvonnan tavoitteena on vastata viljelijöiden kokemaan neuvontatarpeeseen unionin yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiden edistämiseksi ja maaseudun kehittämisohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Neuvonnan avulla voidaan kasvattaa viljelijän osaamista maatalouden nykyaikaistamisessa ja kilpailukyvyn parantamisessa, maatilan ympäristökysymyksissä sekä eläinten hyvinvointi- ja terveysasioissa, vähentää maatilojen ilmastovaikutuksia, lisätä energiatehokkuutta sekä ehkäistä ilmastonmuutoksen aiheuttamia riskejä. Uuden tiedon välittäminen sovitettuna tilan olosuhteisiin edesauttaa tilan kehittämistä ja riskien hallintaa. Neuvonta edistää ohjelman toimenpiteiden toteuttamisen laatua parantaessaan viljelijän osaamista siinä, mitä toimenpiteiden ja täydentävien ehtojen velvoitteet tarkoittavat käytännön toiminnassa. Neuvonnalla voidaan syy-seuraussuhteiden ja vaatimusten perustelujen selventämisellä edistää vaatimusten ymmärtämistä ja noudattamista sekä kannustaa tilan kehittämiseen ja tilanpidon aloittamiseen. Mahdollisuus neuvontaan auttaa myös viljelijöiden jaksamista vähentäessään viljelijöiden epävarmuutta ja epätietoisuutta moninaisten ehtojen vaatimuksista. Neuvonnan avulla voidaan hälventää valvonnan pelkoa sekä vähentää sanktioriskiä selittämällä ehtosisällöt henkilökohtaisesti ja käymällä läpi asioita tilan lähtökohdista.

Neuvonnan avulla viljelijä voi halutessaan saada asiantuntijanäkemystä mahdollisimman tehokkaiden keinojen valitsemiseksi ympäristönsuojeluun ja -hoitoon. Neuvonta voi siten herättää kiinnostusta tilalle soveltuviin uusiin ympäristötoimiin. Neuvonnan näkemys viljelijän ympäristösitoumuksen mukauttamiseksi mahdollistaa toimenpiteiden tehokkaan kohdentamisen ja ympäristösitoumusten joustavan tehostamisen. Neuvonnalla voidaan tehostaa ympäristökorvauksen ravinteiden tasapainoisen käytön vaikuttavuutta, kun viljelijä ja neuvoja yhdessä arvioivat ravinnetaseiden avulla lannoitteiden käyttöä, maan rakenteen kuntoa ja vesitalouden toimivuutta sekä näihin tarvittavia parannuksia. Kasvinsuojelussa tavoitteena on parantaa viljelijöiden kasvinsuojeluosaamista ja integroidun torjunnan yleisten periaatteiden sisäistämistä. Parantunut osaaminen vaikuttaa positiivisesti kasvinsuojeluaineiden turvalliseen käyttöön ja käsittelyyn tarkentaen kasvinsuojeluaineiden käyttöä ja vähentäen kasvinsuojeluaineiden käytöstä aiheutuvia riskejä terveydelle ja ympäristölle. Tavoitteena on myös parantaa viljelijän osaamista elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuuteen

liittyvillä täydentävien ehtojen osa-alueilla.

Neuvontatoimenpide tukee useiden ohjelman toimenpiteiden toteutusta ja ohjelman tavoitteiden saavuttamista. Neuvonnalla vastataan myös suorien tukien täydentävien ehtojen ja viherryttämisen neuvontatarpeisiin.

Neuvonta vaikuttaa ensisijaisesti seuraaviin kohdealoihin

- 1A: Innovaatioiden, yhteistyön ja tietämyspohjan kehittämisen edistäminen maaseudulla.
- 2A: Kaikkien maatilojen taloudellisen suorituskyvyn parantaminen sekä maatilojen rakenneuudistuksen ja nykyaikaistamisen helpottaminen, erityisesti markkinoille osallistumisen ja markkinoille suuntautumisen sekä maatalouden monipuolistamisen lisäämiseksi.
- 2B: Riittävän ammattitaitoisten viljelijöiden maatalousalalle pääsyn ja erityisesti sukupolven vaihdosten helpottaminen maataloussektorilla
- 3A: Alkutuottajien kilpailukyvyn parantaminen kytkemällä heidät paremmin maatalouselintarvikeketjuun maataloustuotteiden arvoa lisäävien laatujärjestelmien, paikallisten markkinoiden edistämistä sekä menekinedistämistä koskevien toimien, lyhyiden jakeluketjujen, tuottajaryhmien ja organisaatioiden sekä toimialaorganisaatioiden avulla.
- 4A: Biologisen monimuotoisuuden, mukaan luettuina Natura 2000 -alueet ja alueet, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita, ja luonnonarvoltaan arvokkaan maataloustuotannon sekä Euroopan maisemien tilan ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen.
- 4B: Vesien käytön hallinnan edistäminen, mukaan lukien lannoitteiden ja torjunta-aineiden käytön hallinta;
- 4C: Maaperän eroosion torjuminen ja maaperän hoidon parantaminen;
- 5B: Maatalouden ja elintarvikejalostuksen energiatehokkuuden lisääminen;
- 5C: Uusiutuvien energialähteiden sekä biotalouteen tarkoitettujen sivutuotteiden, jätteiden, jäännösten ja muiden kuin elintarvikkeiksi tarkoitettujen raaka-aineiden tarjonnan ja käytön helpottaminen;
- 5D: Maatalouden kasvihuonekaasu- ja ammoniakkipäästöjen vähentäminen; ja
- 5E: Hiilen sitomisen ja talteenoton edistäminen maa- ja metsätaloudessa.

Neuvonta vaikuttaa toissijaisesti kohdealaan

- 3B: Maatilojen riskien ehkäisemisen ja hallinnan tukeminen;

Neuvonnan avulla tehostetaan läpileikkaavien ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista sekä mahdollisesti löydetään innovaatiokohteita.

8.2.2.3. Laajuus, tuen taso, tuensaajat sekä tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä eriteltynä tarvittaessa alatoimenpiteittäin ja/tai toimintatyypeittäin. Kunkin toimintatyypin osalta tukikelpoiset kustannukset, tukikelpoisuusedellytykset, sovellettavat määrät ja tukiprosentit sekä valintaperusteiden vahvistamisen periaatteet

8.2.2.3.1. Neuvonta

Alatoimenpide:

8.2.2.3.1.1. Toimintatyypin kuvaus

Maaseutuvirasto valitsee neuvojat maatilojen neuvontajärjestelmään maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain ja alemmanasteisten säädösten mukaisesti. Neuvojat sitoutuvat hakemusta jättäessään antamaan toimenpiteen mukaista laadukasta, neuvottavan tarpeista lähtevää neuvontaa, kieltäytymään eturistiriitaa sisältävistä neuvontatapahtumista, käsittelemään neuvonnassa saamaansa tietoa luottamuksellisesti ja huolehtimaan asiantuntemuksensa ylläpitämisestä. Valinnan ja rekisteriin hyväksymisen jälkeen neuvojilla on edellytykset ja oikeudet antaa tukikelpoista neuvontaa.

Neuvojalla on oltava soveltuva vähintään toisen asteen tutkinto, soveltuvaa neuvontakokemusta sekä asiantuntemusta. Neuvojan pätevyysvaatimuksia tarkastellaan jokaisen neuvontaosion osalta erikseen. Neuvoja/neuvontaorganisaatio sitoutuu ylläpitämään ja kehittämään neuvojan ammattitaitoa. Neuvojan soveltuvuuden arvioinnissa tarkastellaan neuvojan asiantuntemusta liittyen neuvontaosioiden keskeisiin sisältöihin. Neuvontaosioiden keskeiset sisällöt on listattu alla. Neuvojahaku on avoin sekä julkisille että yksityisille toimijoille. Hakulomake (no 443) ja ohje ovat julkisesti saatavilla Ruokaviraston internetsivuilla.

Neuvojat valitaan kahdeksaan eri neuvontaosioon, jotka ovat:

- Energia
- Kasvinsuojelu ja kasvintuotantotilojen elintarvike- ja rehuhygienia
- Luonnonmukainen tuotanto, kasvintuotanto
- Luonnonmukainen tuotanto, tuotantoeläimet
- Maatilojen nykyaikaistaminen ja kilpailukyvyn parantaminen
- Tuotantoeläimet
- Tuotantoeläimet, terveydenhuoltosuunnitelmat
- Tuotantoeläimet, hyvinvointisuunnitelmat
- Ympäristö

Valinnan ja rekisteriin hyväksymisen jälkeen neuvojilla on edellytykset ja oikeudet antaa tukikelpoista neuvontaa.

Hyväksytyistä neuvojista tehty luettelo on saatavilla Maaseutuviraston Internet-sivuilta, josta viljelijä valitsee haluamansa neuvojan. Viljelijä sopii neuvonnasta neuvojan kanssa ja neuvoja tekee neuvonnan määrärahavarauksen sähköisessä järjestelmässä.

Neuvonnan kohderyhmänä ovat viljelijät ja ympäristökorvauksiin sisältyvän ympäristösopimuksen tehneet tai sen tekemistä suunnittelevat muut maankäyttäjät.

Neuvontaa voidaan perustelluissa tapauksissa antaa osittain myös ryhmissä ottaen huomioon yksittäisen neuvontapalveluiden käyttäjän tarpeet. Ryhmässä annettu neuvonta on perusteltua esimerkiksi jos tilalla neuvontatapahtumaan osallistuu useampia samalla tilalla toimivia henkilöitä tai viljelijöillä on neuvonnan

tarve samasta asiasta.

8.2.2.3.1.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Korvaus maksetaan neuvontatapahtumaa kohti. Määrärahavaraus voi olla kerralla enintään 1 500 €.

8.2.2.3.1.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Neuvojien valintamenettelyssä noudatetaan hallintolakia (434/2003). Viranomaisen toiminnan puolueettomuudesta on säädetty lain 6 §:ssä.

Lailla maatalouden tukien toimeenpanosta (192/2013, muut.) luotiin yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanon valmistelulle jo vuoden 2014 aikana. Lain 9 luvussa on kuvattu menettelyt neuvojien valintamenettelyn osalta. Muutoksenhaun osalta noudatetaan mitä lain 54 §:ssä on säädetty.

Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014) sisältää säännökset myös neuvonnasta maksettavista korvauksista ja luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle.

Valtioneuvoston asetus maatilojen neuvontajärjestelmästä (1387/2014) määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti ja tarkentaa neuvonnan saajaa, annettavaa neuvontaa, ryhmässä annettavan neuvonnan edellytyksiä, kaksinkertaisen rahoituksen estämistä, korvauksen enimmäismäärän jakautumista ryhmäneuvonnassa, korvauksen maksamisen edellytyksiä ja neuvojan hyväksynnän peruuttamista.

Kun neuvontaa annetaan maaseutuohjelman toimenpiteisiin tai niiden vähimmäisvaatimuksiin tai muuhun perustasoon liittyen, kytkennät muuhun lainsäädäntöön on mainittu ao. toimenpiteiden kohdalla.

8.2.2.3.1.4. Tuensaajat

Tuensaajina ovat hyväksytyt neuvojat ja neuvontaorganisaatiot antaessaan toimenpiteen mukaista neuvontaa kohderyhmänä oleville.

8.2.2.3.1.5. Tukikelpoiset kustannukset

Neuvontatapahtumat korvataan neuvontaan käytetyn ajan mukaisesti. Lisäksi voidaan korvata neuvontatapahtumaan liittyvä valmistelu ja kohtuulliset matkakustannukset.

Oman kulkuneuvon käyttö korvataan valtion matkustussäännön mukaan, mutta muilta osin valtion matkustussääntöä ei sovelleta. Viljelijä vahvistaa neuvontaan käytetyn ajan. Viljelijän vahvistus on

tuenmaksun edellytys.

Jos viljelijä haluaa lisäksi toimenpiteen ulkopuolelle jäävää neuvontaa, esim. viljelysuunnitelman tekemiseen tai kosteikon rakentamiseen, hän maksaa nämä neuvonnat itse. Neuvontatoimenpide ei voi sisältää alatoimenpiteiden 4.1 tai 6.1. edellyttämän liiketoimintasuunnitelman laadintaa.

8.2.2.3.1.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 15 artiklan 3 kohdan mukaan neuvontapalveluja antamaan valituilla viranomaisilla tai elimillä on oltava asianmukaiset resurssit eli säännöllisesti koulutettua ja pätevää henkilöstöä sekä neuvontakokemusta, ja niiden neuvontatoiminnan on oltava luotettavaa aloilla, joilla ne antavat neuvontaa. Tämän toimenpiteen mukaiset palvelujen tarjoajat on valittava sekä julkisille että yksityisille elimille avoimella valintamenettelyllä. Kyseisen valintamenettelyn on oltava puolueeton, ja sen ulkopuolelle on jätettävä hakijat, joihin liittyy eturistiriitoja.

Neuvojan antaessaan neuvontapalveluja on noudatettava asetuksen (EU) N:o 1306/2013 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja salassapitovelvollisuuksia.

Maaseutuvirasto valitsee neuvojat ja pitää neuvojarekisteriä, johon tallennetaan tiedot neuvojista. Vain hyväksytty neuvoja/neuvontaorganisaatio on oikeutettu saamaan korvausta tämän toimenpiteen kautta. Viljelijä valitsee tarvitsemansa neuvojan neuvojarekisteristä.

8.2.2.3.1.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Neuvoja, joka on läpäissyt valinnan, kirjataan Maaseutuviraston pitämään neuvojarekisteriin.

Valintaan sisältyy alkukoulutus maatilojen neuvontajärjestelmän yleisistä periaatteista ja neuvonnan aihealueista.

Neuvonnan käyttäjille ei aseteta valintakriteereitä. Tavoite on, että mahdollisimman moni viljelijä hyödyntäisi tarjolla olevaa neuvontaa.

8.2.2.3.1.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Enimmäiskorvaus neuvontatapahtumaa kohti on 1 500 € ja enimmäismäärä tilaa kohden on 15 000 € ohjelmakauden aikana. Neuvontapalveluiden osarahoitteinen korvaus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Julkisen rahoituksen arvioitu määrä on 42 milj. euroa.

8.2.2.3.1.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.2.3.1.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

8.2.2.3.1.9.2. Lieventävät toimet

8.2.2.3.1.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

8.2.2.3.1.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

8.2.2.3.1.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Yleiset periaatteet, joilla varmistetaan asianmukaiset resurssit säännöllisesti koulutetun ja pätevän henkilöstön sekä neuvontakokemuksen muodossa. Neuvontatoiminnan on oltava luotettavaa aloilla, joilla neuvontaa annetaan Neuvonnan kattamien osatekijöiden yksilöiminen

8.2.2.4. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.2.4.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Toimenpiteen toteutuksessa arvioituja riskejä ovat mm. riittämätön toimeenpanon ohjeistus, neuvojien valintamenettely, neuvonnan kattavuus ja sisällön todentaminen, tuenhakijoiden tasavertainen kohtelu ja IT-järjestelmien toimivuus (mm. neuvojarekisterin ylläpito, määrärahan varausjärjestelmä, tilakohtainen määrärahanseuranta).

Komission riskikoodit

R1 Neuvojien valintamenettely

R1.2. Saadaanko valinnalla riittävästi hyviä neuvojia

R4 Julkinen hankintalaki

R4.1 Onko hankintalain soveltaminen liian raskas menettely, kiinnostuuko potentiaaliset neuvojat?

R8 IT-järjestelmät

R8.1 Neuvojarekisterin ylläpito ja käytettävyys

R8.2 Määrärahan varausjärjestelmä

R8.3 Tilakohtainen määrärahanseuranta

Komission riskien syykoodit

RC11. Julkinen kilpailutus

RC12. Tarkastus- ja hallintosysteemit

8.2.2.4.2. Hillitsemistoimenpiteet

Toimeenpano ja valvonta on otettu huomioon ehtojen suunnittelussa. Valmistelussa todettiin, että toimeenpanon ohjeistuksella on merkittävä rooli tämän toimenpiteen osalta. Neuvontatapahtuman jälkeen on kyettävä todentamaan mihin aihealueisiin neuvonnassa on keskitytty ja kuinka kauan neuvontatapahtuma on kestänyt. Todennettavuus perustuu joiltain osin neuvojan kirjanpitoon ja asiakkaalta saatuun kuittaukseen. IT-järjestelmä ehkäisee osaltaan riskien toteutumista, koska prosessin eri vaiheisiin voidaan luoda sisäisiä tarkisteita.

Neuvojien valinnasta vastaa Maaseutuvirasto ja näiltä osin valvonnasta vastaa viraston sisäinen tarkastus. Määrärahan ja neuvojien varausjärjestelmään luodaan sisäiset tarkisteet. Maksuhakemukset vastaanottava viranomainen (ELY-keskus) tekee tarkistuslistaukseen perustuvia hallinnollisia tarkastuksia kaikkiin vastaanottamiinsa maksuhakemuksiin. Neuvontakorvauksen maksamisen edellytyksenä on, että ehtojen noudattaminen on voitu todentaa järjestelmistä, maksuhakemuksesta ja sen liitteistä.

Maatilaneuvonnan valvonta perustuu komission asetuksen (EU) N:o 809/2014 46-62 artikloihin soveltuvin osin ja otanta tehdään komission valvontasäädösten edellyttämällä tavalla (tarkastus-%, satunnais-/riskiotantajakauma). Ehtojen noudattamista valvotaan järjestelmiin ja maksuhakemuksiin kohdistuvilla Maaseutuviraston maaseudun kehittämisosaston suorittamilla otantatarkastuksilla. Tarkastuksen kohteena ovat mm. neuvonnan varausjärjestelmä, neuvonnan toteutuminen (yksilö/ryhmäneuvonta), neuvonnan aihealueet, neuvojan pätevyys ja jatkokouluttautuminen, kustannukset, kirjanpito, tilakohtaisen määrärahan kuluminen, tarkistuslistan täyttö ja maksuhakemusten käsittelymenettelyt yleisesti ELY-keskuksissa. Lisäksi neuvonnan aihealueiden toteutumista varmennetaan viljelijöille suunnatuilla kyselyillä.

Komission riskien estämiskoodit

CPA1 Viranomaisten koulutus

CPA2 Tuensaajille tiedotusta ja koulutusta

CPA3 Tiedotuskampanjat ja ohjeet

CPA4 IT-välineiden kehittäminen

8.2.2.4.3. Toimenpiteen yleisarvio

Neuvonnalla voidaan vähentää tahattomia virheitä ja valvonnan sanktioita.

8.2.2.5. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

Neuvonnan korvaustaso perustuu neuvontatapahtumista maksettuihin keskimääräisiin markkinahintaisiin korvauksiin. Hallinnollisen yksinkertaistamisen vuoksi päädyttiin käyttämään vain yhtä korvaustasoa. Oman kulkuneuvon käyttö korvataan valtion matkustussäännön mukaan.

8.2.2.6. Toimenpiteeseen liittyvät tiedot

Yleiset periaatteet, joilla varmistetaan asianmukaiset resurssit säännöllisesti koulutetun ja pätevän henkilöstön sekä neuvontakokemuksen muodossa. Neuvontatoiminnan on oltava luotettavaa aloilla, joilla neuvontaa annetaan Neuvonnan kattamien osatekijöiden yksilöiminen

Neuvontajärjestelmään hyväksymisen edellytyksenä on, että neuvojalla on tehtävänsä laatuun ja laajuuteen nähden riittävä asiantuntemus. Valintakriteereinä ovat vähintään toisen asteen tutkinto, soveltuva neuvontakokemus, arvonlisävelvollisuus annettavasta neuvonnasta (organisaatio tai neuvoja) sekä sitoutuminen sovittuun neuvonnan korvaukseen. Valintamenettelyyn sisältyy valintakriteerien ja pisteytyksen perusteella tehtävän valinnan ohella alkukoulutus maatilojen neuvontajärjestelmän yleisistä periaatteista ja neuvonnan aihealueista sekä sähköinen tentti.

Neuvojilta edellytetään ammattitaidon ja osaamisen ylläpitämistä. Maaseutuvirasto järjestää alku- ja täydennyskoulutuksia.

Neuvontaa tarjotaan täydentävistä ehdoista, viherryttämistuen vaatimuksista, ilmastonmuutoksen hillitsemisestä ja muutokseen sopeutumisesta, luonnon monimuotoisuudesta, vesien ja maaperän suojelusta, innovaatioista, maatalouden nykyaikaistamisesta ja kilpailukyvyn parantamisesta, ympäristökorvauksista, maatalousmaan säilyttämisestä, luonnonmukaisesta tuotannosta, kasvinsuojelusta ja integroidusta torjunnasta, tuotantoeläinten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä ympäristötehokkuuteen liittyvistä seikoista esimerkiksi energian käytön tehostamisesta ja uusiutuvasta energiasta.

8.2.2.7. Muut tärkeät huomiot, jotka ovat toimenpiteen ymmärtämisen ja täytäntöönpanon kannalta olennaisia

Yhteys kansallisiin ja muihin EU:n rahoittamiin toimiin

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 12–14 artiklojen (horisontaaliasetus) mukaisen maatilojen neuvontajärjestelmän vaatimukset katetaan maaseudun kehittämisohjelman mukaisella

neuvonnalla ja kansallisesti rahoitetulla neuvonnalla. Neuvontakapasiteetti on kuvattu luvussa 5.5.

Asiantuntijapalveluiden hankinnat ovat maaseudun kehittämisohjelman maatalouden investointi- ja yritystuissa tukikelpoisia menoja.

Koulutus ja tiedonvälitys on suunnattu laajemmalle kohderyhmälle, neuvonta on tilakohtaisesti räätälöityä. Ohjelman koulutus- ja tiedonvälityshankkeiden kautta voi edistää vastaavia asioita kuin tilaneuvonnan kautta, mutta samasta neuvontatapahtumasta ei voi saada korvausta sekä ao. hankkeesta että maatilaneuvonnan kautta.

Neuvonnan vaikutusten mittaaminen

- indikaattorit: neuvojien lkm, neuvottujen lkm, neuvontatapahtumat, myönnetyt ja maksetut korvaukset / aihe-alueittain, ELY-keskuksittain
- palaute
- raportit maksatuksen haun yhteydessä
- Mavi lähettää kyselyjä neuvotuille viljelijöille ja neuvojille
- mahdolliset erillisselvitykset

8.2.3. M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)

8.2.3.1. Oikeusperusta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 17 artikla sekä liite II

Komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 13 artikla

8.2.3.2. Yleinen kuvaus toimenpiteestä, mukaan lukien sen toimenpidelogiikka ja miten sillä edistetään kohdealoja ja monialaisia tavoitteita

Toimenpide sisältää alatoimenpiteet

4.1 Maatalouden investoinnit

4.2 Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden jalostus, markkinoille saattaminen ja kehittäminen

4.4 Ei-tuotannolliset investoinnit

Maatalouden investoinnit (koodi 4.1)

Toimenpiteessä tuetaan maatilojen investointeja, joiden tavoitteena on parantaa maatilan kilpailukykyä ja kannattavuutta. Investoinneilla voidaan vaikuttaa tilan tuotannon tehokkuuteen sekä taloudellisiin ja tuotannollisiin olosuhteisiin ja sitä kautta myös alkutuotteiden laatuun ja tuotteiden saamiseen elintarvikemarkkinoille samalla parantaen maatalouden tuottavuutta ja kannattavuutta. Investoinneilla tavoitellaan tuotannon näkökulmasta myös toimivuutta ja elinkaariedullisuutta. Investoimalla tuotantorakennuksiin ja niiden nykyaikaiseen teknologiaan voidaan edistää eläinten hyvinvointia ja parantaa työympäristöä, lisätä energiatehokkuutta, tehostaa uusiutuvaa energiaa hyödyntävien ratkaisujen käyttöönottoa, lisätä uusiutuvien luonnonvarojen ja kierrätettävien materiaalien tarkoituksenmukaista käyttöä sekä vaikuttaa positiivisesti maaseutumiljööseen. Investointitoimenpiteillä voidaan vaikuttaa tuotannon ilmasto- ja ympäristökuormitukseen. Ravinteiden kierrätystä tukevilla investoinneilla voidaan saada sekä taloudellisia että ympäristöhyötyjä.

Investointituen avulla voidaan vähentää suurista investoinneista aiheutuvaa taloudellista taakkaa sekä oleellisesti parantaa investointien kannattavuutta. Samalla voidaan kannustaa ja ohjata tiloja investoimaan toimiviin ja kestäviin ratkaisuihin sekä yhteisinvestointeihin silloin, kun se on taloudellisesti ja hankkeen tehokkaan toteutuksen kannalta tarkoituksenmukaista.

Toimenpiteessä tukea voidaan myöntää seuraaviin toimiin:

- kotieläintalouden investoinnit
- kasvintuotannon investoinnit
- varastot ja myyntikunnostusta palvelevat investoinnit
- ympäristön tilaa parantavat investoinnit
- laadun parantamiseen tähtäävät investoinnit
- maatilan energiantuotantoinvestoinnit

- toteutettavuustutkimukset ja -suunnitelmat

Toimella tarkoitetaan tässä yhteydessä investointien ryhmää, joka SWOT-analyysissä esitettyjen tarpeiden perusteella on valittu rahoituskohteeksi.

Ruoka- ja rehukasvien käyttämistä bioenergian tuotannossa koskevat periaatteet on käsitelty luvussa 8.1.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA) sovelletaan kansallisen lainsäädännön mukaan investointeihin, joista saattaa aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Alatoimenpiteestä 4.1 tuettavilla investoinneilla on ensisijainen vaikutus kohdealaan 2A: Kaikkien maatilojen taloudellisen suorituskyvyn parantaminen sekä maatilojen rakenneuudistuksen ja nykyaikaistamisen helpottaminen, erityisesti markkinoille osallistumisen ja markkinoille suuntautumisen sekä maatalouden monipuolistamisen lisäämiseksi.

Alatoimenpiteestä 4.1 tuettavilla investoinneilla voi lisäksi olla toissijaisia vaikutuksia kohdealoihin:

- 5C: Uusiutuvien energialähteiden sekä biotalouteen tarkoitettujen sivutuotteiden, jätteiden, jäännösten ja muiden kuin elintarvikkeiksi tarkoitettujen raaka-aineiden saatavuuden ja käytön helpottaminen
- 5D: Maatalouden kasvihuonekaasu- sekä ammoniakkipäästöjen vähentäminen

Alatoimenpiteestä 4.1 tuettavilla investoinneilla on vaikutusta seuraaviin monialaisiin tavoitteisiin:

- Ilmasto: Tuettavissa rakentamisinvestoinneissa edistetään kierrätettävien ja uusiutuvia luonnonvaroja hyödyntävien materiaalien tarkoituksenmukaista käyttöä sekä kannustetaan erilaisiin energian käyttöä tehostaviin ja uusiutuvaa energiaa hyödyntäviin ratkaisuihin.
- Ympäristö: Kaikissa investoinneissa otetaan huomioon hankkeiden vaikutukset ympäristöön. Ympäristöhyötyjä voidaan erityisesti saavuttaa esimerkiksi ravinteiden kierrätystä tehostavilla investoinneilla, investoinneilla peltojen salaojitukseen ja säätösalaojitukseen sekä valumavesien hallinnan huomioonottavien jaloittelutarhojen rakentamisella. Investointiratkaisuissa otetaan huomioon myös vaikutukset maaseutumiljööseen.
- Innovaatiot: Investointituella edistetään uudenaikaisten toiminnallisten, rakennusteknisten ja teknologisten ratkaisujen käyttöön ottoa ja hyödyntämistä maataloudessa.

Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden jalostus, markkinoille saattaminen ja kehittäminen (koodi 4.2)

Toimenpiteen tavoitteena on kannustaa maatiloja ja elintarvikealan pk-yrityksiä valmistamaan maatalouden alkutuotteista korkealaatuisia jalosteita käyttämällä nykyaikaista teknologiaa ja uusia tuotantomenetelmiä sekä kehittämään tuotteiden kaupan pitämisen palveluita. Toimenpiteellä pyritään vastaamaan erityisesti luomu- ja lähiruuan sekä erikoistuotteiden kasvavaan kysyntään. Toimenpiteeseen sisältyy lisäksi muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen tuotteiden valmistus elintarviketeollisuuden raaka-aineista.

Tuotantoa monipuolistetaan siten, että nykyisten suurempien yritysten rinnalla voi toimia pieniä, yhteistyö- ja palveluhakuisia tuotanto- ja jalostusyrityksiä. Elintarvikkeiden jalostuksessa tavoitteena on resurssitehokkuuden parantaminen ja alkutuotannon parempi integrointi jalostusportaaseen sekä yhteistyö viljelijöiden ja ruokaketjun toimijoiden välillä.

Koska investointien hyöty kohdistuu suoraan alueiden yrityksiin, investoinneilla on positiivinen ja vaikutus maaseudun elinvoimaisuuden vahvistumiseen. Tavoitteena on kehittää elintarviketoimialan tehokkuutta,

kestävyyttä ja rakennetta siten, että mikroyritysten lisäksi alalle saadaan lisää kasvavia pk-yrityksiä. Tavoitteena on, että yritysten kilpailukyky ja toimitusvarmuus tavarantoimittajina vähittäismyyntiin, tukkumyyntiin ja ammattikeittiöille kotimaassa ja vientimarkkinoilla paranee ja yritykset kansainvälistyvät. Tämä edellyttää tuotteiden erilaistamista ja investointeja uusiin tuoteinnovaatioihin, elintarvikeuutuuksiin ja erikoistuotteiden tuotantoon niin, että kuluttajille ja asiakkaille syntyy lisäarvoa tuotteiden erityisominaisuuksista ja ympäristönäkökohtien huomioon ottamisesta jalostuksessa.

Luomu- ja lähiruokaa tuottavat tilat ovat usein pieniä maa- tai puutarhatiloja, joiden toiminta perustuu pienimuotoiseen erikoistuotantoon ja kausituotteisiin. Toimenpiteestä voidaan tukea maatiloja, jotka kehittävät markkinalähtöisiä tuotanto- ja toimitusketjuja sekä kaupan pitämisen palveluita alkutuotannon tuotteiden tai elintarvikkeiden myymiseksi paikalliseen vähittäismyyntiin tai suoraan kuluttajille maatilamyymälöiden sekä tori- ja tapahtumamyynnin avulla. Tällä tavoin erityisesti maatilat voivat kehittää maataloustuotteidensa jalostusta ja myydä tuotteet joko suoraan kuluttajille tai muulla tavalla lyhyiden jakeluketjujen kautta nykyisten pitkien jakeluketjujen lisäksi.

Toimenpiteestä voidaan myöntää tukea myös poroteurastamoiden laajentamis- ja perustamisinvestointeihin.

Esimerkkejä tuen kohdentumisesta lopputuotteisiin, jotka kuuluvat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) liitteeseen I:

- tuore liha ja syötävät eläimenosat sekä lihatuotteet (kypsennetty, suolattu, savustettu jne.) kuten esimerkiksi lampaanliha, hevosenliha ja poronliha, riista ja maatiaiseläimet (alkuperäisrotueläimet) (pienteurastamoiden tuotteet)
- muut eläinperäiset tuotteet (maitotuotteet, munat ja hunaja) kuten esimerkiksi juusto ja maustamaton jogurtti (pienmeijereiden tuotteet)
- öljyt ja rasvat (esimerkiksi maitopohjaiset rasvat ja kasvisperäiset öljyt)
- jalostetut tai jalostamattomat hedelmät, marjat, vihannekset ja viljat
- juomat (esimerkiksi siideri ja sima)
- viljellyt marjat, sienet, yrtit, maatiaiskasvit ja luonnonkeruutuotteet
- muut paikallisesti ja/tai luonnonmukaisesti tuotetut maatalouden tuotteet
- lemmikkieläinten ruuat vähittäismyyntipakkauksissa
- rehut ja rehuseokset

Maataloustuotteiden jalostuksessa voidaan käyttää SEUT liitteen I ulkopuolella olevia jalostusprosessin kannalta tarpeellisia ainesosia antamaan tuotteelle tiettyjä ominaisuuksia kuten suolaa, mausteita ja lisäaineita.

Suuntaa antava kuvaus (esimerkkejä tuettavasta toiminnasta) tuen kohdentumisesta lopputuotteisiin, jotka eivät kuulu SEUT liitteeseen I:

- leipä-, leipomo-, konditoria-, makeis- ja keksituotteet
- valmisateriat
- erilaiset jalostetut ruuat kuten kastikkeet, keitot ja jäätelö
- jalostetut maitotuotteet
- juomat
- muut elintarvikkeet

Toimenpiteestä myönnettävä tuki on harkinnanvarainen. Tukea ei makseta ennakkona. Toimenpiteestä tuettavat toimet kohdistuvat toimintaan, jonka lopputuote on SEUT liitteen I mukainen maataloustuote tai

pidemmälle jalostettu elintarvike. Tukea ei voida myöntää toimenpiteeseen, joka on aloitettu ennen tukihakemuksen vireilletuloa. Samaan toimenpiteeseen voi kohdistua muuta julkista rahoitusta valtiontukisääntöjen enimmäismäärien puitteissa.

Alatoimenpiteestä 4.2 tuettavilla aineellisilla ja aineettomilla investointi- ja kehittämistoimilla on ensisijainen vaikutus kohdealaan 3A: Alkutuottajien kilpailukyvyn parantaminen kytkemällä heidät paremmin maatalouselintarvikeketjuun maataloustuotteiden arvoa lisäävien laatujärjestelmien, paikallisten markkinoiden edistämistä sekä menekinedistämistä koskevien toimien, lyhyiden jakeluketjujen, tuottajaryhmien ja -organisaatioiden sekä toimialaorganisaatioiden avulla. Kohdealan 3A osalta toimenpiteen erityisenä painopistealueena on elintarvikealan pk-yritysten sekä maatilojen kasvu, kehittyminen ja kilpailukyvyn parantaminen lisäämällä maataloustuotteiden kaupallista arvoa, kehittämällä elintarvikejalostusta, yritysten kansainvälistymisellä sekä edistämällä suoramyyntiä, myyntiä paikallisilla markkinoilla ja lyhyissä jakeluketjuissa.

Alatoimenpiteestä 4.2 tuettavilla investoinneilla voi lisäksi olla toissijaisia vaikutuksia kohdealoihin

- 5B: Maatalouden ja elintarvikejalostuksen energiatehokkuuden lisääminen.
- 6A: Pienyritysten monipuolistamisen, perustamisen ja kehittämisen sekä työpaikkojen luomisen helpottaminen. Toimenpiteestä tuettavien investointien odotetaan lisäävän maatilojen toimintojen monipuolistumista, toimivien pk-yritysten kasvua ja uusien elintarvikealan yritysten syntymistä sekä uusien työpaikkojen syntymistä elintarvikesektorille.

Alatoimenpiteestä 4.2 tuettavilla investoinneilla on vaikutusta seuraaviin monialaisiin tavoitteisiin:

- Ilmasto: Ilmastonmuutoksen haasteisiin voidaan vastata suuntaamalla investointeja energiatehokkaisiin prosesseihin ja kehittämällä lyhyitä jakeluketjuja tuotteiden markkinoille saattamiseksi paikallisella tasolla sekä kehittämällä kuljetus- ja muita logistisia ratkaisuja ja pakkauksia ja hyödyntämällä sivutuotteita esimerkiksi rehuksi tai vähentämällä jätteiden määrää. Luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden jalostuksella ja luonnontuotteiden hyödyntämisellä voidaan mahdollisten ilmastohyötyjen ohella vaikuttaa luonnon monimuotoisuuden säilymiseen. Toimenpiteen vaikuttavuutta voidaan lisätä parantamalla viestintää tuotteiden lisäarvosta ja hakemalla aktiivisesti uusia yhteistyö- ja verkostokumppaneita uusien liiketoiminta-alueiden luomiseksi.
- Ympäristö: Hajautetulla pienimuotoisella elintarvikkeiden valmistuksella on myönteisiä vaikutuksia ympäristöön keskittyneeseen järjestelmään ja sen riskeihin verrattuna. Pk-elintarvikesektori vaikuttaa tuotteiden jalostuksen ja ominaisuuksien sekä logistiikan kehittymisen ohella myös uusien pakkausmateriaalien, tuotanto- ja säilytystilojen sekä koneiden ja laitteiden kehittymiseen ympäristön kannalta myönteisesti. Lisäksi pienimuotoinen elintarvikejalostus tukee paikallisen kulttuurin säilymistä ja paikallisia elinkeinoja. Luonnonmukaisella tuotannolla voidaan vaikuttaa luonnonvarojen säästämiseen, eläinten hyvinvointiin ja ympäristöön kohdistuvaan kemikaalikuormitukseen. Elintarvikealan investoinneissa otetaan huomioon resurssien kestävä käyttö ja ympäristönäkökohdat osana laajempaa biotalouden kokonaisuutta. Toimenpiteellä on vaikutuksia vesivarojen kestävän käytön edistämiseen. Yritykset voivat toteuttaa esimerkiksi vedensäästötoimenpiteitä tai veden laatuun liittyviä toimia varautumalla vesihuollon mahdollisiin häiriöihin esimerkiksi hankkimalla veden laadun turvaamiseksi tarvittavaa vedenpuhdistustekniikkaa yrityksen pesu- ja huuhdevesien puhdistuksen tehostamiseksi.
- Innovaatiot: Toimenpiteen avulla voidaan kannustaa ottamaan käyttöön innovaatioita, jotka liittyvät esimerkiksi yrityksen ansaintalogiikkaan, teknologian hyödyntämiseen, tuotteisiin ja niiden esille tuomiseen, markkinointiin ja asiakaspalveluun, yrityksen imagoon ja inhimillisen pääoman

kasvattamiseen yrityksessä sekä muihin vastaaviin asioihin, joiden kehittämiseen yritys voi suoraan omalla toiminnallaan vaikuttaa. Elintarvikeyritysten odotetaan mahdollisuuksiensa mukaan osallistuvan muiden kehittämisohjelmien tai hankkeiden puitteissa tapahtuviin tutkimus- ja kehittämistoimiin, joiden myötävaikutuksesta yritykset voivat toteuttaa innovatiivisia investointeja tai muita kehittämistoimia. Toimenpide tukee lähiruuan ja luomualan kansallisiin kehittämisohjelmiin sisältyvien elintarvikealan yritystoiminnan kehittämisen tavoitteiden toteutumista ja Suomen biotalousstrategiaa. Lisäksi toimenpide edistää Food from Finland -elintarvikealan ohjelman toteutumista sekä Suomen ruokamatkailustrategiaa 2015-2020.

Ei-tuotannolliset investoinnit (koodi 4.4)

Alatoimenpiteessä on kaksi ei-tuotannollista investointitoimenpidettä, kosteikkoinvestoinnit sekä perinnebiotooppien ja luonnonlaitumien alkuraivaus ja aitaaminen. Kosteikkoinvestoinnit täydentävät pelloilla tehtäviä vesiensuojelutoimenpiteitä maatalouden aiheuttaman kuormituksen vähentämisessä. Ne parantavat paikallisesti ja valuma-aluetasolla maatalousvaikutteisten vesistöjen tilaa ja vähentävät Itämereen kulkeutuvaa ravinnekuormaa, kiintoainesta ja hapanta huuhtoumaa. Luonnonmukaisen vesirakentamisen periaattein kunnostetut uomat, tulva-alueet ja -tasanteet, tulvapellot ja laajat kosteikot tai pienten kosteikkojen ketjut ja pohjapadot edistävät vesiensuojelua maatalouden kuormittamilla vesistöalueilla. Ne hidastavat veden kulkua, tasaavat veden virtaamia ja pidättävät kiintoainesta ja siihen sitoutunutta fosforia. Kasvillisuuden poistossa vesistöstä poistuu liukoista typpeä ja liukoista fosforia. Toimenpide edistää viljelyalueiden luonnon ja maiseman monimuotoisuutta, kun peltoalueilta kuivatustoimenpiteiden myötä vähentyneet kosteat elinympäristöt lisääntyvät. Kosteikot ja luontaisen kaltaiset uomat monipuolistavat viljelyalueiden elinympäristöjä ja luovat maisemallista vaihtelua. Maatalousalueiden lajisto monipuolistuu, yksilömäärät kasvavat ja riista-, kala- ja raputalous hyötyvät. Toimenpidettä voidaan toteuttaa sellaisten, mm. vesienhoitosuunnitelmissa todettujen, vesistöjen valuma-alueilla, missä toimenpiteellä voidaan merkittävästi ja tarkoituksenmukaisesti pienentää maatalouden vesistökuormitusta ja/tai lisätä maatalousalueiden luonnon monimuotoisuutta sekä edistää riista-, kala- ja raputaloutta.

Perinnebiotooppien ja luonnonlaidunten alkuraivaus ja aitaaminen edistää maatalousympäristön luonnon monimuotoisuutta luomalla edellytykset ylläpitävän hoidon aloittamiseen kohteella. Perinnebiotoopit ja luonnonlaitumet ovat perinteisten maankäyttötapojen, pääasiassa niiton ja laidunnuksen, synnyttämiä luonnoltaan monimuotoisimpia maatalousympäristöjä. Niiden peruskunnostus ja hoito ovat keskeisimpiä toimenpiteitä maatalousympäristöjen luonnon monimuotoisuuden, etenkin uhanalaisen lajiston ja luontotyyppien edistämisessä. Perinnebiotooppien pinta-alan voimakkaan vähentymisen vuoksi on tärkeää kunnostaa myös muita luontoarvoja omaavia luonnonlaitumia.

Alatoimenpide vastaa Kansallisen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategian tavoitteeseen pysäyttää luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen Suomessa vuoteen 2020 mennessä. Strategia ja sitä tukeva toimintaohjelma toteuttavat biologista monimuotoisuutta koskevaa yleissopimusta (CBD). Alatoimenpide vastaa lisäksi EU:n Luonto- ja Lintudirektiivien tavoitteisiin sekä Suomen luontotyyppien ja lajien uhanalaisarvioinneissa todettuun tarpeeseen edistää maatalousluonnon lajeja ja niiden elinympäristöjä ja luo työkaluja Suomen PAF-suunnitelmassakin tunnistettujen luontoyyppien ennallistamisen tarpeiden toteuttamiseen. Alatoimenpide on myös työkalu vesipuitedirektiivin mukaisten alueellisten vesienhoitosuunnitelmien toteuttamiseksi.

Alatoimenpiteellä 4.4 on ensisijainen vaikutus kohdealoihin:

- 4A: Biologisen monimuotoisuuden, mukaan luettuna Natura 2000 -alueet ja alueet, on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita, ja luontoarvokkaan maataloustuotannon sekä

Euroopan maisemien tilan ennallistaminen säilyttäminen ja parantaminen
- 4B: Vesien käytön hallinnan edistäminen, mukaan lukien lannoitteiden ja torjunta-aineiden käytön hallinta.

Alatoimenpiteen 4.4 toimenpiteet edistävät kehittämisohjelman läpileikkaavia ympäristötavoitteita luodessaan ja parantaessaan edellytyksiä maatalouden vesiensuojelun ja maatalousluonnon monimuotoisuuden edistämiseen.

8.2.3.3. Laajuus, tuen taso, tuensaajat sekä tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä eriteltynä tarvittaessa alatoimenpiteittäin ja/tai toimintatyypeittäin. Kunkin toimintatyypin osalta tukikelpoiset kustannukset, tukikelpoisuusedellytykset, sovellettavat määrät ja tukiprosentit sekä valintaperusteiden vahvistamisen periaatteet

8.2.3.3.1. 4.1. Maatalouden investoinnit

Alatoimenpide:

- 4.1 – tuki maatilainvestointeihin

8.2.3.3.1.1. Toimintatyypin kuvaus

Investointien avulla voidaan parantaa maatalouden rakennetta ja luoda edellytyksiä maatilojen tuotannon nykyaikaistamiselle ja maatilojen yritystoiminnan laajentamiselle. Tuen pääpaino on maatilojen kilpailukykyä ja kannattavuutta parantavissa investoinneissa.

Maataloudella tarkoitetaan tässä yhteydessä peltoviljelyä, kotieläintaloutta, kasvihuonetuotantoa, puutarha- ja taimitarhaviljelyä, turkistarhausta, porotaloutta, mehiläistaloutta, ammattimaista metsästystä, marjastusta ja sienestystä tai muuta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen liitteessä I tarkoitettujen tuotteiden tuotantotoimintaa.

8.2.3.3.1.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Investointitukea voidaan myöntää avustuksena, korkotukena ja valtion tai muun julkisen tahon myöntämänä lainan takauksena. EU- osarahoitteinen julkinen tuki myönnetään avustuksena. Avustuksena myönnettävä ja maksettava osarahoitteinen julkinen tuki muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion rahoituksesta.

Kaikille toimille voidaan myöntää kansallisesti rahoitettavana lisätukena avustusta, lainan korkotukea ja/tai lainan takausta. Tukea myönnettäessä osarahoitteisen ja/tai kansallisen avustuksen ja kansallisesti rahoitettavan lisätuen nykyarvoinen määrä eivät saa ylittää tuen enimmäismäärää.

Näitä toimia rahoitetaan Euroopan unionin elpymisvälineestä. Elpymisvälineen rahoitusta voidaan käyttää

seuraaviin toimiin:

- kotieläintalouden investoinnit
- kasvintuotannon investoinnit
- varastot ja myyntikunnostusta palvelevat investoinnit
- ympäristön tilaa parantavat investoinnit
- laadun parantamiseen tähtäävät investoinnit
- maatilan energiantuotantoinvestoinnit
- toteutettavuustutkimukset ja -suunnitelmat

Ensisijaisesti tuki kohdennetaan ympäristön tilaa ja laadun parantamista edistäviin investointeihin (eläinten hyvinvointia, työympäristöä ja tuotantohygieniaa parantaviin investointeihin) sekä maatalouden energiantuotantoinvestointeihin.

Elpymisrahoituksen kohdennukset on huomioitu kohdealoittaisissa tavoitteissa seuraavasti:

- kohdealan 2A tavoitetta nostettu +300 tukea saavaa tilaa
- kohdealan 5C tavoitetta nostettu +250 tukea saavaa tilaa
- kohdealan 5D tavoitetta nostettu +100 tukea saavaa tilaa

Tuensaajien, tukikelpoisten kustannusten, tukikelpoisuusedellytysten, valintaperusteiden ja tukitasojen osalta noudatetaan tässä alatoimenpiteessä esitettyjä edellytyksiä. Lainsäädännön osalta noudatetaan, kohdan 8.2.3.3.1.3. mukaista kuvausta.

8.2.3.3.1.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Toimenpiteen mukainen tuki myönnetään Euroopan unionin lainsäädännön ja sen soveltamista täydentävän kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Tuesta säädetään kansallisesti maatalouden rakennetukia koskevassa laissa (1476/2007) ja laissa säädettyjen valtuuksien nojalla annetuissa asetuksissa. Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetuksella maatalouden rakennetuista (240/2015) säädetään tarkemmin tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksistä sekä niihin liittyvistä menettelyistä. Valtioneuvoston asetuksella maatalouden investointituen kohdentamisesta (241/2015) tarkennetaan investointituen tukikohteet sekä tuen määrä ja muoto. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella hyväksyttävistä yksikkökustannuksista säädetään hyväksyttävistä enimmäiskustannuksista.

Tukeen sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (jäljempänä yleisasetus) (EU) N:o 1303/2013 artiklan 65 mukaisia menojen tukikelpoisuutta koskevia säännöksiä, artiklan 67 mukaisia avustusmuotoihin ja takaisin maksettavaan tukeen sovellettavia säännöksiä sekä artiklan 69 mukaisia avustuksiin ja takaisin maksettavaan tukeen sovellettavia erityisiä kelpoisuussäännöksiä.

Toimenpide täydentää muita ohjelman toimenpiteitä. Tuotteiden myyntikunnostukseen liittyvää tukea voidaan myöntää maatiloille myös alatoimenpiteestä 4.2 silloin, kun kyse on vähittäismyynnistä tai myynnistä paikallisille markkinoille. Samaan investointiin tukea ei kuitenkaan voida myöntää molemmista alatoimenpiteistä.

Neuvontatoimenpiteestä (M02) voidaan tukea kohdentaa maatilojen energiaselvityksiin ja toimenpiteen 4.1 mukaista tukea voidaan kohdistaa toteutettavuustutkimuksena maatilojen laajempiin energiakatselmuksiin.

8.2.3.3.1.4. Tuensaajat

Tukea voidaan myöntää maataloutta harjoittavalle, tuen ehdot täyttävälle luonnolliselle henkilölle tai yksityisoikeudelliselle yhteisölle.

8.2.3.3.1.5. Tukikelpoiset kustannukset

Tukikelpoisia kustannuksia ovat;

- investoinnit kiinteään omaisuuteen
- uusien koneiden ja laitteiden hankinta
- hankinnat osamaksurahoituksella tai ostoleasing enintään omaisuuden markkina-arvoon asti
- investointeihin liittyvät yleiskulut kuten arkkitehtien, insinöörien ja konsulttien palkkiot sekä toteutettavuustutkimukset ja suunnitelmat.

Yleisasetuksen artiklan 69 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat tukikelpoisia. Tuensaajan tulee esittää tukikelpoisista kustannuksista riittävät dokumentit.

Tukikelpoisia kustannuksia eivät ole leasing- tai osamaksurahoitussopimukseen liittyvät muut kustannukset, kuten vuokranantajan kate, korkojen jälleenrahoituskulut, yleiskulut ja vakuutusmaksut. Tukikelpoisia eivät myöskään ole maatalouden tuotanto-oikeuksien, tukioikeuksien, eläinten tai yksivuotisten kasvien hankinta eikä yksivuotisten kasvien istutus.

8.2.3.3.1.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tukea voidaan myöntää maatalousyrittäjälle, joka on vähintään 18-vuotias. Jos hakija on yhteisö, tulee määräysvallan yhteisössä olla tukikelpoisella henkilöllä yksin tai usealla tukikelpoisella henkilöllä yhdessä. Jos hakijana on maatalousyrittäjien yhteenliittymä, tulee kaikkien yhteenliittymän osakkaiden tai jäsenten täyttää aktiiviviljelijän määritelmä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti ja lisäksi vähintään puolet yhteenliittymän osakkaista tai jäsenistä on oltava myös muut tukikelpoisuusehdot täyttäviä.

Tuensaajalla on oltava riittävä ammattitaito. Riittävänä ammattitaitona pidetään vähintään toisen asteen luonnonvara-alan tutkintoa tai kolmen vuoden käytännön kokemuksen lisäksi hankittua vähintään 10 opintoviikon, 15 opintopisteen tai niitä vastaavan osaamispistemäärän laajuista koulutusta. Jos tuotantosuunta ei tuettavan hankkeen vuoksi muutu, kolmen vuoden työkokemus riittää täyttämään ammattitaitovaatimuksen. Ammattitaitovaatimuksen täyttäminen voidaan osoittaa myös oppisopimuskoulutuksella tai näyttötutkinnolla.

Tuen kohteena olevalla yrityksellä on oltava edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan. Tuen ohjaamiseksi ohjelman tavoitteita parhaiten tukeviin investointeihin tukikelpoisuuden edellytyksenä on, että tukea hakeva tila liiketoimintasuunnitelmallaan osoittaa voivansa saavuttaa vähintään 25 000 euron suuruisen yrittäjätulon viimeistään viidentenä vuotena investoinnin toteuttamisesta silloin, kun kyseessä on kotieläintalouden investoinnit, kasvintuotannon investoinnit, varasto- tai myyntikunnostusinvestoinnit tai

maatilan energiantuotantoinvestoinnit. Yrittäjätulorajan saavuttamisen osoittamista ei kuitenkaan edellytetä mehiläistalouden investoinneissa, jossa tuen myöntämisen edellytyksenä on kuitenkin suunnitelmassa osoitettu vähintään 80 mehiläispesän yksikkökoon saavuttaminen investoinnin jälkeen. Yrittäjätulorajan saavuttamisen osoittamista ei edellytetä myöskään salaoja- ja yhteiskoneinvestoineissa, ympäristön tilaa parantavissa investoinneissa, laadun parantamiseen tähtäävissä investoinneissa eikä toteutettavuustutkimuksissa ja -suunnitelmissa.

Hakemuksen liitteenä on esitettävä tarvittavat, kulloinkin voimassa olevien kansallisten säädösten mukaiset luvat, kuten rakennus-, ympäristö- ja toimenpidelupa.

Tuensaajaa koskevien ehtojen tulee täyttyä hakemuksen vireille tullessa lukuun ottamatta nuoren viljelijän aloitustuen myöntämisen yhteydessä huomioituja puutteita ammattitaitovaatimuksen osalta, jonka täyttymiseen on annettu 36 kuukauden määräaika.

Tukea ei makseta ennakkona. Tukea ei voida myöntää hankkeeseen, joka on aloitettu ennen tukipäätöksen antamista. Ennen tukipäätöksen antamista syntyneet kustannukset eivät ole tukikelpoisia lukuun ottamatta kyseiseen hankkeeseen liittyviä välttämättömiä suunnittelukustannuksia liiketoimintasuunnitelma mukaan lukien.

Tukea ei voida myöntää komission suuntaviivoissa valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen tarkoitetuille vaikeuksissa oleville yrityksille ottaen huomioon tukeen sovellettavat valtiontukisäännöt.

Myönnettäessä tukea investointiin, jonka päätarkoitus on sähköntuotanto biomassasta, edellytyksenä on, että lämpöenergiaa käytetään vähintään 10 prosenttia energian kokonaistuotannon määrästä.

Hakemuksen alustavan tarkastelun pohjalta viranomainen voi antaa hakijalle mahdollisuuden täydentää hakijaa tai hakemusta koskevia tietoja tai pyytää toimittamaan puuttuvia tietoja. Hakijalle on ilmoitettava, miten hakemusta on täydennettävä. Hakijan pitää toimittaa täydennys tai puuttuvat tiedot määräajassa. Hakemuksen eteneminen valintaprosessissa on mahdollista mikäli hakijaa ja hakemusta koskevat tukikelpoisuusehdot täyttyvät.

8.2.3.3.1.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Euroopan unionin ja sitä täydentävään kansalliseen lainsäädäntöön perustuvat tukikelpoisuusehdot täyttävät hankkeet arvioidaan valintaperusteiden avulla. Mikäli jokin tukikelpoisuusehto ei täyty lainkaan, hanketta ei voida ottaa valintamenettelyyn. Hankkeiden tukikelpoisuusehtojen ja valintaperusteiden täyttymistä koskevat tiedot tallennetaan sähköiseen Hyrrä-tietojärjestelmään. Valintaperusteita käytetään soveltuvin osin, jos kyseessä on toteutettavuustutkimus tai –suunnitelma.

Valintaperusteet muodostuvat kuudesta aihealueesta, joiden avulla varmistetaan, että tuettava hanke edistää toimenpidettä koskevia ohjelmassa ja sitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä esitettyjä tavoitteita. Kustakin aihealueesta voi saada enintään kolme pistettä. Hanke pisteytetään sen mukaan, mitä pistekuvaukseen sopivia tunnistettavia ominaisuuksia hankkeella on. Mikäli hanke ei täytä valintaperustetta lainkaan, hanke saa kyseisestä aihealueesta nolla pistettä.

Aihealueet arvotetaan painokertoimen avulla siten, että maksimipistemäärä on kolme. Kaikkien rahoitettavien hankkeiden on saatava pisteitä vähintään kolmesta aihealueesta siten, että painotettu

kokonaispistemäärä on vähintään 1,1 pistettä. Valintaperusteiden määrittelystä vastaa hallintoviranomaisena maa- ja metsätalousministeriö. Valintaperusteet ja niitä koskevat yksityiskohdat käsitellään maaseutuohjelman seurantakomiteassa ennen kuin alatoimenpiteen toteutus voidaan aloittaa. Valintaperusteita sovelletaan yhdenmukaisesti kaikilla ELY-keskusalueilla.

Valintaperusteet ja niiden painotuskertoimet ovat seuraavat:

Tuettavan toimenpiteen

1. Vaikutus tuen kohteena olevan yrityksen talouteen (25 %)
2. Vaikutus tuen kohteena olevan yrityksen kilpailukykyyn (20 %)
3. Vaikutus ympäristöön (20 %)
4. Vaikutus tuotanto-olosuhteisiin (15 %)
5. Vaikutus ohjelman muiden tavoitteiden toteutumiseen, esimerkiksi onko kyseessä yhteishanke (10%)
6. Elinkeinon merkitys kokonaistulonmuodostuksen kannalta ja tuettavan hankkeen vaikutus (10%)

Ympäristön tilaa parantavissa investoinneissa ja laadun parantamiseen tähtäävissä investoinneissa valintakriteereiden 1) ja 2) painokertoimet ovat 15 %, 3) ja 4) painokertoimet ovat 25 % ja valintakriteereiden 5) ja 6) painokertoimet ovat 10 %.

8.2.3.3.1.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Tuen määrät prosentteina tukikelpoisista investointikustannuksista ovat toimittain seuraavat:

<u>Kotieläintalouden investoinnit</u>

- lypsy- ja nautakarjatalouden investoinnit 45-50 %*
- lammas- ja vuohitalouden investoinnit 45-50 %*
- sikatalouden investoinnit 40 %
- hevostalouden investoinnit 40 %
- lihasiipikarjatalouden investoinnit 30 %
- mehiläistalouden investoinnit 25 %
- turkistarhatalouden investoinnit 10%

Tukitasoissa on erityisesti huomioitu nurmitalouteen perustuvan kotieläintuotannon keskeinen merkitys pellon monipuolisen käytön ja alueellisten tuotantomahdollisuuksien edistämisessä. Lypsy- ja nautakarjatalouden sekä lammas- ja vuohitalouden investoinneissa tukitasoa eriytetään alueellisesti siten, että tukitaso on Etelä-Suomessa 5 prosenttiyksikköä muuta maata korkeampi. Alueellinen eriyttämisen perustana on nurmeen perustuvan karjatalouden suhteellisesti muita alueita nopeampi väheneminen Etelä-Suomessa. Monipuolinen tuotantorakenne säilyttää maaseudun uhattuja luontotyyppejä, edistää ravinteiden kierrättämistä ja on siksi erityisen tärkeää luonnon monimuotoisuuden kannalta.

<u>Kasvintuotannon investoinnit</u>

- kasvihuoneinvestoinnit 40%
- kuivaamot 35 %

- salaojitus 35 %
- yhteiskäyttöön tarkoitetut koneet (esimerkiksi sadonkorjuukoneet) 10%

Yhteishankkeissa, jotka koskevat kuivaamoinvestointeja, tukiprosentti on 40 %. Etenkin pienemmillä kasvinviljelytiloilla yhteiset kuivaamoinvestoinnit voivat kilpailukyvyn ja kannattavuuden näkökulmasta olla tarkoituksenmukaisin vaihtoehto.

Säätösalaojainvestoinneissa tukitaso on 40 % Tuen avulla halutaan kannustaa säätösalaojitusinvestointeihin niillä maalajeilla, joissa sillä on saavutettavissa ympäristöhyötyjä.

Yhteiskoneinvestointien tukemisella voidaan nopeuttaa ja edistää uuden teknologian käyttöön ottoa resurssitehokkaasti.

Varastot ja myyntikunnostusinvestoinnit

- varastot 20-40 %
- myyntikunnostus 30%

Maatalouden varastojen osalta tukitasoa eriytetään varastotyyppien mukaan siten, että kevytrakenteisimmilla konevarastoilla tukitaso on 20 % ja muilla 40 %.

Ympäristön tilaa parantavat investoinnit 35 %

Ympäristön tilaa parantavien investointien tukitaso on 35 prosenttia.

Lannan käsittelyä ja käyttöä edistävissä investoinneissa tukitaso on ympäristökorvauksen kasvipeitteisyyden kohdentamisalueella ja yhteishankkeissa 40 %. Lannan käsittelyyn ja käyttöön liittyvissä koneinvestoinneissa korkeammalla yhteiskoneiden tukitasoilla voidaan edistää uuden teknologian käyttöön ottoa.

Laadun parantamiseen tähtäävät investoinnit

- työympäristöä parantavat investoinnit 30 %
- eläinten hyvinvointi-investoinnit 35 %
- tuotantohygieniaa koskevat investoinnit 30 %
- rakennuskulttuuria säilyttävät ja parantavat investoinnit 20 %

Maatilan energiantuotantoinvestoinnit 40-50 %

- biokaasulaitokset 50 %*
- muut energiantuotantoinvestoinnit 40 %

Toteutettavuustutkimukset ja –suunnitelmat

- energiakatselmukset 40 %

Nuorilla viljelijöillä tukitaso on 10 prosenttiyksikköä edellä mainittuja korkeampi lypsy- ja nautakarjatalouden, lammas- ja vuohitalouden, sika- ja lihasiipikarjatalouden investoinneissa sekä kasvihuoneinvestoinneissa.

Tuen ulkopuolelle voidaan rajata investointeja, joiden tukeminen ei ole perusteltua tai tarkoituksenmukaista esimerkiksi kilpailutilanteen tai ylikapasiteetin vuoksi.

Jos investointi liittyy eurooppalaisen innovaatiokumppanuushankkeen yhteydessä tuettuun toimeen, tuen määrää korotetaan 20 prosenttiyksikköä edellä luetelluista tukitasoista.

Tuen enimmäismäärä maatilaa kohden on enintään 1 500 000 euroa kolmen verovuoden aikana.

---

*perustuen asetuksen (EU) N:o 1305/2013 liitteen II mukaisiin tuen enimmäismääriin ja niistä säädettyihin poikkeuksiin.

8.2.3.3.1.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.3.3.1.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

- Päätöksentekoa voivat vaikeuttaa puutteellisena jätetyt hakemukset ja hakemusten täydentämiselle asetettujen määräaikojen noudattamatta jättäminen.
- Investointeihin vaadittavia lupamenettelyjä ei aina tunnetta riittävästi.
- Nykyaikainen maataloustuotanto ja olosuhteet asettavat tavallisesti poikkeavia erityisvaatimuksia rakentamiselle verrattuna muuhun rakentamiseen, mikä vaatii erikoistunutta suunnittelija- ja toteutusosaamista. Rakennusalan ja siinä tarvittavien tarjousmenettelyiden tunteminen ei kaikilta osin ole riittävää ja kilpailutuksessa saattaa esiintyä puutteita. Kustannusten arviointi, seuranta sekä dokumentointi voivat olla puutteellisia.
- Tuettavien hankkeiden valinnassa voi riskinä olla valintakriteerien puutteellinen noudattaminen tai rahoitettavien hankkeiden valinnan puutteellinen dokumentointi.
- Puutteita voi olla myös toimeenpanon ohjeistuksessa ja dokumentoinnin loogisuudessa.
- Tarkistus- ja valvontamenettelyjen sujuvuudeden ja oikeellisuuden varmistaminen ovat tärkeitä hakijoiden oikeusturvan kannalta.
- Tukijärjestelmä asettaa korkeat vaatimukset tietojärjestelmille, niiden toimivuudelle ja toiminnallisuudelle, laitteistoille, tietoturvallisuudelle ja it-osaamiselle.

8.2.3.3.1.9.2. Lieventävät toimet

- Ohjelman valmistelu on ollut laajapohjaista ja sen edistymisestä on tiedotettu monipuolisesti. Tukien hakumahdollisuuksista ja ehdoista tiedotetaan mahdollisimman kattavasti ja kokonaisvaltaisesti.
- Koulutukseen ja neuvontaan panostetaan, liiketoimintasuunnitelman laatimiseksi sekä rakennusinvestointien ja kilpailuttamisen tueksi laaditaan riittävä ohjeistus. Hakemusasiakirjojen laatuun kiinnitetään huomiota.

- Tuenhakijan liiketoimintasuunnitelma tallennetaan sähköisesti tietojärjestelmään hakemuksen liitteeksi, hallintoa koulutetaan niiden arvioinnissa ja myös arviointikriteerit määrittelevät valintaa niin, että parhaat suunnitelmat valikoidaan toteutettavaksi ohjelmassa.
- Kilpailuttamista varten tehdään tietojärjestelmään tarkisteet, jotka edellytetään tukipäätöksen tekemiseksi.

- Uuden tietojärjestelmän rakentamisessa on otettu huomioon muunneltavuus ja tukikelpoisuusehdoille rakennetaan tarkisteet.
- Tarkistus- ja valvontamenettelyjen tueksi tehdään viranomaisia varten tarkistuslistat ja niiden käyttö varmistetaan tietojärjestelmistä. Viranomaisia koulutetaan säännöllisesti useita kertoja vuodessa.
- Viranomaisten välistä tietojen vaihtoa varten on yhteinen tietoportaali ja säännölliset videoneuvottelutilaisuudet useita kertoja vuodessa. Vuoropuhelua eri rahoittajaviranomaisten kesken käydään säännöllisesti tukijärjestelmien yhteensovittamiseksi ja päällekkäisen rahoituksen estämiseksi. Kaksinkertaisen rahoituksen riski tulee huomioiduksi jo eri tukijärjestelmien hallinnoinnin rakenteellisen järjestelmän kautta. Ely-keskusten tuki- ja maksuhakemusten käsittelijöitä on koulutetaan asiasta ja se huomioidaan jälkitarkastusta koskevissa tarkistuslistoissa.
- Verkostoyksikkö osallistuu sekä tuenhakijoiden että viranomaisten ja yhteistyötahojen koulutukseen ja tiedonvälitykseen.

8.2.3.3.1.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on toteutettavissa ja valvottavissa asetusten mukaisesti ja valmistelussa on otettu huomioon yhteensovitus ohjelman muiden toimenpiteiden kanssa.

Maatalousinvestoinnit ovat tarpeellisia maatilojen kilpailukykyisen tuotantotoiminnan ylläpitämiseksi.

8.2.3.3.1.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

Alatoimenpiteessä 4.1 tuen määrä ja tukiprosentti lasketaan nimellisarvoisena, vaikka tuki maksettaisiin useammassa erässä. Tuki voidaan myöntää osittain tai kokonaan lainan korkotukena. Korkotuen enimmäismäärä on 3 prosenttiyksikön osuus lainan kokonaiskorosta. Korkotukena myönnettävän tuen määrä on korkotuen perusteella puolen vuoden korkojaksoilta laskettujen nimellisarvoisten tukierien yhteenlaskettu määrä.

Myönnettäessä tuki lainaan liittyvänä tukena tukitaso on korkotukilainan korkotuen kokonaismäärän osuus investoinnin hyväksyttävistä kustannuksista.

Tukitasoa laskettaessa puolivuosittain maksettava korkotukilainan korkotuki diskontataan tuen myöntämisvuoden arvoon.

Diskonttauskorkona käytetään viite- ja diskonttokorkojen määrittämisessä sovellettavan menetelmän tarkistamisesta annetussa komission tiedonannossa (08/C 14/02); EUVL C 14, 19.1.2008, s. 6 tarkoitettua viitekorkoa.

Takauksiin sisältyvän tuen laskentamenetelmän osalta noudatetaan notifikaation N 268/2010 mukaista menettelyä.

Jos tukikohteelle on asetuksella hyväksyttävistä yksikkökustannuksista säädetty enimmäiskustannus, tukikelpoinen kustannus voi olla enintään kyseisessä asetuksessa säädetyn suuruinen.

8.2.3.3.1.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Ei-tuotannollisten investointien määrittely

Yhteisten investointien määrittely

Yhteisinvestoinneilla voidaan tehostaa tuottavuutta ja vähentää talouteen ja yrittäjän jaksamiseen liittyviä riskejä. Yhteisinvestointeja voivat olla kahden tai useamman luonnollisen henkilön tai yksityisoikeudellisen yhteisön yhdessä toteuttamat hankkeet (kaksi tai useampi tuensaaja, puolisoita ei tässä yhteydessä tarkastella erillisinä tuensaajina). Yhteishankkeeksi voidaan lisäksi katsoa hankkeet, joissa investoinnin kohde tulee yhden hakijan omistukseen, mutta hankittavaa kohdetta hyödyntää vähintään yksi toinen maatalousyrittäjä.

Yhdennettyjen hankkeiden määrittely

Tukikelpoisten Natura 2000 -alueiden ja muiden tukikelpoisten luonnonarvoltaan merkittävien alueiden määrittely ja yksilöiminen

Kuvaus tuen kohdentamisesta maatiloille asetuksen (EU) N:o 1305/2013 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun prioriteetin osalta tehdyn SWOT-analyysin mukaisesti

Luettelo unionin lainsäädännöllä asetetuista uusista vaatimuksista, joiden täyttämiseksi voidaan myöntää tukea asetuksen (EU) N:o 1305/2013 17 artiklan 6 kohdan nojalla

Tapauksen mukaan delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 13 artiklan c alakohdassa tarkoitetut energiatehokkuutta koskevat vähimmäisstandardit.

Tapauksen mukaan delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 13 artiklan e alakohdassa tarkoitettujen kynnysten määrittely

8.2.3.3.2. 4.2. Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden jalostus, markkinoille saattaminen ja kehittäminen

Alatoimenpide:

- 4.2 – tuki maataloustuotteiden jalostukseen/markkinointiin ja/tai kehittämiseen kohdistuviin investointeihin

8.2.3.3.2.1. Toimintatyypin kuvaus

Tuettavien toimien avulla luodaan edellytyksiä maatalouden alkutuotannon luonnonmukaisesti tai tavanomaisesti tuotettujen tuotteiden jalostuksen ja kaupan pitämisen kehittymiselle ja kasvulle sekä resurssitehokkuuden parantumiselle (esimerkiksi raaka-aineiden tehokas hyödyntäminen, vesihuolto ja energian- ja vedenkäytön tehostaminen tai säästötoimet). Tuen kohdentamisessa pääpaino on kasvavissa ja kehittyvissä yrityksissä, jalostusyritysten ja alkutuottajien välisessä yhteistyössä sekä innovatiivisten ja kilpailukykyisten tuotteiden kehittämisessä.

Pk-yrityksiä kannustetaan hyödyntämään ja uudistamaan idän ja lännen vaikutuspiirissä kehittynyttä pohjoista ruokakulttuuria ja perinteitä sekä soveltamaan paikallista elintarvikeperinnetietoutta ja valmistusmenetelmiä laatuelintarvikkeiden ja erikoistuotteiden valmistuksessa ja tuotteistamisessa. Toimia voidaan kohdistaa myös paikallisten jakeluverkostojen luomiseen sekä tuotteiden vastaanottoon, varastointiin, myyntikunnostukseen, lajitteluun ja pakkaamiseen liittyviin paikallismarkkinoita ja suoramyyntiä palveleviin yrityskohtaisiin investointeihin tai yhteisinvestointeihin.

8.2.3.3.2.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Investointituki on tarkoitettu alkavan tai toimivan yrityksen aineellisen tai aineettoman alku- ja laajennusinvestoinnin rahoittamiseen sekä elvytysvaroilla tuettaviin jäljempänä erikseen määriteltyihin investointeihin. Tuettavia investointeja ovat esimerkiksi jalostuksen vaatimat tarpeelliset toimi- tai laitostilat ja koneet ja laitteet, kaupan pitämiseen tarvittavat tilat ja laitteet sekä aineettomat investoinnit kuten asiakkuudenhallinta- tai toiminnanohjauksen tietojärjestelmät, teollinen Internet tai patentit ja valmistusoikeudet. Tuen kohteena voivat olla myös investoinnit laatu- ja laadunvarmistusjärjestelmiin ja muihin elintarvike- tai rehuturvallisuutta koskeviin järjestelmiin sekä teknologian käyttöön ottamista ja prosesseja koskeviin toimiin.

Lisäksi tukea voidaan myöntää investointien yleiskuluihin mukaan lukien toteutettavuustutkimukset. Maatalousyritykselle voidaan myöntää tukea alkutuotannon tuotteiden vähittäismyyntiin liittyviin investointeihin, joita ei rahoiteta alatoimenpiteen 4.1 mukaisina maatalouden investointeina.

Tuki investointiin myönnetään avustuksena, elvytysvaroin tuettava investoinnit mukaan lukien

<u>Näitä toimia tuetaan elpymisvälineen lisävaroista:</u>

Elpymisvaroja kohdennetaan seuraaviin investointeihin:

- Uuden tehokkaamman tai energiaan säästävän taikka muilla tavoin parhaan käyttökelpoisen uuden tekniikan eli BAT-vaatimuksen täyttävän tekniikan tai toimintatavan käyttöön ottaminen.
- Digitaalisuuden lisääminen yritystoiminnassa. Aineettomat investoinnit maataloustuotteiden prosessoinnissa ja jalostuksessa sekä pakkaamisessa ja varastoinnissa mukaan omien tuotteiden suoramyynti ja myyntikunnostus suoramyyntiä varten omista erillisistä tiloista sekä verkkokaupoista.
- Energiamuodon vaihtaminen uusiutuvaan energiaan. Uusiutuvan energian käytön lisääminen (esim. aurinkoenergia). Uusiutuvan energian tuotanto oman yrityksen käyttöön (yrityksen toimitilat).

Energia ja materiaalitehokkuuden parantaminen sekä ruokahävikin vähentäminen (yrityksen resurssitehokkuutta parantavat aineelliset ja aineettomat investoinnit)

Elpymistukea kohdennetaan kohdealan 3A toimenpiteessä M04.2 maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden jalostukseen 10 miljoonaa euroa. Tuotosindikaattorin tavoitteeksi on asetettu elpymisvaroista investointeihin tukea saavien toimenpiteiden lukumääräksi 100 kpl. Elpymistukea kohdennetaan maataloustuotteita jalostaviin mikro- ja pienyrityksiin sekä monialaisille maatiloille, jotta nämä yritykset voisivat tehdä kokoonsa ja toimintansa laajuuteen suhteutettuja vihreitä investointeja elpymistuen avulla sekä panostamaan yritystoiminnassa digitaaliseen kehitykseen. Toimenpiteessä elpymistuki on suunnattu toimintaan, joka eroaa siirtymäkauden varoista tuettavista toimista, jolloin elpymisvarojen seuranta erikseen on selkeää.

8.2.3.3.2.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Toimenpiteen mukainen tuki myönnetään Euroopan unionin lainsäädännön ja sen soveltamiseen liittyvän kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Tuesta säädetään laissa maaseudun kehittämisen tukemisesta (28/2014), joka luo tästä alatoimenpiteestä myönnettävälle tuelle kansallisen oikeusperustan. Laki (28/2014) valtuuttaa säätämään tuesta tarkemmin valtioneuvoston asetuksella (80/2015), jonka 1 luku sisältää yleisiä säännöksiä, 2 luku tuen myöntämisen yleisiin edellytyksiin liittyviä säännöksiä, 3 luku perustamistukeen liittyviä säännöksiä, 4 luku investointitukeen liittyviä säännöksiä, 5 luku tuen maksamiseen liittyviä säännöksiä ja 6 luku erinäisiä säännöksiä sekä asetuksen voimaantuloa. Lisäksi sovelletaan hallintolakia (434/2003) ja soveltuvin osin valtionavustuslakia (688/2001).

Hedelmä- ja vihannesalan toimintaohjelmien puitteissa toteutettavat toimet eroavat Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 toimenpiteistä eikä tukea voida myöntää toimiin, jotka ovat tukikelpoisia hedelmä- ja vihannesalan yhteisen markkinajärjestelyn mukaisesti. Kaksinkertaisen rahoituksen ja liikakorvausten välttämistä koskeva vastaava menettely on kuvattu hedelmä- ja vihannessektorin tuottajaorganisaatioiden kestäviä toimintaohjelmia koskevassa kansallisessa strategiassa.

8.2.3.3.2.4. Tuensaajat

Tukea voidaan myöntää tuen ehdot täyttävälle yksityisoikeudelliselle oikeushenkilölle tai luonnolliselle henkilölle maaseutualueilla. Kun kyseessä on SEUT liitteen I mukainen tuote, niin tukea voidaan myöntää myös maaseutualueiden ulkopuolella toteutettavin toimenpiteisiin. Tuen saajia voivat olla kokoluokaltaan komission suosituksessa 2003/261/EY tai sen myöhemmissä muutoksissa taikka tukeen sovellettavissa valtiontukisäännöissä määritellyt mikroyritykset, pienet yritykset, keskisuuret yritykset sekä

maatalousyritykset, jotka kooltaan vastaavat edellä mainittua määritelmää.

Muiden kuin SEUT liitteen I mukaisten tuotteiden jalostukseen ja markkinointiin voidaan myöntää tukea ainoastaan mikroyrityksille ja pienille yrityksille maaseutualueilla ja maatalousyrityksille sekä maaseutu- että kaupunki- ja taajama-alueilla.

8.2.3.3.2.5. Tukikelpoiset kustannukset

Aineelliset investoinnit

- kiinteän omaisuuden rakentaminen, hankkiminen, leasingvuokraus mukaan luettuna, tai kunnostaminen
- rakentamattoman tai rakennetun maan hankinta siltä osin kuin siihen käytettävä määrä on enintään 10 % kyseisen toimen tukikelpoisista kokonaismenoista
- pääsääntöisesti uusien koneiden, laitteidenja välineiden hankinta, hankinta osamaksurahoituksella tai ostoleasing enintään omaisuuden markkina-arvoon asti

Aineettomat investoinnit

- tietokoneohjelmistojen hankkiminen tai kehittäminen ja patenttien, käyttölupien, tekijänoikeuksien ja tavaramerkkien hankkiminen

Yleiskulut

- yleiskulut, kuten arkkitehtien, insinöörien ja konsulttien palkkiot, ekologista ja taloudellista kestävyyttä koskevaan neuvontaan liittyvät palkkiot ja tarvittavat lupa- ja rekisteröintimaksut
- toteutettavuustutkimukset, joiden kustannukset säilyvät tukikelpoisina silloinkin, kun niiden tulosten perusteella ei toteuteta aineellisiin investointeihin tarkoitettuja menoja

Investointeja koskevat rajaukset

Pääsääntönä on, että tuki on avoin kaikille maatalouden aloille (maataloustuotteet). Tuen ulkopuolelle voidaan rajata tuotteita, joiden tukeminen ei ole perusteltua tai tarkoituksenmukaista kilpailutilanteen tai ylikapasiteetin vuoksi taikka sen vuoksi, ettei tuotteelle ole markkinointikanavia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA) sovelletaan kansallisen lainsäädännön mukaan investointeihin, joista saattaa aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Tuen hakijan on esitettävä kulloinkin voimassa olevien kansallisten säädösten mukaiset tarvittavat luvat, kuten rakennus-, ympäristö- ja toimenpidelupa.

Tukea ei voida myöntää komission suuntaviivoissa valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen (2014/C 249/01) tarkoitetuille vaikeuksissa oleville yrityksille ottaen huomioon tukeen sovellettavat valtiontukisäännöt.

Yksinkertaisia korvausinvestointeja ei tueta. Niillä tarkoitetaan vanhan omaisuuden korvaamista uudella tehokkuuden säilyttämiseksi ja sellaisia menoja pääomakannan jatkuvan tuottavuuden ylläpitämiseksi, jotka eivät liity alku- tai laajennusinvestointiin tämän kuitenkaan rajoittamatta elvytysvaroilla tuettavia investointeja. Käytössä olevan koneen tai laitteen korvaamista uudella voidaan tukea, jos käyttöön otetaan kaupallistettua nykyteknologiaa tai uutta teknologiaa taikka toimintaa olennaisesti laajennetaan mukaan

lukien elvytysvaroilla tuettavat investoinnit, joiden avulla helpotetaan erityisesti ympäristö- ja ilmastoystävällisen uuden tekniikan käyttöön ottamista.

Tukikelpoisia kustannuksia eivät ole leasing- tai osamaksurahoitussopimukseen liittyvät muut kustannukset, kuten vuokranantajan kate, korkojen jälleenrahoituskulut, yleiskulut ja vakuutusmaksut. Tukeen oikeuttamattomat kustannukset selvitetään tarvittaessa vertaamalla leasing- tai osamaksurahoitussopimuksen kustannuksia tuen kohteena olevan koneen tai laitteen markkina-arvoon. Tukikelpoinen markkina-arvo selvitetään tarvittaessa tarjousmenettelyn avulla.

Käytettyjen koneiden, laitteiden ja välineiden hankkimista koskevat tukiedellytykset on kuvattu luvussa 8.1.

8.2.3.3.2.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Hakemuksen alustavan tarkastelun pohjalta viranomainen voi antaa hakijalle mahdollisuuden täydentää hakijaa tai hakemusta koskevia tietoja tai pyytää toimittamaan puuttuvia tietoja. Hakijalle on ilmoitettava, miten hakemusta on täydennettävä. Hakijan pitää toimittaa täydennys tai puuttuvat tiedot määräajassa. Hakemuksen täydentämisen mahdollistaminen ei estä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 artiklan 59 kohdan 6 mukaisen ilmeisen virheen perusteella tapahtuvaa toimivaltaisen viranomaisen suorittamaa hakemuksen korjaamista ja oikaisemista. Hakemuksen eteneminen valintaprosessissa on mahdollista, kun hakijaa ja hakemusta koskevat tukikelpoisuusehdot täyttyvät.

Hakijaa koskevat tukikelpoisuusehdot:

- Tukea hakeva yritys on pk-yritys (elvysvarojen osalta mikro- tai pienyritys) tai maatalousyritys (viljelijä tai maatilakotitalouden jäsen)
- Tukea hakeva luonnollinen henkilö on täyttänyt 18 vuotta
- Tuen kohteena olevan yrityksen toimipaikka on ohjelman soveltamisalueella
- Tuen kohteena olevalla yrityksellä on edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan
- Tuettava toiminta antaa pääasiallisen toimeentulo ainakin yhdelle yrityksessä toimivalle yrittäjälle tai työntekijälle

Hakemusta koskevat tukikelpoisuusehdot:

- Tuen hakija esittää tuettavaa toimenpidettä koskevan suunnitelman
- Tuen hakija esittää laajuudeltaan kyseiseen yritystoimintaan soveltuvan toteuttamiskelpoisen liiketoimintasuunnitelman. Elvytysvarojen osalta yrityksen tulee esittää, miten investointi vaikuttaa elvytysvaroille asetettuihin tavoitteisiin ja yrityksen toimintaan.
- Tuen hakija esittää selvitykset taloudellisesta asemastaan ja yritystoiminnan edellyttämästä osaamisesta
- Tuki on tuen kohteena olevan toiminnan kannalta tarpeellinen
- Tukihakemus on tullut vireille ennen tuettavan toimenpiteen aloittamista

8.2.3.3.2.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Tuettavien hankkeiden on edistettävä maaseudun kehittämistä koskevan yhden tai useamman unionin

prioriteetin, tämän alatoimenpiteen ja sitä koskevan kansallisen lainsäädännön tavoitteita sekä niitä tukevia alueellisia tai paikallisia painopisteitä. Euroopan unionin ja sitä täydentävään kansalliseen lainsäädäntöön perustuvat tukikelpoisuusehdot täyttävät hankkeet arvioidaan valintaperusteiden avulla. Mikäli jokin tukikelpoisuusehto ei täyty lainkaan, hanketta ei voida ottaa valintamenettelyyn. Hankkeiden tukikelpoisuusehtojen ja valintaperusteiden täyttymistä koskevat tiedot tallennetaan sähköiseen Hyrrä-tietojärjestelmään.

Valintaperusteet

Tukikelpoisuusehdot täyttävät hankkeet asetetaan valintaperusteiden avulla ensisijaisuusjärjestykseen. Valintaperusteiksi nostetaan maaseudun kehittämisen ja yritysten kilpailukyvyn näkökulmasta lisäarvoa tuottavia arvioitavia aihealueita. Valintaperusteet koostuvat seitsemästä aihealueesta, joissa investointihankkeesta käytetään ”toimenpide" -käsitettä.

Jokaisesta arvioitavasta aihealueesta voi saada enintään 3 pistettä. Lisäksi kuvataan kirjallisesti, millä perusteella kustakin aihealueesta voi saada pisteitä. Hanke pisteytetään sen mukaan, mitä pistekuvaukseen sopivia tunnistettavissa olevia ominaisuuksia hankkeella on. Mikäli hanke ei täytä valintaperustetta lainkaan, niin hanke saa aihealueesta 0 pistettä. Lisäksi aihealueista annettavia pisteitä voidaan perustella kirjallisesti.

Aihealueet arvotetaan painotuskertoimen avulla. Aihealuekohtaiset painotuskertoimet ilmaistaan prosentteina ja niiden on oltava yhteensä 100 %. Arvioitavan hankkeen kokonaispistemäärä saadaan, kun kunkin arvioitavan aihealueen pistemäärä kerrotaan painotuskertoimella ja laskemalla nämä luvut yhteen. Painotettu enimmäispistemäärä on 3 pistettä. Kaikkien rahoitettavien hankkeiden on saatava vähintään yksi piste kolmesta aihealueesta, joilla on suurin painotuskerroin (aihealueet 2, 5 ja 6). Arvioitavista aihealueista on saatava pisteitä siten, että painotettu vähimmäispistemäärä on yli 1,1 pistettä. Vähimmäispistemäärän alittaville hankkeille tehdään kielteinen tukipäätös.

Valintaperusteiden määrittelystä vastaa hallintoviranomaisena maa- ja metsätalousministeriö. Valintaperusteet ja niitä koskevat yksityiskohdat käsitellään maaseutuohjelman seurantakomiteassa ennen kuin alatoimenpiteen toteutus voidaan aloittaa. Valintaperusteita sovelletaan yhdenmukaisesti kaikilla ELY-keskusalueilla. Valintaperusteet ja niiden painotuskertoimet ovat seuraavat:

Yrityksen investointituki

1) Tuettavan toimenpiteen/yrityksen toimipaikan sijainti (5 %)

2) Tuettavan toimenpiteen tuloksena syntyvät työpaikat (15%)

3) Tuettavan toimenpiteen alue- ja kerrannaisvaikutukset (10 %)

4) Tuettavan toimenpiteen vaikutus yrityksen tuotteiden ja palveluiden markkina-alueeseen (10 %)

5) Tuettavan toimenpiteen vaikutus yrityksen toiminnan uudistumiseen (30 %)

6) Tuettavan toimenpiteen vaikutus yrityksen harjoittamaan yhteistyöhön mukaan lukien kytkennät laajempiin kehittämiskokonaisuuksiin (20 %)

7) Lisäpisteet tuettavasta toimenpiteestä tunnistettavissa olevista muista erityispiirteistä, kuten ympäristöä ja ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja siihen sopeutumista koskevia monialaisia tavoitteita tukevia

erityispiirteitä (valintaperuste 5) kattaa erityisesti innovointia koskevan monialaisen tavoitteen arvioinnin). (10 %)

Elvytysvaroilla tuettaviin parhaan käyttökelpoisen uuden tekniikan (BAT) investointeihin sovelletaan seuraavia valintaperusteita:

Miten hyvin investointi toteuttaa maaseutuohjelman elvytysvarojen käytölle asetettuja tavoitteita? (30 %)

Miten investoinnissa on huomioitu parhaan käytettävissä olevan tekniikan (BAT) mahdollisuudet, toteutettavuus ja kustannustehokkuus? (25 %)

Millainen on investoinnin vaikutus liiketoimintapotentiaalin vahvistumiseen? (20 %)

Onko investointi innovatiivinen ja toimintaa uudistava? (15 %)

Miten investointi edistää kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista? (10 %)

Leader-ryhmät noudattavat paikallisten kehittämisstrategioiden mukaisia valintaperusteita.Hakumenettely

Tukihakemuksia voi jättää jatkuvasti. Tukihakemukset kuitenkin arvioidaan ja ratkaistaan tukijaksoittain. ELY-keskusten ja Leader-ryhmien on tiedotettava tuen hakumahdollisuuksista ja hakemisessa noudatettavista menettelyistä mukaan lukien valintaperusteista ja tuen hakua koskevista muista yksityiskohdista.

8.2.3.3.2.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Maataloustuotteiden (SEUT liite I) jalostusta harjoittavien pk-yritysten tukeminen perustuu rahoittajaviranomaisten väliseen ja Suomen kumppanuussopimuksessa 2014–2020 vahvistettuun työnjakoon. Tukitasojen asettamisessa on otettu huomioon Suomen aluetukikartta vuosille 2014–2020 (Valtiontuki SA.38359 (2014/N) -Suomi) ja asetuksen (EU) N:o 1305/2013 liitteen II tukiprosentit. Mikro- ja pienyrityksille voidaan myöntää korotettua tukea, koska painopistealueena olevien luomu- ja lähituotteiden sekä muiden erikois- ja laatutuotteiden jalostamisen sekä alan kasvukehityksen ja työllistämisen potentiaali on mikroyrityksissä ja pienissä yrityksissä, jotka voivat kasvattaa liiketoimintaa kansalliselle ja kansainväliselle tasolle. Pääsääntöisesti mikroyritysten kokoluokkaan lukeutuvilla maatalousyrityksillä on mahdollisuuksia jakeluketjujen lyhentämiseen paikallismarkkinoiden kehittämiseksi. Mikroyrityksillä ja pienillä yrityksillä on pienet kehittämisresurssit ja yksityisen rahoituksen saaminen haastavampaa verrattuna suurempiin yrityksiin. Mikroyrityksiä kannustetaan yhteistyöhön korotetulla tuella tuotteistamisen kehittämiseksi ja toiminnan tehostamiseksi. Maatalousalan kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi keskisuuret yritykset ovat tuen piirissä kuten ohjelmakaudella 2007–2013. Lisäksi tukea voidaan korottaa silloin, kun kyseessä on maaseudun innovaatioryhmän hankkeeseen liittyvä investointi ja jonka toteuttajana on kyseisen ryhmän jäsen. Investointien tason parantamiseksi tukea myönnetään erikseen investoinnin yleiskuluihin. Erityisesti tukea kohdennetaan toteutettavuustutkimuksiin, joiden avulla voidaan saada parempi käsitys yrityksen suunnitteleman hankkeen toteutettavuuskelpoisuudesta ja toteuttamiseen liittyvistä riskeistä ja mahdollisuuksista onnistumiseen. Toteutettavuustutkimuksen avulla yritykset voivat toimintansa kehittämiseksi valmistella asiantuntijapalveluita hyödyntäen laajempia kehittämiskokonaisuuksia kansallisiin tai kansainvälisiin rahoitushakuihin. Tuen vaikuttavuuden lisäämiseksi on määritelty investoinnin vähimmäismäärä.

Tukitasot on asetettu yrityksen kokoluokan ja sen mukaan millä kansallisella tukialueella yritys sijaitsee. Tukijaksolla sovellettavat kiinteät tukitasot julkaistaan hakuilmoituksessa tai annetaan muulla tavoin tiedoksi tuen potentiaalisille hakijoille.

• Mikroyritykselle voidaan myöntää tukea investointiin I-III tukialueella 35 %. Pienelle yritykselle voidaan myöntää tukea investointiin I-III tukialueella 30 %.

• Keskisuurelle yritykselle voidaan myöntää tukea investointiin I tukialueella 25 % ja II-III tukialueella 20 %.

• Edellä mainittuja prosenttiosuuksia voidaan korottaa 20 lisäprosentilla, kun kyseessä on eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden (EIP) yhteydessä tuettava investointi.

• Mikroyrityksille voidaan myöntää tukea yhteisinvestointeihin I-III tukialueilla 40 % kun kyseessä on saman tuotteen eri tuotantovaiheista vastaavien yritysten yhdentyminen (vertikaalinen integraatio) ja silloin kun kaksi tai useampi saman toimialan yritystä yhdentyy (horisontaalinen integraatio).

- Elvytysvaroilla tuettavien investointien tukitaso on 35 % Manner-Suomen tukikelpoisiksi määritellyillä maaseutualueilla. Tukea myönnetään mikro- ja pienyrityksille sekä maatalousyrityksille. Tuen enimmäismäärä on 200 000 euroa (Annex I-tuotteet). Muiden lopputuotteiden (Non-Annex I) osalta tuki myönnetään de minimis –ehtoisesti.

Tukea ei myönnetä alle 10 000 euron investointiin, kun tuki haetaan ELY-keskuksesta. Tuen perusteena olevien hyväksyttävien kustannusten enimmäismäärä investoinnin kokonaiskustannuksista voi olla enintään 2 000 000 euroa alueellisesti vuosittain/tukijaksoittain käytettävissä olevien varojen puitteissa. Investoinnin merkittävästä vaikutuksesta uusien työpaikkojen syntymiseen alueella tai muista perustelluista syistä hyväksyttävien kustannusten enimmäismäärä investoinnin kokonaiskustannuksista voi olla kuitenkin suurempi.

Tuki investoinnin yleiskuluihin myönnetään avustuksena.

• Mikroyritykselle, pienelle yritykselle ja keskisuurelle yritykselle voidaan myöntää tukea toteutettavuustutkimukseen 40 %.

Tukea ei myönnetä alle 3 000 euron toteutettavuustutkimukseen.

Leader-ryhmän puoltamaan toimenpiteeseen myönnettävän tuen enimmäismäärä on 180 000 euroa.

Tuki myönnetään asetuksen (EU) N:o 1305/2013 81 artiklan 2 kohdan ja liitteen II mukaisesti kun lopputuotteet ovat SEUT liitteen I mukaisia lopputuotteita. Kun lopputuotteet ovat osin SEUT liitteen I mukaisia maataloustuotteita ja osin sen ulkopuolella olevia tuotteita, niin tuki myönnetään lopputuotteiden suhteessa valtiontukisääntöjä noudattaen.

Elintarvikkeiden jalostukseen (SEUT liitteen I ulkopuoliset lopputuotteet) sovelletaan investoinneissa alatoimenpiteen 6.4 (ohjelma-asiakirjan kohta 8.2.4.3.3.8.) tukitasoja ja alatoimenpidettä 6.2.

8.2.3.3.2.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.3.3.2.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

- Mahdollisia toimenpiteiden toteuttajia ei saada aktivoitua kehittämään ja suuntaamaan uudelleen toimintaansa.
- Liiketoimintasuunnitelmat eivät ole realistisia tai niiden arviointiin ei ole riittävää ammattitaitoa.
- Kustannusten kohtuullisuuden arvioinnin dokumentoinnissa on ollut puutteita edellisellä ohjelmakaudella.
- Tietojärjestelmien jäykkyys on jonkin verran hidastanut muutosten toteuttamista edellisellä kaudella.
- Tuen saaja hankkii käytetyt koneen, laitteen tai välineen siitä huolimatta, että hankintaa ei ole hyväksytty tukipäätöksessä.
- Käytetyn koneen, laittaan tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannuksia pystytä arvioimaan riittävällä tavalla.

Tukiehtojen monimutkaisuus on riski etenkin tarkistus- ja valvontamenettelyjen kohdalla.

8.2.3.3.2.9.2. Lieventävät toimet

- Ohjelmakautta valmisteltaessa on ohjelman rakentamiseen ja toteuttamiseen osallistuvia kumppaneita koulutettu ja aktivoitu yhteistyössä tutkimuslaitosten ja Sitran kanssa sekä järjestetty innovaatiokilpailuja ja -leirejä, joiden avulla on etsitty ja jalostettu innovaatioita. Ohjelman valmistelu on toteutettu laajana yhteistyöprojektina hallinnon ja yhteistyökumppaneiden kanssa.
- Ohjelman toimeenpanoa varten on tehty viestintäsuunnitelma.
- Tuenhakijan liiketoimintasuunnitelma tallennetaan sähköisesti tietojärjestelmään hakemuksen liitteeksi, hallintoa koulutetaan niiden arvioinnissa ja myös arviointikriteerit määrittelevät valintaa niin, että parhaat suunnitelmat valikoidaan toteutettavaksi ohjelmassa.
- Liiketoimintasuunnitelman etenemisen seurantaprosessia kehitetään niin, että yritystoiminnan kehittymistä voidaan seurata.
- Kustannusten kohtuullisuuden arvioinnin dokumentointia ja kilpailuttamista varten tehdään tietojärjestelmään tarkisteet, jotka edellytetään tukipäätöksen tekemiseksi.
- Uuden tietojärjestelmän rakentamisessa on otettu huomioon muunneltavuus ja tukikelpoisuusehdoille rakennetaan tarkisteet.
- Tarkistus- ja valvontamenettelyjen tueksi tehdään viranomaisia varten tarkistuslistat ja niiden käyttö varmistetaan tietojärjestelmistä. Viranomaisia koulutetaan säännöllisesti useita kertoja vuodessa.
- Viranomaisten välistä tietojen vaihtoa varten on yhteinen tietoportaali ja säännölliset videoneuvottelutilaisuudet useita kertoja vuodessa.
- Verkostoyksikkö osallistuu sekä tuenhakijoiden että viranomaisten ja yhteistyötahojen koulutukseen ja tiedonvälitykseen.
- Maksuhakemusten hallinnollisissa tarkastuksissa ja otantatarkastuksissa varmistetaan, että käytettynä hankittu kone, laite tai väline on tukipäätöksen mukainen.
- Käytettynä hankittavan koneen, laitteen tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannusten arviointiin liittyvä riski otetaan huomioon asiantuntijan tekemässä arvioinnissa.

8.2.3.3.2.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on toteutettavissa ja valvottavissa asetusten mukaisesti ja valmistelussa on otettu huomioon yhteensovitus ohjelman muiden toimenpiteiden sekä muiden rahastojen kanssa. Investointituki auttaa yrityksiä perustettaessa ja laajennettaessa. Sen avulla voidaan nopeuttaa yritysten kilpailukyvyn kehittymistä.

8.2.3.3.2.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

8.2.3.3.2.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Ei-tuotannollisten investointien määrittely

Yhteisten investointien määrittely

Yhteisten investointien tavoitteena on maataloustuotteita jalostavien mikroyritysten tuotannollisen ja kaupallisen yhteistyön lisääminen (ks. kohta 8.2.3.3.2.8). Tuen myöntäminen kiinteistöyhtiön toteuttamalle investoinnille edellyttää, että kiinteistöyhtiö on tukikelpoista toimintaa harjoittavan yrityksen tai yritysten hallinnassa ja kiinteistöyhtiön toimitilat tulevat tuetulta osin tämän yrityksen tai näiden yritysten pysyvään käyttöön. Toimitilan rakentamisinvestointiin ei voida kuitenkaan tukea myöntää, jos tarkoituksena on ainoastaan toimitilojen tarjoaminen vuokralle.

Yhdennettyjen hankkeiden määrittely

Tukikelpoisten Natura 2000 -alueiden ja muiden tukikelpoisten luonnonarvoltaan merkittävien alueiden määrittely ja yksilöiminen

Kuvaus tuen kohdentamisesta maatiloille asetuksen (EU) N:o 1305/2013 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun prioriteetin osalta tehdyn SWOT-analyysin mukaisesti

Luettelo unionin lainsäädännöllä asetetuista uusista vaatimuksista, joiden täyttämiseksi voidaan myöntää tukea asetuksen (EU) N:o 1305/2013 17 artiklan 6 kohdan nojalla

Tapauksen mukaan delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 13 artiklan c alakohdassa tarkoitetut energiatehokkuutta koskevat vähimmäisstandardit.

Tapauksen mukaan delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 13 artiklan e alakohdassa tarkoitettujen kynnysten määrittely

8.2.3.3.3. 4.4.1. Kosteikkoinvestoinnit

Alatoimenpide:

- 4.4 – tuki tuottamattomiin investointeihin, jotka liittyvät maatalouden ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseen

8.2.3.3.3.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimenpiteessä toteutetaan ei-tuotannollinen investointi perustamalla hoidettavia kosteikkoja, pienten kosteikkojen ketjuja, kosteikkomaisia tulva-alueita ja -tasanteita niiden luontaisille paikoille, herkästi tulviville pelloille ja pengerretyille kuivatusalueille sekä kunnostamalla uomia luonnonmukaisen vesirakentamisen periaatteiden mukaisesti. Investoinnin kattamaan alueeseen kuuluvat hoidon kannalta riittävät suoja-alueet.

Kosteikot ja tulva-alueet on perustettava ensisijaisesti patoamalla luontaisesti sopiviin paikkoihin pellolle, pellon reuna-alueelle tai metsä- tai joutomaalle. Runsaasti fosforia sisältävä pellon pintamaa tulee poistaa ainakin pysyvästi veden peittämäksi jäävältä alueelta. Soveltuvia kohteita ovat mm. luontaiset notkot ja painanteet, herkästi tulvivat tulvaniityt tai -pellot sekä pengerretyt kuivatusalueet. Vesiensuojelua edistävässä kosteikossa kiintoainesta laskeuttava vesialue on voitava tyhjentää sinne kertyneestä lietteestä. Kosteikkoon voidaan yhdistää myös fosforin saostus erilaisilla kemiallisilla aineilla. Kosteikon rannat ja uoma voidaan suojata eroosiolta ja sortumilta nurmettamalla, kiveämällä tai istutuksin.

Uomien luonnontilaa parantavissa luonnonmukaisen vesirakentamisen hankkeissa voidaan palauttaa tulva-alueita, perustaa useita pieniä kosteikkoja ja tulvatasanteita sekä rakentaa veden virtaamaa hidastavia pohjakynnyksiä tai putkipatoja. Lisäksi voidaan tehdä uomien eroosiosuojauksia, istuttaa kasvillisuutta, lisätä puron mutkaisuutta ja parantaa uomien laatua lintujen, kalojen ja rapujen elinympäristöinä. Kosteikko voi toimia vesiensuojelun ja luonnon monimuotoisuuden edistämisen lisäksi kasteluveden varastona, luonnonravintoon perustuvana kalan- tai ravunkasvatuspaikkana sekä virkistyskäytössä.

8.2.3.3.3.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Korvaus maksetaan €/ha investoinnin tukipäätöksessä määritellylle alalle investoinnista aiheutuneiden kustannusten perusteella enintään toimenpiteelle määritellyn maksimikorvauksen suuruisena. Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena EU 1303/2013 mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen.

8.2.3.3.3.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Toimea koskevat kansalliset säädökset: Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014) ja Valtioneuvoston asetus ei-tuotannollisten investointien korvauksesta (238/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee ohjelmassa kuvatun mukaisesti toimen toimeenpanon, tarkentaa toteutuksen yksityiskohtia ja vaadittavan suunnitelman sisältöä, määrittelee hyväksyttävät kustannukset ja niiden enimmäistason sekä

maksamismenettelyt.

8.2.3.3.3.4. Tuensaajat

Tuensaaja on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti tai rekisteröity yhdistys tai vesioikeudellinen yhteisö. Investoinnin tekeminen ei edellytä maatalouden ympäristökorvausta koskevan sitoumuksen voimassaoloa.

8.2.3.3.3.5. Tukikelpoiset kustannukset

Kosteikkoinvestointilaskelma on tehty yli hehtaarin suuruisille patoamalla tai massiivikaivulla perustetuille kosteikoille ja pienemmille 0,3-0,5 hehtaarin suuruisille patoamalla perustetuille kosteikoille. Kustannuksissa on otettu huomioon suunnittelu- ja perustamiskustannukset. Kustannukset maksetaan hyväksyttyyn suunnitelmaan sisältyvien toteutuneiden kustannusten mukaan enintään seuraavien enimmäistasojen mukaan. Kiinteä investointituki pienille kosteikoille, kun kosteikon koko on 0,3-0,5 ha, voi olla enintään 3 225 euroa/kohde. Suuremmille kosteikoille investointituki voi olla enintään 11 669 euroa/hehtaari. Laskennassa on määritelty, että enimmäiskorvaus voi olla enintään noin 80 % kustannusten ja tulonmenetysten mukaisista laskennallisista enimmäistasoista.

Yleisasetuksen 1303/2013 Art. 69 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat tukikelpoisia. Jos investointi toteutetaan kustannusmenettelyllä, tuensaajan tulee esittää tukikelpoisista kustannuksista riittävät dokumentit.

8.2.3.3.3.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tuensaaja (katso kohta ”Tuensaajat”).

Investointikohteen tukikelpoisuus: Kohteena voi olla kosteikko, pienten kosteikkojen ketju, kosteikkomaiset tulva-alueet ja -tasanteet niiden luontaisilla paikoilla, herkästi tulvivat pellot ja pengerretyt kuivatusalueet sekä luonnonmukaisen vesirakentamisen periaatteiden mukaisesti kunnostetavat uomat. Investointi voi kattaa alueeseen kuuluvat hoidon kannalta riittävät suoja-alueet. Investointi on toteutettava kahden vuoden kuluessa siitä, kun päätös tuen myöntämisestä on tehty. Investoinnin valmistumisen jälkeen kohteen hoidosta tehtävä soveltuva 5-vuotinen Kosteikkojen hoito -toimen mukainen ympäristösopimus.

Kosteikot ja tulva-alueet on perustettava kohtiin, joissa kosteikon tai tulva-alueen yläpuolisella valuma-alueella on peltoa yli 10 %. Ne on perustettava niin, että ne pidättävät mahdollisimman tehokkaasti sekä valuma-alueelta tulevaa kiintoaine- että ravinnekuormitusta ja/tai luovat monipuolisia elinympäristöjä. Vesiensuojelua edistävän investoinnin kattaman alueen kokonaispinta-alan on oltava vähintään 0,5 % yläpuolisen valuma-alueen pinta-alasta. Ehdoista voi poiketa, jos kyseessä on paikallinen voimakas maatalouden kuormitus, suojavyöhyke, luonnon monimuotoisuus- tai kosteikkoyleissuunnitelmissa esitetty kohde tai kohde, jonka ELY-keskus katsoo tehokkaaksi maatalouden vesiensuojelun tai monimuotoisuuden edistämisen vuoksi. Monimuotoisuutta edistävä kosteikko voi olla edellä kerrottua pienempi, jos sen perustamisella monipuolistetaan merkittävästi maatalousympäristöjä alueilla, joissa ei ole kosteita

elinympäristöjä. Investoinnin pinta-alan tulee olla vähintään 0,3 ha.

Investoinnilla on oltava edellytykset edistää maatalouden vesistökuormituksen vähentämistä ja/tai lisätä luonnoltaan yksipuolisen maatalousalueen elinympäristöjen monimuotoisuutta. Tukea kosteikkoinvestoinnille ei voida myöntää, jos investoinnin pääasiallinen tarkoitus on käsitellä muualta kuin peltoalueelta (mm. metsistä, turve- tai joutomailta tai rakennetuilta alueilta) tulevaa vesistökuormitusta. Toimenpiteellä ei voi rahoittaa kastelualtaiden rakentamista tai investointeja, joiden tavoitteena on järven tai lammen muodostuminen. Investointihakemukseen on liitettävä toteutussuunnitelma. Suojellulle alueelle ei saa suunnitelmassa osoittaa toimenpiteitä, jotka heikentävät suojelun perusteena olevien lajien elinympäristöjä ja suojelupäätösten sisältämiä velvoitteita on noudatettava. Investointia koskeva suunnitelma ei saa olla ristiriidassa Natura 2000 -alueista muista taisuojelualueista mahdollisesti laaditun hoito- ja käyttösuunnitelman kanssa.

Kaksinkertaisen maksamisen estämiseksi invetointitukea ei voi osoittaa kohteelle, jonka perustaminen on aloitettu ennen investoinnin tukipäätöstä tai investoinnin kustannuksiin, joita tuetaan muulla rahoituksella.

8.2.3.3.3.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Haku toteutetaan kerran vuodessa. Kosteikko investoinneissa tarkistetaan tukikelpoisuuskriteereillä, että tuensaaja on tukikelpoinen, investointi täyttää minimikoon vaatimuksen, kohde on tuensaajan hallinnassa, mahdolliset luvat löytyvät, että kohde on yleisellä tasolla toimenpiteen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukainen. Lisäksi tarkistetaan tukikelpoisuuskriteerinä, että esitetty suunnitelma on laadultaan toteuttamiskelpoinen ja esitettyjen toimenpiteiden kustannukset hyväksyttäviä. Tukikelpoisuuskriteerien tarkastelun läpäisseet hakemukset pisteytetään valintakriteerien.

Valintakriteereillä arvotetaan haettavan kohteen odotettavissa oleva ympäristöllinen vaikuttavuus. Valintakriteereillä varmistetaan siten, että tuettavalla kohteella on merkittävää investoinnin tavoitteiden mukaista vaikuttavuutta. Valinta tapahtuu alla olevien kysymysten perusteella. Kunkin kysymyksen alla on hakemuskäsittelijän valittavana joukko vaikuttavuuden mukaan pisteytettyjä väittämiä. Jokaisesta kysymyksestä on saatava vähintään yksi piste, jotta investointi voidaan rahoittaa.

1. Miten hyvin kohteen toimenpidetarve tunnetaan etukäteen?

2. Mikä on kohteeseen tehtävän investoinnin merkitys maatalouden ympäristönsuojelussa?

3. Kohteen mitoitus/rajaus?

4. Vaikuttavuuden laatu?

8.2.3.3.3.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Hakija esittää hakemukseen liitettävässä suunnitelmassa investoinnin kohdealan, työsuunnitelman ja investoinnista aiheutuvat kustannukset. Hakemuksen hallinnollisessa käsittelyssä todetaan korvauskelpoiset kustannukset, niiden kohtuullisuus sekä hehtaarikohtainen enimmäiskorvaustaso. Korvauskelpoiset kustannukset ja niiden enimmäistasot määritellään valtioneuvoston asetuksessa (katso kohta ”Liittyminen

muuhun lainsäädäntöön”).

Investoinnin kohtuulliset korvauskelpoiset kokonaiskustannukset voidaan korvata hehtaarikohtaisiin enimmäistasoihin asti täysimääräisesti. Kosteikkoinvestoinnissa korvauksen enimmäistaso korvauskelpoiselle alalle on 11 669 €/ha. Jos investointi on kooltaan 0,3-0,5 hehtaaria, korvausta maksetaan enintään 3 225 €/kohde.

8.2.3.3.3.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.3.3.3.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Kosteikkoihin liittyvän toimenpiteen enimmäistukitasot määräytyvät hehtaariperusteisesti ja toimenpiteeseen liittyy pinta-alavaatimuksia (mm. kosteikon koko 0,5 % yläpuolisen valuma-alueen koosta). Riskinä nähdään kosteikon pinta-alan todennettavuus tuen hakuvaiheessa ja pinta-alan valvottavuus paikan päällä. Tuen hakijan ja hallinnon voi olla vaikeaa määrittää tuen hakuvaiheessa toimenpiteen tarkkaa pinta-alaa, koska kosteikon pinta-alaan sisältyy myös tarpeelliset reuna-alueet, joiden lopullinen koko saattaa määräytyä vasta toimenpiteen toteutusaikana.

8.2.3.3.3.9.2. Lieventävät toimet

Kosteikkojen pinta-ala tulee todeta joko GPS-laitteella maksuhakemuksen tarkastusvaiheessa, paikan päällä tai jossain muussa toimenpiteen toteutusvaiheessa. Tällä voidaan vähentää riskiä siitä, että lumisen maan aikaan tehtävän otantatarkastuksen yhteydessä todettu pinta-ala ei vastaa toimenpiteen tosiasiallista pinta-alaa.

8.2.3.3.3.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Ei-tuotannolliset investointitoimenpiteet ovat riskeistä huolimatta riittävän hyvin todennettavissa.

8.2.3.3.3.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

Toimenpiteiden laskentametodologia on kuvattu kohdassa Tukikelpoiset kustannukset ja maksimikustannusten laskenta on esitetty liitteessä M04.4.

8.2.3.3.3.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Ei-tuotannollisten investointien määrittely

Katso kohta 8.2.3.6.

Yhteisten investointien määrittely

Ei-tuotannollisissa investoinneissa ei ole käytössä ryhmäinvestointeja.

Yhdennettyjen hankkeiden määrittely

Alatoimenpiteessä 4.4 Integroidulla toimenpiteellä tarkoitetaan, että toimenpiteet linkittyvät ympäristökorvaukseen, sillä investointituen saamisen edellytyksenä on investoinnin valmistumisen jälkeen kohteen hoidosta tehtävä soveltuva 5-vuotinen ympäristösopimus kosteikon hoidosta tai maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoidosta.

Tukikelpoisten Natura 2000 -alueiden ja muiden tukikelpoisten luonnonarvoltaan merkittävien alueiden määrittely ja yksilöiminen

Katso kohta 8.2.3.6.

Kuvaus tuen kohdentamisesta maatiloille asetuksen (EU) N:o 1305/2013 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun prioriteetin osalta tehdyn SWOT-analyysin mukaisesti

Ei-tuotannollisella investoinnilla ei ole tuotannollisia tavoitteita

Luettelo unionin lainsäädännöllä asetetuista uusista vaatimuksista, joiden täyttämiseksi voidaan myöntää tukea asetuksen (EU) N:o 1305/2013 17 artiklan 6 kohdan nojalla

Asia ei ole toimen osalta aiheellinen.

Tapauksen mukaan delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 13 artiklan c alakohdassa tarkoitetut energiatehokkuutta koskevat vähimmäisstandardit.

Tapauksen mukaan delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 13 artiklan e alakohdassa tarkoitettujen kynnysten määrittely

8.2.3.3.4. 4.4.2. Perinnebiotooppien ja luonnonlaidunten alkuraivaus ja aitaaminen

Alatoimenpide:

- 4.4 – tuki tuottamattomiin investointeihin, jotka liittyvät maatalouden ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseen

8.2.3.3.4.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimenpide on ei-tuotannollinen investointi, jossa kunnostetaan kunnostuskelpoisia perinnebiotooppeja ja luonnonlaitumia, joilla on monipuolisen kasvillisuuden ja eläimistön elinympäristöjä, pitkäaikaiseen maankäyttöön liittyvää maaseudun kulttuuriperintöä tai maisemallisia arvoja. Investointia tarvitaan kohteilla, joilla ylläpitävän hoidon onnistuminen edellyttää kunnostustoimenpiteitä ennen hoidon aloittamista.

Toimenpiteellä varmistetaan myös maatalousluonnon monimuotoisuuden hoidon -ympäristösopimuksen tehneiden sopimusalueiden hoidon onnistuminen mahdollistamalla sopimuskauden aikana petoaidan rakentaminen laiduntamalla hoidettaviin kohteisiin, joilla kohteen hoidon tavoitteiden toteuttaminen ei muuten ole mahdollista ja vaihtoehtona on sopimuksesta luopuminen.

Ympäristöinvestointi tehdään erillisen suunnitelman mukaisesti. Hoitotoimia voivat olla muun muassa pensaikon ja puuston raivaus ja raivausjätteen poiskeruu sekä laidunnusta haittaavan vieraslajikasvillisuuden poisto. Kasvillisuuden raivaustoimenpiteiden lisäksi suunnitelmaan voidaan sisällyttää sopimusalueella sijaitsevien karjatalouteen liittyvien rakennelmien ja rakenteiden säilyttämistä ja kunnostamista sekä alueen aitaamista. Kunnostettavaa aluetta ei saa muokata, lannoittaa tai käsitellä torjunta-aineilla. ELY-keskus voi tapauskohtaisesti hyväksyä suunnitelman mukaisen vieraslajien kemiallisen torjunnan rajoitetusti pistetorjuntana. Laidunnettava perinnebiotooppi tulee yleensä erottaa aidalla muista laidunnurmista. Aluetta ei saa ojittaa tai metsittää. Toimenpiteistä on pidettävä hoitopäiväkirjaa tai tehtävä vastaavat merkinnät lohkomuistiinpanoihin, johon merkitään myös työtunnit.

8.2.3.3.4.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Korvaus maksetaan €/ha investoinnin tukipäätöksessä määritellylle alalle investoinnista aiheutuneiden kustannusten mukaan enintään toimenpiteelle määritellyn maksimikorvauksen suuruisena. Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena EU 1303/2013 mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen.

8.2.3.3.4.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Toimea koskevat kansalliset säädökset: Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014) ja Valtioneuvoston asetus ei-tuotannollisten investointien korvauksesta (238/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee ohjelmassa kuvatun mukaisesti toimen toimeenpanon, tarkentaa toteutuksen yksityiskohtia ja vaadittavan suunnitelman sisältöä, määrittelee hyväksyttävät kustannukset ja niiden enimmäistason sekä

maksamismenettelyt.

8.2.3.3.4.4. Tuensaajat

Tuensaaja on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti tai rekisteröity yhdistys. Investoinnin tekeminen ei edellytä maatalouden ympäristökorvausta koskevan sitoumuksen voimassaoloa.

8.2.3.3.4.5. Tukikelpoiset kustannukset

Laskelma on tehty kolmelle erikokoiselle perinnebiotoopille. Laskelmissa on mukana suunnittelukustannukset, alkukunnostuskustannukset ja aitaamiskustannukset. Alkukunnostuskustannuksista on vähennetty alueen raivauksesta saatava hakkuutulo. Näin on saatu hehtaarikohtaiset nettokustannukset kullekin erisuuruiselle perinnebiotooppialueelle. Investointituen taso voisi olla enintään 3 hehtaarin perinnebiotoopeille 1 862 euroa/ha, 3-10 hehtaarin perinnebiotoopeille 1108 euroa/ha ja yli 10 hehtaarin perinnebiotoopeille 754 euroa/ha. Esitetyt enimmäiskorvaustasot ovat 80 % kustannusten ja tulonmenetysten mukaisista laskennallisista enimmäistasoista.

Yleisasetuksen 1303/2013 Art. 69 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat tukikelpoisia. Jos investointi toteutetaan kustannusmenettelyllä, tuensaajan tulee esittää tukikelpoisista kustannuksista riittävät dokumentit.

8.2.3.3.4.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tuensaaja (katso kohta ”Tuensaajat”)

Investointikohteen tukikelpoisuus: Toimenpidettä voidaan toteuttaa koko maassa kunnostustoimenpiteitä vaativilla perinnebiotoopeilla sekä sellaisilla luontoarvoiltaan kunnostuskelpoisilla luonnonlaitumilla, jotka investoinnin jälkeen täyttävät maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito -ympäristösopimuksen edellytykset. Kunnostuksen tulee tähdätä alueen laiduntamiseen. Tukea ei myönnetä peltomaalle. Investointi on toteutettava kahden vuoden kuluessa siitä, kun päätös tuen myöntämisestä on tehty. Investointituen saamisen edellytyksenä on, että investoinnin toteuttamisen jälkeen kohteen hoidosta tehdään 5-vuotinen maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito -ympäristösopimus.

Investointitukea alkuraivaukseen ja aitaamiseen voidaan myöntää kerran ennen maatalousluonnon monimuotoisuuden hoito -sopimuksen tekemistä kohteelle. Toimenpiteestä voidaan myös korvata petoaidan rakentamisen kustannuksia maatalousluonnon monimuotoisuuden hoito -ympäristösopimuksen perinnebiotooppi- tai luonnonlaidunkohteelle, jos voimassa olevan sopimuksen loppuun saattaminen on muuten mahdotonta suurpetojen laiduneläimille aiheuttaman merkittävän uhan takia.

Investointihakemukseen on liitettävä toteutussuunnitelma. Suojellulle alueelle ei saa suunnitelmassa osoittaa toimenpiteitä, jotka heikentävät suojelun perusteena olevien lajien elinympäristöjä ja suojelupäätösten sisältämiä velvoitteita on noudatettava. Investointia koskeva suunnitelma ei saa olla ristiriidassa Natura

2000 -alueista muista taisuojelualueista mahdollisesti laaditun hoito- ja käyttösuunnitelman kanssa.

Kaksinkertaisen maksamisen estämiseksi rahoitusta ei voi osoittaa kohteelle, jonka perustaminen on aloitettu ennen investoinnin tukipäätöstä tai investoinnin kustannuksiin, joita tuetaan muulla rahoituksella.

8.2.3.3.4.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Haku tapahtuu kerran vuodessa. Perinnebiotooppien ja luonnonlaidunten alkuraivaus ja aitaaminen investoinneissa tarkistetaan tukikelpoisuuskriteereillä, että tuensaaja on tukikelpoinen, investointi täyttää minimikoon vaatimuksen, kohde on tuensaajan hallinnassa, mahdolliset luvat löytyvät, että kohde on yleisellä tasolla toimenpiteen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukainen. Lisäksi tarkistetaan tukikelpoisuuskriteerinä, että esitetty suunnitelma on laadultaan toteuttamiskelpoinen ja esitettyjen toimenpiteiden kustannukset hyväksyttäviä. Tukikelpoisuuskriteerien tarkastelun läpäisseet hakemukset pisteytetään valintakriteerien avulla.

Valintakriteereillä arvotetaan haettavan kohteen odotettavissa oleva ympäristöllinen vaikuttavuus. Valintakriteereillä varmistetaan siten, että tuettavalla kohteella on merkittävää investoinnin tavoitteiden mukaista vaikuttavuutta. Valinta tapahtuu alla olevien kysymysten perusteella. Kunkin kysymyksen alla on hakemuskäsittelijän valittavana joukko vaikuttavuuden mukaan pisteytettyjä väittämiä. Jokaisesta kysymyksestä on saatava vähintään yksi piste, jotta investointi voidaan rahoittaa.

1. Miten hyvin kohteen toimenpidetarve tunnetaan etukäteen?

2. Mikä on kohteeseen tehtävän investoinnin merkitys maatalouden ympäristönsuojelussa?

3. Kohteen mitoitus/rajaus?

8.2.3.3.4.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Hakija esittää hakemukseen liitettävässä suunnitelmassa investoinnin kohdealan, työsuunnitelman ja investoinnista aiheutuvat kustannukset. Hakemuksen hallinnollisessa käsittelyssä todetaan korvauskelpoiset kustannukset, niiden kohtuullisuus ja hehtaarikohtainen enimmäiskorvaustaso. Korvauskelpoiset kustannukset ja niiden enimmäistasot määritellään valtioneuvoston asetuksessa (katso kohta ”Liittyminen muuhun lainsäädäntöön”).

Investoinnin kohtuulliset korvauskelpoiset kokonaiskustannukset voidaan korvata hehtaarikohtaisiin enimmäistasoihin asti täysimääräisesti. Perinnebiotooppien ja luonnonlaidunten alkuraivaus ja aitaamisen korvaus on 3 hehtaarin suuruisilta ja sitä pienemmiltä kohteilta enintään 1862 €/ha, yli 3 hehtaarin, mutta enintään 10 hehtaarin kokoisilta kohteilta enintään 1108 €/ha ja yli 10 hehtaarin suuruisilta kohteilta enintään 754 €/ha. Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitoa koskevan ympäristösopimuksen voimassa ollessa rakennettavan petoaidan kustannuksia voidaan korvata edellä esitettyihin hehtaarikohtaisiin enimmäismääriin asti, kuitenkin siten, että tällaisen investoinnin kohtuullisista korvauskelpoisista kokonaiskustannuksista korvataan 80 %.

Tavoitteena on ohjelmakauden aikana toteuttaa 50 investointikohdetta.

8.2.3.3.4.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.3.3.4.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Perinnebiotooppeihin ja luonnonlaitumiin liittyvien toimenpiteiden enimmäistukitasot määräytyvät hehtaariperusteisesti. Riskinä nähdään perinnebiotoopin pinta-alan todennettavuus tuen hakuvaiheessa ja pinta-alan valvottavuus paikan päällä. Tuen hakijan ja hallinnon voi olla vaikeaa määrittää tuen hakuvaiheessa toimenpiteen tarkkaa pinta-alaa, koska kartta-aineistosta on haastavaa määrittää metsäisen perinnebiotoopin ja luonnonlaitumen todellinen ala.

8.2.3.3.4.9.2. Lieventävät toimet

Perinnebiotoppien pinta-ala tulee todeta joko GPS-laitteella maksuhakemuksen tarkastusvaiheessa, paikan päällä tai jossain muussa toimenpiteen toteutusvaiheessa. Tällä voidaan vähentää riskiä siitä, että lumisen maan aikaan tehtävän otantatarkastuksen yhteydessä todettu pinta-ala ei vastaa toimenpiteen tosiasiallista pinta-alaa.

8.2.3.3.4.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Ei-tuotannolliset investointitoimenpiteet ovat riskeistä huolimatta riittävän hyvin todennettavissa.

8.2.3.3.4.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

Toimenpiteiden laskentametodologia on kuvattu kohdassa Tukikelpoiset kustannukset ja maksimikustannusten laskenta on esitetty liitteessä M04.4.

8.2.3.3.4.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Ei-tuotannollisten investointien määrittely

Katso kohta 8.2.3.6.

Yhteisten investointien määrittely

Ei-tuotannollisissa investoinneissa ei ole käytössä ryhmäinvestointeja

Yhdennettyjen hankkeiden määrittely

Alatoimenpiteessä 4.4 Integroidulla toimenpiteellä tarkoitetaan, että toimenpiteet linkittyvät ympäristökorvaukseen, sillä investointituen saamisen edellytyksenä on investoinnin valmistumisen jälkeen kohteen hoidosta tehtävä soveltuva 5-vuotinen ympäristösopimus kosteikon hoidosta tai maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoidosta.

Tukikelpoisten Natura 2000 -alueiden ja muiden tukikelpoisten luonnonarvoltaan merkittävien alueiden määrittely ja yksilöiminen

Katso kohta 8.2.3.6.

Kuvaus tuen kohdentamisesta maatiloille asetuksen (EU) N:o 1305/2013 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun prioriteetin osalta tehdyn SWOT-analyysin mukaisesti

Ei-tuotannollisella investoinnilla ei ole tuotannollisia tavoitteita

Luettelo unionin lainsäädännöllä asetetuista uusista vaatimuksista, joiden täyttämiseksi voidaan myöntää tukea asetuksen (EU) N:o 1305/2013 17 artiklan 6 kohdan nojalla

Asia ei ole toimen osalta aiheellinen

Tapauksen mukaan delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 13 artiklan c alakohdassa tarkoitetut energiatehokkuutta koskevat vähimmäisstandardit.

Tapauksen mukaan delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 13 artiklan e alakohdassa tarkoitettujen kynnysten määrittely

8.2.3.4. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.3.4.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Alatoimenpiteen 4.1. (Maatalouden investoinnit) riskikoodit:

Komission riskikoodit:

R2 Kustannusten kohtuullisuus

R2.1 Yksikkökustannusten käyttö, seuranta ja dokumentointi

R3 Riittävät tarkastus- ja valvontajärjestelmät

R3.1. Viranomaisten ammattitaito ja riittävä resursointi

R7 Tuensaajien valinta

R7.1. Valintakriteereiden noudattaminen ja valintaprosessin riittävä dokumentointi

R8 IT-järjestelmät

R8.1. Tietojärjestelmien toimivuus ja toiminnallisuus, laitteistot, tietoturva ja it-osaaminen

Alatoimenpiteen 4.4 (Ei-tuotannolliset investoinnit) riskikoodit:

Komission riskikoodit:

R2 Kustannusten kohtuullisuus

R2.1 Kustannusten kohtuullisuuden arviointi haasteellista erityisesti laajoissa kosteikkoinvestoinneissa

R3 Riittävät tarkastus- ja valvontajärjestelmät

R3.1 Ei-tuotannollisen investoinnin pinta-alan toteaminen

R8 IT-järjestelmät

R9 Korvaushakemus

Alatoimenpiteen 4.2 (Maataloustuotteet ja elintarvikkeet) riskikoodit:

Komission riskikoodit:

R2 Kustannusten kohtuullisuus
R3 Riittävät tarkastus- ja valvontajärjestelmät
R7 Tuensaajien valinta
R8 IT-järjestelmät

8.2.3.4.2. Hillitsemistoimenpiteet

Alatoimenpiteen 4.1. (Maatalouden investoinnit) riskien syy- ja estämiskoodit:

Komission riskien syykoodit:

RC 3 Viranomaisten välinen tiedonvaihto

RC3.1. Tukijärjestelmien yhteensovittaminen ja päällekkäisen rahoituksen estäminen

RC10 Kustannusten kohtuullisuus

RC10.1. Yksikkökustannusten käyttö, kustannusten hallintaan ja kohtuullisuuden arviointiin liittyvä koulutus, ohjeistus ja neuvonta

RC12 Valvontajärjestelmät ja hallinnolliset prosessit

RC12.1. Osaamisen riittävyys ja ohjeiden noudattaminen

Komission riskien estämiskoodit:

CPA1 Hallinnon kouluttaminen

CPA2 Tuensaajien tiedottaminen ja koulutus

CPA3 Tiedotuskampanjat ja opasmateriaali

CPA4 Tietojärjestelmien parantaminen

CPA7 Sisäisen valvonnan ja yhteistyön parantaminen

CPA7.1 Hyväksyttävät enimmäiskustannukset säädöksissä

Alatoimenpiteen 4.4 (Ei-tuotannolliset investoinnit) riskien syy- ja estämiskoodit:

Komission riskien syykoodit:

RC9 Virheet maksatushakemuksissa

RC10 Kustannusten kohtuullisuus

RC12 Valvontajärjestelmät ja hallinnolliset prosessit

RC15 Korvaushakemusten täyttäminen

Komission riskien estämiskoodit:

CPA1 Hallinnon kouluttaminen

CPA2 Tuensaajien tiedottaminen ja koulutus

CPA3 Tiedotuskampanjat ja opasmateriaali

CPA4 Tietojärjestelmien parantaminen

CPA6 Yksinkertaistetut kustannusmallit

CPA6.1 Hyväksyttävät enimmäiskustannukset säädöksissä

CPA6.2 Kertakorvausmenettelyn käyttöönotto

Alatoimenpiteen 4.2 (Maataloustuotteet ja elintarvikkeet) riskien syy- ja estämiskoodit:

Komission riskien syykoodit:

RC10 Kustannusten kohtuullisuus
RC12 Valvontajärjestelmät ja hallinnolliset prosessit

Komission riskien estämiskoodit:

CPA1 Hallinnon kouluttaminen
CPA2 Tuensaajien tiedottaminen ja koulutus
CPA3 Tiedotuskampanjat ja opasmateriaali
CPA4 Tietojärjestelmien parantaminen
CPA7 Sisäisen valvonnan ja yhteistyön parantaminen

8.2.3.4.3. Toimenpiteen yleisarvio

8.2.3.5. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

Alatoimenpiteen 4.2 mukaista tukea ei pääsääntöisesti voida myöntää elinkeinokalatalouden alaan kuuluvaan toimintaan. Maaseuturahaston ja Euroopan meri- ja kalatalousrahaston alaisuuteen kuuluvissa toimissa rahasto voidaan kuitenkin valita pääasiallisen lopputuotteen mukaan ja noudattaen kyseisen rahaston tuelle asetettuja ehtoja. Vähintään 60 % tuettavasta toiminnasta on liityttävä rahaston mukaiseen lopputuotteeseen. Maaseuturahasto valitaan esimerkiksi silloin, kun maataloustuotteiden osuus on 60 % ja kalataloustuotteiden osuus on 40 %. Vastaavasti Euroopan meri- ja kalatalousrahasto valitaan esimerkiksi silloin, kun kalataloustuotteiden osuus on 60 % ja maataloustuotteiden osuus on 40 %. Periaatetta voidaan soveltaa hankkeissa, joiden lopputuotteet kuuluvat Euroopan unionin perussopimuksen liitteeseen I. Muutoin periaatetta voidaan soveltaa ainoastaan hankkeissa, joissa kalataloustuotteista valmistetut tai kalaa sisältävät elintarvikkeet myydään suoraan kuluttajalle tai paikalliseen vähittäismyyntiin lyhyiden jakeluketjujen edistämiseksi.

8.2.3.6. Toimenpiteeseen liittyvät tiedot

Ei-tuotannollisten investointien määrittely

Ei-tuotannolliset investoinnit (4.4)

Ei-tuotannollisella investoinnilla tarkoitetaan maatalouden vesiensuojelun tai maatalousluonnon monimuotoisuuden edistämistä varten tehtävää kosteikkoinvestointia tai investointia perinnebiotooppien ja luonnonlaidunten alkuraivaukseen ja aitaamiseen.

Yhteisten investointien määrittely

Kuvaus yhteisinvestoinneista (4.1 ja 4.2)

Kuvaus yhteisinvestoinneista kunkin toimenpiteen alla.

Yhdennettyjen hankkeiden määrittely

Alatoimenpiteissä 4.1. ja 4.2. ei ole yhdennettyjä hankkeita.

Tukikelpoisten Natura 2000 -alueiden ja muiden tukikelpoisten luonnonarvoltaan merkittävien alueiden määrittely ja yksilöiminen

ELY-keskuksen viranomaiset arvioivat tuenhakijan hakemuksessa esittämän kohteen ja suunnitelman soveltuvuuden ja tarkoituksenmukaisuuden. Hyväksyttävien kohteiden tulee täyttää tukikelpoisuuden edellytykset. Investoinnin tarkoituksenmukaisuuden arvioinnissa hyödynnetään hallinnon tietoaineistoja paikallisesta ja alueellisesta maatalouden vesiensuojelutarpeesta ja/tai kohteen arvosta maatalousluonnon monimuotoisuudelle. Keskeisiä aineistoja arvioinnissa ovat kosteikko-, suojavyöhyke- ja monimuotoisuusyleissuunnitelmat, alueelliset vesienhoitosuunnitelmat, arviot vesien ekologista tilasta, perinnemaisemainventointi ja sen päivitetyt tietoaineistot ja selvitykset, mahdolliset laji- ja luontotyyppiselvitykset sekä Natura 2000 -alueiden tietokanta ja tiedot arvokkaiden maisema-alueiden sijainneista.

Kuvaus tuen kohdentamisesta maatiloille asetuksen (EU) N:o 1305/2013 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun prioriteetin osalta tehdyn SWOT-analyysin mukaisesti

Alatoimenpiteessä 4.1. tuki kohdennetaan toimille SWOT –analyysissä esitettyjen tarpeiden perusteella. SWOT -analyysi on laadittu asetuksen (EU) No 1305/2013 5 artiklan 2 alakohdassa mainitut ensisijaiset tavoitteet huomioiden.

Tukikelpoisten toimien ja tukitasojen asettamisessa on siten huomioitu Suomen maatalouden olosuhteet, nykyinen tuotantorakenne ja tiedossa olevat haasteet.

Luettelo unionin lainsäädännöllä asetetuista uusista vaatimuksista, joiden täyttämiseksi voidaan myöntää tukea asetuksen (EU) N:o 1305/2013 17 artiklan 6 kohdan nojalla

Mikäli ohjelmakauden aikana unionin oikeudessa viljelijöille asetetaan sellaisia uusia vaatimuksia joiden täyttämiseksi tiloilla vaaditaan investointeja, voidaan alatoimenpiteen 4.1. mukaista investointitukea näiden vaatimusten täyttämiseksi kohdentaa myös muihin, kuin ohjelma-asiakirjassa mainittuihin investointikohteisiin.

Tapauksen mukaan delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 13 artiklan c alakohdassa tarkoitetut energiatehokkuutta koskevat vähimmäisstandardit.

Suomessa noudatetaan energiatehokkuusdirektiiviin perustuvaa kansallista lakia energiatehokkuudesta(1429/2014) . Rakentamista koskevaan lainsäädäntöön sisältyy energiatehokkuutta koskevia säännöksiä, joita on noudatettava. Tuettavaa toimenpidettä tai hanketta koskevan hakemuksen yhteydessä varmistetaan, että investointi täyttää kansallisen lainsäädännön edellytykset. Investoinnin tukemisen edellytyksenä on rakennuslupa ja jo ennen kuin tuenhakija toimittaa viranomaiselle hakemuksen, on rakennuslupaa myönnettäessä otettu kantaa ympäristö- ja energia-asioihin.

Tapauksen mukaan delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 13 artiklan e alakohdassa tarkoitettujen kynnysten määrittely

Ruoka- ja rehukasvien käyttämistä bioenergian tuotannossa koskevat periaatteet on käsitelty luvussa 8.1.

8.2.3.7. Muut tärkeät huomiot, jotka ovat toimenpiteen ymmärtämisen ja täytäntöönpanon kannalta olennaisia

Alatoimenpide 4.1 otetaan käyttöön koko ohjelma-alueella vuodesta 2015 alkaen jätettyjen hakemusten osalta.

Alatoimenpide 4.2 otetaan käyttöön koko ohjelma-alueella vuodesta 2015 alkaen jätettyjen hakemusten osalta.

Alatoimenpide 4.4 otetaan käyttöön koko ohjelma-alueella vuodesta 2015 alkaen jätettyjen hakemusten osalta. Ohjelmakauden 2007–2013 kaudella tehtyjen ei-tuotannollisten investointisopimusten maksatukset, jotka valmistuvat ohjelmakauden päättymisen jälkeen, maksetaan maaseudun kehittämisohjelman 2007–2013 mukaisina ohjelmakauden 2014–2020 varoista.

Alatoimenpiteen 4.2 yhteys kansallisesti ja Euroopan rakenne- ja investointirahastoista tuettaviin toimenpiteisiin

Alatoimenpiteen 4.2 toimet on yhteensovitettu työ- ja elinkeinoministeriön julkisrahoitteisten palveluiden kanssa. Maataloustuotteiden jalostusta ja kaupan pitämistä ja kehittämistä tuetaan pääsääntöisesti maaseuturahastosta. Työ- ja elinkeinoministeriö voi myöntää valtionavustuksesta yritystoiminnan

kehittämiseksi annetun lain (9/2014) ja sitä koskevan valtioneuvoston asetuksen mukaista yrityksen kehittämisavustusta SEUT liitteen I ulkopuolisia elintarvikkeita valmistavien pk-yritysten investointi- ja kehittämistoimenpiteisiin (liiketoimintaosaamisen, kansainvälistymisen, tuotteiden, palvelujen ja tuotantomenetelmien kehittämistä, hankkeiden valmistelua sekä muuta niihin rinnastettavaa yritystoiminnan merkittävää kehittämistä) Euroopan aluekehitysrahaston tai kansallisella rahoituksella pääsääntöisesti kaupunkialueilla ja taajama-alueilla, mutta tarpeen mukaan myös muilla alueilla. Rahoituksen yhteensovitus varmistetaan ministeriöiden välisellä yhteydenpidolla, ELY-keskusten rahoituslinjauksin sekä yksittäisiä hankkeita koskevalla hallinnonalarajat ylittävällä yhteydenpidolla ELY-keskuksissa.

Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö voi myöntää julkisesta työvoima- ja yrityspalveluista annetun lain (916/2012) ja sitä koskevan valtioneuvoston asetuksen (1073/2012) mukaisesti yritystoiminnan kehittämispalveluja pk-yrityksille, jotka haluavat kehittää liiketoimintaosaamistaan. Yritystoiminnan kehittämispalveluja tuottavat kilpailutetut asiatuntijayritykset. Palvelujen sisältämä tuki on komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013 mukaista de minimis-tukea. Kestoltaan ja sisällöltään rajattujen yritystoiminnan kehittämispalveluiden toteuttamiseen asiantuntijayrityksiä voidaan hyödyntää maaseuturahaston rahoittamissa alatoimenpiteen 6.2 mukaisissa maaseutualueilla toteutettavissa hankkeissa silloin, kun kyseessä on SEUT liitteen I ulkopuolisia elintarvikkeita tai muita tuotteita koskevan uuden yritystoiminnan aloittaminen. Samaan hankkeeseen ei kuitenkaan voida yhdistää maa- ja metsätalousministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön julkista tukea.

Energiatehokkuutta tukevat toimet alatoimenpiteessä 4.2

Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden jalostusta harjoittavien maatilojen energiasuunnitelma voidaan tehdä osana maatilan energiasuunnitelmaa tilaneuvonnan yhteydessä. Energiasuunnitelma on energiakatselmusta suppeampi energiatehokkuutta ja uusiutuvan energian tuotantoa ja käyttömahdollisuuksia koskeva toimenpide. Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden jalostusta harjoittavilla maatiloilla voidaan tehdä myös laajempi energiakatselmus toteutettavuustutkimuksena.

Ilman maatilakytkentää maataloustuotteiden jalostusta ja elintarvikkeiden jalostusta harjoittavissa pk-yrityksissä voidaan tehdä vapaaehtoisia energiakatselmuksia työ- ja elinkeinoministeriön energiantukijärjestelmän puitteissa. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 puitteissa pk-yritysten tuotannollisten investointien tukemisen yhteydessä voidaan ottaa huomioon energiansäästöön ja energiatehokkuuteen liittyviä näkökohtia.

Energiansäästöä ja energiatehokkuutta tukevia investointeja voidaan tukea elpymisvaroilla.

Alatoimenpiteen 4.2 yhteys eräisiin maaseutuohjelman toimenpiteisiin

Alatoimenpiteellä on yhteys tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskeviin toimiin, peruspalveluihin ja kylien kunnostukseen maaseutualueilla, tila- ja yritystoiminnan kehittämiseen sekä yhteistyötä koskeviin toimiin.

8.2.4. M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla)

8.2.4.1. Oikeusperusta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 19 artikla ja liite II

Komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 5 ja 13 artiklat

Komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 808/2014 8 artikla ja liite I

8.2.4.2. Yleinen kuvaus toimenpiteestä, mukaan lukien sen toimenpidelogiikka ja miten sillä edistetään kohdealoja ja monialaisia tavoitteita

Toimenpide sisältää alatoimenpiteet

6.1 Nuorten viljelijöiden tilanpidon aloitustuki

6.2 Yrityksen perustamistuki maatalouden ulkopuoliseen yritystoimintaan maaseutualueilla

6.4 Investoinnit maatalouden ulkopuolisen yritystoiminnan perustamiseen ja kehittämiseen

Nuorten viljelijöiden tilanpidon aloitustuki (koodi 6.1)

Maataloustuotannon, porotalous mukaan lukien, aloittavalle nuorelle yrittäjälle myönnetään tukea tilan hankinnasta ja tilanpidon aloittamisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseen.

Maatilojen määrä on laskenut voimakkaasti ja lasku jatkuu edelleen. Samaan aikaan maatalousyrittäjien keski-iän nousu on jatkunut. Toimenpiteen tavoitteena on vähentää tilanpidon aloittamisen taloudellista riskiä, parantaa yritystoiminnan kehittämismahdollisuuksia ja saada alalle uusia maatalousyrittäjiä, joilla on mahdollisuus kannattavan toiminnan harjoittamiseen ja tilojen kehittämiseen. Tavoitteena on, että nuorten yrittäjien hallitsemien tilojen osuus suhteessa tilojen kokonaismäärään säilyy nykytasolla.

Alatoimenpiteellä 6.1 on ensisijainen vaikutus kohdealaan 2B: Riittävän ammattitaitoisten viljelijöiden maatalousalalle pääsyn ja erityisesti sukupolvenvaihdosten helpottaminen.

Alatoimenpiteellä on vaikutusta seuraaviin monialaisiin tavoitteisiin:

- Innovaatiot: Sukupolvenvaihdosten jälkeen tiloilla tehdään usein kehittämistoimia, jotka voivat nopeuttaa innovatiivisten ratkaisujen käyttöönottoa vaikuttaen samalla uusien toimintatapojen kanssa positiivisesti myös ympäristöön ja ilmastoon.

Yrityksen perustamistuki maatalouden ulkopuoliseen yritystoimintaan maaseutualueilla (koodi 6.2) ja investoinnit maatalouden ulkopuolisen yritystoiminnan perustamiseen ja kehittämiseen (koodi 6.4)

Toimenpiteen tavoitteena on lisätä toimeentulomahdollisuuksia maaseutualueilla myöntämällä maaseudun yritystukea yritysten perustamiseen ja toimintaansa kehittäville yrityksille. Erityisenä painopistealueena on nuorten ja naisten työmahdollisuuksien lisääminen ja yrittäjyyden edistäminen. Tavoitteeseen pyritään

muun muassa uusia tuotteita ja palveluita kehittämällä, etsimällä uusia markkinoita ja tehostamalla pienten yritysten liiketoimintaa sekä kannustamalla yrityksiä yhteistyöhön. Osuuskuntamuotoista yritystoimintaa edistetään, koska se sopii välineeksi sekä yritysyhteistyöhön että monenlaiseen muuhun yritystoimintaan. Yritystoiminnan kasvun aikaansaamisessa keskeinen keino ovat innovaatiot.

Yrityksiä kannustetaan kehittämisaktiivisuuteen yrityskohtaisilla asiakastarve- ja markkinalähtöisillä kehittämistoimilla ja kokeiluilla. Tavoitteena on, että kehittämis- ja kokeilutoimien avulla yritykset saavat tietoa ja kokemusta toimintansa kehittämiseksi nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Tukea kohdennetaan kasvaviin ja/tai kehittyviin pieniin yrityksiin sekä toimintojaan maatalouden ulkopuolelle monipuolistaville maatiloille. Tukea kohdennetaan liiketaloudellisin perustein arvioituna ensisijaisesti päätoimiseen ja ammattimaiseen yritystoimintaan. Kun tukea hakee maatalousyritys, niin huomioon otetaan maatalouden ulkopuolisen yritystoiminnan merkitys kokonaisuuteen.

Perinteisten maaseudun elinkeinojen rajapinnoille on mahdollista luoda uusia liiketoiminta-alueita. Niiden kehittämisessä voidaan hyödyntää innovatiivisella ja kestävällä tavalla maaseudun aineellisia ja aineettomia voimavaroja kuten maaseutualueiden luonnonvaroja, maatilojen ja maaseudun olevaa rakennuskantaa ja infrastruktuuria. Tukea voidaan myöntää maaseutualueiden omavaraisuutta parantavaan yritystoimintaan, kuten paikalliseen energiantuotantoon tähtäävään yritystoimintaan. Toimenpiteestä voidaan tukea maatalouden ulkopuoliseksi yritystoiminnaksi katsottavaa maataloutta palvelevaa yritystoimintaa rajoitetusti. Maatiloja palvelevan tuettavan yritystoiminnan kohteena voi olla esimerkiksi tilan tuotannosta ulkoistettavan palvelutoiminnan tarjoaminen. Kone- ja laiteinvestoinneilla voidaan jossain tapauksissa lisätä maaseudun palvelutarjontaa tuottamalla palveluita esimerkiksi maaseudun infrastruktuurin hoitoon ja ylläpitoon sekä ravinteiden kierrätykseen liittyvään yritystoimintaan. Toimenpiteestä ei kuitenkaan tueta maatalouden alkutuotantoon liittyviä investointeja maatiloilla, jotka harjoittavat tai ryhtyvät harjoittamaan muuta yritystoimintaa.

Kansainvälistymisen edistämiseksi yrityksiä kannustetaan etsimään uusia asiakkaita ja kohdemarkkinoita, erilaistamaan tuotteitaan ja palveluitaan sekä kehittämään niiden laatua eri asiakassegmenteille sopiviksi. Lisäksi yrityksiä kannustetaan yhteistyöhön ja resurssien yhteiseen käyttöön muiden yritysten tai toimijoiden kanssa.

Alatoimenpiteistä myönnettävä tuki on harkinnanvarainen. Tukea ei makseta ennakkona. Alatoimenpiteistä tuettavat toimet kohdistuvat toimintaan, jonka lopputuote on muu kuin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) liitteen I mukainen tuote. Tukea ei voida myöntää toimenpiteeseen, joka on aloitettu ennen tukihakemuksen vireilletulemista. Samaan hankkeeseen voi kohdistua muuta julkista rahoitusta valtiontukisääntöjen enimmäismäärien puitteissa.

Maaseutualuetta ja ruoka- ja rehukasvien käyttämistä bioenergian tuotannossa koskevat yleiset ehdot on käsitelty luvussa 8.1.

Alatoimenpiteistä 6.2 ja 6.4 tuettavilla toimilla on ensisijainen vaikutus kohdealaan

- 6A: Pienyritysten monipuolistamisen, perustamisen ja kehittämisen sekä työpaikkojen luomisen helpottaminen. Kohdealan 6A osalta toimenpiteen erityisenä painopistealueena on maaseutualueiden tasapainoisen kehityksen aikaansaamiseksi tila- ja yritystoiminnan monipuolistuminen, pienten yritysten uusiutuminen, kannattava kasvu, kansainvälistyminen ja kilpailukyvyn parantaminen sekä uusien työpaikkojen luominen.

Alatoimenpiteistä 6.2 ja 6.4 tuettavilla toimilla voi lisäksi olla toissijaisia vaikutuksia kohdealaan

- 5C: Uusiutuvien energialähteiden sekä biotalouteen tarkoitettujen sivutuotteiden, jätteiden, jäännösten ja muiden kuin elintarvikkeiksi tarkoitettujen raaka-aineiden hankinnan ja käytön helpottaminen. Tavoitteena on edistää kestävää kehitystä ja siirtymistä vähähiiliseen talouteen uusiutuvan energian tuotantoa edistämällä ja vaikuttamalla hiilidioksidipäästöjen vähentymiseen.

Alatoimenpiteistä 6.2 ja 6.4 tuettavilla toimilla on vaikutusta seuraaviin monialaisiin tavoitteisiin:

- Ilmasto: Maaseutualueilla ilmastonmuutoksen haasteisiin ja ympäristötavoitteiden saavuttamiseen voidaan vastata lisäämällä ensisijaisesti puun käyttöön perustuvan hajautetun uusiutuvan energian tuotantoa ja käyttöä, kehittämällä palvelu- ja tuotantotoiminnan prosesseja ja niissä tarvittavien toimitilojen energiatehokkuutta ja yritystoimintaan liittyviä logistisia ratkaisuja sekä olevien rakennusten ja tie- ja muiden verkostojen hyöty- ja uuskäytöllä. Toimenpide tukee EU:n ilmasto- ja energiatavoitteiden ja kansallisen ilmasto- ja energiastrategian sekä Suomen biotalousstrategian tavoitteiden toteutumista. Ilmastonmuutoksen seurauksena metsien kasvu kiihtynee, mikä luo mahdollisuuksia lisätä metsiin liittyvää elinkeinotoimintaa. Lisäksi toimenpide toteuttaa kansallisia rakentamiseen kohdistuvia strategioita. Puun jalostaminen ja käyttäminen rakentamisessa tai erilaisina puutuotteina edistää ilmastonmuutoksen hillintää, sillä puurakenteet ja puutuotteet sitovat hiiltä. Toimenpiteitä vähähiilisen yhteiskunnan rakentamiseksi toteutetaan yhteistyönä eri rahastojen kesken.
- Ympäristö: Uusiutuvan energian käytön ja tuotannon lisäämisen sekä energiatehokkuuden parantamisen yhteisvaikutuksella voidaan vähentää hiilidioksidipäästöjä. Ympäristövaikutusten vähentäminen ja energiatehokkaat toimintatavat parantavat samalla yritysten kilpailukykyä. Kehittämistoimien keskiössä on kokonaisvaltainen kestävyys ja resurssitehokkuus ja sen yhtenä osana biotalous ja siihen liittyvät palvelut. Kestävän kehityksen haasteet luovat edellytyksiä uusille liiketoimintamahdollisuuksille. Biotalouden avulla pyritään löytämään uusia ratkaisuja, joilla voidaan vähentää riippuvuutta fossiilisista raaka-aineista ja ehkäistä ekosysteemien köyhtymistä sekä edistää talouskehitystä ja saada aikaan uusia työpaikkoja. Uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käyttö nähdään yleisesti yhtenä ratkaisuna maailmanlaajuisten megatrendien tuomiin haasteisiin. Elvytysvaroilla pyritään erityisesti vaikuttaamaan siihen, että investoinneilla olisi myönteisiä ympäristö- ja ilmastovaikutuksia kokonaiskestävyys huomioon ottaen.
- Innovaatiot: Innovatiivisten uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämisen lähtökohtana ovat toimialarajapinnat ylittävän yhteistyön edistäminen ja eri liiketoiminta-alueiden verkottuminen sekä kokonaisten arvoketjujen kannattavuus. Yritysten kilpailukyvyn parantaminen edellyttää työn tehostamista. Tuotannon arvon kasvattamisessa keskeisiä ovat innovaatiot. Monipuolinen yritystoiminta hajauttaa mahdollisia pidemmän aikavälin riskejä ja vähentää maaseutualueiden riippuvuutta yhdestä toimialasta ja sen suhdannetilanteesta. Myös nykyisten tuotteiden kannattavuudesta on huolehdittava, sillä niiden tuloksella rahoitetaan tulevia innovaatioita. Innovaatioiden syntyminen edellyttää vahvaa yksityistä tuotekehitystä, julkista tutkimusta ja innovaatiomyönteistä toimintaympäristöä, ideoiden kaupallistamista sekä riskinottamista, mikä vaatii toimintaympäristössä kulttuurinmuutosta. Yritysten odotetaan mahdollisuuksiensa mukaan osallistuvan muiden kehittämisohjelmien tai hankkeiden puitteissa tapahtuviin tutkimus- ja kehittämistoimiin, joiden myötävaikutuksesta yritykset voivat toteuttaa innovatiivisia investointeja tai muita kehittämistoimia. Toimenpide tukee myös Suomen matkailustrategian 2014–2020 ja Suomen ruokamatkailustrategian 2015-2020 tavoitteiden toteutumista erityisesti maaseutumatkailun osalta.

8.2.4.3. Laajuus, tuen taso, tuensaajat sekä tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä eriteltynä tarvittaessa alatoimenpiteittäin ja/tai toimintatyypeittäin. Kunkin toimintatyypin osalta tukikelpoiset kustannukset, tukikelpoisuusedellytykset, sovellettavat määrät ja tukiprosentit sekä valintaperusteiden vahvistamisen periaatteet

8.2.4.3.1. 6.1. Nuorten viljelijöiden tilanpidon aloitustuki

Alatoimenpide:

- 6.1 – yrityksen perustamistuet nuorille viljelijöille

8.2.4.3.1.1. Toimintatyypin kuvaus

Tilanpidon aloittavalle nuorelle yrittäjälle myönnetään tukea tilan hankinnasta ja tilanpidon aloittamisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseen.

8.2.4.3.1.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Tukea tilanpidon aloittamiseen voidaan myöntää avustuksena ja lainan korkotukena, lisäksi tuki voi muodostua varainsiirtoverovapaudesta. Porotaloudessa ja luontaiselinkeinoissa (porotalouden ohella harjoitettu luonnon jatkuvaan tuottokykyyn perustuvien luonnonvarojen hyödyntäminen, kuten pienimuotoinen maa- ja metsätalous, kalastus sekä ammattimainen marjastus ja sienestys) korkotukilainan sijaan voidaan myöntää matalakorkoinen valtionlaina. EU- osarahoitteinen julkinen tuki myönnetään avustuksena. Avustuksena myönnettävä ja maksettava osarahoitteinen julkinen tuki muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta.

Avustuksen lisäksi tuensaajalle voidaan myöntää kansallisesti rahoitettavana lisätukena lainan korkotukea tai valtionlainaa ja niiden yhteydessä maa- ja metsätalouskiinteistön hankintaan kohdistuvana varainsiirtoverovapaus sekä porotalouden harjoittajille valtionlainan osittaiseen vakuudettomuuteen liittyvää tukea tai valtiontakaukseen liittyvää tukea. Tuensaajalle varainsiirtoverovapauden muodossa tuleva tuki vähennetään tarvittaessa ensisijaisesti korkoon liittyvästä tuesta ja toissijaisesti avustuksesta siten, että aloitustuen enimmäismäärä ei ylity.

8.2.4.3.1.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Toimenpiteen mukainen tuki myönnetään unionin lainsäädännön ja sen soveltamista täydentävän kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Tuesta säädetään kansallisesti maatalouden ja porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetukia koskevissa laeissa (Laki maatalouden rakennetuesta 1476/2007, Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaki 45/2000, laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuesta 986/2011) ja niissä säädettyjen valtuuksien nojalla annettavissa asetuksissa (Valtioneuvoston

asetus maatalouden rakennetuesta 240/2015, Valtioneuvoston asetus porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoitustuesta 175/2001). Lait luovat yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetuksilla säädetään tarkemmin tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksistä sekä niihin liittyvistä menettelyistä. Tukeen sovelletaan yleisasetuksen artiklan 65 mukaisia menojen tukikelpoisuutta koskevia säännöksiä, artiklan 67 mukaisia avustusmuotoihin ja takaisin maksettavaan tukeen sovellettavia säännöksiä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 artiklaa 9 ja sen perusteella säädettyjä tarkempia kansallisia säädöksiä.

8.2.4.3.1.4. Tuensaajat

Tuensaaja voi olla luonnollinen henkilö tai yksityisoikeudellinen yhteisö. Porotaloutta harjoittava tuensaaja voi olla vain luonnollinen henkilö.

8.2.4.3.1.5. Tukikelpoiset kustannukset

Tilan hankinnasta ja tilanpidon aloittamisesta aiheutuvat erittelemättömät kustannukset.

8.2.4.3.1.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tuensaajan on oltava hakemuksen vireille tullessa vähintään 18- ja enintään 40-vuotias ja ryhdyttävä ensimmäistä kertaa tilanpidosta vastaavaksi yrittäjäksi.

1. Maataloudessa tilanpito katsotaan aloitetuksi, kun tilanpidon jatkaja ryhtyy tilanpidosta päävastuullisena harjoittamaan maataloutta ja saa haltuunsa sellaisen maatilan tai maatilan osan, jolla harjoitettavasta maataloudesta saatavan vuotuisen yrittäjätulon määrä on liiketoimintasuunnitelman mukaan vähintään 12 000 euroa. Tukea ei myönnetä, jos tilan yrittäjätulo liiketoimintasuunnitelman mukaan on yli 400 000 euroa.

2. Porotaloudessa tilanpito katsotaan aloitetuksi, kun tilanpidon jatkaja ryhtyy tilanpidosta päävastuullisena harjoittamaan porotaloutta. Liiketoimintasuunnitelman mukaisen poromäärän tulee olla vähintään 80 ja enintään suurin sallittu paliskunnalle asetettu osakaskohtainen poromäärä eli 300/500 poroa.

3. Luontaiselinkeinon harjoittaminen katsotaan aloitetuksi, kun elinkeinonharjoittajan luontaiselinkeinosta saadut vuotuiset tulot ylittävät 5 900 euroa. Aloitustuen saaminen edellyttää, että tuensaaja liiketoimintasuunnitelmallaan osoittaa viimeistään kolmantena kalenterivuotena voivansa saavuttaa vähintään 8 500 euron kokonaistulon. Tukea ei myönnetä, jos elinkeinoharjoittajan kokonaistulo liiketoimintasuunnitelman mukaan on yli 400 000 euroa.

Lisäksi tuen kohteena olevan tilan on vastattava kooltaan enintään mikro- ja pienyritystä koskevaa määritelmää. Maa-, porotalous- tai luontaiselinkeinotilaa voidaan hallita joko omistuksen tai

vuokrasopimuksen perusteella.

Jos tuensaaja on yksityisoikeudellinen yhteisö tai maatalousyrittäjien yhteenliittymä, tulee määräysvallan yhteisössä olla tukikelpoisella henkilöllä yksin tai usealla tukikelpoisella henkilöllä yhdessä siten, kuin komission säädökset edellyttävät.

Tuensaajalla on oltava riittävä ammattitaito. Riittävänä ammattitaitona voidaan pitää yritystoiminnan harjoittamisen kannalta tarkoituksenmukaista, vähintään toisen asteen luonnonvara-alan tutkintoa tai kolmen vuoden käytännön kokemuksen lisäksi hankittua vähintään 20 opintoviikon, 30 opintopisteen tai niitä vastaavan osaamispistemäärän laajuista koulutusta, josta vähintään 10 opintoviikkoa, 15 opintopistettä tai niitä vastaavan osaamispistemäärän verran on talousopintoja. Jos aloitustukea hakee kaksi tai useampi luonnollinen henkilö yhdessä, ammattitaitoa koskevan edellytyksen katsotaan täyttyvän, jos jokaisella hakijalla on vähintään kolmen vuoden työkokemus ja vähintään puolella hakijoista on riittävä koulutus. Jos koulutusvaatimus ei täyty tilanpidon aloittamishetkellä, koulutus on hankittava viimeistään 36 kuukauden kuluessa aloitustuen myöntämisestä.

Tuensaajan on esitettävä maatilan kehittämistä kuvaava liiketoimintasuunnitelma. Liiketoimintasuunnitelman noudattaminen on aloitettava yhdeksän kuukauden kuluessa tuen myöntämisestä. Aloitusavustuksen viimeinen erä voidaan maksaa sen jälkeen kun tukipäätöksellä hyväksytyn liiketoimintasuunnitelman asianmukainen noudattaminen on varmistettu.

Asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan mukaista aktiiviviljelijää koskevien edellytysten tulee täyttyä 18 kuukauden kuluessa toiminnan aloittamispäivästä.

8.2.4.3.1.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Euroopan unionin ja sitä täydentävään kansalliseen lainsäädäntöön perustuvat tukikelpoisuusehdot täyttävät hankkeet arvioidaan valintaperusteiden avulla. Mikäli jokin tukikelpoisuusehto ei täyty lainkaan, hanketta ei voida ottaa valintamenettelyyn. Hankkeiden tukikelpoisuusehtojen ja valintaperusteiden täyttymistä koskevat tiedot tallennetaan sähköiseen Hyrrä-tietojärjestelmään.

Valintaperusteet muodostuvat kolmesta aihealueesta, joiden avulla varmistetaan, että tuettava hanke edistää toimenpidettä koskevia ohjelmassa ja sitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä esitettyjä tavoitteita Kustakin aihealueesta voi saada enintään kolme pistettä. Hanke pisteytetään sen mukaan, mitä pistekuvaukseen sopivia tunnistettavia ominaisuuksia hankkeella on. Mikäli hanke ei täytä valintaperusteita lainkaan, hanke saa kyseisestä aihealueesta nolla pistettä.

Aihealueet arvotetaan painokertoimen avulla siten, että maksimipistemäärä on kolme. Kaikkien rahoitettavien hankkeiden on saatava pisteitä vähintään kahdesta aihealueesta siten, että painotettu kokonaispistemäärä on vähintään 1,1 pistettä. Valintaperusteiden määrittelystä vastaa hallintoviranomaisena maa- ja metsätalousministeriö. Valintaperusteet ja niitä koskevat yksityiskohdat käsitellään maaseutuohjelman seurantakomiteassa ennen kuin alatoimenpiteen toteutus voidaan aloittaa. Valintaperusteita sovelletaan yhdenmukaisesti kaikilla ELY-keskusalueilla.

Valintaperusteet ja niiden painokertoimet ovat seuraavat:

1. Tilan yritystoiminnan taloudelliset edellytykset (40 %)
2. Tilan tuotantoedellytykset (30 %)
3. Tilan kehittämistoimet ja mahdollisuudet (30 %)

Hakemuksia voi jättää jatkuvasti. Hakemukset ratkaistaan tukijaksoittain.

8.2.4.3.1.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitettavan avustuksen määrä on 10 000-35 000 euroa. Avustus maksetaan tuensaajalle kahdessa erässä.

Maataloustuotannon tilanpidon aloitusavustus on 10 000 euroa, jos tuensaaja liiketoimintasuunnitelmallaan osoittaa voivansa saavuttaa vähintään 15 000 euron maatalouden yrittäjätulon viimeistään kolmantena vuotena.

Maataloustuotannon tilanpidon aloitusavustus on 35 000 euroa, jos tuensaaja liiketoimintasuunnitelmallaan osoittaa voivansa saavuttaa vähintään 25 000 euron maatalouden yrittäjätulon viimeistään kolmantena vuotena. Liiketoimintasuunnitelmassa esitetyn yrittäjätulon vähimmäismäärän tulee täyttyä tuensaajakohtaisesti. Jos tuki myönnetään kuitenkin yhteisesti puolisoille, riittää että puolisoiden yrittäjätulo yhdessä täyttää vähimmäismäärän.

Poro- ja luontaiselinkeinotaloudessa tilanpidon aloitusavustus on 25 000 euroa jos tukikelpoisuusedellytykset täyttyvät.

Avustuksen lisäksi voidaan myöntää lainan korkoon liittyvää tukea enintään 30 000 euroa sekä lisäksi varainsiirtoverovapauden ja porotaloudessa valtiontakaukseen liittyvänä tai valtionlainan vakuudettomuuden muodossa myönnettävää tukea. Tukimäärä voi olla yhteensä enintään 70 000 euroa. Tarvittaessa varainsiirtoverovapauteen sisältyvä tuki vähennetään ensisijaisesti korkoon liittyvästä tuesta ja toissijaisesti avustuksesta siten, että aloitustuen enimmäismäärä ei ylity.

Avustus maksetaan tuen saajalle enintään viiden vuoden kuluessa tilanpidon aloittamisesta. Korkotuki maksetaan enintään viiden vuoden aikana korkotukilainan tai sen ensimmäisen erän nostamisesta lukien.

EU-osarahoitteisen julkisen rahoituksen arvioitu määrä on 78 milj. euroa. Kansallisen lisärahoituksena maksettavan korkoon liittyvän tuen ja varainsiirtoverovapauden arvioitu määrä on yhteensä enintään 94 milj. euroa.

8.2.4.3.1.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.4.3.1.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

- Päätöksentekoa voivat vaikeuttaa puutteellisena jätetyt hakemukset ja hakemusten täydentämiselle asetettujen määräaikojen noudattamatta jättäminen.
- Tuettavien hankkeiden valinnassa voi riskinä olla valintakriteerien noudattamatta jättäminen tai rahoitettavien hankkeiden valinnan puutteellinen dokumentointi.
- Puutteita voi olla toimeenpanon ohjeistuksessa ja dokumentoinnin loogisuudessa.
- Tarkistus- ja valvontamenettelyjen sujuvuuden ja oikeellisuuden varmistaminen ovat tärkeitä hakijoiden oikeusturvan kannalta.
- Tarkastusten ajoituksessa on erittäin tärkeä huomioida toimenpiteiden toteuttamiselle asetetut määräajat.
- Tukijärjestelmä asettaa korkeat vaatimukset tietojärjestelmille, niiden toimivuudelle ja toiminnallisuudelle, laitteistoille, tietoturvallisuudelle ja IT-osaamiselle.

8.2.4.3.1.9.2. Lieventävät toimet

- Ohjelman valmistelu on ollut laajapohjaista ja sen edistymisestä on tiedotettu monipuolisesti. Tukien hakumahdollisuuksista ja ehdoista tiedotetaan mahdollisimman kattavasti ja kokonaisvaltaisesti.
- Koulutukseen ja neuvontaan panostetaan ja liiketoimintasuunnitelman laatimisen tueksi laaditaan riittävä ohjeistus.
- Tukihakemusten valinnassa riskiä vähentää valintamallin käyttöönotto ja valintakriteerien pohjalta hakemusten pisteytysjärjestelmä.
- Riskejä voidaan lieventää ohjeistusta ja tarkistuslistojen sisältöä selkeyttämällä toimeenpanon eri vaiheissa sekä hyödyntämällä aiemman ohjelmakauden kokemuksia.
- Tietojärjestelmän varmenteet ja tarkastuslistat sekä liitteiden tallentaminen järjestelmään hankintaperusteiden dokumentoimiseksi varmentavat toteutumista. Päätösten perustelut tallennetaan ja dokumentointia parannetaan.
- Tarkistus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään koulutuksen ja ohjeistuksen avulla.
- Hallinnon ohjaus- ja valvontakäynneillä varmistetaan osaamisen riittävyys ja ohjeiden noudattaminen.
- Tietoteknisiä järjestelmiä rakennettaessa muunneltavuus otetaan huomioon. Eri käyttäjäryhmille annetaan koulutusta siirryttäessä uuden sähköisen järjestelmän käyttöön. Tietoturvallisuuteen liittyvät riskit otetaan huomioon. Hankkeiden hyvä suunnittelu helpottaa myös maksun hakemista.
- Rajapintojen selkeys ja päällekkäisen toiminnan karsiminen on otettu huomioon ohjelman valmistelussa ja vuoropuhelua eri rahoittajaviranomaisten kesken käydään säännöllisesti tukijärjestelmien yhteensovittamiseksi ja päällekkäisen rahoituksen estämiseksi.

8.2.4.3.1.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on toteutettavissa ja valvottavissa asetusten mukaisesti ja valmistelussa on otettu huomioon yhteensovitus ohjelman muiden toimenpiteiden kanssa.

Tilanpidon aloittamisen tuki on tarpeellinen toimenpide kilpailukykyisen tuotantotoiminnan ylläpitämiseksi.

8.2.4.3.1.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

Alatoimenpiteissä 6.1 tuki voidaan myöntää osittain lainan korkoon liittyvänä tukena. Korkoon liittyvän tuen enimmäismäärä on 3 prosenttiyksikön osuus lainan kokonaiskorosta. Korkoon liittyvänä tukena myönnettävän tuen määrä on tuen perusteella puolen vuoden korkojaksoilta laskettujen nimellisarvoisten tukierien yhteenlaskettu määrä.

Myönnettäessä tuki lainaan liittyvänä tukena tukitaso on korkotukilainan korkotuen tai valtionlainan korkoetuuden kokonaismäärän osuus investoinnin hyväksyttävistä kustannuksista.

Tukitasoa laskettaessa puolivuosittain maksettava korkotukilainan korkotuki tai valtionlainan korkoetuus diskontataan tuen myöntämisvuoden arvoon.

Diskonttauskorkona käytetään viite- ja diskonttokorkojen määrittämisessä sovellettavan menetelmän tarkistamisesta annetussa komission tiedonannossa (08/C 14/02); EUVL C 14, 19.1.2008, s. 6 tarkoitettua viitekorkoa.

8.2.4.3.1.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 19 artiklan 1 kohdan a alakohdan iii alakohdassa tarkoitettujen pientilojen määrittely.

Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 19 artiklan 4 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettujen ala- ja ylärajojen määrittely

Nuorille viljelijöille myönnettävän tuen erityisedellytykset, jos delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 2 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti nuori viljelijä ei perusta tilaa ainoana siitä vastaavana viljelijänä

Tiedot delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun lisäajan soveltamisesta

Tiivistelmä liiketoimintasuunnitelman vaatimuksista

Sen mahdollisuuden käyttäminen, että eri toimenpiteitä voidaan yhdistää liiketoimintasuunnitelman avulla ja siten tarjota nuorille viljelijöille mahdollisuus hyödyntää näitä toimenpiteitä.

Alat, joita toiminnan laajentaminen koskee

8.2.4.3.2. 6.2. Yrityksen perustamistuki maatalouden ulkopuoliseen yritystoimintaan maaseutualueilla

Alatoimenpide:

- 6.2 – yrityksen perustamistuki muun kuin maataloustoiminnan aloittamiseksi maaseutualueilla

8.2.4.3.2.1. Toimintatyypin kuvaus

Perustamistuella tuettavien toimien avulla lisätään maaseutualueiden elinvoimaisuutta luomalla edellytyksiä uusien yritysten perustamiselle ja toimivien yritysten uusiutumiselle sekä innovatiivisille kokeiluille. Perustamistukea suunnataan perustamisvaiheessa oleville uusille yrityksille sekä yrityksille, jotka tuovat markkinoille uuden tuotteen tai palvelun tai muutoin uudistavat toimintaansa. Elvytysvaroja kohdennetaan yritysten omistajanvaihdosten edistämiseen.

Perustamistukea myönnetään ensisijaisesti aloittavan yrittäjän ensimmäisen uuden yrityksen perustamiseen. Perustamistukea voidaan myöntää myös tuotannollista tai palveluliiketoimintaa jo harjoittavan toimivan yrityksen kilpailukykyä, kannattavuutta ja tuottavuutta parantaviin, laadultaan ja laajuudeltaan merkittäviin lisäarvoa tuottaviin kehittämis- ja innovaatiotoimenpiteisiin, kansainvälistymiseen ja osaamispääoman lisäämiseen yrityksessä sekä näiden toimien suunniteluun. Tällöin tukea voidaan suunnata esimerkiksi uusien innovatiivisten tuotteiden, tuotantomenetelmien ja palveluiden kehittämiseen, tuotekehitykseen, palvelumuotoiluun ja laadun parantamiseen, uusien liiketoimintamallien ja ansaintalogiikoiden kehittämiseen, markkinointistrategioiden ja -konseptien suunnitteluun ja toteuttamiseen, markkinaselvitysten laatimiseen ja muuhun tiedonhankintaan, tutkimustoiminnan edistämiseen sekä kansainvälistymisen ja kehittämistyön edellyttämään koulutukseen yrityksessä.

Kokeilujen tavoitteena on kannustaa yrityksiä uusien innovatiivisten liiketoimintojen etsimiseen, kuten esimerkiksi keksintöjen kaupallistamiseen. Onnistuessaan kokeilu tuottaa uutta tietoa idean jatkokehittelyä varten. Kokeilu voi myös epäonnistua. Kokeilemalla erilaisia toimintatapoja voidaan varmistaa, että varsinaisen liikeidean toteuttamisessa ei tehdä merkittäviä virheitä ja näin voidaan säästää aikaa ja reseursseja. Molemmissa tapauksissa kuitenkin tärkeintä on oppiminen. Kokeilun avulla voidaan nähdä, tuleeko keksinnöstä tai ideasta tuote tai palvelu, jonka jatkokehittämiselle olisi edellytyksiä. Kokeilu kohdistuu yrityksen kriittiseen vaiheeseen, jolloin yrityksellä ei ole käytettävissä tarvittavaa rahoitusta keksintöjen käytännön kokeiluun ja edelleen kehittämiseen liiketoiminnan käynnistämiseksi. Kokeilun soveltuvuus korkean teknologian kehittämiseen on rajallinen mutta tarpeellinen nopeaan ratkaisujen löytämiseen ja jatkokehitysmahdollisuuksien hahmottamiseen. Markkinalähtöiset ja innovaatioihin tähtäävät kokeiluhankkeet täydentävät työ- ja elinkeinoministeriön rahoittamia innovaatiopalveluita.

8.2.4.3.2.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Yrityksen perustamistukea uuden yritystoiminnan aloittamiseen myönnetään seuraavasti:

i) Yrityksen perustamistuki on tarkoitettu maatalouden ulkopuolista yritystoimintaa harjoittamaan ryhtyvän uuden yrityksen perustamiseen. Perustamistukea voidaan myöntää vain kerran yksittäistä hakijaa ja yritystä kohden.

ii) Yrityksen perustamistuki on tarkoitettu toimivalle yritykselle maatalouden ulkopuolisen uuden yritystoiminnan perustamiseen. Edellytyksenä on, että tuen kohteena oleva toiminta on yritykselle uutta. Perustamistukea voidaan myöntää myös silloin, kun yritys investoimalla (investointituki) laajentaa olemassa olevaa toimintaansa ja samalla käynnistää yrityksen perustamistuella uutta liiketoimintaa (integroitu lähestymistapa).

iii) Perustamistukea voidaan myöntää kohdissa i) ja ii) tarkoitetuille yrityksille markkina- ja asiakaslähtöisiä innovaatioita edistävien kokeilujen toteuttamiseen. Tällöinkin edellytyksenä on, että tuen kohteena oleva toiminta on yritykselle uutta.

iiii) Perustamistukea voidaan myöntää omistajanvaihdosten edistämiseen.

Tuki yrityksen perustamistoimenpiteisiin myönnetään avustuksena.

Elpymistukea kohdennetaan kohdealan 6A toimenpiteestä M06.2 yrityksen perustamistukena omistajanvaihdoksiin ja toimenpiteestä M06.4 investointeihin yhteensä 16 milj. euroa. Tuotosindikaattorin tavoitteeksi on asetettu perustamistukea / tukea muuhun kuin maataloustoimintaan maaseudulla saavien tuensaajien lukumääräksi 400 kpl. Näistä arvioilta 200 kpl toteutuisi M06.2 toimenpiteessä ja loput 200 kpl M06.4 toimenpiteessä. Tavoiteindikaattori on molemmille toimenpiteille yhteinen.

Valmisteilla olevassa kansallisessa yrittäjyysstrategiassa omistajanvaihdostilanteet on tunnistettu tärkeäksi asiaksi, joihin liittyy erityisiä tarpeita. Yritysten omistajanvaihdokset ovat väline kasvuyritysten syntyyn. Yrittäjien ikääntymisestä seuraa, että suuri määrä yrityksiä on tilanteessa, jossa yritystoiminnan jatkajan löytäminen tai yrityksen lopettaminen on ajankohtaista. Omistajanvaihdoksia arvioidaan tulevan seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 50 000 yritykselle yrityskauppoina ja sukupolvenvaihdoksina. Omistajanvaihdos on ajankohtainen erityisesti työnantajayrityksissä ja koskettaa joka neljättä maaseudun yritystä. Elpymistukea kohdennetaan ydin- ja harvaan asutulle maaseudulla työllistäviin yrityksiin, sillä yrityskoon kasvaessa omistajanvaihdokset ovat todennäköisempiä.

Omistajanvaihdos on suunnitelmallisuutta vaativa tapahtuma, minkä vuoksi elpymistuki on rajattu omistajanvaihdoksen valmistelun edellyttämiin asiantuntijapalveluihin, joilla tarkoitetaan syvällisemmän ja laajemman asiantuntemuksen hankkimista kuin mitä neuvonta. Mikäli omistajanvaihdoksia ei tapahdu, niin tämä estää vihreää ja digitaalista kehitystä kasvun, investointien ja uudistumisen kautta. Katseet kohdistuvat erityisesti nuoriin ja heidän tietoisuuden lisäämiseen omistajanvaihdosten mahdollisuuksista. Varsinkin maaseudulla on työpaikkoja vähemmän ja usein toimeentulo mahdollistuu yrittäjyyden kautta.

Perustamista koskevat rajaukset

Tukea uuden yrityksen perustamiseen ei voida myöntää hakijalle, joka on samaan aikaan hakemassa alatoimenpiteen 6.1 mukaista nuoren viljelijän aloitustukea tai jolle on myönnetty nuoren viljelijän aloitustuki eikä tilanpitoa koskeva vähimmäisaika ole tuen hakuhetkellä täyttynyt. Tukea ei myönnetä pääsääntöisesti henkilöasiakkaille suunnattavan paikallisen palveluliiketoiminnan perustamiseen ja ainoastaan paikallisilla markkinoilla toimiville yrityksille, joiden tuotteisiin ja palveluihin ei riittävällä tavalla kohdistu ulkopuolista kysyntää tai jotka eivät korvaa alueen ulkopuolelta hankittavia tuotteita tai palveluita. Tukea ei voida myöntää komission suuntaviivoissa valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen (2014/C 249/01) tarkoitetuille vaikeuksissa oleville yrityksille ottaen huomioon tukeen sovellettavat valtiontukisäännöt. Tukea ei myönnetä hakijalle, joka saa tukea yritystoiminnan aloittamiseen työ- ja elinkeinoministeriön kansallisesti rahoittaman starttiraha- tai sitä vastaavan järjestelmän kautta.

8.2.4.3.2.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Toimenpiteen mukainen tuki myönnetään Euroopan unionin lainsäädännön ja sen soveltamiseen liittyvän kansallisen kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Tuesta säädetään laissa maaseudun kehittämisen tukemisesta (28/2014), joka luo tästä alatoimenpiteestä myönnettävälle tuelle kansallisen oikeusperustan. Laki (28/2014) valtuuttaa säätämään tuesta tarkemmin valtioneuvoston asetuksella (80/2015), jonka 1 luku sisältää yleisiä säännöksiä, 2 luku tuen myöntämisen yleisiin edellytyksiin liittyviä säännöksiä, 3 luku perustamistukeen liittyviä säännöksiä, 4 luku investointitukeen liittyviä säännöksiä, 5 luku tuen maksamiseen liittyviä säännöksiä ja 6 luku erinäisiä säännöksiä sekä asetuksen voimaantuloa. Lisäksi sovelletaan hallintolakia (434/2003) ja soveltuvin osin valtionavustuslakia (688/2001).

8.2.4.3.2.4. Tuensaajat

Tukea voidaan myöntää tuen ehdot täyttävälle luonnolliselle henkilölle ja yksityisoikeudelliselle yhteisölle maaseutualueilla. Tuen saajia voivat olla viljelijät tai maatilakotitalouden jäsenet ja kokoluokaltaan komission suosituksessa 2003/261/EY tai sen myöhemmissä muutoksissa taikka tukeen sovellettavissa valtiontukisäännöissä määritellyt mikroyritykset ja pienet yritykset. Yrityksen määritelmä kattaa myös perheyritykset ja osuuskunnat sekä muut yhteenliittymät tai yhdistykset, jotka harjoittavat vakituisesti taloudellista toimintaa.

Luonnollinen henkilö voi hakea tukea uuden yritystoiminnan aloittamiseen. Tuki kuitenkin myönnetään ja maksetaan yritys- ja yhteisötunnuksen (Y-tunnus) omaavalle yritykselle. Valmisteilla olevan omistajanvaihdoksen osalta ei Y-tunnusta vielä edellytetä.

8.2.4.3.2.5. Tukikelpoiset kustannukset

Tukea voidaan myöntää seuraaviin uuden yrityksen perustamistoimenpiteisiin (alakategoriat):

Uuden yrityksen perustaminen (i):

- liiketoiminnan kehittämiseen liittyvien konsultointi- ja asiantuntijapalveluiden käyttö
- tuotantotilojen sekä koneiden ja laitteiden vuokraus
- muut uuden yrityksen perustamisvaiheessa tarpeelliset toimenpiteet

Toimivan yrityksen kehittäminen (ii):

- ulkopuolisten palveluiden, asiantuntijoiden ja konsulttien käyttö
- osallistuminen messuille, näyttelyihin ja muihin vastaaviin tapahtumiin
- muut yrityksen uuden liiketoiminnan aloittamiseen liittyvät tarpeelliset toimenpiteet

Innovatiiviset kokeilut (iii):

Tukea voidaan myöntää liiketoimintasuunnitelman mukaisten kokeilutoimenpiteiden toteuttamiseen.

Omistajanvaihdokset (iiii):

- ohjaus-, neuvonta- ja asiantuntijapalveluiden hankkiminen omistajanvaihdosten valmistelemiseksi
- tuki maksetaan vähintään kahdessa erässä
- edellytyksenä ennen tuen toisen erän maksamista on, että kohdeyritys on siirtynyt tuensaajan hallintaan

Hyväksyttäviä toimenpiteitä koskevat rajaukset

Hyväksyttäviä toimenpiteitä ovat ajallisesti ja sisällöllisesti rajatun hankkeen kannalta välttämättömät ja tarpeelliset toimenpiteet, joilla on olennaista vaikutusta toimenpiteen toteuttamiseen. Perustamistukea ei myönnetä yrityksen tuotantotoiminnassa tarvittavan käyttöomaisuuden hankintaan. Yritys voi hakea perustamistuen kanssa samaan aikaan tai erikseen tukea investointeihin, mikä voidaan mainita liiketoimintasuunnitelmassa. Tukea ei myönnetä yrityksen henkilöstökustannuksiin, jotka kohdistuvat yrityksen tavanomaiseen tuotannolliseen toimintaan.

Perustamistukea voidaan myöntää liikkuvia palveluita tarjoavan yrityksen perustamiseen edellyttäen, että tuensaaja harjoittaa toimintaa ainoastaan maaseutualueilla.

8.2.4.3.2.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Hakemuksen alustavan tarkastelun pohjalta viranomainen voi antaa hakijalle mahdollisuuden täydentää hakijaa tai hakemusta koskevia tietoja tai pyytää toimittamaan puuttuvia tietoja. Hakijalle on ilmoitettava, miten hakemusta on täydennettävä. Hakijan pitää toimittaa täydennys tai puuttuvat tiedot määräajassa. Hakemuksen täydentämisen mahdollistaminen ei estä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 artiklan 59 kohdan 6 mukaisen ilmeisen virheen perusteella tapahtuvaa toimivaltaisen viranomaisen suorittamaa hakemuksen korjaamista ja oikaisemista. Hakemuksen eteneminen valintaprosessissa on mahdollista, kun hakijaa ja hakemusta koskevat tukikelpoisuusehdot täyttyvät.

Hakijaa koskevat tukikelpoisuusehdot:

- Tukea hakeva yritys on pieni yritys tai maatalousyritys (viljelijä tai maatilakotitalouden jäsen)
- Tukea hakeva luonnollinen henkilö on täyttänyt 18 vuotta
- Tuen kohteena olevan yrityksen toimipaikka on ohjelman soveltamisalueella
- Tuen kohteena olevalla yrityksellä on edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan
- Tuettava toiminta antaa pääasiallisen toimeentulo ainakin yhdelle yrityksessä toimivalle yrittäjälle tai työntekijälle

Hakemusta koskevat tukikelpoisuusehdot:

- Tuen hakija esittää tuettavaa toimenpidettä koskevan suunnitelman
- Lopputuote on muu kuin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen liitteen I mukainen maataloustuote
- Tuen hakija esittää laajuudeltaan kyseiseen yritystoimintaan soveltuvan toteuttamiskelpoisen liiketoimintasuunnitelman

- Tuen hakija esittää selvitykset taloudellisesta asemastaan ja yritystoiminnan edellyttämästä osaamisesta
- Tuki on tuen kohteena olevan toiminnan kannalta tarpeellinen
- Tukihakemus on tullut vireille ennen tuettavan toimenpiteen aloittamista

8.2.4.3.2.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Tuettavien hankkeiden on edistettävä maaseudun kehittämistä koskevan yhden tai useamman unionin prioriteetin, tämän alatoimenpiteen ja sitä koskevan kansallisen lainsäädännön tavoitteita sekä niitä tukevia alueellisia tai paikallisia painopisteitä. Euroopan unionin ja sitä täydentävään kansalliseen lainsäädäntöön perustuvat tukikelpoisuusehdot täyttävät hankkeet arvioidaan valintaperusteiden avulla. Mikäli jokin tukikelpoisuusehto ei täyty lainkaan, hanketta ei voida ottaa valintamenettelyyn. Hankkeiden tukikelpoisuusehtojen ja valintaperusteiden täyttymistä koskevat tiedot tallennetaan sähköiseen Hyrrä-tietojärjestelmään.

Valintaperusteet

Tukikelpoisuusehdot täyttävät hankkeet asetetaan valintaperusteiden avulla ensisijaisuusjärjestykseen. Valintaperusteiksi nostetaan maaseudun kehittämisen ja yritysten kilpailukyvyn näkökulmasta lisäarvoa tuottavia arvioitavia aihealueita. Valintaperusteet koostuvat seitsemästä aihealueesta.

Jokaisesta aihealueesta voi saada enintään 3 pistettä. Lisäksi kuvataan kirjallisesti, millä perusteella kustakin aihealueesta voi saada pisteitä. Hanke pisteytetään sen mukaan, mitä pistekuvaukseen sopivia tunnistettavissa olevia ominaisuuksia hankkeella on. Mikäli hanke ei täytä valintaperustetta lainkaan, niin hanke saa aihealueesta 0 pistettä. Lisäksi aihealueista annettavia pisteitä voidaan perustella kirjallisesti.

Aihealueet arvotetaan painotuskertoimen avulla. Aihealuekohtaiset painotuskertoimet ilmaistaan prosentteina ja niiden on oltava yhteensä 100 %. Arvioitavan hankkeen kokonaispistemäärä saadaan, kun kunkin arvioitavan aihealueen pistemäärä kerrotaan painotuskertoimella ja laskemalla nämä luvut yhteen. Painotettu enimmäispistemäärä on 3 pistettä. Kaikkien rahoitettavien hankkeiden on saatava vähintään yksi piste kolmesta aihealueesta, joilla on suurin painotuskerroin (aihealueet 1, 5 ja 6). Arvioitavista aihealueista on saatava pisteitä siten, että vähimmäispistemäärä on yli 1,1 pistettä. Vähimmäispistemäärän alittaville hankkeille tehdään kielteinen tukipäätös.

Valintaperusteiden määrittelystä vastaa hallintoviranomaisena maa- ja metsätalousministeriö. Valintaperusteet ja niitä koskevat yksityiskohdat käsitellään maaseutuohjelman seurantakomiteassa ennen kuin alatoimenpiteen toteutus voidaan aloittaa. Valintaperusteita sovelletaan yhdenmukaisesti kaikilla ELY-keskusalueilla. Valintaperusteet ja niiden painotuskertoimet ovat seuraavat:

1) Suunnitellun yrityksen sijainti (15 %, <u>elpymisvarat 20 %)</u>

2) Suunnitellun yrityksen työllistävyys (10 %)

3) Suunnitellun yrityksen toiminnan alue- ja kerrannaisvaikutukset (10 %)

4) Suunnitellun yrityksen tuotteiden ja palveluiden markkina-alue (10 %)

5) Suunnitellun yrityksen toiminnan uutuusarvo (20 %, elpymisvarat 15 %)

6) Suunnitellun yrityksen liiketoimintasuunnitelman realistisuus ja perusteellisuus (25 %)

7) Lisäpisteet tuettavasta toimenpiteestä tunnistettavissa olevista muista erityispiirteistä, kuten ympäristöä ja ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja siihen sopeutumista koskevia monialaisia tavoitteita tukevia erityispiirteitä (valintaperuste 5) kattaa erityisesti innovointia koskevan monialaisen tavoitteen arvioinnin) (10 %)

Leader-ryhmät noudattavat paikallisten kehittämisstrategioiden mukaisia valintaperusteita.

Elvytysvaroilla tuettaviin omistajanvaihdoksiin sovelletaan edellä kuvattuja valintaperusteita, mutta osittain eri painotuksin).

Hakumenettely

Tukihakemuksia voi jättää jatkuvasti. Tukihakemukset kuitenkin arvioidaan ja ratkaistaan tukijaksoittain. ELY-keskusten ja Leader-ryhmien on tiedotettava tuen hakumahdollisuuksista ja hakemisessa noudatettavista menettelyistä mukaan lukien valintaperusteista ja tuen hakua koskevista muista yksityiskohdista.

8.2.4.3.2.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Maaseutualueilla liiketoimintasuunnitelman perusteella myönnettävän perustamistuen enimmäismäärä euroina on perusteltu ohjelma-asiakirjan kohdassa 8.2.4.5.. Yrityksen perustamistukea suunnataan maaseutualueiden elinkeinorakennetta monipuolistaviin ja yritystoimintaa uudistaviin toimenpiteisiin sekä kokeiluihin muille kuin maatalouden alkutuotannon sekä maataloustuotteiden jalostuksen tai kaupan pitämisen alalla toimiville yrityksille.

Myönnettävän avustuksen määrä perustuu liiketoimintasuunnitelmassa esitettyihin toimenpiteisiin.

• Perustettavalle yritykselle (i) ja toimintaansa uudistavalle mikroyritykselle ja pienelle yritykselle sekä maatalousyritykselle (ii) maatalousalan ulkopuoliseen yritystoimintaa voidaan myöntää tukea perustamistoimenpiteisiin I-III tukialueilla 35 000 euroa ja kokeilutoimenpiteisiin (iii) 10 000 euroa.

• Ohjaus-, neuvonta- ja asiantuntijapalveluiden hankkiminen omistajanvaihdosten valmistelemiseksi enintään 10 000 euroa.

Tukea ei myönnetä alle 5 000 euron perustamistoimenpiteisiin eikä alle 2 000 euron kokeilutoimenpiteisiin.

Tukeen sovelletaan valtiontukisääntöjä.

Liiketoimintasuunnitelma/toimenpidesuunnitelma (i, ii, iii)

Tukihakemus sisältää liiketoimintasuunnitelman (LTS) ja sitä täydentävään toimenpidesuunnitelman, johon tuen myöntäminen, seuranta, maksaminen ja valvonta perustuvat. Liiketoimintasuunnitelmassa kuvataan yrityksen suunniteltu liiketoiminta. Toimenpidesuunnitelmassa esitetään liiketoimintasuunnitelmaan

perustuvat kehittämisen kohteena olevat toimenpiteet ja välitavoitteet sekä kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma. Päätöksenteon tueksi voidaan pyytää tarvittaessa asiantuntijalausunto.

Liiketoimintasuunnitelman toteuttaminen on aloitettava viimeistään yhdeksän kuukauden kuluessa tuen myöntämispäivästä lukien. Tuki maksetaan vähintään kahdessa ja enintään kolmessa erässä. Ensimmäinen erä voidaan maksaa sen jälkeen, kun liiketoimintasuunnitelma/toimenpidesuunnitelma on hyväksytty ja tukipäätös on tehty. Toinen ja kolmas erä voidaan maksaa sen jälkeen, kun tukipäätöksellä hyväksytyt liiketoimintasuunnitelman/toimenpidesuunnitelman toteutumista edistävät toimet on asianmukaisesti toteutettu. Tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat toimet voidaan toteuttaa myös liiketoimintasuunnitelmasta/toimenpidesuunnitelmasta poikkeavassa aikajärjestyksessä.

Tuki on tarkoitettu uuden yritystoiminnan aloittamiseen. Uusi yritys voi olla luonnollisen henkilön elinkeinoharjoittajana tai yhtiömuotoisena yrityksenä perustettava yritys. Edellytyksenä on, että yritys on rekisteröity tai rekisteröidään arvonlisäverovelvolliseksi lukuun ottamatta arvonlisäverottomat toimialat. Lisäksi edellytetään, että yritys (osakeyhtiöt ja elinkeinonharjoittajat) tai henkilöyhtiön (kommandiittiyhtiöt ja avoimet yhtiöt) osakkaat on merkitty ennakkoperintärekisteriin.

Toimivan yrityksen hakiessa perustamistukea ehtona on, että tuen kohteena oleva toiminta on yritykselle uutta

Omistajanvaihdosten osalta tukihakemukseen tulee liittää tiedot tuen suunnitellusta käytöstä vaihdoksen valmistelemiseksi.

8.2.4.3.2.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.4.3.2.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

- Mahdollisia toimenpiteiden toteuttajia ei saada aktivoitua kehittämään ja suuntaamaan uudelleen toimintaansa.
- Liiketoimintasuunnitelmat eivät ole realistisia tai niiden arviointiin ei ole riittävää ammattitaitoa.
- Kustannusten kohtuullisuuden arvioinnin dokumentoinnissa on ollut puutteita edellisellä ohjelmakaudella.
- Tietojärjestelmien jäykkyys on jonkin verran hidastanut muutosten toteuttamista edellisellä kaudella.

Tukiehtojen monimutkaisuus on riski etenkin tarkistus- ja valvontamenettelyjen kohdalla.

8.2.4.3.2.9.2. Lieventävät toimet

- Ohjelmakautta valmisteltaessa on ohjelman rakentamiseen ja toteuttamiseen osallistuvia kumppaneita koulutettu ja aktivoitu yhteistyössä tutkimuslaitosten ja Sitran kanssa sekä järjestetty innovaatiokilpailuja ja -leirejä, joiden avulla on etsitty ja jalostettu innovaatioita. Ohjelman valmistelu on toteutettu laajana yhteistyöprojektina hallinnon ja yhteistyökumppaneiden kanssa.
- Ohjelman toimeenpanoa varten on tehty viestintäsuunnitelma.
- Tuenhakijan liiketoimintasuunnitelma tallennetaan sähköisesti tietojärjestelmään hakemuksen

liitteeksi, hallintoa koulutetaan niiden arvioinnissa ja myös arviointikriteerit määrittelevät valintaa niin, että parhaat suunnitelmat valikoidaan toteutettavaksi ohjelmassa.
- Liiketoimintasuunnitelman etenemisen seurantaprosessia kehitetään niin, että yritystoiminnan kehittymistä voidaan seurata.
- Kustannusten kohtuullisuuden arvioinnin dokumentointia ja kilpailuttamista varten tehdään tietojärjestelmään tarkisteet, jotka edellytetään tukipäätöksen tekemiseksi.
- Uuden tietojärjestelmän rakentamisessa on otettu huomioon muunneltavuus ja tukikelpoisuusehdoille rakennetaan tarkisteet.
- Tarkistus- ja valvontamenettelyjen tueksi tehdään viranomaisia varten tarkistuslistat ja niiden käyttö varmistetaan tietojärjestelmistä. Viranomaisia koulutetaan säännöllisesti useita kertoja vuodessa.
- Viranomaisten välistä tietojen vaihtoa varten on yhteinen tietoportaali ja säännölliset videoneuvottelutilaisuudet useita kertoja vuodessa.
- Verkostoyksikkö osallistuu sekä tuenhakijoiden että viranomaisten ja yhteistyötahojen koulutukseen ja tiedonvälitykseen.

8.2.4.3.2.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpiteet ovat toteutettavissa ja valvottavissa asetusten mukaisesti ja niiden valmistelussa on otettu huomioon yhteensovitus ohjelman muiden toimenpiteiden sekä muiden rahastojen kanssa.

Toimenpiteen avulla kannustetaan perustamaan uusia yrityksiä sekä jo toimivia yrityksiä laajentamaan ja kehittämään toimintaansa sekä hyödytämään siinä asiantuntijapalveluita mukaan lukien omistajanvaihdokset.

Perustamistuki helpottaa uusien yrittäjien perustamien uusien yritysten alkutaivalta, koska tuella voidaan hankkia yrittäjän tarvitsemaa taloudellista ja muuta yrityksen kehittymistä tukevaa neuvontaa. Tuki auttaa myös taloudellisesta tärkeinä ensimmäisinä vuosina, jolloin vasta kehitetään tuotteita ja/tai palveluita ja etsitään niille markkinoita. Perustamistuen avulla on mahdollista pienentää huomattavasti yritystoiminnan alkuvaiheen riskejä.

8.2.4.3.2.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

Myönnettävän perustamistuen määrä perustuu kokonaisharkintaan, jossa tarkastellaan suunnitellulle liiketoiminnalle asetettuja tavoitteita ja liiketoimintasuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden merkittävyyttä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ohjelma-asiakirjan kohdan 8.2.4.5 mukaisesti yrityksen elinkaaren eri vaiheissa myönnettävän tuen ala- ja ylärajat ovat seuraavat:

- uusi yritys: alaraja 5 000 eur - yläraja 35 000 eur
- toimivan yrityksen uusi toiminta: alaraja 5 000 eur - yläraja 35 000 eur
- uuden yrityksen tai toimivan yrityksen liiketoimintakokeilu: alaraja 2 000 eur - yläraja 10 000 eur
- omistajanvaihdokset: alaraja 5 000 eur – yläraja 10 000 eur

Uuden yritystoiminnan aloittamisvaiheessa tarvittavan tuen määrä ala- ja ylärajojen puitteissa suhteutetaan yrityksen tavoiteltuun liiketoiminnan laajuuteen ja tasoon, jotta myönnettävä tuki olisi oikeasuhteista ja välttämättömiin toimenpiteisiin rajattua. Myönnettävän tuen tason määrittelyssä arvioidaan suunniteltujen

toimenpiteiden kustannusvaikutusten kohtuullisuutta liiallisten korvausten välttämiseksi. Toimenpiteiden tarve ja laajuus sekä niiden toteuttamiseen myönnettävän tuen määrä on esimerkiksi erilainen, jos yrityksen liikevaihtotavoite on 50 000 euroa verrattuna yritykseen, jonka liikevaihtotavoite on 500 000 euroa. Lisäksi arvioidaan aloitettavan toiminnan kustannuksia siten, että tukea innovatiiviset toimintamallit voivat saada suuremman määrän tukea kuin tavanomaisia toimintamalleja käyttävät yritykset. Tuen myöntäjän tulee dokumentoida myönnettävän tuen muodostamisen perustelut.

Liiketoiminnan luonne huomioon ottaen tukea myönnetään ensisijaisesti toimenpiteisiin, jotka koskevat aloittamisvaiheen liiketoimintaosaamista vahvistavia neuvonta-, konsultointi ja asiantuntijapalveluita sekä toimenpiteisiin, joihin sisältyy merkittävä kehittämisnäkökulma.

Tukea ei myönnetä yrityksen tavanomaiseen toimintaan eikä tuella voida yleisrahoittaa yritystä. Toimivassa yrityksessä kehittämistoimenpiteet voivat kohdistua vain uuteen toimintaan. Uudeksi toiminnaksi ei katsota entisen toiminnan puitteissa tapahtuvaa toiminnan laajentamista eikä toimenpiteitä, joista aiheutuu yritykselle tavanomaisia liiketoimintakustannuksia.

8.2.4.3.2.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 19 artiklan 1 kohdan a alakohdan iii alakohdassa tarkoitettujen pientilojen määrittely.

Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 19 artiklan 4 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettujen ala- ja ylärajojen määrittely

Nuorille viljelijöille myönnettävän tuen erityisedellytykset, jos delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 2 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti nuori viljelijä ei perusta tilaa ainoana siitä vastaavana viljelijänä

Tiedot delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun lisäajan soveltamisesta

Tiivistelmä liiketoimintasuunnitelman vaatimuksista

Sen mahdollisuuden käyttäminen, että eri toimenpiteitä voidaan yhdistää liiketoimintasuunnitelman avulla ja siten tarjota nuorille viljelijöille mahdollisuus hyödyntää näitä toimenpiteitä.

Alat, joita toiminnan laajentaminen koskee

8.2.4.3.3. 6.4. Maatalouden ulkopuoliseen yritystoimintaan tehtävät investoinnit maaseutualueilla

Alatoimenpide:

- 6.4 – tuki investointeihin muun kuin maataloustoiminnan perustamiseen ja kehittämiseen

8.2.4.3.3.1. Toimintatyypin kuvaus

Investointituella luodaan edellytyksiä uuden yritystoiminnan syntymiselle ja toimivien yritysten kehittymiselle ideoiden ja mahdollisuuksien saattamiseksi tuotteina ja palveluina koti- ja ulkomaisille markkinoille sekä helpotetaan maaseutualueiden yritysten rahoituksen saatavuutta. Tuottavuuden ja tehokkuuden kasvattamiseksi ja kilpailuetujen luomiseksi yritykset tarvitsevat kasvua edistävää investointitukea innovatiivisten ratkaisujen toteuttamiseksi ja uusien vahvuusalueiden löytämiseksi. Investoinneissa pääpaino on kasvua luovissa investoinneissa tai toimintaa tehostavissa investoinneissa. Elvytysvaroille tuettavilla investoinneilla tavoitellaan erityisesti myönteisiä ilmasto- ja ympäristövaikutuksia kokonaiskestävyys huomioon ottaen.

8.2.4.3.3.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Investointituki on tarkoitettu maatalouden ulkopuolista yritystoimintaa harjoittavan alkavan tai toimivan yrityksen aineellisen tai aineettoman investoinnin rahoittamiseen. Tuettavia investointeja ovat esimerkiksi yritystoiminnan vaatimat tarpeelliset toimi- tai laitostilat, koneet, laitteet ja välineet sekä aineettomat investoinnit kuten asiakkuudenhallinta- tai toiminnanohjauksen tietojärjestelmät, teollinen Internet sekä patentit ja valmistusoikeudet. Lisäksi tukea voidaan myöntää investointien yleiskuluihin mukaan lukien toteutettavuustutkimukset.

Tuki investointiin myönnetään avustuksena, elpymisvaroilla ja kansallisella lisärahoituksella tuettavat investoinnit mukaan lukien.

<u>Näitä toimia tuetaan elpymisvälineen lisävaroista:</u>

Elpymisvaroja kohdentaan seuraaviin investointeihin:

- Uuden tehokkaamman tai energiaan säästävän taikka muilla tavoin BAT-vaatimuksen täyttävän tekniikan tai toimintatavan käyttöön ottaminen.
- Digitaalisuuden lisääminen yritystoiminnassa.
- Energiamuodon vaihtaminen uusiutuvaan energiaan. Uusiutuvan energian käytön lisääminen (esim. aurinkoenergia). Uusiutuvan energian tuotanto oman yrityksen käyttöön (yrityksen toimitilat).
- Energia ja materiaalitehokkuuden parantaminen sekä hävikin vähentäminen (yrityksen resurssitehokkuutta parantavat aineelliset ja aineettomat investoinnit).
- Uusiutuvaa energiaa tuottavien olemassa olevien laitosten uudistaminen
- Biokaasuntuotanto uusissa laitoksissa (korotettu tukitaso 50 %).
- Elpymistukea kohdennetaan kohdealan 6A toimenpiteestä M06.2 yrityksen perustamistukena

omistajanvaihdoksiin ja toimenpiteestä M06.4 investointeihin yhteensä 16 milj. euroa. Tuotosindikaattorin tavoitteeksi on asetettu perustamistukea / tukea muuhun kuin maataloustoimintaan maaseudulla saavien tuensaajien lukumääräksi 400 kpl. Näistä arvioilta 200 kpl toteutuisi M06.2 toimenpiteessä ja loput 200 kpl M06.4 toimenpiteessä. Tavoiteindikaattori on molemmille toimenpiteille yhteinen.

- Elpymistukea kohdennetaan eri toimialaloilla toimiviin mikro- ja pienyrityksiin sekä monialaisiin maatiloihin, jotta nämä yritykset voisivat tehdä kokoonsa ja toimintansa laajuuteen suhteutettuja vihreitä investointeja elpymistuen avulla sekä panostamaan yritystoiminnassa digitaaliseen kehitykseen. Erityiseksi kehittämisen kohteeksi on tunnistettu biokaasulaitosten investoinnit, jotta kyseisen yritystoiminnan harjoittamiselle olisi riittävät kannusteet, sillä investoinnit ovat kalliita, mutta tarpeellisia maaseudun kestävyyden vahvistamisen kannalta. Toimenpiteessä elpymistuki suunnattu toimintaan, joka eroaa siirtymäkauden varoista tuettavista toimista, jolloin elpymisvarojen seuranta on selkeää.

Kansallinen lisärahoitus

Kansallista lisärahoitusta kohdennetaan energiainvestointeihin.

8.2.4.3.3.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Toimenpiteen mukainen tuki myönnetään Euroopan unionin lainsäädännön ja sen soveltamiseen liittyvän kulloinkin voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Tuesta säädetään kansallisesti maaseudun kehittämisen tukemista koskevassa laissa (28/2014), joka luo tästä alatoimenpiteestä myönnettävälle tuelle kansallisen oikeusperustan. Laki (28/2014) valtuuttaa säätämään tuesta tarkemmin valtioneuvoston asetuksella (80/2015) jonka 1 luku sisältää yleisiä säännöksiä, 2 luku tuen myöntämisen yleisiin edellytyksiin liittyviä säännöksiä, 3 luku perustamistukeen liittyviä säännöksiä, 4 luku investointitukeen liittyviä säännöksiä, 5 luku tuen maksamiseen liittyviä säännöksiä ja 6 luku erinäisiä säännöksiä sekä asetuksen voimaantuloa. Lisäksi sovelletaan hallintolakia (434/2003) ja soveltuvin osin valtionavustuslakia (688/2001).

8.2.4.3.3.4. Tuensaajat

Tukea voidaan myöntää tuen ehdot täyttävälle luonnolliselle henkilölle ja yksityisoikeudelliselle yhteisölle. Tuen saajia voivat olla viljelijät tai maatilakotitalouden jäsenet ja kokoluokaltaan komission suosituksessa 2003/261/EY tai sen myöhemmissä muutoksissa taikka tukeen sovellettavissa valtiontukisäännöissä määritellyt mikroyritykset ja pienet yritykset. Yrityksen määritelmä kattaa myös perheyritykset ja osuuskunnat sekä muut yhteenliittymät tai yhdistykset, jotka harjoittavat vakituisesti taloudellista toimintaa.

Luonnollinen henkilö voi hakea tukea investointiin. Tuki kuitenkin myönnetään ja maksetaan yritys - ja yhteisötunnuksen (Y-tunnus) omaavalle yritykselle. Maatalouden ulkopuolista liiketoimintaa harjoittavat mikroyritykset ja pienet yritykset voivat saada investointitukea ainoastaan maaseutualueilla toteutettaviin

investointeihin. Investointitukea voidaan myöntää sekä maaseutu- että kaupunki- ja taajama-alueilla toimiville viljelijöille ja maatilakotitalouden jäsenille.

8.2.4.3.3.5. Tukikelpoiset kustannukset

Aineelliset investoinnit

- kiinteän omaisuuden rakentaminen, hankkiminen, leasingvuokraus mukaan luettuna, tai kunnostaminen
- rakentamattoman tai rakennetun maan hankinta siltä osin kuin siihen käytettävä määrä on enintään 10 % kyseisen toimen tukikelpoisista kokonaismenoista
- pääsääntöisesti uusien koneiden, laitteiden ja välineiden hankinta, hankinta osamaksurahoituksella tai ostoleasing enintään omaisuuden markkina-arvoon asti

Aineettomat investoinnit

- tietokoneohjelmistojen hankkiminen tai kehittäminen ja patenttien, käyttölupien, tekijänoikeuksien ja tavaramerkkien hankkiminen

Yleiskulut

- yleiskulut, kuten arkkitehtien, insinöörien ja konsulttien palkkiot, investointien ekologista ja taloudellista kestävyyttä koskevaan neuvontaan liittyvät palkkiot ja tarvittavat lupa- ja rekisteröintimaksut
- toteutettavuustutkimukset, joiden kustannukset säilyvät tukikelpoisina silloinkin, kun niiden tulosten perusteella ei toteuteta aineellisiin investointeihin tarkoitettuja menoja

Investointeja koskevat rajaukset

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA) sovelletaan kansallisen lainsäädännön mukaan investointeihin, joista saattaa aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Tuen hakijan on esitettävä kulloinkin voimassa olevien kansallisten säädösten mukaiset tarvittavat luvat, kuten rakennus-, ympäristö- ja toimenpidelupa.

Tukea ei voida myöntää komission suuntaviivoissa valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen (2014/C 249/01) tarkoitetuille vaikeuksissa oleville yrityksille ottaen huomioon tukeen sovellettavat valtiontukisäännöt.

Yksinkertaisia korvausinvestointeja ei tueta. Niillä tarkoitetaan vanhan omaisuuden korvaamista uudella tehokkuuden säilyttämiseksi ja sellaisia menoja pääomakannan jatkuvan tuottavuuden ylläpitämiseksi, jotka eivät liity alku- tai laajennusinvestointiin tämän kuitenkaan rajoittamatta elvytysvaroilla tuettavia investointeja. Käytössä olevan koneen tai laitteen korvaamista uudella voidaan tukea, jos käyttöön otetaan kaupallistettua nykyteknologiaa tai uutta teknologiaa taikka toimintaa olennaisesti laajennetaan mukaan lukien elvytysvaroilla tuettavat investoinnit, joiden avulla helpotetaan erityisesti ympäristö- ja ilmastoystävällisen uuden tekniikan käyttöön ottamista.

Tukikelpoisia kustannuksia eivät ole leasing- tai osamaksurahoitussopimukseen liittyvät muut kustannukset, kuten vuokranantajan kate, korkojen jälleenrahoituskulut, yleiskulut ja vakuutusmaksut. Tukeen

oikeuttamattomat kustannukset selvitetään tarvittaesssa vertaamalla leasing- tai osamaksurahoitussopimuksen kustannuksia tuen kohteena olevan koneen tai laitteen markkina-arvoon. Tukikelpoinen markkina-arvo selvitetään tarvittaessa tarjousmenettelyn avulla.

Tukea voidaan myöntää liikkuvia palveluita tarjoavan yrityksen investointiin maaseutualueilla toimiville mikroyrityksille ja pienille yrityksille. Niillä on mahdollisuus tarjota liikkuvia palveluita sekä maaseutu- että kaupunki- ja taajama-alueilla. Ne eivät kuitenkaan saa perustaa pysyvää toimipistettä kaupunkialueille. Tämä rajoitus ei koske toimintaansa maatalouden ulkopuolelle laajentavia maatiloja edellyttäen, että myytävät tuotteet ovat pääosin SEUT liitteen I ulkopuolisia tuotteita. Niiden palvelut voivat ulottua ja ne voivat perustaa pysyviä toimipisteitä kaupunkialueille.

Myönnettäessä tukea investointiin, jonka päätarkoitus on sähköntuotanto biomassasta, edellytyksenä on, että lämpöenergiaa käytetään vähintään 10 prosenttia energian kokonaistuotannon määrästä.

Tuen myöntäminen kiinteistöyhtiön toteuttamalle investoinnille edellyttää, että kiinteistöyhtiö on tukikelpoista toimintaa harjoittavan yrityksen tai yritysten hallinnassa ja kiinteistöyhtiön toimitilat tulevat tuetulta osin tämän yrityksen tai näiden yritysten pysyvään käyttöön. Toimitilan rakentamisinvestointiin ei voida kuitenkaan tukea myöntää, jos tarkoituksena on ainoastaan toimitilojen tarjoaminen vuokralle.

Käytettyjen koneiden, laitteiden ja välineiden hankkimista koskevat tukiedellytykset on kuvattu luvussa 8.1.

8.2.4.3.3.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Hakemuksen alustavan tarkastelun pohjalta viranomainen voi antaa hakijalle mahdollisuuden täydentää hakijaa tai hakemusta koskevia tietoja tai pyytää toimittamaan puuttuvia tietoja. Hakijalle on ilmoitettava, miten hakemusta on täydennettävä. Hakijan pitää toimittaa täydennys tai puuttuvat tiedot määräajassa.

Hakemuksen täydentämisen mahdollistaminen ei estä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 artiklan 59 kohdan 6 mukaisen ilmeisen virheen perusteella tapahtuvaa toimivaltaisen viranomaisen suorittamaa hakemuksen korjaamista ja oikaisemista. Hakemuksen eteneminen valintaprosessissa on mahdollista, kun hakijaa ja hakemusta koskevat tukikelpoisuusehdot täyttyvät.

Hakijaa koskevat tukikelpoisuusehdot:

- Tukea hakeva yritys on pieni yritys tai maatalousyritys (viljelijä tai maatilakotitalouden jäsen)
- Tukea hakeva luonnollinen henkilö on täyttänyt 18 vuotta
- Tuen kohteena olevan yrityksen toimipaikka on ohjelman soveltamisalueella
- Tuen kohteena olevalla yrityksellä on edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan
- Tuettava toiminta antaa pääasiallisen toimeentulo ainakin yhdelle yrityksessä toimivalle yrittäjälle tai työntekijälle

Hakemusta koskevat tukikelpoisuusehdot:

- Tuen hakija esittää tuettavaa toimenpidettä koskevan suunnitelman
- Lopputuote on muu kuin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen liitteen I mukainen maataloustuote

- Tuen hakija esittää laajuudeltaan kyseiseen yritystoimintaan soveltuvan toteuttamiskelpoisen

liiketoimintasuunnitelman. Elvytysvarojen osalta yrityksen tulee esittää, miten investointi vaikuttaa elvytysvaroille asetettuihin tavoitteisiin ja yrityksen toimintaan.

- Tuen hakija esittää selvitykset taloudellisesta asemastaan ja yritystoiminnan edellyttämästä osaamisesta
- Tuki on tuen kohteena olevan toiminnan kannalta tarpeellinen
- Tukihakemus on tullut vireille ennen tuettavan toimenpiteen aloittamista

8.2.4.3.3.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Tuettavien hankkeiden on edistettävä yhden tai useamman maaseudun kehittämistä koskevan unionin prioriteetin, tämän alatoimenpiteen ja sitä koskevan kansallisen lainsäädännön tavoitteita sekä niitä tukevia alueellisia tai paikallisia painopisteitä. Euroopan unionin ja sitä täydentävään kansalliseen lainsäädäntöön perustuvat tukikelpoisuusehdot täyttävät hankkeet arvioidaan valintaperusteiden avulla. Mikäli jokin tukikelpoisuusehto ei täyty lainkaan, hanketta ei voida ottaa valintamenettelyyn. Hankkeiden tukikelpoisuusehtojen ja valintaperusteiden täyttymistä koskevat tiedot tallennetaan sähköiseen Hyrrä-tietojärjestelmään.

Valintaperusteet

Tukikelpoisuusehdot täyttävät hankkeet asetetaan valintaperusteiden avulla ensisijaisuusjärjestykseen. Valintaperusteiksi nostetaan maaseudun kehittämisen ja yritysten kilpailukyvyn näkökulmasta lisäarvoa tuottavia arvioitavia aihealueita. Valintaperusteet koostuvat seitsemästä aihealueesta, joissa investointihankkeesta käytetään ”toimenpide" -käsitettä.

Jokaisesta aihealueesta voi saada enintään 3 pistettä. Lisäksi kuvataan kirjallisesti, millä perusteella kustakin aihealueesta saada pisteitä. Hanke pisteytetään sen mukaan, mitä pistekuvaukseen sopivia tunnistettavissa olevia ominaisuuksia hankkeella on. Mikäli hanke ei täytä valintaperustetta lainkaan, hanke saa aihealueesta 0 pistettä. Lisäksi aihealueista annettavia pisteitä voidaan perustella kirjallisesti.

Aihealueet arvotetaan painotuskertoimen avulla. Aihealuekohtaiset painotuskertoimet ilmaistaan prosentteina ja niiden on oltava yhteensä 100 %. Arvioitavan hankkeen kokonaispistemäärä saadaan, kun kunkin arvioitavan aihealueen pistemäärä kerrotaan painotuskertoimella ja laskemalla nämä luvut yhteen. Painotettu enimmäispistemäärä on 3 pistettä. Kaikkien rahoitettavien hankkeiden on saatava vähintään yksi piste kolmesta aihealueesta, joilla on suurin painotuskerroin (aihealueet 2, 5 ja 6). Arvioitavista aihealueista on saatava pisteitä siten, että vähimmäispistemäärä on yli 1,1 pistettä. Vähimmäispistemäärän alittaville hankkeille tehdään kielteinen tukipäätös.

Valintaperusteiden määrittelystä vastaa hallintoviranomaisena maa- ja metsätalousministeriö. Valintaperusteet ja niitä koskevat yksityiskohdat käsitellään maaseutuohjelman seurantakomiteassa ennen kuin alatoimenpiteen toteutus voidaan aloittaa. Valintaperusteita sovelletaan yhdenmukaisesti kaikilla ELY-keskusalueilla. Valintaperusteet ja niiden painotuskertoimet ovat seuraavat:

1) Tuettavan toimenpiteen/yrityksen sijainti (5 %)

2) Tuettavan toimenpiteen tuloksena syntyvät työpaikat (15 %)

3) Tuettavan toimenpiteen alue- ja kerrannaisvaikutukset (10 %)

4) Tuettavan toimenpiteen vaikutus yrityksen tuotteiden ja palveluiden markkina-alueeseen (10 %)

5) Tuettavan toimenpiteen vaikutus yrityksen toiminnan uudistumiseen (30 %)

6) Tuettavan toimenpiteen vaikutus yrityksen harjoittamaan yhteistyöhön mukaan lukien kytkennät laajempiin kehittämiskokonaisuuksiin (20 %)

7) Lisäpisteet tuettavasta toimenpiteestä tunnistettavissa olevista muista erityispiirteistä, kuten ympäristöä ja ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja siihen sopeutumista koskevia monialaisia tavoitteita tukevia erityispiirteitä (valintaperuste 5) kattaa erityisesti innovointia koskevan monialaisen tavoitteen arvioinnin) (10 %)

Elvytysvaroilla tuettaviin parhaan käyttökelpoisen uuden tekniikan (BAT) investointeihin sovelletaan seuraavia valintaperusteita:

Miten hyvin investointi toteuttaa maaseutuohjelman elvytysvarojen käytölle asetettuja tavoitteita? (30 %.

Miten investoinnissa on huomioitu parhaan käytettävissä olevan tekniikan (BAT) mahdollisuudet, toteutettavuus ja kustannustehokkuus? (25 %)

Millainen on investoinnin vaikutus liiketoimintapotentiaalin vahvistumiseen? (20 %)

Onko investointi innovatiivinen ja toimintaa uudistava? (15 %)

Miten investointi edistää kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista? (10 %)

Leader-ryhmät noudattavat paikallisten kehittämisstrategioiden mukaisia valintaperusteita.

Hakumenettely

Tukihakemuksia voi jättää jatkuvasti, Tukihakemukset kuitenkin arvioidaan ja ratkaistaan tukijaksoittain. ELY-keskusten ja Leader-ryhmien on tiedotettava tuen hakumahdollisuuksista ja hakemisessa noudatettavista menettelyistä mukaan lukien valintaperusteista ja tuen hakua koskevista muista yksityiskohdista.

8.2.4.3.3.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Maaseutualueilla toimivien mikroyritysten ja pienten yritysten sekä monialaisten maatalousyritysten tukeminen perustuu kansallisesti sovittuun rahoittajaviranomaisten väliseen ja Suomen kumppanuussopimuksessa 2014–2020 vahvistettuun työnjakoon. ERI-rahastojen yhdenmukainen varojen käyttö on tässä alatoimenpiteessä varmistettu noudattamalla Suomen aluetukikarttaa vuosilla 2014–2020 (Valtiontuki SA.38359 (2014/N) -Suomi) sekä valtiontukisääntöjen mukaisia tukitasoja ja tuen ehtoja mukaan lukien de minimis -tuki. Edellä mainitun valtiontukikartan soveltaminen on päättynyt 31.12.2021. Suomea koskeva uusi valtiontukikartta koskee vuosia 2022-2027.Mikroyrityksille voidaan myöntää Manner-Suomessa korotettua tukea ilman kiinteää tieyhteyttä olevilla saarilla, joiden eritysolosuhteet otetaan tällä tavoin huomioon. Uusiutuvan energian tuotantoa ja jakelua tuetaan valtiontukisääntöjen edellyttämällä tavalla. Maaseutualueiden toimialarakenteen monipuolistamisen, kasvukehityksen ja

työllistämisen potentiaali on mikroyrityksissä ja pienissä yrityksissä sekä maatalousyrityksissä. Mikroyrityksillä ja pienillä yrityksillä on pienemmät kehittämisresurssit ja yksityisen rahoituksen saaminen haastavampaa verrattuna suurempiin yrityksiin. Investointien tason parantamiseksi ja tuen vaikuttavuuden lisäämiseksi tukea myönnetään erikseen investoinnin yleiskuluihin. Erityisesti tukea kohdennetaan toteutettavuustutkimuksiin, joiden avulla voidaan saada olennaisesti parempi käsitys yrityksen suunnitteleman hankkeen toteutettavuuskelpoisuudesta ja toteuttamiseen liittyvistä riskeistä ja mahdollisuuksista onnistua. Toteuttavuustutkimuksen avulla yritykset voivat toimintansa kehittämiseksi valmistella asiantuntijapalveluita hyödyntäen laajempia kehittämiskokonaisuuksia kansallisiin tai kansainvälisiin rahoitushakuihin.

Tukitasot on asetettu yrityksen kokoluokan ja sen mukaan millä kansallisella tukialueella yritys sijaitsee. Kansalliset tukialueet ja tukialueiden mukaiset enimmäistukitasot on määritelty Suomen aluetukikartassa vuosille 2014–2020 sekä sen myöhemmissä muutoksissa Suomea koskava uusi valtiontukikartta määrittää enimmäistukitasot vuosille 2022-2027.Investoinneissa noudatetaan johdonmukaisuuden vuoksi rahoituskauden 2014-2022 loppuun asti nykyisiä tukitasoja.Tukijaksolla sovellettavat kiinteät tukitasot on julkaistava hakuilmoituksessa tai annettava muutoin tiedoksi tuen potentiaalisille hakijoille.

• Mikroyritykselle ja pienelle yritykselle voidaan myöntää tukea investointeihin I tukialueella 35 % ja II-III tukialueilla 20 % lukuun ottamatta Viitasaaren, Pihtiputaan, Konneveden, Kannonkosken, Karstulan, Kinnulan, Kivijärven, Kyyjärven ja Saarijärven kuntia, joissa tukiprosentti on 30.

• Mikroyritykselle voidaan kuitenkin myöntää tukea investointeihin kaikilla I-III tukialueiden saaristoalueilla (ilman kiinteää tieyhteyttä olevat saaret) 35 % (de minimis).

• Mikroyritykselle ja pienelle yritykselle voidaan myöntää tukea uusiutuvan energian tuotantoa ja jakelua koskeviin investointeihin I-III tukialueilla 20 %. Uusille laitoksille voidaan myöntää tukea 30 %. Elpymisvaroilla ja kansallisella lisärahoituksella tuettavian uusien biokaasulaitosten tukitaso on 50 %.

Näitä toimia tuetaan elpymisvaroilla ja kansallisella lisärahoituksella energiainvestointeja:

• Elpymisvaroilla tuettavien muiden investointien tukitaso on 30 % (mukaan lukien usiutuvaa energiaa tuottavien olemassa olevien laitosten uudistaminen) Manner-Suomen tukikelpoisiksi määritellyillä maaseutualueilla. Tukea myönnetään mikro- ja pienyrityksille. Tuki myönnetään de minimis –tukena.

Tukea ei myönnetä alle 10 000 euron investointiin, kun tuki haetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta. Tuen perusteena olevien hyväksyttävien kustannusten enimmäismäärä investoinnin kokonaiskustannuksista voi olla enintään 2 000 000 euroa alueellisesti vuosittain/tukijaksoittain käytettävissä olevien varojen puitteissa. Investoinnin merkittävästä vaikutuksesta uusien työpaikkojen syntymiseen alueella tai muista maaseutuohjelman strategian toteuttamisen kannalta perustelluista syistä hyväksyttävien kustannusten enimmäismäärä investoinnin kokonaiskustannuksista voi olla kuitenkin suurempi. Tuki investoinnin yleiskuluihin myönnetään avustuksena.

• Mikroyritykselle ja pienelle yritykselle voidaan myöntää tukea toteutettavuustutkimukseen 50 % (de minimis).

Tukea ei myönnetä alle 3 000 euron toteutettavuustutkimukseen.

Leader-ryhmän puoltamaan toimenpiteeseen myönnettävän julkisen tuen enimmäismäärä on 180 000 euroa.

Tukeen sovelletaan valtiontukisääntöjä mukaan lukien de minimis -tuki.

8.2.4.3.3.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.4.3.3.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

- Mahdollisia toimenpiteiden toteuttajia ei saada aktivoitua kehittämään ja suuntaamaan uudelleen toimintaansa.
- Liiketoimintasuunnitelmat eivät ole realistisia tai niiden arviointiin ei ole riittävää ammattitaitoa.
- Kustannusten kohtuullisuuden arvioinnin dokumentoinnissa on ollut puutteita edellisellä ohjelmakaudella.
- Tietojärjestelmien jäykkyys on jonkin verran hidastanut muutosten toteuttamista edellisellä kaudella.
- Tuen saaja hankkii käytetyt koneen, laitteen tai välineen siitä huolimatta, että hankintaa ei ole hyväksytty tukipäätöksessä.
- Käytetyn koneen, laittaan tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannuksia pystytä arvioimaan riittävällä tavalla.

Tukiehtojen monimutkaisuus on riski etenkin tarkistus- ja valvontamenettelyjen kohdalla.

8.2.4.3.3.9.2. Lieventävät toimet

- Ohjelmakautta valmisteltaessa on ohjelman rakentamiseen ja toteuttamiseen osallistuvia kumppaneita koulutettu ja aktivoitu yhteistyössä tutkimuslaitosten ja Sitran kanssa sekä järjestetty innovaatiokilpailuja ja -leirejä, joiden avulla on etsitty ja jalostettu innovaatioita. Ohjelman valmistelu on toteutettu laajana yhteistyöprojektina hallinnon ja yhteistyökumppaneiden kanssa.
- Ohjelman toimeenpanoa varten on tehty viestintäsuunnitelma.
- Tuenhakijan liiketoimintasuunnitelma tallennetaan sähköisesti tietojärjestelmään hakemuksen liitteeksi, hallintoa koulutetaan niiden arvioinnissa ja myös arviointikriteerit määrittelevät valintaa niin, että parhaat suunnitelmat valikoidaan toteutettavaksi ohjelmassa.
- Liiketoimintasuunnitelman etenemisen seurantaprosessia kehitetään niin, että yritystoiminnan kehittymistä voidaan seurata.
- Kustannusten kohtuullisuuden arvioinnin dokumentointia ja kilpailuttamista varten tehdään tietojärjestelmään tarkisteet, jotka edellytetään tukipäätöksen tekemiseksi.
- Uuden tietojärjestelmän rakentamisessa on otettu huomioon muunneltavuus ja tukikelpoisuusehdoille rakennetaan tarkisteet.
- Tarkistus- ja valvontamenettelyjen tueksi tehdään viranomaisia varten tarkistuslistat ja niiden käyttö varmistetaan tietojärjestelmistä. Viranomaisia koulutetaan säännöllisesti useita kertoja vuodessa.
- Viranomaisten välistä tietojen vaihtoa varten on yhteinen tietoportaali ja säännölliset videoneuvottelutilaisuudet useita kertoja vuodessa.
- Verkostoyksikkö osallistuu sekä tuenhakijoiden että viranomaisten ja yhteistyötahojen koulutukseen ja tiedonvälitykseen.
- Maksuhakemusten hallinnollisissa tarkastuksissa ja otantatarkastuksissa varmistetaan, että käytettynä hankittu kone, laite tai väline on tukipäätöksen mukainen.
- Käytettynä hankittavan koneen, laitteen tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannusten

arviointiin liittyvä riski otetaan huomioon asiantuntijan tekemässä arvioinnissa.

8.2.4.3.3.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpiteet ovat toteutettavissa ja valvottavissa asetusten mukaisesti ja niiden valmistelussa on otettu huomioon yhteensovitus ohjelman muiden toimenpiteiden sekä muiden rahastojen kanssa.

Investointituki auttaa yrityksiä perustettaessa ja laajennettaessa. Sen avulla voidaan nopeuttaa yritysten kilpailukyvyn kehittymistä.

8.2.4.3.3.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

8.2.4.3.3.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 19 artiklan 1 kohdan a alakohdan iii alakohdassa tarkoitettujen pientilojen määrittely.

Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 19 artiklan 4 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettujen ala- ja ylärajojen määrittely

Nuorille viljelijöille myönnettävän tuen erityisedellytykset, jos delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 2 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti nuori viljelijä ei perusta tilaa ainoana siitä vastaavana viljelijänä

Tiedot delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun lisäajan soveltamisesta

Tiivistelmä liiketoimintasuunnitelman vaatimuksista

Sen mahdollisuuden käyttäminen, että eri toimenpiteitä voidaan yhdistää liiketoimintasuunnitelman avulla ja siten tarjota nuorille viljelijöille mahdollisuus hyödyntää näitä toimenpiteitä.

Alat, joita toiminnan laajentaminen koskee

8.2.4.4. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.4.4.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Alatoimenpiteen 6.1. (Nuorten viljelijöiden tilanpidon aloitustuki) riskikoodit:

Komission riskikoodit:

R3 Riittävät tarkastus- ja valvontajärjestelmät

R3.1. Viranomaisten ammattitaito ja riittävä resursointi

R7 Tuensaajien valinta

R7.1 Liian yleiset/laajat kriteerit, puutteellinen dokumentointi

R8 IT-järjestelmät

R8.1. Tietojärjestelmien toimivuus ja toiminnallisuus, laitteistot, tietoturva, IT-osaaminen

Alatoimenpiteen 6.2 (Yrityksen perustamistuki) riskikoodit:
Komission riskikoodit:
R3 Riittävät tarkastus- ja valvontajärjestelmät
R7 Tuensaajien valinta
R8 IT-järjestelmät

Alatoimenpiteen 6.4 (Yrityksen investointituki) riskikoodit:
Komission riskikoodit:
R2 Kustannusten kohtuullisuus
R3 Riittävät tarkastus- ja valvontajärjestelmät
R7 Tuensaajien valinta
R8 IT-järjestelmät

8.2.4.4.2. Hillitsemistoimenpiteet

Alatoimenpiteen 6.1. (Nuorten viljelijöiden tilanpidon aloitustuki) riskien syy- ja estämiskoodit:

Komission riskien syykoodit:

RC12 Valvontajärjestelmät ja hallinnolliset prosessit

Komission riskien estämiskoodit:

CPA1 Hallinnon kouluttaminen

CPA2 Tuensaajien tiedottaminen ja koulutus

CPA3 Tiedotuskampanjat ja opasmateriaali

CPA4 Tietojärjestelmien parantaminen

CPA7 Sisäisen valvonnan ja yhteistyön parantaminen

Alatoimenpiteen 6.2 (Yrityksen perustamistuki) riskien syy- ja estämiskoodit:

Komission riskien syykoodit:
RC12 Valvontajärjestelmät ja hallinnolliset prosessit
RC15 Korvaushakemusten täyttäminen

Komission riskien estämiskoodit:
CPA1 Hallinnon kouluttaminen
CPA2 Tuensaajien tiedottaminen ja koulutus
CPA3 Tiedotuskampanjat ja opasmateriaali
CPA4 Tietojärjestelmien parantaminen
CPA7 Sisäisen valvonnan ja yhteistyön parantaminen

Alatoimenpiteen 6.4 (Yrityksen investointituki) riskien syy- ja estämiskoodit:

Komission riskien syykoodit:

RC3: Viranomaisten välinen tiedonvaihto

RC10 Kustannusten kohtuullisuus
RC12 Valvontajärjestelmät ja hallinnolliset prosessit

Komission riskien estämiskoodit:

CPA1 Hallinnon kouluttaminen
CPA2 Tuensaajien tiedottaminen ja koulutus
CPA3 Tiedotuskampanjat ja opasmateriaali
CPA4 Tietojärjestelmien parantaminen
CPA7 Sisäisen valvonnan ja yhteistyön parantaminen

8.2.4.4.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpiteet ovat toteutettavissa ja valvottavissa asetusten mukaisesti ja niiden valmistelussa on otettu huomioon yhteensovitus ohjelman muiden toimenpiteiden sekä muiden rahastojen kanssa.

Tilanpidon aloittamisen tuki on tarpeellinen toimenpide kilpailukykyisen tuotantotoiminnan ylläpitämiseksi.

Toimenpiteen avulla kannustetaan uusia yrittäjiä perustamaan uusia yrityksiä sekä jo toimivia yrityksiä

laajentamaan ja kehittämään toimintaansa.

Perustamistuki helpottaa uusien yrittäjien perustamien uusien yritysten alkutaivalta, koska tuella voidaan hankkia yrittäjän tarvitsemaa taloudellista ja muuta yrityksen kehittymistä tukevaa neuvontaa. Tuki auttaa myös taloudellisesta tärkeinä ensimmäisinä vuosina, jolloin vasta kehitetään tuotteita ja/tai palveluita ja etsitään niille markkinoita. Perustamistuen avulla on mahdollista pienentää huomattavasti yritystoiminnan alkuvaiheen riskejä.

8.2.4.5. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

Alatoimenpiteen 6.2 mukaisen yrityksen perustamistuen hakijoina voivat olla yritystoimintaa suunnittelevien ja yritystä käynnistävien segmenttiin kuuluvat yritysasiakkaat. Päätavoitteita ovat talouden rakenteen monipuolistaminen ja uusien työpaikkojen luominen edistämällä maaseutualueiden yrittäjyyttä kansalliset ja alueelliset strategiset painopistealueet huomioon ottaen. Tukea myönnettäessä pyritään tunnistamaan ja hyödyntämään todelliset mahdollisuudet uusien toimivien yritysten perustamiseksi. Tuki on tuotteistettu sovellettavaksi koko ohjelma-alueella, sillä yritykset kaipaavat julkisilta toimijoilta ennustettavuutta, tasalaatuisuutta ja yhtäläistä palvelua ei puolilla maata. Manner-Suomessa yrityksen perustamistukea voidaan myöntää liiketoimintasuunnitelman perusteella 5 000-35 000 euroa uuden yrityksen perustamiseen ja 5 000-35 000 euroa toimivan yrityksen uuteen liiketoimintaan sekä 10 000 euroa kokeiluun uudelle ja toimivalle yritykselle. Kutakin tukea voidaan ohjelmakauden 2014—2020 aikana myöntää samalle tuen hakijalle yrityksen elikaaren eri vaiheissa vain kerran siten, että maaseutuasetuksen liitteessä II säädetyn tuen määrä ei ylity. Enimmäistuen määrittelyssä lähtökohtana on se, että osa tuesta kohdistuu yrityksen alkuhankintoihin, osa yrityksen tarvitsemiin kehittämis- ja asiantuntijapalveluihin palveluihin ja osa muihin kustannuksiin. Määrittely kuvastaa tuen oletettua jakaumaa perustuen olemassa oleviin laadullisiin ja määrällisiin tietoihin vastaavantyyppisistä yrityksille suunnatuista julkisrahoitteisista palveluista. Enimmäistuen määrittelyn lähtökohtana on myös se, että yrittäjyyden edellytykset ovat ohjelma-alueella samantyyppiset kun tarkasteluun otetaan mukaan kaikki toimialat ja alueelliset erot kustannustasoissa. Yrityksen perustamistuen taso on suhteutettu ohjelma-alueen keskimääräiseen yrittäjien ja palkansaajien tulotasoon.

8.2.4.6. Toimenpiteeseen liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 19 artiklan 1 kohdan a alakohdan iii alakohdassa tarkoitettujen pientilojen määrittely.

Artiklan 19 (1)(a)(iii)mukaista pientilojen kehittämisen tukea voisivat saada maatilat, jolta muodostuva maatalouden yrittäjätulo olisi enintään 12 000 euroa Toimenpidettä ei oteta käyttöön Suomessa.

Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 19 artiklan 4 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettujen ala- ja ylärajojen määrittely

Alatoimenpiteen 6.1 mukaisen aloitustuen saaminen edellyttää, että hakija saa haltuunsa sellaisen maatilan tai osan maatilasta, jolta saatava maatalouden yrittäjätulo on vähintään 15 000 euroa mutta enintään 400 000 euroa. Maatalouden yrittäjätulo lasketaan vähentämällä maatalouden kokonaistuotosta kustannukset ilman yrittäjäperheen palkkavaatimusta ja oman pääoman korkovaatimusta.

Tilanpito katsotaan aloitetuksi, kun tilanpidon jatkaja ryhtyy tilanpidosta päävastuullisena harjoittamaan maataloutta ja saa haltuunsa sellaisen maatilan tai maatilan osan, jolla harjoitettavasta maataloudesta saatavan yrittäjätulon määrä on liiketoimintasuunnitelman mukaan vähintään 12 000 euroa.

Porotaloudessa pääsääntöisesti riittää, että jatkaja saa tilan ja poroja vähintään määrän, jolla porojen määrä kasvaa puolitoistakertaiseksi, kuitenkin niin, että porojen määrä kahden vuoden kuluessa aloittamisesta on vähintään 80 eloporoa.

Nuorille viljelijöille myönnettävän tuen erityisedellytykset, jos delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 2 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti nuori viljelijä ei perusta tilaa ainoana siitä vastaavana viljelijänä

(Koskee alatoimenpidettä 6.1.) Jos tuensaaja on yksityisoikeudellinen yhteisö tai maatalousyrittäjien yhteenliittymä, tulee määräysvallan yhteisössä olla tukikelpoisella henkilöllä yksin tai usealla tukikelpoisella henkilöllä yhdessä siten, kuin komission säädökset edellyttävät.

Henkilöllä katsotaan olevan määräysvalta osakeyhtiössä, jos hänellä on yli puolet yhteisön osakkeista ja hänen omistamansa osakkeet tuottavat yli puolet yhtiön osakkeiden äänimäärästä. Määräysvalta voi muodostua myös yhtä useamman henkilön omistamien osakkeiden ja osakkeiden tuottaman äänimäärän perusteella. Jos henkilöllä on määräysvalta toisessa yhtiössä, joka on osakkaana tukea hakeneessa yhtiössä, henkilön määräysvalta voi perustua myös ensiksi mainitun yhtiön omistamien osakkeiden tai osuuksien tuottamaan äänimäärään.

Avoimessa yhtiössä määräysvallan katsotaan olevan yhtiömiehillä yhdessä ja kommandiittiyhtiössä vastuunalaisten yhtiömiesten enemmistöllä.

Osuuskunnassa määräysvallan katsotaan olevan jäsenten enemmistöllä.

Tiedot delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun lisäajan soveltamisesta

Jos aloitustuen (koskee toimenpidettä 6.1) saamiseksi edellytettävä koulutusvaatimus ei täyty tilanpidon aloittamishetkellä, koulutus on hankittava viimeistään 36 kuukauden kuluessa aloitustuen myöntämisestä.

Tiivistelmä liiketoimintasuunnitelman vaatimuksista

Kuvaus liiketoimintasuunnitelmasta

Alatoimenpiteessä 6.1 liiketoimintasuunnitelmassa tulee esittää maa- tai porotaloustilan nykytilan kuvaus sekä yritystoiminnan edellytyksiä koskevat tiedot. Lisäksi liiketoimintasuunnitelmassa on osoitettava ne toimenpiteet, joiden avulla maa- tai porotaloustila voi tulla taloudellisesti elinkelpoiseksi. Liiketoimintasuunnitelmaan on sisällytettävä taloudellisen elinkelpoisuuden saavuttamiseksi välttämättömät investoinnit. Liiketoimintasuunnitelman noudattaminen on aloitettava yhdeksän kuukauden kuluessa tuen myöntämisestä.

Liiketoimintasuunnitelmassa tulee kuvata

- tilan toiminta tilanpitoa aloitettaessa (nykytilan kuvaus)
- tilan toiminnan ja kehittämisen tavoitteet
- investointien, koulutuksen, neuvonnan tai muiden tilan toiminnan kehittämiseksi tarvittavat toimet mukaan lukien ympäristön kestävyyteen ja resurssitehokkuuteen liittyvät toimet ja tavoiteaikataulu
- aktiiviviljelijää koskevien edellytysten täyttyminen

Tiivistelmä liiketoimintasuunnitelman/toimenpidesuunnitelman vaatimuksista alatoimenpiteessä 6.2

- hakijan perustiedot
- hakijan taloudellinen ja rahoituksellinen lähtötilanne
- yrityksen toiminta-ajatus, liikeidea ja kuvaus uusien toimintojen kehittäminen yrityksessä,
- suunnitellut toimenpiteet ja niiden toteuttamista koskevat tavoitteet sekä tarkasteluajankohdat tavoitteiden saavuttamisen arvioimiseksi
- suunniteltujen toimenpiteiden toteutumisen tavoiteaikataulu
- suunniteltujen toimenpiteiden kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma
- tarvittavat muut lisätiedot ja asiantuntijalausunnot

Sen mahdollisuuden käyttäminen, että eri toimenpiteitä voidaan yhdistää liiketoimintasuunnitelman avulla ja siten tarjota nuorille viljelijöille mahdollisuus hyödyntää näitä toimenpiteitä.

Hakiessaan tukea tilanpidon aloittamiseen hakija voi esittää liiketoimintasuunnitelmassa kehittämistoimenpiteitä, joiden avulla hän täyttää aloitustuen saamisen edellytykset. Toimenpiteet, jotka tuenhakija esittää liiketoimintasuunnitelmassa tehtäväksi ja joilla on olennaista merkitystä aloitustuen edellytysten täyttymiseen, on toteutettava. Jos aloitustuen yhteydessä hyväksytyssä liiketoimintasuunnitelmassa esitettyjen kehittämistoimien toteuttamiseen haetaan Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman mukaista rahoitusta, rahoitushakemukset käsitellään ja ratkaistaan normaalin hakumenettelyn mukaisesti.

Alat, joita toiminnan laajentaminen koskee

Alatoimenpiteet 6.2 ja 6.4 mahdollistavat monialaisen maaseudun kehittämisen mukaan lukien uudet alat ja

kehittyvät liiketoiminta-alueet sekä innovaatiot. Alla on esitetty esimerkkejä tuettavasta toiminnasta, eikä kyseessä ole tyhjentävä lista:

- uusiutuvan energian raaka-ainetuotantoa palveleva yritystoiminta
- uusiutuviin energialähteisiin perustuva hajautettu lämmön ja sähkön tuotanto ja jakelu
- ympäristöteknologiaan ja kierrätykseen perustuva yritystoiminta
- ympäristön- ja maisemanhoitopalvelut sekä metsäpalveluyrittäjyys
- puutavaran jalostus ja puutuotteiden valmistus
- elintarvikkeiden valmistus, kun hankkeen lopputuote muu kuin SEUT liitteen I mukainen tuote
- teknologiateollisuus
- matkailu-, virkistys-, kulttuuri- ja muut vapaa-ajan palvelut mukaan lukien luovat alat
- hyvinvointiin ja terveyden ylläpitoon sekä edistämiseen liittyvät, pääasiassa maaseudun ulkopuolisille markkinoille suunnatut palvelut kuten Green Care -toiminta ja terapia- tai kuntoutuspalvelut
- digitaaliseen teknologiaan ja tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvä palvelutuotanto sekä muu liike-elämän palveluiden tuotanto

Energiatehokkuus ja uusiutuvan energian tuotanto alatoimenpiteissä 6.2 ja 6.4

Ilman maatilakytkentää toimivissa maaseutualueiden pienissä yrityksissä voidaan tehdä vapaaehtoisia energiakatselmuksia työ- ja elinkeinoministeriön energiantukijärjestelmän puitteissa. Alatoimenpiteessä 6.4 pienten yritysten tuotannollisten investointien tukemisen yhteydessä voidaan ottaa huomioon energiansäästöön ja energiatehokkuuteen liittyviä näkökohtia. Alatoimenpiteestä 6.4 ei kuitenkaan tueta erikseen tehtäviä varsinaisia energiansäästöinvestointeja. Edellä mainittuja rajoituksia ei sovelleta elvytysvaroilla tuettaviin investointeihin.

Maatalouden ulkopuolista yritystoimintaa harjoittavien maatilojen energiasuunnitelma voidaan tehdä osana maatilan energiasuunnitelmaa tilaneuvonnan yhteydessä. Energiasuunnitelma on energiakatselmusta suppeampi energiatehokkuutta ja uusiutuvan energian tuotantoa ja käyttömahdollisuuksia koskeva toimenpide. Maatalouden ulkopuolista yritystoimintaa harjoittavilla maatiloilla voidaan tehdä myös laajempi energiakatselmus toteuttavuustutkimuksena. Alatoimenpiteessä 6.4 maatalouden ulkopuolista yritystoimintaan harjoittavien maatilojen tuotannollisten investointien tukemisen yhteydessä voidaan ottaa huomioon energiansäästöön ja energiatehokkuuteen liittyviä näkökohtia. . Edellä mainittuja rajoituksia ei sovelleta elvytysvaroilla tuettaviin investointeihin.

Maatalousyrityksen investointia uusiutuvan energian tuotantoon voidaan tukea alatoimenpiteestä 6.4 silloin, kun tuotantokapasiteetti ylittää kyseisen maatilan oman keskimääräisen vuosikulutuksen tason. Energiaraaka-aineet voivat olla peräisin maatilalta tai sen ulkopuolelta. Maatalousyrityksen investointi uusiutuvan energian tuotantoon tuetaan alatoimenpiteen 4.1 mukaisena maatalouden investointina, kun maatilalla tuotettu energia käytetään maatilan tarpeisiin ja energian raaka-aine on peräisin maa- tai metsätaloudesta tai muusta uusiutuvan energian lähteestä.

Elvytysvaroilla tuettavat, tähän mennessä pääsääntöisesti muiden tukijärjestelmien ulkopuolelle energiainvestoinnit ovat mahdollisua myös maatilakytkentäisissä yrityksissä, joissa yritystoimintaa harjoitetaan saman Y-tunnuksen alla maatalouden yhteydessä. Lisäksi elvytysvaroja voidaan myöntää yrityksille, jotka toimivat asuinrakennuksen yhteydessä samalla tontilla.

8.2.4.7. Muut tärkeät huomiot, jotka ovat toimenpiteen ymmärtämisen ja täytäntöönpanon kannalta olennaisia

Siirtymäjärjestelyt

Alatoimenpide 6.1 otetaan käyttöön koko ohjelma-alueella vuodesta 2015 alkaen jätettyjen hakemusten osalta.

Alatoimenpiteet 6.2 ja 6.4 otetaan käyttöön koko ohjelma-alueella vuodesta 2015 alkaen jätettyjen hakemusten osalta.

Alatoimenpiteiden 6.2 ja 6.4 yhteys kansallisesti ja Euroopan rakenne- ja investointirahastoista (ERI) tuettaviin toimenpiteisiin

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmalle 2014–2020 asetettujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää toimenpiteiden soveltamista oikein ja yhdenmukaisesti. Lisäksi on tunnistettava toimenpiteiden täydentävyys suhteessa muihin maaseudun kehittämisohjelman toimenpiteisiin sekä kansallisesti ja/tai Euroopan unionin varoista rahoitettaviin muihin pk-yrityksille tarkoitettuihin toimenpiteisiin ja ohjelmiin ja sekä yrityksille suunnattuihin julkisrahoitteisiin tuotteisiin ja palveluihin. Hyödyntämällä ohjelman ja sen ulkopuolella olevat muut kehittämistoimet pyritään saavuttamaan synergiahyötyjä ja varmistamaan toimenpiteen tavoitteiden saavuttaminen sekä luomaan mahdollisimman hyvät olosuhteet investointien aikaan saamiseksi.

Toimenpiteen mukaiset toimet on yhteensovitettu työ- ja elinkeinoministeriön julkisrahoitteisten palveluiden kanssa. Työ- ja elinkeinoministeriö voi myöntää valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain (9/2014) mukaista yrityksen kehittämisavustusta SEUT liitteen I ulkopuolista yritystoimintaa harjoittavien pk-yritysten investointeihin Euroopan aluekehitysrahaston tai kansallisella rahoituksella pääsääntöisesti kaupunkialueilla ja taajama-alueilla, mutta tarpeen mukaan myös muilla alueilla. Rahoituksen yhteensovitus varmistetaan ministeriöiden välisellä yhteydenpidolla, ELY-keskusten rahoituslinjauksin sekä yksittäisiä hankkeita koskevalla hallinnonalarajat ylittävällä yhteydenpidolla ELY-keskuksissa.

Esimerkiksi elintarvike- ja muiden tuotantoketjujen suljettuja energia-, ravinne- ja ainekiertoja palvelevaa liiketoimintaa sekä biotaloudeksi luettavien lisäarvotuotteiden ja -palveluiden muuta tuotantoa voidaan tukea yrityksen kehittämisavustuksella mukaan lukien hankkeet, joissa voidaan osaksi hyödyntää myös kalataloudesta peräisin olevia tuotteita. Myös pk-yrityksiä palvelevaa tutkimus- kehittämis- ja innovaatiotoimintaa voidaan tukea (maakuntien liitot ja Tekes).

Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö voi myöntää julkisesta työvoima- ja yrityspalveluista annetun lain (916/2012) ja sitä koskevan valtioneuvoston asetuksen (1073/2012) mukaisesti yritystoiminnan kehittämispalveluja pk-yrityksille, jotka haluavat kehittää liiketoimintaosaamistaan. Yritystoiminnan kehittämispalveluja tuottavat kilpailutetut asiatuntijayritykset. Palvelujen sisältämä tuki on komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013 mukaista de minimis-tukea. Kestoltaan ja sisällöltään rajattujen yritystoiminnan kehittämispalveluiden toteuttamiseen asiantuntijayrityksiä voidaan hyödyntää maaseuturahaston rahoittamissa alatoimenpiteen 6.2 mukaisissa maaseutualueilla toteutettavissa hankkeissa silloin, kun kyseessä on SEUT liitteen I ulkopuolisia tuotteita koskevan uuden yritystoiminnan aloittaminen. Samaan hankkeeseen ei kuitenkaan voida yhdistää maa- ja metsätalousministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön julkista tukea.

Euroopan meri- ja kalatalousrahaston tuella kalatalousryhmien kautta voidaan tukea erityisesti

kalastusmatkailuinvestointeja kaupunkialueilla.

8.2.5. M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)

8.2.5.1. Oikeusperusta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 20 artikla

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 1303/2013 artiklat

Komission asetus (EU) N:o 807/2014 (delegoitu asetus)

Komission asetuksen (EU) N:o 808/2014 (toimeenpanoasetus)

8.2.5.2. Yleinen kuvaus toimenpiteestä, mukaan lukien sen toimenpidelogiikka ja miten sillä edistetään kohdealoja ja monialaisia tavoitteita

Toimenpide sisältää alatoimenpiteet

- 7.1 maaseutualueiden kuntien ja kylien ja niiden peruspalvelujen kehittämissuunnitelmien sekä Natura 2000 -alueita ja muita luonnonarvoltaan merkittäviä alueita koskevien suojelu- ja hoitosuunnitelmien laatimisen ja päivittämisen;
- 7.2. investoinnit kaikenlaisten pieninfrastruktuurien luomiseksi, parantamiseksi tai laajentamiseksi, uusiutuvia energialähteitä ja energiansäästöä koskevat investoinnit mukaan luettuina;
- 7.3 laajakaistainfrastruktuurin, myös sen luomisen, parantamisen ja laajentamisen, passiivisen laajakaistainfrastruktuurin sekä laajakaistan ja julkisten sähköisen hallinnon ratkaisujen saatavuuden;
- 7.4 investoinnit maaseutuväestölle suunnattujen paikallisten peruspalvelujen, vapaa-aika ja kulttuuri mukaan luettuina, ja niihin liittyvän infrastruktuurin perustamiseen, parantamiseen tai laajentamiseen;
- 7.5 investoinnit vapaa-ajan infrastruktuurin julkiseen käyttöön, matkailuneuvontaan ja pienimuotoiseen matkailuinfrastruktuuriin;
- 7.6 kylien, maaseutumaiseman ja luonnonarvoltaan merkittävien alueiden kulttuuri- ja luonnonperinnön säilyttämiseen, ennallistamiseen ja kohentamiseen liittyvät selvitykset ja investoinnit, niihin liittyvät sosioekonomiset näkökohdat mukaan luettuina, sekä ympäristöalan tiedotustoimet.

Alatoimenpidettä 7.7. tuki toimintojen siirtämiseen sekä maaseudun asutuskeskuksia lähellä sijaitsevien rakennusten ja muiden tilojen muutostöihin tarkoitettuihin investointeihin, joilla pyritään parantamaan elämänlaatua tai lisäämään asuinkeskuksen ympäristötehokkuutta, ei erillisenä oteta käyttöön, mutta tarkoituksenmukaisia tilojen muutostöitä voidaan toteuttaa muiden alatoimenpiteiden yhteydessä.

Toimenpiteen tavoitteena on lisätä maaseutualueiden kestävyyttä ja elinvoimaisuutta. Tavoitteena on parantaa maaseudulla toimivien palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta (mukaan lukien kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut, yritysten palvelut ja valmiudet tietoyhteiskunnan hyödyntämiseen), lisätä asuinympäristön ekologisuutta ja turvallisuutta, parantaa maaseudun infrastruktuuria sekä kehittää kylien yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. Palvelujen ja kylien kehittämistoimenpide

vastaa maaseudun palvelujen kehittämistavoitteeseen ja sen avulla lisätään maaseutualueiden aktiivisuutta ja osallisuutta. Lisäksi toimenpiteellä parannetaan maahanmuuttajien kotoutumisen mahdollisuuksia maaseudulla.

Toimenpiteessä toteutetaan hankkeita, joilla aktivoidaan, suunnitellaan, selvitetään tai kehitetään maaseudun palveluita ottaen huomioon eri väestö- ja toimijaryhmät: esimerkiksi yritykset, järjestöt, kylät asukkaineen sekä eri ikäryhmät. Toimenpiteessä toteutetaan hankkeita, joilla edistetään yhteistyön ja yhteistyöverkostojen luomista ja paikallisyhteisöjen (kuntien ja kylien) vetovoimaisuutta sekä luodaan edellytyksiä kuntien ja kylien elinkeinopohjan monipuolistamiselle. Toimenpiteessä toteutetaan hankkeita, jotka hyödyntävät ja kehittävät maaseudun kulttuuri- tai luonnonperintökohteita ja luonnonarvoltaan merkittäviä paikkoja, ja edistävät niiden suojelua ja kehittämistä.

Hankkeessa voidaan toteuttaa monenlaista kehittämistä ja tehdä investointeja, joista hyöty kohdentuu maaseudun yrittäjille ja asukkaille. Kehittämishankkeen tuki maksetaan avustuksena hankkeen toteuttajalle.

Toimivan elinympäristön edellytykset ovat maaseudulla samat kuin kaupungeissa: tarvitaan terveydenhoitopalveluja, toimivat tietoliikenneyhteydet ja muuta infrastruktuuria. Tietyt palvelut ovat ehto sille, että ihmiset pystyvät asumaan ja yrittämään maaseudulla. Palvelujen tarjonta on keskittynyt yhä enemmän suurempiin keskuksiin. Uusia keinoja palvelujen tarjoamiseksi tarvitaan. Väestön ikääntyminen lisää palvelun tarvetta ja asettaa haasteita palvelujen saavutettavuudelle. Ikääntyvä väestö ei voi hakea palveluita kaukaa. Entistä keskeisempi kysymys maaseutualueilla on myös se, miten asukkaat pääsevät vaikuttamaan itseään, elinympäristöään ja palvelujaan koskevaan suunnitteluun. Maaseudun kulttuuri- ja virkistysmahdollisuuksien kehittäminen on tärkeää ja vaikuttaa erityisesti nuorten ihmisten asumishalukkuuteen maaseudulla. Elinvoimainen maaseutu houkuttelee myös uusia asukkaita. Palvelujen ja kylien kehittämiseen liittyvällä toimenpiteellä ei ole tarkoitus korvata kunnan tai valtion vastuulla olevien lakisääteisten peruspalveluiden rahoittamista, vaan parantaa ja täydentää palveluita lisäämällä toimijoiden välistä yhteistyötä ja kehittämällä uusia toimintamalleja.

Maaseudun ympäristö- ja ilmastokysymyksiin tarvitaan uusia ratkaisuja ja välineitä. Yhteisölliset, paikallisesti toteutettavat ympäristön tilaa parantavat toimet tukevat ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista. Uusiutuvan energian käyttäminen ja pienimuotoisen hajautettuun järjestelmään perustuvan energiahuollon kehittäminen ovat tärkeitä tavoitteita.

Toimivat, huippunopeat tietoliikenneyhteydet ovat edellytys maaseudun asukkaiden palvelujen ja elinkeinojen kehittämiselle. Verkossa toimivat palvelut tarjoavat liiketoimintamahdollisuuksia yrittäjille ja uusia palveluja maaseudun asukkaille. Tietoliikenneyhteydet ovat kuitenkin edelleen puutteelliset monilla alueilla tai jopa puuttuvat kokonaan, joten edelleen tarvitaan huippunopean tietoliikenneyhteyden rakentamista.

Palvelujen saavutettavuuden turvaamiseksi on mietittävä uusia ratkaisuja. Maaseudun saavutettavuutta parannetaan mm. liikkuvia palveluja kehittämällä ja paikallisia tietoliikenneyhteyksiä parantamalla. Tavoitteena on, että hajautettujen ja paikallisten energiaratkaisujen määrä lisääntyy ja mahdollisuus niiden hyödyntämiseen kasvaa.

Palvelujen ja kylien kehittämistoimenpiteet vaikuttavat ensisijaisesti seuraaviin kohdealoihin:

6B Maaseutualueiden paikallisen kehittämisen edistäminen;

6C Maaseutualueiden tieto- ja viestintäteknologian saavutettavuuden, käytön ja laadun parantaminen.

Toissijaiset vaikutukset kytkeytyvät kohdealoihin:

3A: Kilpailukyvyn parantaminen yhdistämällä alkutuottajat paremmin elintarvikeketjuun laatujärjestelmien avulla, lisäämällä maataloustuotteiden lisäarvoa, edistämällä myyntiä paikallisilla markkinoilla sekä lyhyissä jakeluketjuissa, tuottajaryhmät ja -organisaatiot sekä toimialaorganisaatiot;

3B: Maatilojen riskien ennaltaehkäisyn ja hallinnan tukeminen

4A: Euroopan maisemien tilan ja luonnon monimuotoisuuden (mukaan lukien Natura 2000- ja arvokkaat luontoalueet) ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen;

5C: Uusiutuvien energialähteiden sekä biotalouteen tarkoitettujen sivutuotteiden, jätteiden, jäännösten ja muiden kuin elintarvikkeiksi tarkoitettujen raaka-aineiden hankinnan ja käytön helpottaminen;

6A: Monipuolistamisen, uusien pienyritysten perustamisen ja työpaikkojenluomisen helpottaminen.

Maaseudun palveluja kehittämällä ja saavutettavuutta parantamalla lisätään maaseudun elinvoimaisuutta ja lisätään yrittäjien mahdollisuuksia toimia maaseudulla (kytkentä lukujen 8.2.3 ja 8.2.4 toimenpiteisiin) ja toimijoiden välistä yhteistyötä (kytkentä lukuun 8.2.10). Paikallisella energian tuotannolla pystytään lisäämään uusiutuvan energian käyttöä ja tehostamaan jätteiden kiertoa. Kehittyvien palvelujen saavutettavuutta parannetaan tietoliikenneyhteyksien kehittämisen kautta. Verkossa toimivien palveluiden käyttöä voidaan edistää koulutus- ja tiedonvälitystoimenpiteen (luku 8.2.1) kautta. Maiseman ja yhteisten alueiden kunnostamisella on vaikutuksia niin asumisviihtyvyyteen, matkailulliseen vetovoimaan kuin luonnon monimuotoisuuteen.

Ympäristö- ja ilmastotavoitteisiin vaikutetaan toimenpiteessä toteutettavilla pienimuotoisilla uusituvan energian tuottamiseen ja energiansäästöään keskittyvillä hankkeilla. Tietoliikenneinfrastruktuurin kehittämisellä on sekä ilmastovaikutuksia, että parantuvien yhteyksien kautta vaikutus innovaatioiden syntymiseen ja käyttöönottoon. Palvelujen järjestäminen ja uudenlaiset mallit tuottavat sosiaalisia innovaatioita.

Esimerkkejä toimenpiteen kehittämiskohteista:

- uudet toimintatavat ja palvelumallit, palvelukokeilut, maaseutusopimukset, monipalvelupisteet, palveluyrittäjyyden kehittäminen, palveluyritysten yhteistyö ja verkostoituminen;
- paikallista tietoliikenneinfrastruktuuria kehittävät ja niiden käyttöönottoa ja hyödyntämistä edistävät hankkeet, pienimuotoiset tietoliikenneinfrastruktuuri-investoinnit;
- pieninfrastruktuurien suunnittelu, luominen, parantaminen tai laajentaminen, mm. uusiutuvia energiaa ja vesihuoltoa koskevat investoinnit, lähiruokamarkkinoitten ja lyhyitten jakeluketjujen kehittäminen sekä yhteiseen käyttöön tehtävät rakennelmat;
- kylien kehittäminen, kuten: asuinympäristön parantaminen, yhteisten tilojen ja paikkojen kunnostaminen ja perustaminen (esim. uimarannat, liikunta- ja leikkipaikat), kylätoiminnan kehittäminen, asumis- ja työskentelymahdollisuuksien kehittäminen, ekologisen maaseutuasumisen suunnittelu ja kehittäminen, kylien kehittämis-, turvallisuus-, maisemanhoito- ja maankäyttösuunnitelmien laatiminen, kehittäminen ja toteutus (ns. kyläsuunnitelmat), Natura 2000 -alueiden ja muiden luontoarvoiltaan tärkeiden alueiden suojelu- ja käyttösuunnitelmat ja niiden toteuttaminen;
- vähähiilistä yhteiskuntaa tukevat toimet, yhteisölliset ympäristötoimet, uusiutuvan energian käytön edistäminen kylässä ja pienimuotoisen hajautettuun järjestelmään perustuvan energiahuollon

kehittäminen, uusiutuvan energian tuotannon ja energian käytön tehostaminen;
- hyvinvointiin ja terveyden ylläpitoon liittyvät palvelut, kulttuuri- ja vapaa-ajantoiminnan mahdollisuuksien parantaminen, matkailu-, virkistys- ja vapaa-ajan palvelujen luominen ja niihin liittyvän infrastruktuurin parantaminen, pienimuotoisten luontoreitistöjen rakentaminen, kunnostaminen ja hyödyntäminen;
- paikalliskulttuuri ja -perinteet, rakennusten ja alueiden uudet käyttötarkoitukset, rakennusperinnön säilyttäminen (Suomen kulttuuriympäristöstrategia);
- yhteisöllisyys, yhteistyön ja osallisuuden lisääminen sekä nuorisotoiminta.

8.2.5.3. Laajuus, tuen taso, tuensaajat sekä tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä eriteltynä tarvittaessa alatoimenpiteittäin ja/tai toimintatyypeittäin. Kunkin toimintatyypin osalta tukikelpoiset kustannukset, tukikelpoisuusedellytykset, sovellettavat määrät ja tukiprosentit sekä valintaperusteiden vahvistamisen periaatteet

8.2.5.3.1. 7.1. Maaseutualueiden palvelujen kehittämissuunnitelmat sekä Natura 2000- ja muiden alueiden suojelu- ja hoitosuunnitelmat

Alatoimenpide:

- 7.1 – tuki maaseutualueiden kuntien ja kylien ja niiden peruspalvelujen kehittämissuunnitelmien sekä Natura 2000 -alueita ja muita luonnonarvoltaan merkittäviä alueita koskevien suojelu- ja hoitosuunnitelmien laatimiseen ja päivittämiseen

8.2.5.3.1.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimenpiteessä toteutetaan hankkeita, joilla laaditaan, päivitetään tai kehitetään maaseudun palvelujen kehittämissuunnitelmia ja Natura 2000 -alueiden ja muiden luontoarvoiltaan tärkeiden alueiden suojelu-, hoito- ja käyttösuunnitelmia.

Tuki myönnetään kehittämishankkeille. Hankkeessa voidaan toteuttaa kehittämistä, joista hyöty kohdentuu maaseudun yrittäjille ja asukkaille. Kehittämishankkeen tuki maksetaan hankkeen toteuttajalle.

8.2.5.3.1.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Tuki myönnetään avustuksena kehittämishankkeeseen.

8.2.5.3.1.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Laki julkisista hankinnoista (348/2007)

Yleisasetus (EU) 1303/2013, 65, 67 ja 68 artiklat

Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014

8.2.5.3.1.4. Tuensaajat

Tuensaajina voivat olla julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt, mm. kunnat, yhdistykset, järjestöt, osuuskunnat.

8.2.5.3.1.5. Tukikelpoiset kustannukset

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat hankkeiden toteuttamisesta aiheutuvat, tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset. Kehittämishankkeen tuki voi kattaa hankkeeseen liittyvät, tarpeelliset pienhankinnat.

Tukea voidaan myöntää seuraaviin kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuviin kohtuullisiin kustannuksiin:

- palkka- ja palkkiokustannuksiin;
- matkakustannuksiin;
- ostopalveluiden hankintaan;
- vuokrakustannuksiin;
- materiaali- ja muihin toteutuksen kannalta välttämättömiin kustannuksiin.

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena ja välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena EU 1303/2013 67 artiklan mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai tositeperusteisesti.

Yleisasetuksen artiklan 69 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Tuensaajan tulee esittää hyväksyttävistä kustannuksista riittävät suorituksen todentavat dokumentit.

8.2.5.3.1.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa lainsäädännössä. Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 ja sitä tarkentavat valtioneuvoston asetukset (valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta 1174/2014) ja ohjeet.

Toimenpiteessä ei tueta:

- suuria infrastruktuurihankkeita kuten maanteitä tai kalaportaita;
- kuntien tai valtion vastuulla olevien lakisääteisten peruspalveluiden tuottamista (Kuntalaki 365/1995, Laki kunnan peruspalveluitten valtionosuuksista 1704/2009)
- yksityisten henkilöiden tai yksittäisten maatilojen ympäristö-, energia-, jäte- ja tai vesihuoltoon tai tietoliikenneyhteyksiin liittyviä hankkeita;

- yritysten investointi- tai kehittämishankkeita, joihin myönnetään tukea luvun 8.2.3 mukaisesta investointitoimenpiteestä ja luvun 8.2.4 mukaisesta tila- ja yritystoiminnan kehittämisen toimenpiteestä.

Luonnon monimuotoisuuden hoitoon liittyviin hankkeisiin ei myönnetä tukea tämän toimenpiteen kautta. Rekisteröidyt yhdistykset voivat saada tukea luonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitoon liittyviin hankkeisiin perinnebiotooppien ja luonnonlaidunten alkuraivaus ja aitaaminen ja kosteikkoinvestoinnit -toimenpiteiden kautta (luvussa 8.2.6).

Kehittämishanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen. Hanketukea voidaan myöntää vain toimenpiteeseen, joka on järjestetty hakijan tavanomaisesta toiminnasta erillisen hankkeen muotoon ja jonka kesto on enintään kolme vuotta tai erityisestä syystä enintään viisi vuotta. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää hankesuunnitelman ja että hankkeen tulokset ovat yleisesti hyödynnettävissä.

8.2.5.3.1.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Ohjelman soveltamisalueella toteutettavan hankkeen on edistettävä toimenpidettä koskevia Unionin prioriteettien mukaisia ja ohjelmassa ja sitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä esitettyjä tavoitteita sekä niitä tukevia alueellisia tai paikallisia painopisteitä. Tuen avulla tavoitellaan vaikuttavuutta ja lisäarvoa, jota ei ilman tukea olisi mahdollista saavuttaa.

Hankkeita rahoitettaessa painotetaan hankkeita, jotka edistävät uudenlaisen palvelutarjonnan suunnittelua ja kehittämistä ja auttavat käynnistämään maaseudun asukkaille ja yrittäjille uusia palveluja. Lisäksi painotetaan palveluiden järjestäjien (palveluyrittäjien ja kolmannen sektorin toimijoiden) yhteistyön ja -toiminnan kehittämistä.

Hyväksyttävien hankkeiden valinnassa noudatetaan yhtenäisiä ohjelmatason valintakriteereitä, jotka käsitellään ohjelman seurantakomiteassa ja liitettään ohjelmaan ennen kuin toimenpiteen toteutus aloitetaan.

Valintakriteereiden tarkoituksena on kohdentaa rahoitusta laadultaan ja vaikuttavuudeltaan parhaisiin toimiin. Samoja valintakriteerejä noudatetaan koko ohjelma-alueella, mutta niissä huomioidaan myös ELY-keskusten alueilla valmistellut strategiset painotukset. Alueelliset painotukset tukevat maaseutuohjelman painotuksia. Alueellisten suunnitelmien ja painotusten tiiviit kuvaukset on liitetty ohjelman liitteeksi.

Valintakriteerit ja niiden painotukset ovat seuraavat:

1. Missä määrin hanke edistää Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman strategian ja tavoitteiden toteutumista? (30 %)

2. Millainen on hankkeen kustannustehokkuus? (20 %)

3. Missä määrin hanke parantaa maaseudun toimintamahdollisuuksia, millainen on hankkeen laatu ja vaikuttavuus? (30 %)

4. Missä määrin hanke lisää kumppanuutta, aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä? (20 %)

Jokaisesta kriteerikohdasta hanke voi saada 0–3 pistettä. Hankkeen tulee saada vähintään yksi piste kohdasta

1, jotta se pääsee valintakäsittelyyn. Arvioitavista aihealueista on saatava pisteitä siten, että painotettu vähimmäispistemäärä on vähintään 1,1 pistettä.

Leader-ryhmät noudattavat oman strategiansa mukaisia valintakriteerejä valitessaan rahoitettavia hankkeita.

Koko ohjelma-aluetta koskeville hankkeille määritellään erityiset valintakriteerit.

Alueellisista ja paikallisista toimista hyöty kohdentuu pääsääntöisesti ohjelman maaseutualueelle.

8.2.5.3.1.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitteisena myönnettävä ja maksettava julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Julkisen rahoituksen alustava määrä toimenpiteessä on 80 milj. euroa. Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion, kuntien ja muiden julkisten tahojen rahoituksesta.

Kehittämishankkeen julkisen tuen osuus on 100 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Leader-ryhmän puoltamaan hankkeeseen tukea voidaan myöntää enintään 180 000 euroa.

8.2.5.3.1.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.5.3.1.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Tuenhakijoiden valinta: valintakriteerien selkeä käyttö ja dokumentointi, riittämätön aktivointi ja tiedotus, hyvien hankeideoiden ja -toteuttajien niukkuus, määräajat ja niiden noudattamatta jättäminen.

IT-järjestelmät: tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus (jatkuvat kehittämistarpeet).

Maksuhakemukset: tuen käyttö ja kustannusten kohdentaminen ainoastaan tuettuun toimintaan, tukikelpoisuussääntöjen tunteminen, ennakoiden liian myöhäinen kuittaus.

Komission riskikoodit kohdassa 8.2.5.4.

8.2.5.3.1.9.2. Lieventävät toimet

Tuenhakijoiden valinta: hakemusten ja suunnitelmien laadun parantaminen, valintakriteereiden kirjaaminen HYRRÄ-järjestelmään, tuensaajalle annettavat määräajat, hankkeiden käsittelyajan arviointi, ohjelman

toteutuksen suunnittelu, hyvät raportointimahdollisuudet uuden tietojärjestelmän kautta (raportit, seurantatiedot ym.)

IT-järjestelmät: HYRRÄ-tietojärjestelmä ja sen muunneltavuus, koulutus, yhtenäinen käyttöoikeuksien hyväksyminen IAM-sovelluksen kautta.

Maksuhakemukset: osaamisen tason parantaminen ja koulutus, hankkeiden hyvä suunnittelu, rajapintojen selkeys, ennakkojen aikainen kuittaus.

8.2.5.3.1.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

8.2.5.3.1.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

8.2.5.3.1.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 20 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitetun pieninfrastruktuurin, myös pienimuotoisen matkailuinfrastruktuurin, määrittely

Pieninfrastruktuurilla tarkoitetaan tässä toimenpiteessä pienimuotoista maaseutualueiden infrastruktuurin perustamis- tai parantamistoimia. Alueellisesti investoinnin toimet tai hyöty eivät kohdistu LAU 2-tason aluetta (NUTS 5) suuremmalle alueelle. Tämä taso vastaa yleensä kunnan käsitettä. Yleishyödyllisten investointien osalta tukikelpoiset kustannukset eivät saa ylittää 1 milj. euroa.

Tarvittaessa erityinen poikkeus, jolla sallitaan investoinnit laajakaistaan ja uusiutuvaan energiaan, niin että myös suurempia infrastruktuureja voidaan tukea

Tiedot delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun lisäajan soveltamisesta

Delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 13 artiklan c alakohdassa tarkoitetut energiatehokkuutta koskevat vähimmäisstandardit

Tiedot [DA RD - C(2014)1460] 13 artiklan e alakohdassa tarkoitettujen kynnysten määrittely

8.2.5.3.2. 7.2. Pieninfrastruktuurit mukaan luettuna uusiutuvia energialähteitä ja energiansäästöä koskevat investoinnit

Alatoimenpide:

- 7.2 – tuki investointeihin kaikenlaisten pieninfrastruktuurien luomiseksi, parantamiseksi tai laajentamiseksi, uusiutuvia energialähteitä ja energiansäästöä koskevat investoinnit mukaan luettuina

8.2.5.3.2.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimenpiteessä toteutetaan hankkeita, joilla suunnitellaan, luodaan, parannetaan ja laajennetaan maaseudun pieninfrastruktuuria, mm. uusiutuvia energiaa ja vesihuoltoa koskevilla investoinneilla, lähiruokamarkkinoiden ja lyhyiden jakeluketjujen kehittämisen sekä yhteiseen käyttöön tarkoitettujen rakennelmien kautta. Toimenpiteessä toteutetaan kylien kehittämistä, kuten: asuinympäristön parantaminen, yhteisten tilojen ja paikkojen kunnostaminen ja perustaminen (esim. uimarannat, liikunta- ja leikkipaikat). Toimenpiteessä toteutetaan vähähiilistä yhteiskuntaa tukevia toimia, yhteisöllisiä ympäristötoimia, uusiutuvan energian käytön edistämistä kylässä ja pienimuotoista hajautettuun järjestelmään perustuvan energiahuollon kehittämistä sekä uusiutuvan energian tuotannon ja energian käytön tehostamista.

Tuki myönnetään yleishyödyllisille investointihankkeille. Toimenpiteessä voidaan toteuttaa investointeja, joista hyöty kohdentuu maaseudun yrittäjille ja asukkaille. Kehittämishankkeen tuki maksetaan hankkeen toteuttajalle.

8.2.5.3.2.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Aineettomat ja aineelliset investoinnit. Tuki myönnetään avustuksena yleishyödylliseen investointin.

8.2.5.3.2.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Laki julkisista hankinnoista (348/2007)

Yleisasetus (EU) 1303/2013, 65, 67 ja 68 artiklat

Komission asetus (EU) N:o 651/2014

Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014

8.2.5.3.2.4. Tuensaajat

Tuensaajina voivat olla julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt, mm. kunnat, yhdistykset,

järjestöt, osuuskunnat.

8.2.5.3.2.5. Tukikelpoiset kustannukset

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat hankkeiden toteuttamisesta aiheutuvat, tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset (aineettomat ja aineelliset investoinnit).

Tukea voidaan myöntää seuraaviin investointihankkeiden toteuttamisesta maaseutualueilla aiheutuviin kustannuksiin asetuksen 1305/2013 45 artiklan mukaisesti:

- rakennuksen, rakennelman tai rakenteen suunnittelu-, rakentamis-, korjaamis-, laajentamis- ja hankkimiskustannuksiin, leasing-vuokraus mukaan luettuna;
- koneiden, laitteiden ja välineiden hankkiminen tai ostoleasing enintään omaisuuden markkina-arvoon asti;
- sellaisen kiinteistön tai sen osan hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin, jossa hankittavalla alueella oleva rakennus muodostaa valtaosan kiinteistön arvosta ja on tarpeen tuettavassa toiminnassa;
- hyväksyttäviin kustannuksiin liittyvät yleiskulut, kuten rakennussuunnittelijoiden ja konsulttien palkkiot, ekologista ja taloudellista kestävyyttä koskevaan neuvontaan liittyvät palkkiot, mukaan lukien toteutettavuustutkimukset, hankkeen toteutuksen aikaiset palo- ja talkoovakuutusmaksut, tarpeellisista luvista tai rekisteröintimaksuista aiheutuvat kustannukset ;
- seuraavat aineettomat investoinnit: tietokoneohjelmistojen hankkiminen tai kehittäminen ja patenttien, käyttölupien, tekijänoikeuksien ja tavaramerkkien hankkiminen;
- tukea voidaan myöntää maan hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin siltä osin kuin maan osuus ei ylitä kymmentä prosenttia koko hankkeen tukikelpoisista kustannuksista.

Yleisasetuksen artiklan 69 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Tuensaajan tulee esittää hyväksyttävistä kustannuksista riittävät suorituksen todentavat dokumentit.

Ruoka- ja rehukasvien käyttämistä bioenergian tuotannossa koskevat periaatteet on käsitelty luvussa 8.1.

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena ja välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena EU 1303/2013 67 artiklan mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai tositeperusteisesti.

Tuen ehdot määräytyvät komission asetus (EU) N:o 651/2014 art. 56 mukaisesti kun kyse on valtiontueksi luettavista toimista (erityisesti vesihuoltoinvestoinnit).

Käytettyjen koneiden, laitteiden ja välineiden hankkimista koskevat tukiedellytykset on kuvattu luvussa 8.1.

8.2.5.3.2.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa lainsäädännössä. Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 ja sitä tarkentavat valtioneuvoston asetukset (valtioneuvoston asetus maaseudun

hanketoiminnan tukemisesta 1174/2014) ja ohjeet.

Toimenpiteessä ei tueta:

- suuria infrastruktuurihankkeita kuten maanteitä tai kalaportaita;
- kuntien tai valtion vastuulla olevien lakisääteisten peruspalveluiden tuottamista (Kuntalaki 365/1995, Laki kunnan peruspalveluitten valtionosuuksista 1704/2009);
- yksityisten henkilöiden tai yksittäisten maatilojen ympäristö-, energia-, jäte- ja tai vesihuoltoon tai tietoliikenneyhteyksiin liittyviä hankkeita;
- yritysten investointi- tai kehittämishankkeita, joihin myönnetään tukea luvun 8.2.3 mukaisesta investointitoimenpiteestä ja luvun 8.2.4 mukaisesta tila- ja yritystoiminnan kehittämisen toimenpiteestä;
- tukkukauppaa, tuotteiden välitystoimintaa ja vähittäiskauppaan liittyviä kehittämistoimia ei pääsääntöisesti tueta, ellei toiminta liity maaseudun pk-yrityksissä valmistettujen tuotteiden myyntiin.

Luonnon monimuotoisuuden hoitoon liittyviin hankkeisiin ei myönnetä tukea tämän toimenpiteen kautta. Rekisteröidyt yhdistykset voivat saada tukea luonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitoon liittyviin hankkeisiin perinnebiotooppien ja luonnonlaidunten alkuraivaus ja aitaaminen ja kosteikkoinvestoinnit -toimenpiteiden kautta (luku 8.2.6).

Kehittämishanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen. Hanketukea voidaan myöntää vain toimenpiteeseen, joka on järjestetty hakijan tavanomaisesta toiminnasta erillisen hankkeen muotoon ja jonka kesto on enintään kolme vuotta tai erityisestä syystä enintään viisi vuotta. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää hankesuunnitelman ja että hankkeen tulokset ovat yleisesti hyödynnettävissä.

8.2.5.3.2.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Ohjelman soveltamisalueella toteutettavan hankkeen on edistettävä toimenpidettä koskevia Unionin prioriteettien mukaisia ja ohjelmassa ja sitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä esitettyjä tavoitteita sekä niitä tukevia alueellisia tai paikallisia painopisteitä. Tuen avulla tavoitellaan vaikuttavuutta ja lisäarvoa, jota ei ilman tukea olisi mahdollista saavuttaa.

Hyväksyttävien hankkeiden valinnassa noudatetaan yhtenäisiä ohjelmatason valintakriteereitä, jotka käsitellään ohjelman seurantakomiteassa ja liitettään ohjelmaan ennen kuin toimenpiteen toteutus aloitetaan. Valintakriteereiden tarkoituksena on kohdentaa rahoitusta laadultaan ja vaikuttavuudeltaan parhaisiin toimiin. Samoja valintakriteerejä noudatetaan koko ohjelma-alueella, mutta niissä huomioidaan myös ELY-keskusten alueilla valmistellut strategiset painotukset. Alueelliset painotukset tukevat maaseutuohjelman painotuksia. Alueellisten suunnitelmien ja painotusten tiiviit kuvaukset on liitetty ohjelman liitteeksi. Valintakriteerit ja niiden painotukset ovat seuraavat:

1. Missä määrin hanke edistää Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman strategian ja tavoitteiden toteutumista? (30 %)

2. Millainen on hankkeen kustannustehokkuus? (20 %)

3. Missä määrin hanke lisää uudistumista ja toimintamahdollisuuksia, millainen on hankkeen laatu

ja vaikuttavuus? (30 %)

4. Missä määrin hanke edistää yhteistyötä ja osallisuutta? (20 %)

Jokaisesta kriteerikohdasta hanke voi saada 0–3 pistettä. Hankkeen tulee saada vähintään yksi piste kohdasta 1, jotta se pääsee valintakäsittelyyn. Arvioitavista aihealueista on saatava pisteitä siten, että painotettu vähimmäispistemäärä on vähintään 1,1 pistettä.

Leader-ryhmät noudattavat oman strategiansa mukaisia valintakriteerejä valitessaan rahoitettavia hankkeita.

Alueellisista ja paikallisista toimista hyöty kohdentuu pääsääntöisesti ohjelman maaseutualueelle.

8.2.5.3.2.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitteisena myönnettävä ja maksettava julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Julkisen rahoituksen alustava määrä toimenpiteessä on 80 milj. euroa. Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion, kuntien ja muiden julkisten tahojen rahoituksesta.

Yleishyödyllisen investoinnin julkisen tuen osuus on 75 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Kun tuensaajana on julkisoikeudellinen yhteisö, julkisen rahoituksen osuus on 100 % julkisoikeudellisen yhteisön oma rahoitus mukaan luettuna.

Vesihuoltoa koskevissa investoinneissa julkisen tuen osuus on 50 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Leader-ryhmän puoltamaan hankkeeseen tukea voidaan myöntää enintään 180 000 euroa.

8.2.5.3.2.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.5.3.2.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Julkiset hankinnat: julkisten hankintojen hankintamenettelyn hallitseminen ja riittävä osaaminen.

Tuenhakijoiden valinta: valintakriteerien selkeä käyttö ja dokumentointi, määräajat ja niiden noudattamatta jättäminen, hakijan toiminnan arviointi.

IT-järjestelmät: tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus (jatkuvat kehittämistarpeet).

Maksuhakemukset: tuen käyttö ja kustannusten kohdentaminen ainoastaan tuettuun toimintaan,

tukikelpoisuussääntöjen tunteminen, ennakoiden liian myöhäinen kuittaus.

ALV: ALV:n tukikelpoisuuden varmistaminen.

Tuen saaja hankkii käytetyt koneen, laitteen tai välineen siitä huolimatta, että hankintaa ei ole hyväksytty tukipäätöksessä.

Käytetyn koneen, laittaan tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannuksia pystytä arvioimaan riittävällä tavalla.

Komission riskikoodit kohdassa 8.2.5.4.

8.2.5.3.2.9.2. Lieventävät toimet

Julkiset hankinnat: ohjeistus ja koulutus (viranomaiset, tuen saajat), noudatettujen menettelyjen dokumentointi ja perusteleminen.

Tuenhakijoiden valinta: hakemusten ja suunnitelmien laadun parantaminen, valintakriteereiden kirjaaminen HYRRÄ-järjestelmään, tuensaajalle annettavat määräajat, hankkeiden käsittelyajan arviointi, ohjelman toteutuksen suunnittelu, hyvät raportointimahdollisuudet uuden tietojärjestelmän kautta (raportit, seurantatiedot ym.)

IT-järjestelmät: HYRRÄ-tietojärjestelmä ja sen muunneltavuus, koulutus, yhtenäinen käyttöoikeuksien hyväksyminen IAM-sovelluksen kautta.

Maksuhakemukset: osaamisen tason parantaminen ja koulutus, hankkeiden hyvä suunnittelu, rajapintojen selkeys, ennakkojen aikainen kuittaus

ALV: toimitaan voimassaolevien säädösten mukaan, ALV on tukikelpoinen, jos siitä ei saada palautusta; viranomaisten koulutus; tarkistuslistan käyttö.

Maksuhakemusten hallinnollisissa tarkastuksissa ja otantatarkastuksissa varmistetaan, että käytettynä hankittu kone, laite tai väline on tukipäätöksen mukainen.

Käytettynä hankittavan koneen, laitteen tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannusten arviointiin liittyvä riski otetaan huomioon asiantuntijan tekemässä arvioinnissa.

8.2.5.3.2.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

8.2.5.3.2.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

8.2.5.3.2.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 20 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitetun pieninfrastruktuurin, myös pienimuotoisen matkailuinfrastruktuurin, määrittely

Pieninfrastruktuurilla tarkoitetaan tässä toimenpiteessä pienimuotoista maaseutualueiden infrastruktuurin perustamis- tai parantamistoimia. Alueellisesti investoinnin toimet tai hyöty eivät kohdistu LAU 2-tason aluetta (NUTS 5) suuremmalle alueelle. Tämä taso vastaa yleensä kunnan käsitettä. Yleishyödyllisten investointien osalta tukikelpoiset kustannukset eivät saa ylittää 1 milj. euroa.

Tarvittaessa erityinen poikkeus, jolla sallitaan investoinnit laajakaistaan ja uusiutuvaan energiaan, niin että myös suurempia infrastruktuureja voidaan tukea

Tiedot delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun lisäajan soveltamisesta

Delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 13 artiklan c alakohdassa tarkoitetut energiatehokkuutta koskevat vähimmäisstandardit

Tiedot [DA RD - C(2014)1460] 13 artiklan e alakohdassa tarkoitettujen kynnysten määrittely

8.2.5.3.3. 7.3. Laajakaistainfrastruktuuri sekä laajakaistan ja verkossa tarjottavien palvelujen saatavuus

Alatoimenpide:

- 7.3 – tuki laajakaistainfrastruktuuriin, myös sen luomiseen, parantamiseen ja laajentamiseen, passiiviseen laajakaistainfrastruktuuriin sekä laajakaistan ja julkisten sähköisen hallinnon ratkaisujen saatavuuteen

8.2.5.3.3.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimenpiteessä toteutetaan hankkeita, joilla suunnitellaan, selvitetään, kehitetään ja rakennetaan paikallista tietoliikenneinfrastruktuuria, verkossa tarjottavia palveluita ja niiden käyttöönottoa ja hyödyntämistä. Toimenpiteessä toteutetaan maaseutualueilla pienimuotoisia tietoliikenneinfrastruktuuri-investointeja. Laajakaistahankkeita toteutetaan maaseutualueilla, joilla yhteyksiä ei markkinaehtoisesti rakenneta.

Tuki myönnetään kehittämishankkeille ja yleishyödyllisten investointihankkeille. Hankkeessa voidaan toteuttaa monenlaista kehittämistä ja tehdä investointeja laajakaistainfrastruktuurin rakentamiseen, parantamiseen ja laajentamiseen, passiivisen laajakaistainfrastruktuurin sekä laajakaistan ja julkisten sähköisen hallinnon ratkaisujen saatavuuden parantamiseen liittyen. Kehittämishankkeen tuki maksetaan avustuksena hankkeen toteuttajalle.

Covid-19-pandemia on osoittanut, miten tärkeitä digitaaliset voimavarat nykyään ovat taloutemme kannalta ja miten verkot ja yhteydet, sekä perus- ja edistyneen tason digitaaliset taidot mahdollistavat työnteon jatkumisen, sekä pitävät yllä talouden ja yhteiskunnan toimintaa. Digitalisaation edetessä ja palveluiden siirtyessä yhä enenevässä määrin verkkoon, tarve nopeille tietoliikenneyhteyksille korostuu entisestään, myös harvaan asutuilla alueilla. Digitaalinen infrastruktuuri ja alueellinen saavutettavuus, eli pääsy viestinnän ja liikenteen verkkoihin ja palveluihin, on olennaista palvelujen digitalisoinnille sekä etäpalveluiden ja etätyön hyödyntämiselle. Viestintäyhteyksiin investoiminen voidaan nähdä myös investointina tulevaisuuteen, koska tuottavuuden kasvu rakentuu lähes alalla kuin alalla digitalisaation entistä tehokkaamman hyödyntämisen varaan.

Näitä toimia tuetaan elpymisvarojen lisävaroista:

Elpymisvaroja kohdennetaan laajakaistahankkeisiin 16 miljoonaa euroa. Tavoitteena on 40 hanketta, joilla huippunopea laajakaistayhteys rakennetaan 7500 talouteen.. Elpymisrahoituksella uusista yhteyksistä välittömästi hyötyneiden maaseutuasukkaiden määrä tulee olemaan noin 20 200. Ohjelmassa toimenpiteen tavoitteena on ollut 1,9 milj. maaseutuasukkaan hyötyminen parantuneista yhteyksistä ja palveluista. Huippunopeiden yhteyksien edistäminen hyödyttää sekä välittömästi liittymien käyttäjiä, että välillisesti sekä digitalisaatiopalvelujen että mobiiliyhteyksien parantumisen kautta.

Koko toimenpiteen tavoitetta ei ole tässä yhteydessä tarkoitus muuttaa: Käytännössä on osoittautunut, ettäaiempi tavoite oli liian suuri suhteessa käytettävissä oleviin varoihin. Sen vuoksi uutta tavoitetta ei voi nostaa samassa suhteessa kuin aiemman ohjelmaversion tavoite on ollut.

8.2.5.3.3.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Aineettomat ja aineelliset investoinnit. Tuki myönnetään avustuksena kehittämishankkeeseen tai yleishyödylliseen investointihankkeeseen.

8.2.5.3.3.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Laki julkisista hankinnoista (348/2007)

Yleisasetus (EU) 1303/2013, 65, 67 ja 68 artiklat

Komission asetus (EU) N:o 651/2014

Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014

8.2.5.3.3.4. Tuensaajat

Tuensaajina voivat olla julkisoikeudelliset yhteisöt ja yksityisoikeudelliset yhteisöt. Tuensaajina voivat olla mm. kunnat, yhdistykset, järjestöt ja osuuskunnat.

8.2.5.3.3.5. Tukikelpoiset kustannukset

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat hankkeiden toteuttamisesta aiheutuvat, tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset (aineettomat ja aineelliset investoinnit). Kehittämishankkeen tuki voi kattaa hankkeeseen liittyvät, tarpeelliset pienhankinnat.

Tukea voidaan myöntää seuraaviin kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuviin kohtuullisiin kustannuksiin:

- palkka- ja palkkiokustannuksiin;
- matkakustannuksiin;
- ostopalveluiden hankintaan;
- vuokrakustannuksiin;
- materiaali- ja muihin toteutuksen kannalta välttämättömiin kustannuksiin.

Tukea voidaan myöntää seuraaviin investointihankkeiden toteuttamisesta maaseutualueilla aiheutuviin kustannuksiin asetuksen 1305/2013 45 artiklan mukaisesti:

- rakennuksen, rakennelman tai rakenteen suunnittelu-, rakentamis-, korjaamis-, laajentamis- ja hankkimiskustannuksiin, leasing-vuokraus mukaan luettuna; ml. laajakaistainfrastruktuurin rakentaminen, parantaminen ja laajentaminen, passiivisen laajakaistainfrastruktuurin sekä laajakaistan ja sähköisten ratkaisujen parantaminen;
- koneiden, laitteiden ja välineiden hankkiminen tai ostoleasing enintään omaisuuden markkina-

arvoon asti;

- sellaisen kiinteistön tai sen osan hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin, jossa hankittavalla alueella oleva rakennus muodostaa valtaosan kiinteistön arvosta ja on tarpeen tuettavassa toiminnassa;
- hyväksyttäviin kustannuksiin liittyvät yleiskulut, kuten rakennussuunnittelijoiden ja konsulttien palkkiot, ekologista ja taloudellista kestävyyttä koskevaan neuvontaan liittyvät palkkiot, mukaan lukien toteutettavuustutkimukset, hankkeen toteutuksen aikaiset palo- ja talkoovakuutusmaksut, tarpeellisista luvista tai rekisteröintimaksuista aiheutuvat kustannukset;
- seuraavat aineettomat investoinnit: tietokoneohjelmistojen hankkiminen tai kehittäminen ja patenttien, käyttölupien, tekijänoikeuksien ja tavaramerkkien hankkiminen;
- tukea voidaan myöntää maan hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin siltä osin kuin maan osuus ei ylitä kymmentä prosenttia koko hankkeen tukikelpoisista kustannuksista.

Laajakaistainfrastruktuurin rakentamiseen kuuluvat kaivuu-, kaivanto- ja asennuskustannukset ovat tukikelpoisia.

Tukea ei myönnetä kustannuksiin, jotka aiheutuvat viimeisen 100 metrin tilaajaliittymän (talokaapeli) rakentamisesta yksityisen loppukäyttäjän asuinrakennuksen tai toimipaikan seinästä. Lähtökohtana on, että laajakaistapalvelun käyttäjä hankkii tarvitsemansa tilaajaliittymän omalla kustannuksellaan.

Yleisasetuksen artiklan 69 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Tuensaajan tulee esittää hyväksyttävistä kustannuksista riittävät suorituksen todentavat dokumentit.

Ruoka- ja rehukasvien käyttämistä bioenergian tuotannossa koskevat periaatteet on käsitelty luvussa 8.1.

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena ja välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena EU 1303/2013 67 artiklan mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai tositeperusteisesti.

Tuen ehdot määräytyvät komission asetus (EU) N:o 651/2014 art. 52 mukaisesti kun kyse on valtiontueksi luettavista toimista (laajakaistainvestoinnit).

Käytettyjen koneiden, laitteiden ja välineiden hankkimista koskevat tukiedellytykset on kuvattu luvussa 8.1.

8.2.5.3.3.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tuettu tietoliikenneverkon rakentaminen on teknologiariippumatonta, mutta edellytyksenä on, että verkko takaa vähintään 100 Mbit/s nopeudella toimivan yhteyden. Rakennettu tietoliikenneverkko on tuen saajan omistama ja tuen saaja sitoutuu pitämään verkon tuen myöntöhetkellä tarkoitetussa käytössä yleisasetuksen 1303/2013 71 artiklan 1 kohdan a─c alakohdan mukaisesti.

Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa lainsäädännössä. Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 ja sitä tarkentavat valtioneuvoston asetukset (valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta 1174/2014) ja ohjeet.

Toimenpiteessä ei tueta:

- suuria infrastruktuurihankkeita kuten maanteitä tai kalaportaita;
- kuntien tai valtion vastuulla olevien lakisääteisten peruspalveluiden tuottamista (Kuntalaki 365/1995, Laki kunnan peruspalveluitten valtionosuuksista 1704/2009)
- yksityisten henkilöiden tai yksittäisten maatilojen ympäristö-, energia-, jäte- ja tai vesihuoltoon tai tietoliikenneyhteyksiin liittyviä hankkeita;
- yritysten investointi- tai kehittämishankkeita, joihin myönnetään tukea luvun 8.2.3 mukaisesta investointitoimenpiteestä ja luvun 8.2.4 mukaisesta tila- ja yritystoiminnan kehittämisen toimenpiteestä.

Kehittämishanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen. Hankkeen kesto on enintään kolme vuotta tai erityisestä syystä enintään viisi vuotta. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää hankesuunnitelman ja että hankkeen tulokset ovat yleisesti hyödynnettävissä.

8.2.5.3.3.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Ohjelman soveltamisalueella toteutettavan hankkeen on edistettävä toimenpidettä koskevia Unionin prioriteettien mukaisia ja ohjelmassa ja sitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä esitettyjä tavoitteita sekä niitä tukevia alueellisia tai paikallisia painopisteitä. Tuen avulla tavoitellaan vaikuttavuutta ja lisäarvoa, jota ei ilman tukea olisi mahdollista saavuttaa.

Hankkeita rahoitettaessa painotetaan hankkeita, jotka edistävät uudenlaisen palvelutarjonnan suunnittelua ja kehittämistä ja auttavat käynnistämään maaseudun asukkaille ja yrittäjille uusia palveluja. Lisäksi painotetaan palveluiden järjestäjien (palveluyrittäjien ja kolmannen sektorin toimijoiden) yhteistyön ja -toiminnan kehittämistä.

Hyväksyttävien hankkeiden valinnassa noudatetaan yhtenäisiä ohjelmatason valintakriteereitä, jotka käsitellään ohjelman seurantakomiteassa ja liitettään ohjelmaan ennen kuin toimenpiteen toteutus aloitetaan.

Valintakriteereiden tarkoituksena on kohdentaa rahoitusta laadultaan ja vaikuttavuudeltaan parhaisiin toimiin. Samoja valintakriteerejä noudatetaan koko ohjelma-alueella, mutta niissä huomioidaan myös ELY-keskusten alueilla valmistellut strategiset painotukset. Alueelliset painotukset tukevat maaseutuohjelman painotuksia. Alueellisten suunnitelmien ja painotusten tiiviit kuvaukset on liitetty ohjelman liitteeksi.

Valintakriteerit ja niiden painotukset ovat seuraavat:

1. Missä määrin hanke edistää Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman strategian ja tavoitteiden toteutumista? (30 %)

2. Millainen on hankkeen kustannustehokkuus? (20 %)

3. Missä määrin hanke parantaa maaseudun toimintamahdollisuuksia, millainen on hankkeen laatu ja vaikuttavuus? (30 %)

4. Missä määrin hanke lisää kumppanuutta, aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä? (20 %)

Yleishyödyllisten investointien valintaperusteet ovat:

1. Missä määrin hanke edistää Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman strategian ja tavoitteiden toteutumista? (30 %)

2. Millainen on hankkeen kustannustehokkuus? (20 %)

3. Missä määrin hanke lisää uudistumista ja toimintamahdollisuuksia, millainen on hankkeen laatu ja vaikuttavuus? (30 %)

4. Missä määrin hanke edistää yhteistyötä ja osallisuutta? (20 %)

Jokaisesta kriteerikohdasta hanke voi saada 0–3 pistettä. Hankkeen tulee saada vähintään yksi piste kohdasta 1, jotta se pääsee valintakäsittelyyn. Arvioitavista aihealueista on saatava pisteitä siten, että painotettu vähimmäispistemäärä on vähintään 1,1 pistettä.

Leader-ryhmät noudattavat oman strategiansa mukaisia valintakriteerejä valitessaan rahoitettavia hankkeita.

Koko ohjelma-aluetta koskeville hankkeille määritellään erityiset valintakriteerit.

Alueellisista ja paikallisista toimista hyöty kohdentuu pääsääntöisesti ohjelman maaseutualueelle.

8.2.5.3.3.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitteisena myönnettävä ja maksettava julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Julkisen rahoituksen alustava määrä on 80 milj. euroa. Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion, kuntien ja muiden julkisten tahojen rahoituksesta.

Kehittämishankkeen julkisen tuen osuus on100 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Yleishyödyllisen investoinnin julkisen tuen osuus on 50 tai 70 % hyväksyttävistä kustannuksista. Jos tuenhakijan vuosittainen liikevaihto edellisen 3 vuoden aikana ylittää 10 miljoonaa euroa, julkisen tuen osuus on 50 %. Jos tuenhakijan vuosittainen liikevaihto on ollut 10 milj. euroa tai vähemmän viimeisten 3 vuoden aikana, julkisen tuen osuus on 70 %.

Leader-ryhmän puoltamaan hankkeeseen tukea voidaan myöntää enintään 180 000 euroa.

8.2.5.3.3.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.5.3.3.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Julkiset hankinnat: julkisten hankintojen hankintamenettelyn hallitseminen ja riittävä osaaminen.

Tuenhakijoiden valinta: valintakriteerien selkeä käyttö ja dokumentointi, määräajat ja niiden noudattamatta jättäminen, hakijan toiminnan arviointi.

IT-järjestelmät: tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus (jatkuvat kehittämistarpeet).

Maksuhakemukset: tuen käyttö ja kustannusten kohdentaminen ainoastaan tuettuun toimintaan, tukikelpoisuussääntöjen tunteminen.

ALV: ALV:n tukikelpoisuuden varmistaminen.

Tuen saaja hankkii käytetyt koneen, laitteen tai välineen siitä huolimatta, että hankintaa ei ole hyväksytty tukipäätöksessä.

Käytetyn koneen, laittaan tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannuksia pystytä arvioimaan riittävällä tavalla.

Komission riskikoodit kohdassa 8.2.5.4.

8.2.5.3.3.9.2. Lieventävät toimet

Julkiset hankinnat: ohjeistus ja koulutus (viranomaiset, tuen saajat), noudatettujen menettelyjen dokumentointi ja perusteleminen.

Tuenhakijoiden valinta: hakemusten ja suunnitelmien laadun parantaminen, valintakriteereiden kirjaaminen HYRRÄ-järjestelmään, tuensaajalle annettavat määräajat, hankkeiden käsittelyajan arviointi, ohjelman toteutuksen suunnittelu, hyvät raportointimahdollisuudet uuden tietojärjestelmän kautta (raportit, seurantatiedot ym.)

IT-järjestelmät: HYRRÄ-tietojärjestelmä ja sen muunneltavuus, koulutus, yhtenäinen käyttöoikeuksien hyväksyminen IAM-sovelluksen kautta.

Maksuhakemukset: osaamisen tason parantaminen ja koulutus, hankkeiden hyvä suunnittelu

ALV: toimitaan voimassaolevien säädösten mukaan, ALV on tukikelpoinen, jos siitä ei saada palautusta; viranomaisten koulutus; tarkistuslistan käyttö.

Maksuhakemusten hallinnollisissa tarkastuksissa ja otantatarkastuksissa varmistetaan, että käytettynä hankittu kone, laite tai väline on tukipäätöksen mukainen.

Käytettynä hankittavan koneen, laitteen tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannusten arviointiin liittyvä riski otetaan huomioon asiantuntijan tekemässä arvioinnissa.

8.2.5.3.3.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

8.2.5.3.3.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

8.2.5.3.3.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 20 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitetun pieninfrastruktuurin, myös pienimuotoisen matkailuinfrastruktuurin, määrittely

Pieninfrastruktuurilla tarkoitetaan tässä toimenpiteessä pienimuotoista maaseutualueiden infrastruktuurin perustamis- tai parantamistoimia. Alueellisesti investoinnin toimet tai hyöty eivät kohdistu LAU 2-tason aluetta (NUTS 5) suuremmalle alueelle. Tämä taso vastaa yleensä kunnan käsitettä. Laajakaistayhteyksien parantamiseen liittyvissä investoinneissa euromääräisesti pieninfrastruktuurin määrittelyssä käytetään 663/2014 maaseutualueiden suuntaviivojen määrittelyä: tukikelpoiset kustannukset eivät saa ylittää 2 milj. euroa. Muiden yleishyödyllisten investointien osalta tukikelpoiset kustannukset eivät saa ylittää 1 milj. euroa.

Tarvittaessa erityinen poikkeus, jolla sallitaan investoinnit laajakaistaan ja uusiutuvaan energiaan, niin että myös suurempia infrastruktuureja voidaan tukea

Tiedot delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun lisäajan soveltamisesta

Delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 13 artiklan c alakohdassa tarkoitetut energiatehokkuutta koskevat vähimmäisstandardit

Tiedot [DA RD - C(2014)1460] 13 artiklan e alakohdassa tarkoitettujen kynnysten määrittely

8.2.5.3.4. 7.4. Paikallisten palvelujen kehittäminen ja niihin liittyvän infrastruktuurin parantaminen, ml. vapaa-aika ja kulttuuri

Alatoimenpide:

- 7.4 – tuki investointeihin maaseutuväestölle suunnattujen paikallisten peruspalvelujen, vapaa-aika ja kulttuuri mukaan luettuina, ja niihin liittyvän infrastruktuurin perustamiseen, parantamiseen tai laajentamiseen

8.2.5.3.4.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimenpiteessä toteutetaan hankkeita, joilla suunnitellaan, selvitetään tai kehitetään maaseutuväestölle suunnattuja palveluja. Toimenpiteen tavoitteena on lisätä maaseutualueiden kestävyyttä ja elinvoimaisuutta. Toimenpiteessä toteutetaan hankkeita, joilla parannetaan maaseudulla toimivien palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta (mukaan lukien kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut, yritysten palvelut ja valmiudet tietoyhteiskunnan hyödyntämiseen), lisätään asuinympäristön ekologisuutta ja turvallisuutta, parannetaan maaseudun infrastruktuuria sekä kehitetään kylien yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. Palvelujen saavutettavuuden turvaamiseksi kehitetään uusia ratkaisuja. Maaseudun saavutettavuutta parannetaan mm. liikkuvia palveluja kehittämällä. Toimenpiteessä kehitetään palveluja, jotka parantavat maaseudun asukkaiden hyvinvointia, viihtyvyyttä ja toimintamahdollisuuksia. Toimenpiteessä ei tueta kuntien tai valtion vastuulla olevien lakisääteisten peruspalveluiden tuottamista, mutta hankkeilla voidaan suunnitella uusia toimintamalleja, joilla peruspalvelujen saatavuutta voitaisiin parantaa.

Tuki myönnetään kehittämishankkeille ja yleishyödyllisten investointihankkeille. Hankkeessa voidaan toteuttaa monenlaista kehittämistä ja tehdä investointeja, joista hyöty kohdentuu maaseudun yrittäjille ja asukkaille. Kehittämishankkeen tuki maksetaan hankkeen toteuttajalle.

8.2.5.3.4.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Aineettomat ja aineelliset investoinnit. Tuki myönnetään avustuksena kehittämishankkeeseen tai yleishyödylliseen investointiin.

8.2.5.3.4.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Laki julkisista hankinnoista (348/2007)

Yleisasetus (EU) 1303/2013, 65, 67 ja 68 artiklat

Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014

8.2.5.3.4.4. Tuensaajat

Tuensaajina voivat olla julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt, mm. kunnat, yhdistykset, järjestöt, osuuskunnat.

8.2.5.3.4.5. Tukikelpoiset kustannukset

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat hankkeiden toteuttamisesta aiheutuvat, tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset (aineettomat ja aineelliset investoinnit). Kehittämishankkeen ja yleishyödyllisen investointihankkeen tuki voi kattaa hankkeeseen liittyvät, tarpeelliset pienhankinnat.

Tukea voidaan myöntää seuraaviin kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuviin kohtuullisiin kustannuksiin:

- palkka- ja palkkiokustannuksiin;
- matkakustannuksiin;
- ostopalveluiden hankintaan;
- vuokrakustannuksiin;
- materiaali- ja muihin toteutuksen kannalta välttämättömiin kustannuksiin.

Tukea voidaan myöntää seuraaviin investointihankkeiden toteuttamisesta maaseutualueilla asetuksen 1305/2013 45 artiklan mukaisesti:

- rakennuksen, rakennelman tai rakenteen suunnittelu-, rakentamis-, korjaamis-, laajentamis- ja hankkimiskustannuksiin, leasing-vuokraus mukaan luettuna;
- koneiden, laitteiden, ja välineiden hankkiminen tai ostoleasing enintään omaisuuden markkina-arvoon asti;
- sellaisen kiinteistön tai sen osan hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin, jossa hankittavalla alueella oleva rakennus muodostaa valtaosan kiinteistön arvosta ja on tarpeen tuettavassa toiminnassa;
- hyväksyttäviin kustannuksiin liittyvät yleiskulut, kuten rakennussuunnittelijoiden ja konsulttien palkkiot, ekologista ja taloudellista kestävyyttä koskevaan neuvontaan liittyvät palkkiot, mukaan lukien toteutettavuustutkimukset, hankkeen toteutuksen aikaiset palo- ja talkoovakuutusmaksut, tarpeellisista luvista tai rekisteröintimaksuista aiheutuvat kustannukset;
- seuraavat aineettomat investoinnit: tietokoneohjelmistojen hankkiminen tai kehittäminen ja patenttien, käyttölupien, tekijänoikeuksien ja tavaramerkkien hankkiminen;
- tukea voidaan myöntää maan hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin siltä osin kuin maan osuus ei ylitä kymmentä prosenttia koko hankkeen tukikelpoisista kustannuksista.

Yleisasetuksen artiklan 69 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Tuensaajan tulee esittää hyväksyttävistä kustannuksista riittävät suorituksen todentavat dokumentit.

Ruoka- ja rehukasvien käyttämistä bioenergian tuotannossa koskevat periaatteet on käsitelty luvussa 8.1.

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena ja välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena EU 1303/2013 67 artiklan mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai tositeperusteisesti.

Käytettyjen koneiden, laitteiden ja välineiden hankkimista koskevat tukiedellytykset on kuvattu luvussa 8.1.

8.2.5.3.4.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa lainsäädännössä. Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 ja sitä tarkentavat valtioneuvoston asetukset (valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta 1174/2014) ja ohjeet.

Toimenpiteessä ei tueta:

- suuria infrastruktuurihankkeita kuten maanteitä tai kalaportaita;
- kuntien tai valtion vastuulla olevien lakisääteisten peruspalveluiden tuottamista (Kuntalaki 365/1995, Laki kunnan peruspalveluitten valtionosuuksista 1704/2009);
- yksityisten henkilöiden tai yksittäisten maatilojen ympäristö-, energia-, jäte- ja tai vesihuoltoon tai tietoliikenneyhteyksiin liittyviä hankkeita;
- yritysten investointi- tai kehittämishankkeita, joihin myönnetään tukea luvun 8.2.3 mukaisesta investointitoimenpiteestä ja luvun 8.2.4 mukaisesta tila- ja yritystoiminnan kehittämisen toimenpiteestä;
- tukkukauppaa, tuotteiden välitystoimintaa ja vähittäiskauppaan liittyviä kehittämistoimia ei pääsääntöisesti tueta, ellei toiminta liity maaseudun pk-yrityksissä valmistettujen tuotteiden myyntiin.

Kehittämishanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen. Hanketukea voidaan myöntää vain toimenpiteeseen, joka on järjestetty hakijan tavanomaisesta toiminnasta erillisen hankkeen muotoon ja jonka kesto on enintään kolme vuotta tai erityisestä syystä enintään viisi vuotta. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää hankesuunnitelman ja että hankkeen tulokset ovat yleisesti hyödynnettävissä.

8.2.5.3.4.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Ohjelman soveltamisalueella toteutettavan hankkeen on edistettävä toimenpidettä koskevia Unionin prioriteettien mukaisia ja ohjelmassa ja sitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä esitettyjä tavoitteita sekä niitä tukevia alueellisia tai paikallisia painopisteitä. Tuen avulla tavoitellaan vaikuttavuutta ja lisäarvoa, jota ei ilman tukea olisi mahdollista saavuttaa.

Hankkeita rahoitettaessa painotetaan hankkeita, jotka edistävät uudenlaisen palvelutarjonnan suunnittelua ja kehittämistä ja auttavat käynnistämään maaseudun asukkaille ja yrittäjille uusia palveluja. Lisäksi painotetaan palveluiden järjestäjien (palveluyrittäjien ja kolmannen sektorin toimijoiden) yhteistyön ja -toiminnan kehittämistä.

Hyväksyttävien hankkeiden valinnassa noudatetaan yhtenäisiä ohjelmatason valintakriteereitä, jotka käsitellään ohjelman seurantakomiteassa ja liitettään ohjelmaan ennen kuin toimenpiteen toteutus aloitetaan.

Valintakriteereiden tarkoituksena on kohdentaa rahoitusta laadultaan ja vaikuttavuudeltaan parhaisiin

toimiin. Samoja valintakriteerejä noudatetaan koko ohjelma-alueella, mutta niissä huomioidaan myös ELY-keskusten alueilla valmistellut strategiset painotukset. Alueelliset painotukset tukevat maaseutuohjelman painotuksia. Alueellisten suunnitelmien ja painotusten tiiviit kuvaukset on liitetty ohjelman liitteeksi. Valintakriteerit ja niiden painotukset ovat seuraavat:

1. Missä määrin hanke edistää Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman strategian ja tavoitteiden toteutumista? (30 %)

2. Millainen on hankkeen kustannustehokkuus? (20 %)

3. Missä määrin hanke parantaa maaseudun toimintamahdollisuuksia, millainen on hankkeen laatu ja vaikuttavuus? (30 %)

4. Missä määrin hanke lisää kumppanuutta, aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä? (20 %)

Yleishyödyllisten investointien valintaperusteet ovat:

1. Missä määrin hanke edistää Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman strategian ja tavoitteiden toteutumista? (30 %)

2. Millainen on hankkeen kustannustehokkuus? (20 %)

3. Missä määrin hanke lisää uudistumista ja toimintamahdollisuuksia, millainen on hankkeen laatu ja vaikuttavuus? (30 %)

4. Missä määrin hanke edistää yhteistyötä ja osallisuutta? (20 %)

Jokaisesta kriteerikohdasta hanke voi saada 0–3 pistettä. Hankkeen tulee saada vähintään yksi piste kohdasta 1, jotta se pääsee valintakäsittelyyn. Arvioitavista aihealueista on saatava pisteitä siten, että painotettu vähimmäispistemäärä on vähintään 1,1 pistettä.

Leader-ryhmät noudattavat oman strategiansa mukaisia valintakriteerejä valitessaan rahoitettavia hankkeita.

Koko ohjelma-aluetta koskeville hankkeille määritellään erityiset valintakriteerit.

Alueellisista ja paikallisista toimista hyöty kohdentuu pääsääntöisesti ohjelman maaseutualueelle.

8.2.5.3.4.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitteisena myönnettävä ja maksettava julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Julkisen rahoituksen alustava määrä toimenpiteessä on 80 milj. euroa. Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion, kuntien ja muiden julkisten tahojen rahoituksesta.

Kehittämishankkeen julkisen tuen osuus on 100 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Yleishyödyllisen investoinnin julkisen tuen osuus on 75 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Kun tuensaajana on julkisoikeudellinen yhteisö, julkisen rahoituksen osuus on 100 % julkisoikeudellisen yhteisön oma rahoitus mukaan luettuna.

Leader-ryhmän puoltamaan hankkeeseen tukea voidaan myöntää enintään 180 000 euroa.

8.2.5.3.4.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.5.3.4.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Julkiset hankinnat: julkisten hankintojen hankintamenettelyn hallitseminen ja riittävä osaaminen.

Tuenhakijoiden valinta: valintakriteerien selkeä käyttö ja dokumentointi, määräajat ja niiden noudattamatta jättäminen, hakijan toiminnan arviointi.

IT-järjestelmät: tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus (jatkuvat kehittämistarpeet)

Maksuhakemukset: tuen käyttö ja kustannusten kohdentaminen ainoastaan tuettuun toimintaan, tukikelpoisuussääntöjen tunteminen, ennakoiden liian myöhäinen kuittaus.

ALV: ALV:n tukikelpoisuuden varmistaminen.

Komission riskikoodit kohdassa 8.2.5.4.

Tuen saaja hankkii käytetyt koneen, laitteen tai välineen siitä huolimatta, että hankintaa ei ole hyväksytty tukipäätöksessä.

Käytetyn koneen, laittaan tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannuksia pystytä arvioimaan riittävällä tavalla.

8.2.5.3.4.9.2. Lieventävät toimet

Julkiset hankinnat: ohjeistus ja koulutus (viranomaiset, tuen saajat), noudatettujen menettelyjen dokumentointi ja perusteleminen.

Tuenhakijoiden valinta: hakemusten ja suunnitelmien laadun parantaminen, valintakriteereiden kirjaaminen HYRRÄ-järjestelmään, tuensaajalle annettavat määräajat, hankkeiden käsittelyajan arviointi, ohjelman toteutuksen suunnittelu, hyvät raportointimahdollisuudet uuden tietojärjestelmän kautta (raportit, seurantatiedot ym.)

IT-järjestelmät: HYRRÄ-tietojärjestelmä ja sen muunneltavuus, koulutus, yhtenäinen käyttöoikeuksien

hyväksyminen IAM-sovelluksen kautta.

Maksuhakemukset: osaamisen tason parantaminen ja koulutus, hankkeiden hyvä suunnittelu, rajapintojen selkeys, ennakkojen aikainen kuittaus.

ALV: toimitaan voimassaolevien säädösten mukaan, ALV on tukikelpoinen, jos siitä ei saada palautusta; viranomaisten koulutus; tarkistuslistan käyttö.

Maksuhakemusten hallinnollisissa tarkastuksissa ja otantatarkastuksissa varmistetaan, että käytettynä hankittu kone, laite tai väline on tukipäätöksen mukainen.

Käytettynä hankittavan koneen, laitteen tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannusten arviointiin liittyvä riski otetaan huomioon asiantuntijan tekemässä arvioinnissa.

8.2.5.3.4.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

8.2.5.3.4.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

8.2.5.3.4.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 20 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitetun pieninfrastruktuurin, myös pienimuotoisen matkailuinfrastruktuurin, määrittely

Pieninfrastruktuurilla tarkoitetaan tässä toimenpiteessä pienimuotoista maaseutualueiden infrastruktuurin perustamis- tai parantamistoimia. Alueellisesti investoinnin toimet tai hyöty eivät kohdistu LAU 2-tason aluetta (NUTS 5) suuremmalle alueelle. Tämä taso vastaa yleensä kunnan käsitettä. Yleishyödyllisten investointien osalta tukikelpoiset kustannukset eivät saa ylittää 1 milj. euroa.

Tarvittaessa erityinen poikkeus, jolla sallitaan investoinnit laajakaistaan ja uusiutuvaan energiaan, niin että myös suurempia infrastruktuureja voidaan tukea

Tiedot delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun lisäajan soveltamisesta

Delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 13 artiklan c alakohdassa tarkoitetut energiatehokkuutta koskevat vähimmäisstandardit

Tiedot [DA RD - C(2014)1460] 13 artiklan e alakohdassa tarkoitettujen kynnysten määrittely

8.2.5.3.5. 7.5. Investoinnit vapaa-ajan infrastruktuurin parantamiseen, matkailuneuvontaan ja pienimuotoiseen matkailuinfrastruktuuriin

Alatoimenpide:

- 7.5 – tuki investointeihin vapaa-ajan infrastruktuurin julkiseen käyttöön, matkailuneuvontaan ja pienimuotoiseen matkailuinfrastruktuuriin

8.2.5.3.5.1. Toimintatyypin kuvaus

Hankkeilla parannetaan kulttuuri- ja vapaa-ajantoiminnan mahdollisuuksia sekä matkailu-, virkistys- ja vapaa-ajan palveluihin liittyvää infrastruktuuria.

Tuki myönnetään yleishyödyllisille investointihankkeille. Hankkeessa voidaan toteuttaa investointeja, joista hyöty kohdentuu maaseudun yrittäjille ja asukkaille. Kehittämishankkeen tuki maksetaan hankkeen toteuttajalle.

8.2.5.3.5.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Aineettomat ja aineelliset investoinnit. Tuki myönnetään avustuksena yleishyödylliseen investointiin.

8.2.5.3.5.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Laki julkisista hankinnoista (348/2007)

Yleisasetus (EU) 1303/2013, 65, 67 ja 68 artiklat

Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014

8.2.5.3.5.4. Tuensaajat

Tuensaajina voivat olla julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt, mm. kunnat, yhdistykset, järjestöt, osuuskunnat.

8.2.5.3.5.5. Tukikelpoiset kustannukset

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat hankkeiden toteuttamisesta aiheutuvat, tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset (aineettomat ja aineelliset investoinnit).

Tukea voidaan myöntää seuraaviin investointihankkeiden toteuttamisesta maaseutualueilla aiheutuviin

kustannuksiin asetuksen 1305/2014 45 artiklan mukaisesti:

- rakennuksen, rakennelman tai rakenteen suunnittelu-, rakentamis-, korjaamis-, laajentamis- ja hankkimiskustannuksiin, leasing-vuokraus mukaan luettuna;
- koneiden, laitteiden ja välineiden hankkiminen tai ostoleasing enintään omaisuuden markkina-arvoon asti;
- sellaisen kiinteistön tai sen osan hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin, jossa hankittavalla alueella oleva rakennus muodostaa valtaosan kiinteistön arvosta ja on tarpeen tuettavassa toiminnassa;
- hyväksyttäviin kustannuksiin liittyvät yleiskulut, kuten rakennussuunnittelijoiden ja konsulttien palkkiot, ekologista ja taloudellista kestävyyttä koskevaan neuvontaan liittyvät palkkiot, mukaan lukien toteutettavuustutkimukset, hankkeen toteutuksen aikaiset palo- ja talkoovakuutusmaksut, tarpeellisista luvista tai rekisteröintimaksuista aiheutuvat kustannukset;
- seuraavat aineettomat investoinnit: tietokoneohjelmistojen hankkiminen tai kehittäminen ja patenttien, käyttölupien, tekijänoikeuksien ja tavaramerkkien hankkiminen;
- tukea voidaan myöntää maan hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin siltä osin kuin maan osuus ei ylitä kymmentä prosenttia koko hankkeen tukikelpoisista kustannuksista.

Yleisasetuksen artiklan 69 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Tuensaajan tulee esittää hyväksyttävistä kustannuksista riittävät suorituksen todentavat dokumentit.

Ruoka- ja rehukasvien käyttämistä bioenergian tuotannossa koskevat periaatteet on käsitelty luvussa 8.1.

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena ja välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena EU 1303/2013 67 artiklan mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai tositeperusteisesti.

Käytettyjen koneiden, laitteiden ja välineiden hankkimista koskevat tukiedellytykset on kuvattu luvussa 8.1.

8.2.5.3.5.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa lainsäädännössä. Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 ja sitä tarkentavat valtioneuvoston asetukset (valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta 1174/2014) ja ohjeet.

Toimenpiteessä ei tueta:

- suuria infrastruktuurihankkeita kuten maanteitä tai kalaportaita;
- kuntien tai valtion vastuulla olevien lakisääteisten peruspalveluiden tuottamista (Kuntalaki 365/1995, Laki kunnan peruspalveluitten valtionosuuksista 1704/2009);
- yksityisten henkilöiden tai yksittäisten maatilojen ympäristö-, energia-, jäte- ja tai vesihuoltoon tai tietoliikenneyhteyksiin liittyviä hankkeita;
- yritysten investointi- tai kehittämishankkeita, joihin myönnetään tukea luvun 8.2.3 mukaisesta investointitoimenpiteestä ja luvun 8.2.4 mukaisesta tila- ja yritystoiminnan kehittämisen

toimenpiteestä.

Luonnon monimuotoisuuden hoitoon liittyviin hankkeisiin ei myönnetä tukea tämän toimenpiteen kautta. Rekisteröidyt yhdistykset voivat saada tukea luonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitoon liittyviin hankkeisiin perinnebiotooppien ja luonnonlaidunten alkuraivaus ja aitaaminen ja kosteikkoinvestoinnit -toimenpiteiden kautta (luku 8.2.6).

Kehittämishanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen. Hanketukea voidaan myöntää vain toimenpiteeseen, joka on järjestetty hakijan tavanomaisesta toiminnasta erillisen hankkeen muotoon ja jonka kesto on enintään kolme vuotta tai erityisestä syystä enintään viisi vuotta. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää hankesuunnitelman ja että hankkeen tulokset ovat yleisesti hyödynnettävissä.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuki on tuen kohteena olevan toiminnan kannalta tarpeellinen. Edellytyksenä on lisäksi, että hakija esittää tuettavaa toimenpidettä koskevan suunnitelman. Suunnitelmaan on sisällytettävä tavoitteet, niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimet ja toteutumisen arviointiperusteet, arvio toteutusajasta, kokonaiskustannuksista ja kokonaisrahoituksesta, selvitys kestävän kehityksen tavoitteen huomioon ottamisesta toimenpiteen toteuttamisessa sekä yritystoiminnan tukea koskevaan suunnitelmaan selvitys toiminnan kannattavuudesta.

8.2.5.3.5.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Ohjelman soveltamisalueella toteutettavan hankkeen on edistettävä toimenpidettä koskevia Unionin prioriteettien mukaisia ja ohjelmassa ja sitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä esitettyjä tavoitteita sekä niitä tukevia alueellisia tai paikallisia painopisteitä. Tuen avulla tavoitellaan vaikuttavuutta ja lisäarvoa, jota ei ilman tukea olisi mahdollista saavuttaa.

Hyväksyttävien hankkeiden valinnassa noudatetaan yhtenäisiä ohjelmatason valintakriteereitä, jotka käsitellään ohjelman seurantakomiteassa ja liitettään ohjelmaan ennen kuin toimenpiteen toteutus aloitetaan. Valintakriteereiden tarkoituksena on kohdentaa rahoitusta laadultaan ja vaikuttavuudeltaan parhaisiin toimiin. Samoja valintakriteerejä noudatetaan koko ohjelma-alueella, mutta niissä huomioidaan myös ELY-keskusten alueilla valmistellut strategiset painotukset. Alueelliset painotukset tukevat maaseutuohjelman painotuksia. Alueellisten suunnitelmien ja painotusten tiiviit kuvaukset on liitetty ohjelman liitteeksi. Valintakriteerit ja niiden painotukset ovat seuraavat:

1. Missä määrin hanke edistää Manner-Suomen maaseudun ohjelman ja alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman strategian ja tavoitteiden toteutumista? (30 %)

2. Millainen on hankkeen kustannustehokkuus? (20 %)

3 Missä määrin hanke lisää uudistumista ja toimintamahdollisuuksia, millainen on hankkeen laatu ja vaikuttavuus? (30 %)

4. Missä määrin hanke edistää yhteistyötä ja osallisuutta? (20 %)

Jokaisesta kriteerikohdasta hanke voi saada 0-3 pistettä. Hankkeen tulee saada vähintään yksi piste kohdasta 1, jotta se pääsee valintakäsittelyyn. Arvioitavista aihealueista on saatava pisteitä siten, että painotettu

vähimmäispistemäärä on vähintään 1,1 pistettä.

Leader-ryhmät noudattavat oman strategiansa mukaisia valintakriteerejä valitessaan rahoitettavia hankkeita.

Koko ohjelma-aluetta koskeville hankkeille määritellään erityiset valintakriteerit.

Alueellisista ja paikallisista toimista hyöty kohdentuu pääsääntöisesti ohjelman maaseutualueelle.

8.2.5.3.5.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitteisena myönnettävä ja maksettava julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Julkisen rahoituksen alustava määrä toimenpiteessä on 80 milj. euroa. Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion, kuntien ja muiden julkisten tahojen rahoituksesta.

Yleishyödyllisen investoinnin julkisen tuen osuus on 75 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Kun tuensaajana on julkisoikeudellinen yhteisö, julkisen rahoituksen osuus on 100 % julkisoikeudellisen yhteisön oma rahoitus mukaan luettuna.

Leader-ryhmän puoltamaan hankkeeseen tukea voidaan myöntää enintään 180 000 euroa.

8.2.5.3.5.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.5.3.5.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Julkiset hankinnat: julkisten hankintojen hankintamenettelyn hallitseminen ja riittävä osaaminen.

Tuenhakijoiden valinta: valintakriteerien selkeä käyttö ja dokumentointi, määräajat ja niiden noudattamatta jättäminen, hakijan toiminnan arviointi.

IT-järjestelmät: tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus (jatkuvat kehittämistarpeet).

Maksuhakemukset: tuen käyttö ja kustannusten kohdentaminen ainoastaan tuettuun toimintaan, tukikelpoisuussääntöjen tunteminen, ennakoiden liian myöhäinen kuittaus.

ALV: ALV:n tukikelpoisuuden varmistaminen

Komission riskikoodit kohdassa 8.2.5.4.

Tuen saaja hankkii käytetyt koneen, laitteen tai välineen siitä huolimatta, että hankintaa ei ole hyväksytty

tukipäätöksessä.

Käytetyn koneen, laittaan tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannuksia pystytä arvioimaan riittävällä tavalla.

8.2.5.3.5.9.2. Lieventävät toimet

Julkiset hankinnat: ohjeistus ja koulutus (viranomaiset, tuen saajat), noudatettujen menettelyjen dokumentointi ja perusteleminen.

Tuenhakijoiden valinta: hakemusten ja suunnitelmien laadun parantaminen, valintakriteereiden kirjaaminen HYRRÄ-järjestelmään, tuensaajalle annettavat määräajat, hankkeiden käsittelyajan arviointi, ohjelman toteutuksen suunnittelu, hyvät raportointimahdollisuudet uuden tietojärjestelmän kautta (raportit, seurantatiedot ym.)

IT-järjestelmät: HYRRÄ-tietojärjestelmä ja sen muunneltavuus, koulutus, yhtenäinen käyttöoikeuksien hyväksyminen IAM-sovelluksen kautta.

Maksuhakemukset: osaamisen tason parantaminen ja koulutus, hankkeiden hyvä suunnittelu, rajapintojen selkeys, ennakkojen aikainen kuittaus.

ALV: toimitaan voimassaolevien säädösten mukaan, ALV on tukikelpoinen, jos siitä ei saada palautusta; viranomaisten koulutus; tarkistuslistan käyttö.

Maksuhakemusten hallinnollisissa tarkastuksissa ja otantatarkastuksissa varmistetaan, että käytettynä hankittu kone, laite tai väline on tukipäätöksen mukainen.

Käytettynä hankittavan koneen, laitteen tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannusten arviointiin liittyvä riski otetaan huomioon asiantuntijan tekemässä arvioinnissa.

8.2.5.3.5.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

8.2.5.3.5.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

8.2.5.3.5.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 20 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitetun pieninfrastruktuurin, myös pienimuotoisen matkailuinfrastruktuurin, määrittely

Pieninfrastruktuurilla tarkoitetaan tässä toimenpiteessä pienimuotoista maaseutualueiden infrastruktuurin perustamis- tai parantamistoimia. Alueellisesti investoinnin toimet tai hyöty eivät kohdistu LAU 2-tason aluetta (NUTS 5) suuremmalle alueelle. Tämä taso vastaa yleensä kunnan käsitettä. Yleishyödyllisten investointien osalta tukikelpoiset kustannukset eivät saa ylittää 1 milj. euroa.

Tarvittaessa erityinen poikkeus, jolla sallitaan investoinnit laajakaistaan ja uusiutuvaan energiaan, niin että myös suurempia infrastruktuureja voidaan tukea

Tiedot delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun lisäajan soveltamisesta

Delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 13 artiklan c alakohdassa tarkoitetut energiatehokkuutta koskevat vähimmäisstandardit

Tiedot [DA RD - C(2014)1460] 13 artiklan e alakohdassa tarkoitettujen kynnysten määrittely

8.2.5.3.6. 7.6. Kylien kehittämiseen, maaseutumaisemaan sekä kulttuuri- ja luonnonperintöön liittyvät selvitykset, investoinnit ja tiedotus

Alatoimenpide:

- 7.6 – tuki kylien, maaseutumaiseman ja luonnonarvoltaan merkittävien alueiden kulttuuri- ja luonnonperinnön säilyttämiseen, ennallistamiseen ja kohentamiseen liittyviin tutkimuksiin ja investointeihin, niihin liittyvät sosioekonomiset näkökohdat mukaan luettuina, sekä ympäristöalan tiedotustoimenpiteisiin

8.2.5.3.6.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimenpiteessä toteutetaan hankkeita, joilla suunnitellaan, selvitetään tai kehitetään kylien, maaseutumaiseman ja luonnonarvoltaan merkittävien alueiden kulttuuri- ja luonnonperinnön säilyttämistä, ennallistamista ja toteutetaan kohentamiseen liittyviä selvityksiä ja investointeja. Toimenpiteessä toteutetaan hankkeita, joilla edistetään yhteistyön ja yhteistyöverkostojen luomista ja kylien vetovoimaisuutta. Toimenpiteessä toteutetaan hankkeita, jotka hyödyntävät ja kehittävät maaseudun kulttuuri- tai luonnonperintökohteita ja luonnonarvoltaan merkittäviä paikkoja, ja edistävät niiden suojelua ja kehittämistä. Toimenpiteessä toteutetaan hankkeita, jotka liittyvät kylien kulttuuri- ja luonnonperinnön kehittämiseen, kuten: asuinympäristön parantaminen, yhteisten tilojen ja paikkojen kunnostaminen ja perustaminen (esim. uimarannat, liikunta- ja leikkipaikat) sekä tapahtumien järjestäminen.

Tuki myönnetään kehittämishankkeille ja yleishyödyllisten investointihankkeille. Hankkeessa voidaan toteuttaa monenlaista kehittämistä ja tehdä investointeja, joista hyöty kohdentuu maaseudun yrittäjille ja asukkaille. Kehittämishankkeen tuki maksetaan hankkeen toteuttajalle.

8.2.5.3.6.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Aineettomat ja aineelliset investoinnit. Tuki myönnetään avustuksena kehittämishankkeeseen tai yleishyödylliseen investointiin.

8.2.5.3.6.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Laki julkisista hankinnoista (348/2007)

Yleisasetus (EU) 1303/2013, 65, 67 ja 68 artiklat

Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014

8.2.5.3.6.4. Tuensaajat

Tuensaajina voivat olla julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt, mm. kunnat, yhdistykset,

järjestöt, osuuskunnat.

8.2.5.3.6.5. Tukikelpoiset kustannukset

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat hankkeiden toteuttamisesta aiheutuvat, tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset (aineettomat ja aineelliset investoinnit). Kehittämishankkeen tuki voi kattaa hankkeeseen liittyvät, tarpeelliset pienhankinnat.

Tukea voidaan myöntää seuraaviin kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuviin kohtuullisiin kustannuksiin:

- palkka- ja palkkiokustannuksiin;
- matkakustannuksiin;
- ostopalveluiden hankintaan;
- vuokrakustannuksiin;
- materiaali- ja muihin toteutuksen kannalta välttämättömiin kustannuksiin.

Tukea voidaan myöntää seuraaviin investointihankkeiden toteuttamisesta maaseutualueilla aiheutuviin kustannuksiin asetuksen 1305/2013 45 artiklan mukaisesti:

- rakennuksen, rakennelman tai rakenteen suunnittelu-, rakentamis-, korjaamis-, laajentamis- ja hankkimiskustannuksiin, leasing-vuokraus mukaan luettuna;
- koneiden, laitteiden ja välineiden hankkiminen tai ostoleasing enintään omaisuuden markkina-arvoon asti;
- sellaisen kiinteistön tai sen osan hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin, jossa hankittavalla alueella oleva rakennus muodostaa valtaosan kiinteistön arvosta ja on tarpeen tuettavassa toiminnassa;
- hyväksyttäviin kustannuksiin liittyvät yleiskulut, kuten rakennussuunnittelijoiden ja konsulttien palkkiot, ekologista ja taloudellista kestävyyttä koskevaan neuvontaan liittyvät palkkiot, mukaan lukien toteutettavuustutkimukset, hankkeen toteutuksen aikaiset palo- ja talkoovakuutusmaksut, tarpeellisista luvista tai rekisteröintimaksuista aiheutuvat kustannukset;
- seuraavat aineettomat investoinnit: tietokoneohjelmistojen hankkiminen tai kehittäminen ja patenttien, käyttölupien, tekijänoikeuksien ja tavaramerkkien hankkiminen;
- tukea voidaan myöntää maan hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin siltä osin kuin maan osuus ei ylitä kymmentä prosenttia koko hankkeen tukikelpoisista kustannuksista.

Yleisasetuksen artiklan 69 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Tuensaajan tulee esittää hyväksyttävistä kustannuksista riittävät suorituksen todentavat dokumentit.

Ruoka- ja rehukasvien käyttämistä bioenergian tuotannossa koskevat periaatteet on käsitelty luvussa 8.1.

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena ja välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena EU 1303/2013 67 artiklan mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai tositeperusteisesti.

Käytettyjen koneiden, laitteiden ja välineiden hankkimista koskevat tukiedellytykset on kuvattu luvussa 8.1.

8.2.5.3.6.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa lainsäädännössä. Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 ja sitä tarkentavat valtioneuvoston asetukset (valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta 1174/2014) ja ohjeet.

Toimenpiteessä ei tueta:

- suuria infrastruktuurihankkeita kuten maanteitä tai kalaportaita;
- kuntien tai valtion vastuulla olevien lakisääteisten peruspalveluiden tuottamista (Kuntalaki 365/1995, Laki kunnan peruspalveluitten valtionosuuksista 1704/2009);
- yksityisten henkilöiden tai yksittäisten maatilojen ympäristö-, energia-, jäte- ja tai vesihuoltoon tai tietoliikenneyhteyksiin liittyviä hankkeita;
- yritysten investointi- tai kehittämishankkeita, joihin myönnetään tukea luvun 8.2.3 mukaisesta investointitoimenpiteestä ja luvun 8.2.4 mukaisesta tila- ja yritystoiminnan kehittämisen toimenpiteestä.

Luonnon monimuotoisuuden hoitoon liittyviin hankkeisiin ei myönnetä tukea tämän toimenpiteen kautta. Rekisteröidyt yhdistykset voivat saada tukea luonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitoon liittyviin hankkeisiin perinnebiotooppien ja luonnonlaidunten alkuraivaus ja aitaaminen ja kosteikkoinvestoinnit -toimenpiteiden kautta (luku 8.2.6).

Kehittämishanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen. Hanketukea voidaan myöntää vain toimenpiteeseen, joka on järjestetty hakijan tavanomaisesta toiminnasta erillisen hankkeen muotoon ja jonka kesto on enintään kolme vuotta tai erityisestä syystä enintään viisi vuotta. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää hankesuunnitelman ja että hankkeen tulokset ovat yleisesti hyödynnettävissä.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuki on tuen kohteena olevan toiminnan kannalta tarpeellinen. Edellytyksenä on lisäksi, että hakija esittää tuettavaa toimenpidettä koskevan suunnitelman. Suunnitelmaan on sisällytettävä tavoitteet, niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimet ja toteutumisen arviointiperusteet, arvio toteutusajasta, kokonaiskustannuksista ja kokonaisrahoituksesta, selvitys kestävän kehityksen tavoitteen huomioon ottamisesta toimenpiteen toteuttamisessa sekä yritystoiminnan tukea koskevaan suunnitelmaan selvitys toiminnan kannattavuudesta.

8.2.5.3.6.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Ohjelman soveltamisalueella toteutettavan hankkeen on edistettävä toimenpidettä koskevia Unionin prioriteettien mukaisia ja ohjelmassa ja sitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä esitettyjä tavoitteita sekä niitä tukevia alueellisia tai paikallisia painopisteitä. Tuen avulla tavoitellaan vaikuttavuutta ja lisäarvoa, jota ei ilman tukea olisi mahdollista saavuttaa.

Hyväksyttävien hankkeiden valinnassa noudatetaan yhtenäisiä ohjelmatason valintakriteereitä, jotka käsitellään ohjelman seurantakomiteassa ja liitettään ohjelmaan ennen kuin toimenpiteen toteutus aloitetaan.

Hyväksyttävien hankkeiden valinnassa noudatetaan yhtenäisiä ohjelmatason valintakriteereitä, jotka käsitellään ohjelman seurantakomiteassa ja liitettään ohjelmaan ennen kuin toimenpiteen toteutus aloitetaan.

Valintakriteereiden tarkoituksena on kohdentaa rahoitusta laadultaan ja vaikuttavuudeltaan parhaisiin toimiin. Samoja valintakriteerejä noudatetaan koko ohjelma-alueella, mutta niissä huomioidaan myös ELY-keskusten alueilla valmistellut strategiset painotukset. Alueelliset painotukset tukevat maaseutuohjelman painotuksia. Alueellisten suunnitelmien ja painotusten tiiviit kuvaukset on liitetty ohjelman liitteeksi. Valintakriteerit ja niiden painotukset ovat seuraavat:

1. Missä määrin hanke edistää Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja alueellisn maaseudun kehittämissuunnitelman strategian ja tavoitteiden toteutumista? (30 %)

2. Millainen on hankkeen kustannustehokkuus? (20 %)

3. Missä määrin hanke parantaa maaseudun toimintamahdollisuuksia, millainen on hankkeen laatu ja vaikuttavuus? (30 %)

4. Missä määrin hanke lisää kumppanuutta, aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä? (20 %)

Yleishyödyllisten investointien valintaperusteet ovat:

1. Missä määrin hanke edistää ohjelman ja suunnitelman strategian ja tavoitteiden toteutumista? (30 %)

2. Millainen on esityksen kustannustehokkuus? (20 %)

3. Missä määrin hanke lisää uudistumista ja toimintamahdollisuuksia, millainen on hankkeen laatu ja vaikuttavuus? (30 %)

4. Missä määrin hanke edistää yhteistyötä ja osallisuutta? (20 %)

Jokaisesta kriteerikohdasta hanke voi saada 0–3 pistettä. Hankkeen tulee saada vähintään yksi piste kohdasta 1, jotta se pääsee valintakäsittelyyn. Arvioitavista aihealueista on saatava pisteitä siten, että painotettu vähimmäispistemäärä on vähintään 1,1 pistettä.

Leader-ryhmät noudattavat oman strategiansa mukaisia valintakriteerejä valitessaan rahoitettavia hankkeita.

Koko ohjelma-aluetta koskeville hankkeille määritellään erityiset valintakriteerit.

8.2.5.3.6.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitteisena myönnettävä ja maksettava julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Julkisen rahoituksen alustava määrä toimenpiteessä on 80 milj. euroa. Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion, kuntien ja muiden julkisten tahojen rahoituksesta.

Kehittämishankkeen julkisen tuen osuus on 100 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Yleishyödyllisten investointien julkisen tuen osuus on 75 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Kun tuensaajana on julkisoikeudellinen yhteisö, julkisen rahoituksen osuus on 100 % julkisoikeudellisen yhteisön oma rahoitus mukaan luettuna.

Leader-ryhmän puoltamaan hankkeeseen tukea voidaan myöntää enintään 180 000 euroa.

8.2.5.3.6.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.5.3.6.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Tuenhakijoiden valinta: valintakriteerien selkeä käyttö ja dokumentointi, riittämätön aktivointi ja tiedotus, hyvien hankeideoiden ja -toteuttajien niukkuus, määräajat ja niiden noudattamatta jättäminen.

IT-järjestelmät: tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus (jatkuvat kehittämistarpeet).

Maksuhakemukset: tuen käyttö ja kustannusten kohdentaminen ainoastaan tuettuun toimintaan, tukikelpoisuussääntöjen tunteminen, ennakoiden liian myöhäinen kuittaus.

Tuen saaja hankkii käytetyt koneen, laitteen tai välineen siitä huolimatta, että hankintaa ei ole hyväksytty tukipäätöksessä.

Käytetyn koneen, laittaan tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannuksia pystytä arvioimaan riittävällä tavalla.

Komission riskikoodit kohdassa 8.2.5.4.

8.2.5.3.6.9.2. Lieventävät toimet

Tuenhakijoiden valinta: hakemusten ja suunnitelmien laadun parantaminen, valintakriteereiden kirjaaminen HYRRÄ-järjestelmään, tuensaajalle annettavat määräajat, hankkeiden käsittelyajan arviointi, ohjelman toteutuksen suunnittelu, hyvät raportointimahdollisuudet uuden tietojärjestelmän kautta (raportit, seurantatiedot ym.)

IT-järjestelmät: HYRRÄ-tietojärjestelmä ja sen muunneltavuus, koulutus, yhtenäinen käyttöoikeuksien hyväksyminen IAM-sovelluksen kautta.

Maksuhakemukset: osaamisen tason parantaminen ja koulutus, hankkeiden hyvä suunnittelu, rajapintojen selkeys, ennakkojen aikainen kuittaus.

Maksuhakemusten hallinnollisissa tarkastuksissa ja otantatarkastuksissa varmistetaan, että käytettynä hankittu kone, laite tai väline on tukipäätöksen mukainen.

Käytettynä hankittavan koneen, laitteen tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannusten arviointiin liittyvä riski otetaan huomioon asiantuntijan tekemässä arvioinnissa.

8.2.5.3.6.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

8.2.5.3.6.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

8.2.5.3.6.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 20 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitetun pieninfrastruktuurin, myös pienimuotoisen matkailuinfrastruktuurin, määrittely

Pieninfrastruktuurilla tarkoitetaan tässä toimenpiteessä pienimuotoista maaseutualueiden infrastruktuurin perustamis- tai parantamistoimia. Alueellisesti investoinnin toimet tai hyöty eivät kohdistu LAU 2-tason aluetta (NUTS 5) suuremmalle alueelle. Tämä taso vastaa yleensä kunnan käsitettä. Yleishyödyllisten investointien osalta tukikelpoiset kustannukset eivät saa ylittää 1 milj. euroa.

Käytettyjen koneiden, laitteiden ja välineiden hankkimista koskevat tukiedellytykset on kuvattu luvussa 8.1.

Tarvittaessa erityinen poikkeus, jolla sallitaan investoinnit laajakaistaan ja uusiutuvaan energiaan, niin että myös suurempia infrastruktuureja voidaan tukea

Tiedot delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun lisäajan soveltamisesta

Delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 13 artiklan c alakohdassa tarkoitetut energiatehokkuutta koskevat vähimmäisstandardit

Tiedot [DA RD - C(2014)1460] 13 artiklan e alakohdassa tarkoitettujen kynnysten määrittely

8.2.5.4. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.5.4.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Riskinä toimenpiteen toteutuksessa voidaan nähdä se, että kilpailutus- ja hankintamenettelyitä ei tunneta riittävästi. Kustannusten kohtuullisuuden arviointi ja dokumentointi kustannusten arvioinnista voi olla puutteellista. Hankkeen toteuttamisessa riskitekijänä voi olla, että tukikelpoisuussääntöjä ei tunneta tarpeeksi. Riskinä voi myös olla se, että kustannukset eivät kohdistu tuettuun toimintaan. Tarkistus- ja valvontamenettelyjen kohdalla viranomaisten ammattitaidon ylläpitäminen korostuu. Riskinä on tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus sekä jatkuvat kehittämistarpeet. Ennakoiden käyttöön sisältyy riski rahoituksen kokonaistoteutuksesta.

Komission riskikoodit

R4. Kilpailutus- ja hankintamenettelyitä ei tunneta riittävästi

R7. Tukikelpoisuussääntöjen tunteminen. Valintakriteerien käyttö. Riittämätön aktivointi ja tiedotus.

R8. Tietoturvallisuus, tietojärjestelmän toimivuus

R9. Kustannusten kohtuullisuuden arviointi ja puutteellinen dokumentointi. Kustannukset eivät kohdistu tuettuun toimintaan. Ennakoiden liian myöhäinen kuittaus.

Komission riskien syykoodit

RC3. Viranomaisten välinen tiedon vaihto ei toimi hyvin

RC9. Tuen hakijat eivät tunne oikeita menettelyjä maksamishakemuksen yhteydessä

RC9.1. Maksamishakemukset ovat epätäydellisiä

RC10. Kustannusten kohtuullisuuden varmistaminen

RC11. Julkisten hankintasäännösten noudattaminen

RC14. Ei-hyväksyttävät kustannukset

RC15. Sähköisen asioinnin yhteydessä tietoturvariski

8.2.5.4.2. Hillitsemistoimenpiteet

Ohjelman toteutusta on suunniteltu kokonaisvaltaisesti, laajasti osallistamalla niin kansallisella kuin alueellisella ja paikallisella tasolla. Rahoitusmahdollisuuksista sekä niiden ehdoista tehdään avointa tiedotusta potentiaalisille tuen saajille. Hankkeiden kohderyhmien todellisia tarpeita selvitetään ja

mahdollistetaan uudet toteutustavat. Eri käyttäjäryhmille annetaan koulutusta siirryttäessä uuden sähköisen järjestelmän käyttöön. Mahdollistetaan sekä sähköinen, että manuaalinen asiointi viranomaisen kanssa.

Tuensaajien valinnassa riskiä vähentää hakemusten vertailu tai pisteytysjärjestelmä valintakriteerien pohjalta. Menettely käsitellään ohjelman seurantakomiteassa ja sisällytetään sähköiseen tietojenkäsittelyjärjestelmään. Hakemusten laatua ja määräaikojen noudattamista kehitetään viestinnällä ja hakijoille suunnatulla koulutuksella.

Viranomainen antaa hankkeiden käsittelyajasta hakijalle arvion. Päätöksen perustelut tallennetaan ja dokumentointi varmistetaan. Tietojärjestelmän varmenteet, sähköiset tarkistuslistat ja liitteiden tallentaminen järjestelmään mahdollistavat säännönmukaisen laadunvarmistuksen, sekä tuki- että maksupäätösten osalta. Laadunvalvontaa tehdään säännöllisesti.

Kilpailutus- ja hankintamenettelyjen osalta riskiä vähennetään ohjeistuksen ja koulutuksen avulla, niin viranomaisten kuin tuensaajien osalta. Noudatetut hankintamenettelyt tulee perustella ja dokumentoida selkeästi. Kustannusten kohtuullisuuden arviointiin liittyviä mahdollisia riskejä pienennetään ohjeistuksella ja koulutuksella. Tarkistus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Hallinnon ohjaus- ja valvontakäynnit sekä hankkeiden hallinnolliset tarkastukset varmistavat toteutuksen tasapuolisuuden ja laadun koko ohjelma-alueella. Tietotekniikan osalta järjestelmää rakennettaessa muunneltavuus on otettu huomioon.

Maksuhakemuksiin liittyvää osaamisen tasoa parannetaan ja annetaan tarvittavaa koulutusta. Hankkeiden hyvä suunnittelu helpottaa myös maksun hakemista. Ennakoihin liittyvä riski hallitaan koulutuksen, tiedotuksen ja selkeän ohjeistuksen avulla. Rajapintojen selkeys ja päällekkäisen toiminnan karsiminen on otettu huomioon ohjelman valmistelussa ja vuoropuhelua eri rahoittajaviranomaisten kesken käydään säännöllisesti tukijärjestelmien yhteensovittamiseksi ja päällekkäisen rahoituksen estämiseksi. Tietoturvallisuuteen liittyvät riskit huomioidaan asianomaisissa yhteyksissä.

Komission riskien estämiskoodit

CPA1 Hankekäsittelijöitä koulutetaan tehokkaasti ja säännöllisesti

Ohjeistus pidetään ajan tasalla

CPA2. Tehostetaan tiedotusta potentiaalisten hakijoiden aktivoimiseksi, koulutus ja neuvonta ovat aktiivista

CPA3. Parannetaan tiedon ja ohjeiden saatavuutta esim. internetsivuilla, koulutetaan sähköisen asioinnin käyttöä. Hanketoimijoita koulutetaan menettelyistä, hyväksyttävistä kustannuksista, sähköisestä järjestelmästä ja tietoturvasta. Ennakon käytöstä ja kuittaamisesta koulutetaan.

CPA4. Tietojärjestelmä ohjaa päätöksentekoa ja dokumentointia. Valintakriteerit ja –menettely sisällytetään tieto- ja seurantajärjestelmään siten, että sen käyttö on pakollista ja läpinäkyvää. Sähköinen asiointi vähentää inhimillisten virheiden mahdollisuutta käsittelyn eri vaiheissa.

CPA5. Yksinkertaistetut kustannusmenettelyt otetaan käyttöön.

CPA6. Parannetaan sisäisiä valvonta ja koordinointijärjestelmiä. Hallinnollisilla tarkastuksilla varmistetaan, että kaikilla alueilla noudatetaan oikeita menettelyjä ja niitä kehitetään.

8.2.5.4.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen maaseudun palveluiden ja viihtyvyyden parantamiseksi.

Toimenpiteet ovat toteutettavissa ja valvottavissa asetusten mukaisesti ja niiden valmistelussa on huomioitu yhteensovitus ohjelman muiden toimenpiteiden sekä muiden rahastojen kanssa.

8.2.5.5. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

Toimenpiteessä myönnettävän tuen perusteena on hankkeen suunnitelmassa ilmoitettu tarve ja tarkistettu arvio kohtuullisista tukikelpoisista kustannuksista. Tuen enimmäismäärä suhteessa hyväksyttäviin kustannuksiin määräytyy asetuksessa 1305/2013 ja kansallisen lainsäädännön mukaan (laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 ja valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta 1174/2014).

8.2.5.6. Toimenpiteeseen liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 20 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitetun pieninfrastruktuurin, myös pienimuotoisen matkailuinfrastruktuurin, määrittely

Pieninfrastruktuurilla tarkoitetaan tässä toimenpiteessä pienimuotoista maaseutualueiden infrastruktuurin perustamis- tai parantamistoimia. Alueellisesti investoinnin toimet tai hyöty eivät kohdistu LAU 2-tason aluetta (NUTS 5) suuremmalle alueelle. Tämä taso vastaa yleensä kunnan käsitettä. Laajakaistayhteyksien parantamiseen liittyvissä investoinneissa (alatoimenpide 7.3.) euromääräisesti pieninfrastruktuurin määrittelyssä käytetään 663/2014 maaseutualueiden suuntaviivojen määrittelyä (tukikelpoiset kustannukset eivät saa ylittää 2 milj. euroa). Muiden yleishyödyllisten investointien osalta tukikelpoiset kustannukset eivät saa ylittää 1 milj. euroa.

Tarvittaessa erityinen poikkeus, jolla sallitaan investoinnit laajakaistaan ja uusiutuvaan energiaan, niin että myös suurempia infrastruktuureja voidaan tukea

Tuetaan vain pienimuotoista infrastruktuuria.

Tiedot delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun lisäajan soveltamisesta

Energiaa kuluttavissa tai energiantuotantoa koskevissa investoinneissa on noudatettava energiatehokkuutta koskevia vähimmäisvaatimuksia. Uudis- ja korjausrakentamisinvestoinneissa noudatetaan kulloinkin voimassa olevia rakentamismääräyksiä ja energiatehokkuutta koskevia vähimmäisvaatimuksia kustannustehokkuus sekä terveyteen liittyvät seikat huomioon ottaen. Rakennuksilla on energiatehokkuusluokat ja rakennuksilta vaaditaan energiatodistus kansallisen lainsäädännön sitä edellyttäessä. Lisäksi suositaan uusiutuvilla energialähteillä tuotettua sähköä ja lämpöä. Koneilla, laitteilla ja kalustolla on energiatehokkuusluokat. Pääsääntöisesti investoinneissa tulee suosia parhaaseen

energiatehokkuusluokkaan kuuluvia koneita ja laitteita.

Tuettavissa investoinneissa, jotka kohdentuvat sähköntuotantoon biomassasta, pääosa tuotetusta energiasta tulee käyttää hyödyksi lämpöenergia mukaan lukien. Vähimmäisvaatimuksena on, että lämpöenergian hyötykäytön osuus on vähintään 10 % riippuen sähköntuotannon määrästä.

Delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 13 artiklan c alakohdassa tarkoitetut energiatehokkuutta koskevat vähimmäisstandardit

Investointeja ja hankkeita, jotka kohdistuvat biopolttoaineiden tai bionesteiden tuotantoon, voidaan tukea vain, jos tuotanto täyttää direktiiviin 2009/28/EC perustuvassa biopolttoaineista ja bionesteistä annetussa laissa (393/2013) säädetyt kestävyyskriteerit. Kestävyyskriteereitä koskevissa asioissa Suomessa toimivaltainen viranomainen on Energiavirasto: http://www.energiavirasto.fi/kestavyyskriteerit. Bioenergian tuotannossa käytettävien vilja-, sokeri- ja öljykasvien enimmäisosuuksien osalta noudatetaan kulloinkin voimassa olevia EU-säädöksiä.

Asetuksen (EY) N:o 1305/2013 mahdollistamassa yrityskokoluokassa ei Suomessa ole käytännössä mahdollisuuksia harjoittaa yksistään viljaan ja muihin tärkkelyspitoisiin kasveihin tai sokeri- ja öljykasveihin perustuvaa biopolttoaineiden, bionesteiden tai muun bioenergian tuotantoa kaupallisesti kannattavalla tavalla ja kaupallisessa mittakaavassa. Suomen pinta-alasta ¾ on metsien peitossa ja siten merkittävin bioenergian tuotannon potentiaali on puuraaka-aineen hyödyntämisessä.

Ruoka- ja rehukasveja käytetään Suomessa toistaiseksi hyvin vähän energian tuotantoon. Maatiloilla viljaa käytetään energiatarkoituksiin ainoastaan 0,1 % kotimaisesta käytöstä. Suomessa viljeltävistä öljykasveista rypsi ja rapsi käytetään elintarviketeollisuudessa. Rypsin viljelyala on noin 83 000 ha ja rapsin noin 10 000 ha. Kotimainen elintarviketeollisuus käyttää rypsiä ja rapsia huomattavasti enemmän kuin sitä Suomessa tuotetaan. Nykyisillä rypsin ja rapsin viljelypinta-aloilla saavutettava biodieseltuotannon lisäys olisi marginaalinen liikennepolttonesteiden kokonaiskäyttöön ja biodieseltarpeeseen verrattuna. Sokerin kulutus Suomessa on noin 200 000 tonnia vuosittain. Sokerin omavaraisuusaste on laskenut alle 50 %:iin. Huomattava osuus sokerista tuodaan ulkomailta. Maissia Suomessa viljeltiin vuonna 2013 yhteensä vain noin 320 ha peltoalalla rehuksi ja tuorekäyttöön. Tämä on noin 0,01 % käytössä olevasta peltoalasta.

Ruoka- ja rehukasveja voidaan käyttää bioenergian (kuten biokaasun) tuotantoon vain rajoitetusti. Kansallisen energia- ja ilmastostrategian (2013) mukaan Suomessa maatalouspohjaisen biomassan energiakäytön edistämisessä ja kehittämisessä painopiste on muissa kuin ravinnoksi käytettävissä biomassoissa. Tämä linjaus ei tue ruuaksi tai rehuksi kelpaavien kasvien käyttämistä energiaksi ja pääpaino uusiutuvan energian raaka-aineissa on muissa biomassoissa kuten jätteissä, tähteissä ja lignoselluloosassa. Toistaiseksi biopolttoaineiden ja -nesteiden tuotanto Suomessa perustuu valtaosin tuontiraaka-aineisiin ja jossain määrin kotimaisiin jäte- ja tähderaaka-aineisiin. Tämän vuoksi voidaan arvioida, ettei biopolttoaineiden tuotannolla ole ollut vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen, vesivaroihin, veden laatuun ja maaperän laatuun. Tuontiraaka-aineisiin perustuva uusiutuvan energian tuotanto ei taas toteuttaisi maaseudun kehittämisen aluelähtöisiä tavoitteita. Vastuullisen ja ympäristöystävällisen energiantuotannon edistämiseksi ruoka- ja rehukäyttöön kelpaamattomia eriä, surkastuneita siemeniä ja rikkakasvien siemeniä sekä peltokasvien jalostusprosesseista saatavia elintarviketeollisuuden sivutuotteita kuten viljansiementen kuorta sekä muuta tähdemateriaalia voidaan sen sijaan hyödyntää esimerkiksi biopolttolaitoksissa uusiutuvan energian tuotantoon ja edistää vähähiilistä taloutta sekä integroida kestävän kehityksen taloudellinen ulottuvuus ympäristönhyötyihin.

Tiedot [DA RD - C(2014)1460] 13 artiklan e alakohdassa tarkoitettujen kynnysten määrittely

Investointeja, jotka kohdistuvat biopolttoaineiden tai bionesteiden tuotantoon, voidaan tukea vain, jos tuotanto täyttää biopolttoaineista ja bionesteistä annetussa laissa (393/2013) säädetyt kestävyyskriteerit. Bioenergian tuotannossa käytettävien vilja-, sokeri- ja öljykasvien enimmäisosuuksien osalta noudatetaan kulloinkin voimassa olevia EU-säädöksiä.

Maaseudun kehittämisasetuksen mahdollistamassa yrityskokoluokassa ei Suomessa ole käytännössä mahdollisuuksia harjoittaa yksistään viljaan ja muihin tärkkelyspitoisiin kasveihin tai sokeri- ja öljykasveihin perustuvaa biopolttoaineiden, bionesteiden tai muun bioenergian tuotantoa kaupallisesti kannattavalla tavalla ja kaupallisessa mittakaavassa. Suomen pinta-alasta ¾ on metsien peitossa ja siten merkittävin bioenergian tuotannon potentiaali on puuraaka-aineen hyödyntämisessä.

Ruoka- ja rehukasveja käytetään Suomessa toistaiseksi hyvin vähän energian tuotantoon. Maatiloilla viljaa käytetään energiatarkoituksiin ainoastaan 0,1 % kotimaisesta käytöstä. Suomessa viljeltävistä öljykasveista rypsi ja rapsi käytetään elintarviketeollisuudessa. Rypsin viljelyala on noin 83 000 ha ja rapsin noin 10 000 ha. Kotimainen elintarviketeollisuus käyttää rypsiä ja rapsia huomattavasti enemmän kuin sitä Suomessa tuotetaan. Nykyisillä rypsin ja rapsin viljelypinta-aloilla saavutettava biodieseltuotannon lisäys olisi marginaalinen liikennepolttonesteiden kokonaiskäyttöön ja biodieseltarpeeseen verrattuna. Sokerin kulutus Suomessa on noin 200 000 tonnia vuosittain. Sokerin omavaraisuusaste on laskenut alle 50 %:iin. Huomattava osuus sokerista tuodaan ulkomailta. Maissia Suomessa viljeltiin vuonna 2013 yhteensä vain noin 320 ha peltoalalla rehuksi ja tuorekäyttöön. Tämä on noin 0,01 % käytössä olevasta peltoalasta.

Ruoka- ja rehukasveja voidaan käyttää bioenergian (kuten biokaasun) tuotantoon vain rajoitetusti. Kansallisen energia- ja ilmastostrategian (2013) mukaan Suomessa maatalouspohjaisen biomassan energiakäytön edistämisessä ja kehittämisessä painopiste on muissa kuin ravinnoksi käytettävissä biomassoissa. Tämä linjaus ei tue ruuaksi tai rehuksi kelpaavien kasvien käyttämistä energiaksi ja pääpaino uusiutuvan energian raaka-aineissa on muissa biomassoissa kuten jätteissä, tähteissä ja lignoselluloosassa. Toistaiseksi biopolttoaineiden ja -nesteiden tuotanto Suomessa perustuu valtaosin tuontiraaka-aineisiin ja jossain määrin kotimaisiin jäte- ja tähderaaka-aineisiin. Tämän vuoksi voidaan arvioida, ettei biopolttoaineiden tuotannolla ole ollut vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen, vesivaroihin, veden laatuun ja maaperän laatuun. Tuontiraaka-aineisiin perustuva uusiutuvan energian tuotanto ei taas toteuttaisi maaseudun kehittämisen aluelähtöisiä tavoitteita. Vastuullisen ja ympäristöystävällisen energiantuotannon edistämiseksi ruoka- ja rehukäyttöön kelpaamattomia eriä, surkastuneita siemeniä ja rikkakasvien siemeniä sekä peltokasvien jalostusprosesseista saatavia elintarviketeollisuuden sivutuotteita kuten viljansiementen kuorta sekä muuta tähdemateriaalia voidaan sen sijaan hyödyntää esimerkiksi biopolttolaitoksissa uusiutuvan energian tuotantoon ja edistää vähähiilistä taloutta sekä integroida kestävän kehityksen taloudellinen ulottuvuus ympäristönhyötyihin.

8.2.5.7. Muut tärkeät huomiot, jotka ovat toimenpiteen ymmärtämisen ja täytäntöönpanon kannalta olennaisia

(EU) N:o 1305/2013 20 artiklan kohdan 3 mukaisesti kehittämistoimia rahoitetaan alueellisten maaseudun kehittämissuunnitelmien, paikallisten maaseudun kehittämisstrategioiden sekä muiden yhdessä laadittujen suunnitelmien, kuten kylien kehittämissuunnitelmien mukaisesti, jos sellaisia on olemassa.

Yhteys kansallisiin ja muihin EU:n rahoittamiin toimiin

Yhteensovitus toimenpiteen toimien osalta tehdään alueellisella tasolla. Alueellinen koordinaatio koskee erityisesti ESR-ohjelman ja maaseuturahaston hankkeiden yhteensovitusta. Toimenpidettä voidaan toteuttaa paikallisesti (Leader), alueellisesti, alueiden välisenä, valtakunnallisena ja kansainvälisenä (Leader).

Yhteensovitus toimenpiteen toimien osalta tehdään alueellisella tasolla. Alueellinen koordinaatio koskee erityisesti ESR-ohjelman ja maaseuturahaston hankkeiden yhteensovitusta.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA) sovelletaan kansallisen lainsäädännön mukaan investointeihin, joista saattaa aiheutua haitallisia ympäristövaikutuksia.

8.2.6. M10 – Maatalouden ympäristö ja ilmasto (28 artikla)

8.2.6.1. Oikeusperusta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 artikla 28 ja liite II.

Komission asetuksen (EU) N:o 807/2014 artiklat 7, 8, 9, 14, 15 ja 16

Komission asetuksen (EU) N:o 808/2014 artiklat 9, 10, 11 ja liite I

8.2.6.2. Yleinen kuvaus toimenpiteestä, mukaan lukien sen toimenpidelogiikka ja miten sillä edistetään kohdealoja ja monialaisia tavoitteita

Ympäristö-ilmastotoimenpiteellä eli ympäristökorvauksilla edistetään vesienhoidon toimenpideohjelmassa ja alueellisissa vesienhoitosuunnitelmissa sekä Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön toimintaohjelmassa 2013-2020 tunnistettuja maatalouden vesiensuojelua ja luonnon monimuotoisuuden ylläpitoa koskevia tarpeita. Siten toimenpide edistää osaltaan maatalousvaikutteiseen luontoon liittyviä Suomen luonnon monimuotoisuuden toimintaohjelman toimenpide-esityksiä nro 8, 9, 19, 34,54, 55, 59, 60, 66, 68, 82 ja 86 sekä sisältää kattavasti vesienhoidon toteutusohjelman mukaisia ja tulevalle vesienhoidon suunnittelukaudelle maatalouteen esitettäviä lisätoimenpiteitä. Toimenpide edistää myös Suomen Natura-alueita koskevan ensisijaisuussuunnitelman tavoitteita maatalousluonnon luontotyyppien tilan parantamiseksi (suunnitelman luvut G.1.b, c, d). Toimenpide edistää osaltaan Suomen tavoitteita kasvihuonekaasupäästöjen hillinnässä, joista on sovittu EU:n päästökaupan ulkopuolisia aloja koskevassa taakanjakopäätöksessä (N:o 406/2009/EY) ja siihen pohjautuvassa kansallisessa taakanjakopäätöksessä, jossa maatalouden osuudeksi sovittiin 15 % päästövähennys vuoteen 2020 mennessä, sekä ammoniakkipäästöjen vähentämiseksi maataloussektorilla toteuttaen direktiivin 2001/81/EY (päästökattodirektiivi) sisältämiä ammoniakin päästövähennyssitoumuksia, jotka edellyttävät ammoniakkipäästökatoksi 31 kilotonnia vuodessa (artikla 4 ja liite 1). Lisäksi edistetään kansallisten geenivaraohjelmien tavoitteita, jotka sisältyvät myös Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön toimintaohjelman toimenpide-esitykseen nro 86. Toimien liittyminen luvussa 4.2 kuvattuihin tarpeisiin on esitetty taulukossa M10.1. Ympäristökorvauksen toimia kohdennetaan alueellisesti sekä tila- ja lohkokohtaisesti. Kohdentamistarve on tuotu esille useimmissa aiheeseen liittyvissä strategioissa ja toimintaohjelmissa, esimerkiksi Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön toimintaohjelman toimenpide-esityksissä nro 9 ja 64.

Ympäristökorvausjärjestelmä koostuu ympäristöllisesti kestävään peltoviljelyyn tähtäävästä ympäristösitoumuksen toimenpidekokonaisuudesta sekä maatalouden vesiensuojelua, maatalousluonnon monimuotoisuutta ja geneettistä monimuotoisuutta edistävistä erillisistä ympäristösopimuksista ja geenipankkisäilytystoimista. Ympäristösitoumuksen kokonaisuus koostuu ravinteiden tasapainoisen käytön tilakohtaisesta toimesta sekä valinnaisista lohkokohtaisista toimista. Ympäristösitoumuksen lohkokohtaisiin toimiin sitoutuminen edellyttää, että tuensaaja toteuttaa ravinteiden tasapainoisen käytön tilakohtaista toimea. Tilakohtaisen toimen vähimmäisvaatimuksena noudatetaan typen ja fosforin käytölle määriteltyjä taulukkoarvoja. Näin jatketaan aiemmilla ohjelmakausilla ympäristötuen toimenpiteenä laajamittaisesti toteutettua ravinteiden käytön säätelyä, mikä ylläpitää aiempien ohjelmakausien toimenpiteillä saavutettuja vaikutuksia. Tilakohtainen toimi on korvattavilta vaatimuksiltaan aiempaa rajatummin kohdistettu tilan tekemän ympäristötyön koordinointiin ja neuvonnassa hyödynnettävän tietoaineiston ylläpitoon. Sen avulla

varmistetaan, että tilakohtaisessa neuvonnassa kaikilla tiloilla on neuvojalla käytettävissä neuvonnan toteuttamisen ja sen vaikuttavuuden kannalta keskeiset ajantasaiset tiedot ja varmistetaan, että viljelijä on toimen suunnittelu- ja koulutusvelvoitteiden kautta perehtynyt tilansa keskeisiin ympäristöön vaikuttaviin tekijöihin. Monimuotoisuustavoitteet toteutetaan lohkokohtaisten toimien kautta ja kasvinsuojelun toteuttamiseen kohdistetaan ehtoja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevien vähimmäisvaatimusten kautta. Sitoumuksen lohkokohtaiset toimet tarjoavat mahdollisuuksia lannan levittämiseksi laajemmalle sekä lohkokohtaisia vesiensuojelutoimia. Tilakohtaisen toimen aiempaa alhaisempi korvaustaso mahdollistaa vaikuttavien lohkokohtaisten toimien laajamittaisen toteuttamisen ja kannustaa tiloja valitsemaan kohdennettuja lohkokohtaisia toimia.

Ympäristösitoumus koostuu seuraavista toimista:

Tilakohtaiset toimet:

- Ravinteiden tasapainoinen käyttö; sisältää suojakaistavaatimuksen

Lohkokohtaiset toimet:

- Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen
- Lietelannan sijoittaminen peltoon
- Valumavesien hallinta
- Ympäristönhoitonurmet
- Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys
- Orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla
- Peltoluonnon monimuotoisuus
- Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu

Ympäristösitoumus on viisivuotinen. Sitoumus voidaan tehdä peltoalasta, joka on korvauskelpoinen luvussa 8.1 kuvatulla tavalla. Sitoumuksen vähimmäispinta-ala on viisi hehtaaria, puutarhakasveja kasvattavalla tilalla kuitenkin yksi hehtaari. Tavoitteena on, että sitoumusten piiriin saadaan 90 % korvauskelpoisesta peltopinta-alasta. Sitoumuksen lähtökohtana oleva koko tilaa koskeva toimi tähtää ravinteiden tasapainoiseen käyttöön ja suunnitelmalliseen viljelyyn. Sitoumuksen valinnaisilla lohkokohtaisilla toimilla toteutetaan kohdennetusti vesiensuojelua ja maan rakennetta edistäviä, kasvihuonekaasupäästöjä vähentäviä ja/tai peltoluonnon monimuotoisuutta edistäviä toimenpiteitä peltomaalla. Sitoutumisen yhteydessä tuensaaja voi valita yhden tai useamman lohkokohtaisen toimen, joita toteutetaan sitoumuskauden aikana ottaen kuitenkin huomioon asetuksen (EU) N:o 1305/2013 liitteessä II esitetyt enimmäiskorvaustasot. Puutarhakasvien viljelyalalle voi valita vain yhden puutarhakasveja koskevan toimen (orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla tai puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu). Sitoumukseen valitun lohkokohtaisen toimen sijainti ja vuosittainen ala ei ole sitoumuskauden aikana pysyvä, ellei sitä kyseisessä lohkokohtaisessa toimessa erikseen edellytetä. Lohkokohtaisen toimen vuosittainen toteutusala voi siten vaihdella lohkokohtaisissa toimissa kuvattujen edellytysten mukaisesti. Tämä mahdollistaa toimien tarkoituksenmukaisen käytön suhteessa tilan tuotannon vaihteluun, viljelykiertoon ja mahdollistaa kasvitautiriskien hallinnan sekä sopeutumisen eri vuosien erilaisiin luonnonolosuhteisiin. Lohkokohtaisesta toimessa maksetaan vuosittainen korvaus vain ilmoitetulle korvauskelpoiselle toteutusalalle. Talviaikaisen kasvipeitteisyyden lohkokohtaisessa toimessa maksuperusteena on talviaikaisen kasvipeitteisyyden osuus tilan korvauskelpoisesta alasta.

Lohkokohtaiset toimet on määritelty toteutettavaksi kohteissa, joissa ne ovat tarpeellisia ja vaikuttavia. Toimen ehdot määrittelevät minkälaisella lohkolla kutakin toimea voidaan toteuttaa ja korvausta maksaa.

Osaa lohkokohtaisista toimista voidaan toteuttaa vain puutarhakasvien viljelyssä. Osan soveltamista on kohdennettu lohkon ominaisuuksiin liittyvien ympäristöllisten perusteiden kuten maalajin tai sijainnin perusteella. Osa lohkokohtaisista toimista voidaan toteuttaa monenlaisilla lohkoilla, mutta niiden tilakohtaista maksimialaa tai ajallista kestoa on rajoitettu toimen tarkoituksenmukaisen kohdentumisen ohjaamiseksi.

Toimessa ympäristönhoitonurmet ja peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys kohdentamista tehdään myös alueellisesti. Ympäristönhoitonurmiin kuuluvat monivuotiset ympäristönurmet kohdennetaan happamien sulfaattimaisen lohkojen osalta Sirppujoen valuma-alueen ja Liminganlahteen laskevien jokien valuma-alueiden väliselle rannikon läheiselle alueelle kyseiset valuma-alueet mukaan lukien. Itämeren varhaisten vaiheiden seurauksena syntyneet happamat sulfaattimaat ovat keskittyneet pääasiassa tälle alueelle. Ympäristönhoitonurmiin kuuluvat suojavyöhykkeet ja luonnonhoitopeltonurmet kohdennetaan alueellisesti siten, että ne painottuvat maan eteläosiin alueelle, jossa yksivuotisten kasvien viljely on valitsevaa, eroosioherkän peltomaan eli savimaan osuus peltoalasta on korkea (keskimäärin yli 50 %) ja valuma-alueiden pintavesien ekologinen tila on suurelta osin hyvää heikommassa tilassa. Lisäksi aluerajauksessa on kiinnitetty huomiota maan eteläosan yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeisiin alueisiin. Rannikon saaret ovat mukana kohdentamisalueessa rannikkovesien tilan perusteella. Aluerajaus mukailee kuntarajoja hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Suojavyöhykkeiden ja luonnonhoitopeltonurmien kohdentamisalueesta on esitetty kartta kyseisen toimen kohdalla.

Peltojen talviaikaisen kasvipeitteisyyden toimi kohdennetaan alueellisesti siten, että kohdentamisalueella toimi on ehdoiltaan vaativampi ja vaikuttavampi. Aluerajaus noudattelee suojavyöhykkeiden ja luonnonhoitopeltonurmien kohdentamisaluetta ja sen muodostamisen perusteet ovat pääosin samat, mutta alue ulottuu rannikolla pohjoisemmaksi alueille, joilla valuma-alueiden vesien tila on suurelta osin hyvää heikommassa tilassa. Myös pohjoisemmalla rannikkoalueella on korostunut tarve vähentää kasvukauden ulkopuolista huuhtoumaa, mutta alue ei ole eroosioherkkää maaperää. Sen sijaan tällä alueella on runsaasti eloperäisiä maita ja niiden maanmuokkaamisen vähentämisellä voidaan hillitä myös kasvihuonekaasupäästöjä. Suomenlahden, Saaristomeren, Selkämeren ja osin myös Perämeren saaret ovat mukana kohdentamisalueessa rannikkovesien tilan perusteella. Suomen peltoalasta noin 70 % sijaitsee peltojen talviaikaisen kasvipeitteisyyden kohdentamisalueella. Aluerajaus mukailee kuntarajoja hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Peltojen talviaikaisen kasvipeitteisyyden kohdentamisalueen rajaus on esitetty kyseisen toimen kohdalla.

Seuraavassa on lueteltu lohkokohtaisten toimien kohdentamisen periaatteet, jotka on kuvattu tarkemmin toimikohtaisissa kuvauksissa.

- Lietelannan sijoittaminen peltoon: Vesiensuojelu- ja ilmastotoimenpide, joka myös vähentää ammoniakkipäästöjä. Toimea voidaan toteuttaa korvauskelpoisilla pelloilla koko maassa. Tehostaa kasvinviljelytilojen ja kotieläintilojen välistä yhteistyötä.
- Ravinteiden ja orgaanisen aineksen kierrättäminen: Ravinteiden kierrätystä ja maaperän kasvukuntoa edistävä vesiensuojelu- ja ilmastotoimenpide, jota voidaan toteuttaa korvauskelpoisilla pelloilla koko maassa. Tehostaa kasvinviljelytilojen ja kotieläintilojen välistä yhteistyötä.
- Valumavesien hallinta: Vesiensuojelu- ja ilmastotoimenpide, joka kohdennetaan happamiksi sulfaattimaiksi todetuille pelloille, jotka sijaitsevat Sirppujoen valuma-alueen ja Liminganlahteen laskevien jokien valuma-alueiden välisellä alueella kyseiset valuma-alueet mukaan lukien sekä koko maassa peltolohkoilla, joiden maalaji on eloperäinen.
- Ympäristönhoitonurmet: Vesiensuojelu- ja ilmastotoimenpide sekä luonnon monimuotoisuustoimenpide. Suojavyöhykkeet voidaan toteuttaa vesistöjen ja valtaojien varsilla olevilla pelloilla sekä pohjavesialueiden ja Natura 2000- alueiden pelloilla. Lisäksi mahdollistetaan

kohdentamisalueen rannikon kuntien saaristoksi luettavilla osa-alueilla suojavyöhykkeen perustaminen kaikille ympäristökorvauksissa korvauskelpoisille peltolohkoille. Toimen korvaus on eri suuruinen kohdentamisalueella ja muulla alueella. Monivuotiset ympäristönurmet voidaan toteuttaa happamiksi sulfaattimaiksi todetuilla pelloilla, jotka sijaitsevat Sirppujoen valuma-alueen ja Liminganlahteen laskevien jokien valuma-alueiden välisellä alueella kyseiset valuma-alueet mukaan lukien sekä koko maassa turve- ja multamaalla tai pohjavesialueella sijaitsevalla pellolla. Luonnonhoitopeltonurmia voidaan toteuttaa koko maassa, mutta Etelä-Suomeen rajoittuvalle kohdentamisalueella korvaustaso on korkeampi. Ympäristönhoitonurmista ei voida maksaa korvausta tiloille, jotka on vapautettu viherryttämistuen ekologisen alan vaatimuksesta, koska tilan peltoalasta on 75 % nurmea tai kesantoa. Luonnonhoitopeltonurmesta maksetaan korvausta enintään 20 %:lle tilan korvauskelpoisesta peltoalasta kohdentamisalueella ja enintään 5 %:lle muulla alueella. Tällöin luonnonhoitopeltonurmia ja monimuotoisuuspeltoja voi olla tilan korvauskelpoisesta peltoalasta yhteensä enintään 20 % kohdentamisalueella ja 15 % muulla alueella.

- Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys: Vesiensuojelu-, ilmasto ja maaperätoimenpide, joka kohdennetaan talviaikaisen kasvipeitteisyyden kohdentamisalueen rajauksen mukaan. Kohdentamisalueella tukeen oikeutetun kasvipeitteisyyden määrä porrastetaan seuraavasti: 20, 40, 60 tai 80 % tilan korvauskelpoisesta peltoalasta. Kohdentamisalueen ulkopuolella porrastukset ovat 20, 40 tai 60 %. Kohdentamisalueella kevennetty muokkaus voi täyttää kasvipeitteisyysehtoa vain 20 %:iin asti ja korkeammat prosenttirajat tulee täyttää aidolla kasvipeitteellä. Muulla alueella kasvipeitteisyyden voi toteuttaa kevennetyllä muokkauksella. Korvausta ei makseta peltoalasta, joka on talviaikaan peitteisenä jonkin muun ympäristösitoumuksen tai aiemman ympäristötukijärjestelmän toimenpiteen perusteella. Toimesta ei makseta tiloille, jotka on vapautettu viherryttämistuen viljelyn monipuolistamisvaatimuksesta tai ekologisen alan vaatimuksesta, koska tilan peltoalasta on 75 % nurmea tai kesantoa.
- Katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla: Vesiensuojelutoimenpide, joka on kohdennettu puutarhakasvialoille ja siemenperuna-alalle koko maassa.
- Peltoluonnon monimuotoisuus: Luonnon monimuotoisuus-, maaperä- ja vesiensuojelutoimenpide, jota voidaan toteuttaa koko maassa. Viherlannoitusnurmista maksetaan vain tavanomaisesti viljeleville tiloille, koska viherlannoitusnurmet kuuluvat luonnonmukaisessa tuotannossa noudatettavan viljelykierron periaatteisiin. Monimuotoisuuspeltoja voi olla enintään 15 % tilan korvauskelpoisesta peltoalasta. Saneerauskasveista voidaan maksaa tilalle, jolla on viljelykierrossa peruna-, sokerijuurikas- tai avomaan puutarhakasveja. Saneerauskasveja voi viljellä enintään kaksi vuotta samalla kasvulohkolla.
- Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu: Luonnon monimuotoisuustoimenpide, joka kohdennetaan valitun torjuntamenetelmän perusteella sille soveltuville puutarhakasvien aloille. Luonnonmukaiseen tuotantoon sitoutunut tila ei voi valita toimea, eikä sitä voi valita kumina-alalle.

Valtaosa ohjelmakaudella 2007–2013 erityistukisopimuksena olleista toimenpiteistä, siirtyy toteutettavaksi ohjelmakaudella 2014–2020 sitoumuksen lohkokohtaisina toimina. Sopimuksissa olevan muutoslausekkeen vuoksi voimassa oleva erityistukisopimus siirtyy osaksi ohjelmakauden 2014–2020 mukaista sitoumusta. Erityistukisopimukset on tehty kohdekohtaisen harkinnan perusteella ja ne otetaan huomioon kohdentamisvaatimuksia täyttävinä aloina myös ohjelmakaudella 2014–2020. Toimenpiteen toteutusta voidaan jatkaa ja ympäristökorvausta maksaa aiemmalle sopimusalalle, vaikka se siirtyy osaksi ympäristökorvaussitoumusta. Ympäristökorvausten toimien toteutuksesta tilanteessa, jossa peltoalaa joudutaan muuttamaan pysyväksi nurmeksi, annetaan erilliset ohjeet.

Samanlaiseen ympäristötavoitteeseen tähtäävien lohkokohtaisten toimien tilakohtaista enimmäismäärää

voidaan rajata. Sitoumuskauden aikana voidaan erillisen menettelytavan perusteella rajata lohkokohtaisen toimen enimmäisosuutta tilan korvauskelpoisesta alasta käytettävissä olevien varojen mukaan. Sitoumukseen valittuja lohkokohtaisia toimia ja niiden määrää voidaan mukauttaa ympäristöllisistä syistä sitoumuksen vahvistamiseksi ja toimien kohdentamiseksi tilatasolla maaseutuohjelman neuvontatoimenpiteen kautta neuvojan suosituksen perusteella ja ympäristökorvausjärjestelmän varojen mukaan.

Viisivuotisen sitoumuskauden jälkeen sitoumusta voidaan tuensaajan hakemuksesta jatkaa vuosi kerrallaan luvussa 8.1 kuvatulla tavalla. Sitoumusta jatkettaessa tuensaaja voi luopua aiemmin valitsemistaan lohkokohtaisista toimista. Tuensaaja voi jättää jatkositoumuksen hakematta ilman päättyvään viisivuotiseen sitoumukseen kohdistuvaa takaisinperintää.

Ympäristösopimukset koostuvat seuraavista toimista:

- Kosteikkojen hoito
- Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito
- Kurki-, hanhi- ja joutsenpellot
- Alkuperäisrotujen kasvattaminen

Ympäristösopimukset ovat sitoumuksesta erillisiä viisivuotisia toimia. Niiden tekeminen ei edellytä ympäristösitoumuksen voimassaoloa. Sopimuksen vähimmäispinta-ala määräytyy toimikohtaisesti. Kosteikkojen hoito ja maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito ympäristösopimukset ovat lohkokohtaisia hoitosopimuksia, joita tehdään tarvehankinnan perusteella peltojen ulkopuoliin kohteisiin maatalouden vesiensuojelun ja maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman edistämiseksi. Näiden sopimustyyppien tuensaajiksi hyväksytään myös eräitä muita maankäyttäjiä kuin viljelijöitä, jotta toimiin saadaan kattavuutta ja siten vaikuttavuutta. Potentiaalisista hoitokohteista monet eivät ole viljelijöiden hallinnassa. Erityistä asiantuntemusta ja perehtymistä vaativat toimet eivät välttämättä ole viljelijöiden kiinnostuksen kohteina, jos kohteen hoitaminen ei luontevasti sovellu tilan toimintaan tai sijaintiin. Kurki-, hanhi- ja joutsenpellot kohdistuvat tarveharkinnan perusteella peltoalueille, joissa näiden lintujen laajamittaiset massaesiintymät ovat tavanomaisia.

Ympäristösopimuksessa toteutusalue ja -tapa määritellään sopimuskohtaisesti hakemukseen vaadittavan suunnitelman sekä ELY-keskuksen hyväksymismenettelyn perusteella. Myös alkuperäisrotujen kasvattamisesta tehdään ympäristösopimus. Sopimusta voidaan muuttaa sopimuskauden aikana mahdollisimman tarkoituksenmukaisiksi toimen tavoitteisiin nähden ELY-keskuksen hyväksynnällä, ympäristökorvausjärjestelmään käytettävissä olevien varojen mukaan. ELY-keskus voi myös hyväksyä tuensaajan esittämän alkuperäisrotusopimuksen eläinmäärän kasvattamisen toimessa kuvattujen rajausten ja ympäristökorvausjärjestelmään käytettävissä olevien varojen mukaan.

Viisivuotisen sopimuskauden jälkeen ympäristösopimuksia voidaan tuensaajan hakemuksesta jatkaa vuosi kerrallaan. Sopimusten ehdot eivät tällöin muutu. Vuonna 2020 uusia kosteikkojen hoidon ja maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoidon ympäristösopimuksia tehdään vain ei-tuotannollisista investoinneista valmistuvista kohteista sekä sopimusten edellytykset täyttävistä kohteista, jotka ovat sisältyneet aiempien ohjelmakausien vuosina 2018 ja 2019 päättyneisiin tai vuonna 2020 päättyviin sopimuksiin. Siirtymäkaudella uusia maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoidon sekä kosteikkojen hoidon toimenpiteiden mukaisia sopimuksia tehdään jälleen.

Geenipankkisäilytys koostuu seuraavista toimista (alatoimenpide 10.2):

- Alkuperäiskasvilajikkeiden ylläpito
- Alkuperäiskasvien varmuuskokoelmat
- Alkuperäisrotujen perimän säilytys

Geenipankkisäilytyksen toimilla edistetään siemen- tai alkiokokoelmien ylläpitoa sekä alkuperäiskasvilajikkeiden ylläpitoa. Geenipankkisäilytyksen toimet eivät ole pinta-alaperusteisia. Toimet toteutetaan pääasiassa kansallisten geenivaraohjelmien koordinaattoreiden kautta.

Viisivuotisen sopimuskauden jälkeen ympäristösopimuksia voidaan tuensaajan hakemuksesta jatkaa vuosi kerrallaan. Sopimusten ehdot eivät tällöin muutu.

Ympäristökorvausjärjestelmän rakenne on kuvattu kuvassa M10.1.

Ympäristökorvaukset vaikuttavat kohdealoihin

- 4A: Biologisen monimuotoisuuden, mukaan luettuna Natura 2000 -alueet ja alueet, on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita, ja luontoarvokkaan maataloustuotannon sekä Euroopan maisemien tilan ennallistaminen säilyttäminen ja parantaminen
- 4B: Vesien käytön hallinnan edistäminen, mukaan lukien lannoitteiden ja torjunta-aineiden käytön hallinta
- 4C: Maaperän eroosion torjuminen ja maaperän hoidon parantaminen.

Ympäristökorvaukset vaikuttavat toissijaisesti kohdealoilla

- 3B: Maatilojen riskien ehkäisemisen ja hallinnan tukeminen;
- 5D: Maatalouden kasvihuonekaasu- ja ammoniakkipäästöjen vähentäminen
- 5E: Hiilen sitomisen ja talteenoton edistäminen maa- ja metsätaloudessa.

Ympäristökorvausten vaikuttavuutta parantavat toimenpiteet kohdealoilla

- 1A: Innovaatioiden, yhteistyön ja tietämyspohjan kehittämisen edistäminen maaseutualueilla
- 1C: Elinikäisen oppimisen ja ammatillisen koulutuksen edistäminen maa- ja metsätaloudessa.

Ympäristökorvaukset linkittyvät läheisesti muihin maaseutuohjelmasta tuettaviin toimenpiteisiin. Ympäristösitoumukseen sisältyvän koulutuksen lisäksi viljelijän ympäristöosaamista edistävät myös maaseutuohjelman koulutus- ja tiedonvälityshankkeet (M01), joita on mahdollista toteuttaa viljelijöiden ympäristöosaamisen kehittämiseksi. Viljelijöiden ympäristötietoutta ja maaseutuohjelman ympäristöllisten mahdollisuuksien hyödyntämistä edistävät myös maaseutuverkoston järjestämät koulutukset ja vuosittaiset kaikille viljelijöille avoimet tukihakukoulutukset. Maaseutuvirasto ylläpitää ajantasaista tietoa verkkosivuillaan ja tiedottaa vaatimuksista ja mahdollisuuksista viljelijöille. Maaseutu.fi-sivuilla oleva koulutuskalenteri on kaikille avoin. Maaseutuverkoston toiminta tulee nostamaan tärkeimmiksi katsottuja aiheita lisäksi erillisten verkoston teemaryhmien avulla. Teemaryhmät vastaavat siitä, että teema on kattavasti esillä verkostoon kuuluvien tahojen järjestämissä tilaisuuksissa ja materiaaleissa ja että tietoa koulutuksista ja tilaisuuksista on kattavasti saatavalla. Ohjelmakauden alussa aloittaa ympäristöteemaryhmä.

Neuvontatoimenpiteessä (M02) tarjotaan tilakohtaista ympäristöasioiden neuvontaa, jonka avulla viljelijä oppii tunnistamaan tilansa ympäristökysymykset sekä vaikutusmahdollisuudet ja toimimaan ympäristöystävällisemmin. Tarvittaessa tilan ympäristösitoumusta voidaan neuvojan esityksestä mukauttaa

ympäristön kannalta sopivimmaksi.

Investointitoimenpiteessä (M04) voidaan rahoittaa kosteikkoinvestointeja, luonnonlaidunalueiden peruskunnostusta ja aitausta, pellon vesitaloutta parantavaa salaojitusta ja säätösalaojitusta sekä lannankäsittelyn tehostamisen ja ympäristöystävällisen varastoinnin ratkaisuja. Tila- ja yritystoiminnan kehittämisessä (M06) voidaan rahoittaa tuote- ja palvelukehitystä, yritystoiminnan innovaatioita, työmahdollisuuksien edistämistä myös ympäristöä hyödyttävästi. Toimenpiteessä maaseudun palvelujen ja kylien kehittäminen (M07) voidaan rahoittaa hankkeina esim. ympäristön tilaa parantavia yhteisöllisiä toimia, uusiutuvaa energiaa edistäviä hankkeita, virkistyspalvelujen tuottamista, luontoreitistöjen laatimista, asuinympäristön parantamista tai maisemanhoidon suunnittelua.

Luonnonmukainen tuotanto (M11) edistää ympäristöystävällistä viljelyä. Luonnonhaittakorvauksilla (M13) voidaan ylläpitää tuotantoa epäsuotuisilla alueilla sekä ehkäistä luonnonlaitumien käytön lakkaamista. Eläinten hyvinvointikorvauksilla edistetään laiduntamista (M14). Leader-toimintatavalla (M19) voidaan rahoittaa paikallisista lähtökohdista ympäristöä edistäviä hankkeita. Yhteistyö-toimenpiteellä (M16) voidaan edistää tutkimustulosten viemistä käytäntöön eri tahojen toimijoiden välisenä yhteistyönä.

Ympäristökorvausten kokonaisuuteen kuuluu myös, että vähimmäisvaatimukset lannoitteiden käytöstä ja kasvinsuojelusta sekä täydentävien ehtojen vaatimukset sekä maatalousmaan säilyttämisen vaatimus eivät oikeuta korvauksiin, mutta niiden noudattaminen on ympäristökorvausten maksamisen edellytyksenä. Näin muodostuva kokonaisuus toteuttaa maaseutuohjelman läpileikkaavia ympäristö- ja ilmastotavoitteita. Ympäristökorvausten vaikuttavuutta lisätään yhdistelemällä kaikkia käyttökelpoisia ohjelmainstrumentteja kansallisessa maatalouden ravinteiden kierrätysohjelmassa erityisesti vesistötavoitteiden saavuttamiseksi sekä kansallisessa maatalouden ilmasto-ohjelmassa ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi.

Maaseutuohjelman toimeenpanossa otetaan ELY-keskusten yritys- ja hanketukien määrärahojen vuosittaisessa jaossa huomioon vesien tila erityisesti Saaristomeren valuma-alueella ravinteiden kierrätyksen edistämiseksi.

Taulukko M10.1 Toimien liittyminen tarpeisiin

Kuva M10.1 Ympäristökorvausjärjestelmän rakenne

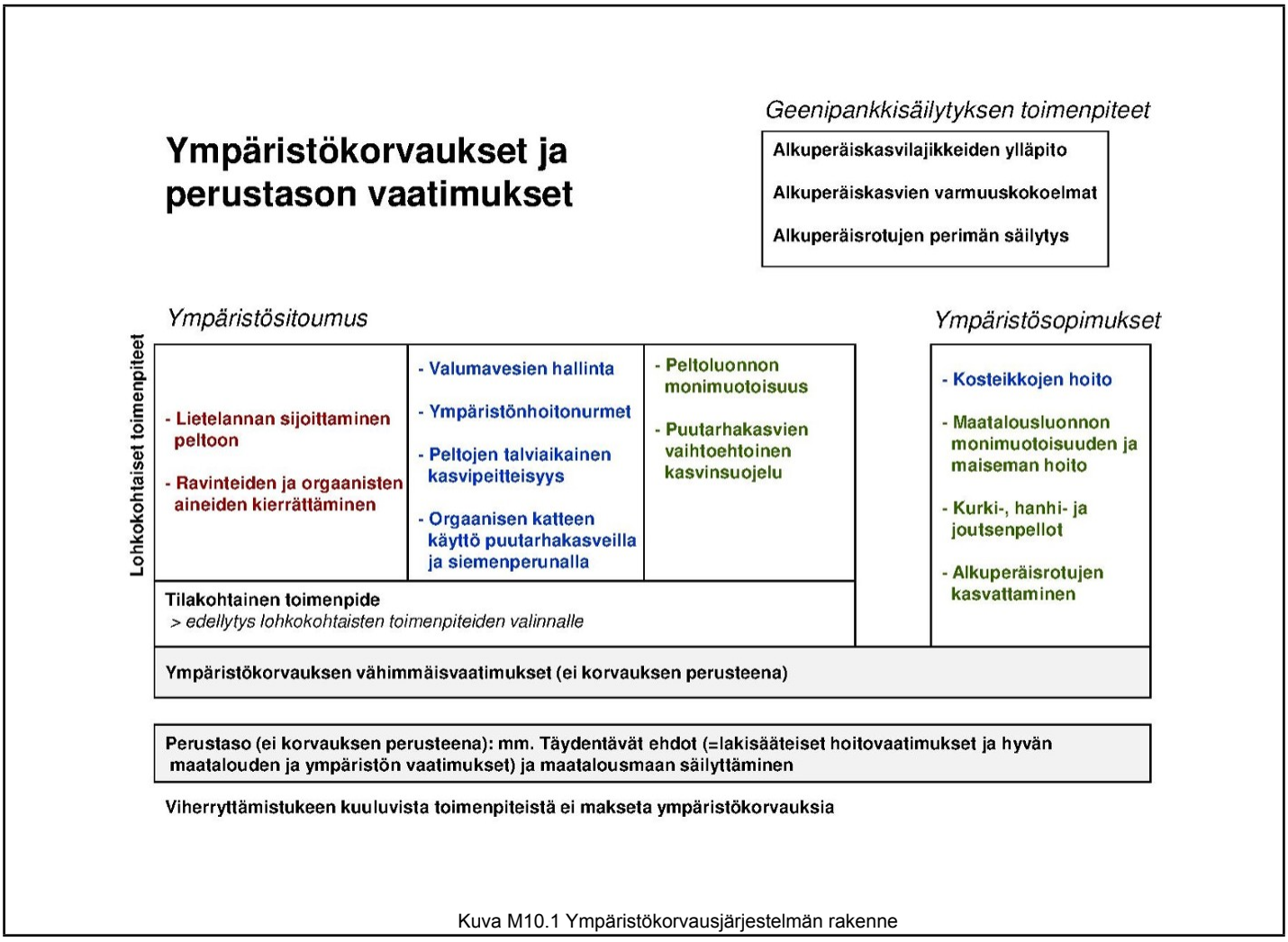

Kuva M10.1 Ympäristökorvausjärjestelmän rakenne

Ympäristökorvausten toimien liittyminen luvussa 4.2 tunnistettuihin tarpeisiin

	Ravinteiden tasapainoinen käyttö	Lietelannan sijoittaminen peltoon	Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen	Valumavesien hallinta	Ympäristönhoitonurmet	Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys	Orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla	Peltoluonnon monimuotoisuus	Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu	Kosteikkojen hoito	Maatalousluonnon monimuotoi-suuden ja maiseman hoito	Kurki-, hanhi- ja joutsenpellot	Alkuperäisrotujen kasvattaminen	Alkuperäiskasvilajikkeiden ylläpito	Alkuperäiskasvien varmuuskokoelmat	Alkuperäisrotujen perimän säilytys
Biotaloutta edistävien innovaatioiden lisääminen																
Elintarvikealan pk-yritysten markkina- ja kuluttajalähtöisyyden sekä liiketoimintaosaamisen kehittäminen																
Energiatehokkuuden ja resurssitehokkuuden parantaminen	x	x	x													
Epäsuotuisilla alueilla toimivien tilojen toimintakyvyn turvaaminen ja kilpailukyvyn edistäminen																
Geneettisen monimuotoisuuden säilyttäminen ja edistäminen													x	x	x	x
Haitallisten vieraslajien leviämisen ehkäiseminen																
Harvaan asutun maaseudun tietoliikenneyhteyksien parantaminen kyläverkoilla																
Ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutumisen edistäminen				x	x	x				x						
Kasvihuonekaasujen ja ammoniakkipäästöjen vähentäminen maataloudessa	x	x		x	x	x										
Kemiallisen kasvinsuojelun vähentäminen							x		x							
Maaseudun infrastruktuuri																
Maaseutualueiden talouden monipuolistaminen																
Maaseutumaiseman ylläpitäminen ja edistäminen								x			x					
Maatalouden rakenteen kehittäminen																
Maatalouden riskienhallinnan kehittäminen	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)
Maatalousalueiden lajien edistäminen peltoviljelyssä					x	x	x	x	x			x				
Maatalousalueiden lajien ja luontotyyppien monimuotoisuuden säilyttäminen ja edistäminen										x	x					
Maataloustuotannon jatkuvuuden turvaaminen edistämällä nuorten yrittäjien aloittamista																
Monialaisten maatilojen kehittäminen																
Osaamisen lisääminen																
Paikallisen kehittämisen ja sosiaalisen pääoman vahvistaminen																
Paikallisiin tarpeisiin vastaavan elinkeinotoiminnan edistäminen																
Peltomaan eroosion vähentäminen	x				x	x	x	x								
Peltomaan orgaanisen aineksen ylläpitäminen ja lisääminen			x		x	x	x	x								
Peltomaan ravinnetaseiden parantaminen ja ravinnehuuhtoumien ehkäiseminen	x	x	x	x	x	x	x	x		x						
Pienten yritysten kilpailukyvyn vahvistaminen osaamisen, innovaatioiden ja kansainvälistymisen avulla																
Ravinteiden kierrättämisen edistäminen ja yhteistyön edistäminen kotieläin- ja kasvinviljelytilojen välillä			x													
Tuotantoeläinten ennaltaehkäisevän terveydenhuollon ylläpit. ja hyvinvoinnin edistäminen																
Uusien palvelujen ja palvelumuotojen luominen																
Uusiutuvien energiamuotojen käytön lisääminen																
Vesistöihin kulkeutuvan typpi- ja fosforikuormituksen vähentäminen maa- ja puutarhataloudessa	x	x	x	x	x	x	x	x		x						
Yhteistyön lisääminen																

Taulukko 10.1 Toimien liittyminen tarpeisiin

8.2.6.3. Laajuus, tuen taso, tuensaajat sekä tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä eriteltynä tarvittaessa alatoimenpiteittäin ja/tai toimintatyypeittäin. Kunkin toimintatyypin osalta tukikelpoiset kustannukset, tukikelpoisuusedellytykset, sovellettavat määrät ja tukiprosentit sekä valintaperusteiden vahvistamisen periaatteet

8.2.6.3.1. 01 Ravinteiden tasapainoinen käyttö

Alatoimenpide:

- 10.1 – maatalouden ympäristö- ja ilmastositoumuksen maksaminen

8.2.6.3.1.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimen tavoite:

Kyseessä on ympäristösitoumuksen tilan kaikkia peltolohkoja koskeva toimi, joka on edellytys ympäristösitoumuksen lohkokohtaisiin toimiin sitoutumiselle ja joka on lohkokohtaisten toimien suunnittelun ja seurannan väline. Tavoitteena on maatilan ympäristönsuojelun ja erityisesti tuholaisten ehkäisyn ja torjunnan sekä vesiensuojelun kehittäminen jatkamalla ja vahvistamalla aiempien ohjelmakausien aikana aloitettua toimintatapaa, jossa luodaan viljelysuunnitelman, lohkokohtaisten muistiinpanojen, koulutuksen ja erilaisten ympäristöön liittyvien olosuhdearvioiden avulla tilalle monivuotinen ympäristönhoitotoimenpiteiden suunnittelu-, muistiinpano- ja seurantajärjestelmä sekä pohja-aineisto, jonka avulla voidaan valita ja kohdentaa tehokkaasti erilaiset ympäristön- ja vesiensuojelutoimet.

Suunnittelu- ja kirjanpitovaatimukset ylittävät lainsäädännön vaatiman tason. Perustasoon kuuluvasta suunnittelusta ja kirjanpidosta ei makseta korvausta. Maaseutuvirasto huolehtii, että tieto tuenhakijan lohkoilla sijaitsevista Natura 2000-alueista, pohjavesialueista ja uomarekisterin mukaisista vesistöistä on tuenhakijan saatavilla. Nämä otetaan huomioon lohkokirjanpidossa ja tähän perustuvassa ympäristösitoumusten suunnittelussa ja valinnassa. Viljavuustutkimukset, lohkokirjanpito, peltomaan laatutesti ja suojakaistat muodostavat tietopohjan tehokkaiden vesiensuojelutoimien soveltamiseksi tilalla. Viljelijän ylläpitämän tietoaineiston avulla ympäristöllisten tarpeiden arviointi ja tehostetut toteutusmahdollisuudet tilalla voidaan käydä läpi tilakohtaisessa neuvonnassa monivuotisiin tilakohtaisiin pohjatietoihin perustuen. Neuvojan esityksestä sitoutumishetkellä valittujen lohkokohtaisten toimien valikoimaa tilalla voidaan myös tarvittaessa mukauttaa tehokkaammiksi. Viljelijän tiedot tilan ympäristön hoitoa koskevissa kysymyksissä kasvavat ja hän osaa paremmin tunnistaa keinot parantaa tilannetta ja hän omaa neuvontatilanteessa paremmat lähtökohdat neuvojan esittämien toimenpiteiden tarpeen ymmärtämiseen ja soveltamiseen. Lohkokohtaisiin muistiinpanoihin merkitään myös ympäristösitoumuksen lohkokohtaisten toimien sekä ympäristösopimusten edellyttämät tiedot kussakin toimessa vaaditulla tavalla. Suojakaistat vähentävät vesistöihin rajoittuvien peltolohkojen eroosio- ja ravinnehuuhtoumariskiä.

Toimea varten on laadittu perustasoa tarkempi erillinen vaatimus typpi- ja fosforilannoitteiden käytöstä. Vaatimuksen tavoitteena on jatkaa ja vahvistaa aiempien ohjelmakausien toimintatapaa, jonka tuloksena ravinteiden käyttö on vähentynyt ja valtakunnalliset sekä alueelliset ravinnetaseet alentuneet. Vaatimuksen noudattaminen on osa sitoumusta, mutta siitä ei makseta korvausta. Kasvinsuojeluaineiden käyttöä ja kirjanpitoa koskevat perustason vaatimukset on kuvattu luvussa 8.2.6.5.

Toimi kohdentuu korvauskelpoisille peltolohkoille.

Toimessa tehtävät toimenpiteet:

Viljelijän on laadittava sitoumuskautta koskeva viljelysuunnitelma, jota tarkennetaan vuosittain ennen jokaisen kasvukauden alkua .Viljelysuunnitelma on aiesuunnitelma ja sen sisältö tarkentuu kylvöjen yhteydessä vuosittaiset viljelyolosuhteet, markkinatilanne ja ympäristön tilassa tapahtuneet muutokset huomioon ottaen. Sitoumusta jatkettaessa ei tuensaajalta edellytetä uutta monivuotista viljelysuunnitelmaa.

Tilalla on otettava viljelyssä olevista pelloista maanäytteet ja teetettävä niistä säännöllisesti viiden vuoden välein viljavuustutkimukset maan multavuuden ja ravinnepitoisuuden arvioinniksi lannoituksen toteutusta ja seurantaa varten.

Viljelijän on merkittävä lohkokohtaisiin muistiinpanoihin peltolohkon perustiedot ja tiedot vuosittaisista viljelytoimenpiteistä sekä ympäristösitoumuksen lohkokohtaisten toimien ja ympäristösopimusten edellyttämät ja niiden valintaan, yhteensovittamiseen ja kehittämiseen tarvittavat tiedot. Lohkokirjanpitoon merkitään kaikki lohkoilla tehtävät viljelyyn ja muuhun maan käyttöön liittyvät toimenpiteet, kuten kylvetyt kasvit, viljelykierto, lannoitus, kalkitus, muokkaus, kastelun käyttö, ojitus, havaitut taudit ja tuholaiset, sekä käytetyt torjunta-aineet ja menetelmät.

Viljelijän tai tilanhoitajan on suoritettava yhden päivän koulutus ympäristökorvausjärjestelmään liittyvistä asioista. Koulutuksen aikana hän saa riittävät tiedot muuttuneista tukiehdoista ja uudesta ympäristökorvausjärjestelmästä. Koulutuksessa tuodaan esiin maaseutuohjelman mahdollisuudet vesienhoitosuunnitelmien tavoitteiden ja Natura 2000 -alueiden hoidon edistämiseen. Tuenhakija saa koulutuksesta käsityksen siitä, miksi ympäristötoimet ovat tärkeitä ja miten viljelijä voi toimillaan vaikuttaa ympäristön tilaa edistävästi. Koulutuksessa esitellään myös maaseutuohjelman neuvontatoimenpide. Viljelijän on suoritettava koulutus ennen sitoumuskauden alkua tai kahden ensimmäisen sitoumusvuoden aikana. Koulutus voidaan suorittaa myös tenttimällä internetin välityksellä. Koulutuksen toteuttavat paikallisten yhteistoiminta-alueiden maaseutuelinkeinoviranomaiset yhteistyössä ELY-keskusten ja sidosryhmien kanssa. Koulutus on voimassa ohjelmakauden loppuun asti. Sitoumusta jatkettaessa tuensaajalta ei edellytetä uutta koulutusta tai tenttiä. Lisäkoulutusten tarvetta selvitetään maaseutuohjelman toimeenpanon edettyä ja koulutustilaisuuksista saatavan kokemuksen sekä neuvonnasta saadun palautteen perusteella, kun ympäristöasioihin liittyvät tietotarpeet ovat paremmin selvillä alkukoulutusten päätyttyä.

Peltomaan laatutesti tehdään kolmannen sitoumusvuoden loppuun mennessä täyttämällä peltomaan laatutestiin kuuluva peltolohkojen arviointi. Laatutesti on tarkoitettu maan biologisten ja fysikaalisten ominaisuuksien määrittämiseen ja maan laadun kokonaisvaltaiseen arvioimiseen. Tässä yhteydessä arvioidaan maaperän rakenne, lajirikkaus sekä veden sitomiskyky kastelu- ja ojitustarpeen määrittämiseen. Testi auttaa viljelijää kiinnittämään huomiota keskeisiin ympäristötekijöihin ja siten parantamaan pellon kasvukuntoa ja sadon muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä maaperän, vesistön ja lajiston suojelua. Tilakohtaisessa neuvonnassa voidaan syventää arvioinnin tulkintaa ja tehdä tarkentavia havaintoja ja suosituksia. Sitoumusta jatkettaessa viljelijältä ei edellytetä uutta peltomaan laatutestiä.

Viljavuustutkimusten tulokset, lohkokohtaisiin muistiinpanoihin liittyvät asiakirjat sekä peltomaan laatutestin arviointi on säilytettävä tilalla ja tarvittaessa toimitettava viranomaiselle.

Jos peruslohko rajoittuu vesistöön, pellolla lohkon vesistön puoleisella reunalla on oltava keskimäärin vähintään kolme metriä leveä suojakaista. Suojakaistan on oltava monivuotisen nurmi-, heinä- tai niittykasvillisuuden peittämä. Suojakaistaa ei saa muokata, lannoittaa tai käsitellä kasvinsuojeluaineilla.

Kasvuston hävittäminen ja uusiminen ovat sallittuja poikkeuksellisen vaikeissa rikkakasvitapauksissa. Suojakaistalle tehtävistä toimenpiteistä on merkittävä tieto lohkokohtaisiin muistiinpanoihin. Suojakaistalta on sallittua korjata sato ja sitä voidaan hoitaa laiduntamalla. Suojakaistan tarvetta arvioitaessa apuna käytetään Suomen ympäristökeskuksen tuottamaa ja ylläpitämää uomaverkostoa, jossa perusteena on 10 km2:n valuma-alueen koko.

Peruslohkon muille kuin vesistöihin rajoittuville reunoille voidaan perustaa luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi keskimäärin enintään kolme metriä leveät, viljelykasvin pinta-alaan sisältyvät monimuotoisuuskaistat. Monimuotoisuuskaista voidaan perustaa nurmi-, heinä-, niitty-, riista- tai maisemakasvien siemenillä kylväen ja hoitaa erillisten ehtojen mukaisesti.

Taulukko M10.2. Viljan, öljy- ja teollisuuskasvien sekä palkokasvien, sokerijuurikkaan ja perunan typpilannoituksen enimmäismäärät (kg/ha/v)

Taulukko M10.3. Nurmien ja muiden kasvien typpilannoituksen enimmäismäärät (kg/ha/v)

Taulukko M10.4. Puutarhakasvien typpilannoituksen enimmäismäärät vihanneksilla ja maustekasveilla

Taulukko M10.5. Fosforilannoituksen enimmäismäärät (kg/ha/v) viljavuusluokan perusteella

Taulukko M10.6. Puutarhakasvien fosforilannoituksen enimmäismäärät (kg/ha/v) viljavuusluokan perusteella

Viljan, öljy- ja teollisuuskasvien sekä palkokasvien, sokerijuurikkaan ja perunan typpilannoituksen enimmäismäärät (kg/ha/v).

Kasvi / saavutettu satotaso kg	Vähämultaiset ja multavat maat	Runsasmultaiset maat	Erittäin runsasmultaiset maat	Eloperäiset maat
Ohra ja kaura, seosviljat 4000 kg	100	90	80	60
Kevätvehnä 4000 kg	120	110	100	70
Syysruis syksyllä	30	30	20	20
Syysruis keväällä 3000 kg	100	90	80	40
Kevätruis 3000 kg **Pellava, maissi, öljyhamppu, auringonkukka**	90	80	70	50
Syysvehnä, ruisvehnä ja spelttivehnä syksyllä	30	30	30	20
Syysvehnä, ruisvehnä ja spelttivehnä keväällä 4000 kg	120	110	100	70
Muut viljat ja muut seoskasvustot 4000 kg	90	80	70	50
Syysrypsi ja syysrapsi (heinä-elokuussa)	50	50	50	40
Kevätrypsi, kevätrapsi, syysrypsi, syysrapsi ja ruistankio keväällä 1750 kg **Muut peltokasvit**	110	100	90	60
Herne, härkäpapu, makea lupiini	45	45	45	30
Sokerijuurikas	140	140	140	120
Tärkkelysperuna 35 tn/ha	105	95	85	70
Tärkkelysperuna 40 tn/ha	120	110	100	80
Varhaisperuna	60	60	60	60
Varhaisperuna + kerääjäkasvi	80	80	80	75
Muu peruna 35 tn/ha	85	80	75	60
Muu peruna 40 tn/ha	100	90	80	70

M10.2. Viljan, öljy- ja teollisuuskasvien sekä palkokasvien, sokerijuurikkaan ja perunan typpilannoituksen enimmäismäärät (kg/ha/v)

Nurmien ja muiden kasvien typpilannoituksen enimmäismäärät (kg/ha/v)

	Levitysaika	Vähämultaiset ja multavat maat	Runsasmultaiset maat	Erittäin runsasmultaiset maat	Eloperäiset maat
Siemennurmet	Keväällä	110	100	90	60
Yksi ja monivuotiset nurmet, yksi sato	Keväällä	120	110	100	90
Maissisäilörehu, yksi sato	Keväällä	140	130	120	100
Ruokohelpi satovuosina	Keväällä	90	90	80	60
Vihantavilja, kokovilja (kevätviljat, yksi sato)	Kevätlevitys	120	110	100	80
Vihantavilja, kokovilja: syysvehnä ja ruisvehnä, yksi sato	Syksyllä	30	30	30	20
	Keväällä	140	130	120	70
Yksi ja monivuotiset nurmet, vihantavilja, laidun	Korjattaessa vähintään kaksi satoa Laidunnurmi	200	190	180	160
	Korjattaessa vähintään kolme satoa	240	230	220	190
Nurmen perustaminen suojakasvin kanssa keväällä	Korkeintaan kasvilajikohtaisen taulukon typpimäärä suojakasville				
Nurmen perustaminen ilman suojakasvia keväällä	Kevätlevitys	80	80	80	70
	2. levitys	30	30	30	30
Nurmen perustaminen kesällä, ruokohelpin, luonnonhoitopeltonurmen, monimuotoisuuspellon, viherlannoitusnurmen ja monivuotisen viher-kesannon perustaminen (ei sadonkorjuuta)	Perustamisvaiheessa	60	60	60	50
Nurmen perustaminen syksyllä	Syyslevitys 15.9. mennessä	30	30	30	30

Taulukko M10.3. Nurmien ja muiden kasvien typpilannoituksen enimmäismäärät (kg/ha/v)

Puutarhakasvien typpilannoituksen enimmäismäärät vihanneksilla ja maustekasveilla (kg/ha/v)

	Vähämultaiset ja multavat maat	Runsasmultaiset maat	Erittäin runsasmultaiset maat	Eloperäiset maat
KERÄ- JA RUUSUKAALI*	240	230	220	200
PURJO*	210	200	190	180
MUUT SIPULIKASVIT, PORKKANA*	120	115	110	100
MUUT JUUREKSET*	180	170	160	150
PALKOKASVIT*	55	50	45	35
KERÄ- JA LEHTISALAATTI (yksi sato)*	130	120	110	100
KERÄ- JA LEHTISALAATTI, (kaksi satoa)*	190	180	165	150
MUUT VIHANNEKSET (ML.AVOMAANKURKKU)*	160	150	140	125
SIEMENMAUSTEET JA YRTIT*	90	80	70	50

* Käytettäessä kerääjäkasvia yksivuotisilla puutarhakasveilla voidaan typpilannoitusta lisätä 20 kg/ha. Tällöin kerääjäkasvi on oltava kylvettynä ennen 15.8. Tämä poikkeus ei ole mahdollinen kerä- ja ruusukaalilla, palkokasveilla ja purjolla eikä kerä- ja lehtisalaatilla silloin, kun kasvatetaan kaksi satoa.

Taulukko M10.4. Puutarhakasvien typpilannoituksen enimmäismäärät vihanneksilla ja maustekasveilla

Fosforilannoituksen enimmäismäärät (kg/ha/v) viljavuusluokan perusteella.

Viljavuusluokka	Huono	Huononl.	Välttävä	Tyydyttävä	Hyvä	Korkea	Arv. korkea
Viljat, öljykasvit, palkokasvit	34	26	16	10	5	0	-
Viljat, öljykasvit, palkokasvit ***lantapoikkeus***	34	26	16	15	15	-	-
Yksi- ja monivuotiset rehunurmet , ruokohelpi satovuonna, kokoviljasäilörehu, maissi	40	32	24	14	5	-	-
Yksi- ja monivuotiset rehunurmet, satotaso vähintään 7500 kg ka/ha/v	46	38	30	20	11	-	-
Yksi- ja monivuotiset rehunurmet ***, lantapoikkeus***	40	32	30	30	20	-	-
Monivuotinen nurmi: laidun	24	16	8	5	5	-	-
Nurmen ja ruokohelpin perustaminen keväällä (suojakasvin kanssa tai ilman)	52	44	36	26	10	-	-
Nurmen perustaminen kesällä tai syksyllä sekä luonnonhoitopeltonurmen, monimuotoisuuspellon, viherlannoitusnurmen ja monivuotisen viherkesannon perustaminen, nurmi keväällä ennen kesä-perustamista	20	16	12	7	-	-	-
Peruna	55	55	55	55	35	20	5
Sokerijuurikas	63	63	60	43	26	14	5
Kuitupellava	34	26	16	5	-	-	-
Ruokohelpi satovuonna, muut kasvit	30	20	15	10	5	-	-

Taulukko M10.5. Fosforilannoituksen enimmäismäärät (kg/ha/v) viljavuusluokan perusteella

Puutarhakasvien fosforilannoituksen enimmäismäärät (kg/ha/v) viljavuusluokan perusteella

Kasvi	Huono/ huononlainen	Välttävä	Tyydyttävä	Hyvä	Korkea	Arv. korkea
TAIMITARHAKASVIT *	80	70	60	40	20	
MANSIKKA, VADELMA, MUSTAHERUKKA ***						
Perustamisvaihe	60	50	40	20	10	
Vuotuislannoitus	35	30	25	20	10	
MUUT MARJAT						
Perustamisvaihe	75	60	50	30	15	
Vuotuislannoitus	45	35	30	25	15	
HEDELMÄT						
Perustamisvaihe	85	70	60	40	25	
Vuotuislannoitus	40	35	30	20	10	
KAALIT JA SIPULIT	110	80	60	40	25	10**
JUUREKSET ja VARASTOPORKKANA	100	75	55	35	30	10**
PALKOKASVIT	50	35	25	20	15	10**
MUUT VIHANNEKSET	100	60	50	40	20	10**
YRTIT JA SIEMENMAUSTEET, MUUT KASVIT	28	20	12	8		
* Fosforilannoituksen ylärajat astiataimille: Peruslannoitus 165 g/m3, pitkävaikutteinen lannoitus ja täydennyslannoitus 250 g/m3.						
** Kasvuunlähtövaiheen fosforilannoitusta voidaan antaa, jos istutus/kylvö tapahtuu ennen toukokuun puolta väliä, Pohjois-Suomessa 15.6. mennessä.						
*** Tihkukastellulla mansikalla lannoitusta voidaan lisätä siten, että jos sato on yli 10 000 kg/ha, jokaista 1 000 kg/ha sadonlisäystä kohti voidaan nostaa fosforilannoitusta 0,4 kg/ha. Tihkukastellulla vadelmalla lannoitusta voidaan lisätä siten, että jos sato on yli 4 000 kg/ha, jokaista 1 000 kg/ha sadonlisäystä kohti voidaan nostaa fosforilannoitusta 0,7 kg/ha. Satotasokorjausta voi soveltaa portaattomasti.						

Taulukko M10.6. Puutarhakasvien fosforilannoituksen enimmäismäärät (kg/ha/v) viljavuusluokan perusteella

8.2.6.3.1.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Korvausta maksetaan €/ha/vuosi luvussa 8.1 kuvatulla tavalla korvauskelpoiselle pinta-alalle sitoumuksen voimassaolon aikana ottaen huomioon alla ja kohdassa ”Tukikelpoisuusedellytykset” kuvatut rajaukset.

Toimesta ei makseta kesannoille, kasvimaalle, pysyville kasvihuonealoille, koristepajulle, metsäpuiden taimiaineistoille, puuvartisille energiakasveille, hampulle, joka ei ole oikeutettu suorien tukien perustukeen, joulupuille, pysyville nurmille, jotka eivät ole maankäyttömuodoltaan peltoa eikä tilapäisesti viljelemättömälle alalle tai viljelemättömälle alalle. Korvausta ei pääsääntöisesti makseta vuoden 2004 jälkeen raivatuille tukikelvottomille pelloille.

Kaksinkertaisen maksun estämiseksi korvausta ei makseta myöskään suojavyöhykkeille, luonnonhoitopeltonurmille, viherlannoitusnurmille, monimuotoisuuspelloille eikä kurki-, hanhi- ja joutsenpelloille.

8.2.6.3.1.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Toimea koskevat kansalliset säädökset: Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta (235/2015) ja maa- ja metsätalousministeriön asetus ympäristökorvauksesta (327/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee ohjelmassa kuvatun mukaisesti tilakohtaisen toimen yleisen toimeenpanon, korvauskelpoisen alan, perustason ja vähimmäisvaatimukset sekä korvaustason ja maksamismenettelyt. Maa- ja metsätalousministeriön asetus tarkentaa tilakohtaisen toimen käytännön yksityiskohdat ja lannoitusrajoitukset.

Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015) ja valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta (7/2015). Täydentäviä ehtoja koskevien asetusten sisällön osalta katso luku 8.1.

Lainsäädännön mukaisten lannoitukseen kohdistuvien vaatimusten lisäksi ravinteiden tasapainoisen käytön toimeen sitoutuneiden tulee noudattaa tätä toimea varten laadittuja erillisiä ehtoja typen ja fosforin enimmäiskäyttömääristä. Maatilalla voidaan käyttää typpeä enintään taulukoissa M10.2, M10.3 ja M10.4 esitetyt määrät. Typpilannoitusmääriä voidaan rajoitetusta lisätä saavutetun satotason perusteella. Fosforia voidaan käyttää enintään taulukoissa M10.5 ja M10.6 esitetyt määrät. Fosforimääriä voidaan rajoitetusti lisätä saavutetun satotason perusteella. Kotieläinten tuottaman lannan ravinteet lasketaan lannoitusmääriin joko taulukkoarvojen tai lanta-analyysin tulosten perusteella. Fosforilannoituksessa voidaan käyttää enintään viiden vuoden fosforin tasausta.

8.2.6.3.1.4. Tuensaajat

Tuensaaja on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.6.3.1.5. Tukikelpoiset kustannukset

Ravinteiden tasapainoinen käyttö -toimen korvauskelpoiset kustannukset on kuvattu alla toimen laskentametodologiaa koskevassa kohdassa.

8.2.6.3.1.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tuensaajan on tehtävä ympäristökorvaukset -toimenpiteen mukainen ympäristösitoumus.

Korvauskelpoinen ala on maatalousmaata (katso kohta ”Tukityyppi”). Sitoumuksen vähimmäispinta-ala on viisi hehtaaria, puutarhakasveja kasvattavalla tilalla kuitenkin yksi hehtaari.

8.2.6.3.1.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Toimessa ei käytetä valintakriteereitä.

8.2.6.3.1.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Tavoiteala on 1,79 milj. hehtaaria.

Tukea maksetaan korvauskelpoista peltohehtaaria kohti 54 €/ha/v peltoviljelykasveille ja 200 €/ha/v puutarhakasveille.

Vuosittain maksettava pinta-ala voi vaihdella ympäristösitoumuksen alan rajoissa.

8.2.6.3.1.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.6.3.1.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Ohjelmakaudella 2007–2013 havaittiin paljon puutteita viljavuustutkimuksissa. Paikalla tehtävissä tarkastuksissa puutteita havaittiin vuosittain n. 30 %:lla tiloista. Osalla tiloista oli kyse vain tutkimuksen puuttumisesta yhdeltä tai kahdelta lohkolta, mutta useilla tiloilla viljavuustutkimukset puuttuivat kokonaan ja useammalta vuodelta.

Peltomaan laatutesti tehdään täyttämällä arviointilomake. Laatutestin riskinä nähdään, että viljelijä ei tee laatutestiä ohjeiden mukaisesti ja laatutesti ei täytä sille toimenpiteessä asetettuja tavoitteita. Paikan päällä

tilalla ei pysty todentamaan, että laatutesti on tehty kyseessä olevasta lohkosta.

8.2.6.3.1.9.2. Lieventävät toimet

Viljavuustutkimuksiin liittyviä vaatimuksia on selkeytetty edelliseen ohjelmakauteen verrattuna. Viljavuustutkimusten osalta kehitetään edelleen tuen hakumenettelyjä, tehdään selkeä ohjeistus ja koulutuksissa nostetaan asiaa enemmän esille.

Peltomaan laatutestistä kerrotaan viljelijöille koulutuksissa ja painotetaan sen merkitystä peltomaan kasvukunnon arvioinnissa.

8.2.6.3.1.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Ravinteiden tasapainoisen käytön valmisteluvaiheessa on pyritty mahdollisimman paljon kiinnittämään huomiota toimen todennettavuuteen ja valvottavuuteen. Toimeen on kuitenkin todettu jäävän heikkouksia. Toimi on nähty tavoitteiden saavuttamisen kannalta niin tärkeäksi, että toimeenpanoon mahdollisesti sisältyvät riskitkin huomioiden sen katsotaan olevan riittävän hyvällä tasolla todennettavissa ja valvottavissa.

8.2.6.3.1.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asiaan liittyvien perusosatekijöiden yksilöiminen ja määrittely; tähän on sisällyttävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat pakolliset toimenpidevaatimukset, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset ja muut kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut asiaa koskevat pakolliset hoitovaatimukset.

Toimesta korvattavat toimenpiteet ylittävät maaseutuasetuksen 1305/2013 art 28(3) mukaiset vaatimukset. Asiaa on tarkasteltu taulukossa M10.7, jossa on kuvattu toimen suhdetta ympäristö-ilmastotoimenpiteen perustasoa muodostaviin ehtokokonaisuuksiin sekä muihin tukijärjestelmiin ja vesienhoidon suunnitteluun. Taulukossa esitetyn tarkastelun perusteella toimen perustasoa ovat seuraavien säädösten mukaiset vaatimukset:

Lakisääteinen hoitovaatimus nro 1: Toimen perustason vaatimuksena on noudatettava eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen 11-13 §:ää. (=typpilannoitteiden käyttömäärät, lannan ravinnepitoisuuden määritys, toiminnanharjoittajan kirjanpitovelvollisuus).

Lakisääteinen hoitovaatimus 10: Toimenpiteen perustasona on noudatettava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen EY 1107/2009 55 artiklan ensimmäisen ja toisen virkkeen mukaisia vaatimuksia kasvinsuojeluaineiden käytöstä ja käsittelystä (=Suomessa hyväksyttävien kasvinsuojeluaineiden käyttö, myyntipäällysteiden mukaisten käyttöehtojen noudattaminen, kasvinsuojelun kirjanpitovaatimukset: kasvinsuojeluaineen nimi, käyttöaika, kohdeala, kohteena oleva viljelykasvi ja käyttömäärät).

Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Toimen perustason vaatimuksena on noudatettava täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (4/2015) 4 ja 11 §:ää sekä 12 §:n 1 ja 4 momenttia (=lannoitusta koskevat suojakaistat, kasvipeitteiset pientareet, paikkakunnan olosuhteet huomioon ottava viljelytapa ja viljellyn maatalousmaan hoito).

Lannoitteiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset: Toimen perustason vaatimuksena on noudatettava lannoitevalmistelain (539/2006) nojalla annettuja säännöksiä fosforin käytöstä (=fosforin käyttö).

Kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset: Toimen perustason vaatimuksena on noudatettava kasvinsuojeluaineista annetun lain 1563/2011 6§:ssä tarkoitettuja integroidun torjunnan yleisiä periaatteita (=torjunta harkitaan tarpeen mukaan). Maatilalla saa kasvinsuojeluaineita levittää vain kasvinsuojeluaineista annetun lain 1563/2011 10 § mukaisen tutkinnon suorittanut henkilö tai henkilö, joka on saanut oikeuden kyseisen tutkinnon järjestämiseen tai jolla on voimassa luonnonhaittakorvauksista ja maatalouden ympäristötuista vuosina 2007-2013 annetun valtioneuvoston asetuksen 366/2007 28§:n 4 momentissa tarkoitettu koulutus (=käyttäjää koskevat koulutusvaatimukset). Maatilalla kasvinsuojeluaineiden levitykseen käytettävä ruisku on testattava kasvinsuojeluaineista annetun lain 1563/2011 4 luvussa säädetyllä tavalla (=levitysvälineen testausvaatimus).

Maatalousmaan säilyttäminen: Perustason vaatimuksena on noudatettava perustuesta, viherryttämistuesta ja nuorenviljelijän tuesta annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:n mukaista maatalousmaan säilyttämistä.

Perustason vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita, joiden laiminlyönnistä aiheutuva seuraamus määrätään laiminlyönnin vakavuuden, laajuuden, keston ja toistuvuuden perusteella.

Toimikohtainen perustason kuvaus toimenpiteessä 10, ympäristökorvaukset

Toimi: Ravinteiden tasapainoinen käyttö

1	Perustaso asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaan.	Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaiset perustason vaatimukset tarkemmin eriteltynä.	Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukainen perustaso Suomessa toimelle Ravinteiden tasapainoinen käyttö	Ympäristösitoumuksen tilakohtainen toimi Ravinteiden tasapainoinen käyttö. Toimen sisältö: Toimi edellyttää lohkokohtaisen viljavuustutkimuksen kerran sitoumuskauden aikana, kasvipeitteiset pysyvät suojakaistat vesistöjen varsille, viljelysuunnitelmat, lohkokohtaiset viljelyyn ja ympäristökorvauksen toimiin liittyvät muistiinpanot, peltomaan laatutestin mukaisen itsearvion sekä pakollisen aiheeseen liittyvän hallinnon järjestämän koulutuksen. Toimenpide koskee tilan kaikkia peltoja. (Vesistöt todetaan Suomen ympäristökeskuksen tuottaman ja ylläpitämän uomaverkoston perusteella käyttäen rajana 10 km²:n valuma-alueen kokoa.) Toimeen sitoutuneen tulee noudattaa lainsäädäntöä tarkempaa erillistä vaatimusta ravinteiden tasapainoisesta käytöstä. Tässä vaatimuksessa määritellään typpi- ja fosforilannoituksen tasapainoisen käytön kasvilajikohtaiset ja maan viljavuuteen sekä multavuuteen perustuvat lannoitusrajat taulukkoarvoina. Tämän vaatimuksen aiheuttamista kustannuksista tai tulonmenetyksistä ei makseta korvausta.

Taulukko M10.7 Perustaso Ravinteiden tasapainoinen käyttö_sivu_1

2	(EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat toimenpidevaatimukset	Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimus nro 1.	Nitraattiasetus (1250/2014) määrittelee karjanlannan ja typpilannoitteiden enimmäismäärän. Lannan typpianalyysi on tehtävä viiden vuoden välein. Viljelijän on pidettävä kirjaa peltojen lannoitukseen käytetyistä typpilannoitemääristä ja satotasoista. Lannoitus on kielletty viisi metriä lähempänä vesistöä. Seuraavan viiden metrin vyöhykkeellä vesistöstä lannan levitys on kielletty, ellei peltoa muokata vuorokauden kuluessa levityksestä. Peltolohkon osilla, joiden kaltevuus on vähintään 15 prosenttia, lietelannan, virtsan ja nestemäisten orgaanisten lannoitevalmisteiden levittäminen muulla tavoin kuin sijoittamalla on aina kielletty. Kalteville peltolohkon osille levitettävät muut lannat ja orgaaniset lannoitevalmisteet on muokattava maahan kahdentoista tunnin sisällä levityksestä. Toiminnanharjoittajan on pidettävä lannoituksesta vuosittain kirjaa. Kirjanpidon tulee sisältää tilatasolla seuraavat tiedot: peltojen ravinnelisäykseen käytetyn lannan ja orgaanisten lannoitevalmisteiden ja typpilannoitteiden määrästä sekä niiden sisältämästä liukoisesta typestä ja kokonaistypestä, satotasoista ja ajankohdista, jolloin lantaa tai orgaanisia lannoitevalmisteita on levitetty pellolle.	Toimen rajat typen käytölle määräytyvät viljelymaan multavuuden ja kasvin perusteella ja ovat nitraattiasetuksen rajoja tiukemmat. Toimessa ei korvata nitraattiasetuksen kirjanpitovelvoitteen tai muiden vaatimusten mukaisia kustannuksia. Toimi edellyttää viljavuusanalyysin päivittämistä lohkoilta kerran sitoumuskauden aikana sekä lainsäädännössä vaadittua kirjanpitoa kattavamman lohkokohtaisen kirjanpidon.

Taulukko M10.7 Perustaso ravinteiden tasapainoinen käyttö_sivu_2

3		Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015). Vaatimuksia on tarkennettu aiemmasta ohjelmakaudesta vastaamaan horisontaaliasetuksen 1306/2013 vaatimuksia.	Viljeltyä peltoa ja pysyvien kasvien alaa on viljeltävä hyvän maatalouskäytännön mukaisesti paikkakunnan olosuhteet huomioon ottaen. Hyvän maatalouskäytännön edellytyksenä on, että viljelty pelto ja pysyvien kasvien ala muokataan, lannoitetaan ja kylvetään tai istutetaan tarkoituksenmukaisella tavalla niin, että on mahdollista saada aikaan tasainen itäminen ja kasvusto. Viljeltävien kasvilajien ja -lajikkeiden on oltava alueelle soveltuvia. Kylvö tai istutus on tehtävä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta. Jos kyse on lohkosta, jolla viljellään puutarhakasveja, riittää, että lohkolle kylvetään esikasvi viimeistään mainittuna määräpäivänä. Jos lohkolle kuitenkin istutetaan salaattikasveja, kiinankaalia, kukkakaalia, parsakaalia, pinaattia tai tilliä, esikasviakaan ei tarvitse kylvää määräpäivään mennessä. Pysyviä nurmia ja pysyviä laitumia voidaan lannoittaa ja laiduntaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarvittaessa niiden kasvuston voi uusia muokkaamalla ja kylvämällä heinä- ja nurmirehukasvien siemenillä. Jos pysyvää laidunta käytetään laidunnukseen, siitä ei saa aiheutua maaperän eroosiota ja maanpinnan on säilyttävä kasvipeitteisenä. Pysyvien nurmien ja pysyvien laitumien niiton ajankohdassa ja toteuttamisessa on otettava huomioon luonnonvaraisten lintujen ja nisäkkäiden suojelu. Viljelijä voi hyödyntää niittojätteen. Niittojäte voidaan myös jättää korjaamatta pois pysyvältä laitumelta. Viljellyn maatalousmaan kasvinsuojelusta on huolehdittava joko kasvinvuorotuksen avulla, mekaanisesti, biologisesti tai kemiallisesti. Viljelijän on toimittava niin, että korjuu- ja markkinakelpoisen sadon tuottaminen on mahdollista. Jos maatalousmaalta ei korjata satoa, maatalousmaan tuottamasta kasvustosta on tarvittaessa huolehdittava niin, että maatalousmaalle on myös seuraavana vuonna mahdollista perustaa kasvusto tai tuottaa korjuu- ja markkinakelpoinen sato. Vesistöjen varsilla olevalla maatalousmaalla on noudatettava horisontaaliasetuksen liitteessä II tarkoitettuina suojakaistoina maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1250/2014) (nitraattiasetuksen) mukaisia typpilannoitus- ja lannanlevityskieltorajoja. Vesistöjen ja valtaojien varsilla olevalle maatalousmaalle on pääsääntöisesti jätettävä vähintään 1 metrin levyinen, muokkaamaton piennar, jolle ei levitetä lannoitteita eikä kasvinsuojeluaineita.	Toimen 3 metrin suojakaistavaatimus vesistöjen varrella olevilla pelloilla edellyttää nitraattiasetuksen suojakaistoista poiketen monivuotista kasvipeitettä ja on piennarvaatimusta leveämpi. Yhden metrin pientareen kustannuksia ei lasketa toimen kustannuksiin. Toimen ehdot ovat hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksia vaativammat.

Taulukko M10.7 Perustaso ravinteiden tasapainoinen käyttö_sivu_3

4	Lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset	Lannoitevalmistelainsäädäntö.	Maa- ja metsätalousministeriön lannoitevalmisteita koskevan asetuksen (24/11) mukaiset fosforilannoituksen enimmäiskäyttömäärät ovat 80 kg/ha ja puutarhakasveilla 120 kg/ha. Asetusta muutetaan vuonna 2015. Uudet vähimmäisvaatimuksina käytettävät rajat tulevat olemaan 70 kg/ha ja puutarhakasveilla 115 kg/ha. Typen osalta ei ole muita lainsäädännnön mukaisia vähimmäisvaatimuksia kuin ne vaatimukset, jotka jo kuuluvat täydentäviin ehtoihin nitraattiasetuksen perusteella.	Toimen vaatimuksena olevat fosforinkäytön rajoitukset ovat lainsäädännön perustason rajoja alemmat ja määräytyvät lohkokohtaisesti viljelymaan viljavuuden perusteella. Typen osalta katso taulukon rivi 2. Näistä vaatimuksista ei makseta korvausta. Toimi edellyttää lohkoilta viljavuusanalyysiä kerran sitoumuskauden aikana.
5		Kasvinsuojeluainelainsäädäntö	Laki kasvinsuojeluaineista 1563/2011 ja maa- ja metsätalousministeriön asetus 7/2102. Kasvinsuojeluaineita on käytettävä asianmukaisesti havaitun tarpeen mukaan ja käyttöohjeita noudattaen ottaen ammattimaisessa käytössä huomioon integroidun torjunnan yleiset periaatteet. Lohkokirjanpitoon on merkittävä kasvinsuojeluaineiden käytön kohde, käyttömäärät ja käytön syy. Maatilalla kasvinsuojeluaineita saa levittää vain henkilö, joka on suorittanut kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevan kasvinsuojeluaineista annetun lain edellyttämän tutkinnon tai saanut oikeuden kyseisen tutkinnon järjestämiseen tai jolla ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen mukaisen koulutuksen voimassaoloaika ei ole umpeutunut. Tutkinto on voimassa viisi vuotta. Maatilalla kasvinsuojeluaineiden levitykseen käytettävä kasvinsuojeluruisku on testattava siten kuin testauksesta säädetään laissa kasvinsuojeluaineista (1563/2011). Ammattimaisessa käytössä olevat traktoriruiskut on testattava kertaalleen 26.11.2016 mennessä ja sen jälkeen joka viides vuosi. Jos levitysväline on aiemmin testattu ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen edellyttämällä tavalla, välinettä ei tarvitse testata uudestaan ennen kuin viisi vuotta on kulunut testauksesta. Integroidulla torjunnalla tarkoitetaan kasvinsuojelumenetelmien käyttöä taloudellisesti ja ympäristön kannalta perustellusti siten, että vähennetään ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvia riskejä. Integroidun torjunnan yleiset periaatteet edellyttävät tarpeenmukaista lannoitusta. IPM:n paikka-, aika- ja tapauskohtaisuuden takia Suomessa ei lueta IPM:n yleisiin periaatteisiin yksittäisiä vaadittavia toimenpiteitä. Kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamista koskeva asetus edellyttää 67 artiklassa, että kasvinsuojeluaineista on pidettävä kirjaa vähintään kolmen vuoden ajan seuraavista tiedoista: käytetyn valmisteen nimi, käyttöajat ja annoksen suuruus, kasvinsuojeluaineen käyttöala sekä kohteena olevasta viljelykasvi. Edellä mainituista vaatimuksista osa sisältyy täydentävien ehtojen lakisääteiseen hoitovaatimukseen nro 10.	Toimen erilliset taulukkomuotoiset lannoitusrajat rajoittavat ja kaventavat kategorisesti toimijan IPM:n yleisen periaatteen mukaista paikka-, aika ja tapauskohtaista harkintavaltaa taloudellisuuden arvioinnissa lannoituksen käytössä ja ylittävät siten perustason suhteessa integroidun torjunnan yleisiin periaatteisiin. Toimen mukainen lohkokohtaisen kirjanpidon vaatimustaso on IPM:n yleisen periaatteen kirjanpitovelvoitteita vaativampi.

Taulukko M10.7 Perustaso ravinteiden tasapainoinen käyttö_sivu_4

6	Asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet	Maatalousmaan säilyttäminen	Maatalousmaa on pidettävä avoimena, jotta se pysyy soveltamisasetuksen ((EU) N:o 639/2014) 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa kunnossa. Maatalousmaalla, peltoalaa lukuun ottamatta, voi olla tukiasetuksen ((EU) N:o 1307/2013) 4 artiklan 1 kohdan j alakohdan mukaisia Taimitarhoja, hedelmäpuu- ja marjapensasaloja, 5 §:n 3 momentissa tarkoitettujen lyhytkiertoisten energiapuiden aloja sekä muita kuin edellä mainittuja puuvartisia kasveja enintään 5 §:n 4 momentissa tarkoitettu määrä.	Toimessa ei ole tähän perustason vaatimukseen liittyviä tarkempia ehtoja. Korvausta ei voida maksaa, jos ehtoa ei ole noudatettu.
7	Muu lainsäädäntö	Ympäristöluvat	Ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan saaminen edellyttää, että tilalla on lannanlevitykseen käytössä riittävästi peltoa suhteessa eläinmäärään.	Kotieläintiloilla on oltava asianmukaiset luvat.
8		Ympäristösitoumuksen tilakohtaisen toimen vaatimukset ravinteiden käytöstä	Toimea varten on laadittu perustason lainsäädäntöä tarpempi erillinen vaatimus typpi- ja fosforilannoitteiden käytölle.	Toimeen sitoutuminen edellyttää erillisen tilakohtaisen vaatimuksen noudattamista. Vaatimus sisältää taulukkoarvot typlle ja fosforille eri kasvilajeja koskien. Toimessa ei korvata taulukkoarvojen noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia tai tulonmenetyksiä.
9		Vesienhoitosuunnitelmat (Ohjelmavalmistelussa on ennakoivasti otettu huomioon maatalouden perus- ja lisätoimenpidevaatimukset, joita tullaan esittämään 2016 alkavalle suunnittelukaudelle)	Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004, vesienhoitolaki) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006, vesienhoitoasetus) säädetään vesienhoitosuunnitelmien ja niitä täydentävien toimenpideohjelmien laatimisesta ja tavoitteista. Toimenpideohjelmassa on esitetty vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat perustoimenpiteet ja lisätoimenpiteet. Vesienhoidon ympäristötavoitteet eivät sellaisenaan ole luvan myöntämisen edellytys tai este, eivätkä vesienhoitosuunnitelmassa esitetyt lisätoimenpiteet tule suunnitelman perusteella toiminnanharjoittajaa sitovaksi. Toiselle suunnittelukaudelle 2016-2020 on ehdotettu perustoimenpiteiksi nitraattiasetuksen mukaiset toimenpiteet, eläinsuojien ympäristölupien mukaiset toimenpiteet sekä täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten ja kasvinsuojeluainelainsäädännön mukaiset toimenpiteet.	Näiden vaatimusten sisältö ja suhde toimen vaatimuksiin on esitetty taulukon muissa sarakkeissa.
10		Suorien tukien viherryttämistuen päällekkäisen maksun estäminen.	Viherryttämistuen vastaavuutta eli ns. ekvivalenssia ei Suomessa oteta käyttöön. Pysyvän nurmen ja viljelyn monipuolistamisen vaatimuksia sovelletaan koko maan tasolla. Ekologisen alan vaatimuksessa sovelletaan ns. metsäisyyspoikkeusta. Ekologisen alan vaatimus koskee siten Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Ahvenanmaan maakuntia. Ekologisia aloja ovat: kesantoalat, typensitojakasvien alat, lyhytkiertoisen energiapuun alat ja täydentävien ehtojen mukaisten maisemapiirteiden alat.	Toimella ei ole yhtymäkohtia viherryttämistuen ehtoihin.

Taulukko M10.7 Perustaso ravinteiden tasapainoinen käyttö_sivu_5

Lannoitteita koskeviin vähimmäisvaatimuksiin on kuuluttava muun muassa nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle alttiiden vyöhykkeiden ulkopuolisia maatiloja koskevat direktiivin 91/676/ETY mukaisesti käyttöönotetut hyvän käytännön ohjeet sekä fosforin aiheuttamaa pilaantumista koskevat vaatimukset. Kasvinsuojeluaineiden vähimmäisvaatimuksiin on muun muassa kuuluttava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/128/EY käyttöönotetut integroidun torjunnan yleiset periaatteet, vaatimukset aineiden käyttöluvista ja koulutusvelvollisuuden täyttämisestä, turvallista varastointia koskevat vaatimukset, levityskoneiden tarkistaminen sekä säännöt torjunta-aineiden käytöstä vesistöjen ja muiden herkkien alueiden läheisyydessä kansallisessa lainsäädännössä vahvistetulla tavalla.

Katso perustasovaatimuksia koskeva taulukko M10.7.

Luettelo paikallisista kasvatuksen ulkopuolelle jäämässä olevista roduista ja geneettisen köyhtymisen uhkaamien kasvien geenivaroista

Ei koske tätä toimea.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista oletuksista ja muuttujista (mukaan lukien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut perustason vaatimukset, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä), joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille sekä transaktiokustannusten tasoa; tapauksen mukaan kyseisessä menetelmässä on otettava huomioon asetuksen (EU) N:o 1307/2013 nojalla myönnetty tuki, myös tuki ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisiin maatalouskäytäntöihin, jotta vältetään kaksinkertainen rahoitus; tarvittaessa menetelmä, jota on käytetty tämän asetuksen 9 artiklan mukaisten muiden yksiköiden muuntamiseksi.

Asia on kuvattu laajasti alla koko toimenpidettä koskevan vastaavan kohdan yhteydessä.

Ympäristökorvaukset -toimenpidettä koskevat yleiset korvaustason määrittämisen lähtökohdat on kuvattu luvun 8.2.6.5 korvaustasolaskelmia koskevassa alakohdassa, johon on liitetty myös toimikohtaiset laskelmat.

8.2.6.3.2. 02 Lietelannan sijoittaminen peltoon

Alatoimenpide:

- 10.1 – maatalouden ympäristö- ja ilmastositoumuksen maksaminen

8.2.6.3.2.1. Toimintatyypin kuvaus

Näitä toimia tuetaan elpymisvälineen lisävaroista.

Elvytysvarojen käyttäminen ympäristösitoumuksen lietelannan sijoittamisen lohkokohtaisen toimenpiteen rahoittamiseen mahdollistaa toimenpiteen tilakohtasien enimmäismaksualan korotuksen 80 prosenttiin tuensaajan korvauskelpoisesta pinta-alasta ja siten toimenpiteen tavoitepinta-alan nostamisen 260 000 hehtaariin. Tavoitealan kasvulla ei ole vaikutusta indikaattoriin, sillä samaa pinta-alaa lasketaan indikaattoriin jo muiden toimenpiteiden kautta.

Toimen tavoite:

Toimi on ympäristösitoumuksen ravinteiden kierrätystä edistävä lohkokohtainen toimi, joka kohdentuu peltolohkoille. Tavoitteena on ravinteiden kierrätyksen lisäämiseksi kannustaa kasvinviljelytiloja käyttämään aiempaa enemmän kotieläintiloilla syntyvää lantaa peltojensa lannoitukseen sekä tukemaan nestemäisten lantojen tai nestemäisten orgaanisten lannoitevalmisteiden levityksessä ympäristöystävällisiä menetelmiä sekä kasvinviljely- että kotieläintiloilla. Sijoittavilla tai multaavilla laitteilla tapahtuva lannan levitys vähentää lannasta pintavesiin aiheutuvaa ravinnekuormitusriskiä, estää ammoniakkipäästöjä ilmaan ja vähentää lannanlevityksestä aiheutuvia hajuja. Sijoittavat tai multaavat laitteet sijoittavat lannan tai nestemäisten orgaanisten lannoitevalmisteiden ravinteet peltomaan sisään pois maan pinnalla virtaavan veden reiteiltä, jolloin ne eivät ole alttiina huuhtoutumiselle.

Toimessa tehtävät toimenpiteet:

Lietelanta, virtsa, lietelannasta erotettu nestejae tai nestemäinen orgaaninen lannoitevalmiste on levitettävä peltolohkolle sijoittavilla tai multaavilla laitteilla. Laitteilta vaadittavat edellytykset määritellään erikseen. Tuki maksetaan peltolohkolle, jolle on näillä menetelmillä ja tilalla voimassa olevan ympäristösitoumuksen sekä mahdollisten muiden rajoittavien ehtojen (kuten nitraattiasetuksen 931/2000) mukaisesti levitetty edellä mainittua ainetta vähintään 20 m³ hehtaarille vuodessa.

Lietteen ravinnesisältö on otettava huomioon ravinteiden tasapainoinen käyttö -toimen typpi- ja fosforimäärissä.

8.2.6.3.2.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Korvausta maksetaan €/ha/vuosi luvussa 8.1 kuvatulla tavalla korvauskelpoiselle levitysalalle sitoumuksen voimassa ollessa ottaen huomioon alla ja kohdassa ”Tukikelpoisuusedellytykset” kuvatut rajaukset.

8.2.6.3.2.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Toimea koskevat kansalliset säädökset: Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta (235/2015) ja Maa- ja metsätalousministeriön asetus ympäristökorvauksesta (327/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee ohjelmassa kuvatun mukaisesti lohkokohtaisen toimen yleisen toimeenpanon, korvauskelpoisen alan, perustason ja vähimmäisvaatimukset sekä korvaustason ja maksamismenettelyt. Maa- ja metsätalousministeriön asetus tarkentaa lohkokohtaisen toimen käytännön yksityiskohdat ja muistiinpanovelvoitteet.

Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015) ja Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta (4/2015). Täydentäviä ehtoja koskevien asetusten sisällön osalta katso luku 8.1.

8.2.6.3.2.4. Tuensaajat

Tuensaaja on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.6.3.2.5. Tukikelpoiset kustannukset

Lietelannan sijoitus -toimessa on verrattu lietelannan sijoituslevityksestä aiheutuvia kustannuksia hajalevityksen kustannuksiin joko urakoitsijoiden tai viljelijän itse tekemänä työnä. Toimessa vaadittu sijoitettava lietemäärä on 20 kuutiota hehtaaria kohti. Laskelmassa tarkastellaan pelkästään lietteen levityskustannusta pellolla, ei lietteen ajokustannusta pellolle tai siirtoa lietevaunuun. Urakoitsijoiden tekemä lietteen sijoituslevitys on lietekuutiota kohti 0,64 euroa/kuutio kalliimpaa kuin lietteen hajalevitys. Viljelijän omana työnä tapahtuva lietteen sijoituslevitys on lietekuutiota kohti 2,33 euroa kalliimpaa kuin hajalevitys. Lietteen levityksestä 70 % tapahtuu viljelijöiden omana työnä ja urakoitsijat levittävät loput 30 % syntyvästä lietteestä. Laskelmassa on oletettu lietelannan sijoittamisesta saatava ravinnehyöty yhtä suureksi kuin sijoituslevityksestä aiheutuva juuristohaitta ja haitta, joka aiheutuu siitä, että sijoittava levitin nostaa kiviä pellon pintaan. Näin ollen edellä mainitut hyödyt ja haitat kumoavat toisensa eikä niitä ole erikseen otettu huomioon laskelmassa. Lietelannan sijoittaminen peltoon toimessa maksettava korvaus voi olla enimmillään 40 euroa/ha transaktiokustannuksineen.

8.2.6.3.2.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tuensaajan on tehtävä ympäristökorvauksen ympäristösitoumus ja sitouduttava ravinteiden tasapainoinen käyttö -toimen. Toimea ei voi valita samanaikaisesti ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen toimen kanssa (toimi 3).

Korvauskelpoinen ala on maatalousmaata, katso kohta ”Tukityyppi”.

8.2.6.3.2.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Toimessa ei käytetä valintakriteereitä.

8.2.6.3.2.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Tavoiteala on 260 000 hehtaaria.

Toimesta maksettava korvaustaso on 40 €/ha/v peltoalalle, jolle hyväksyttyjä aineita on levitetty.

Vuosittain maksettava pinta-ala voi vaihdella ympäristösitoumuksen alan rajoissa.

Korvauksen maksamista koskevat seuraavat rajaukset: Toimesta ei makseta sellaiselle alalle, jolla lannoitus on jonkin ympäristösitoumuksen toimen ehtojen mukaan kielletty. Toimesta ei makseta sellaiselle peltolohkon osalle, jonka kaltevuus on vähintään 15 prosenttia, koska nitraattiasetuksen mukaan tällaisella alalla lietteen levitys sijoittamalla on edellytyksenä. Luonnonmukaiseen tuotantoon sitoutuneelle ei voi maksaa lietelannan sijoittamisen toimen mukaista korvausta sellaisten lietteiden levittämisestä, jotka ovat luonnonmukaisessa tuotannossa kiellettyjä.

Toimi kohdentuu peltolohkoille, mutta siitä ei makseta korvausta vuoden 2004 jälkeen raivatuille tukikelvottomille pelloille.

Toimen mukaista korvausta voidaan maksaa enintään 80 prosentille tuensaajan korvauskelpoisesta sitoumusalasta.

8.2.6.3.2.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.6.3.2.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Toimen riskinä nähdään todennettavuus, joka on heikko. Valvonta perustuu vuosittaisten levitysmäärien osalta viljelijän omiin muistiinpanoihin.

8.2.6.3.2.9.2. Lieventävät toimet

Paikalla tehtävissä tarkastuksissa tarkastetaan, että viljelijällä on käytettävissä ehtojen mukainen laite ja katsotaan lohkoilla silmämääräisesti sekä lohkokohtaisten muistiinpanojen perusteella lietelannan levityksen ehtojen mukaisuutta. Kasvukauden jälkeen lannoitusvalvonnan yhteydessä tarkastetaan lohkomuistiinpanojen perusteella, että levitysmäärät vastaavat maksuhakemuksella ilmoitettuja määriä.

8.2.6.3.2.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimeen sisältyvistä riskeistä huolimatta toimi on riittävästi todennettavissa ja valvottavissa.

8.2.6.3.2.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asiaan liittyvien perusosatekijöiden yksilöiminen ja määrittely; tähän on sisällyttävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat pakolliset toimenpidevaatimukset, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset ja muut kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut asiaa koskevat pakolliset hoitovaatimukset.

Toimesta korvattavat toimenpiteet ylittävät maaseutuasetuksen 1305/2013 art 28(3) mukaiset vaatimukset. Asiaa on tarkasteltu taulukossa M10.8, jossa on kuvattu toimen suhdetta ympäristö-ilmastotoimenpiteen perustasoa muodostaviin ehtokokonaisuuksiin sekä muihin tukijärjestelmiin ja vesienhoidon suunnitteluun. Taulukossa esitetyn tarkastelun perusteella toimen perustasoa ovat seuraavien säädösten mukaiset vaatimukset:

Lakisääteinen hoitovaatimus nro 1: Toimen perustason vaatimuksena on noudatettava eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen10 §:n 1-3 ja 7-9 momenttia (=lannoitteiden levitysrajoitukset).

Maatalousmaan säilyttäminen: Perustason vaatimuksena on noudatettava perustuesta, viherryttämistuesta ja nuorenviljelijän tuesta annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:än mukaista maatalousmaan säilyttämistä.

Perustason vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita, joiden laiminlyönnistä aiheutuva seuraamus määrätään laiminlyönnin vakavuuden, laajuuden, keston ja toistuvuuden perusteella.

Toimikohtainen perustason kuvaus toimenpiteessä 10, ympäristökorvaukset

Toimi Lietelannan sijoittaminen peltoon

1	**Perustaso asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaan.**	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaiset perustason vaatimukset tarkemmin eriteltynä.**	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukainen perustaso Suomessa toimelle lietelannan sijoittaminen.**	**Ympäristösitoumuksen lohkokohtainen toimi Lietelannan sijoittaminen peltoon. Toimen sisältö: Liete levitetään sijoittamalla. Levitettävän lietteen vähimmäismäärä on 20 kuutiota/hehtaari/vuosi ja enimmäismäärä tilakohtaisen toimen typpi- ja fosforirajoitusten mukaan.**
2	(EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat toimenpidevaatimukset	Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimus nro 1.	Pellon pintaan levitetty lanta on muokattava maahan vuorokauden kuluessa levityksestä, ellei kyse ole levityksestä kasvustoon letkulevittimellä tai hajalevityksenä. Lietettä saa levittää vain nitraattiasetuksen päivämäärärajojen mukaan. Peltolohkon osilla, joiden kaltevuus on vähintään 15 prosenttia, lietelannan, virtsan ja nestemäisten orgaanisten lannoitevalmisteiden levittäminen muulla tavoin kuin sijoittamalla on aina kielletty.	Toimessa edellytetään lietteen sijoittamista. Toimesta ei makseta sellaisista aloista, joilla säädösten mukaan edellytetään sijoitusta.
3		Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015). Vaatimuksia on tarkennettu aiemmasta ohjelmakaudesta vastaamaan horisontaaliasetuksen 1306/2013 vaatimuksia.	Vesistöjen varsilla olevalla maatalousmaalla on noudatettava horisontaaliasetuksen liitteessä II tarkoitettuina suojakaistoina maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (4/2015) mukaisia typpilannoitus- ja lannanlevityskieltorajoja.	Toimesta ei makseta sellaiselle peltoaloille, joille lietteen levittäminen on kiellettyä.

Taulukko M10.8 Perustaso Lietelannan sijoittaminen peltoon_sivu_1

4	Lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset	Lannoitevalmistelainsäädäntö.	Maa- ja metsätalousministeriön lannoitevalmisteita koskevan asetuksen (24/11) mukaiset fosforilannoituksen enimmäiskäyttömäärät ovat 80 kg/ha ja puutarhakasveilla 120 kg/ha. Asetusta muutetaan vuonna 2015. Uudet vähimmäisvaatimuksina käytettävät rajat tulevat olemaan 70 kg/ha ja puutarhakasveilla 115 kg/ha. Typen osalta ei ole muita lainsäädännnön mukaisia vähimmäisvaatimuksia kuin ne vaatimukset, jotka jo kuuluvat täydentäviin ehtoihin nitraattiasetuksen perusteella.	Toimessa ei ole ravinnemääriin liittyviä ehtoja vaan toimeen liittyvät lannoitusrajoitukset tulevat ympäristösitoumuksen tilakohtaisen toimen vaatimusten kautta ja ne ovat nitraattiasetuksen ja lannoitevalmisteasetuksen mukaisia rajoja tiukemmat.
5		Kasvinsuojeluainelainsäädäntö	Laki kasvinsuojeluaineista 1563/2011 ja maa- ja metsätalousministeriön asetus 7/2102. Kasvinsuojeluaineita on käytettävä asianmukaisesti havaitun tarpeen mukaan ja käyttöohjeita noudattaen ottaen ammattimaisessa käytössä huomioon integroidun torjunnan yleiset periaatteet. Lohkokirjanpitoon on merkittävä kasvinsuojeluaineiden käytön kohde, käyttömäärät ja käytön syy. Maatilalla kasvinsuojeluaineita saa levittää vain henkilö, joka on suorittanut kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevan kasvinsuojeluaineista annetun lain edellyttämän tutkinnon tai saanut oikeuden kyseisen tutkinnon järjestämiseen tai jolla ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen mukaisen koulutuksen voimassaoloaika ei ole umpeutunut. Tutkinto on voimassa viisi vuotta. Maatilalla kasvinsuojeluaineiden levitykseen käytettävä kasvinsuojeluruisku on testattava siten kuin testauksesta säädetään laissa kasvinsuojeluaineista (1563/2011). Ammattimaisessa käytössä olevat traktoriruiskut on testattava kertaalleen 26.11.2016 mennessä ja sen jälkeen joka viides vuosi. Jos levitysväline on aiemmin testattu ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen edellyttämällä tavalla, välinettä ei tarvitse testata uudestaan ennen kuin viisi vuotta on kulunut testauksesta. Integroidulla torjunnalla tarkoitetaan kasvinsuojelumenetelmien käyttöä taloudellisesti ja ympäristön kannalta perustellusti siten, että vähennetään ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvia riskejä. Integroidun torjunnan yleiset periaatteet edellyttävät tarpeenmukaista lannoitusta. IPM:n paikka-, aika- ja tapauskohtaisuuden takia Suomessa ei lueta IPM:n yleisiin periaatteisiin yksittäisiä vaadittavia toimenpiteitä. Edellä mainituista vaatimuksista osa sisältyy täydentävien ehtojen lakisääteiseen hoitovaatimukseen nro 10.	Toimessa ei ole kasvinsuojeluun liittyviä ehtoja.

Taulukko M10.8 Perustaso Lietelannan sijoittaminen peltoon_sivu_2

6	Asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet	Maatalousmaan säilyttäminen	Maatalousmaa on pidettävä avoimena, jotta se pysyy soveltamisasetuksen ((EU) N:o 639/2014) 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa kunnossa. Maatalousmaalla, peltoalaa lukuun ottamatta, voi olla tukiasetuksen ((EU) N:o 1307/2013) 4 artiklan 1 kohdan j alakohdan mukaisia taimitarhoja, hedelmäpuu- ja marjapensasaloja, 5 §:n 3 momentissa tarkoitettujen lyhytkiertoisten energiapuiden aloja sekä muita kuin edellä mainittuja puuvartisia kasveja enintään 5 §:n 4 momentissa tarkoitettu määrä.	Toimessa ei ole tähän perustason vaatimukseen liittyviä tarkempia ehtoja. Korvausta ei voida maksaa, jos ehtoa ei ole noudatettu.
7	Muu lainsäädäntö	Ympäristöluvat	Ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan saaminen edellyttää, että tilalla on lannanlevitykseen käytössä riittävästi peltoa suhteessa eläinmäärään.	Kotieläintiloilla on oltava asianmukaiset luvat.
8		Ympäristösitoumuksen tilakohtaisen toimen vaatimukset ravinteiden käytöstä	Ympäristökorvaukset - toimenpiteen tilakohtaiseen toimeen sitoutuminen on edellytys lohkokohtaiseen lietelannan sijoittaminen peltoon -toimeen sitoutumiselle.	Toimessa on lietteen levitysmäärissä noudatettava tilakohtaisen toimen mukaisia lannoitusrajoja.
9		Vesienhoitosuunnitelmat (Ohjelmavalmistelussa on ennakoivasti otettu huomioon maatalouden perus- ja lisätoimenpidevaatimukset, joita tullaan esittämään 2016 alkavalle suunnittelukaudelle)	Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004, vesienhoitolaki) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006, vesienhoitoasetus) säädetään vesienhoitosuunnitelmien ja niitä täydentävien toimenpideohjelmien laatimisesta ja tavoitteista. Toimenpideohjelmassa on esitetty vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat perustoimenpiteet ja lisätoimenpiteet. Vesienhoidon ympäristötavoitteet eivät sellaisenaan ole luvan myöntämisen edellytys tai este, eivätkä vesienhoitosuunnitelmassa esitetyt lisätoimenpiteet tule suunnitelman perusteella toiminnanharjoittajaa sitovaksi. Toiselle suunnittelukaudelle 2016-2020 on ehdotettu perustoimenpiteiksi nitraattiasetuksen mukaiset toimenpiteet, eläinsuojien ympäristölupien mukaiset toimenpiteet sekä täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten ja kasvinsuojeluainelainsäädännön mukaiset toimenpiteet.	Näiden vaatimusten sisältö ja suhde toimen vaatimuksiin on esitetty taulukon muissa sarakkeissa.
10		Suorien tukien viherryttämistuen päällekkäisen maksun estäminen.	Viherryttämistuen vastaavuutta eli ns. ekvivalenssia ei Suomessa oteta käyttöön. Pysyvän nurmen ja viljelyn monipuolistamisen vaatimuksia sovelletaan koko maan tasolla. Ekologisen alan vaatimuksessa sovelletaan ns. metsäisyyspoikkeusta. Ekologisen alan vaatimus koskee siten Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Ahvenanmaan maakuntia. Ekologisia aloja ovat: kesantoalat, typensitojakasvien alat, lyhytkiertoisen energiapuun alat ja täydentävien ehtojen mukaisten maisemapiirteiden alat.	Toimella ei ole yhtymäkohtia viherryttämistuen ehtoihin.

Taulukko M10.8 Perustaso Lietelannan sijoittaminen peltoon_sivu_3

Lannoitteita koskeviin vähimmäisvaatimuksiin on kuuluttava muun muassa nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle alttiiden vyöhykkeiden ulkopuolisia maatiloja koskevat direktiivin 91/676/ETY mukaisesti käyttöönotetut hyvän käytännön ohjeet sekä fosforin aiheuttamaa pilaantumista koskevat vaatimukset. Kasvinsuojeluaineiden vähimmäisvaatimuksiin on muun muassa kuuluttava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/128/EY käyttöönotetut integroidun torjunnan yleiset periaatteet, vaatimukset aineiden käyttöluvista ja koulutusvelvollisuuden täyttämisestä, turvallista varastointia koskevat vaatimukset, levityskoneiden tarkistaminen sekä säännöt torjunta-aineiden käytöstä vesistöjen ja muiden herkkien alueiden läheisyydessä kansallisessa lainsäädännössä vahvistetulla tavalla.

Katso perustasoa koskeva taulukko M10.8.

Luettelo paikallisista kasvatuksen ulkopuolelle jäämässä olevista roduista ja geneettisen köyhtymisen uhkaamien kasvien geenivaroista

Ei koske tätä toimea.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista oletuksista ja muuttujista (mukaan lukien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut perustason vaatimukset, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä), joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille sekä transaktiokustannusten tasoa; tapauksen mukaan kyseisessä menetelmässä on otettava huomioon asetuksen (EU) N:o 1307/2013 nojalla myönnetty tuki, myös tuki ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisiin maatalouskäytäntöihin, jotta vältetään kaksinkertainen rahoitus; tarvittaessa menetelmä, jota on käytetty tämän asetuksen 9 artiklan mukaisten muiden yksiköiden muuntamiseksi.

Korvaustason määrittely on kuvattu kohdassa ”Tukikelpoiset kustannukset”. Ympäristökorvaukset -toimenpidettä koskevat yleiset korvaustason määrittämisen lähtökohdat on kuvattu luvun 8.2.6.5 korvaustasolaskelmia koskevassa alakohdassa, johon on liitetty myös toimikohtaiset laskelmat.

8.2.6.3.3. 03 Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen

Alatoimenpide:

- 10.1 – maatalouden ympäristö- ja ilmastositoumuksen maksaminen

8.2.6.3.3.1. Toimintatyypin kuvaus

Näitä toimia tuetaan elvytysvälineen lisävaroista.

Elvytysvarojen käyttäminen ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättämisen toimenpiteen rahoittamiseen mahdollistaa tilakohtaisen enimmäiskorvausalan nostamisen 80 prosentiin tuensaajan korvauskelpoisesta enimmäisalasta, mikä edistää alkuperäisen tavoitealan saavuttamista.

Toimen tavoite:

Toimi on ympäristösitoumuksen ravinteiden kierrätystä edistävä lohkokohtainen toimi. Tavoitteena on lannoitevalmisteiden ja muiden orgaanisten aineiden monipuolisen kierrätyksen edistäminen ensisijaisesti kasvinviljely- ja kotieläintilojen välillä. Orgaanisten aineiden lisääminen peltoon parantaa maan rakennetta ja tehostaa ravinteiden kierrätystä ja uudelleenkäyttöä. Toimi lisää myös maan mikrobiaktiivisuutta.

Toimessa tehtävät toimenpiteet:

Peltolohkolle lisätään ravinnepitoista orgaanista materiaalia, jonka orgaanisen aineksen pitoisuus (kuiva-ainepitoisuus) on vähintään 20 %. Käytettävät materiaalit voivat olla vain lannoitevalmistelain mukaisia orgaanisia lannoitteita, maanparannusaineita tai kasvualustoja, toiselta tilalta hyötykäyttöön hankittua kuivalantaa tai lannasta erotettua kuivajaetta. Kuivalannassa on oltava mukana kuiviketta tai muuta orgaanista ainesta.Viljelijän omalta tilalta peräisin oleva lanta, turve, olki, niittojäte tai vastaavat aineet eivät oikeuta korvaukseen. Lisättävän määrän on oltava vähintään 15 kuutiota hehtaarille vuodessa.

Levitettävän orgaanisen aineksen tyyppi ja levitysmäärä on merkittävä lohkoittain lohkokohtaisiin muistiinpanoihin. Viljelijän on kyettävä osoittamaan tilan ulkopuolelta tulevan materiaalin hankinta ja määrä luovutussopimuksen, maksukuitin tai rahti- tai kuormakirjan avulla.

Levitettyjen orgaanisten materiaalien sisältämät typpi- ja fosforimäärät on otettava huomioon ravinteiden tasapainoinen käyttö -toimen mukaisiin typpi- ja fosforimääriin ja merkittävä lohkokohtaisiin muistiinpanoihin.

Lisättävä orgaaninen materiaali ei saa olla peräisin korvausta hakevan viljelijän omalta tilalta. Tila ei voi samanaikaisesti sekä luovuttaa että vastaanottaa orgaanista materiaalia lukuun ottamatta biokaasulaitoksen kautta kierrätettyjä orgaanisia materiaaleja.

8.2.6.3.3.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Korvausta maksetaan €/ha/vuosi luvussa 8.1 kuvatulla tavalla korvauskelpoiselle levitysalalle sitoumuksen

voimassa ollessa ottaen huomioon alla ja kohdassa ”Tukikelpoisuusedellytykset” kuvatut rajaukset.

Toimesta ei makseta sellaiselle alalle, jolla lannoitus on jonkin ympäristösitoumuksen toimen ehtojen mukaan kielletty. Luonnonmukaiseen tuotantoon sitoutuneelle ei voi maksaa ravinteiden ja orgaanisen aineksen kierrätyksen toimen mukaista korvausta sellaisten lannoitevalmisteiden levittämisestä, jotka ovat luonnonmukaisessa tuotannossa kiellettyjä.

8.2.6.3.3.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Käytettävien materiaalien on kuivalantaa ja lannasta erotettua kuivajaetta lukuun ottamatta oltava hyväksyttyjä maa- ja metsätalousministeriön lannoitevalmisteista antaman asetuksessa 24/11 perusteella ja sisältyä Elintarviketurvallisuusviraston ylläpitämään lannoitevalmisteiden tyyppinimiluetteloon.

Toimea koskevat kansalliset säädökset: Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta (235/2015) ja Maa- ja metsätalousministeriön asetus ympäristökorvauksesta (327/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee ohjelmassa kuvatun mukaisesti lohkokohtaisen toimen yleisen toimeenpanon, korvauskelpoisen alan, perustason ja vähimmäisvaatimukset sekä korvaustason ja maksamismenettelyt. Maa- ja metsätalousministeriön asetus tarkentaa lohkokohtaisen toimen käytännön yksityiskohdat ja muistiinpanovelvoitteet.

Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015) ja Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta (7/2015). Täydentäviä ehtoja koskevien asetusten sisällön osalta katso luku 8.1.

8.2.6.3.3.4. Tuensaajat

Tuensaaja on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.6.3.3.5. Tukikelpoiset kustannukset

Orgaanista ainetta tulee levittää pellolle vähintään 15 kuutiota hehtaaria kohti. Levittäminen on verrattavissa kuivalannan levittämiseen, jonka levityskustannus on keskimäärin 2,42 euroa kuutiota kohti. Välittömiä, sopimusaikana havaittavia, kasvinviljelytuoton paranemiseen johtavia hyötyjä toimesta ei oleteta saatavan, joten korvaus muodostuu pelkästä levityskustannuksesta. Transaktiokustannuksineen korvaus toimesta voi olla enintään 43 euroa/ha.

8.2.6.3.3.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tuensaajan on tehtävä ympäristökorvauksen ympäristösitoumus ja sitouduttava ravinteiden tasapainoinen

käyttö -toimeen. Toimea ei voi valita samanaikaisesti lietelannan sijoittaminen peltoon toimen kanssa (toimi 02).

Korvauskelpoinen ala on maatalousmaata (katso myös kohta ”Tukiyyppi”).

8.2.6.3.3.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Toimessa ei käytetä valintakriteereitä.

8.2.6.3.3.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Tavoiteala on 50 000 hehtaaria.

Toimesta maksettava korvaustaso on 40 €/ha/v peltoalalle, jolle orgaanisia materiaaleja on levitetty.

Vuosittain maksettava pinta-ala voi vaihdella ympäristösitoumuksen alan rajoissa.

Toimen mukaista korvausta voidaan maksaa enintään 80 prosentille tuensaajan korvauskelpoisesta sitoumusalasta.

8.2.6.3.3.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.6.3.3.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Toimen riskinä nähdään todennettavuus. Tilatasolla voidaan todentaa levitykseen käytettävissä oleva määrä ja materiaali mm. kuittien ja luovutussopimusten perusteella. Valvonta perustuu kuitenkin vuosittaisen lohkokohtaisten levitysmäärien osalta viljelijän omiin muistiinpanoihin.

8.2.6.3.3.9.2. Lieventävät toimet

Toimen todennettavuuteen mahdollisia heikkouksia on pyritty vähentämään sillä, että levitettyjen orgaanisten materiaalien on tultava tilan ulkopuolelta. Materiaalin hankinnasta on oltava asiakirjat esim. kuitit, kuormakirja tai luovutussopimus, jonka perusteella voidaan paikalla tehtävässä tarkastuksessa todentaa orgaanisen aineksen määrä.

Viljelijän tulee hakemuksella ilmoittaa lohkolle levitetty orgaanisen aineksen tyyppi ja levitysmäärä. Hallinnollisesti jo hakemuksen tietojen perusteella voidaan tarkastaa, että levitetty aines ja määrä täyttävät ehdoissa edellytetyt vaatimukset.

8.2.6.3.3.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimeen sisältyvistä riskeistä huolimatta toimi on riittävästi todennettavissa ja valvottavissa.

8.2.6.3.3.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asiaan liittyvien perusosatekijöiden yksilöiminen ja määrittely; tähän on sisällyttävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat pakolliset toimenpidevaatimukset, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset ja muut kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut asiaa koskevat pakolliset hoitovaatimukset.

Toimesta korvattavat toimenpiteet ylittävät maaseutuasetuksen 1305/2013 art 28(3) mukaiset vaatimukset. Asiaa on tarkasteltu taulukossa 10.9, jossa on kuvattu toimen suhdetta ympäristö-ilmastotoimenpiteen perustasoa muodostaviin ehtokokonaisuuksiin sekä muihin tukijärjestelmiin ja vesienhoidon suunnitteluun. Taulukossa esitetyn tarkastelun perusteella toimen perustasoa ovat seuraavien säädösten mukaiset vaatimukset:

Lakisääteinen hoitovaatimus nro 1: Toimen perustason vaatimuksena on noudatettava eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen 10§:n 5 momenttia (=multaus vuorokauden sisään) sekä 10 §:n 1-7 ja 9 momenttia (=lannoitteiden levitysrajoitukset).

Maatalousmaan säilyttäminen: Perustason vaatimuksena on noudatettava perustuesta, viherryttämistuesta ja nuorenviljelijän tuesta annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:än mukaista maatalousmaan säilyttämistä.

Muu kansallinen lainsäädäntö: Perustason vaatimuksena on noudatettava lannoitevalmistelain (539/2006) nojalla annettuja säännöksiä yhdyskuntajätevedenpuhdistamoista ja kiinteistökohtaisista käsittelyjärjestelmistä peräisin olevien lietteiden käyttörajoituksista peltoviljelyssä.

Perustason vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita, joiden laiminlyönnistä aiheutuva seuraamus määrätään laiminlyönnin vakavuuden, laajuuden, keston ja toistuvuuden perusteella.

Toimikohtainen perustason kuvaus toimenpiteessä 10, ympäristökorvaukset

Toimi: Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen

1	**Perustaso asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaan.**	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaiset perustason vaatimukset tarkemmin eriteltynä.**	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukainen perustaso Suomessa toimelle Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen.**	**Ympäristösitoumuksen lohkokohtainen toimi Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen.Toimen sisältö: Peltoon levitetään ehtojen mukaista orgaanista ravinnepitoista ainesta. Lisättävän aineksen kuiva-ainepitoisuuden on oltava yli 20 %. Käytettävät materiaalit voivat olla vain lannoitevalmistelain mukaisia orgaanisia lannoitteita, maanparannusaineita tai kasvualustoja, toiselta tilalta hyötykäyttöön hankittua kuivalantaa tai lannasta erotettua kuivajaetta. Levitettävän aineen vähimmäismäärä 15 kuutiota/hehtaari/vuosi ja enimmäismäärä määräytyy tilakohtaisen toimen typpi- ja fosforirajoitusten mukaan.**
2	(EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat toimenpidevaatimukset	Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimus nro 1.	Pellon pintaan levitetty lanta on muokattava maahan vuorokauden kuluessa levityksestä, ellei kyse ole levityksestä kasvustoon letkulevittimellä tai hajalevityksenä. Lantaa saa levittää vain nitraattiasetuksen päivämäärärajojen mukaan.	Toimessa ei ole levitysmenetelmään liittyviä tarkempia ehtoja. Toimi ei sisällä lietteen tai muiden nesteiden levittämistä.

Taulukko M10.9 Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen_sivu_1

3		Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015). Vaatimuksia on tarkennettu aiemmasta ohjelmakaudesta vastaamaan horisontaaliasetuksen 1306/2013 vaatimuksia.	Vesistöjen varsilla olevalla maatalousmaalla on noudatettava horisontaaliasetuksen liitteessä II tarkoitettuina suojakaistoina maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (4/2015) mukaisia typpilannoitus- ja lannanlevityskieltorajoja.	Toimesta ei makseta sellaiselle peltoaloille, joille toimen mukaisten aineiden levittäminen on kiellettyä.
4	Lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset	Lannoitevalmistelainsäädäntö.	Käytettävien lannoitevalmisteiden tulee olla hyväksyttyjä maa- ja metsätalousministeriön lannoitevalmisteita koskevassa asetuksessa 24/11 ja sisältyä Elintarviketurvallisuusviraston ylläpitämään tyyppinimiluetteloon. Lannoitevalmisteen käytössä voi olla tyyppinimikohtaisia rajoituksia. Lannoitevalmisteelta edellytetään tueteselostetta, jossa ilmoitetaan tuotteen laatutiedot. Tuoteselosteessa ilmoitetujen tietojen pohjana olevien analyysien on oltava standardien mukaiset.	Toimessa ei ole ravinnemääriin liittyviä ehtoja vaan toimeen liittyvät lannoitusrajoitukset tulevat ympäristösitoumuksen tilakohtaisen toimen vaatimusten kautta ja ne ovat nitraattiasetuksen ja lannoitevalmisteasetuksen mukaisia rajoja tiukemmat.

Taulukko M10.9 Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen_sivu_2

5		Kasvinsuojeluainelainsäädäntö	Laki kasvinsuojeluaineista 1563/2011 ja maa- ja metsätalousministeriön asetus 7/2102. Kasvinsuojeluaineita on käytettävä asianmukaisesti havaitun tarpeen mukaan ja käyttöohjeita noudattaen ottaen ammattimaisessa käytössä huomioon integroidun torjunnan yleiset periaatteet. Lohkokirjanpitoon on merkittävä kasvinsuojeluaineiden käytön kohde, käyttömäärät ja käytön syy. Maatilalla kasvinsuojeluaineita saa levittää vain henkilö, joka on suorittanut kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevan kasvinsuojeluaineista annetun lain edellyttämän tutkinnon tai saanut oikeuden kyseisen tutkinnon järjestämiseen tai jolla ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen mukaisen koulutuksen voimassaoloaika ei ole umpeutunut. Tutkinto on voimassa viisi vuotta. Maatilalla kasvinsuojeluaineiden levitykseen käytettävä kasvinsuojeluruisku on testattava siten kuin testauksesta säädetään laissa kasvinsuojeluaineista (1563/2011). Ammattimaisessa käytössä olevat traktoriruiskut on testattava kertaalleen 26.11.2016 mennessä ja sen jälkeen joka viides vuosi. Jos levitysväline on aiemmin testattu ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen edellyttämällä tavalla, välinettä ei tarvitse testata uudestaan ennen kuin viisi vuotta on kulunut testauksesta. Integroidulla torjunnalla tarkoitetaan kasvinsuojelumenetelmien käyttöä taloudellisesti ja ympäristön kannalta perustellusti siten, että vähennetään ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvia riskejä. Integroidun torjunnan yleiset periaatteet edellyttävät tarpeenmukaista lannoitusta. IPM:n paikka-, aika- ja tapauskohtaisuuden takia Suomessa ei lueta IPM:n yleisiin periaatteisiin yksittäisiä vaadittavia toimenpiteitä. Yllä mainituista vaatimuksista osa sisältyy täydentävien ehtojen lakisääteiseen hoitovaatimukseen nro 10.	Toimessa ei ole kasvinsuojeluun liittyviä ehtoja.
6	Asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet	Maatalousmaan säilyttäminen	Maatalousmaa on pidettävä avoimena, jotta se pysyy soveltamisasetuksen ((EU) N:o 639/2014) 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa kunnossa. Maatalousmaalla, peltoalaa lukuun ottamatta, voi olla tukiasetuksen ((EU) N:o 1307/2013) 4 artiklan 1 kohdan j alakohdan mukaisia taimitarhoja, hedelmäpuu- ja marjapensasaloja, 5 §:n 3 momentissa tarkoitettujen lyhytkiertoisten energiapuiden aloja sekä muita kuin edellä mainittuja puuvartisia kasveja enintään 5 §:n 4 momentissa tarkoitettu määrä.	Toimessa ei ole tähän perustason vaatimukseen liittyviä tarkempia ehtoja. Korvausta ei voida maksaa, jos ehtoa ei ole noudatettu.
7	Muu lainsäädäntö	Ympäristöluvat	Ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan saaminen edellyttää, että tilalla on lannanlevitykseen käytössä riittävästi peltoa suhteessa eläinmäärään.	Kotieläintiloilla on oltava asianmukaiset luvat.

Taulukko M10.9 Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen_sivu_3

		Ympäristösitoumuksen tilakohtaisen toimen vaatimukset ravinteiden käytöstä	Ympäristökorvaukset - toimenpiteen tilakohtaiseen toimeen sitoutuminen on edellytys lohkokohtaiseen Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen -toimeen sitoutumiselle.	Toimessa on aineksen levitysmäärissä noudatettava tilakohtaisen toimen mukaisia lannoitusrajoja.
		Lannoitevalmisteiden käyttöä koskeva kansallinen lainsäädäntö	Lannoitevalmisteita koskevassa asetuksessa säädellään yhdyskuntajätevedenpuhdistamoista ja kiinteistökohtaisista käsittelyjärjestelmistä peräisin olevien lietteiden käyttörajoituksista peltoviljelyssä.	Jos levitettävän orgaanisen lannoitevalmisteen valmistuksessa on raaka-aineena ollut yhdyskuntalietettä, tulee orgaanisen lannoitevalmisteen levityksessä noudattaa asetuksen mukaisia käyttörajoituksia. Lannoitevalmisteen tuoteseloste sisältää tiedot tuotteen koostumuksesta.
9		Vesienhoitosuunnitelmat (Ohjelmavalmistelussa on ennakoivasti otettu huomioon maatalouden perus- ja lisätoimenpidevaatimukset, joita tullaan esittämään 2016 alkavalle suunnittelukaudelle)	Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004, vesienhoitolaki) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006, vesienhoitoasetus) säädetään vesienhoitosuunnitelmien ja niitä täydentävien toimenpideohjelmien laatimisesta ja tavoitteista. Toimenpideohjelmassa on esitetty vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat perustoimenpiteet ja lisätoimenpiteet. Vesienhoidon ympäristötavoitteet eivät sellaisenaan ole luvan myöntämisen edellytys tai este, eivätkä vesienhoitosuunnitelmassa esitetyt lisätoimenpiteet tule suunnitelman perusteella toiminnanharjoittajaa sitovaksi. Toiselle suunnittelukaudelle 2016-2020 on ehdotettu perustoimenpiteiksi nitraattiasetuksen mukaiset toimenpiteet, eläinsuojien ympäristölupien mukaiset toimenpiteet sekä täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten ja kasvinsuojeluainelainsäädännön mukaiset toimenpiteet.	Näiden vaatimusten sisältö ja suhde toimen vaatimuksiin on esitetty taulukon muissa sarakkeissa.
10		Suorien tukien viherryttämistuen päällekkäisen maksun estäminen.	Viherryttämistuen vastaavuutta eli ns. ekvivalenssia ei Suomessa oteta käyttöön. Pysyvän nurmen ja viljelyn monipuolistamisen vaatimuksia sovelletaan koko maan tasolla. Ekologisen alan vaatimuksessa sovelletaan ns. metsäisyyspoikkeusta. Ekologisen alan vaatimus koskee siten Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Ahvenanmaan maakuntia. Ekologisia aloja ovat: kesantoalat, typensitojakasvien alat, lyhytkiertoisen energiapuun alat ja täydentävien ehtojen mukaisten maisemapiirteiden alat.	Toimella ei ole yhtymäkohtia viherryttämistuen ehtoihin.

Taulukko M10.9 Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen_sivu_4

Lannoitteita koskeviin vähimmäisvaatimuksiin on kuuluttava muun muassa nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle alttiiden vyöhykkeiden ulkopuolisia maatiloja koskevat direktiivin 91/676/ETY mukaisesti käyttöönotetut hyvän käytännön ohjeet sekä fosforin aiheuttamaa pilaantumista koskevat vaatimukset. Kasvinsuojeluaineiden vähimmäisvaatimuksiin on muun muassa kuuluttava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/128/EY käyttöönotetut integroidun torjunnan yleiset periaatteet, vaatimukset aineiden käyttöluvista ja koulutusvelvollisuuden täyttämisestä, turvallista varastointia koskevat vaatimukset, levityskoneiden tarkistaminen sekä säännöt torjunta-aineiden käytöstä vesistöjen ja muiden herkkien alueiden läheisyydessä kansallisessa lainsäädännössä vahvistetulla tavalla.

Katso perustasoa koskeva taulukko 10.9.

Luettelo paikallisista kasvatuksen ulkopuolelle jäämässä olevista roduista ja geneettisen köyhtymisen uhkaamien kasvien geenivaroista

Ei koske tätä toimea.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista oletuksista ja muuttujista (mukaan lukien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut perustason vaatimukset, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä), joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille sekä transaktiokustannusten tasoa; tapauksen mukaan kyseisessä menetelmässä on otettava huomioon asetuksen (EU) N:o 1307/2013 nojalla myönnetty tuki, myös tuki ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisiin maatalouskäytäntöihin, jotta vältetään kaksinkertainen rahoitus; tarvittaessa menetelmä, jota on käytetty tämän asetuksen 9 artiklan mukaisten muiden yksiköiden muuntamiseksi.

Korvaustason määrittely on kuvattu kohdassa ”Tukikelpoiset kustannukset”. Ympäristökorvaukset -toimenpidettä koskevat yleiset korvaustason määrittämisen lähtökohdat on kuvattu luvun 8.2.6.5 korvaustasolaskelmia koskevassa alakohdassa, johon on liitetty myös toimikohtaiset laskelmat.

8.2.6.3.4. 05 Valumavesien hallinta

Alatoimenpide:

- 10.1 – maatalouden ympäristö- ja ilmastositoumuksen maksaminen

8.2.6.3.4.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimen tavoite:

Toimi on ympäristösitoumuksen valumavesien hallintaa edistävä lohkokohtainen toimi. Tavoitteena on säädellä pellolta tulevien valumavesien määrää ja vähentää valumavesien mukana vesistöön huuhtoutuvien happamoittavien aineiden, metallien ja ravinteiden määrää sekä vähentää kasvihuonekaasupäästöjä. Toimi vähentää vesistöjen rehevöitymistä ja happamista valumavesistä aiheutuvia haittoja vesiekosysteemeissä ja kalastossa sekä vähentää kasvihuonekaasupäästöjä eloperäisiltä mailta. Kuivatusjärjestelmien säätöä toteutetaan joko säätösalaojitetulla lohkolla tai lohkolla, jossa on säätökastelu- tai kuivatusvesien kierrätysjärjestelmä.

Toimessa tehtävät toimenpiteet:

Lohkolla voidaan korvata vain yhtä seuraavista toimenpiteistä:

a) Säätösalaojituksen hoitotoimenpiteet

Säätösalaojitetulla lohkolla vedenpinnan säätöä on toteutettava nostamalla tai laskemalla padotuskorkeutta kokoojaojaan asennetuissa säätökaivoissa tai muilla padotuslaitteilla. Padotusta on hoidettava sää- ja kasvuolosuhteiden ja viljelytoimenpiteiden mukaan.

b) Säätökastelun tai kuivatusvesien kierrätyksen hoitotoimenpiteet

Säätökastelussa pellon vesitaloutta säädellään kokonaisvaltaisesti salaojaojastojen kautta tapahtuvan ojastokastelun ja säädetyn kuivatuksen avulla.

Kuivatusvesien kierrätyksellä tarkoitetaan peltoalueelta kertyvien valumavesien varastoimista kevätvalunnan ja rankkasateiden aikana erilliseen altaaseen, josta ne kuivana kautena johdetaan kasteluvetenä takaisin pellolle. Näin pelloilta alapuoliseen vesistöön joutuvien valumavesien määrä ja sitä kautta myös vesistön ravinnekuormitus pienenevät, koska altaaseen kerättyjen valumavesien ravinteet kierrätetään uudelleen kasvien käyttöön.

Säädön toteutuksesta on pidettävä kirjaa, johon on merkittävä säätö-, hoito- ja huoltotoimenpiteet. Kirjanpito voidaan merkitä myös lohkokohtaisiin muistiinpanoihin. Viljelijän on säädettävä padotuskorkeutta ja mahdollista kasteluveden käyttöä asianmukaisesti ja huolehdittava laitteiden kunnosta.

Toimea on toteutettava lohkolla vuosittain hoidon aloittamisesta lähtien sitoumuskauden loppuun.

8.2.6.3.4.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Korvausta maksetaan €/ha/vuosi hoidettavalle luvussa 8.1 kuvatulla tavalla korvauskelpoiselle peltoalalle sitoumuksen voimassaolon ajan ottaen huomioon kohdassa ”Tukikelpoisuusedellytykset” kuvatut rajaukset.

8.2.6.3.4.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Toimea koskevat kansalliset säädökset: Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta (235/2015) ja Maa- ja metsätalousministeriön asetus ympäristökorvauksesta (327/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee ohjelmassa kuvatun mukaisesti lohkokohtaisen toimen yleisen toimeenpanon, kohdentamisalueen, korvauskelpoisen alan, perustason ja vähimmäisvaatimukset sekä korvaustason ja maksamismenettelyt. Maa- ja metsätalousministeriön asetus tarkentaa lohkokohtaisen toimen käytännön yksityiskohdat, muistiinpanovelvoitteet ja tarvittavat analyysitiedot.

Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015) ja Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta (7/2015). Täydentäviä ehtoja koskevien asetusten sisällön osalta katso luku 8.1.

8.2.6.3.4.4. Tuensaajat

Tuensaaja on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.6.3.4.5. Tukikelpoiset kustannukset

Säätösalaojituksessa viljelijälle aiheutuu kustannuksia padotuskorkeuden säädöstä ja säädön seurannasta sekä säätökaivojen puhtaanapidosta. Lisäksi kustannuksia tulee säätö-, hoito- ja huoltotoimenpiteiden kirjaamisesta. Hehtaarikohtaisia kustannuksia laskettaessa on oletettu, että jokaisen 1,5 peltohehtaarin alueelle tarvitaan yksi säätökaivo. Korvauslaskelmassa on huomioitu, että säätösalaojitus parantaa satoja ja lisää kasvinviljelytuottoja. Lisääntyneet tuotot on vähennetty kustannuksista. Transaktiokustannukset koostuvat muun muassa säätösalaojitukseen liittyvän tiedon hankinnasta sekä vaadittujen hoitotoimenpiteiden yhteensovittamisesta maatilan muihin toimintoihin. Laskelman perusteella säätösalaojituksen hoitamisesta vuosittain säätösalaojitetuille peltolohkoille maksettava maatalouden ympäristökorvaus voi olla enintään 79 euroa/ha.

Säätökastelu ja kuivatusvesien kierrätys -toimenpiteessä korvauslaskelma on tehty pelkästään säätökastelutoimenpiteelle, mutta maksettava enimmäiskorvaus on yhtä suuri myös kuivatusvesien kierrätyksestä, jossa hoitotoimenpiteet ovat vastaavat. Säätökastelussa ojastoihin johdetaan kasteluvettä pumppaamalla. Kuivatusvesien kierrätys edellyttää säätökastelujärjestelmää ja lisäksi myös varastoallasta, jonne johdettu kuivatusvesi pumpataan kasvukaudella takaisin salaojiin. Säätökastelun kustannukset

koostuvat pumppauskustannuksista, säädön seuranta- ja hoitokustannuksista sekä säätö-, hoito- ja huoltotoimenpiteiden kirjaamiskustannuksista. Laskelmassa on oletettu, että kahden vuorokauden mittaisia kastelukertoja on kasvukauden aikana keskimäärin kolme kappaletta. Vuotuiset säädön seuranta- ja hoitokustannukset ovat yhtä suuret kuin säätösalaojituksessa, koska säätökastelu pitää sisällään myös säätösalaojituksen. Korvauslaskelmassa on huomioitu, että säätökastelu lisää kasvinviljelytuottoja. Lisääntyneet tuotot on vähennetty kustannuksista.

Transaktiokustannukset koostuvat muun muassa säätökasteluun liittyvän tiedon hankinnasta sekä vaadittujen hoitotoimenpiteiden yhteensovittamisesta maatilan muihin toimintoihin. Lisäksi säätökastelusitoumusta varten joudutaan selvittämään pumppuihin liittyviä mitoituksia ja varmistamaan ennakoivilla toimenpiteillä, että vettä saadaan varastoitua säätökastelua varten. Laskelman perusteella säätökastelun tai säätökastelun ja kuivatusvesien kierrätyksen piirissä oleville peltolohkoille vuosittain maksettava maatalouden ympäristökorvaus voi olla enintään 299 euroa/ha.

8.2.6.3.4.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tuensaajan on tehtävä ympäristökorvauksen ympäristösitoumus ja sitouduttava ravinteiden tasapainoinen käyttö -toimeen.

Korvauskelpoinen ala on maatalousmaata (katso myös kohta ”Tukityyppi”). Toimea kohdennetaan siten, että sitä voidaan toteuttaa vain peltolohkoilla,

- joilla on ollut voimassa valtioneuvoston päätöksen (760/1995) tai valtioneuvoston asetusten (644/2000 tai 366/2007) mukainen erityistukisopimus valumavesien käsittelystä tai
- joille on rakennettu säätösalaojitus, säätökastelu tai kuivatusvesien kierrätysjärjestelmä ja jotka sijaitsevat peltolohkoilla, jotka ovat happamia sulfaattimaita tai joiden maalaji on eloperäinen. Happamiksi sulfaattimaiksi todettujen peltojen tulee sijaita Sirppujoen valuma-alueen ja Liminganlahteen laskevien jokien valuma-alueiden välisellä alueella kyseiset valuma-alueet mukaan lukien. Toimesta voidaan maksaa korvausta lohkolle, jos lohkosta suurin osa on maalajiltaan turve- tai multamaata tai hapanta sulfaattimaata.

8.2.6.3.4.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Toimessa ei käytetä valintakriteereitä.

8.2.6.3.4.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Tavoitepinta-ala ohjelmakauden lopussa on 40 000 ha.

Toimesta maksettava korvaustaso on 70 €/ha/v alalle, jolla toteutetaan toimea säätösalaojituksena ja 250 €/ha/v alalle, jolla toteutetaan toimea säätökastelulla ja kuivatusvesien kierrätyksellä.

Vuosittain maksettava ala voi kasvaa kahtena ensimmäisenä sitoumusvuonna. Toimea on toteutettava samalla lohkon alalla vuosittain sitoumuskauden loppuun siitä lähtien, kun toimi on ensimmäistä kertaa hakemuksessa ilmoitettu lohkolle.

Sitoumusta jatkettaessa toimeen ei voi ilmoittaa uutta pinta-alaa

8.2.6.3.4.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.6.3.4.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Toimen yhtenä riskinä nähdään vuosittain tehtävien hoitotoimenpiteiden todennettavuus. Tehtyjen hoitotoimenpiteiden todentaminen perustuu useimmiten viljelijöiden muistiinpanoihin. Riskinä on myös se, että toimea toteutetaan muilla kuin ”Tukikelpoisuusedellytykset” kohdan mukaisilla lohkoilla.

8.2.6.3.4.9.2. Lieventävät toimet

Hakemuksen yhteydessä toimitetaan suunnitelmat ja maalajitiedot sekä tarvittaessa pohjamaa-analyysi. Hallinnollisesti tarkastetaan, että tukikelpoisuusvaatimukset täyttyvät lohkolla. Lisäksi seurataan, että ala, jolla toimea toteutetaan, säilyy samana sitoumuksen aikana. Paikalla tehtävissä tarkastuksissa toimeen ilmoitettujen pinta-alojen lisäksi tarkastetaan lohkokohtaisten maastokäyntien ja viljelijän tekemien muistiinpanojen perusteella ehtojen mukaisten hoitotoimenpiteiden noudattaminen.

8.2.6.3.4.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimeen sisältyvistä riskeistä huolimatta se on riittävästi todennettavissa ja valvottavissa.

8.2.6.3.4.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asiaan liittyvien perusosatekijöiden yksilöiminen ja määrittely; tähän on sisällyttävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat pakolliset toimenpidevaatimukset, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset ja muut kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut asiaa koskevat pakolliset hoitovaatimukset.

Toimesta korvattavat toimenpiteet ylittävät maaseutuasetuksen 1305/2013 art 28(3) mukaiset vaatimukset. Asiaa on tarkasteltu taulukossa M10.10, jossa on kuvattu toimen suhdetta ympäristö-ilmastotoimenpiteen perustasoa muodostaviin ehtokokonaisuuksiin sekä muihin tukijärjestelmiin ja vesienhoidon suunnitteluun. Taulukossa esitetyn tarkastelun perusteella toimen perustasoa ovat seuraavien säädösten mukaiset vaatimukset.

Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Toimen perustasona on noudatettava täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 5 §:ää, 12 §:n 1 ja 4

momenttia (=kasteluun vaadittava lupa, paikkakunnan olosuhteet huomioon ottava viljelytapa ja viljellyn maatalousmaan hoito).

Maatalousmaan säilyttäminen: Perustason vaatimuksena on noudatettava perustuesta, viherryttämistuesta ja nuorenviljelijän tuesta annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:än mukaista maatalousmaan säilyttämistä.

Perustason vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita, joiden laiminlyönnistä aiheutuva seuraamus määrätään laiminlyönnin vakavuuden, laajuuden, keston ja toistuvuuden perusteella.

Toimikohtainen perustason kuvaus toimenpiteessä 10, ympäristökorvaukset
Toimi: Valumavesien hallinta

1	**Perustaso asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaan.**	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaiset perustason vaatimukset tarkemmin eriteltynä.**	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukainen perustaso Suomessa toimelle Valumavesien hallinta.**	**Ympäristösitoumuksen lohkokohtainen toimi Valumavesien hallinta. Toimen sisältö: Säätösalaojituksen tai säätökastelun ylläpitämiseksi peltolohkolla tarvittavat hoitotoimenpiteet.**
2	(EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat toimenpidevaatimukset	Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimus nro 1.	Nitraattiasetuksen (1250/2014) mukaan lannoitus on kielletty viisi metriä lähempänä vesistöä. Seuraavan viiden metrin vyöhykkeellä veistöstä lannan levitys on kielletty, ellei peltoa muokata vuorokauden kuluessa levityksestä. Peltolohkon osilla, joiden kaltevuus on vähintään 15 prosenttia, lietelannan, virtsan ja nestemäisten orgaanisten lannoitevalmisteiden levittäminen muulla tavoin kuin sijoittamalla on aina kielletty. Kalteville peltolohkon osille levitettävät muut lannat ja orgaaniset lannoitevalmisteet on muokattava maahan kahdentoista tunnin sisällä levityksestä.	Toimessa ei ole tähän perustasovaatimukseen liittyviä tarkempia ehtoja.
3		Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimukset nro 2 ja 3	Suojellulla maatalousmaalla ei saa heikentää tiettyjen lajien elinympäristöjä ja suojelupäätösten sisältämät velvoitteet on täytettävä. Osalle Natura 2000 -alueista ja muista suojelualueista on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma. Tällaiset suunnitelmat eivät kuitenkaan sisällä lakisääteistä vaatimusta, joka velvoittaisi maanomistajaa aktiiviseen hoitotyöhön ilman korvausta.	Toimessa ei ole tähän perustasovaatimukseen liittyviä tarkempia ehtoja. Toimen ehdot eivät ole ristiriidassa luonto- ja lintudirektiivin suojelutavoitteiden kanssa.
4		Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimus nro 10	Kasvinsuojeluaineiden käytössä on noudatettava valmistekohtaisen myyntipäällysteen merkintöjä ja varastoitava kasvinsuojeluaineet oikein.	Toimessa ei ole tähän perustasovaatimukseen liittyviä tarkempia ehtoja.

Taulukko M10.10 Perustaso Valumavesien hallinta_sivu_1

5		Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015). Vaatimuksia on tarkennettu aiemmasta ohjelmakaudesta vastaamaan horisontaaliasetuksen 1306/2013 vaatimuksia.	Vesistöjen varsilla olevalla maatalousmaalla on noudatettava horisontaaliasetuksen liitteessä II tarkoitettuina suojakaistoina maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1250/2014) mukaisia typpilannoitus- ja lannanlevityskieltorajoja . Vesistöjen ja valtaojien varsilla olevalle maatalousmaalle on pääsääntöisesti jätettävä vähintään 1 metrin levyinen, muokkaamaton piennar, jolle ei levitetä lannoitteita eikä kasvinsuojeluaineita. Viljeltyä peltoa ja pysyvien kasvien alaa on viljeltävä hyvän maatalouskäytännön mukaisesti paikkakunnan olosuhteet huomioon ottaen. Hyvän maatalouskäytännön edellytyksenä on, että viljelty pelto ja pysyvien kasvien ala muokataan, lannoitetaan ja kylvetään tai istutetaan tarkoituksenmukaisella tavalla niin, että on mahdollista saada aikaan tasainen itäminen ja kasvusto. Viljeltävien kasvilajien ja -lajikkeiden on oltava alueelle soveltuvia. Kylvö tai istutus on tehtävä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta tiettyjä puutarhakasveja lukuunottamatta. Pysyviä nurmia ja pysyviä laitumia voidaan lannoittaa ja laiduntaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarvittaessa niiden kasvuston voi uusia muokkaamalla ja kylvämällä heinä- ja nurmirehukasvien siemenillä. Jos pysyvää laidunta käytetään laidunnukseen, siitä ei saa aiheutua maaperän eroosiota ja maanpinnan on säilyttävä kasvipeitteisenä. Pysyvien nurmien ja pysyvien laitumien niiton ajankohdassa ja toteuttamisessa on otettava huomioon luonnonvaraisten lintujen ja nisäkkäiden suojelu. Viljelijä voi hyödyntää niittojätteen. Niittojäte voidaan myös jättää korjaamatta pois pysyvältä laitumelta. Viljellyn maatalousmaan kasvinsuojelusta on huolehdittava joko kasvinvuorotuksen avulla, mekaanisesti, biologisesti tai kemiallisesti. Viljelijän on toimittava niin, että korjuu- ja markkinakelpoisen sadon tuottaminen on mahdollista. Jos maatalousmaalta ei korjata satoa, maatalousmaan tuottamasta kasvustosta on tarvittaessa huolehdittava niin, että maatalousmaalle on myös seuraavana vuonna mahdollista perustaa kasvusto tai tuottaa korjuu- ja markkinakelpoinen sato. Hukkakauran ja jättiputken leviäminen on estettävä. Hoidetut viljelemättömät pellot on pääsääntöisesti pidettävä kasvipeitteisinä tai sängen peittäminä kasvukaudella syyskuun alkuun asti ja niiden kasvusto on uusittava tarvittaessa. Pohjavesialueilla hoidettujen viljelemättömien peltolohkojen on oltava kasvipeitteisiä kasvukaudella syyskuun alkuun asti. Hoidetulla viljelemättömällä pellolla on estettävä rikkakasvien leviäminen. Maatilalla on noudatettava maataloustoiminnassa ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:ssä sekä vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen (1022/2006) 4 a §:ssä säädettyä päästökieltoa pohjaveteen. Kasteluveden käytössä on noudatettava vesilain (587/2011) 4 luvussa säädettyä lupamenettelyä. Kasvuston sängen poltto on sallittu ainoastaan, jos se on välttämätöntä kylvön toteutuksen, rikkakasvien, kasvitautien tai tuholaisten torjunnan kannalta.	Toimen ehdot pellon vesitalouden säätelystä ovat hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksia vaativammat.

Taulukko M10.10 Perustaso Valumavesien hallinta_sivu_2

6	Lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset	Lannoitevalmistelainsäädäntö.	Maa- ja metsätalousministeriön lannoitevalmisteita koskevan asetuksen (24/11) mukaiset fosforilannoituksen enimmäiskäyttömäärät ovat 80 kg/ha/v ja puutarhakasveilla 120 kg/ha/v. Asetusta muutetaan vuonna 2015. Uudet vähimmäisvaatimuksina käytettävät rajat tulevat olemaan 70 kg/ha/v ja puutarhakasveilla 115 kg/ha/v. Typen osalta ei ole muita lainsäädännnön mukaisia vähimmäisvaatimuksia kuin ne vaatimukset, jotka jo kuuluvat täydentäviin ehtoihin nitraattiasetuksen perusteella.	Toimessa ei ole tähän perustasovaatimukseen liittyviä tarkempia ehtoja.
7		Kasvinsuojeluainelainsäädäntö	Laki kasvinsuojeluaineista 1563/2011 ja maa- ja metsätalousministeriön asetus 7/2102. Kasvinsuojeluaineita on käytettävä asianmukaisesti havaitun tarpeen mukaan ja käyttöohjeita noudattaen ottaen ammattimaisessa käytössä huomioon integroidun torjunnan yleiset periaatteet. Lohkokirjanpitoon on merkittävä kasvinsuojeluaineiden käytön kohde, käyttömäärät ja käytön syy. Maatilalla kasvinsuojeluaineita saa levittää vain henkilö, joka on suorittanut kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevan kasvinsuojeluaineista annetun lain edellyttämän tutkinnon tai saanut oikeuden kyseisen tutkinnon järjestämiseen tai jolla ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen mukaisen koulutuksen voimassaoloaika ei ole umpeutunut. Tutkinto on voimassa viisi vuotta. Maatilalla kasvinsuojeluaineiden levitykseen käytettävä kasvinsuojeluruisku on testattava siten kuin testauksesta säädetään laissa kasvinsuojeluaineista (1563/2011). Ammattimaisessa käytössä olevat traktoriruiskut on testattava kertaalleen 26.11.2016 mennessä ja sen jälkeen joka viides vuosi. Jos levitysväline on aiemmin testattu ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen edellyttämällä tavalla, välinettä ei tarvitse testata uudestaan ennen kuin viisi vuotta on kulunut testauksesta. Integroidulla torjunnalla tarkoitetaan kasvinsuojelumenetelmien käyttöä taloudellisesti ja ympäristön kannalta perustellusti siten, että vähennetään ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvia riskejä. Integroidun torjunnan yleiset periaatteet edellyttävät tarpeenmukaista lannoitusta. IPM:n paikka-, aika- ja tapauskohtaisuuden takia Suomessa ei lueta IPM:n yleisiin periaatteisiin yksittäisiä vaadittavia toimenpiteitä. Edellä mainituista vaatimuksista osa sisältyy täydentävien ehtojen lakisääteiseen hoitovaatimukseen nro 10.	Toimessa ei ole tähän perustasovaatimukseen liittyviä tarkempia ehtoja.
8	Asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet	Maatalousmaan säilyttäminen	Maatalousmaa on pidettävä avoimena, jotta se pysyy soveltamisasetuksen ((EU) N:o 639/2014) 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa kunnossa. Maatalousmaalla, peltoalaa lukuun ottamatta, voi olla tukiasetuksen ((EU) N:o 1307/2013) 4 artiklan 1 kohdan j alakohdan mukaisia taimitarhoja, hedelmäpuu- ja marjapensasaloja, 5 §:n 3 momentissa tarkoitettujen lyhytkiertoisten energiapuiden aloja sekä muita kuin edellä mainittuja puuvartisia kasveja enintään 5 §:n 4 momentissa tarkoitettu määrä.	Toimessa ei ole tähän perustason vaatimukseen liittyviä tarkempia ehtoja. Korvausta ei voida maksaa, jos ehtoa ei ole noudatettu.
9	Muu lainsäädäntö	Vesilaki	Kasteluveden käytössä on noudatettava vesilain (587/2011) 4 luvussa säädettyä lupamenettelyä.	Toimi on toteutettava mahdollisen luvan puiteissa.

Taulukko M10.10 Perustaso Valumavesien hallinta_sivu_3

		Ympäristösitoumuksen ravinteiden tasapainoisen käytön tilakohtainen toimi	Ympäristökorvauksen ympäristösitoumuksen tilakohtainen toimi edellyttää 3 m suojakaistaa vesistöjen varsilla sijaitsevilla pelloilla.	Toimessa on noudatettava tilakohtaisen toimen ehtoja.
10		Vesienhoitosuunnitelmat (Ohjelmavalmistelussa on ennakoivasti otettu huomioon maatalouden perus- ja lisätoimenpidevaatimukset, joita tullaan esittämään 2016 alkavalle suunnittelukaudelle)	Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004, vesienhoitolaki) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006, vesienhoitoasetus) säädetään vesienhoitosuunnitelmien ja niitä täydentävien toimenpideohjelmien laatimisesta ja tavoitteista. Toimenpideohjelmassa on esitetyt vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat perustoimenpiteet ja lisätoimenpiteet. Toiselle suunnittelukaudelle 2016-2020 on tulossa perustoimenpiteiksi nitraattiasetuksen mukaiset toimenpiteet, eläinsuojien ympäristölupien mukaiset toimenpiteet sekä täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset ja kasvinsuojeluainelainsäädännön mukaiset toimenpiteet.	Säätösalaojituksen tai säätökastelun hoitaminen toimen edellyttämällä tavalla ei sisälly vesipuitedirektiivin mukaisiin viljelijää velvoittaviin perustoimenpiteisiin
11		Suorien tukien viherryttämistuen päällekkäisen maksun estäminen.	Viherryttämistuen vastaavuutta eli ns. ekvivalenssia ei Suomessa oteta käyttöön. Pysyvän nurmen ja viljelyn monipuolistamisen vaatimuksia sovelletaan koko maan tasolla. Ekologisen alan vaatimuksessa sovelletaan ns. metsäisyyspoikkeusta. Ekologisen alan vaatimus koskee siten Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Ahvenanmaan maakuntia. Ekologisia aloja ovat: kesantoalat, typensitojakasvien alat, lyhytkiertoisen energiapuun alat, täydentävien ehtojen mukaisten maisemapiirteiden alat.	Toimella ei ole yhtymäkohtia viherryttämistuen vaatimuksiin.

Taulukko M10.10 Perustaso Valumavesien hallinta_sivu_4

Lannoitteita koskeviin vähimmäisvaatimuksiin on kuuluttava muun muassa nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle alttiiden vyöhykkeiden ulkopuolisia maatiloja koskevat direktiivin 91/676/ETY mukaisesti käyttöönotetut hyvän käytännön ohjeet sekä fosforin aiheuttamaa pilaantumista koskevat vaatimukset. Kasvinsuojeluaineiden vähimmäisvaatimuksiin on muun muassa kuuluttava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/128/EY käyttöönotetut integroidun torjunnan yleiset periaatteet, vaatimukset aineiden käyttöluvista ja koulutusvelvollisuuden täyttämisestä, turvallista varastointia koskevat vaatimukset, levityskoneiden tarkistaminen sekä säännöt torjunta-aineiden käytöstä vesistöjen ja muiden herkkien alueiden läheisyydessä kansallisessa lainsäädännössä vahvistetulla tavalla.

Katso perustasoa koskeva taulukko M10.10.

Luettelo paikallisista kasvatuksen ulkopuolelle jäämässä olevista roduista ja geneettisen köyhtymisen uhkaamien kasvien geenivaroista

Ei koske tätä toimea.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista oletuksista ja muuttujista (mukaan lukien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut perustason vaatimukset, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä), joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille sekä transaktiokustannusten tasoa; tapauksen mukaan kyseisessä menetelmässä on otettava huomioon asetuksen (EU) N:o 1307/2013 nojalla myönnetty tuki, myös tuki ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisiin maatalouskäytäntöihin, jotta vältetään kaksinkertainen rahoitus; tarvittaessa menetelmä, jota on käytetty tämän asetuksen 9 artiklan mukaisten muiden yksiköiden muuntamiseksi.

Korvaustason määrittely on kuvattu kohdassa ”Tukikelpoiset kustannukset”. Ympäristökorvaukset -toimenpidettä koskevat yleiset korvaustason määrittämisen lähtökohdat on kuvattu luvun 8.2.6.5korvaustasolaskelmia koskevassa alakohdassa, johon on liitetty myös toimikohtaiset laskelmat.

8.2.6.3.5. 06 Ympäristönhoitonurmet

Alatoimenpide:

- 10.1 – maatalouden ympäristö- ja ilmastositoumuksen maksaminen

8.2.6.3.5.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimen tavoite:

Toimi on ympäristösitoumuksen valumavesien hallintaa edistävä lohkokohtainen toimi. Toimella vähennetään ympärivuotisesti eroosiota ja ravinteiden kulkeutumista vesiin vesistöjen ja valtaojien varsilla sijaitsevilta pelloilta, pohjavesialueilla sijaitsevilta pelloilta, turvemaapelloilta ja happamilla sulfaattimailla sijaitsevilta pelloilta. Tavoitteena on varmistaa samalla, että näillä ravinne- ja kasvuhuonekaasupäästöjen suhteen herkillä peltoalueilla olevien pitkäaikaisten nurmien määrä säilyy ja lisääntyy. Toimi vähentää hiilidioksidipäästöjä estämällä maan orgaanisten hiilivarantojen kulumista ja edistämällä hiilen sitoutumista maaperään. Suojavyöhykkeet ja luonnonhoitopeltonurmet edistävät maatalousluonnon monimuotoisuutta.

Ympäristönhoitonurmien monivuotiset ympäristönurmet kohdennetaan happamien sulfaattimaiden, turve- ja multamaiden sekä pohjavesialueiden peltolohkoille. Happamille sulfaattimaille tehtäviä ympäristönurmia voi perustaa happamiksi sulfaattimaiksi todetuille pelloille, jotka sijaitsevat Sirppujoen valuma-alueen ja Liminganlahteen laskevien jokien valuma-alueiden välisellä alueella kyseiset valuma-alueet mukaan lukien. Monivuotisia ympäristönurmia voidaan perustaa vain kahden ensimmäisen sitoumusvuoden aikana. Sitoumusta jatkettaessa ei uusia monivuotisia ympäristönurmia voi perustaa.

Ympäristönhoitonurmien suojavyöhykkeet kohdennetaan pelloille, jotka sijaitsevat vesistöjen ja valtaojien varsilla, Natura 2000 -alueiden ja pohjavesialueiden peltolohkoille sekä ympäristösopimuksella hoidettavaan kosteikkoon rajautuville peltolohkoille. Ympäristönhoitonurmien suojavyöhykkeistä voidaan maksaa korvausta koko maassa, mutta Etelä-Suomeen rajoittuvalla kohdentamisalueella (kuva M10.2) korvaustaso on korkeampi. Lisäksi mahdollistetaan kohdentamisalueen rannikon kuntien saaristoksi luettavilla osa-alueilla suojavyöhykkeen perustaminen kaikille ympäristökorvauksissa korvauskelpoisille peltolohkoille. Luonnonhoitopeltonurmet kohdennetaan painottaen niitä Etelä-Suomeen rajoittuvalle kohdentamisalueelle (kuva M10.2.). Luonnonhoitopeltonurmien tuensaajakohtaista enimmäismäärää rajoitetaan kohdentamisalueella 20 %:iin ja muulla alueella 5 %:iin korvauskelpoisesta peltoalasta. Luonnonhoitopeltonurmia ja peltoluonnon monimuotoisuus -toimen monimuotoisuuspeltoja voi olla tilan korvauskelpoisesta peltoalasta yhteensä enintään 20 % kohdentamisalueella ja enintään 15 % muulla alueella.

Toimessa tehtävät toimenpiteet:

Suojavyöhykkeellä tarkoitetaan yli 3 metriä leveää monivuotisen kasvillisuuden peittämää kasvulohkoa, joka rajoittuu vesistöön, valtaojaan tai kosteikon hoito -ympäristösopimuksella hoidettavaan kosteikkoon tai joka sijaitsee pohjavesialueen tai Natura 2000 -alueen peltolohkolla. Monivuotinen kasvusto on perustettava ensimmäisenä, toisena tai kolmantena sitoumusvuonna ja se on säilytettävä suojavyöhykelohkolla perustamisvuodesta sitoumuskauden loppuun asti. Sitoumusta jatkettaessa uusia suojavyöhykkeitä ei voi perustaa. Suojavyöhykkeellä tulee kasvaa monivuotinen, lannoittamaton ja kasvinsuojeluaineilla käsittelemätön nurmi, joka niitetään ja korjataan pois lohkolta vuosittain. Niitetty kasvimassa on käsiteltävä ja varastoitava siten, etteivät suojavyöhykkeen vesiensuojelutavoitteet vaarannu. Korjatusta kasvimassasta ei saa aiheutua haittaa ympäristölle, eikä sitä saa kuljettaa metsään tai joutomaalle. Hoitotapana voi olla

myös laiduntaminen.

Monivuotisella ympäristönurmella tarkoitetaan erillisten ehtojen mukaisesti viljeltävää, nurmea kasvavaa kasvulohkoa, joka sijaitsee joko pohjavesialueella tai happamalla sulfaattimaalla tai jonka maalaji on turvetta tai multamaata. Monivuotinen ympäristönurmi on perustettava ensimmäisenä tai toisena sitoumusvuonna ja se on säilytettävä kasvulohkolla perustamisvuodesta sitoumuskauden loppuun asti. Uusia monivuotisia ympäristönurmia ei voi perustaa sitoumusta jatkettaessa.

Luonnonhoitopeltonurmilla tarkoitetaan lannoittamattomia ja kasvinsuojeluaineilla käsittelemättömiä nurmia tai monilajiseksi kehittyneitä vanhoja nurmia, jotka perustetaan ja/tai joita hoidetaan erillisten perustamista, hoitoa ja päättämistä koskevien ohjeiden mukaan. Luonnonhoitopeltonurmia on säilytettävä vähintään kaksi vuotta.

Ympäristönhoitonurmilla suojavyöhykkeitä lukuun ottamatta on sallittua tehdä maan rakennetta ja vesitaloutta parantavia lyhytaikaisia toimenpiteitä, kuten salaojitus, kalkitus, valtaojien kaivuu ja perkaus. Suojavyöhykkeen reunalla olevan valtaojan kaivuu ja perkaus on sallittua, kun monivuotinen nurmi kylvetään tuhoutuneen nurmen tilalle heti kun mahdollista.

Suojavyöhykkeitä voidaan perustaa vain ensimmäisen sitoumusvuoden aikana ja monivuotisia ympäristönurmia voidaan perustaa vain kahden ensimmäisen sitoumusvuoden aikana.

Suojavyöhykkeiden ja luonnonhoitopeltonurmien kohdentamisalue.

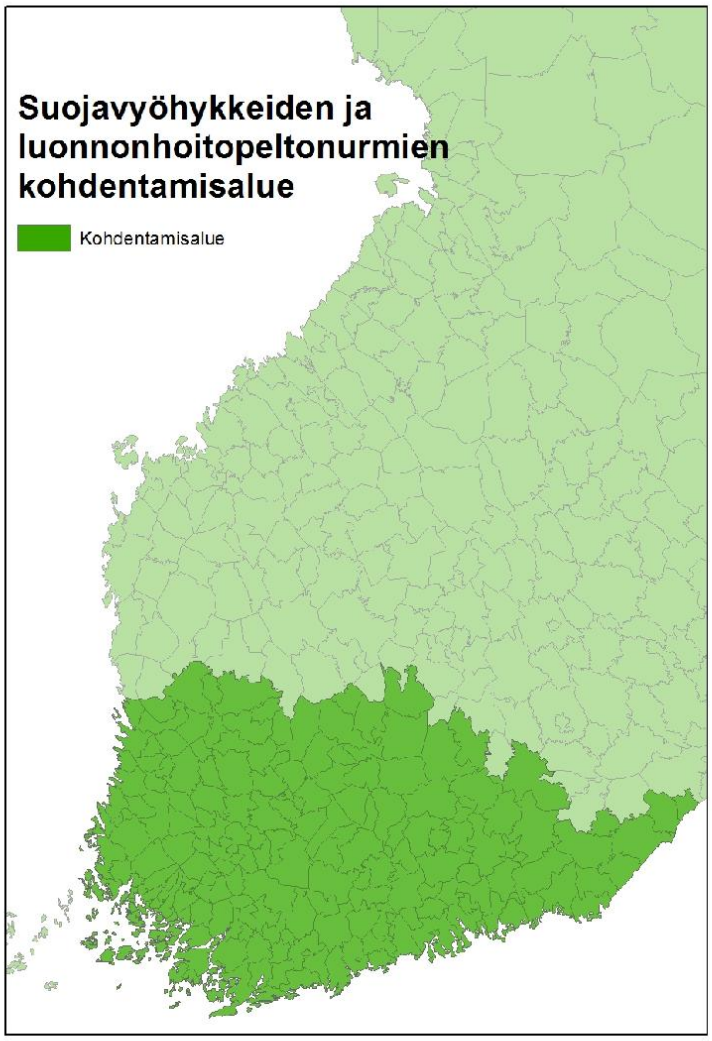

Kuva M10.2. Suojavyöhykkeiden ja luonnonhoitopeltonurmien kohdentamisalue

8.2.6.3.5.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Korvausta maksetaan €/ha/vuosi hoidettavalle luvussa 8.1 kuvatulla tavalla korvauskelpoiselle alalle sitoumuksen voimassaolon ajan ottaen huomioon alla ja kohdassa ”Tukikelpoisuusedellytykset” kuvatut rajaukset.

Kaksinkertaisen maksun estämiseksi toimesta ei voida maksaa suorien tukien viherryttämistuen mukaisesta ekologisesta alasta tai sellaisesta nurmialasta, joka oikeuttaa kyseisen ekologisen alan vaatimuksesta vapautumiseen. Ympäristönhoitonurmien mukaista korvausta ei voida maksaa pysyvänä nurmena ilmoitetuille lohkoille.

8.2.6.3.5.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Toimea koskevat kansalliset säädökset: Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta (235/2015) ja Maa- ja metsätalousministeriön asetus ympäristökorvauksesta (327/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee ohjelmassa kuvatun mukaisesti lohkokohtaisen toimen yleisen toimeenpanon, kohdentamisalueet, korvauskelpoisen alan, perustason ja vähimmäisvaatimukset sekä korvaustason ja maksamismenettelyt. Maa- ja metsätalousministeriön asetus tarkentaa lohkokohtaisen toimen käytännön yksityiskohdat erilaisten kasvustojen osalta, muistiinpanovelvoitteet ja tarvittavat analyysitiedot.

Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2017) ja Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta (7/2015). Täydentäviä ehtoja koskevien asetusten sisällön osalta katso luku 8.1.

8.2.6.3.5.4. Tuensaajat

Tuensaaja on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.6.3.5.5. Tukikelpoiset kustannukset

Suojavyöhykkeet: Laskelma on tehty 20 m:n suojavyöhykkeelle. Täydentävät ehdot edellyttävät 1 m pientareen. Ravinteiden tasapainoisen käytön toimessa edellytetään 3 m leveän suojakaistan jättämistä vesistöjen varsille. 20 m leveästä suojavyöhykkeestä korvauksen piirissä on 17 m. On oletettu, että suojavyöhykkeeltä saatava kasvimassa on arvotonta maataloustuotannossa. Kustannuksia aiheutuu suojavyöhykkeiden perustamisesta, niittämisestä kerran vuodessa sekä niitetyn kasvimassan korjuusta ja poiskuljetuksesta. Perustamiskustannuksia ei synny, jos suojavyöhyke perustetaan nurmilohkolle. Viljan ja

rypsin kylvön yhteydessä perustamiskustannukseksi tulee vain heinänsiemenkustannus. Muissa tapauksissa perustamiskustannukset koostuvat muokkaus-, kylvö- ja siemenkustannuksista. On oletettu, että suojavyöhyke on perustettu 5-vuotisen sitoumuskauden 1. vuotena. Tallaustappiot ja suojavyöhykkeiden hoitokustannukset ovat kohdentamisalueella suuremmat kuin sen ulkopuolella. Perustamiskustannusten ja muuttuvien kustannusten lisäksi viljelijä menettää katetuoton, jonka hän saisi, jos pelto olisi viljelykäytössä. Katetuoton menetystä ei ole otettu huomioon laskelmassa, jotta toimesta ei makseta viherryttämistuen vaatimuksista. Transaktiokustannuksia aiheutuu vesiensuojeluun liittyvästä tiedonkeruusta. Laskelman perusteella suojavyöhykkeelle maksettava korvaus voi olla enintään 500 €/ha/v kohdentamisalueella ja 455 €/ha/v kohdentamisalueen ulkopuolella.

Monivuotiset ympäristönurmet: Viljelijä saa monivuotisilta ympäristönurmilta maataloustuotannossa hyödynnettävää satoa. Saatava katetuotto jää pienemmän sadon ja huonomman D-arvon vuoksi pienemmäksi kuin samalta alueelta ennen monivuotisen ympäristönurmen perustamista saatu eri viljelykasvien pinta-aloilla painotettu keskimääräinen katetuotto. On oletettu, että monivuotinen ympäristönurmi on perustettu 5-vuotisen sopimuskauden 1. vuotena. Transaktiokustannuksia aiheutuu tiedon keräämisestä, jotta viljelijä tietää, mitkä tekijät ja toimet vaikuttavat maaperässä olevien sulfidien hapettumiseen sekä pohja- ja pintavesien tilaan pohjavesialueilla ja turvemailla sijaitsevilla pelloilla. Laskelman perusteella monivuotiselle ympäristönurmelle maksettava maatalouden ympäristökorvaus voi olla enintään 63 €/ha/v.

Luonnonhoitopeltonurmi: Kustannuksia aiheutuu luonnonhoitopeltonurmen perustamisesta. On oletettu, että luonnonhoitopeltonurmi pidetään samalla lohkolla kaksi vuotta. Perustamiskustannuksia ei synny, jos luonnonhoitopeltonurmi perustetaan nurmilohkolle. Viljan ja rypsin kylvön yhteydessä perustamiskustannukseksi tulee vain heinänsiemenkustannus. Muissa tapauksissa luonnonhoitopeltonurmen perustamiskustannukset koostuvat muokkaus-, kylvö- ja siemenkustannuksista. Hoitokustannukset koostuvat niittokustannuksista. On oletettu, että 20 % luonnonhoitopeltonurmista on sellaisia, että ne joudutaan niittämään vaikean rikkakasvitilanteen vuoksi vuosittain. 80 % luonnonhoitopeltonurmista niitetään joka toinen vuosi. On oletettu, että 10 prosentilta luonnonhoitopeltonurmista korjataan vuosittain sato, jolla on taloudellista arvoa. Satoa saadaan vähemmän ja se on huonompilaatuista kuin tavanomainen nurmisato. Luonnonhoitopeltonurmelta saatava katetuotto jää negatiiviseksi. Viljelijä menettää katetuoton, jonka hän saisi, jos pelto olisi viljelykäytössä. Katetuoton menetystä ei ole otettu huomioon kustannuksena, jotta toimesta ei makseta viherryttämistuen vaatimuksista. Laskelman perusteella luonnonhoitopeltonurmelle maksettava korvaus voi olla enintään 120 euroa/ha/v.

8.2.6.3.5.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tuensaajan on tehtävä ympäristökorvauksen ympäristösitoumus ja sitouduttava ravinteiden tasapainoinen käyttö -toimeen.

Korvauskelpoinen ala on maatalousmaata (katso myös kohta ”Tukityyppi”). Toimi kohdennetaan seuraavasti:

Suojavyöhykkeen tulee rajoittua vesistöön, valtaojaan tai kosteikon hoito -ympäristösopimuksella hoidettavaan kosteikkoon tai sijaita pohjavesialueen tai Natura 2000 -alueen peltolohkolla tai kohdentamisalueen rannikon kuntien saaristoksi luettavilla osa-alueilla olevalla peltolohkolla.

Monivuotisten ympäristönurmien tulee sijaita happamien sulfaattimaiden, turve- ja multamaiden tai pohjavesialueiden peltolohkoilla. Happamille sulfaattimaille tehtäviä ympäristönurmia voi perustaa vain happamiksi sulfaattimaiksi todetuille pelloille, jotka sijaitsevat Sirppujoen valuma-alueen ja Liminganlahteen laskevien jokien valuma-alueiden välisellä alueella kyseiset valuma-alueet mukaan lukien.

8.2.6.3.5.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Toimessa ei käytetä valintakriteereitä.

8.2.6.3.5.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Tavoiteala on 140 000 hehtaaria.

Toimesta maksettava korvaustasot alalle, jolla toimea toteutetaan, ovat kohdentamisalueella sijaitsevilla suojavyöhykenurmilla 500 €/ha/v, muulla alueella sijaitsevilla suojavyöhykenurmilla 450 €/ha/v. Korvaustasot ovat monivuotisilla ympäristönurmilla 50 €/ha/v ja luonnonhoitopeltonurmilla kohdentamisalueella 120 €/ha/v ja muulla alueella 100 €/ha/v.

Kohdentamisalueella suojavyöhykkeen korvaustaso ylittää asetuksen (EY) N:o 1305/2013 liitteen I enimmäiskorvaustason. Enimmäistason ylitys on asetuksen mukaan mahdollista perustellusta syystä. Suojavyöhykkeen korotettu korvaustaso on arvioitu välttämättömäksi, jotta suojavyöhykkeiden määrä saadaan lisääntymään alueella, jossa suojavyöhykkeiden tarve on erityisen suuri ja samanaikaisesti toimen toteuttamisen aiheuttama kustannus on korkea johtuen alueella vallitsevan peltoviljelyn kasvivalikoimasta ja tilojen tuotantosuunnasta sekä peltojen satopotentiaalista. Suojavyöhykkeelle kohdentamisalueella laskettu laskennallinen enimmäiskorvaustaso on 500 €/ha/v. Suojavyöhykkeen perustamisen houkuttelevuuden voi jäädä alhaiseksi alikompensoivalla korvaustasolla. Tämän arvioidaan vaikuttaneen siihen, että ohjelmakaudella 2007–2013 suojavyöhykealan tavoitealasta toteutui alle 60 prosenttia. Vesistöjen ja valtaojien varteen perustettavat suojavyöhykkeet ovat tärkeä osa maatalouden vesiensuojelua.

Luonnonhoitopeltonurmia voi olla yhteensä enintään 20 % maatilan korvauskelpoisesta peltoalasta kohdentamisalueella ja enintään 5 % muulla alueella. Luonnonhoitopeltonurmia ja monimuotoisuuspeltoja voi olla yhteensä enintään 20 % maatilan korvauskelpoisesta peltoalasta kohdentamisalueella ja enintään 15 % muulla alueella. Prosenttiosuuden ylittävästa alasta ei makseta toimen mukaista korvausta.

Monivuotisen ympäristönurmen maksettava ala voi kasvaa kahtena ensimmäisenä sitoumusvuonna. Toimea on toteutettava samanlaisena samalla lohkon alalla vuosittain sitoumuskauden loppuun siitä lähtien, kun ala on ensimmäistä kertaa hakemuksessa ilmoitettu suojavyöhykkeeksi tai monivuotiseksi ympäristönurmeksi, ellei toimesta luovuta sitoumuksen jatkamisen yhteydessä. Luonnonhoitopeltonurmien ala voi vaihdella vuosittain kohdassa ”Tukikelpoisuusedellytykset” esitettyjen prosenttiosuuksien rajoissa.

Luonnonhoitopeltonurmi on oltava samalla alalla vähintään kaksi peräkkäistä vuotta.

Toimen mukaista korvausta suojavyöhykkeille voidaan maksaa vain korvauskelpoiselle sitoumusalalle, joka on ilmoitettu suojavyöhykkeenä tukihakemuksella vuonna 2015.

8.2.6.3.5.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.6.3.5.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Suojavyöhykkeiden osalta riskiä seuraamuksista lisää vaatimus siitä, että suojavyöhykkeet on säilytettävä samalla alalla koko sitoumuskauden ajan. Suojavyöhykkeen voi perustaa myös valtaojan varrelle. Valtaojista ei kuitenkaan ole saatavilla kattavaa tai keskitettyä viranomaistietoa.

Monivuotisten ympäristönurmien osalta riskiä seuraamuksista lisää vaatimus siitä, että monivuotiset ympäristönurmet on säilytettävä samalla alalla koko sitoumuskauden ajan. Saman kasvuston säilyttäminen koko sitoumuskauden ajan lisää rikkakasveja, josta voi seurata viljelijälle seuraamuksia perustason vaatimusten kautta.

Luonnonhoitopeltonurmiksi ilmoitettuja lohkoja ei tarvitse niittää joka vuosi. Tämä saattaa vaikuttaa negatiivisesti peltojen säilymiseen hyvässä maatalouskunnossa. Myös valvonnassa vaatimuksen todennettavuus heikkenee, koska se ei ole vuosittain toteutettava.

Luonnonhoitopeltonurmien tilakohtaiseen enimmäismäärään liittyvän rajauksen vuoksi paikan päällä tilalla valvontaa tehdessä ei tiedetä, millä lohkolla on noudatettava luonnonhoitopeltonurmien vaatimuksia ja millä lohkoilla vain perustason eli täydentävien ehtojen vaatimuksia. Luonnonhoitopeltonurmien kahden vuoden säilyttämisvaatimus lisää virhetasoja.

8.2.6.3.5.9.2. Lieventävät toimet

Sähköisessä tukihaussa suojavyöhykkeeksi tai monivuotiseksi ympäristönurmeksi ilmoitetulle lohkolle tulee huomautus, jos tuenhakija on ilmoittanut ko. kasvin edellisenä vuonna ja yrittää ilmoittaa jotain muuta. Hallinnollisesti myös seurataan, että ala ja sijainti pysyvät samana koko sitoumuskauden ajan.

Hallinnollisesti tarkastetaan, että suojavyöhyke tai monivuotinen ympäristönurmi sijaitsee tukikelpoisuusedellytykset täyttävällä peruslohkolla. Paikalla tehtävissä tarkastuksissa pinta-alan lisäksi tarkastetaan, että aluetta on hoidettu ehtojen mukaisesti.

Luonnonhoitopeltonurmilta tarkastetaan hallinnollisesti, että kahden vuoden säilyttämisvaatimus täyttyy. Paikalla tehtävissä tarkastuksissa pinta-alan lisäksi tarkastetaan maastokäynnin ja lohkokohtaisten muistiinpanojen perusteella, että kasvusto on ehtojen mukainen, lohkoilla ei ole käytetty lannoitteita (pois lukien perustaminen) eikä kasvinsuojeluaineita, laidunnus on toteutettu ehtojen mukaisesti ja että kasvuston päättäminen on tehty ehtojen mukaisesti.

8.2.6.3.5.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimeen sisältyvistä riskeistä huolimatta se on riittävästi todennettavissa ja valvottavissa.

8.2.6.3.5.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asiaan liittyvien perusosatekijöiden yksilöiminen ja määrittely; tähän on sisällyttävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat pakolliset toimenpidevaatimukset, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset ja muut kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut asiaa koskevat pakolliset hoitovaatimukset.

Toimesta korvattavat toimenpiteet ylittävät maaseutuasetuksen 1305/2013 art 28(3) mukaiset vaatimukset. Asiaa on tarkasteltu taulukossa M10.11, jossa on kuvattu toimen suhdetta ympäristö-ilmastotoimenpiteen perustasoa muodostaviin ehtokokonaisuuksiin sekä muihin tukijärjestelmiin ja vesienhoidon suunnitteluun. Taulukossa esitetyn tarkastelun perusteella toimen perustasoa ovat seuraavien säädösten mukaiset vaatimukset:

Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Toimen perustason vaatimuksena on noudatettava täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (4/2015) 4 ja 11 §:ää sekä 12 §:n 1 ja 4 momenttia (=lannoitusta koskevat suojakaistat, kasvipeitteiset pientareet, paikkakunnan olosuhteet huomioon ottava viljelytapa ja viljellyn maatalousmaan hoito).

Maatalousmaan säilyttäminen: Perustason vaatimuksena on noudatettava perustuesta, viherryttämistuesta ja nuorenviljelijän tuesta annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:än mukaista maatalousmaan säilyttämistä.

Perustason vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita, joiden laiminlyönnistä aiheutuva seuraamus määrätään laiminlyönnin vakavuuden, laajuuden, keston ja toistuvuuden perusteella.

Toimikohtainen perustason kuvaus toimenpiteessä 10, ympäristökorvaukset

Toimi: Ympäristönhoitonurmet

1	**Perustaso asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaan.**	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaiset perustason vaatimukset tarkemmin eriteltynä.**	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukainen perustaso Suomessa toimelle Ympäristönhoitonurmet**	**Ympäristösitoumuksenlohkokohtainen toimi Ympäristönhoitonurmet. Toimen sisältö: Suojavyöhykkeen, luonnonhoitopeltonurmen tai monivuotisen ympäristönurmen perustaminen, säilyttäminen ja ehtojen mukaiset hoitotoimenpiteet.**
2	**(EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat toimenpidevaatimukset**	Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimus nro 1.	Nitraattiasetuksen 1250/2014 mukaan lannoitus on kielletty viisi metriä lähempänä vesistöä. Seuraavan viiden metrin vyöhykkeellä vesistöstä lannan levitys on kielletty, ellei peltoa muokata vuorokauden kuluessa levityksestä.Peltolohkon osilla, joiden kaltevuus on vähintään 15 prosenttia, lietelannan, virtsan ja nestemäisten orgaanisten lannoitevalmisteiden levittäminen muulla tavoin kuin sijoittamalla on aina kielletty. Kalteville peltolohkon osille levitettävät muut lannat ja orgaaniset lannoitevalmisteet on muokattava maahan kahdentoista tunnin sisällä levityksestä.	Ympäristönurmet -toimen mukaisilla suojavyöhykkeillä ja luonnonhoitopeltonurmilla vähäinen lannoitus on sallittua vain perustettaessa. Ympäristönhoitonurmien suojavyöhykkeeltä edellytetään ehtojen mukaista hoidettua monivuotista kasvipeitteisyyttä, mitä nitraattiasetus ei edellytä.
3		Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimukset nro 2 ja 3	Suojellulla maatalousmaalla ei saa heikentää tiettyjen lajien elinympäristöjä ja suojelupäätösten sisältämät velvoitteet on täytettävä. Osalle Natura 2000 -alueista ja muista suojelualueista on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma. Tällaiset suunnitelmat eivät kuitenkaan sisällä lakisääteistä vaatimusta, joka velvoittaisi maanomistajaa aktiiviseen hoitotyöhön ilman korvausta.	Toimen ehdot eivät ole ristiriidassa luonto- ja lintudirektiivin suojelutavoitteiden kanssa. Toimen ehdot ovat perustason säädöksiä tarkemmat.
4		Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimus nro 10	Kasvinsuojeluaineiden käytössä on noudatettava valmistekohtaisen myyntipäällysteen merkintöjä ja varastoitava kasvinsuojeluaineet oikein.	Toimen mukaisilla suojavyöhykkeillä ja luonnonhoitopeltonurmilla on kasvinsuojeluaineiden käyttö kielletty.

Taulukko M10.11 Perustaso Ympäristönhoitonurmet_sivu_1

5		Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015). Vaatimuksia on tarkennettu aiemmasta ohjelmakaudesta vastaamaan horisontaaliasetuksen 1306/2013 vaatimuksia.	Vesistöjen varsilla olevalla maatalousmaalla on noudatettava horisontaaliasetuksen liitteessä II tarkoitettuina suojakaistoina maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1250/2014) (nitraattiasetus) mukaisia typpilannoitus- ja lannanlevityskieltorajoja. Vesistöjen ja valtaojien varsilla olevalle maatalousmaalle on pääsääntöisesti jätettävä vähintään 1 metrin levyinen, muokkaamaton piennar, jolle ei levitetä lannoitteita eikä kasvinsuojeluaineita. Viljeltyä peltoa ja pysyvien kasvien alaa on viljeltävä hyvän maatalouskäytännön mukaisesti paikkakunnan olosuhteet huomioon ottaen. Hyvän maatalouskäytännön osalta edellytyksenä on, että viljelty pelto ja pysyvien kasvien ala muokataan, lannoitetaan ja kylvetään tai istutetaan tarkoituksenmukaisella tavalla niin, että on mahdollista saada aikaan tasainen itäminen ja kasvusto. Viljeltävien kasvilajien ja -lajikkeiden on oltava alueelle soveltuvia. Kylvö tai istutus on tehtävä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta. Viljellyn maatalousmaan kasvinsuojelusta on huolehdittava joko kasvinvuorotuksen avulla, mekaanisesti, biologisesti tai kemiallisesti. Viljelijän on toimittava niin, että korjuu- ja markkinakelpoisen sadon tuottaminen on mahdollista. Jos maatalousmaalta ei korjata satoa, maatalousmaan tuottamasta kasvustosta on tarvittaessa huolehdittava niin, että maatalousmaalle on myös seuraavana vuonna mahdollista perustaa kasvusto tai tuottaa korjuu- ja markkinakelpoinen sato. Hukkakauran ja jättiputken leviäminen on estettävä. Kasvuston sängen poltto on sallittu ainoastaan, jos se on välttämätöntä kylvön toteutuksen, rikkakasvien, kasvitautien tai tuholaisten torjunnan kannalta. Maatilalla on noudatettava maataloustoiminnassa ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:ssä sekä vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen (1022/2006) 4 a §:ssä säädettyä päästökieltoa pohjaveteen.	Ympäristönhoitonurmien perustamisen, hoidon ja kasvuston säilyttämisen ehdot ovat hyvän maatalouden ja ympäristön yllä kuvattuja vaatimuksia tiukemmat lannoitusrajoitusten, kasvipeitteisyyden, hoitotoimien ja/tai monivuotisuuden suhteen. Toimea ei voida toteuttaa pysyvää nurmea olevlla lohkolla. (Vesistöt todetaan Suomen ympäristökeskuksen tuottaman ja ylläpitämän uomaverkoston perusteella käyttäen rajana 10 km²:n valuma-alueen kokoa.)
6	**Lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset**	Lannoitevalmistelainsäädäntö.	Maa- ja metsätalousministeriön lannoitevalmisteita koskevan asetuksen (24/11) mukaiset fosforilannoituksen enimmäiskäyttömäärät ovat 80 kg/ha/v ja puutarhakasveilla 120 kg/ha/v. Asetusta muutetaan vuonna 2015. Uudet vähimmäisvaatimuksina käytettävät rajat tulevat olemaan 70 kg/ha/v ja puutarhakasveilla 115 kg/ha/v. Typen osalta ei ole muita lainsäädännön mukaisia vähimmäisvaatimuksia kuin ne vaatimukset, jotka jo kuuluvat täydentäviin ehtoihin nitraattiasetuksen perusteella.	Toimessa noudatetaan ympäristösitoumuksen tilakohtaisen toimen mukaisia fosforinkäytön rajoituksia, jotka ovat perustasoa alemmat ja määräytyvät lohkokohtaisesti viljelymaan viljavuuden perusteella. Ympäristönurmet -toimen mukaisilla suojavyöhykkeillä ja luonnonhoitopeltonurmilla on vähäinen lannoitus sallittu vain perustettaessa.

Taulukko M10.11 Perustaso Ympäristönhoitonurmet_sivu_2

7		Kasvinsuojeluainelainsäädäntö	Laki kasvinsuojeluaineista 1563/2011 ja maa- ja metsätalousministeriön asetus 7/2102. Kasvinsuojeluaineita on käytettävä asianmukaisesti havaitun tarpeen mukaan ja käyttöohjeita noudattaen ottaen ammattimaisessa käytössä huomioon integroidun torjunnan yleiset periaatteet. Lohkokirjanpitoon on merkittävä kasvinsuojeluaineiden käytön kohde, käyttömäärät ja käytön syy. Maatilalla kasvinsuojeluaineita saa levittää vain henkilö, joka on suorittanut kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevan kasvinsuojeluaineista annetun lain edellyttämän tutkinnon tai saanut oikeuden kyseisen tutkinnon järjestämiseen tai jolla ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen mukaisen koulutuksen voimassaoloaika ei ole umpeutunut. Tutkinto on voimassa viisi vuotta. Maatilalla kasvinsuojeluaineiden levitykseen käytettävä kasvinsuojeluruisku on testattava siten kuin testauksesta säädetään laissa kasvinsuojeluaineista (1563/2011). Ammattimaisessa käytössä olevat traktoriruiskut on testattava kertaalleen 26.11.2016 mennessä ja sen jälkeen joka viides vuosi. Jos levitysväline on aiemmin testattu ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen edellyttämällä tavalla, välinettä ei tarvitse testata uudestaan ennen kuin viisi vuotta on kulunut testauksesta. Integroidulla torjunnalla tarkoitetaan kasvinsuojelumenetelmien käyttöä taloudellisesti ja ympäristön kannalta perustellusti siten, että vähennetään ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvia riskejä. Integroidun torjunnan yleiset periaatteet edellyttävät tarpeenmukaista lannoitusta. IPM:n paikka-, aika- ja tapauskohtaisuuden takia Suomessa ei lueta IPM:n yleisiin periaatteisiin yksittäisiä vaadittavia toimenpiteitä. Edellä mainituista vaatimuksista osa sisältyy täydentävien ehtojen lakisääteiseen hoitovaatimukseen nro 10.	Ympäristönhoitonurmien suojavyöhykkeillä ja luonnonhoitopeltonurmilla on kasvinsuojeluaineiden käyttö pääsääntöisesti kielletty. Monivuotisilla ympäristönurmilla ei ole perustasoa tarkempia vaatimuksia kasvinsuojelusta.
8	**Asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet**	Maatalousmaan säilyttäminen	Maatalousmaa on pidettävä avoimena, jotta se pysyy soveltamisasetuksen ((EU) N:o 639/2014) 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa kunnossa. Maatalousmaalla, peltoalaa lukuun ottamatta, voi olla tukiasetuksen ((EU) N:o 1307/2013) 4 artiklan 1 kohdan j alakohdan mukaisia taimitarhoja, hedelmäpuu- ja marjapensasaloja, 5 §:n 3 momentissa tarkoitettujen lyhytkiertoisten energiapuiden aloja sekä muita kuin edellä mainittuja puuvartisia kasveja enintään 5 §:n 4 momentissa tarkoitettu määrä.	Ympäristönhoitonurmet -toimen ehdot ylittävät säilyttämisvaatimuksen mukaisen tason. Korvausta ei voida maksaa alalle, jossa säilyttämisvaatimusta ei ole noudatettu.
9	**Muu lainsäädäntö**	Ympäristösitoumuksen tilakohtainen toimi	Ympäristökorvauksen ympäristösitoumuksen tilakohtainen toimi edellyttää 3 m suojakaistaa vesistöjen varsilla sijaitsevilla pelloilla.	Toimessa on noudatettava tilakohtaisen toimen ehtoja.

Taulukko M10.11 Perustaso Ympäristönhoitonurmet_sivu_3

10		Vesienhoitosuunnitelmat (Ohjelmavalmistelussa on ennakoivasti otettu huomioon maatalouden perus- ja lisätoimenpidevaatimukset, joita tullaan esittämään 2016 alkavalle suunnittelukaudelle)	Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004, vesienhoitolaki) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006, vesienhoitoasetus) säädetään vesienhoitosuunnitelmien ja niitä täydentävien toimenpideohjelmien laatimisesta ja tavoitteista. Toimenpideohjelmassa on esitetty vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat perustoimenpiteet ja lisätoimenpiteet. Toiselle suunnittelukaudelle 2016 2020 on tulossa perustoimenpiteiksi nitraattiasetuksen mukaiset toimenpiteet, eläinsuojien ympäristölupien mukaiset toimenpiteet sekä täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset ja kasvinsuojeluainelainsäädännön mukaiset toimenpiteet.	Ympäristönhoitonurmien mukaiset suojavyöhykkeet, luonnonhoitopeltonurmet ja monivuotiset ympäristönurmet eivät sisälly vesipuitedirektiivin mukaisiin viljelijää velvoittaviin perustoimenpiteisiin.
11		Suorien tukien viherryttämistuen päällekkäisen maksun estäminen.	Viherryttämistuen vastaavuutta eli ns. ekvivalenssia ei Suomessa oteta käyttöön. Pysyvän nurmen ja viljelyn monipuolistamisen vaatimuksia sovelletaan koko maan tasolla. Ekologisen alan vaatimuksessa sovelletaan ns. metsäisyyspoikkeusta. Ekologisen alan vaatimus koskee siten Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Ahvenanmaan maakuntia. Ekologisia aloja ovat: kesantoalat, typensitojakasvien alat, lyhytkiertoisen energiapuun alat, täydentävien ehtojen mukaisten maisemapiirteiden alat.	Koska Suomi ei sovella ns. vastaavuutta, viherryttämistuen vaatimukset on toteutettava tiloilla viherryttämistuen ehtojen mukaisina. Jos viljelijä on vapautettu viherryttämistuen ekologisen alan vaatimuksesta siksi, että hänen tilansa peltoalasta yli 75 % on nurmea tai kesantoa, viljelijälle ei makseta ympäristökorvausta ympäristönhoitonurmista. Toimesta ei voida maksaa korvausta pysyvänä nurmena ilmoitetuille lohkoille. Toimen toteutuksesta voidaan maksaa tiloille, jotka ovat saaneet vapautuksen ekologisen alan vaatimuksesta metsäisyyspoikkeuksen perusteella.

Taulukko M10.11 Perustaso Ympäristönhoitonurmet_sivu_4

Lannoitteita koskeviin vähimmäisvaatimuksiin on kuuluttava muun muassa nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle alttiiden vyöhykkeiden ulkopuolisia maatiloja koskevat direktiivin 91/676/ETY mukaisesti käyttöönotetut hyvän käytännön ohjeet sekä fosforin aiheuttamaa pilaantumista koskevat vaatimukset. Kasvinsuojeluaineiden vähimmäisvaatimuksiin on muun muassa kuuluttava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/128/EY käyttöönotetut integroidun torjunnan yleiset periaatteet, vaatimukset aineiden käyttöluvista ja koulutusvelvollisuuden täyttämisestä, turvallista varastointia koskevat vaatimukset, levityskoneiden tarkistaminen sekä säännöt torjunta-aineiden käytöstä vesistöjen ja muiden herkkien alueiden läheisyydessä kansallisessa lainsäädännössä vahvistetulla tavalla.

Katso perustasoa koskeva taulukko M10.11.

Luettelo paikallisista kasvatuksen ulkopuolelle jäämässä olevista roduista ja geneettisen köyhtymisen uhkaamien kasvien geenivaroista

Ei koske tätä toimea.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista oletuksista ja muuttujista (mukaan lukien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut perustason vaatimukset, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä), joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille sekä transaktiokustannusten tasoa; tapauksen mukaan kyseisessä menetelmässä on otettava huomioon asetuksen (EU) N:o 1307/2013 nojalla myönnetty tuki, myös tuki ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisiin maatalouskäytäntöihin, jotta vältetään kaksinkertainen rahoitus; tarvittaessa menetelmä, jota on käytetty tämän asetuksen 9 artiklan mukaisten muiden yksiköiden muuntamiseksi.

Korvaustason määrittely on kuvattu kohdassa ”Tukikelpoiset kustannukset”. Ympäristökorvaukset -toimenpidettä koskevat yleiset korvaustason määrittämisen lähtökohdat on kuvattu luvun 8.2.6.5 korvaustasolaskelmia koskevassa alakohdassa, johon on liitetty myös toimikohtaiset laskelmat.

8.2.6.3.6. 07 Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys

Alatoimenpide:

- 10.1 – maatalouden ympäristö- ja ilmastositoumuksen maksaminen

8.2.6.3.6.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimen tavoite:

Toimi on ympäristösitoumuksen valumavesien hallintaa edistävä lohkokohtainen toimi. Toimen tarkoitus on vähentää talvikautena kynnettynä olevan viljelymaan pinta-ala mahdollisimman alhaiseksi luomalla kannustava järjestelmä, jossa korvausta maksetaan toteutuneen kasvipeitteisyyden alan mukaan. Vuosittain joustavan järjestelmän avulla viljelijä voi noudattaa pelloilla järkevää muokkauskiertoa. Tavoitteena on suojata pellon pintakerrosta sade-, sulamis- ja valumavesien eroosiota aiheuttavalta vaikutukselta erityisesti leutoina talvina. Toimi lisää orgaanisen aineksen määrää pellon pintaosissa, mikä vähentää pintamaan liettymisherkkyyttä. Toimella vähennetään peltoviljelystä aiheutuvaa maaperän eroosiota ja ravinteiden huuhtoutumista sekä hiilidioksidipäästöjä, parannetaan maan rakennetta orgaanisen aineksen kertymisen ja pieneliötoiminnan vilkastumisen kautta sekä lisätään luonnon monimuotoisuutta. Talviaikainen kasvipeite edistää luonnonvaraisten eläinten selviämistä talven yli ja suosii etenkin maatalousalueen linnustoa.

Toimea toteutetaan koko maassa, mutta se kohdennetaan vaativampana peltojen talviaikaisen kasvipeitteisyyden kohdentamisalueelle (kuva M10.3). Määrällisesti tavoitteena on säilyttää talviaikaisessa kasvipeitteisyydessä aikaansaatu hyvä tilanne ja ohjata kasvipeitteisyyden laatua kohti aitoa kasvipeitteisyyttä (kasvava kasvi tai sänki) kohdentamisalueella.

Toimessa tehtävät toimenpiteet:

Viljelijän on pidettävä vähintään 20 % maatilan korvauskelpoisten peruslohkojen yhteismäärästä kasvukauden ulkopuolella hyväksytyllä tavalla kasvipeitteisenä. Viljelijä voi vuosittain lisätä kasvipeitteistä alaa 20 %:sta hallinnolle tehtävillä ilmoituksilla ja 20 %:in vähimmäisosuuden ylittävä, erikseen ilmoitettava osuus voi vaihdella vuosittain. Korvausta maksetaan kohdentamisalueella, jos vähintään 20 %, 40 %, 60 % tai 80 % maatilan korvauskelpoisista lohkoista on kasvipeitteisiä. Muulla alueella korvausta maksetaan, jos maatilan korvauskelpoisista lohkoista vähintään 20 %, 40 % tai 60 % on kasvipeitteisiä. Vähimmäiskasvipeitteen (20 %) voi toteuttaa kevennetyllä muokkauksella.

Hyväksyttävää kasvipeitteisyyttä täyttävät seuraavat aitoon kasvipeitteisyyteen luettavat lohkot:

- monivuotiset viljellyt nurmet ja talven yli säilytettävät yksivuotiset nurmet ja ruokohelpi
- monivuotiset puutarhakasvit (ml. kumina)
- viljan, öljykasvien, tattarin, siemenmausteiden ja kuitupellavan sekä härkäpavun, herneen ja lupiinin sänki ja suorakylvö sänkeen
- kerääjäkasvien viljely, jos kasvusto säilytetään seuraavaan kevääseen asti
- syyskylvöiset viljat ja öljykasvit kuten syysruis, ruisvehnä, syysvehnä ja spelttivehnä, syysrypsi ja syysrapsi sekä muut syyskylvöiset kasvit ja keväällä korjattava pellava ja hamppu

Hyväksyttävää kasvipeitetteisyyttä täyttävät myös kesannoksi ilmoitetut alat, joihin on kylvetty syysvilja tai syysöljykasvi tai jotka ovat nurmen tai edellä mainitun sängen peittämiä. Tällaiselle kesantoalalle ei

kuitenkaan makseta korvausta peltojen talviaikaisesta kasvipeitteisyydestä.

Vaadittavaa 20 %:n vähimmäiskasvipeitettä voidaan täyttää kohdentamisalueella myös kevennetyllä syyssänkimuokkauksella vilja-, öljykasvi-, tattari-, siemenmauste-, kuitupellava- ja härkäpapulohkoilla, jos muokkaus tehdään kultivaattorilla, lautasäkeellä, joustopiikkiäkeellä, rullailmastimella tai lapiorullaäkeellä yhteen kertaan ajaen. Muulla alueella kevennetty syyssänkimuokkaus kelpaa täyttämään talviaikaisen kasvipeitteisyyden ehtoa kaikkiin prosenttirajoihin asti.

Kuva M10.3. Talviaikaisen kasvipeitteisyyden kohdentamisalue

Talviaikaisen kasvipeitteisyyden kohdentamisalue.

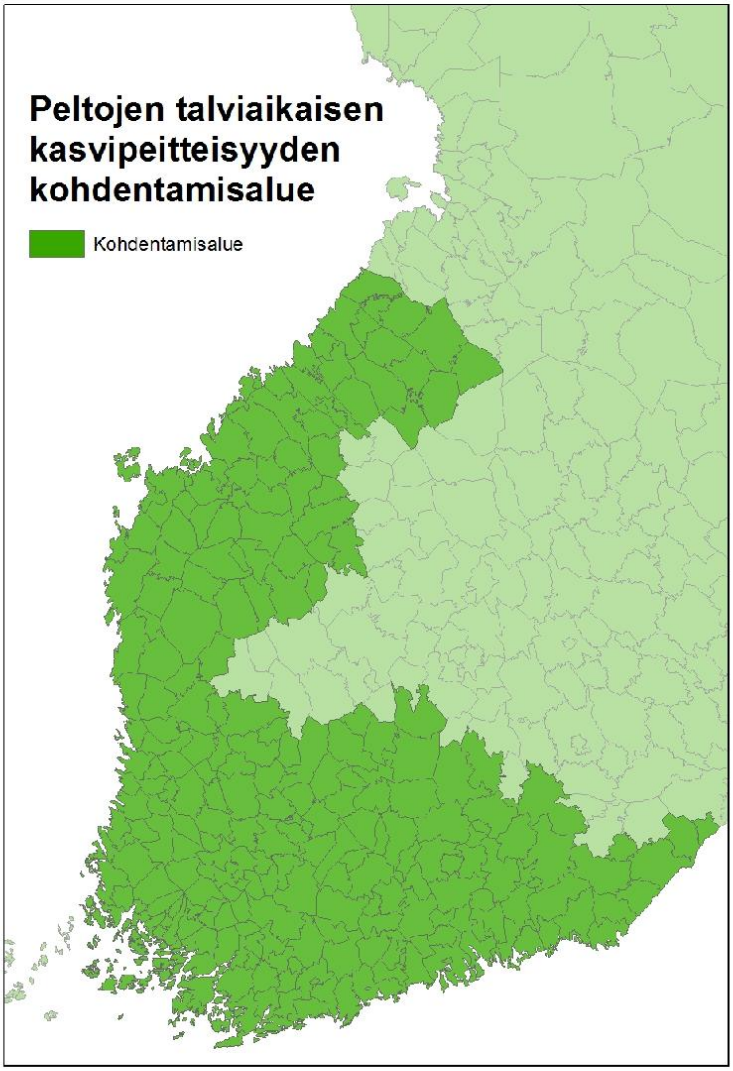

Kuva M10.3. Talviaikaisen kasvipeitteisyyden kohdentamisalue

8.2.6.3.6.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Korvausta maksetaan sitoumuksen voimassa ollessa €/ha/vuosi luvussa 8.1 kuvatulla tavalla korvauskelpoiselle alalle tuensaajan kyseisenä vuonna kasvipeitteiseksi ilmoittaman korvauskelpoisen pinta-alan osuuden mukaan ottaen huomioon alla ja kohdassa ”Tukikelpoisuusedellytykset” kuvatut rajaukset.

8.2.6.3.6.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Toimea koskevat kansalliset säädökset: Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta (235/2015) ja Maa- ja metsätalousministeriön asetus ympäristökorvauksesta (327/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee ohjelmassa kuvatun mukaisesti lohkokohtaisen toimen yleisen toimeenpanon, kohdentamisalueen, korvauskelpoisen alan, perustason ja vähimmäisvaatimukset sekä korvaustason ja maksamismenettelyt. Maa- ja metsätalousministeriön asetus tarkentaa lohkokohtaisen toimen käytännön yksityiskohdat erilaisten hyväksyttävien kasvipeitteisyyksien ja kevennetyn muokkauksen osalta sekä yhteensovituksen aiempien ohjelmakausien mukaisten alojen kanssa.

Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015) ja Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta (7/2015). Täydentäviä ehtoja koskevien asetusten sisällön osalta katso luku 8.1.

8.2.6.3.6.4. Tuensaajat

Tuensaaja on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.6.3.6.5. Tukikelpoiset kustannukset

Kasvipeitteisyyslaskelmassa lähtökohtana on, että talviaikaista kasvipeitteisyyttä voidaan täyttää talven yli elävänä säilyvällä kasvilla, kasvin sängellä tai kevennetyllä muokkauksella kohdentamisalueella ja kohdentamisalueen ulkopuolella kevennetyllä muokkauksella. Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys -toimessa kustannuksia syntyy mm. siitä, että pellot kuivuvat muokkaamattomina keväällä hitaammin, jolloin kylvöille päästään myöhemmin. Tällöin osa viljelijöistä joutuu vaihtamaan pitkän kasvuajan lajista (esim. vehnä) lyhyemmän kasvuajan kasviin (esim. ohra), jolloin sadon määrä on pienempi. Pienemmissä viivästyksissä joudutaan vaihtamaan kasvilajin sisällä myöhäisemmistä lajikkeita aikaisempaan, jolloin tulee satomenetyksiä. Vastaavasti syksyllä kevään myöhäisempi kylvöaika johtaa myöhäisempään korjuuseen, jolloin kuivauskustannus nousee. Panoskäytössä pienemmän satopotentiaalin omaavat lyhyen kasvuajan

lajikkeet vaativat vähemmän lannoitetta, mikä on otettu laskelmissa huomioon. Toimessa on valittavana kohdentamisalueella neljä eri toteutusprosenttia ja kohdentamisalueen ulkopuolella kolme. Laskelman mukainen hehtaarikorvaus voi olla 4-54 euroa/ha kohdentamisalueella ja 4-11 euroa kohdentamisalueen ulkopuolella kasvipeitteisyysprosentin mukaan. Transaktion täysimääräinen käyttö on perusteltua, koska toimen sisältö on muuttunut edellisestä ohjelmakaudesta.

8.2.6.3.6.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tuensaajan on tehtävä ympäristökorvauksen ympäristösitoumus ja sitouduttava ravinteiden tasapainoinen käyttö -toimeen.

Korvauskelpoinen ala on maatalousmaata (katso myös kohta ”Tukiyyppi”).

8.2.6.3.6.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Toimessa ei käytetä valintakriteerejä.

8.2.6.3.6.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Tavoiteala on 880 000 hehtaaria peltojen talviaikaisen kasvipeitteisyyden kohdentamisalueella ja 420 000 hehtaaria muulla alueella ohjelmakauden lopussa.

Eri prosenttiosuuksille on laskettu kiinteät hehtaarikohtaiset korvaustasot. Toimesta tilan korvauskelpoiselle alalle maksettavat korvaustasot (€/ha/v) ovat kasvipeitteen osuuden perusteella seuraavat:

Kun kasvipeitteisen alan osuus on 20 %, korvaus on 4 €/ha.

Kun kasvipeitteisen alan osuus on 40 %, korvaus on kohdentamisalueella 18 €/ha ja muulla alueella 9 €/ha.

Kun kasvipeitteisen alan osuus on 60 %, korvaus on kohdentamisalueella 36 €/ha ja muulla alueella 11 €/ha.

Kun kasvipeitteisen alan osuus on 80 %, korvaus on kohdentamisalueella 54 €/ha.

Toimeen sitoutuneella tuensaajalla on oltava vuosittain vähintään 20 % talviaikaisesti kasvipeitteistä alaa. Mahdollinen vähimmisprosentin ylittävä osuus voi vuosittain vaihdella.

Korvausta talviaikaisesta kasvipeitteisyydestä ei makseta sellaisille lohkoille, jotka ovat kasvipeitteisiä toisen ympäristökorvaustoimen vuoksi, aiemman ympäristötukijärjestelmän ehtojen perusteella tai muiden tukiehtojen vuoksi. Tällaisia ovat:

- peltolohkot, joille on ilmoitettu ympäristökorvaussitoumuksen suojavyöhyke, monivuotinen

ympäristönurmi, luonnonhoitopeltonurmi, viherlannoitusnurmi, monimuotoisuuspelto tai katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla,
- peltolohkot, joita koskee aiempien ohjelmakausien mukainen sopimus ravinnekuormituksen tehostetusta vähentämisestä, suojavyöhykkeen perustamisesta ja hoidosta tai turvepeltojen pitkäaikaisesta nurmiviljelystä tai
- lohkot, joille on ilmoitettu kesanto.

Kaksinkertaisen maksun estämiseksi toimesta ei voida maksaa suorien tukien viherryttämistuen mukaisesta ekologisesta alasta. Korvausta talviaikaisesta kasvipeitteisyydestä ei myöskään makseta maatiloille, joiden peltoalat ovat peitteisiä jo muiden peltoalan käyttöön ja kasvilajivalikoimaan liittyvien tukien ehtojen vuoksi. Tällaisia ovat sellaisen maatilan peltolohkot, jotka on vapautettu viherryttämistuen viljelyn monipuolistamisvaatimuksesta asetuksen 1307/2013 44 artiklan 3 kohdan a tai b alakohdan perusteella tai vapautettu ekologisen alan vaatimuksesta asetuksen 1307/2013 46 artiklan 4 kohdan perusteella.

8.2.6.3.6.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.6.3.6.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Toimen valvontaan vaikuttaa paljon vuosittaiset sääolosuhteet. Toimen valvontaan saattaa jäädä vain muutama viikko aikaa riippuen talven pituudesta ja erityisesti lumipeitteen määrästä. Toimea ei mahdollisesti ehditä valvoa asetusten edellyttämältä tilamäärältä ennen kuin kevätmuokkaukset alkavat.

8.2.6.3.6.9.2. Lieventävät toimet

Hallinnollisesti tarkastetaan, että vuosittainen 20 prosentin vähimmäisala täyttyy. Pääosa tarkastuksista joudutaan tekemään erillisenä kasvipeitteisyyteen kohdistuvana tarkastuksena, koska paikalla tehtävistä tarkastuksista suuri osa on tehty ennen kasvukauden päättymistä. Kasvukauden ulkopuolella tehtävissä tarkastuksissa tarkastetaan, että viljelijän ilmoittama kasvipeiteprosentti täyttyy ja että kasvipeitteisyyden muoto on ehtojen ja ilmoituksen mukainen (kevennetty muokkaus tai aito kasvipeite). Selvityksessä on myös kaukokartoituksen mahdollinen hyödyntäminen kasvipeitteisyysvalvonnassa.

8.2.6.3.6.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimeen sisältyvistä riskeistä huolimatta se on riittävästi todennettavissa ja valvottavissa.

8.2.6.3.6.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asiaan liittyvien perusosatekijöiden yksilöiminen ja määrittely; tähän on sisällyttävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat pakolliset toimenpidevaatimukset, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja

vähimmäistoimet sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset ja muut kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut asiaa koskevat pakolliset hoitovaatimukset.

Toimesta korvattavat toimenpiteet ylittävät maaseutuasetuksen 1305/2013 art 28(3) mukaiset vaatimukset. Asiaa on tarkasteltu taulukossa 10.12, jossa on kuvattu toimen suhdetta ympäristö-ilmastotoimenpiteen perustasoa muodostaviin ehtokokonaisuuksiin sekä muihin tukijärjestelmiin ja vesienhoidon suunnitteluun. Taulukossa esitetyn tarkastelun perusteella toimen perustasoa ovat seuraavien säädösten mukaiset vaatimukset:Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Toimen perustason vaatimuksena on noudatettava täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 12 §:n 4 momenttia ja 13 §:ää (viljellyn maatalousmaan hoito, sängenpolttokielto).

Maatalousmaan säilyttäminen: Perustason vaatimuksena on noudatettava perustuesta, viherryttämistuesta ja nuorenviljelijän tuesta annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:än mukaista maatalousmaan säilyttämistä.

Perustason vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita, joiden laiminlyönnistä aiheutuva seuraamus määrätään laiminlyönnin vakavuuden, laajuuden, keston ja toistuvuuden perusteella.

Toimikohtainen perustason kuvaus toimenpiteessä 10, ympäristökorvaukset

Toimi: Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys

1	**Perustaso asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaan.**	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaiset perustason vaatimukset tarkemmin eriteltynä.**	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukainen perustaso Suomessa toimelle Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys**	**Ympäristösitoumuksen lohkokohtainen toimi Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys. Toimen sisältö: Vaatimus peltojen talviaikaisesta kasvipeitteisyydestä. Minimivaatimus 20 % tukikelpoisesta alasta, ylittävä osuus voi vuosittain vaihdella kohdenamisalueella 80 %:iin asti ja sen ulkopuolella 60 %:iin asti. Kohdentamisalueella vaatimuksena aito kasvipeite 20 %:in ylittävän alan osalta.**
2	**(EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat toimenpidevaatimukset**	**Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimus nro 1.**	Nitraattiasetuksessa 1250/2014 ei ole talviaikaiseen kasvipeitteisyyteen liittyviä ehtoja.	Toimessa ei ole lannoitukseen liittyviä ehtoja.
3		**Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimukset nro 2 ja 3**	Suojellulla maatalousmaalla ei saa heikentää tiettyjen lajien elinympäristöjä ja suojelupäätösten sisältämät velvoitteet on täytettävä. Osalle Natura 2000 -alueista ja muista suojelualueista on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma. Tällaiset suunnitelmat eivät kuitenkaan sisällä lakisääteistä vaatimusta, joka velvoittaisi maanomistajaa aktiiviseen hoitotyöhön ilman korvausta.	Toimen ehdot eivät ole ristiriidassa luonto- ja lintudirektiivin suojelutavoitteiden kanssa. Toimen ehdot ovat perustason säädöksiä tarkemmat.
4		**Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimus nro 10**	Kasvinsuojeluaineiden käytössä on noudatettava valmistekohtaisen myyntipäällysteen merkintöjä ja varastoitava kasvinsuojeluaineet oikein.	Toimessa ei ole kasvinsuojelun perustasoon liittyviä tarkempia ehtoja.

Taulukko M10.12 Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys_sivu_1

5		**Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015). Vaatimuksia on tarkennettu aiemmasta ohjelmakaudesta vastaamaan horisontaaliasetuksen 1306/2013 vaatimuksia.**	Vesistöjen varsilla olevalla maatalousmaalla on noudatettava horisontaaliasetuksen liitteessä II tarkoitettuina suojakaistoina maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1250/2014) (nitraattiasetus) mukaisia typpilannoitus- ja lannanlevityskieltorajoja. Vesistöjen ja valtaojien varsilla olevalle maatalousmaalle on pääsääntöisesti jätettävä vähintään 1 metrin levyinen, muokkaamaton piennar, jolle ei levitetä lannoitteita eikä kasvinsuojeluaineita. Viljeltyä peltoa ja pysyvien kasvien alaa on viljeltävä hyvän maatalouskäytännön mukaisesti paikkakunnan olosuhteet huomioon ottaen. Hyvän maatalouskäytännön osalta edellytyksenä on, että viljelty pelto ja pysyvien kasvien ala muokataan, lannoitetaan ja kylvetään tai istutetaan tarkoituksenmukaisella tavalla niin, että on mahdollista saada aikaan tasainen itäminen ja kasvusto. Viljeltävien kasvilajien ja -lajikkeiden on oltava alueelle soveltuvia. Kylvö tai istutus on tehtävä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta. Pysyviä nurmia ja pysyviä laitumia voidaan lannoittaa ja laiduntaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarvittaessa niiden kasvuston voi uusia muokkaamalla ja kylvämällä heinä- ja nurmirehukasvien siemenillä. Jos pysyvää laidunta käytetään laidunnukseen, siitä ei saa aiheutua maaperän eroosiota ja maanpinnan on säilyttävä kasvipeitteisenä. Pysyvien nurmien ja pysyvien laitumien niiton ajankohdassa ja toteuttamisessa on otettava huomioon luonnonvaraisten lintujen ja nisäkkäiden suojelu. Viljelijä voi hyödyntää niittojätteen. Niittojäte voidaan myös jättää korjaamatta pois pysyvältä laitumelta. Viljellyn maatalousmaan kasvinsuojelusta on huolehdittava joko kasvinvuorotuksen avulla, mekaanisesti, biologisesti tai kemiallisesti. Viljelijän on toimittava niin, että korjuu- ja markkinakelpoisen sadon tuottaminen on mahdollista. Jos maatalousmaalta ei korjata satoa, maatalousmaan tuottamasta kasvustosta on tarvittaessa huolehdittava niin, että maatalousmaalle on myös seuraavana vuonna mahdollista perustaa kasvusto tai tuottaa korjuu- ja markkinakelpoinen sato. Hukkakauran ja jättiputken leviäminen on estettävä. Kasvuston sängen poltto on sallittu ainoastaan, jos se on välttämätöntä kylvön toteutuksen, rikkakasvien, kasvitautien tai tuholaisten torjunnan kannalta. Maatilalla on noudatettava maataloustoiminnassa ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:ssä sekä vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen (1022/2006) 4 a §:ssä säädettyä päästökieltoa pohjaveteen.	Toimen mukaiset peltojen talviaikaisen kasvipeitteisyyden ehdot eivät sisälly hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksiin. Pysyvien nurmien alalla voidaan täyttää 20 % vähimmäisvaatimusta, mutta niistä ei voi maksaa toimen mukaista korvausta.
6	**Lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset**	**Lannoitevalmistelainsäädäntö.**	Maa- ja metsätalousministeriön lannoitevalmisteita koskevan asetuksen (24/11) mukaiset fosforilannoituksen enimmäiskäyttömäärät ovat 80 kg/ha/v ja puutarhakasveilla 120 kg/ha/v. Asetusta muutetaan vuonna 2015. Uudet vähimmäisvaatimuksina käytettävät rajat tulevat olemaan 70 kg/ha/v ja puutarhakasveilla 115 kg/ha/v. Typen osalta ei ole muita lainsäädännnön mukaisia vähimmäisvaatimuksia kuin ne vaatimukset, jotka jo kuuluvat täydentäviin ehtoihin nitraattiasetuksen perusteella.	Toimessa ei ole lannoitukseen liittyviä perustasoa tarkempia ehtoja.

Taulukko M10.12 Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys_sivu_2

7		**Kasvinsuojeluainelainsäädäntö**	Laki kasvinsuojeluaineista 1563/2011 ja maa- ja metsätalousministeriön asetus 7/2102. Kasvinsuojeluaineita on käytettävä asianmukaisesti havaitun tarpeen mukaan ja käyttöohjeita noudattaen ottaen ammattimaisessa käytössä huomioon integroidun torjunnan yleiset periaatteet. Lohkokirjanpitoon on merkittävä kasvinsuojeluaineiden käytön kohde, käyttömäärät ja käytön syy. Maatilalla kasvinsuojeluaineita saa levittää vain henkilö, joka on suorittanut kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevan kasvinsuojeluaineista annetun lain edellyttämän tutkinnon tai saanut oikeuden kyseisen tutkinnon järjestämiseen tai jolla ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen mukaisen koulutuksen voimassaoloaika ei ole umpeutunut. Tutkinto on voimassa viisi vuotta. Maatilalla kasvinsuojeluaineiden levitykseen käytettävä kasvinsuojeluruisku on testattava siten kuin testauksesta säädetään laissa kasvinsuojeluaineista (1563/2011). Ammattimaisessa käytössä olevat traktoriruiskut on testattava kertaalleen 26.11.2016 mennessä ja sen jälkeen joka viides vuosi. Jos levitysväline on aiemmin testattu ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen edellyttämällä tavalla, välinettä ei tarvitse testata uudestaan ennen kuin viisi vuotta on kulunut testauksesta. Integroidulla torjunnalla tarkoitetaan kasvinsuojelumenetelmien käyttöä taloudellisesti ja ympäristön kannalta perustellusti siten, että vähennetään ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvia riskejä. Integroidun torjunnan yleiset periaatteet edellyttävät tarpeenmukaista lannoitusta. IPM:n paikka-, aika- ja tapauskohtaisuuden takia Suomessa ei lueta IPM:n yleisiin periaatteisiin yksittäisiä vaadittavia toimenpiteitä. Edellä mainituista vaatimuksista osa sisältyy täydentävien ehtojen lakisääteiseen hoitovaatimukseen nro 10.	Toimessa ei ole kasvinsuojeluun liittyviä ehtoja. Talviaikainen kasvipeitteisyys voi lisätä kemiallisen kasvinsuojelun tarvetta. Siksi toimessa sallitaan talvella kasvipeitteisen alan vaihtelu vuosittain, jotta myös muokkausta on mahdollista soveltaa yhtenä IPM:n mukaisena torjuntakeinona.
8	**Asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat**	**Maatalousmaan säilyttäminen**	Maatalousmaa on pidettävä avoimena, jotta se pysyy soveltamisasetuksen ((EU) N:o 639/2014) 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa kunnossa. Maatalousmaalla, peltoalaa lukuun ottamatta, voi olla tukiasetuksen ((EU) N:o 1307/2013) 4 artiklan 1 kohdan j alakohdan mukaisia taimitarhoja, hedelmäpuu- ja marjapensasaloja, 5 §:n 3 momentissa tarkoitettujen lyhytkiertoisten energiapuiden aloja sekä muita kuin edellä mainittuja puuvartisia kasveja enintään 5 §:n 4 momentissa tarkoitettu määrä.	Toimen ehdot eivät liity maatalousmaan säilyttämiseen. Korvausta ei voida maksaa alalle, jossa säilyttämisvaatimusta ei ole noudatettu.
9	**Muu lainsäädäntö**	**Ympäristösitoumuksen tilakohtainen toimi**	Ympäristökorvauksen ympäristösitoumuksen tilakohtainen toimi edellyttää 3 m suojakaistaa vesistöjen varsilla sijaitsevilla pelloilla.	Toimessa on noudatettava tilakohtaisen toimen ehtoja.

Taulukko M10.12 Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys_sivu_3

10		**Vesienhoitosuunnitelmat (Ohjelmavalmistelussa on ennakoivasti otettu huomioon maatalouden perus- ja lisätoimenpidevaatimukset, joita tullaan esittämään 2016 alkavalle suunnittelukaudelle)**	Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004, vesienhoitolaki) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006, vesienhoitoasetus) säädetään vesienhoitosuunnitelmien ja niitä täydentävien toimenpideohjelmien laatimisesta ja tavoitteista. Toimenpideohjelmassa on esitetty vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat perustoimenpiteet ja lisätoimenpiteet. Toiselle suunnittelukaudelle 2016-2020 on tulossa perustoimenpiteiksi nitraattiasetuksen mukaiset toimenpiteet, eläinsuojien ympäristölupien mukaiset toimenpiteet sekä täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset ja kasvinsuojeluainelainsäädännön mukaiset toimenpiteet.	Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys ei sisälly vesipuitedirektiivin mukaisiin viljelijää velvoittaviin perustoimenpiteisiin.
11		**Suorien tukien viherryttämistuen päällekkäisen maksun estäminen.**	Viherryttämistuen vastaavuutta eli ns. ekvivalenssia ei Suomessa oteta käyttöön. Pysyvän nurmen ja viljelyn monipuolistamisen vaatimuksia sovelletaan koko maan tasolla. Ekologisen alan vaatimuksessa sovelletaan ns. metsäisyyspoikkeusta. Ekologisen alan vaatimus koskee siten Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Ahvenanmaan maakuntia. Ekologisia aloja ovat: kesantoalat, typensitojakasvien alat, lyhytkiertoisen energiapuun alat, täydentävien ehtojen mukaisten maisemapiirteiden alat.	Koska Suomi ei sovella ns. vastaavuutta, viherryttämistuen vaatimukset on toteutettava tiloilla viherryttämistuen ehtojen mukaisina. Korvausta talviaikaisesta kasvipeitteisyydestä ei makseta maatiloille, joiden peltoalat ovat peitteisiä jo muiden peltoalan käyttöön ja kasvilajivalikoimaan liittyvien tukien ehtojen vuoksi. Toimesta ei makseta tiloille, jotka on vapautettu viherryttämistuen vaatimuksita suuren nurmi- tai kaesantoalan osuuden takia. Toimen toteutuksesta voidaan maksaa tiloille, jotka ovat saaneet vapautuksen ekologisen alan vaatimuksesta metsäisyyspoikkeuksen perusteella.

Taulukko M10.12 Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys_sivu_4

Lannoitteita koskeviin vähimmäisvaatimuksiin on kuuluttava muun muassa nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle alttiiden vyöhykkeiden ulkopuolisia maatiloja koskevat direktiivin 91/676/ETY mukaisesti käyttöönotetut hyvän käytännön ohjeet sekä fosforin aiheuttamaa pilaantumista koskevat vaatimukset. Kasvinsuojeluaineiden vähimmäisvaatimuksiin on muun muassa kuuluttava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/128/EY käyttöönotetut integroidun torjunnan yleiset periaatteet, vaatimukset aineiden käyttöluvista ja koulutusvelvollisuuden täyttämisestä, turvallista varastointia koskevat vaatimukset, levityskoneiden tarkistaminen sekä säännöt torjunta-aineiden käytöstä vesistöjen ja muiden herkkien alueiden läheisyydessä kansallisessa lainsäädännössä vahvistetulla tavalla.

Katso perustasoa koskeva taulukko M10.12.

Luettelo paikallisista kasvatuksen ulkopuolelle jäämässä olevista roduista ja geneettisen köyhtymisen uhkaamien kasvien geenivaroista

Ei koske tätä toimea.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista oletuksista ja muuttujista (mukaan lukien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut perustason vaatimukset, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä), joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille sekä transaktiokustannusten tasoa; tapauksen mukaan kyseisessä menetelmässä on otettava huomioon asetuksen (EU) N:o 1307/2013 nojalla myönnetty tuki, myös tuki ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisiin maatalouskäytäntöihin, jotta vältetään kaksinkertainen rahoitus; tarvittaessa menetelmä, jota on käytetty tämän asetuksen 9 artiklan mukaisten muiden yksiköiden muuntamiseksi.

Korvaustason määrittely on kuvattu kohdassa ”Tukikelpoiset kustannukset”. Ympäristökorvaukset -toimenpidettä koskevat yleiset korvaustason määrittämisen lähtökohdat on kuvattu luvun 8.2.6.5 korvaustasolaskelmia koskevassa alakohdassa, johon on liitetty myös toimikohtaiset laskelmat.

8.2.6.3.7. 08 Orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla

Alatoimenpide:

- 10.1 – maatalouden ympäristö- ja ilmastositoumuksen maksaminen

8.2.6.3.7.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimen tavoite:

Toimi on ympäristösitoumuksen valumavesien hallintaa edistävä lohkokohtainen toimi. Toimen tavoitteena on vähentää rikkakasvien ja kasvitautien torjunta-aineiden käyttötarvetta, kastelutarvetta sekä ravinteiden huuhtoutumista. Eloperäiset katteet lisäävät maaperän orgaanista aineista. Katteiden käytön vaikutuksesta maanpinnan eroosio ja ravinteiden huuhtoutuminen vesistöihin sekä pohjaveteen vähenevät.

Toimessa tehtävät toimenpiteet:

Viljelijä sitoutuu kattamaan yksivuotisten puutarhakasvien rivit ja monivuotisten kasvien rivit tai rivivälit niiltä lohkoilta, jotka hän ilmoittaa toimeen.

Yksivuotisten puutarhakasvien rivien kohdilta maanpinta on katettava oljella, hakkeella, ruohosilpulla, biohajoavalla kalvolla, katepaperilla tai muulla maaperälle haitattomalla orgaanisella materiaalilla.

Sertifioidun siemenperunan tuotantoalalla rivit ja rivivälien maanpinta on katettava oljella. Kate ei saa vaarantaa viljelymaiden laatua.

Monivuotisten kasvien maanpinta on katettava rivien kohdilta oljella, hakkeella, ruohosilpulla, biohajoavalla kalvolla tai muulla orgaanisella materiaalilla, katepaperilla tai leikattavalla nurmikatteella. Rivivälit on katettava joko riviväleihin perustettavalla leikattavalla nurmikatteella tai muulla maaperälle haitattomalla orgaanisella katteella. Lohkon voi kattaa kokonaan tai vain rivin tai rivivälin.

Katettujen lohkojen ala voi vaihdella vuosittain viljelytilanteen mukaan. Tuki maksetaan niille lohkoille, jotka viljelijä ilmoittaa katetuiksi kevään tukihaun yhteydessä.

8.2.6.3.7.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Korvaus maksetaan €/ha/vuosi luvussa 8.1 kuvatulla tavalla korvauskelpoisille katetulle puutarhakasvi- ja sertifioidulle siemenperuna-alalle sitoumuksen voimassaolon ajan ottaen huomioon alla ja kohdassa ”Tukikelpoisuusedellytykset” kuvatut rajaukset.

8.2.6.3.7.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Toimea koskevat kansalliset säädökset: Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta (235/2015) ja Maa- ja metsätalousministeriön asetus ympäristökorvauksesta (327/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee ohjelmassa kuvatun mukaisesti lohkokohtaisen toimen yleisen toimeenpanon, korvauskelpoisen alan ja siemenperuna-alan edellytykset, perustason, vähimmäisvaatimukset sekä korvaustason ja maksamismenettelyt. Maa- ja metsätalousministeriön asetus tarkentaa lohkokohtaisen toimen käytännön yksityiskohdat erilaisilla kasveilla ja katettujen alojen ilmoittamisvelvoitteen Maaseutuvirastolle.

Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015) ja Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta (7/2015). Täydentäviä ehtoja koskevien asetusten sisällön osalta katso luku 8.1.

8.2.6.3.7.4. Tuensaajat

Tuensaaja on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.6.3.7.5. Tukikelpoiset kustannukset

Yksivuotiset puutarhakasvit ja siemenperuna (ryhmä 1): Orgaanisen katteen käytön kustannuslaskelmassa eri katteiden käyttöä on verrattu tuotannon kustannuksiin, jossa käytetään integroitua torjuntaa yksivuotisilla puutarhakasveilla. Satotason oletetaan säilyvän samana molemmilla viljelytavoilla. Kustannuksina on otettu huomioon erilaiset ihmis- ja konetyökustannukset, katemateriaalin kustannukset ja muut mahdolliset erilaiset kustannukset (esim. lisälannoitustarve orgaanista katetta käytettäessä). Laskelman osoittama korvausmäärä transaktiokustannuksineen on 378 euroa/ha. Satotason oletetaan säilyvän samana kaikilla viljelytavoilla.

Monivuotiset kasvit (ryhmä 2): Monivuotisilla puutarhakasveilla orgaanisen katteen käytön kustannuslaskelmassa eri katteiden käyttöä on verrattu tuotannon kustannuksiin, jossa käytetään integroitua torjuntaa. Satotason oletetaan säilyvän samana molemmilla viljelytavoilla. Kustannuksina on otettu huomioon erilaiset ihmis- ja konetyökustannukset, katemateriaalin kustannukset ja muut mahdolliset erilaiset kustannukset (esim. lisälannoitustarve orgaanista katetta käytettäessä). Laskelman osoittama korvausmäärä transaktiokustannuksineen on 511 euroa/ha.

8.2.6.3.7.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tuensaajan on tehtävä ympäristökorvauksen ympäristösitoumus ja sitouduttava ravinteiden tasapainoinen

käyttö -toimeen.

Korvauskelpoinen ala on maatalousmaata (katso myös kohta ”Tukityyppi”). Lohkojen ala voi vaihdella vuosittain viljelytilanteen mukaan, mutta tilalla on oltava vuosittain vähintään yksi lohko sellaisella kasvilla, joka on oltava katettuna.

8.2.6.3.7.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Toimessa ei käytetä valintakriteereitä.

8.2.6.3.7.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Tavoiteala on 5 000 ha.

Korvaus on 300 €/ha/vuosi yksivuotisilla puutarhakasveilla ja siemenperunalla.

Korvaus on 500 €/ha/vuosi monivuotisilla puutarhakasveilla.

Maksettava ala voi vuosittain vaihdella ympäristösitoumuksen rajoissa, mutta tilalla on oltava vuosittain vähintään yksi lohko sellaisella kasvilla, joka on oltava katettuna.

Korvausta voidaan maksaa niille puutarhakasvilohkoille ja sertifioidun siemenperunan tuotannossa oleville lohkoille, joilla toteutus on mahdollinen. Toimea ei voi valita kuminalle. Tukihaun yhteydessä ilmoitetaan lohkot, joilla toimea toteutetaan. Ilmoituksen yhteydessä on kerrottava, kattaako rivin vai rivivälin. Korvaus voidaan maksaa ainoastaan katettujen kasvien viljelyalalle.

Kaksinkertaisen maksamisen estämiseksi katettu monivuotisten puutarhakasvien ala voidaan laskea talviaikaisen kasvipeitteisyyden vähimmäisalavaatimuksiin, mutta siitä ei voi maksaa talviaikaisen kasvipeitteisyyden toimen mukaista korvausta.

8.2.6.3.7.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.6.3.7.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Toimen vähimmäisvaatimuksena on yhden lohkon vuosittainen kattaminen. Vähimmäisvaatimuksen todentaminen edellyttää vuosittaista hallinnollista tarkastusta. Jos vähimmäisvaatimus ei täyty, voi se aiheuttaa merkittäviä takaisinperintöjä aikaisemmille vuosille.

Katteen määrän riittävyyden todentaminen ja katteen käyttö paikan päällä tehtävän tarkastuksen yhteydessä on ongelmallista, ellei tukiehdoissa ole määritelty vaatimuksia riittävän tarkasti.

8.2.6.3.7.9.2. Lieventävät toimet

Sähköiseen tukihakuun lisätään huomautus yhden lohkon vuosittaiseen kattamiseen liittyvän vaatimuksen täyttymisestä. Hallinnollisesti tarkastetaan, että vuosittain vähintään yksi puutarhakasvilohko tai sertifioidun siemenperunan tuotannossa oleva lohko on katettu ehtojen mukaisesti. Paikalla tehtävissä tarkastuksissa toimeen ilmoitettujen pinta-alojen lisäksi tarkastetaan maastokäynnin ja lohkokohtaisten muistiinpanojen perusteella lohkoilta käytetty katemateriaali rivien ja/tai rivienvälin osalta sekä katteen säilyttäminen ehdoissa edelletyn ajan.

8.2.6.3.7.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimeen sisältyvistä riskeistä huolimatta se on riittävästi todennettavissa ja valvottavissa.

8.2.6.3.7.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asiaan liittyvien perusosatekijöiden yksilöiminen ja määrittely; tähän on sisällyttävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat pakolliset toimenpidevaatimukset, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset ja muut kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut asiaa koskevat pakolliset hoitovaatimukset.

Toimesta korvattavat toimenpiteet ylittävät maaseutuasetuksen 1305/2013 art 28(3) mukaiset vaatimukset. Asiaa on tarkasteltu taulukossa M10.13, jossa on kuvattu toimen suhdetta ympäristö-ilmastotoimenpiteen perustasoa muodostaviin ehtokokonaisuuksiin sekä muihin tukijärjestelmiin ja vesienhoidon suunnitteluun. Taulukossa esitetyn tarkastelun perusteella toimen perustasoa ovat seuraavien säädösten mukaiset vaatimukset.

Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Toimen perustason vaatimuksena on noudatettava täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (4/2015) 12 §:n 1, 2 ja 4 momenttia (=paikkakunnan olosuhteet huomioon ottava viljelytapa, puutarhakasvien tiheysvaatimukset ja viljellyn maatalousmaan hoito).

Maatalousmaan säilyttäminen: Perustason vaatimuksena on noudatettava perustuesta, viherryttämistuesta ja nuorenviljelijän tuesta annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:än mukaista maatalousmaan säilyttämistä.

Perustason vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita, joiden laiminlyönnistä aiheutuva seuraamus määrätään laiminlyönnin vakavuuden, laajuuden, keston ja toistuvuuden perusteella.

Toimikohtainen perustason kuvaus toimenpiteessä 10, ympäristökorvaukset

Toimi: Orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla

1	**Perustaso asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaan.**	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaiset perustason vaatimukset tarkemmin eriteltynä.**	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukainen perustaso Suomessa toimelle Orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla**	**Ympäristösitoumuksen lohkokohtainen toimi Orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla. Toimen sisältö: Orgaanisen katteen käyttäminen ehtojen mukaisesti puutarhakasveilla ja siemenperunalla.**
2	**(EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat toimenpidevaatimukset**	**Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimus nro 1.**	Nitraattiasetuksessa ei ole kattamiseen liittyviä ehtoja.	Toimessa ei ole lannoitukseen liittyviä ehtoja.
3		**Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimukset nro 2 ja 3**	Suojellulla maatalousmaalla ei saa heikentää tiettyjen lajien elinympäristöjä ja suojelupäätösten sisältämät velvoitteet on täytettävä. Osalle Natura 2000 -alueista ja muista suojelualueista on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma. Tällaiset suunnitelmat eivät kuitenkaan sisällä lakisääteistä vaatimusta, joka velvoittaisi maanomistajaa aktiiviseen hoitotyöhön ilman korvausta.	Toimen ehdot eivät ole ristiriidassa luonto- ja lintudirektiivin suojelutavoitteiden kanssa. Toimessa ei ole tähän perustasovaatimukseen liittyviä tarkempia ehtoja.
4		**Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimus nro 10**	Kasvinsuojeluaineiden käytössä on noudatettava valmistekohtaisen myyntipäällysteen merkintöjä ja varastoitava kasvinsuojeluaineet oikein.	Toimessa ei ole tähän kasvinsuojelun perustasoon liittyviä tarkempia ehtoja.

Taulukko M10.13 Perustaso Orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla_sivu_1

5		**Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015). Vaatimuksia on tarkennettu alemmasta ohjelmakaudesta vastaamaan horisontaaliasetuksen 1306/2013 vaatimuksia.**	Vesistöjen varsilla olevalla maatalousmaalla on noudatettava horisontaaliasetuksen liitteessä II tarkoitettuina suojakaistoina maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1250/2014) mukaisia typpilannoitus- ja lannanlevityskieltorajoja. Vesistöjen ja valtaojien varsilla olevalle maatalousmaalle on pääsääntöisesti jätettävä vähintään 1 metrin levyinen, muokkaamaton piennar, jolle ei levitetä lannoitteita eikä kasvinsuojeluaineita. Viljeltyä peltoa ja pysyvien kasvien alaa on viljeltävä hyvän maatalouskäytännön mukaisesti paikkakunnan olosuhteet huomioon ottaen. Hyvän maatalouskäytännön osalta edellytyksenä on, että viljelty pelto ja pysyvien kasvien ala muokataan, lannoitetaan ja kylvetään tai istutetaan tarkoituksenmukaisella tavalla niin, että on mahdollista saada aikaan tasainen itäminen ja kasvusto. Viljeltävien kasvilajien ja -lajikkeiden on oltava alueelle soveltuvia. Kylvö tai istutus on tehtävä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta. Viljellyn maatalousmaan kasvinsuojelusta on huolehdittava joko kasvinvuorotuksen avulla, mekaanisesti, biologisesti tai kemiallisesti. Viljelijän on toimittava niin, että korjuu- ja markkinakelpoisen sadon tuottaminen on mahdollista. Jos maatalousmaalta ei korjata satoa, maatalousmaan tuottamasta kasvustosta on tarvittaessa huolehdittava niin, että maatalousmaalle on myös seuraavana vuonna mahdollista perustaa kasvusto tai tuottaa korjuu- ja markkinakelpoinen sato. Hukkakauran ja jättiputken leviäminen on estettävä. Kasvuston sängen poltto on sallittu ainoastaan, jos se on välttämätöntä kylvön toteutuksen, rikkakasvien, kasvitautien tai tuholaisten torjunnan kannalta. Maatilalla on noudatettava maataloustoiminnassa ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:ssä sekä vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen (1022/2006) 4 a §:ssä säädettyä päästökieltoa pohjaveteen. Kasvuston sängen poltto on sallittu ainoastaan, jos se on välttämätöntä kylvön toteutuksen, rikkakasvien, kasvitautien tai tuholaisten torjunnan kannalta.	Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset eivät sisällä velvoitetta viljelyalojen kattamiseen. Kattaminen muovilla on tavanomaista käytäntöä eräillä puutarhakasveilla. Toimessa kuitenkin edellytetään kattamista orgaanisella katteella, mikä on vaativampi ja kalliimpi kattamistapa. Toimea ei voi toteuttaa pysyvää nurmea olevilla lohkoilla.
6	**Lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset**	**Lannoitevalmistelainsäädäntö.**	Maa- ja metsätalousministeriön lannoitevalmisteita koskevan asetuksen (24/11) mukaiset fosforilannoituksen enimmäiskäyttömäärät ovat 80 kg/ha/v ja puutarhakasveilla 120 kg/ha/v. Asetusta muutetaan vuonna 2015. Uudet vähimmäisvaatimuksina käytettävät rajat tulevat olemaan 70 kg/ha/v ja puutarhakasveilla 115 kg/ha/v. Typen osalta ei ole muita lainsäädännnön mukaisia vähimmäisvaatimuksia kuin ne vaatimukset, jotka jo kuuluvat täydentäviin ehtoihin nitraattiasetuksen perusteella.	Toimessa ei ole lannoitukseen liittyviä perustasoa tarkempia ehtoja.

Taulukko M10.13 Perustaso Orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla_sivu_2

7		**Kasvinsuojeluainelainsäädäntö**	Laki kasvinsuojeluaineista 1563/2011 ja maa- ja metsätalousministeriön asetus 7/2102. Kasvinsuojeluaineita on käytettävä asianmukaisesti havaitun tarpeen mukaan ja käyttöohjeita noudattaen ottaen ammattimaisessa käytössä huomioon integroidun torjunnan yleiset periaatteet. Lohkokirjanpitoon on merkittävä kasvinsuojeluaineiden käytön kohde, käyttömäärät ja käytön syy. Maatilalla kasvinsuojeluaineita saa levittää vain henkilö, joka on suorittanut kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevan kasvinsuojeluaineista annetun lain edellyttämän tutkinnon tai saanut oikeuden kyseisen tutkinnon järjestämiseen tai jolla ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen mukaisen koulutuksen voimassaoloaika ei ole umpeutunut. Tutkinto on voimassa viisi vuotta. Maatilalla kasvinsuojeluaineiden levitykseen käytettävä kasvinsuojeluruisku on testattava siten kuin testauksesta säädetään laissa kasvinsuojeluaineista (1563/2011). Ammattimaisessa käytössä olevat traktoriruiskut on testattava kertaalleen 26.11.2016 mennessä ja sen jälkeen joka viides vuosi. Jos levitysväline on aiemmin testattu ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen edellyttämällä tavalla, välinettä ei tarvitse testata uudestaan ennen kuin viisi vuotta on kulunut testauksesta. Integroidulla torjunnalla tarkoitetaan kasvinsuojelumenetelmien käyttöä taloudellisesti ja ympäristön kannalta perustellusti siten, että vähennetään ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvia riskejä. Integroidun torjunnan yleiset periaatteet edellyttävät tarpeenmukaista lannoitusta. IPM:n paikka-, aika- ja tapauskohtaisuuden takia Suomessa ei lueta IPM:n yleisiin periaatteisiin yksittäisiä vaadittavia toimenpiteitä. Edellä mainituista vaatimuksista osa sisältyy täydentävien ehtojen lakisääteiseen hoitovaatimukseen nro 10.	Toimessa ei ole kielletty kasvinsuojeluaineiden käyttöä. Kattamista voidaan hyödyntää IPM-viljelyssä, mutta toimessa edellytetään orgaanisen katteen käyttöä, joka on kallis verrattuna saman asian ajavaan muovikatteeseen.
8	**Asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet**	**Maatalousmaan säilyttäminen**	Maatalousmaa on pidettävä avoimena, jotta se pysyy soveltamisasetuksen ((EU) N:o 639/2014) 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa kunnossa. Maatalousmaalla, peltoalaa lukuun ottamatta, voi olla tukiasetuksen ((EU) N:o 1307/2013) 4 artiklan 1 kohdan j alakohdan mukaisia taimitarhoja, hedelmäpuu- ja marjapensasaloja, 5 §:n 3 momentissa tarkoitettujen lyhytkiertoisten energiapuiden aloja sekä muita kuin edellä mainittuja puuvartisia kasveja enintään 5 §:n 4 momentissa tarkoitettu määrä.	Toimen ehdot eivät liity maatalousmaan säilyttämiseen. Korvausta ei voida maksaa alalle, jossa säilyttämisvaatimusta ei ole noudatettu.
9	**Muu lainsäädäntö**	**Ympäristösitoumuksen tilakohtainen toimi**	Ympäristökorvauksen ympäristösitoumuksen tilakohtainen toimi edellyttää 3 m suojakaistaa vesistöjen varsilla sijaitsevilla pelloilla.	Toimessa on noudatettava tilakohtaisen toimen ehtoja.

Taulukko M10.13 Perustaso Orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla_sivu_3

10		**Vesienhoitosuunnitelmat (Ohjelmavalmistelussa on ennakoivasti otettu huomioon maatalouden perus- ja lisätoimenpidevaatimukset, joita tullaan esittämään 2016 alkavalle suunnittelukaudelle)**	Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004, vesienhoitolaki) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006, vesienhoitoasetus) säädetään vesienhoitosuunnitelmien ja niitä täydentävien toimenpideohjelmien laatimisesta ja tavoitteista. Toimenpideohjelmassa on esitetty vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat perustoimenpiteet ja lisätoimenpiteet. Toiselle suunnittelukaudelle 2016-2020 on tulossa perustoimenpiteiksi nitraattiasetuksen mukaiset toimenpiteet, eläinsuojien ympäristölupien mukaiset toimenpiteet sekä täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset ja kasvinsuojeluainelainsäädännön mukaiset toimenpiteet.	Kattamisvaatimus ei sisälly vesipuitedirektiivin mukaisiin viljelijää velvoittaviin perustoimenpiteisiin.
11		**Suorien tukien viherryttämistuen päällekkäisen maksun estäminen.**	Viherryttämistuen vastaavuutta eli ns. ekvivalenssia ei Suomessa oteta käyttöön. Pysyvän nurmen ja viljelyn monipuolistamisen vaatimuksia sovelletaan koko maan tasolla. Ekologisen alan vaatimuksessa sovelletaan ns. metsäisyyspoikkeusta. Ekologisen alan vaatimus koskee siten Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Ahvenanmaan maakuntia. Ekologisia aloja ovat: kesantoalat, typensitojakasvien alat, lyhytkiertoisen energiapuun alat, täydentävien ehtojen mukaisten maisemapiirteiden alat.	Toimella ei ole yhtymäkohtia viherryttämistuen ehtoihin.

Taulukko M10.13 Perustaso Orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla_sivu_4

Lannoitteita koskeviin vähimmäisvaatimuksiin on kuuluttava muun muassa nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle alttiiden vyöhykkeiden ulkopuolisia maatiloja koskevat direktiivin 91/676/ETY mukaisesti käyttöönotetut hyvän käytännön ohjeet sekä fosforin aiheuttamaa pilaantumista koskevat vaatimukset. Kasvinsuojeluaineiden vähimmäisvaatimuksiin on muun muassa kuuluttava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/128/EY käyttöönotetut integroidun torjunnan yleiset periaatteet, vaatimukset aineiden käyttöluvista ja koulutusvelvollisuuden täyttämisestä, turvallista varastointia koskevat vaatimukset, levityskoneiden tarkistaminen sekä säännöt torjunta-aineiden käytöstä vesistöjen ja muiden herkkien alueiden läheisyydessä kansallisessa lainsäädännössä vahvistetulla tavalla.

Katso perustasoa koskeva taulukko M10.13.

Luettelo paikallisista kasvatuksen ulkopuolelle jäämässä olevista roduista ja geneettisen köyhtymisen uhkaamien kasvien geenivaroista

Ei koske tätä toimea.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista oletuksista ja muuttujista (mukaan lukien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut perustason vaatimukset, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä), joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille sekä transaktiokustannusten tasoa; tapauksen mukaan kyseisessä menetelmässä on otettava huomioon asetuksen (EU) N:o 1307/2013 nojalla myönnetty tuki, myös tuki ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisiin maatalouskäytäntöihin, jotta vältetään kaksinkertainen rahoitus; tarvittaessa menetelmä, jota on käytetty tämän asetuksen 9 artiklan mukaisten muiden yksiköiden muuntamiseksi.

Korvaustason määrittely on kuvattu kohdassa ”Tukikelpoiset kustannukset”. Ympäristökorvaukset -toimenpidettä koskevat yleiset korvaustason määrittämisen lähtökohdat on kuvattu luvun 8.2.6.5 korvaustasolaskelmia koskevassa alakohdassa, johon on liitetty myös toimikohtaiset laskelmat.

8.2.6.3.8. 09 Peltoluonnon monimuotoisuus

Alatoimenpide:

- 10.1 – maatalouden ympäristö- ja ilmastositoumuksen maksaminen

8.2.6.3.8.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimen tavoite:

Toimi on ympäristösitoumuksen luonnon monimuotoisuutta edistävä lohkokohtainen toimi. Toimella edistetään maan kasvukuntoa, rakennetta ja laatua parantavien viherlannoitusnurmien ja saneerauskasvien viljelyä sekä maan kasvukuntoa ylläpitävien ja eroosiota ja ravinnehuuhtoumaa ehkäisevien kerääjäkasvien viljelyä. Toimeen kuuluu myös luonnon monimuotoisuutta edistävien ja maisemaa monipuolistavien kasvien viljely. Peltoluonnon monimuotoisuuden edistämisessä pellolla kasvavalla viljelykasvilla ja viljelymenetelmillä on suuri merkitys. Monimuotoisuuspellot on todettu toimiviksi ja yksinkertaisiksi keinoiksi edistää peltoluonnon monimuotoisuutta.

Toimessa tehtävät toimenpiteet:

Kerääjäkasvilla tarkoitetaan kasvustoa, joka käyttää varsinaisen viljelykasvin jälkeen maahan jääviä ja viljelykasvin tähteistä tai maasta vapautuvia ravinteita. Kasvusto myös suojaa maata lisäämällä kasvipeitteisyyttä viljelykasvin sadonkorjuun jälkeen. Kerääjäkasvi voidaan kylvää viljelykasvin aluskasviksi kylvön yhteydessä tai viimeistään viljan orasvaiheessa esimerkiksi rikkakasviäestyksen yhteydessä. Kerääjäkasvi voidaan kylvää myös viljelykasvin (varhaisperuna, varhaisvihannekset) korjuun jälkeen tai hieman ennen korjuuta, kuitenkin viimeistään 15.8. Kasvuston voi muokata tai kyntää syksyllä aikaisintaan 1. lokakuuta.

Viherlannoitusnurmi on osa tilan viljelykiertoa ja sen kasvusto on perustettava joko kasvukauden alussa tai edellisenä vuonna suojaviljan tai muun suojakasvin kanssa. Viherlannoitusnurmi perustetaan nurmi- tai heinäkasvien ja typensitojakasvien siemenillä kylväen. Viherlannoitusnurmen perustamiseen käytettävän siemenen painosta vähintään 20 prosenttia on oltava typensitojakasvien siemeniä. Viherlannoitusnurmen saa lopettaa ennen suunniteltua syysviljan tai syysöljykasvin kylvöä. Jos seuraava viljelykasvi kylvetään keväällä, viherlannoitusnurmen saa päättää aikaisintaan syyskuun alussa ja muokata aikaisintaan lokakuun alussa.

Saneerauskasvina on käytettävä öljyretikkaa, valkosinappia, samettikukkaa tai näiden seoksia. Saneerauskasvi on kylvettävä keväällä ja sen saa muokata maahan kahden kuukauden kuluttua kylvöstä. Saneerauskasveista voidaan maksaa tilalle, jolla on viljelykierrossa peruna-, sokerijuurikas- tai avomaan puutarhakasveja. Sama kasvulohko voi olla viherlannoitusnurmena enintään kolme tai saneerauskasvilla kylvettynä enintään kaksi vuotta peräkkäin. Korvaus maksetaan toteuma-alalle.

Monimuotoisuuspeltoihin luetaan riista- tai maisemakasveilla vuosittain perustettavat monimuotoisuuspellot sekä niitty- ja lintukasveilla perustettavat kaksivuotiset monimuotoisuuspellot. Ne voivat olla kokonaisia peruslohkoja tai kasvulohkoja. Monimuotoisuuspeltona ilmoitettavia kasvulohkoja voidaan perustaa myös yli kolme metriä leveinä kaistoina lohkojen reunoille, etenkin etelään ja länteen avautuville reunoille sekä suurten peltoaukeiden keskelle. Monimuotoisuuspellot on perustettava ja niitä on hoidettava erillisten ohjeiden mukaisesti. Monimuotoisuuspeltoja voi olla yhteensä enintään 15 % tilan korvauskelpoisesta alasta. Monimuotoisuuspeltoja ja luonnonhoitopeltonurmia voi olla kuitenkin yhteensä enintään 20 % tilan

korvauskelpoisesta peltoalasta luonnonhoitopeltonurmien kohdentamisalueella ja 15 % muulla alueella.

Sama kasvulohko voi olla viherlannoitusnurmena enintään kolme tai saneerauskasvilla kylvettynä enintään kaksi vuotta peräkkäin. Niitty- tai lintukasveilla perustettavan monimuotoisuuspellon on oltava samalla alalla kaksi perättäistä vuotta.

8.2.6.3.8.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Korvaus maksetaan €/ha/vuosi luvussa 8.1 kuvatulla tavalla korvauskelpoiselle toimen mukaiselle toteutusalalle sitoumuksen voimassa olon ajan ottaen huomioon alla ja kohdassa ”Tukikelpoisuusedellytykset” kuvatut rajaukset.

Kaksinkertaisen maksun estämiseksi toimesta ei voida maksaa suorien tukien viherryttämistuen mukaisesta ekologisesta alasta tai sellaisesta nurmialasta, joka oikeuttaa kyseisen ekologisen alan vaatimuksesta vapautumiseen. Luomutilalle ei voida maksaa korvausta viherlannoitusnurmesta. Peltoluonnon monimuotoisuus toimen mukaista korvausta ei voida maksaa pysyvänä nurmena ilmoitetuille lohkoille.

8.2.6.3.8.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Toimea koskevat kansalliset säädökset: Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta (235/2015) ja Maa- ja metsätalousministeriön asetus ympäristökorvauksesta (327/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee ohjelmassa kuvatun mukaisesti lohkokohtaisen toimen yleisen toimeenpanon, korvauskelpoisen alan, monimuotoisuuspeltojen enimmäismäärän, perustason ja vähimmäisvaatimukset sekä korvaustason ja maksamismenettelyt. Maa- ja metsätalousministeriön asetus tarkentaa lohkokohtaisen toimen käytännön yksityiskohdat ja enimmäiskeston erilaisten kasvustojen osalta sekä kasvustojen perustamis-, hoito- ja päättämismenettelyt.

Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015) ja Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta (7/2015). Täydentäviä ehtoja koskevien asetusten sisällön osalta katso luku 8.1.

8.2.6.3.8.4. Tuensaajat

Tuensaaja on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.6.3.8.5. Tukikelpoiset kustannukset

Kerääjäkasvit: Kustannuksia syntyy kasvuston perustamisesta joko viljelykasvin perustamisen yhteydessä tai sitten viljelykasvin korjuun jälkeen. Laskelmaan on otettu kerääjäkasvien siemen-, kylvö- ja muokkauskustannus. Kustannuksena on huomioitu kerääjäkasvin lopetus kemiallisesti tai mekaanisesti. Tulonmenetyksenä on huomioitu viljelykasvin sadon alenema kerääjäkasvin vaikutuksesta, jos kerääjäkasvi on kylvetty jo viljelykasvin kylvön yhteydessä. Kerääjäkasvista saatava ravinnehyöty on otettu laskelmassa huomioon kustannusta vähentävänä tekijänä. Maksettava korvaus voi olla enintään transaktiokustannuksineen 115 euroa/ha.

Viherlannoitusnurmi: On oletettu, että 60 % viherlannoitusnurmista pidetään samalla lohkolla yhden kasvukauden ajan ja 40 % kaksi tai kolme kasvukautta. Kustannuksia aiheutuu viherlannoitusnurmen perustamisesta, niittämisestä ja muokkaamisesta. Perustamiskustannuksia ei ole otettu huomioon kustannuksena, jotta toimesta ei makseta viherryttämistuen vaatimuksista. Nettokustannuksia laskettaessa on huomioitu viherlannoituskasvuston sisältämien ravinteiden arvo. Laskelman perusteella viherlannoitusalalle vuosittain maksettava maatalouden ympäristökorvaus on enintään 55 €/ha.

Saneerauskasvit: Kustannuksia aiheutuu saneerauskasvuston perustamisesta keväällä ja saneerauskasvin muokkauksesta maahan syksyllä. Nettokustannuksia laskettaessa on huomioitu viljelykasvin kasvinviljelytuoton paranemisesta tuholaisten vähenemisen seurauksena saatavat hyödyt. Saneerauskasvin viljelyn nettokustannusten lisäksi viljelijä menettää alalta katetuoton, jonka hän saisi, jos pelto olisi viljelykäytössä. Laskelman perusteella saneerauskasvialalle vuosittain maksettava maatalouden ympäristökorvaus voi olla enintään 449 €/ha.

Monimuotoisuuspellot: Kustannuksia aiheutuu monimuotoisuuspellon perustamisesta (siemen-, muokkaus- ja kylvökustannukset) ja perustamisvaiheessa annetusta lannoituksesta. Vuotuisten perustamiskustannusten suuruutta laskettaessa on oletettu, että niittykasvien siemenseoksella perustettu monimuotoisuuspelto säilytetään samalla lohkolla kaksi kasvukautta. Muut monimuotoisuuspellot perustetaan vuosittain. Monimuotoisuuspeltojen kasvuston niittäminen ei ole pakollista, mutta laskelmassa on oletettu, että rikkakasvitilanne on niin vaikea 10 prosentilla niittykasvien siemenseoksilla perustetuista monimuotoisuuspelloista, että ne on niitettävä vuosittain. Lisäksi viljelijä menettää katetuoton, jonka hän saisi, jos monimuotoisuuspelto olisi viljelykäytössä. Riistapellolta saatava sato on tarkoitettu riistalle. Viljelijälle aiheutuu monimuotoisuuspeltojen perustamisesta myös transaktiokustannuksia. Laskelman perusteella monimuotoisuuspellolle vuosittain maksettava maatalouden ympäristökorvaus voi olla enintään 350 €/ha.

8.2.6.3.8.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tuensaajan on tehtävä ympäristökorvauksen ympäristösitoumus ja sitouduttava ravinteiden tasapainoinen käyttö -toimeen.

Korvauskelpoinen ala on maatalousmaata (katso myös kohta ”Tukityyppi”).

8.2.6.3.8.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Toimessa ei käytetä valintakriteereitä.

8.2.6.3.8.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Tavoiteala on 76 000 ha.

Toimesta maksettava korvaustasot alalle, jolla toimea toteutetaan ovat viherlannoitusnurmella 54 €/ha/v, kerääjäkasveilla 100 €/ha/v, saneerauskasveilla 300 €/ha/v ja monimuotoisuuspelloilla 300 €/ha/v.

Maksettava ala voi vuosittain vaihdella ympäristösitoumuksen rajoissa.

Monimuotoisuuspeltoja voi olla vuosittain yhteensä enintään 15 % maatilan korvauskelpoisesta alasta. Luonnonhoitopeltonurmia ja monimuotoisuuspeltoja voi olla vuosittain yhteensä enintään 20 % maatilan korvauskelpoisesta peltoalasta luonnonhoitopeltonurmien kohdentamisalueella ja enintään 15 % muulla alueella. Prosenttiosuuden ylittävästa alasta ei makseta toimen mukaista korvausta.

Toimen mukaista korvausta kerääjäkasveista voidaan maksaa enintään 25 prosentille tuensaajan korvauskelpoisesta sitoumusalasta. Toimen mukaista korvausta saneerauskasveista voidaan maksaa enintään 25 prosentille tuensaajan korvauskelpoisesta sitoumusalasta.

8.2.6.3.8.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.6.3.8.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Viherlannoitusnurmet saavat olla maksimissaan kolme ja saneerauskasvit kaksi vuotta samalla lohkolla. Lintu- ja niittykasvustot on säilytettävä samalla lohkolla vähintään kaksi kasvukautta. Molemmat vaatimukset edellyttävät vuosittaisen hallinnollisen tarkastuksen tekemistä ja lisäävät virhetasoja. Aikaisempien vuosien osalta on vaikea todentaa vaatimusten täyttymistä. Toimenpiteeseen sisältyvien aikarajojen noudattamisen valvonta perustuu useimmiten lohkomuistiinpanoihin eli viljelijän omaan ilmoitukseen. Esimerkkinä tällaisesta aikarajasta on saneerauskasvien säilyttäminen samalla lohkolla vähintään kaksi kuukautta.

8.2.6.3.8.9.2. Lieventävät toimet

Hallinnollisesti tarkastetaan, ettei viherlannoitusnurmea ole säilytetty yli kolmea vuotta samalla kasvulohkolla. Paikalla tehtävissä tarkastuksissa pinta-alan lisäksi tarkastetaan kasvuston ehtojen mukaisuus (vähintään 20 % typensitoja kasveja, maastohavainnot, muistiinpanot, siementen ostokuitit).

Hallinnollisesti valvotaan, ettei saneerauskasveja ole säilytetty yli kaksi vuotta samalla kasvulohkolla. Paikalla tehtävissä tarkastuksissa pinta-alan lisäksi tarkastetaan kasvuston ehtojen mukaisuus sekä

kasvuston päättäminen (maastohavainnot, muistiinpanot, siementen ostokuitit).

Hallinnollisesti tarkastetaan, että riistapeltoa ei ole perustettu liian lähelle vilkasliikenteistä tietä ja niittykasvustot on säilytetty samalla lohkolla vähintään kaksi vuotta. Paikalla tehtävissä tarkastuksissa pinta-alan lisäksi tarkastetaan maastokäynnin ja lohkokohtaisten muistiinpanojen perusteella, että kasvusto on perustettu ehtojen mukaisesti, lohkoilla ei ole käytetty lannoitteita eikä kasvinsuojeluaineita ja että kasvuston päättäminen on tehty ehtojen mukaisesti.

8.2.6.3.8.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimeen sisältyvistä riskeistä huolimatta se on riittävästi todennettavissa ja valvottavissa.

8.2.6.3.8.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asiaan liittyvien perusosatekijöiden yksilöiminen ja määrittely; tähän on sisällyttävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat pakolliset toimenpidevaatimukset, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset ja muut kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut asiaa koskevat pakolliset hoitovaatimukset.

Toimesta korvattavat toimenpiteet ylittävät maaseutuasetuksen 1305/2013 art 28(3) mukaiset vaatimukset. Asiaa on tarkasteltu taulukossa M10.14., jossa on kuvattu toimen suhdetta ympäristö-ilmastotoimenpiteen perustasoa muodostaviin ehtokokonaisuuksiin sekä muihin tukijärjestelmiin ja vesienhoidon suunnitteluun. Taulukossa esitetyn tarkastelun perusteella toimen perustasoa ovat seuraavien säädösten mukaiset vaatimukset:

Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Toimen perustason vaatimuksena on noudatettava täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (4/2015) 4 ja 11 §:ää sekä 12 §:n 1 ja 4 momenttia (=lannoitusta koskevat suojakaistat, kasvipeitteiset pientareet, paikkakunnan olosuhteet huomioon ottava viljelytapa ja viljellyn maatalousmaan hoito).

Maatalousmaan säilyttäminen: Perustason vaatimuksena on noudatettava perustuesta, viherryttämistuesta ja nuorenviljelijän tuesta annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:än mukaista maatalousmaan säilyttämistä.

Perustason vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita, joiden laiminlyönnistä aiheutuva seuraamus määrätään laiminlyönnin vakavuuden, laajuuden, keston ja toistuvuuden perusteella.

Toimikohtainen perustason kuvaus toimenpiteessä 10, ympäristökorvaukset

Toimi: Peltoluonnon monimuotoisuus

1	**Perustaso asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaan.**	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaiset perustason vaatimukset tarkemmin eriteltynä.**	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukainen perustaso Suomessa toimelle Peltoluonnon monimuotoisuus**	**Ympäristösitoumuksen lohkokohtainen toimi Peltoluonnon monimuotoisuus. Toimen sisältö: Kerääjäkasvien, saneerauskasvien, viherlannoitusnurmien ja monimuotoisuuspeltojen viljely.**
2	**(EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat toimenpidevaatimukset**	**Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimus nro 1.**	Nitraattiasetus (1250/2014) määrittelee karjanlannan ja typpilannoitteiden enimmäismäärän. Lannan typpianalyysi on tehtävä viiden vuoden välein. Viljelijän on pidettävä kirjaa peltojen lannoitukseen käytetyistä typpilannoitemääristä ja satotasoista. Lannoitus on kielletty viisi metriä lähempänä vesistöä. Seuraavan viiden metrin vyöhykkeellä vesistöstä lannan levitys on kielletty, ellei peltoa muokata vuorokauden kuluessa levityksestä. Peltolohkon osilla, joiden kaltevuus on vähintään 15 prosenttia, lietelannan, virtsan ja nestemäisten orgaanisten lannoitevalmisteiden levittäminen muulla tavoin kuin sijoittamalla on aina kielletty. Kalteville peltolohkon osille levitettävät muut lannat ja orgaaniset lannoitevalmisteet on muokattava maahan kahdentoista tunnin sisällä levityksestä.	Toimessa olevat lannoitusrajoitukset tulevat ympäristösitoumuksen tilakohtaisen toimen vaatimusten kautta ja ne ovat nitraattiasetuksen rajoja tiukemmat.
3		**Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimukset nro 2 ja 3**	Suojellulla maatalousmaalla ei saa heikentää tiettyjen lajien elinympäristöjä ja suojelupäätösten sisältämät velvoitteet on täytettävä. Osalle Natura 2000 -alueista ja muista suojelualueista on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma. Tällaiset suunnitelmat eivät kuitenkaan sisällä lakisääteistä vaatimusta, joka velvoittaisi maanomistajaa aktiiviseen hoitotyöhön ilman korvausta.	Toimen ehdot eivät ole ristiriidassa luonto- ja lintudirektiivin suojelutavoitteiden kanssa. Toimen ehdot ovat perustason säädöksiä tarkemmat.
4		**Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimus nro 10**	Kasvinsuojeluaineiden käytössä on noudatettava valmistekohtaisen myyntipäällysteen merkintöjä ja varastoitava kasvinsuojeluaineet oikein.	Toimessa ei ole tähän kasvinsuojelun perustasoon liittyviä tarkempia ehtoja.

Taulukko M10.14 Perustaso Peltoluonnon monimuotoisuus_sivu_1

5		**Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015). Vaatimuksia on tarkennettu alemmasta ohjelmakaudesta vastaamaan horisontaaliasetuksen 1306/2013 vaatimuksia.**	Vesistöjen varsilla olevalla maatalousmaalla on noudatettava horisontaaliasetuksen liitteessä II tarkoitettuina suojakaistoina maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1250/2014) (nitraattiasetus) mukaisia typpilannoitus- ja lannanlevityskieltorajoja. Vesistöjen ja valtaojien varsilla olevalle maatalousmaalle on pääsääntöisesti jätettävä vähintään 1 metrin levyinen, muokkaamaton piennar, jolle ei levitetä lannoitteita eikä kasvinsuojeluaineita. Viljeltyä peltoa ja pysyvien kasvien alaa on viljeltävä hyvän maatalouskäytännön mukaisesti paikkakunnan olosuhteet huomioon ottaen. Hyvän maatalouskäytännön osalta edellytyksenä on, että viljelty pelto ja pysyvien kasvien ala muokataan, lannoitetaan ja kylvetään tai istutetaan tarkoituksenmukaisella tavalla niin, että on mahdollista saada aikaan tasainen itäminen ja kasvusto. Viljeltävien kasvilajien ja -lajikkeiden on oltava alueelle soveltuvia. Kylvö tai istutus on tehtävä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta. Viljellyn maatalousmaan kasvinsuojelusta on huolehdittava joko kasvinvuorotuksen avulla, mekaanisesti, biologisesti tai kemiallisesti. Viljelijän on toimittava niin, että korjuu- ja markkinakelpoisen sadon tuottaminen on mahdollista. Jos maatalousmaalta ei korjata satoa, maatalousmaan tuottamasta kasvustosta on tarvittaessa huolehdittava niin, että maatalousmaalle on myös seuraavana vuonna mahdollista perustaa kasvusto tai tuottaa korjuu- ja markkinakelpoinen sato. Hukkakauran ja jättiputken leviäminen on estettävä. Kasvuston sängen poltto on sallittu ainoastaan, jos se on välttämätöntä kylvön toteutuksen, rikkakasvien, kasvitautien tai tuholaisten torjunnan kannalta. Maatilalla on noudatettava maataloustoiminnassa ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:ssä sekä vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen (1022/2006) 4 a §:ssä säädettyä päästökieltoa pohjaveteen.	Toimen ehdot tietynlaisten tavotteellisten kasvustojen kasvattamiseksi ovat hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksia vaativammat. Toimea ei voida toteuttaa pysyvää nurmea olevilla lohkoilla.
6	**Lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset**	**Lannoitevalmistelainsäädäntö.**	Maa- ja metsätalousministeriön lannoitevalmisteita koskevan asetuksen (24/11) mukaiset fosforilannoituksen enimmäiskäyttömäärät ovat 80 kg/ha/v ja puutarhakasveilla 120 kg/ha/v. Asetusta muutetaan vuonna 2015. Uudet vähimmäisvaatimuksina käytettävät rajat tulevat olemaan 70 kg/ha/v ja puutarhakasveilla 115 kg/ha/v. Typen osalta ei ole muita lainsäädännnön mukaisia vähimmäisvaatimuksia kuin ne vaatimukset, jotka jo kuuluvat täydentäviin ehtoihin nitraattiasetuksen perusteella.	Toimeen liittyvät lannoitusrajoitukset tulevat ympäristösitoumuksen tilakohtaisen toimen kautta ja ne ovat nitraattiasetuksen ja lannoitevalmisteasetuksen mukaisia rajoja tiukemmat.

Taulukko M10.14 Perustaso Peltoluonnon monimuotoisuus_sivu_2

7		**Kasvinsuojeluainelainsäädäntö**	Laki kasvinsuojeluaineista 1563/2011 ja maa- ja metsätalousministeriön asetus 7/2102. Kasvinsuojeluaineita on käytettävä asianmukaisesti havaitun tarpeen mukaan ja käyttöohjeita noudattaen ottaen ammattimaisessa käytössä huomioon integroidun torjunnan yleiset periaatteet. Lohkokirjanpitoon on merkittävä kasvinsuojeluaineiden käytön kohde, käyttömäärät ja käytön syy. Maatilalla kasvinsuojeluaineita saa levittää vain henkilö, joka on suorittanut kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevan kasvinsuojeluaineista annetun lain edellyttämän tutkinnon tai saanut oikeuden kyseisen tutkinnon järjestämiseen tai jolla ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen mukaisen koulutuksen voimassaoloaika ei ole umpeutunut. Tutkinto on voimassa viisi vuotta. Maatilalla kasvinsuojeluaineiden levitykseen käytettävä kasvinsuojeluruisku on testattava siten kuin testauksesta säädetään laissa kasvinsuojeluaineista (1563/2011). Ammattimaisessa käytössä olevat traktoriruiskut on testattava kertaalleen 26.11.2016 mennessä ja sen jälkeen joka viides vuosi. Jos levitysväline on aiemmin testattu ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen edellyttämällä tavalla, välinettä ei tarvitse testata uudestaan ennen kuin viisi vuotta on kulunut testauksesta. Integroidulla torjunnalla tarkoitetaan kasvinsuojelumenetelmien käyttöä taloudellisesti ja ympäristön kannalta perustellusti siten, että vähennetään ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvia riskejä. Integroidun torjunnan yleiset periaatteet edellyttävät tarpeenmukaista lannoitusta. IPM:n paikka-, aika- ja tapauskohtaisuuden takia Suomessa ei lueta IPM:n yleisiin periaatteisiin yksittäisiä vaadittavia toimenpiteitä. Edellä mainituista vaatimuksista osa sisältyy täydentävien ehtojen lakisääteiseen hoitovaatimukseen nro 10.	Toimen mukaisissa ehdoissa on kasvinsuojeluaineiden käyttö pääsääntöisesti kielletty toimen aikana. Toimessa esitetyt kasvinsuojelua edistävät menettelyt ylittävät IPM:n yleisen periaatteen soveltamistason.
8	**Asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet**	**Maatalousmaan säilyttäminen**	Maatalousmaa on pidettävä avoimena, jotta se pysyy soveltamisasetuksen ((EU) N:o 639/2014) 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa kunnossa. Maatalousmaalla, peltoalaa lukuun ottamatta, voi olla tukiasetuksen ((EU) N:o 1307/2013) 4 artiklan 1 kohdan j alakohdan mukaisia taimitarhoja, hedelmäpuu- ja marjapensasaloja, 5 §:n 3 momentissa tarkoitettujen lyhytkiertoisten energiapuiden aloja sekä muita kuin edellä mainittuja puuvartisia kasveja enintään 5 §:n 4 momentissa tarkoitettu määrä.	Toimen ehdot eivät liity maatalousmaan säilyttämiseen. Korvausta ei voida maksaa alalle, jossa säilyttämisvaatimusta ei ole noudatettu.
9	**Muu lainsäädäntö**	**Ympäristösitoumuksen tilakohtainen toimi**	Ympäristökorvauksen ympäristösitoumuksen tilakohtainen toimi edellyttää 3 m suojakaistaa vesistöjen varsilla sijaitsevilla pelloilla.	Toimessa on noudatettava tilakohtaisen toimen ehtoja.

Taulukko M10.14 Perustaso Peltoluonnon monimuotoisuus_sivu_3

10		**Vesienhoitosuunnitelmat (Ohjelmavalmistelussa on ennakoivasti otettu huomioon maatalouden perus- ja lisätoimenpidevaatimukset, joita tullaan esittämään 2016 alkavalle suunnittelukaudelle)**	Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004, vesienhoitolaki) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006, vesienhoitoasetus) säädetään vesienhoitosuunnitelmien ja niitä täydentävien toimenpideohjelmien laatimisesta ja tavoitteista. Toimenpideohjelmassa on esitetty vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat perustoimenpiteet ja lisätoimenpiteet. Toiselle suunnittelukaudelle 2016-2020 on tulossa perustoimenpiteiksi nitraattiasetuksen mukaiset toimenpiteet, eläinsuojien ympäristölupien mukaiset toimenpiteet sekä täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset ja kasvinsuojeluainelainsäädännön mukaiset toimenpiteet.	Toimessa edellytetyt kasvustot eivät sisälly vesipuitedirektiivin mukaisiin viljelijää velvoittaviin perustoimenpiteisiin.
11		**Suorien tukien viherryttämistuen päällekkäisen maksun estäminen.**	Viherryttämistuen vastaavuutta eli ns. ekvivalenssia ei Suomessa oteta käyttöön. Pysyvän nurmen ja viljelyn monipuolistamisen vaatimuksia sovelletaan koko maan tasolla. Ekologisen alan vaatimuksessa sovelletaan ns. metsäisyyspoikkeusta. Ekologisen alan vaatimus koskee siten Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Ahvenanmaan maakuntia. Ekologisia aloja ovat: kesantoalat, typensitojakasvien alat, lyhytkiertoisen energiapuun alat, täydentävien ehtojen mukaisten maisemapiirteiden alat.	Koska Suomi ei sovella ns. vastaavuutta, viherryttämistuen vaatimukset on toteutettava tiloilla viherryttämistuen ehtojen mukaisina. Päällekkäisen maksun estämiseksi toimesta ei voida maksaa suorien tukien viherryttämistuen mukaisesta ekologisesta alasta tai sellaisesta nurmi- tai kesantoalasta, joka on oikeuttanut viherryttämistuen vaatimuksesta vapautumiseen. Toimesta ei voida maksaa pysyvän nurmen alalle. Toimen toteutuksesta voidaan maksaa tiloille, jotka ovat saaneet vapautuksen ekologisen alan vaatimuksesta metsäisyyspoikkeuksen perusteella.

Taulukko M10.14 Perustaso Peltoluonnon monimuotoisuus_sivu_4

Lannoitteita koskeviin vähimmäisvaatimuksiin on kuuluttava muun muassa nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle alttiiden vyöhykkeiden ulkopuolisia maatiloja koskevat direktiivin 91/676/ETY mukaisesti käyttöönotetut hyvän käytännön ohjeet sekä fosforin aiheuttamaa pilaantumista koskevat vaatimukset. Kasvinsuojeluaineiden vähimmäisvaatimuksiin on muun muassa kuuluttava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/128/EY käyttöönotetut integroidun torjunnan yleiset periaatteet, vaatimukset aineiden käyttöluvista ja koulutusvelvollisuuden täyttämisestä, turvallista varastointia koskevat vaatimukset, levityskoneiden tarkistaminen sekä säännöt torjunta-aineiden käytöstä vesistöjen ja muiden herkkien alueiden läheisyydessä kansallisessa lainsäädännössä vahvistetulla tavalla.

Katso perustasoa koskeva taulukko M10.14.

Luettelo paikallisista kasvatuksen ulkopuolelle jäämässä olevista roduista ja geneettisen köyhtymisen uhkaamien kasvien geenivaroista

Ei koske tätä toimea.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista oletuksista ja muuttujista (mukaan lukien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut perustason vaatimukset, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä), joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille sekä transaktiokustannusten tasoa; tapauksen mukaan kyseisessä menetelmässä on otettava huomioon asetuksen (EU) N:o 1307/2013 nojalla myönnetty tuki, myös tuki ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisiin maatalouskäytäntöihin, jotta vältetään kaksinkertainen rahoitus; tarvittaessa menetelmä, jota on käytetty tämän asetuksen 9 artiklan mukaisten muiden yksiköiden muuntamiseksi.

Korvaustason määrittely on kuvattu kohdassa ”Tukikelpoiset kustannukset”. Ympäristökorvaukset -toimenpidettä koskevat yleiset korvaustason määrittämisen lähtökohdat on kuvattu luvun 8.2.6.5 korvaustasolaskelmia koskevassa alakohdassa, johon on liitetty myös toimikohtaiset laskelmat.

8.2.6.3.9. 10 Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu

Alatoimenpide:

- 10.1 – maatalouden ympäristö- ja ilmastositoumuksen maksaminen

8.2.6.3.9.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimen tavote:

Toimi on ympäristösitoumuksen luonnon monimuotoisuutta edistävä lohkokohtainen toimi. Toimen tavoitteena on kasvinsuojeluaineiden käytön vähentäminen edistämällä kehittyneempien biologisten ja mekaanisten torjuntamenetelmien käyttöä ja torjuntatarpeen mukaan tarkennettua torjuntaa. Toimen vaatimukset ovat laajemmat kuin kasvinsuojeluainelain integroidun torjunnan yleiset periaatteet. Integroitu torjunta on tapa ehkäistä kasvintuhoojien tuhoa yhdistelemällä erilaisia kasvinsuojelumenetelmiä tavalla, joka on taloudellisesti ja ympäristön kannalta perusteltu ja vähentää samalla terveydelle ja ympäristölle aiheutuvia riskejä. Kasvinsuojeluainelainsäädännön mukainen integroitu torjunta edellyttää yleisissä periaatteissaan kasvintuhoojien seurantaa ja ennakoivia torjuntatoimia (Laki kasvinsuojeluaineista 1563/2011, joka toimeenpanee Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/128/EY yhteisön politiikan puitteista torjunta-aineiden kestävän käytön aikaansaamiseksi). Erityisten seurantavälineiden kuten liima-ansojen ja feromonipyydysten käyttö ylittää IPM:n yleisen periaatteen vaatiman tason.

Toimessa tehtävät toimenpiteet:

Viljelijä sitoutuu käyttämään torjunnassa kyseiselle kasvilajille tai kasvintuhoojalle soveltuvaa biologista tai mekaanista torjuntamenetelmää joko yksinään tai täydennettynä kemiallisin torjuntamenetelmin, jotka määritellään kansallisissa säädöksissä. Viljelijä valitsee toteutettavat torjuntatoimet, jotka soveltuvat ao. viljeltävälle kasville ja ilmoittaa lohkolle valitsemansa torjuntatoimen vuosittaisen tukihaun yhteydessä. Lohkolle voi olla valittuna vain yksi torjuntatoimi, josta korvausta maksetaan. Valitun torjuntatoimen pitää olla sama koko lohkolla.

Vaihtoehtoisia torjuntatoimia on kahdessa eri menetelmäryhmässä. Menetelmäryhmän 1 torjuntatoimia monivuotisille puutarhakasveille ovat:

- Pölyttäjähyönteisten levittämien mikrobiologisten kasvinsuojeluaineiden käyttö kasvitautien torjunnassa
- Makroeliövalmisteiden käyttö kasvintuhoojien torjunnassa.
- Kevytrakenteisen kausihuoneen käyttö marjojen kasvitautien torjunnassa.

Menetelmäryhmän 2 torjuntatoimia yksi- ja monivuotisille puutarhakasveille ovat:

- Mekaanisesti levitettävien mikrobiologisten kasvinsuojeluaineiden käyttö kasvitautien tai tuholaisten torjunnassa
- Tuhohyönteisverkkojen käyttö vihannesten ja marjojen tuholaistorjunnassa.
- Rikkakasvien torjunta tunnistavalla haralla, traktorikäyttöisellä liekittimellä tai muulla vastaavalla laitteella.

Mikrobiologisten kasvinsuojeluaineiden tulee olla hyväksyttyjä lain kasvinsuojeluaineista (1563/2011)

mukaisesti ja makroeliövalmisteiden lain kasvinterveyden suojelemisesta (702/2003) mukaisesti.

Viljelijän tulee käyttää kullekin kasvilajille sopivia seurannan apuvälineitä tai vastaavaa menetelmää, jolla seurataan vaihtoehtoisen torjunnan onnistumista.

Viljelijä sitoutuu 5 vuoden sitoumuskauden aikana käyttämään tilallaan vaihtoehtoisia torjuntamenetelmiä. Tukihaun yhteydessä ilmoitetaan lohkot, joilla toimea toteutetaan. Lohkojen ala voi vaihdella vuosittain viljelytilanteen mukaan, mutta tilalla on oltava vuosittain vähintään yksi lohko sellaisella kasvilla, jolla toimea toteutetaan. Korvausta maksetaan ainoastaan siltä alalta, jolla ao. toimea toteutetaan.

8.2.6.3.9.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Korvaus maksetaan €/ha toimen mukaisesti hoidettavaksi ilmoitetulle luvussa 8.1 kuvatulla tavalla korvauskelpoiselle puutarhakasvien alalle sitoumuksen voimassa olon ajan ottaen huomioon alla ja kohdassa ”Tukikelpoisuusedellytykset” kuvatut rajaukset.

8.2.6.3.9.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Toimea koskevat kansalliset säädökset: Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (12360/2014), Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta (235/2015) ja Maa- ja metsätalousministeriön asetus ympäristökorvauksesta (327/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee ohjelmassa kuvatun mukaisesti lohkokohtaisen toimen yleisen toimeenpanon, korvauskelpoisen alan, perustason ja vähimmäisvaatimukset sekä menetelmän valintarajoitukset, korvaustason ja maksamismenettelyt. Maa- ja metsätalousministeriön asetus tarkentaa lohkokohtaisen toimen käytännön yksityiskohdat eri menetelmäryhmissä, seurannan toteuttamisen ja ilmoittamisvelvoitteen Maaseutuvirastolle.

Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015) ja Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta (7/2015). Täydentäviä ehtoja koskevien asetusten sisällön osalta katso luku 8.1.

8.2.6.3.9.4. Tuensaajat

Tuensaaja on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.6.3.9.5. Tukikelpoiset kustannukset

Menetelmäryhmä 1 (makroeliövalmisteiden käyttö, pölyttäjähyönteisten levittämien mikrobiologisten kasvinsuojeluaineiden käyttö, kasvutunnelin käyttö): Vaihtoehtoisten torjuntatoimien kustannuksia on verrattu pelkkään kemialliseen torjuntaan lähinnä lisääntyneen työmäärän kautta. Kustannuksina on huomioitu eri biologisten kasvinsuojeluaineiden ainekustannukset ja levityksessä tarvittavan apumateriaalin tai menetelmän kustannus. Laskelmassa oletetaan satovaikutusten olevan neutraaleja. Transaktiokustannuksia syntyy uusien menetelmien käyttöönoton opettelusta ja aivan uudenlaisen torjuntastrategian omaksumisesta. Transaktiokustannuksineen laskelman mukainen enimmäiskorvaus voi olla 604 euroa/ha.

Menetelmäryhmä 2 (tuhohyönteisverkkojen käyttö, mekaanisesti levitettävien mikrobiologisten kasvinsuojeluaineiden käyttö, rikkakasvien torjunta tunnistavalla haralla, traktorikäyttöisellä liekittimellä tai vastaavalla laitteella): Vaihtoehtoisten torjuntatoimien kustannuksia on verrattu pelkkään kemialliseen torjuntaan lähinnä lisääntyneen työmäärän kautta. Kustannuksina on huomioitu eri biologisten kasvinsuojeluaineiden ainekustannukset ja levityksessä tarvittavan apumateriaalin tai menetelmän kustannus. Laskelmassa oletetaan satovaikutusten olevan neutraaleja. Transaktiokustannuksia syntyy uusien menetelmien käyttöönoton opettelusta ja aivan uudenlaisen torjuntastrategian omaksumisesta. Transaktiokustannuksineen laskelman mukainen enimmäiskorvaus voi olla 378 euroa/ha.

8.2.6.3.9.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tuensaajan on tehtävä ympäristökorvauksen ympäristösitoumus ja sitouduttava ravinteiden tasapainoinen käyttö -toimeen. Toimen voivat valita ne puutarhakasveja kasvattavat tilat, joiden viljelemille kasveille tai osalle niistä on olemassa tuen piirissä oleva vaihtoehtoinen torjuntamenetelmä.

Korvauskelpoinen ala on maatalousmaata (katso myös kohta ”Tukityyppi”). Tilalla on oltava vuosittain vähintään yksi lohko sellaisella kasvilla, jolla toimea toteutetaan.

8.2.6.3.9.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Toimessa ei käytetä valintakriteereitä.

8.2.6.3.9.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Tavoiteala on 2 000 ha.

Ensimmäiseen ryhmään on valittu toimet makroeliövalmisteiden käyttö, pölyttäjähyönteisten levittämien mikrobiologisten kasvinsuojeluaineiden käyttö ja kasvutunnelin käyttö. Tämän ryhmän korvaus on 500 euroa/ha/vuosi. Toisessa ryhmässä on toimet tuhohyönteisverkkojen käyttö, mekaanisesti levitettävien

mikrobiologisten kasvinsuojeluaineiden käyttö sekä rikkakasvien torjunta tunnistavalla haralla, traktorikäyttöisellä liekittimellä tai vastaavalla menetelmällä. Tämän ryhmän korvaus on 350 euroa/ha/vuosi.

Maksettava ala voi vaihdella vuosittain ympäristösitoumuksen rajoissa.

Toimea ei voi toteuttaa kuminalla. Menetelmäryhmään 1 kuuluvat kasvinsuojelutoimenpiteitä ei voi valita yksivuotisten puutarhakasvien lohkolle.

Kaksinkertaisen maksun estämiseksi toimea ei voi valita luonnonmukaiseen tuotantoon sitoutunut tila.

8.2.6.3.9.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.6.3.9.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Käytetyn menetelmän todentaminen saattaa olla vaikeaa paikalla tehtävän tarkastuksen yhteydessä. Tilalla saattaa olla vaihtoehtoiseen kasvinsuojeluun käytettävä laitteisto, mutta sen käytön todentaminen ei mahdollisesti onnistu muuten kuin viljelijän muistiinpanojen perusteella.

8.2.6.3.9.9.2. Lieventävät toimet

Hallinnollisesti tarkastetaan, että vuosittain vähintään yhdellä lohkolla puutarhakasvien alasta on toteutettu toimea. Paikalla tehtävissä tarkastuksissa mitataan pinta-alat, joilla toimea toteutetaan. Tarkastetaan ehtojen mukaisten torjuntamenetelmien käyttö (maastohavainnot, muistiinpanot, ostokuitit).

8.2.6.3.9.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimeen sisältyvistä riskeistä huolimatta se on riittävästi todennettavissa ja valvottavissa.

8.2.6.3.9.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asiaan liittyvien perusosatekijöiden yksilöiminen ja määrittely; tähän on sisällyttävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat pakolliset toimenpidevaatimukset, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset ja muut kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut asiaa koskevat pakolliset hoitovaatimukset.

Toimesta korvattavat toimenpiteet ylittävät maaseutuasetuksen 1305/2013 art 28(3) mukaiset vaatimukset. Asiaa on tarkasteltu taulukossa M10.15, jossa on kuvattu toimen suhdetta ympäristö-ilmastotoimenpiteen perustasoa muodostaviin ehtokokonaisuuksiin sekä muihin tukijärjestelmiin ja vesienhoidon suunnitteluun. Taulukossa esitetyn tarkastelun perusteella toimen perustasoa ovat seuraavien säädösten mukaiset

vaatimukset:

Lakisääteinen hoitovaatimus 10: Toimenpiteen perustasona on noudatettava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen EY 1107/2009 55 artiklan ensimmäisen ja toisen virkkeen mukaisia vaatimuksia kasvinsuojeluaineiden käytöstä (=Suomessa hyväksyttävien kasvinsuojeluaineiden käyttö, myyntipäällysteiden mukaisten käyttöehtojen noudattaminen, kasvinsuojelun kirjanpitovaatimukset: kasvinsuojeluaineen nimi, käyttöaika, kohdeala, kohteena oleva viljelykasvi ja käyttömäärät).

Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Toimen perustason vaatimuksena on noudatettava täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (4/2015) 12 §:n 1, 2 ja 4 momenttia (=lannoitusta koskevat suojakaistat, kasvipeitteiset pientareet, paikkakunnan olosuhteet huomioon ottava viljelytapa ja viljellyn maatalousmaan hoito).

Maatalousmaan säilyttäminen: Perustason vaatimuksena on noudatettava perustuesta, viherryttämistuesta ja nuorenviljelijän tuesta annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:än mukaista maatalousmaan säilyttämistä.

Kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset: Toimen perustason vaatimuksena on noudatettava kasvinsuojeluaineista annetun lain 1563/2011 6§:ssä tarkoitettuja integroidun torjunnan yleisiä periaatteita (=torjunta harkitaan tarpeen mukaan). Maatilalla saa kasvinsuojeluaineita levittää vain kasvinsuojeluaineista annetun lain 1563/2011 10 § mukaisen tutkinnon suorittanut henkilö tai henkilö, joka on saanut oikeuden kyseisen tutkinnon järjestämiseen tai jolla on voimassa luonnonhaittakorvauksista ja maatalouden ympäristötuista vuosina 2007-2013 annetun valtioneuvoston asetuksen 366/2007 28§:n 4 momentissa tarkoitettu koulutus (=käyttäjää koskevat koulutusvaatimukset). Maatilalla kasvinsuojeluaineiden levitykseen käytettävä ruisku on testattava kasvinsuojeluaineista annetun lain 1563/2011 4 luvussa säädetyllä tavalla (=levitysvälineen testausvaatimus).

Perustason vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita, joiden laiminlyönnistä aiheutuva seuraamus määrätään laiminlyönnin vakavuuden, laajuuden, keston ja toistuvuuden perusteella.

Toimikohtainen perustason kuvaus toimenpiteessä 10, ympäristökorvaukset

Toimi: Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu

1	**Perustaso asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaan.**	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaiset perustason vaatimukset tarkemmin eriteltynä.**	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukainen perustaso Suomessa toimelle Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu**	**Ympäristösitoumuksen lohkokohtainen toimi Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvisuojelu. Toimen sisältö: Kemialliselle kasvinsuojelulle vaihtoehtoisten erityisten menetelmien käyttö.**
2	**(EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat toimenpidevaatimukset**	**Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimukset nro 2 ja 3**	Suojellulla maatalousmaalla ei saa heikentää tiettyjen lajien elinympäristöjä ja suojelupäätösten sisältämät velvoitteet on täytettävä. Osalle Natura 2000 -alueista ja muista suojelualueista on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma. Tällaiset suunnitelmat eivät kuitenkaan sisällä lakisääteistä vaatimusta, joka velvoittaisi maanomistajaa aktiiviseen hoitotyöhön ilman korvausta.	Toimen ehdot eivät ole ristiriidassa luonto- ja lintudirektiivin suojelutavoitteiden kanssa. Toimen ehdot ovat perustason säädöksiä tarkemmat.
3		**Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimus nro 10**	Kasvinsuojeluaineiden käytössä on noudatettava valmistekohtaisen myyntipäällysteen merkintöjä ja varastoitava kasvinsuojeluaineet oikein.	Toimessa ei ole tähän kasvinsuojelun perustasoon liittyviä tarkempia ehtoja. Toimenpiteessä kasvinsuojeluaineiden käyttö on mahdollista vasta, jos vaihtoehtoiset menetelmät eivät riittäneet.

Taulukko M10.15 Perustaso Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu_sivu_1

4		**Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015). Vaatimuksia on tarkennettu aiemmasta ohjelmakaudesta vastaamaan horisontaaliasetuksen 1306/2013 vaatimuksia.**	Vesistöjen varsilla olevalla maatalousmaalla on noudatettava horisontaaliasetuksen liitteessä II tarkoitettuina suojakaistoina maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1250/2014) (nitraattiasetus) mukaisia typpilannoitus- ja lannanlevityskieltorajoja. Vesistöjen ja valtaojien varsilla olevalle maatalousmaalle on pääsääntöisesti jätettävä vähintään 1 metrin levyinen, muokkaamaton piennar, jolle ei levitetä lannoitteita eikä kasvinsuojeluaineita. Viljeltyä peltoa ja pysyvien kasvien alaa on viljeltävä hyvän maatalouskäytännön mukaisesti paikkakunnan olosuhteet huomioon ottaen. Hyvän maatalouskäytännön osalta edellytyksenä on, että viljelty pelto ja pysyvien kasvien ala muokataan, lannoitetaan ja kylvetään tai istutetaan tarkoituksenmukaisella tavalla niin, että on mahdollista saada aikaan tasainen itäminen ja kasvusto. Viljeltävien kasvilajien ja -lajikkeiden on oltava alueelle soveltuvia. Kylvö tai istutus on tehtävä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta. Viljellyn maatalousmaan kasvinsuojelusta on huolehdittava joko kasvinvuorotuksen avulla, mekaanisesti, biologisesti tai kemiallisesti. Viljelijän on toimittava niin, että korjuu- ja markkinakelpoisen sadon tuottaminen on mahdollista. Jos maatalousmaalta ei korjata satoa, maatalousmaan tuottamasta kasvustosta on tarvittaessa huolehdittava niin, että maatalousmaalle on myös seuraavana vuonna mahdollista perustaa kasvusto tai tuottaa korjuu- ja markkinakelpoinen sato. Hukkakauran ja jättiputken leviäminen on estettävä. Kasvuston sängen poltto on sallittu ainoastaan, jos se on välttämätöntä kylvön toteutuksen, rikkakasvien, kasvitautien tai tuholaisten torjunnan kannalta. Maatilalla on noudatettava maataloustoiminnassa ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:ssä sekä vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen (1022/2006) 4 a §:ssä säädettyä päästökieltoa pohjaveteen.	Toimen ehdot ovat hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksia vaativammat. Toimea ei voida toteuttaa pysyvää nurmea olevilla lohkoilla.
5	**Lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset**	**Lannoitevalmistelainsäädäntö.**	Maa- ja metsätalousministeriön lannoitevalmisteita koskevan asetuksen (24/11) mukaiset fosforilannoituksen enimmäiskäyttömäärät ovat 80 kg/ha/v ja puutarhakasveilla 120 kg/ha/v. Asetusta muutetaan vuonna 2015. Uudet vähimmäisvaatimuksina käytettävät rajat tulevat olemaan 70 kg/ha/v ja puutarhakasveilla 115 kg/ha/v. Typen osalta ei ole muita lainsäädännnön mukaisia vähimmäisvaatimuksia kuin ne vaatimukset, jotka jo kuuluvat täydentäviin ehtoihin nitraattiasetuksen perusteella.	Toimessa ei ole lannoitukseen liittyviä ehtoja. Toimeen liittyvät lannoitusrajoitukset tulevat ympäristösitoumuksen tilakohtaisentoimen kautta ja ne ovat nitraattiasetuksen ja lannoitevalmisteasetuksen mukaisia rajoja tiukemmat.

Taulukko M10.15 Perustaso Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu_sivu_2

6		**Kasvinsuojeluainelainsäädäntö**	Laki kasvinsuojeluaineista 1563/2011 ja maa- ja metsätalousministeriön asetus 7/2102. Kasvinsuojeluaineita on käytettävä asianmukaisesti havaitun tarpeen mukaan ja käyttöohjeita noudattaen ottaen ammattimaisessa käytössä huomioon integroidun torjunnan yleiset periaatteet. Lohkokirjanpitoon on merkittävä kasvinsuojeluaineiden käytön kohde, käyttömäärät ja käytön syy. Maatilalla kasvinsuojeluaineita saa levittää vain henkilö, joka on suorittanut kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevan kasvinsuojeluaineista annetun lain edellyttämän tutkinnon tai saanut oikeuden kyseisen tutkinnon järjestämiseen tai jolla ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen mukaisen koulutuksen voimassaoloaika ei ole umpeutunut. Tutkinto on voimassa viisi vuotta. Maatilalla kasvinsuojeluaineiden levitykseen käytettävä kasvinsuojeluruisku on testattava siten kuin testauksesta säädetään laissa kasvinsuojeluaineista (1563/2011). Ammattimaisessa käytössä olevat traktoriruiskut on testattava kertaalleen 26.11.2016 mennessä ja sen jälkeen joka viides vuosi. Jos levitysväline on aiemmin testattu ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen edellyttämällä tavalla, välinettä ei tarvitse testata uudestaan ennen kuin viisi vuotta on kulunut testauksesta. Integroidulla torjunnalla tarkoitetaan kasvinsuojelumenetelmien käyttöä taloudellisesti ja ympäristön kannalta perustellusti siten, että vähennetään ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvia riskejä. Integroidun torjunnan yleiset periaatteet edellyttävät tarpeenmukaista lannoitusta. IPM:n paikka-, aika- ja tapauskohtaisuuden takia Suomessa ei lueta IPM:n yleisiin periaatteisiin yksittäisiä vaadittavia toimenpiteitä. Integroidun torjunnan perustasolla kasvinsuojelutoimien tulee olla taloudellisesta ja ympäristön kannalta kannatettavia. Taloudellisesti kannattamaton ympäristöystävällinen lainsäädäännön sallima torjuntavaihtoehto, ylittää IPM:n perustason. Edellä mainituista vaatimuksista osa sisältyy täydentävien ehtojen lakisääteiseen hoitovaatimukseen nro 10.	Toimen kautta korvattavat vaihtoehtoiset kasvinsuojelumenetelmät eivät ole taloudellisesti kannattavia verrattuna muihin menetelmiin, eivätkä ne ole yleisesti käytössä. Sitoutuminen toimeen kaventaa viljelijän harkintavaltaa. Toimessa olevat vaihtoehtoisen kasvinsuojelun vaatimukset on tarkasti yksiöity ja ne ylittävät IPM:n yleiset periaatteet.
7	**Asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet**	**Maatalousmaan säilyttäminen**	Maatalousmaa on pidettävä avoimena, jotta se pysyy soveltamisasetuksen ((EU) N:o 639/2014) 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa kunnossa. Maatalousmaalla, peltoalaa lukuun ottamatta, voi olla tukiasetuksen ((EU) N:o 1307/2013) 4 artiklan 1 kohdan j alakohdan mukaisia taimitarhoja, hedelmäpuu- ja marjapensasaloja, 5 §:n 3 momentissa tarkoitettujen lyhytkiertoisten energiapuiden aloja sekä muita kuin edellä mainittuja puuvartisia kasveja enintään 5 §:n 4 momentissa tarkoitettu määrä.	Toimen ehdot eivät liity maatalousmaan säilyttämiseen. Korvausta ei voida maksaa alalle, jossa säilyttämisvaatimusta ei ole noudatettu.

Taulukko M10.15 Perustaso Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu_sivu_3

8	**Muu lainsäädäntö**	**Ympäristösitoumuksen tilakohtainen toimi**	Ympäristökorvauksen ympäristösitoumuksen tilakohtainen toimi edellyttää 3 m suojakaistaa vesistöjen varsilla sijaitsevilla pelloilla.	Toimessa on noudatettava tilakohtaisen toimen ehtoja.
9		**Vesienhoitosuunnitelmat (Ohjelmavalmistelussa on ennakoivasti otettu huomioon maatalouden perus- ja lisätoimenpidevaatimukset , joita tullaan esittämään 2016 alkavalle suunnittelukaudelle)**	Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004, vesienhoitolaki) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006, vesienhoitoasetus) säädetään vesienhoitosuunnitelmien ja niitä täydentävien toimenpideohjelmien laatimisesta ja tavoitteista. Toimenpideohjelmassa on esitetty vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat perustoimenpiteet ja lisätoimenpiteet. Toiselle suunnittelukaudelle 2016-2020 on tulossa perustoimenpiteiksi nitraattiasetuksen mukaiset toimenpiteet, eläinsuojien ympäristölupien mukaiset toimenpiteet sekä täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset ja kasvinsuojeluainelainsäädännön mukaiset toimenpiteet.	Toimessa edellytetyt menetelmät eivät sisälly vesipuitedirektiivin mukaisiin viljelijää velvoittaviin perustoimenpiteisiin.
10		**Suorien tukien viherryttämistuen päällekkäisen maksun estäminen.**	Viherryttämistuen vastaavuutta eli ns. ekvivalenssia ei Suomessa oteta käyttöön. Pysyvän nurmen ja viljelyn monipuolistamisen vaatimuksia sovelletaan koko maan tasolla. Ekologisen alan vaatimuksessa sovelletaan ns. metsäisyyspoikkeusta. Ekologisen alan vaatimus koskee siten Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Ahvenanmaan maakuntia. Ekologisia aloja ovat: kesantoalat, typensitojakasvien alat, lyhytkiertoisen energiapuun alat, täydentävien ehtojen mukaisten maisemapiirteiden alat.	Toimella ei ole yhtymäkohtia viherryttämistuen ehtoihin.

Taulukko M10.15 Perustaso Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu_sivu_4

Lannoitteita koskeviin vähimmäisvaatimuksiin on kuuluttava muun muassa nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle alttiiden vyöhykkeiden ulkopuolisia maatiloja koskevat direktiivin 91/676/ETY mukaisesti käyttöönotetut hyvän käytännön ohjeet sekä fosforin aiheuttamaa pilaantumista koskevat vaatimukset. Kasvinsuojeluaineiden vähimmäisvaatimuksiin on muun muassa kuuluttava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/128/EY käyttöönotetut integroidun torjunnan yleiset periaatteet, vaatimukset aineiden käyttöluvista ja koulutusvelvollisuuden täyttämisestä, turvallista varastointia koskevat vaatimukset, levityskoneiden tarkistaminen sekä säännöt torjunta-aineiden käytöstä vesistöjen ja muiden herkkien alueiden läheisyydessä kansallisessa lainsäädännössä vahvistetulla tavalla.

Katso perustasoa koskeva taulukko M10.15.

Luettelo paikallisista kasvatuksen ulkopuolelle jäämässä olevista roduista ja geneettisen köyhtymisen uhkaamien kasvien geenivaroista

Ei koske tätä toimea.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista oletuksista ja muuttujista (mukaan lukien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut perustason vaatimukset, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä), joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille sekä transaktiokustannusten tasoa; tapauksen mukaan kyseisessä menetelmässä on otettava huomioon asetuksen (EU) N:o 1307/2013 nojalla myönnetty tuki, myös tuki ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisiin maatalouskäytäntöihin, jotta vältetään kaksinkertainen rahoitus; tarvittaessa menetelmä, jota on käytetty tämän asetuksen 9 artiklan mukaisten muiden yksiköiden muuntamiseksi.

Korvaustason määrittely on kuvattu kohdassa ”Tukikelpoiset kustannukset”. Ympäristökorvaukset -toimenpidettä koskevat yleiset korvaustason määrittämisen lähtökohdat on kuvattu luvun 8.2.6.5 korvaustasolaskelmia koskevassa alakohdassa, johon on liitetty myös toimikohtaiset laskelmat.

8.2.6.3.10. 11 Kosteikkojen hoito

Alatoimenpide:

- 10.1 – maatalouden ympäristö- ja ilmastositoumuksen maksaminen

8.2.6.3.10.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimen tavoite:

Toimi on valumavesien hallintaa edistävä lohkokohtainen ympäristösopimus. Toimi parantaa paikallisesti ja valuma-aluetasolla maatalousvaikutteisten vesistöjen tilaa ja vähentää Itämereen kulkeutuvaa ravinnekuormaa, kiintoainesta ja hapanta huuhtoumaa. Luontaisesti mutkittelevat uomat, tulva-alueet ja -tasanteet, tulvapellot ja laajat kosteikot tai pienten kosteikkojen ketjut edistävät vesiensuojelua maatalouden kuormittamilla vesistöalueilla tasaamalla veden virtaamia sekä pidättämällä kiintoainesta ja siihen sitoutunutta fosforia. Kasvillisuuden poiston myötä poistuu myös liukoista typpeä ja liukoista fosforia.

Kosteikot täydentävät pelloilla tehtäviä vesiensuojelutoimenpiteitä maatalouden kuormituksen vähentämisessä. Kosteikkojen merkitys vesien tilaa parantavina toimina voi olla paikallisesti merkittävä.

Toimi edistää viljelyalueiden luonnon ja maiseman monimuotoisuutta, kun peltoalueilta kuivatustoimenpiteiden myötä vähentyneet kosteat elinympäristöt lisääntyvät. Kosteikot ja luontaisen kaltaiset uomat monipuolistavat viljelyalueiden elinympäristöjä ja luovat maisemallista vaihtelua. Maatalousalueiden lajisto monipuolistuu, yksilömäärät kasvavat ja riista-, kala- ja raputalous hyötyvät.

Toimea toteutetaan sellaisten esimerkiksi vesienhoitosuunnitelmissa todettujen vesistöjen valuma-alueilla, missä toimella voidaan merkittävästi ja tarkoituksenmukaisesti pienentää maatalouden aiheuttamaa vesistökuormitusta ja/tai lisätä maatalousalueiden luonnon monimuotoisuutta sekä edistää riista-, kala- ja raputaloutta.

Toimessa tehtävät toimenpiteet:

Hoitotoimenpiteet on toteutettava hyväksytyn suunnitelman mukaisesti. Suunnitellun hoidon tulee olla toimen tavoitteiden mukainen. Kosteikkojen vuotuisia hoitotoimenpiteitä voivat olla muun muassa lietteen poisto tarvittaessa ja mahdollisten kemiallisten saostusaineiden poisto ja lisäys, patojen ja uoman hoitotoimet sekä kosteikon tai uoman reuna-alueiden kasvillisuuden niitto ja kasvijätteen poiskorjuu. Niittojäte voidaan käyttää hyödyksi. Luonnonmukaistettujen uomien hoidossa huolehditaan veden virtaamaa hidastavista rakenteista, kuten pohjapadoista ja eroosiosuojauksista, sekä uoman reuna-alueiden kasvillisuuden säilymisestä tai tulvatasanteiden avoimuudesta. Tulva-alueilta poistetaan tarvittaessa kasvillisuutta tai sille laskeutunutta maa-ainesta.

Sopimusaluetta saa laiduntaa, jos se ei haittaa luonnon monimuotoisuutta tai vesiensuojelua. Laidunnuksessa on huolehdittava eroosion estämisestä. Hoidosta on pidettävä hoitopäiväkirjaa.

Sopimushakemukseen liitettävään hoitosuunnitelmaan ei hakemuksen käsittelyn yhteydessä voida hyväksyä toimenpiteitä, joiden voidaan arvioida aiheuttavan haittoja toimenpidealueen ulkopuolella, kuten viljeltävien peltojen kuivatustilanteen heikkenemistä tai Natura 2000 -alueille, luontodirektiivin liitteissä 2, 4 ja 5 listatuille lajeille, lintudirektiivin liitteessä 1 listatuille lajeille, uhanalaisille lajeille tai luontotyypeille.

Toimella voidaan myös muodostaa ja hoitaa pieniä kosteikkoja, pohjapatoja ja tulvapeltoalueita, kun tällainen toiminta on luonteeltaan alueen hoitoa. Toimesta ei voi rahoittaa investointeja.

Kosteikko voi toimia vesiensuojelun ja luonnon monimuotoisuuden edistämisen lisäksi myös kasteluveden varastona, luonnonravintoon perustuvana kalan- tai ravunkasvatuspaikkana sekä virkistyskäytössä.

8.2.6.3.10.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Korvausta maksetaan sopimusalalle €/ha/vuosi. Sopimuksen kesto on 5 vuotta.

8.2.6.3.10.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Toimea koskevat kansalliset säädökset: Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta (235/2015) ja Maa- ja metsätalousministeriön asetus ympäristökorvauksesta (327/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee ohjelmassa kuvatun mukaisesti sopimuksen yleisen toimeenpanon, sopimuskohteiden valinnan, suunnitelman sisällön, muistiinpanovelvoitteet sekä korvaustason ja sopimuksen maksamis- ja muuttamismenettelyt. Maa- ja metsätalousministeriön asetus tarkentaa toteutuksen yksityiskohtia erityisesti sopimusalueen hoidon osalta.

Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista (4/2015) sekä täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta (7/2015). Täydentäviä ehtoja koskevan asetuksen sisällön osalta katso luku 8.1.

8.2.6.3.10.4. Tuensaajat

Tuensaaja on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti tai rekisteröity yhdistys tai vesioikeudellinen yhteisö. Sopimuksen tekeminen ei edellytä maatalouden ympäristökorvausta koskevan sitoumuksen voimassaoloa.

8.2.6.3.10.5. Tukikelpoiset kustannukset

Viljelijälle aiheutuu kustannuksia kosteikon hoidon suunnittelusta ja hoitosuunnitelman teettämisestä. Vuosittaisia kustannuksia aiheutuu pato- ja pengerrakenteiden tarkastuksesta ja kunnossapidosta sekä lietteen kertymisen ja vedenpinnan korkeuden seurannasta. Kustannuksia kertyy myös lietteen poistosta ja sijoittamisesta lähialueelle sekä kosteikon reuna-alueen kasvillisuuden niitosta ja poiskuljetuksesta. Laskelmassa on oletettu, että kosteikkokasvillisuus poistetaan kaivurilla syvemmän veden alueelta viiden vuoden välein. Laskelmassa on myös oletettu, että kosteikosta ja sen reuna-alueilta poistettu kasvimassa on arvotonta maataloustuotannossa. Kosteikon hoidosta on pidettävä hoitopäiväkirjaa, joten hoitotoimien

kirjaamisesta aiheutuu kustannuksia viljelijälle. Lisäksi viljelijälle aiheutuu transaktiokustannuksia kosteikkoihin liittyvän tiedon keruusta sekä yhteydenotoista suunnitelman laatijoihin. Hoitosuunnitelman laatimista ei voida rahoittaa maaseutuohjelman neuvontatoimenpiteestä (toimenpide 01). Kaikki kustannukset ja tulonmenetykset ovat yhteensä 853 €/ha laskelman mukaan.

8.2.6.3.10.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Sopimuksen tekeminen ei edellytä ympäristökorvausta koskevan sitoumuksen voimassaoloa.

Korvauskelpoista alaa on sopimukseen hyväksyttävä kosteikkoalue. Korvauskelpoiset kosteikot ovat pysyvästi ja tulva-alueet mahdollisesti vain osan vuotta veden peittämiä alueita, jotka toimivat kiintoaineksen ja ravinteiden pidättäjinä, eliöstön, muun muassa lintujen pesimä- ja ruokailuympäristöinä sekä viljelymaiseman monipuolistajina. Luonnonmukaisiksi muutetut uomat on kunnostettu luonnonmukaisen vesirakentamisen periaatteiden mukaisesti. Sopimusalueeseen kuuluvat kosteikkojen, tulva-alueiden ja kunnostettujen uomien lisäksi niiden hoidon kannalta riittävät suoja-alueet.

Toimea voidaan toteuttaa kosteikkokohteilla,

- jotka on perustettu ohjelmakauden 2007–2013 mukaisella ei-tuotannollisten investointien tuella (VNa 185/2008),
- joka on perustettu ohjelmakauden 2014–2020 mukaisella kosteikkoinvestointien tuella,
- joilla on ollut voimassa valtioneuvoston päätöksen (760/1995) tai valtioneuvoston asetusten (644/2000 tai 366/2007) mukainen erityistukisopimus monivaikutteisen kosteikon hoidosta,
- joilla on ollut pienellä kosteikolla tai tulvapellolla voimassa valtioneuvoston päätöksen (760/1995) tai valtioneuvoston asetusten (644/2000 tai 366/2007) mukainen erityistukisopimus luonnon monimuotoisuuden ja maiseman edistämisestä tai
- jotka on perustettu muulla rahoituksella ja täyttävät kosteikkoinvestointien tuen 2014–2020 mukaiset korvauskelpoisen kosteikkokohteen ehdot.

Sopimuksen tekemisen edellytyksenä on, että hyväksytty suunnitelma on tarkoituksenmukainen luonnonvarojen kestävän käytön ja ympäristön tilan kannalta.

8.2.6.3.10.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Toimessa ei käytetä valintakriteereitä.

8.2.6.3.10.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Tavoiteala ohjelmakauden loppuun mennessä on 1 400 hehtaaria.

Toimesta maksettava korvaus on 450 €/ha/v.

Sopimusala ei voi vuosittain vaihdella.

8.2.6.3.10.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.6.3.10.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Osa ehdoista on sellaisia, että ne voidaan tarkastaa vain viljelijän omista muistiinpanoista. Sopimusalue voidaan määrittää sopimusta tehtäessä virheellisesti kartalle, joka aiheuttaa valvonnassa pinta-alavirheitä. Sopimuksessa ei aina ole riittävän tarkkaa aikataulua toimen toteuttamiselle.

8.2.6.3.10.9.2. Lieventävät toimet

Hallinnollisesti tarkastetaan, että kohdassa Tukikelpoisuusedellytykset esitetyt vaatimukset täyttyvät lohkolla. Paikalla tehtävissä tarkastuksissa tarkastetaan sopimukseen kuuluvien lohkojen pinta-alat sekä suunnitelman mukaisten hoitotoimenpiteiden toteutuminen (muistiinpanot, maastohavainnot). Sopimusta tehtäessä vaaditaan tarkempi suunnitelma, jossa esitetään toimenpiteiden toteuttaminen vuositasolla.

8.2.6.3.10.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimeen sisältyvistä riskeistä huolimatta se on riittävästi todennettavissa ja valvottavissa.

8.2.6.3.10.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asiaan liittyvien perusosatekijöiden yksilöiminen ja määrittely; tähän on sisällyttävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat pakolliset toimenpidevaatimukset, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset ja muut kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut asiaa koskevat pakolliset hoitovaatimukset.

Toimesta korvattavat toimenpiteet ylittävät maaseutuasetuksen 1305/2013 art 28(3) mukaiset vaatimukset. Asiaa on tarkasteltu taulukossa M10.16, jossa on kuvattu toimen suhdetta ympäristö-ilmastotoimenpiteen perustasoa muodostaviin ehtokokonaisuuksiin sekä muihin tukijärjestelmiin ja vesienhoidon suunnitteluun. Taulukossa esitetyn tarkastelun perusteella toimen perustasoa ovat seuraavien säädösten mukaiset vaatimukset:

Lakisääteinen hoitovaatimus nro 3: Perustason vaatimuksena on noudatettava täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 tarkoitettua kolmatta lakisääteistä hoitovaatimusta (=suojelualueen elinympäristöjen suojelu).

Perustason vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita, joiden laiminlyönnistä aiheutuva seuraamus määrätään laiminlyönnin

vakavuuden, laajuuden, keston ja toistuvuuden perusteella.

Toimikohtainen perustason kuvaus toimenpiteessä 10, ympäristökorvaukset

Toimi: Kosteikkojen hoito

1	**Perustaso asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaan.**	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaiset perustason vaatimukset tarkemmin eriteltynä.**	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukainen perustaso Suomessa toimelle Kosteikkojen hoito.**	**Kosteikkojen hoito -toimen mukainen ympäristösopimus. Toimen sisältö: Hyväksytyn suunnitelman mukaiset kosteikon hoitotoimenpiteet toimen tavoitteiden edistämiseksi.**
2	**(EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat toimenpidevaatimukset**	**Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimukset nro 2 ja 3**	Suojellulla alueella ei saa heikentää tiettyjen lajien elinympäristöjä ja suojelupäätösten sisältämät velvoitteet on täytettävä. Osalle Natura 2000 -alueista ja muista suojelualueista on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma. Tällaiset suunnitelmat eivät kuitenkaan sisällä lakisääteistä vaatimusta, joka velvoittaisi maanomistajaa aktiiviseen hoitotyöhön ilman korvausta.	Toimen ehdot eivät ole ristiriidassa luonto- ja lintudirektiivin suojelutavoitteiden kanssa. Toimen ehdot ovat perustason säädöksiä tarkemmat. Natura 2000 -ohjelmaan kuuluvilla kohteilla ja muilla suojelualueilla on hallinnollisesti tarkaistettava, että sopimuskohteelle esitetty hoitosuunnitelma ei ole ristiriidassa Natura -alueelle mahdollisesti laaditun hoitosuunnitelman kanssa. Tarkistaminen tehdään hakumenettelyn yhteydessä.

Taulukko M10.16 Perustaso kosteikkojen hoito_sivu_1

3		**Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015). Vaatimuksia on tarkennettu aiemmasta ohjelmakaudesta vastaamaan horisontaaliasetuksen 1306/2013 vaatimuksia.**		Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset koskevat maatalousmaata. Toimi ei kohdistu maatalousmaalle.
4	**Lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset**	**Lannoitevalmistelainsäädäntö.**		Toimessa ei ole tähän perustasovaatimukseen liittyviä tarkempia ehtoja.
5		**Kasvinsuojeluainelainsäädäntö**		Toimessa ei ole tähän vaatimukseen liittyviä ehtoja.
6	**Asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet**	**Maatalousmaan säilyttäminen**		Kosteikoja ei lueta määritelmän mukaiseksi maatalousmaaksi.
7	**Muu lainsäädäntö**	**Vesilaki**	Kosteikon perustaminen voi vaatia vesilain (587/2011) mukaisen luvan.	Toimi ei sisällä kosteikon perustamista. Viranomaisluvan tarve tarkistetaan haettaessa ei-tuotannollisen investoinnin korvausta kosteikon rakentamiseen. Hoitosopimus tehdään investoinnin valmistuttua. Muulla rahoituksella perustetun kosteikon mahdollinen lupa tarkastetaan sopimuskäsittelyn yhdeydessä ennen hoitosopimuksen tekoa.

Taulukko M10.16 Perustaso kosteikkojen hoito_sivu_2

8		**Vesienhoitosuunnitelmat (Ohjelmavalmistelussa on ennakoivasti otettu huomioon maatalouden perus- ja lisätoimenpidevaatimukset, joita tullaan esittämään 2016 alkavalle suunnittelukaudelle)**	Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004, vesienhoitolaki) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006, vesienhoitoasetus) säädetään vesienhoitosuunnitelmien ja niitä täydentävien toimenpideohjelmien laatimisesta ja tavoitteista. Toimenpideohjelmassa on esitetty vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat perustoimenpiteet ja lisätoimenpiteet. Toiselle suunnittelukaudelle 2016-2020 on tulossa perustoimenpiteiksi nitraattiasetuksen mukaiset toimenpiteet , eläinsuojien ympäristölupien mukaiset toimenpiteet sekä täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset ja kasvinsuojeluainelainsäädännön mukaiset toimenpiteet.	Kosteikkojen hoito toimen edellyttämällä tavalla ei sisälly vesipuitedirektiivin mukaisiin viljelijää velvoittaviin perustoimenpiteisiin. Tuensaajaa ei ole rajattu ainoastaan viljelijöihin, jotta maanomistusolot eivät asettaisi estettä tarkoituksenmukaisten kohteiden saamiseksi suunnitelmallisen hoidon piiriin. Kosteikkokohteen ja sille suunnitellun hoidon tarkoituksenmukaisuus arvioidaan sopimuskäsittelyn yhteydessä. Toimessa edellytetään yksilöityä hoitosuunnitelmaa.
9		**Muu rahoitus**	Sopimusalaan kohdistuvia kustannuksia tai tulonmenetyksiä, joita jo korvataan muuilla varoilla, ei voida rahoittaa tällä toimella.	Muita rahoituksia voi sisältyä erilaisiin suojeluohjelmiin tai -hankkeisiin. Päällekkäisen maksun estäminen varmistetaan sopimuskäsittelyn yhteydessä. Toimi on suunnattu maatalousvaikutteisiin kosteikkokohteisiin.
10		**Suorien tukien viherryttämistuen päällekkäisen maksun estäminen.**	Viherryttämistuen vastaavuutta eli ns. ekvivalenssia ei Suomessa oteta käyttöön. Pysyvän nurmen ja viljelyn monipuolistamisen vaatimuksia sovelletaan koko maan tasolla. Ekologisen alan vaatimuksessa sovelletaan ns. metsäisyyspoikkeusta. Ekologisen alan vaatimus koskee siten Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Ahvenanmaan maakuntia. Ekologisia aloja ovat: kesantoalat, typensitojakasvien alat, lyhytkiertoisen energiapuun alat, täydentävien ehtojen mukaisten maisemapiirteiden alat.	Toimella ei ole yhtymäkohtia viherryttämistuen vaatimuksiin. Maisemapiirteet eivät sisällä kosteikkoja.

Taulukko M10.16 Perustaso kosteikkojen hoito_sivu_3

Lannoitteita koskeviin vähimmäisvaatimuksiin on kuuluttava muun muassa nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle alttiiden vyöhykkeiden ulkopuolisia maatiloja koskevat direktiivin 91/676/ETY mukaisesti käyttöönotetut hyvän käytännön ohjeet sekä fosforin aiheuttamaa pilaantumista koskevat vaatimukset. Kasvinsuojeluaineiden vähimmäisvaatimuksiin on muun muassa kuuluttava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/128/EY käyttöönotetut integroidun torjunnan yleiset periaatteet, vaatimukset aineiden käyttöluvista ja koulutusvelvollisuuden täyttämisestä, turvallista varastointia koskevat vaatimukset, levityskoneiden tarkistaminen sekä säännöt torjunta-aineiden käytöstä vesistöjen ja muiden herkkien alueiden läheisyydessä kansallisessa lainsäädännössä vahvistetulla tavalla.

Katso perustasoa koskeva taulukko M10.16.

Luettelo paikallisista kasvatuksen ulkopuolelle jäämässä olevista roduista ja geneettisen köyhtymisen uhkaamien kasvien geenivaroista

Ei koske tätä toimea.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista oletuksista ja muuttujista (mukaan lukien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut perustason vaatimukset, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä), joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille sekä transaktiokustannusten tasoa; tapauksen mukaan kyseisessä menetelmässä on otettava huomioon asetuksen (EU) N:o 1307/2013 nojalla myönnetty tuki, myös tuki ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisiin maatalouskäytäntöihin, jotta vältetään kaksinkertainen rahoitus; tarvittaessa menetelmä, jota on käytetty tämän asetuksen 9 artiklan mukaisten muiden yksiköiden muuntamiseksi.

Korvaustason määrittely on kuvattu kohdassa ”Tukikelpoiset kustannukset”. Ympäristökorvaukset -toimenpidettä koskevat yleiset korvaustason määrittämisen lähtökohdat on kuvattu luvun 8.2.6.5 korvaustasolaskelmia koskevassa alakohdassa, johon on liitetty myös toimikohtaiset laskelmat.

8.2.6.3.11. 12 Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito

Alatoimenpide:

- 10.1 – maatalouden ympäristö- ja ilmastositoumuksen maksaminen

8.2.6.3.11.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimen tavoite:

Toimi on luonnon monimuotoisuutta ja maisemaa edistävä lohkokohtainen ympäristösopimus. Toimen tavoitteena on ylläpitää ja edistää luonnon monimuotoisuutta sekä maisemanhoitoa maatalousympäristöissä. Toimi luo edellytykset maatalousalueiden hoitoa vaativien elinympäristöjen, niille ominaisen monipuolisen lajiston sekä maatalousalueiden maisema-arvojen suunnitelmalliselle edistämiselle. Tavoitteena on saada hoidon piiriin mahdollisimman suuri osa arvokkaaksi luokitelluista perinnebiotoopeista, lisätä hoidettujen perinnebiotooppien ja luonnonlaidunten kokonaisalaa, ylläpitää ja parantaa hoidon laatua sekä uhanalaisten lajien säilymistä. Lisäksi edistetään peltojen reuna-alueiden maisema- ja monimuotoisuusarvoja.

Toimessa tehtävät toimenpiteet:

Sopimusaluetta on hoidettava ja kunnostettava erillisen hyväksytyn suunnitelman mukaisesti. Suunnitelmaan hyväksyttyjen hoitotoimenpiteiden tulee edistää toimen tavoitteita ja olla riittäviä laadukkaan hoidon varmistamiseksi. Hoitotoimenpiteillä tulee säilyttää tai edistää sopimusalueen tavanomaisesta poikkeavia luonto- tai maisema-arvoja hoitamalla kasvi- ja eläinlajien säilymisen ja lisääntymisen sekä viljelymaiseman kannalta tärkeitä alueita tai kohteita. Toimenpiteiden on perustuttava paikallisen luonnon edellytyksiin ja toteutuksessa on kiinnitettävä huomiota alueellisiin erityispiirteisiin, maisemaan ja kulttuuriperinteeseen. Perinnebiotoopiksi luokitellun alueen ja uhanalaisen lajin esiintymän hoito tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että hoito on ensisijaisesti eduksi alueen maatalousluonnon monimuotoisuudelle. Muunlaisilla kohteilla maiseman hoito voi olla ensisijainen tavoite. Sopimukseen voidaan sisällyttää tilan viljelyhistoriaan kuuluvien rakennelmien, muinaismuistojen sekä niiden lähiympäristöjen hoitoa.

Perinnebiotooppien ja luonnonlaidunten hoitotoimia voivat olla muun muassa laidunnus, niitto, puiden ja pensaiden raivaus, vieraslajien poisto sekä lehtipuiden lehdestys. Jos sopimusalue on maatalousmaata olevaa pysyvää nurmea, sopimusta ei voi tehdä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten mukaisesta jättiputkien poistosta. Sopiva laidunnuspaine on varmistettava tapauskohtaisesti. Laidunnus on toteutettava siten, ettei se aiheuta alueen kasvillisuuden haitallista rehevöitymistä tai maaperän eroosiota. Laidunnettava perinnebiotooppi tai perinnebiotoopiksi kunnostettava alue on yleensä erotettava aidalla muista laidunnurmista.

Reunavyöhykettä ja metsäsaareketta tulee niittää tai raivata vähintään joka toinen vuosi, ellei hyväksytty suunnitelma muuta edellytä. Hoitotoimenpiteisiin voi kuulua myös vieraslajien poisto.

Sopimusaluetta ei saa muokata, lannoittaa tai käsitellä kasvinsuojeluaineilla. ELY-keskus voi tapauskohtaisesti sallia lannoituksen tai vesakon kemiallisen torjunnan kantokäsittelynä tai jättiputken kasvuston kemiallisen torjunnan. Aluetta ei saa ojittaa tai metsittää.

Sopimusalueella toteutettavista toimenpiteistä on pidettävä hoitopäiväkirjaa tai tiedot on merkittävä

lohkokohtaisiin muistiinpanoihin.

8.2.6.3.11.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Korvaus maksetaan sopimusalalle €/ha /vuosi. Sopimuksen kesto on viisi vuotta.

Sopimuksen tekeminen Natura 2000 -verkostoon kuuluvalle alueelle, luonnonsuojelualueelle tai muun lainsäädännön mukaan perusteella suojellulle alueelle sopimuksen perusteella edellyttää, että sopimuksen perusteella tehtävät toimenpiteet ylittävät lainsäädännön edellyttämät hoitotoimet ja että sopimukseen kuuluvista toimenpiteistä ei makseta tai ole maksettu korvausta muun lainsäädännön kautta.

Kaksinkertaisen maksun estämiseksi toimen korvaustason laskennassa on otettu huomioon, että suorien tukien viherryttämistuen ehtona olevasta pysyvän nurmen säilyttämisvaatimuksen täyttämisestä ei voida maksaa korvauksia. Sopimusta ei voi tehdä viherryttämisen ekologista alaa täyttävälle maisemapiirteelle.

8.2.6.3.11.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Toimea koskevat kansalliset säädökset: Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta (235/2015) ja Maa- ja metsätalousministeriön asetus ympäristökorvauksesta (327/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee ohjelmassa kuvatun mukaisesti sopimuksen yleisen toimeenpanon, sopimuskohteiden valinnan ja rajaukset, suunnitelman sisällön, muistiinpanovelvoitteet sekä korvaustason ja sopimuksen maksamis- ja muuttamismenettelyt. Maa- ja metsätalousministeriön asetus tarkentaa toteutuksen yksityiskohtia erityisesti sopimusalueen laidunnuksen ja muiden hoitotoimien sekä eläintiheyden osalta.

Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015) ja Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta (7/2015). Täydentäviä ehtoja koskevien asetusten sisällön osalta katso luku 8.1.

8.2.6.3.11.4. Tuensaajat

Tuensaaja on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti tai rekisteröity yhdistys.

8.2.6.3.11.5. Tukikelpoiset kustannukset

Perinnebiotooppien ja luonnonlaitumien hoidolle on laadittu kaksi erillistä korvauslaskelmaa hoitomuodon mukaan. Laiduntamalla hoidetulla perinnebiotoopilla tai luonnonlaitumella aiheutuu kustannuksia

hoitosuunnitelman laatimisesta ja hoitopäiväkirjan pitämisestä, aitojen ylläpidosta ja huollosta, laiduneläinten kuljettamisesta sekä alueen jälkiniitosta. Lisäksi laiduneläinten valvonnasta ja juomaveden järjestämisestä aiheutuu lisäkustannuksia normaalitilanteeseen (eläimet navetassa tai nurmilaitumella) verrattuna. Laskelmaan on sisällytetty myös keskimäärin kahden ja puolen vuoden välein tehtävän ylläpitoraivauksen kustannukset. Tulonmenetyksiä aiheutuu eläinten heikommasta kasvusta laidunkauden aikana. Nettokustannusten ja -tulonmenetysten laskemiseksi laskelmassa on huomioitu hyötyinä luonnonlaitumelta syödyn rehun arvo ja hakkuutulot raivauksista. Transaktiokustannukset koostuvat tiedon hankinnasta sekä eläinten laidunnukseen ja kuljetuksiin liittyvistä järjestelyistä. Laskelman perusteella laiduntamalla hoidetun perinnebiotoopin tai luonnonlaitumen hoidosta vuosittain maksettava maatalouden ympäristökorvaus voi olla enintään 875 €/ha, kun kaksinkertaisen maksun välttämiseksi pysyvien laitumien osuus on laskettu pois. Niittämällä hoidetulla perinnebiotoopilla aiheutuu kustannuksia hoitosuunnitelman laatimisesta ja hoitopäiväkirjan pitämisestä, matkoista niittokohteelle, työvälineiden kuljetuksesta, niitosta, niitetyn heinän kokoamisesta ja poiskuljettamisesta. Transaktiokustannukset koostuvat muun muassa tiedon hankinnasta sekä kuljetuksiin liittyvistä järjestelyistä. Laskelman perusteella niittämällä hoidetun perinnebiotoopin hoidosta vuosittain maksettava maatalouden ympäristökorvaus voi olla enintään 2121 €/ha, kun kaksinkertaisen maksun välttämiseksi pysyvien laitumien osuus on laskettu pois.

Kunnostettavien perinnebiotooppien ja luonnonlaidunten alkuraivaus ja aitaaminen voidaan toteuttaa ei-tuotannollisella investointituella (koodi 4.4).

Hoitosuunnitelman laatimista ei voida rahoittaa maaseutuohjelman neuvontatoimenpiteestä (toimenpide 01).

8.2.6.3.11.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Sopimuksen tekeminen ei edellytä ympäristökorvausta koskevan sitoumuksen voimassaoloa.

Korvauskelpoista alaa on sopimukseen hyväksyttävä toimen tavoitteiden kannalta tarkoituksen mukainen alue. Toimea toteutetaan perinnebiotoopeilla, luonnonlaitumilla, luontoarvoiltaan monimuotoisilla tai maisemaltaan merkittävillä peltojen reuna-alueilla, pellon ja tien tai pellon ja vesistön välisillä reuna-alueilla tai peltoalueiden metsäsaarekkeilla, maatalousympäristön uhanalaisten lajien edistämisessä, maatalousympäristön muinaismuistokohteilla sekä pitkäaikaiseen maankäyttöön liittyvän maaseudun kulttuuriperinnön hoidossa. Reunavyöhykkeiden tulee sijaita maatalousympäristössä pellon ja metsän, pellon ja tien tai pellon ja vesistön välisellä, pellon ulkopuolisella alueella. Tällainen raivaamalla ja/tai niittämällä hoidettava alue voi olla keskimäärin enintään 20 metriä leveä. Erikseen perustellusta syystä voi pellon ja vesistön tai pellon ja tien välinen raivaamalla hoidettava alue olla keskimäärin enintään 40 m leveä. Peltoalueilla sijaitsevien raivaamalla ja/tai niittämällä hoidettavien metsäsaarekkeiden enimmäiskoko voi olla enintään yksi hehtaari.

Sopimusta ei ole mahdollista tehdä kohteisiin, joilla ei ole selviä edellytyksiä maatalousympäristön lajiston tai maiseman tulokselliseen edistämiseen hoitotoimenpiteillä, eikä kohteisiin, jotka ovat ensisijaisesti metsätalouskäytössä. Sopimukseen ei hyväksytä viljeltyjä pihanurmikoita tai puutarha- ja puistokäytössä olevia alueita tai laajoja yhtenäisiä avokallioita. Toimenpiteeksi ei kelpaa latojen säilytys, ylläpito tai kunnostus.

Sopimuksen tekemisen edellytyksenä on, että hyväksytty suunnitelma on tarkoituksenmukainen luonnonvarojen kestävän käytön ja ympäristön tilan kannalta.

8.2.6.3.11.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Toimessa ei käytetä valintakriteereitä. Jos ilmenee tarve tukikelpoisten kohteiden etusijajärjestyksen laatimiseen, etusija annetaan tavoitteiden mukaisille kohteille, joilla on ollut voimassa aiempi valtioneuvoston asetuksen 366/2007 mukainen perinnebiotooppien hoidon tai luonnon monimuotoisuuden ja maiseman edistämisen erityistukisopimus, arvokkaaksi luokitelluille perinnebiotooppikohteille sekä perinnebiotooppi- ja luonnonlaidunkohteille, jotka on kunnostettu ei-tuotannollisella investointituella. Etusija annetaan myös kohteille, jotka sijaitsevat valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla, Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla alueella tai rajautuvat Natura 2000 -verkostoon kuuluvaan alueeseen tai sijaitsevat alueilla, jotka on todettu tärkeäksi luonnon monimuotoisuuden yleissuunnitelmissa.

8.2.6.3.11.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Tavoiteala on 42 000 ha ohjelmakauden lopussa, josta 8 000 ha maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaita kohteita.

Valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaille perinnebiotooppikohteille korvaus maksetaan korotettuna 600 euroa/ha/v ja muille kohteille 450 euroa/ha/v. Arvokkaimmiksi tunnistetuille kohteille eli valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaille perinnebiotooppikohteille maksettava korvaustaso 600 euroa/ha/v ylittää asetuksen (EY) N:o 1305/2013 liitteen I enimmäiskorvaustason. Enimmäistason ylitys on asetuksen mukaan mahdollista perustellusta syystä. Toimessa hoidettavien kohteiden laskennalliset enimmäiskorvaustasot ovat hyvin korkeat (katso kohta Tukikelpoiset kustannukset). Kun korvaustaso merkittävässä määrin alittaa laskennallisen kustannustason, se voi laskea tuensaajien kiinnostusta sopimusta kohtaan. Korottamalla korvaustasoa arvokkaimpien kohteiden osalta halutaan varmistaa erityisesti näiden luontoarvoiltaan ensisijaisten kohteiden saaminen suunnitelmallisen hoidon piiriin. Ohjelmakaudella 2007–2013 perinnebiotooppien hoidon toimenpiteen sopimusala on kääntynyt laskuun, eikä tavoitepinta-alaa saavutettu. Arvokkaimmista kohteista on hoidon piirissä noin puolet. Perinnebiotooppikohteiden inventointi toteutettiin ensimmäisen kerran valtakunnallisesti 1990-luvun lopussa (Vainio ym. 2001). Inventoinnin tietoja on päivitetty alueellisten päivitysinventointihankkeiden yhteydessä. Perinnemaisemien arvoluokitus on julkaistu perinnemaisemien inventointiohjeessa (Pykälä ym. 1994) ja sitä on täydennetty perinnebiotooppien seurantaohjeessa (Raatikainen 2009). Perinnebiotooppien hoidon tilaa ja hoitotarpeen priorisointia on tarkasteltu raportissa Kemppainen, R. & Lehtomaa, L. 2009.

Sopimusala ei voi vuosittain vaihdella.

8.2.6.3.11.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.6.3.11.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Sopimusalue voidaan määrittää sopimusta tehtäessä virheellisesti kartalle, joka aiheuttaa valvonnassa pinta-alavirheitä. Myös valvonnassa voi olla vaikea todentaa lohkon rajoja, jos maastossa ei ole selkeitä rajoja nähtävissä. Sopimuksessa ei aina ole riittävän tarkkaa aikataulua toimien toteuttamiselle.

8.2.6.3.11.9.2. Lieventävät toimet

Hallinnollisesti tarkastetaan, että kohdassa Tukikelpoisuusedellytykset esitetyt vaatimukset täyttyvät lohkolla. Paikalla tehtävissä tarkastuksissa tarkastetaan sopimukseen kuuluvien lohkojen pinta-alat sekä suunnitelman mukaisten hoitotoimenpiteiden toteutuminen (muistiinpanot, maastohavainnot). Sopimusta tehtäessä vaaditaan tarkempi suunnitelma, jossa esitetään toimenpiteiden toteuttaminen vuositasolla.

8.2.6.3.11.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimeen sisältyvistä riskeistä huolimatta se on riittävästi todennettavissa ja valvottavissa.

8.2.6.3.11.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asiaan liittyvien perusosatekijöiden yksilöiminen ja määrittely; tähän on sisällyttävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat pakolliset toimenpidevaatimukset, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset ja muut kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut asiaa koskevat pakolliset hoitovaatimukset.

Toimesta korvattavat toimenpiteet ylittävät maaseutuasetuksen 1305/2013 art 28(3) mukaiset vaatimukset. Asiaa on tarkasteltu taulukossa M10.20, jossa on kuvattu toimen suhdetta ympäristö-ilmastotoimenpiteen perustasoa muodostaviin ehtokokonaisuuksiin sekä muihin tukijärjestelmiin ja vesienhoidon suunnitteluun. Taulukossa esitetyn tarkastelun perusteella toimen perustasoa ovat seuraavien säädösten mukaiset vaatimukset:

Lakisääteinen hoitovaatimus nro 3: Perustason vaatimuksena on noudatettava täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 tarkoitettua kolmatta lakisääteistä hoitovaatimusta (=suojelualueen elinympäristöjen suojelu).

Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Siltä osin kun kohdeala on pysyvää nurmea, toimen perustason vaatimuksena on noudatettava täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 12 §:n 3 momenttia, 14 ja 15 §:ää (=pysyvien nurmien säilyttäminen, maisemapiirteiden säilyttäminen sekä hukkakauran ja jättiputken torjunta).

Maatalousmaan säilyttäminen: Perustason vaatimuksena on noudatettava perustuesta, viherryttämistuesta ja

nuorenviljelijän tuesta annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:än mukaista maatalousmaan säilyttämistä.

Perustason vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita, joiden laiminlyönnistä aiheutuva seuraamus määrätään laiminlyönnin vakavuuden, laajuuden, keston ja toistuvuuden perusteella.

Toimikohtainen perustason kuvaus toimenpiteessä 10, ympäristökorvaukset

Toimi: Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito

1	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaiset perustason vaatimukset**	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaiset perustason vaatimukset tarkemmin eriteltynä.**	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukainen perustaso Suomessa toimessa Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito.**	**Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito -toimen mukainen ympäristösopimus. Toimen sisältö: Perinnebiotooppien, luonnonlaidunten, peltojen ulkopuolisten reunavyöhykkeiden ja peltojen metsäsaarekkeiden sekä muiden luontoarvoiltaan merkittävien maatalousalueiden luonnon monimuotoisuutta ja maisemaa edistävä hoito laiduntamalla, niittämällä ja raivaamalla erillisen hyväksytyn suunnitelman mukaan.**
2	(EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat toimenpidevaatimukset	Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimukset nro 2 ja 3	Suojelulla kohteella ei saa heikentää tiettyjen lajien elinympäristöjä ja suojelupäätösten sisältämät velvoitteet on täytettävä. Suojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelmat eivät sisällä lakisääteistä hoitovaatimuksia, joka velvoitaisi maanomistajaa aktiiviseen hoitotyöhön ilman korvausta.	Toimen ehdot eivät ole ristiriidassa luonto- ja lintudirektiivin suojelutavoitteiden kanssa. Toimen ehdot edistävät lajien suojelua aktiivisesti ja ovat perustason säädöksiä tarkemmat. Natura 2000 -ohjelmaan kuuluvilla kohteilla ja muilla suojelualueilla on hallinnollisesti tarkaistettava, että sopimuskohteelle esitetty hoitosuunnitelma ei ole ristiriidassa Natura -alueelle mahdollisesti laaditun hoitosuunnitelman kanssa. Tarkistaminen tehdään hakumenettelyn yhteydessä.

Taulukko M10.20 Perustaso maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito_sivu_1

3		Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015). Vaatimuksia on tarkennettu aiemmasta ohjelmakaudesta vastaamaan horisontaaliasetuksen 1306/2013 vaatimuksia.	Pysyviä nurmia ja pysyviä laitumia voidaan lannoittaa ja laiduntaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarvittaessa niiden kasvuston voi uusia muokkaamalla ja kylvämällä heinä- ja nurmirehukasvien siemenillä. Jos pysyvää nurmea tai pysyvää laidunta käytetään laidunnukseen, siitä ei saa aiheutua maaperän eroosiota ja maanpinnan on säilyttävä kasvipeitteisenä. Pysyvien nurmien ja pysyvien laitumien niiton ajankohdassa ja toteuttamisessa on otettava huomioon luonnonvaraisten lintujen ja nisäkkäiden suojelu. Viljelijä voi hyödyntää niittojätteen. Niittojäte voidaan myös jättää korjaamatta pois pysyvältä laitumelta. Puuryhmät ja yksittäiset puut, jotka on suojeltu luonnonsuojelulain (1096/1996) 29 §:n 1 momentin 9 kohdan perusteella, on säilytettävä, jos ne kasvavat peltoa, pysyvää laidunta tai pysyvää nurmea olevan peruslohkon sisällä, peruslohkon pientareella tai toisiinsa rajoittuvien peruslohkojen välisellä alueella enintään 0,2 hehtaarin alalla. Lisäksi luonnonsuojelulain 23 ja 26 §:ssä tarkoitetut enintään 0,2 hehtaarin suuruiset luonnonmuistomerkit on säilytettävä, jos ne ovat peruslohkon sisällä, peruslohkon pientareella tai toisiinsa rajoittuvien peruslohkojen välisellä alueella.	Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset koskevat vain maatalousmaata, joten vaatimukset ovat voimassa siltä osin kuin toimen sopimusalat ovat pysyvän laitumen/pysyvän nurmen alalla. Toimen erillistä suunnitelmaa vaatuvat ehdot ylittävät perustason vaatimukset laadullisesti.
4	Lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset	Lannoitevalmistelainsä ädäntö.	Maa- ja metsätalousministeriön lannoitevalmisteita koskevan asetuksen (24/11) mukaiset fosforilannoituksen enimmäiskäyttömäärät ovat 80 kg/ha ja puutarhakasveilla 120 kg/ha. Asetusta muutetaan syksyllä 2014. Uudet vähimmäisvaatimuksina käytettävät rajat tulevat olemaan 70 kg/ha ja puutarhakasveilla 115 kg/ha. Typen osalta ei ole muita lainsäädännön mukaisia vähimmäisvaatimuksia kuin ne vaatimukset, jotka jo kuuluvat täydentäviin ehtoihin nitraattiasetuksen perusteella.	Toimen ehdoissa lannoitus on sopimusalalla kielletty.

Taulukko M10.20 Perustaso maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito_sivu_2

5		Kasvinsuojeluainelainsäädäntö	Laki kasvinsuojeluaineista 1563/2011 ja maa- ja metsätalousministeriön asetus 7/2102. Kasvinsuojeluaineita on käytettävä asianmukaisesti havaitun tarpeen mukaan ja käyttöohjeita noudattaen ottaen ammattimaisessa käytössä huomioon integroidun torjunnan yleiset periaatteet. Lohkokirjanpitoon on merkittävä kasvinsuojeluaineiden käytön kohde, käyttömäärät ja käytön syy. Maatilalla kasvinsuojeluaineita saa levittää vain henkilö, joka on suorittanut kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevan kasvinsuojeluaineista annetun lain edellyttämän tutkinnon tai saanut oikeuden kyseisen tutkinnon järjestämiseen tai jolla ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen mukaisen koulutuksen voimassaoloaika ei ole umpeutunut. Tutkinto on voimassa viisi vuotta. Maatilalla kasvinsuojeluaineiden levitykseen käytettävä kasvinsuojeluruisku on testattava siten kuin testauksesta säädetään laissa kasvinsuojeluaineista (1563/2011). Ammattimaisessa käytössä olevat traktoriruiskut on testattava kertaalleen 26.11.2016 mennessä ja sen jälkeen joka viides vuosi. Jos levitysväline on aiemmin testattu ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen edellyttämällä tavalla, välinettä ei tarvitse testata uudestaan ennen kuin viisi vuotta on kulunut testauksesta. Integroidulla torjunnalla tarkoitetaan kasvinsuojelumenetelmien käyttöä taloudellisesti ja ympäristön kannalta perustellusti siten, että vähennetään ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvia riskejä. Integroidun torjunnan yleiset periaatteet edellyttävät tarpeenmukaista lannoitusta. IPM:n paikka-, aika- ja tapauskohtaisuuden takia Suomessa ei lueta IPM:n yleisiin periaatteisiin yksittäisiä vaadittavia toimenpiteitä. Edellä mainituista vaatimuksista osa sisältyy täydentävien ehtojen lakisääteiseen hoitovaatimukseen nro 10.	Toimen ehdoissa kasvinsuojelu on pääsääntöisesti kielletty. Poikkeuksena haitallisten vieraslajien kuten hukkakauran torjunta.
6	Asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet	Maatalousmaan säilyttäminen	Maatalousmaa on pidettävä avoimena, jotta se pysyy soveltamisasetuksen ((EU) N:o 639/2014) 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa kunnossa. Maatalousmaalla, peltoalaa lukuun ottamatta, voi olla tukiasetuksen ((EU) N:o 1307/2013) 4 artiklan 1 kohdan j alakohdan mukaisia taimitarhoja, hedelmäpuu- ja marjapensasaloja, 5 §:n 3 momentissa tarkoitettujen lyhytkiertoisten energiapuiden aloja sekä muita kuin edellä mainittuja puuvartisia kasveja enintään 5 §:n 4 momentissa tarkoitettu määrä.	Vain pysyvää nurmea olevat sopimusalueen peruslohkot luetaan asetuksen ((EU) N:o 1307/2013) mukaiseksi maatalousmaaksi. Toimen ehdot, joista aiheutuvia tulonmenetyksiä ja kustannuksia korvataan, ylittävät maatalousmaan säilyttämisvaatimuksen mukaisen tason. Toimessa tehtävien suunnitelmallisten hoitotoimien tavoitteena on alueen luontoarvojen ja maiseman ylläpito, ennallistaminen ja parantaminen. Maatalousmaan pelkkä säilyttämisvaatimus ei ota huomioon alueen luontoarvoihin liittyviä hoidon ja käytön laadullisia tekijöitä.

Taulukko M10.20 Perustaso maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito_sivu_3

7	Muu lainsäädäntö	Muu rahoitus	Sopimusalaan kohdistuvia kustannuksia tai tulonmenetyksiä, joita jo korvataan muulla varoilla, ei voida rahoittaa tällä toimella. Muita rahoituksia voi sisältyä erilaisiin suojeluohjelmiin tai -hankkeisiin.	
8		Suorien tukien viherryttämistuen päällekkäisen maksun estäminen.	Viherryttämistuen vastaavuutta eli ns. ekvivalenssia ei Suomessa oteta käyttöön. Pysyvän nurmen ja viljelyn monipuolistamisen vaatimuksia sovelletaan koko maan tasolla. Pysyvän nurmen ja pysyvän laitumen kokonaisalan kehitystä seurataan Suomessa kansallisella tasolla. Ekologisen alan vaatimuksessa sovelletaan ns. metsäisyyspoikkeusta. Ekologisen alan vaatimus koskee Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Ahvennmaan maakuntia. Ekologisia aloja ovat: kesantoalat, typensitojakasvien alat, lyhytkiertoisen energiapuun alat, täydentävien ehtojen mukaisten maisemapiirteiden alat.	Koska Suomi ei sovella ns. vastaavuutta, viherryttämistuen vaatimukset on toteutettava tiloilla viherryttämistuen ehtojen mukaisina. Toimella varmistetaan luonto- ja maisema-arvojen vaatima suunnitelmallinen hoitotyö. Toimella korvattava hoitotyö on pelkkää alan säilyttämistä laadullisesti vaativampaa, kohdekohtaista harkintaa ja suunnittelua vaativaa toimintaa. Toimesta voidaan siten maksaa korvausta ei-peltomaalla sijaitsevien pysyvien nurmien ja maisemapiirteiden hoidosta, kun kyse on erillisen suunnitelman mukaisesta, luontoarvojen laadulliseen parantamiseen tähtäävästä, ELY-keskuksen hyväksymästä hoidosta. Toimen ehdot edellyttävät luontoarvoja aktiivisesti edistävää suunitelmallista hoitoa ja ehdot ovat siten pysyvän nurmen ja maisemapiirteiden pelkkää säilyttämisvaatimusta tarkemmat. Toimi voidaan toteuttaa vain peltojen ulkopuolisella alalla, jolloin sillä ei ole yhtymäkohtia peltomaalla tehtäviin viherryttämistoimiin. Toimen toteutuksesta voidaan maksaa tiloille, jotka ovat saaneet vapautuksen ekologisen alan vaatimuksesta metsäisyyspoikkeuksen perusteella.

Taulukko M10.20 Perustaso maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito_sivu_4

Lannoitteita koskeviin vähimmäisvaatimuksiin on kuuluttava muun muassa nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle alttiiden vyöhykkeiden ulkopuolisia maatiloja koskevat direktiivin 91/676/ETY mukaisesti käyttöönotetut hyvän käytännön ohjeet sekä fosforin aiheuttamaa pilaantumista koskevat vaatimukset. Kasvinsuojeluaineiden vähimmäisvaatimuksiin on muun muassa kuuluttava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/128/EY käyttöönotetut integroidun torjunnan yleiset periaatteet, vaatimukset aineiden käyttöluvista ja koulutusvelvollisuuden täyttämisestä, turvallista varastointia koskevat vaatimukset, levityskoneiden tarkistaminen sekä säännöt torjunta-aineiden käytöstä vesistöjen ja muiden herkkien alueiden läheisyydessä kansallisessa lainsäädännössä vahvistetulla tavalla.

Katso perustasoa koskeva taulukko M10.20.

Luettelo paikallisista kasvatuksen ulkopuolelle jäämässä olevista roduista ja geneettisen köyhtymisen uhkaamien kasvien geenivaroista

Ei koske tätä toimea.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista oletuksista ja muuttujista (mukaan lukien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut perustason vaatimukset, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä), joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille sekä transaktiokustannusten tasoa; tapauksen mukaan kyseisessä menetelmässä on otettava huomioon asetuksen (EU) N:o 1307/2013 nojalla myönnetty tuki, myös tuki ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisiin maatalouskäytäntöihin, jotta vältetään kaksinkertainen rahoitus; tarvittaessa menetelmä, jota on käytetty tämän asetuksen 9 artiklan mukaisten muiden yksiköiden muuntamiseksi.

Korvaustason määrittely on kuvattu kohdassa ”Tukikelpoiset kustannukset”. Ympäristökorvaukset -toimenpidettä koskevat yleiset korvaustason määrittämisen lähtökohdat on kuvattu luvun 8.2.6.5 korvaustasolaskelmia koskevassa alakohdassa, johon on liitetty myös toimikohtaiset laskelmat.

8.2.6.3.12. 13 Kurki- ja hanhi- sekä joutsenpellot

Alatoimenpide:

- 10.1 – maatalouden ympäristö- ja ilmastositoumuksen maksaminen

8.2.6.3.12.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimen tavoite:

Toimi on luonnon monimuotoisuutta edistävä lohkokohtainen ympäristösopimus. Toimella edistetään kurkien, hanhien ja joutsenten ravinnonhankinnan ja peltoviljelyn yhteensovittamista merkittävillä säännöllisillä kerääntymisalueilla, kuten ruokailu-, muutto- ja levähdysalueilla. Toimen tavoitteena on ohjata lintujen esiintymistä kerääntymisalueiden peltoaukeilla tarjoamalla houkutuskasvustoja ja ruokintaa. Toimen tavoitteena on vähentää massaesiintymien aiheuttamia satovahinkoja ja varmistamaan linnuille soveltuvien kasvustojen tarjonta tärkeillä kerääntymisalueilla. Toimi kohdennetaan kerääntymisalueista saatavissa olevan tiedon perusteella. Etusija annetaan kohteille, joilla on todettu näiden lintujen aiheuttamia satovahinkoja ja kohteille joiden läheisyydessä on muita näille linnuille tärkeitä ominaispiirteitä tai elinympäristöjä, kuten juomapaikka, vesistö tai kosteikko.

Toimessa tehtävät toimenpiteet:

Lintujen ruokailu-, levähdys- ja muuttoalueille tehtävän sopimuksen tulee sisältää edistettäville lintulajeille soveltuvan, siemensatoa tuottavan kasvuston viljelyä sekä alueen houkuttelevuuden lisäämiseksi lintujen ruokintaa. Sopimusalueen keskiosiin tulee perustaa nurmikasvusto, joka niitetään lintujen laskeutumisen helpottamiseksi. Peltolohkoihin rajoittuviin lohkon reunoihin tulee kylvää vyöhykkeeksi kasvusto, joka on vähemmän lintujen suosiossa. Kasvusto on perustettava ja ruokinta toteutettava siten, että sen avulla pyritään lintujen houkuttelemiseen sopimusalueelle läheisten viljelmien sijaan. Yksivuotinen siementä tuottava kasvusto on perustettava vuosittain ja sopimusaluetta hoidettava hyväksytyn suunnitelman mukaisesti. Kasvusto on korjattava tai syksyllä niitettävä lintujen ruokailun helpottamiseksi. Sopimuksen ja sen kasvuston teknisistä yksityiskohdista annetetaan erilliset ohjeet. Sopimusalan koko tulee mitoittaa kerääntymisalueen odotettavissa olevan lintupopulaation suuruus huomioon ottaen.

Jos peruslohko rajoittuu vesistöön, pellolla lohkon vesistön puoleisella reunalla on oltava keskimäärin vähintään kolme metriä leveä suojakaista. Suojakaistan on oltava monivuotisen nurmi-, heinä- tai niittykasvillisuuden peittämä. Suojakaistaa ei saa muokata, lannoittaa tai käsitellä kasvinsuojeluaineilla. Kasvuston hävittäminen ja uusiminen ovat sallittuja poikkeuksellisesti vaikeissa rikkakasvitapauksissa. Suojakaistalla tehtävistä toimenpiteistä on merkittävä tieto lohkokohtaisiin muistiinpanoihin.

Sopimusalueella toteutettavista toimenpiteistä on pidettävä hoitopäiväkirjaa tai tiedot on merkittävä lohkokohtaisiin muistiinpanoihin.

8.2.6.3.12.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Korvaus maksetaan sopimusalalle €/ha/vuosi. Sopimuksen kesto on viisi vuotta.

Toimesta ei voida maksaa suorien tukien viherryttämistuen mukaisesta ekologisesta alasta tai sellaisesta nurmialasta, joka oikeuttaa kyseisen ekologisen alan vaatimuksesta vapautumiseen.

Sopimuksen tekeminen Natura 2000 -verkostoon kuuluvalle alueelle, luonnonsuojelualueelle tai muun lainsäädännön mukaan perusteella suojellulle alueelle edellyttää, että sopimuksen perusteella tehtävät toimenpiteet ylittävät lainsäädännön edellyttämät hoitotoimet ja että sopimukseen kuuluvista toimenpiteistä ei makseta tai ole maksettu korvausta muun lainsäädännön kautta.

8.2.6.3.12.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Toimea koskevat kansalliset säädökset: Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta (235/2015) ja Maa- ja metsätalousministeriön asetus ympäristökorvauksesta (327/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee ohjelmassa kuvatun mukaisesti sopimuksen yleisen toimeenpanon, sopimuskohteiden valinnan ja rajaukset, suunnitelman sisällön, muistiinpanovelvoitteet sekä korvaustason ja sopimuksen maksamis- ja muuttamismenettelyt. Maa- ja metsätalousministeriön asetus tarkentaa toteutuksen yksityiskohtia erityisesti sopimusalueen hoidosta perustamisen, niiton ja korjuun osalta.

Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015) ja Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta (7/2015). Täydentäviä ehtoja koskevien asetusten sisällön osalta katso luku 8.1.

8.2.6.3.12.4. Tuensaajat

Tuensaaja on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.6.3.12.5. Tukikelpoiset kustannukset

Viljelijälle aiheutuu kustannuksia pellolla olevan lintujen ruokailu-, muutto- ja levähdysalueen hoitosuunnitelman laatimisesta sekä tehtyjen hoitotoimenpiteiden seuraamisesta ja kirjaamisesta. Suurin kustannus aiheutuu lintujen ruokkimisesta: siementen hankkimisesta ja pellolle tuomisesta. Tulonmenetykset koostuvat lintujen ruokailu-, muutto- ja levähdysalueelta menetetystä kasvinviljelyn tuotosta ja viljelykustannuksista. Transaktiokustannuksia aiheutuu tiedon hankinnasta ja lintujen käyttäytymisen seurannasta. Laskelman perusteella pelloilla oleville lintujen ruokailu-, muutto- ja levähdysalueille vuosittain maksettava maatalouden ympäristökorvaus voisi olla enintään 1166 €/ha.

8.2.6.3.12.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Sopimuksen tekeminen ei edellytä ympäristösitoumuksen voimassaoloa.

Korvauskelpoisen sopimusalan tulee olla luvussa 8.1 kuvatulla tavalla korvauskelpoista maatalousmaata. Toimea toteutetaan merkittävinä kurkien-, hanhien- tai joutsenten massaesiintymäkohteina tunnettujen alueiden peltolohkoilla. Lintujen ruokailu-, levähdys- ja muuttoalueille tehtävän sopimuksen kokonaisala tulee olla riittävä suhteessa kerääntymisalueella tavanomaisesti toteutuvaan lintujen massaesiintymään. Sopimusalan vähimmäiskoko on viisi hehtaaria. Sopimusala voi koostua yhdestä tai useammasta kokonaisuuden muodostavasta peruslohkosta samalla vaikutusalueella. Sopimusta ei tule tehdä peltolohkoille, joihin kohdistuu toistuvia häiriötekijöitä.

Sopimuksen tekemisen edellytyksenä on, että hyväksytty suunnitelma on tarkoituksenmukainen luonnonvarojen kestävän käytön ja ympäristön tilan kannalta.

Kaksinkertaisen maksun estämiseksi sopimusalaan ei voida sisällyttää pysyvänä nurmena ilmoitettuja lohkoja.

8.2.6.3.12.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Toimessa ei käytetä valintakriteereitä.

8.2.6.3.12.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Tavoiteala 800 ha.

Toimesta maksettava korvaus on 600 €/ha/v.

Sopimusala ei voi vuosittain vaihdella.

8.2.6.3.12.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.6.3.12.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Toimessa ovat etusijalla kohteet, joilla on todettu lintujen aiheuttamia satovahinkoja. Tällaiset lohkot voi olla vaikea todentaa, jos satovahingosta ei ole ilmoitettu.

8.2.6.3.12.9.2. Lieventävät toimet

Hallinnollisesti (sopimuksen teon yhteydessä) tarkastetaan, että tukikelpoisuusvaatimukset täyttyvät lohkolla. Paikalla tehtävissä tarkastuksissa tarkastetaan sopimukseen kuuluvien lohkojen pinta-alat sekä suunnitelman mukaisten hoitotoimenpiteiden toteutuminen (muistiinpanot, maastohavainnot, mahdolliset ostokuitit).

8.2.6.3.12.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimeen sisältyvistä riskeistä huolimatta se on riittävästi todennettavissa ja valvottavissa.

8.2.6.3.12.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asiaan liittyvien perusosatekijöiden yksilöiminen ja määrittely; tähän on sisällyttävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat pakolliset toimenpidevaatimukset, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset ja muut kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut asiaa koskevat pakolliset hoitovaatimukset.

Toimesta korvattavat toimenpiteet ylittävät maaseutuasetuksen 1305/2013 art 28(3) mukaiset vaatimukset. Asiaa on tarkasteltu taulukossa M10.21, jossa on kuvattu toimen suhdetta ympäristö-ilmastotoimenpiteen perustasoa muodostaviin ehtokokonaisuuksiin sekä muihin tukijärjestelmiin ja vesienhoidon suunnitteluun. Taulukossa esitetyn tarkastelun perusteella toimen perustasoa ovat seuraavien säädösten mukaiset vaatimukset:

Lakisääteinen hoitovaatimus nro 1: Toimen perustason vaatimuksena on noudatettava eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen 11-13 §:ää. (=typpilannoitteiden enimmäiskäyttömäärät, lannan ravinnepitoisuuden määritys, toiminnanharjoittajan kirjanpitovelvollisuus).

Lakisääteinen hoitovaatimus 2: Luonnonsuojelulain (1096/1996) 9§, 24§ ja 25§nojalla tehdyt suojelupäätökset, 47§ lintuja koskevat suojelupäätökset, 64§a, 65§b ja 65§c nojalla tehdyt päätökset.

Lakisääteinen hoitovaatimus 10: Toimenpiteen perustasona on noudatettava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen EY 1107/2009 55 artiklan ensimmäisen ja toisen virkkeen mukaisia vaatimuksia (=Suomessa hyväksyttävien kasvinsuojeluaineiden käyttö, myyntipäällysteiden mukaisten käyttöehtojen noudattaminen, kasvinsuojeluaineiden varastointi, kasvinsuojelun kirjanpitovaatimukset: kasvinsuojeluaineen nimi, käyttöaika, kohdeala, kohteena oleva viljelykasvi ja käyttömäärät).

Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 11§, 12 §:n 1 ja 4 momenttia sekä 15 §:ää (=kasvipeitteiset pientareet,paikkakunnan olosuhteet huomioon ottava viljelytapa ja viljellyn maatalousmaan hoito).

Lannoitteiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset: Toimen perustason vaatimuksena on noudatettava lannoitevalmistelain (539/2006) nojalla annettuja säännöksiä fosforin käytöstä (=fosforin enimmäiskäyttömäärät).

Kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset: Toimen perustason vaatimuksena on noudatettava kasvinsuojeluaineista annetun lain 1563/2011 6§:ssä tarkoitettuja integroidun torjunnan yleisiä periaatteita (=torjunta harkitaan tarpeen mukaan). Maatilalla saa kasvinsuojeluaineita levittää vain kasvinsuojeluaineista annetun lain 1563/2011 10 § mukaisen tutkinnon suorittanut henkilö tai henkilö, joka on saanut oikeuden kyseisen tutkinnon järjestämiseen tai jolla on voimassa luonnonhaittakorvauksista ja

maatalouden ympäristötuista vuosina 2007-2013 annetun valtioneuvoston asetuksen 366/2007 28§:n 4 momentissa tarkoitettu koulutus (=käyttäjää koskevat koulutusvaatimukset). Maatilalla kasvinsuojeluaineiden levitykseen käytettävä ruisku on testattava kasvinsuojeluaineista annetun lain 1563/2011 4 luvussa säädetyllä tavalla (=levitysvälineen testausvaatimus).

Maatalousmaan säilyttäminen: Perustason vaatimuksena on noudatettava perustuesta, viherryttämistuesta ja nuorenviljelijän tuesta annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:än mukaista maatalousmaan säilyttämistä.

Perustason vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita, joiden laiminlyönnistä aiheutuva seuraamus määrätään laiminlyönnin vakavuuden, laajuuden, keston ja toistuvuuden perusteella.

Toimikohtainen perustason kuvaus toimenpiteessä 10, ympäristökorvaukset

Toimi: Kurki-, hanhi- ja joutsenpellot

1	**Perustaso asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaan.**	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaiset perustason vaatimukset tarkemmin eriteltynä.**	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukainen perustaso Suomessa toimelle Kurki-hanhi- ja joutsenpellot**	**Kurki- hanhi- ja joutsenpellot -toimen mukainen ympäristösopimus. Toimen sisältö: Soveltuvan kasvuston perustaminen ja sen hoito sekä lintujen ruokinta erillisen suunnitelman mukaan. Sis. 3 m suojakaistavaatimuksen vesistön varrelle, jos tila ei ole tehnyt ympäristösitoumusta. (Vesistöt todetaan Suomen ympäristökeskuksen tuottaman ja ylläpitämän uomaverkoston perusteella käyttäen rajana 10 km²:n valuma-alueen kokoa.)**
2	**(EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat toimenpidevaatimukset**	**Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimus nro 1.**	Nitraattiasetuksen 1250/2014 mukaan lannoitus on kielletty viisi metriä lähempänä vesistöä. Seuraavan viiden metrin vyöhykkeellä vesistöstä lannan levitys on kielletty, ellei peltoa muokata vuorokauden kuluessa levityksestä.Peltolohkon osilla, joiden kaltevuus on vähintään 15 prosenttia, lietelannan, virtsan ja nestemäisten orgaanisten lannoitevalmisteiden levittäminen muulla tavoin kuin sijoittamalla on aina kielletty. Kalteville peltolohkon osille levitettävät muut lannat ja orgaaniset lannoitevalmisteet on muokattava maahan kahdentoista tunnin sisällä levityksestä.	Toimessa ei ole lannoitukseen liittyviä ehtoja, joista aiheutuvia kustannuksia tai tulonmenetyksiä korvattaisiin. Sopimusalalla on noudatettava nitraattiasetuksen mukaisia lannoitusrajoja vaativampia ravinteiden tasapainoisen käytön toimessa kuvattuja lannoitusrajoja.
3		**Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimukset nro 2 ja 3**	Suojellulla maatalousmaalla ei saa heikentää tiettyjen lajien elinympäristöjä ja suojelupäätösten sisältämät velvoitteet on täytettävä. Osalle Natura 2000 -alueista ja muista suojelualueista on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma. Tällaiset suunnitelmat eivät kuitenkaan sisällä lakisääteistä vaatimusta, joka velvoittaisi maanomistajaa aktiiviseen hoitotyöhön ilman korvausta.	Toimen ehdot eivät ole ristiriidassa luonto- ja lintudirektiivin suojelutavoitteiden kanssa. Toimen ehdot ovat perustason säädöksiä tarkemmat.

Taulukko M10.21 Perustaso Kurki hanhi ja joutsenpellot_sivu_1

4		**Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimus nro 10**		Toimessa ei ole tähän kasvinsuojelun perustasoon liittyviä tarkempia ehtoja. Toimessa on kasvinsuojelu sallittua.
5		**Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015). Vaatimuksia on tarkennettu aiemmasta ohjelmakaudesta vastaamaan horisontaaliasetuksen 1306/2013 vaatimuksia.**	Vesistöjen varsilla olevalla maatalousmaalla on noudatettava horisontaaliasetuksen liitteessä II tarkoitettuina suojakaistoina maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1250/201x) (nitraattiasetus) mukaisia typpilannoitus- ja lannanlevityskieltorajoja. Vesistöjen ja valtaojien varsilla olevalle maatalousmaalle on pääsääntöisesti jätettävä vähintään 1 metrin levyinen, muokkaamaton piennar, jolle ei levitetä lannoitteita eikä kasvinsuojeluaineita. Viljeltyä peltoa ja pysyvien kasvien alaa on viljeltävä hyvän maatalouskäytännön mukaisesti paikkakunnan olosuhteet huomioon ottaen. Hyvän maatalouskäytännön osalta edellytyksenä on, että viljelty pelto ja pysyvien kasvien ala muokataan, lannoitetaan ja kylvetään tai istutetaan tarkoituksenmukaisella tavalla niin, että on mahdollista saada aikaan tasainen itäminen ja kasvusto. Viljeltävien kasvilajien ja -lajikkeiden on oltava alueelle soveltuvia. Kylvö tai istutus on tehtävä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta. Viljellyn maatalousmaan kasvinsuojelusta on huolehdittava joko kasvinvuorotuksen avulla, mekaanisesti, biologisesti tai kemiallisesti. Viljelijän on toimittava niin, että korjuu- ja markkinakelpoisen sadon tuottaminen on mahdollista. Jos maatalousmaalta ei korjata satoa, maatalousmaan tuottamasta kasvustosta on tarvittaessa huolehdittava niin, että maatalousmaalle on myös seuraavana vuonna mahdollista perustaa kasvusto tai tuottaa korjuu- ja markkinakelpoinen sato. Hukkakauran ja jättiputken leviäminen on estettävä. Kasvuston sängen poltto on sallittu ainoastaan, jos se on välttämätöntä kylvön toteutuksen, rikkakasvien, kasvitautien tai tuholaisten torjunnan kannalta. Maatilalla on noudatettava maataloustoiminnassa ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:ssä sekä vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen (1022/2006) 4 a §:ssä säädettyä päästökieltoa pohjaveteen.	Toimen ehdot ovat hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksia vaativammat. Toimea ei voi toteuttaa pysyvää nurmea olevalla lohkolla.
6		**Lannoitevalmistelainsäädäntö.**	Sopimusalalla on noudatettava vastaavia lannoitusrajoja kuin ravinteiden tasapainoisen käytön tilakohtaisessa toimessa.	Toimessa ei ole lannoitukseen liittyviä ehtoja, joista aiheutuvia kustannuksia tai tulonmenetyksiä korvattaisiin.

Taulukko M10.21 Perustaso Kurki hanhi ja joutsenpellot_sivu_2

7		**Kasvinsuojeluainelainsäädäntö**	Laki kasvinsuojeluaineista 1563/2011 ja maa- ja metsätalousministeriön asetus 7/2102. Kasvinsuojeluaineita on käytettävä asianmukaisesti havaitun tarpeen mukaan ja käyttöohjeita noudattaen ottaen ammattimaisessa käytössä huomioon integroidun torjunnan yleiset periaatteet. Lohkokirjanpitoon on merkittävä kasvinsuojeluaineiden käytön kohde, käyttömäärät ja käytön syy. Maatilalla kasvinsuojeluaineita saa levittää vain henkilö, joka on suorittanut kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevan kasvinsuojeluaineista annetun lain edellyttämän tutkinnon tai saanut oikeuden kyseisen tutkinnon järjestämiseen tai jolla ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen mukaisen koulutuksen voimassaoloaika ei ole umpeutunut. Tutkinto on voimassa viisi vuotta. Maatilalla kasvinsuojeluaineiden levitykseen käytettävä kasvinsuojeluruisku on testattava siten kuin testauksesta säädetään laissa kasvinsuojeluaineista (1563/2011). Ammattimaisessa käytössä olevat traktoriruiskut on testattava kertaalleen 26.11.2016 mennessä ja sen jälkeen joka viides vuosi. Jos levitysväline on aiemmin testattu ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen edellyttämällä tavalla, välinettä ei tarvitse testata uudestaan ennen kuin viisi vuotta on kulunut testauksesta. Integroidulla torjunnalla tarkoitetaan kasvinsuojelumenetelmien käyttöä taloudellisesti ja ympäristön kannalta perustellusti siten, että vähennetään ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvia riskejä. Integroidun torjunnan yleiset periaatteet edellyttävät tarpeenmukaista lannoitusta. IPM:n paikka-, aika- ja tapauskohtaisuuden takia Suomessa ei lueta IPM:n yleisiin periaatteisiin yksittäisiä vaadittavia toimenpiteitä. Edellä mainituista vaatimuksista osa sisältyy täydentävien ehtojen lakisääteiseen hoitovaatimukseen nro 10.	Toimessa ei ole kasvinsuojeluun liittyviä ehtoja, joista aiheutuvia kustannuksia tai tulonmenetyksiä korvattaisiin.
8	**Asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet**	**Maatalousmaan säilyttäminen**	Maatalousmaa on pidettävä avoimena, jotta se pysyy soveltamisasetuksen ((EU) N:o 639/2014) 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa kunnossa. Maatalousmaalla, peltoalaa lukuun ottamatta, voi olla tukiasetuksen ((EU) N:o 1307/2013) 4 artiklan 1 kohdan j alakohdan mukaisia taimitarhoja, hedelmäpuu- ja marjapensasaloja, 5 §:n 3 momentissa tarkoitettujen lyhytkiertoisten energiapuiden aloja sekä muita kuin edellä mainittuja puuvartisia kasveja enintään 5 §:n 4 momentissa tarkoitettu määrä.	Toimen ehdot eivät liity maatalousmaan säilyttämiseen. Korvausta ei voida maksaa alalle, jossa säilyttämisvaatimusta ei ole noudatettu.
9	**Muu lainsäädäntö**	**Vesienhoitosuunnitelmat (Ohjelmavalmistelussa on ennakoivasti otettu huomioon maatalouden perus- ja lisätoimenpidevaatimukset, joita tullaan esittämään 2016 alkavalle suunnittelukaudelle)**	Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004, vesienhoitolaki) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006, vesienhoitoasetus) säädetään vesienhoitosuunnitelmien ja niitä täydentävien toimenpideohjelmien laatimisesta ja tavoitteista. Toimenpideohjelmassa on esitetty vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat perustoimenpiteet ja lisätoimenpiteet. Toiselle suunnittelukaudelle 2016-2020 on tulossa perustoimenpiteiksi nitraattiasetuksen mukaiset toimenpiteet, eläinsuojien ympäristölupien mukaiset toimenpiteet sekä täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset ja kasvinsuojeluainelainsäädännön mukaiset toimenpiteet.	Toimessa edellytetty toiminta ei sisälly vesipuitedirektiivin mukaisiin viljelijää velvoittaviin perustoimenpiteisiin.

Taulukko M10.21 Perustaso Kurki hanhi ja joutsenpellot_sivu_3

10		**Suorien tukien viherryttämistuen päällekkäisen maksun estäminen.**	Viherryttämistuen vastaavuutta eli ns. ekvivalenssia ei Suomessa oteta käyttöön. Pysyvän nurmen ja viljelyn monipuolistamisen vaatimuksia sovelletaan koko maan tasolla. Ekologisen alan vaatimuksessa sovelletaan ns. metsäisyyspoikkeusta. Ekologisen alan vaatimus koskee siten Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Ahvenanmaan maakuntia. Ekologisia aloja ovat: kesantoalat, typensitojakasvien alat, lyhytkiertoisen energiapuun alat, täydentävien ehtojen mukaisten maisemapiirteiden alat.	Koska Suomi ei sovella ns. vastaavuutta, viherryttämistuen vaatimukset on toteutettava tiloilla viherryttämistuen ehtojen mukaisina. Toimea ei voida toteuttaa pysyvien nurmien lohkoilla. Toimen toteutuksesta voidaan maksaa tiloille, jotka ovat saaneet vapautuksen ekologisen alan vaatimuksesta metsäisyyspoikkeuksen perusteella.

Taulukko M10.21 Perustaso Kurki hanhi ja joutsenpellot_sivu_4

Lannoitteita koskeviin vähimmäisvaatimuksiin on kuuluttava muun muassa nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle alttiiden vyöhykkeiden ulkopuolisia maatiloja koskevat direktiivin 91/676/ETY mukaisesti käyttöönotetut hyvän käytännön ohjeet sekä fosforin aiheuttamaa pilaantumista koskevat vaatimukset. Kasvinsuojeluaineiden vähimmäisvaatimuksiin on muun muassa kuuluttava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/128/EY käyttöönotetut integroidun torjunnan yleiset periaatteet, vaatimukset aineiden käyttöluvista ja koulutusvelvollisuuden täyttämisestä, turvallista varastointia koskevat vaatimukset, levityskoneiden tarkistaminen sekä säännöt torjunta-aineiden käytöstä vesistöjen ja muiden herkkien alueiden läheisyydessä kansallisessa lainsäädännössä vahvistetulla tavalla.

Katso perustasoa koskeva taulukko M10.21.

Luettelo paikallisista kasvatuksen ulkopuolelle jäämässä olevista roduista ja geneettisen köyhtymisen uhkaamien kasvien geenivaroista

Ei koske tätä toimea.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista oletuksista ja muuttujista (mukaan lukien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut perustason vaatimukset, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä), joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille sekä transaktiokustannusten tasoa; tapauksen mukaan kyseisessä menetelmässä on otettava huomioon asetuksen (EU) N:o 1307/2013 nojalla myönnetty tuki, myös tuki ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisiin maatalouskäytäntöihin, jotta vältetään kaksinkertainen rahoitus; tarvittaessa menetelmä, jota on käytetty tämän asetuksen 9 artiklan mukaisten muiden yksiköiden muuntamiseksi.

Korvaustason määrittely on kuvattu kohdassa ”Tukikelpoiset kustannukset”. Ympäristökorvaukset -toimenpidettä koskevat yleiset korvaustason määrittämisen lähtökohdat on kuvattu luvun 8.2.6.5 korvaustasolaskelmia koskevassa alakohdassa, johon on liitetty myös toimikohtaiset laskelmat.

8.2.6.3.13. 14 Alkuperäisrotujen kasvattaminen

Alatoimenpide:

- 10.1 – maatalouden ympäristö- ja ilmastositoumuksen maksaminen

8.2.6.3.13.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimen tavoite:

Toimi on geneettistä monimuotoisuutta edistävä ympäristösopimus. Tavoitteena on turvata taloudellisesti, tieteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden paikallisten rotujen, niiden erityisominaisuuksien ja perinnöllisen muuntelun säilyminen. Samalla ylläpidetään kotieläinlajien biologista monimuotoisuutta. Toimen avulla estetään suomalaisiin alkuperäisrotuihin kuuluvien eläinten kuoleminen sukupuuttoon lisäämällä rotuihin kuuluvien eläinten yksilömäärää sekä varmistetaan mahdollisimman laajan geneettisen perimän säilyminen. Alkuperäisrotuisten lisääntymiskykyisten naaraiden määrää seuraa kantakirjan pitäjäksi hyväksytty yhteisö, jotka jäsenvaltio on hyväksynyt EU:n kotieläinten jalostusta koskevien lainsäädäntöjen nojalla. Eläinjalostustoiminnasta annetun lain (319/2014) mukaan kantakirjanpitäjäksi on hyväksyttävä yhteisö, jos se huolehtii asianmukaisesti eläimiä koskevien tietojen rekisteröinnistä, edistää jalostustoimintaa ja täyttää muut maa- ja metsätalousministeriön määräämät hyväksymisen edellytykset. Lisääntymiskykyisten naaraiden lukumäärän kehitys on esitetty luvussa 8.7.6.

Toimessa tehtävät toimenpiteet:

Korvausta maksetaan itä-, länsi- ja pohjoissuomenkarjan, suomenvuohien, suomenlampaiden, ahvenanmaanlampaiden ja kainuunharmaslampaiden, suomenhevosten ja maatiaiskanojen kasvattamisesta ko. rodun lisäämiseksi. Viljelijä sitoutuu viideksi vuodeksi kasvattamaan maatilallaan sopimuksessa mainitun eläinmäärän alkuperäisrotuihin kuuluvia eläimiä.

Viljelijä sitoutuu pitämään sopimuksen mukaisen eläinmäärän koko sopimuskauden ajan. Sopimuksen eläinmäärää voi lisätä sopimuskauden aikana viljelijän hakemuksesta 2. ja 3. sopimusvuotena. Jos eläinmäärää kasvatetaan tämän jälkeen, niistä on tehtävä uusi sopimus. Sopimukseen sisältyvien eläinten lukumäärä voi vähentyä sopimuskauden aikana, jos poistetun eläimen tilalle ei ole mahdollista hankkia korvaavaa eläintä.

8.2.6.3.13.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Korvausta maksetaan €/ey/vuosi. Sopimuksen kesto on viisi vuotta.

Kaksinkertaisen maksun estämiseksi toimesta ei voi korvata kustannuksia, joita korvataan alatoimenpiteestä 10.2.

8.2.6.3.13.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Eläinten tunnistus ja merkintä perustuu lakiin eläintunnistusjärjestelmästä (238/2010) ja se koskee kaikkia eläinlajeja. Lisäksi nautojen osalta on noudatettava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta 1760/2000, komission asetusta 911/2004 ja maa- ja metsätalousministeriön asetusta 1391/2006, lampaiden ja vuohien osalta neuvoston asetusta 21/2004 ja maa- ja metsätalousministeriön asetusta 469/2005 (muutoksineen) hevosten osalta komission asetusta 504/2008 ja maa- ja metsätalousministeriön asetusta 880/2009 sekä kanojen osalta maa- ja metsätalousministeriön asetusta 867/2010.

Kantakirjan pitäjää koskevat vaatimukset EU:n kotieläinten jalostuslainsäädännöstä ja sen nojalla tehty kansallinen laki eläinjalostustoiminnasta (319/2014).

Toimea koskevat kansalliset säädökset: Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta (235/2015) ja Maa- ja metsätalousministeriön asetus ympäristökorvauksesta (327/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee ohjelmassa kuvatun mukaisesti sopimuksen yleisen toimeenpanon, sopimuseläinten rotua, rotupuhtautta ja ikää koskevat vaatimukset sekä korvaustason ja sopimuksen maksamis- ja muuttamismenettelyt. Maa- ja metsätalousministeriön asetus tarkentaa toteutuksen yksityiskohtia erityisesti eläinten siitoskäytön ja polveutumisen osoittamisen sekä eläimen korvaamisen osalta.

Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista (4/2015) sekä täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta (7/2015). Täydentäviä ehtoja koskevan asetuksen sisällön osalta katso luku 8.1.

8.2.6.3.13.4. Tuensaajat

Tuensaaja on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 (DP) 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.6.3.13.5. Tukikelpoiset kustannukset

Itä- ja pohjoissuomenkarja sekä länsisuomenkarja: Alkuperäisnautarotujen (itä- ja pohjoissuomenkarja sekä länsisuomenkarja) maidon ja lihan tuotto on pienempi kuin yleisimpien nautarotujemme (friisiläinen ja ayrshire), vaikka laskelmassa huomioidaan alkuperäisrotujen rasvaisemmasta ja valkuaispitoisemmasta maidosta maksettava parempi hinta. Laskelman perusteella itäsuomenkarjan, pohjoissuomenkarjan tai länsisuomenkarjan kasvattamisesta vuosittain maksettava ympäristökorvaus voi olla enintään 702 €/ey.

Suomenhevonen: Laskelmassa on oletettu, että suomenhevostamma saa viiden vuoden aikana kolme varsaa. Kustannuksia aiheutuu astutuksesta, eläinlääkärimaksuista, rekisteröinnistä ja kantakirjauksesta. Siitos- ja jalostuskäyttö edellyttää myös röntgentutkimuksia ja CEM-testausta, joista aiheutuu kustannuksia suomenhevosen kasvattajille. Laskelman perusteella suomenhevosen kasvattamisesta vuosittain maksettava ympäristökorvaus voi olla enintään 492 €/ey.

Suomenlammas, ahvenanmaanlammas ja kainuunharmaslammas: Alkuperäislammasrotujen kasvattajille tulevat lisäkustannukset johtuvat pääasiassa siitä, että alkuperäislammasrotujen lampaat saavat enemmän mutta pienempiä karitsoja kuin liharotuiset lampaat. Laskelmassa on oletettu, että alkuperäisrodun

vuonueessa on yksi karitsa enemmän kuin liharotuisen lampaan vuonueessa. Tästä syystä alkuperäisrodun kasvattajalle aiheutuu lisäkustannuksia lisäkaritsan merkitsemisestä ja polveutumistodistuksen hankkimisesta. Lisäksi karitsoiden lämmittämiseen tarvitaan lämpölamppuja, ja yksi karitsa alkuperäislammasrodun vuonueesta joudutaan ruokkimaan juottorehulla. Laskelman perusteella suomenlampaiden, ahvenanmaanlampaiden tai kainuunharmaslampaiden kasvattamisesta vuosittain maksettava maatalouden ympäristökorvaus voi olla enintään 876 €/ey.

Suomenvuohi: Suomenvuohen kasvattajalle aiheutuu kustannuksia siitä, että suomenvuohikutun maitotuotos on pienempi kuin ei-alkuperäisrodun vuohikutun. Kustannussäätöjä syntyy puolestaan siitä, että suomenvuohikutun hoitamiseen tarvitaan vähemmän työaikaa kuin ei-alkuperäisrotuisen kutun hoitamiseen, koska suomenvuohia lypsetään harvemmin. Laskelman perusteella suomenvuohen kasvattamisesta vuosittain maksettava ympäristökorvaus voi olla enintään 775 €/ey.

Maatiaiskanat ja -kukot: Maatiaiskanojen ja -kukkojen kasvattajalle aiheutuu kustannuksia siitä, että maatiaiskanojen munantuotos on pienempi kuin normaalissa tehokkaassa kananmunantuotannossa. Tämän lisäksi maatiaiskanat ja -kukot kuluttavat enemmän rehua kuin ei-maatiaisrodut ja niiden hoitamiseen tarvittava työnmenekki on suurempi. Laskelman perusteella maatiaiskanojen ja -kukkojen kasvattamisesta vuosittain maksettava ympäristökorvaus voi olla enintään 320 €/tila.

Laskelmissa on huomioitu että, kaikkien alkuperäisrotujen kasvattajille aiheutuu transaktiokustannuksia eläinjalostukseen perehtymisestä, alkuperäisrotuihin liittyvän tiedon hankinnasta sekä alkuperäisrotujen vaalimiseen liittyvistä tutkimuksista ja testauksista.

8.2.6.3.13.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Sopimuksen tekeminen ei edellytä ympäristösitoumuksen voimassaoloa.

Komission asetuksen (EU) N:o 807 art 7 mukaisesti korvauskelpoisia rotuja ovat itä-, länsi- ja pohjoissuomenkarja, suomenvuohi, suomenlampaat, ahvenanmaanlampaat ja kainuunharmaslampaat, suomenhevoset ja maatiaiskanat (katso myös taulukko M10.23). Eläinten tulee olla puhdasrotuisia. Kanojen tulee olla vähintään puolen vuoden ikäisiä ja nautojen, lampaiden ja vuohien vähintään vuoden ikäisiä sopimuskauden alussa. Suomenhevosten tulee olla sopimuskauden alkaessa Suomenhevosen rekisteriin merkitty siitostamma, joka on varsonut, astutettu tai keinosiemennetty edellisenä vuonna tai kantakirjattu ori. Eläimet muutetaan eläinyksiköiksi luvussa 8.1 esitettyjen kertoimien mukaan. Sopimus tehdään, jos lampaita tai vuohia on vähintään 0,9 ey, nautoja 1 ey, hevosia 2 ey tai maatiaiskanoja/kukkoja 20 kpl.

Sopimuseläinten on oltava tunnistettuja ja merkitty EU:n sekä kansallisessa lainsäädännössä edellytetyllä tavalla. Niillä on oltava todistus, josta ilmenee polveutuminen. Todistuksen voi antaa kantakirjan pitäjäksi hyväksytty yhteisö, jotka jäsenvaltio on hyväksynyt EU:n kotieläinten jalostusta koskevien lainsäädäntöjen nojalla.

Toimen tavoitteena on ko. rodun lisääminen, joten korvauksen maksaminen sopimuksen mukaisesta eläimestä vaatii eläimen siitos- ja jalostuskäyttöä sopimuskauden aikana ja kanojen osalta poikasten tuottamista. Lisäämiseen saa käyttää sopimuskauden aikana ainoastaan samaan rotuun kuuluvaa puhdasrotuista eläintä.

8.2.6.3.13.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Toimessa ei käytetä valintakriteereitä.

8.2.6.3.13.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Korvaustaso ylittää asetuksen (EU) N:o 1305/2013 liitteen II enimmäistukitasot. Korvaustason ylitys on perusteltavissa kustannuslaskelmilla, jotka on kuvattu kohdassa Tukikelpoiset kustannukset. Korvaustasot mukailevat ohjelmakauden 2007–2013 korvaustasoja. Alhaisemmilla korvaustasoilla kiinnostus alkuperäisrotujen kasvattamiseen olisi tuotantotiloilla vähäistä, sillä muiden rotujen kasvattaminen on tiloille selvästi taloudellisesti kannattavampaa. Eri nautarotujen korvaustasot on yhdenmukaistettu, jotta kaikkien rotujen määrän kehitys saataisiin kääntymään suotuisaksi.

- Nautarodut: Itä-, Pohjois- ja Länsi-Suomen karja 530 €/ey/v
- Suomenhevonen 300€/ey/v
- Lammas 300 €/ey/v
- Suomenvuohi 300 €/ey/v
- Maatiaiskanat ja -kukot 300 €/tila/v

Toimen tavoitemäärä on 7 000 ey/vuosi.

Sopimuksen eläinmäärä ei voi vuosittain vaihdella.

8.2.6.3.13.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.6.3.13.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Paikalla tehtävissä valvonnoissa riskiä seuraamuksista lisää se, ettei viljelijä ilmoita sopimuseläinten korvaavuutta vaan korvaavuudet tarkistetaan paikanpäällä. Hallinnollisessa valvonnassa riskinä on, jos sopimukset tehdään ryhmäeläiminä, ei yksilöeläiminä.

8.2.6.3.13.9.2. Lieventävät toimet

Paikalla tehtävässä tarkastuksissa valvotaan seuraavat asiat: rekisteröityminen eläinten pitäjäksi (ei hevosilla), sopimus (ja vuosittainen maksuhakemus), tilalla olevien sopimuseläinten lukumäärä, korvamerkintä, eläinrekisterin ja eläinluettelon/kirjanpidon tiedot, osto- ja myyntitositteet, rotupuhtaustodistukset, korvaavuudet, pitopaikka, eläinten ikä, poikiminen/karitsointi, eläinten rotu ja sukupuoli.

Hallinnollisesti tarkastetaan, että sopimuksella olevat naudat, lampaat, vuohet ovat tilan hallinnassa ja

rekisteröity asianmukaisesti sekä sopimuseläinten (nauta, lammas, vuohi) lukumäärä vastaa vähintään rekisteriin ilmoitettua määrää.

8.2.6.3.13.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimeen sisältyvistä riskeistä huolimatta se on riittävästi todennettavissa ja valvottavissa.

8.2.6.3.13.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asiaan liittyvien perusosatekijöiden yksilöiminen ja määrittely; tähän on sisällyttävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat pakolliset toimenpidevaatimukset, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset ja muut kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut asiaa koskevat pakolliset hoitovaatimukset.

Toimesta korvattavat toimenpiteet ylittävät maaseutuasetuksen 1305/2013 art 28(3) mukaiset vaatimukset. Asiaa on tarkasteltu taulukossa M10.22.

Taulukossa esitetyn tarkastelun perusteella perustason vaatimuksiin liittyen ei ole erillisiä velvoittavia säädöksiä, jotka liittyisivät toimessa korvattaviin ehtoihin.

Toimikohtainen perustason kuvaus toimenpiteessä 10, ympäristökorvaukset

Toimi: alkuperäisrotujen kasvattaminen

	Perustaso asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaan.	Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukaiset perustason vaatimukset tarkemmin eriteltynä.	Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 28 kohdan 3 mukainen perustaso Suomessa toimelle Alkuperäisrotujen kasvattaminen	Alkuperäisrotujen kasvattaminen -toimen mukainen ympäristösopimus (10.1 mukainen toimi). Toimen sisältö: Viljelijä kasvattaa toimenpiteeseen hyväksyttyjen alkuperäisrotujen eläimiä viisivuotisen sopimuskauden aikana. Ehtona on eläinten siitos- tai jalostuskäyttö sopimuskauden aikana.
1				
2	(EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat toimenpidevaatimukset	Täydentävät ehdot: Lakisääteiset hoitovaatimukset sekä Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015).	Eläinten kasvattamiseen liittyvät koskevat lakisääteiset hoitovaatimukset.	Täydentävissä ehdoissa ei ole erityisiä alkuperäisrotujen kasvattamista koskevia ehtoja tai vaatimuksia jotka velvoittaisivat alkuperäisrotuisten eläinten kasvattamiseen. Eläinten kasvautuksessa on noudatettava täydentävien ehtojen lakisääteisisä hoitovaatimuksia, jotka liittyvät kyseisten tuotantoeläinlajien kasvattamiseen.
3	Lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset	Lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset		Tomi ei ole hehtaariperusteinen.Toimella ei ole yhtymäkohtia vaatimukseen.
4	Asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet	Maatalousmaan säilyttäminen		Toimi ei ole hehtaariperusteinen. Toimella ei ole yhtymäkohtia vaatimukseen.
5	Muu lainsäädäntö		Lainsäädännössä ei ole viljeljää koskevia velvoitteita alkuperäisrotuisten eläinten kasvattamiseksi.	

Taulukko M10.22 Perustaso alkuperäisrotujen kasvattaminen

Lannoitteita koskeviin vähimmäisvaatimuksiin on kuuluttava muun muassa nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle alttiiden vyöhykkeiden ulkopuolisia maatiloja koskevat direktiivin 91/676/ETY mukaisesti käyttöönotetut hyvän käytännön ohjeet sekä fosforin aiheuttamaa pilaantumista koskevat vaatimukset. Kasvinsuojeluaineiden vähimmäisvaatimuksiin on muun muassa kuuluttava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/128/EY käyttöönotetut integroidun torjunnan yleiset periaatteet, vaatimukset aineiden käyttöluvista ja koulutusvelvollisuuden täyttämisestä, turvallista varastointia koskevat vaatimukset, levityskoneiden tarkistaminen sekä säännöt torjunta-aineiden käytöstä vesistöjen ja muiden herkkien alueiden läheisyydessä kansallisessa lainsäädännössä vahvistetulla tavalla.

Alkuperäisrotujen kasvautuksella ei ole yhtymäkohtia kasvinsuojeluaineiden käyttöön tai lannoitukseen.

Luettelo paikallisista kasvatuksen ulkopuolelle jäämässä olevista roduista ja geneettisen köyhtymisen uhkaamien kasvien geenivaroista

Alkuperäisrotuja on Suomessa jäljellä naudasta, lampaasta, vuohesta, hevosesta ja kanasta (taulukko M10.23.)

Eläimen kantakirjanpitäjäksi hyväksytyn yhteisön rekistereissä olevien alkuperäisrotuisten lisääntyvien naaraiden lukumäärät

	1994	1998	2001	2005	2011
Länsisuomenkarja	6 000	4 500	2 688	2720	1402
Itäsuomenkarja	80	150	504	540	807
Pohjoissuomenkarja	70	120	435	670	632
Suomenvuohi		4 500	4 000	4000	4878
Suomenlammas (valkea, musta ja ruskea)			6 916	5186	6319
Kainuunharmas			583	460	698
Ahvenanmaanlammas			42	106	365
Suomenhevonen	4 301	3 800	3 349	3068	2500–2600
Maatiaiskanat			2 165	2376	2774

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista oletuksista ja muuttujista (mukaan lukien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut perustason vaatimukset, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä), joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille sekä transaktiokustannusten tasoa; tapauksen mukaan kyseisessä menetelmässä on otettava huomioon asetuksen (EU) N:o 1307/2013 nojalla myönnetty tuki, myös tuki ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisiin maatalouskäytäntöihin, jotta vältetään kaksinkertainen rahoitus; tarvittaessa menetelmä, jota on käytetty tämän asetuksen 9 artiklan mukaisten muiden yksiköiden muuntamiseksi.

Korvaustason määrittely on kuvattu kohdassa ”Tukikelpoiset kustannukset”. Ympäristökorvaukset -toimenpidettä koskevat yleiset korvaustason määrittämisen lähtökohdat on kuvattu luvun 8.2.6.5 korvaustasolaskelmia koskevassa alakohdassa, johon on liitetty myös toimikohtaiset laskelmat.

8.2.6.3.14. 15 Alkuperäiskasvien viljely

Alatoimenpide:

- 10.2 – tuki maatalouden geenivarojen säilyttämiseen, kehittämiseen ja kestävään käyttöön

8.2.6.3.14.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimen tavoite:

Toimi on geneettistä monimuotoisuutta edistävä geenipankkisäilytystoimi. Tavoitteena on edistää kestävien ja Suomen pohjoisiin ilmasto-olosuhteisiin sopeutuneiden maatiaislajikkeiden ja vanhojen uhanalaisten kauppalajikkeiden perimäaineksen *in situ* -suojelua ja suomalaisen kulttuuriperinnön säilyttämistä tukemalla nurmi- ja rehukasvien, viljakasvien, juurikkaiden, siemenperunoiden, öljy- ja kuitukasvien sekä vihannesten lajikemäärittelyä ja ylläpitoviljelyä. Toimi tukee Suomen kansainvälisiä velvoitteita maatalouden ja siitä riippuvaisen eliöstön biologisen monimuotoisuuden ylläpitämiseksi. Rekisteröityjen alkuperäiskasvilajikkeiden ja suomalaisten maatiaiskasvilajikkeiden määrä on kuvattu kohdassa 8.7.6.

Toimessa tehtävät toimenpiteet:

Korvausta maksetaan nurmi- ja rehukasvien, viljakasvien, juurikkaiden, siemenperunoiden, öljy- ja kuitukasvien sekä vihannesten maatiaislajikkeiden ja uhanalaisten vanhojen kauppalajikkeiden ja niiden muuntuneiden kantojen ylläpidosta. Korvaukseen oikeutetut lajikkeet on lueteltu Suomen kansallisessa kasvilajikeluettelossa alkuperäiskasvilajikkeena. Evira hyväksyy uusia lajikkeita luetteloon viljelijän hakemuksesta, jos ne täyttävät alkuperäiskasvilajikkeen vaatimukset (Siemenkauppalaki 728/2000 ja sen nojalla annetut kansalliset asetukset lajikkeen hyväksymisestä). Alkuperäiskasvilajikkeen ylläpitäjän on huolehdittava lajikkeen ylläpidosta asianmukaisella tavalla. Evira edellyttää lajikkeen ylläpitoa ja valvoo sitä. Osana tätä vaatimusta lajikkeen ylläpitäjä pitää kirjanpitoa, josta on mahdollista tarkastaa ylläpidon tilanne. Ylläpitäjälle korvataan sovitun alkuperäislajikkeen ylläpidosta vuosittainen tasakorvaus vuosittain viiden vuoden sopimuksen ajan. Lajikkeen ylläpitovalvonta (Evira) todentaa, että lajiketta ylläpidetään niin, että perimä säilyy.

8.2.6.3.14.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Korvausta maksetaan €/lajike/vuosi säilyttämisestä. Sopimuksen kesto on viisi vuotta.

Kaksinkertaisen maksun estämiseksi toimesta ei voi korvata kustannuksia, joita korvataan alatoimenpiteen 10.1 muiden toimien kautta.

8.2.6.3.14.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Toimea koskevat kansalliset säädökset: Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014),

Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta (235/2015) ja Maa- ja metsätalousministeriön asetus ympäristökorvauksesta (327/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee ohjelmassa kuvatun mukaisesti toimen yleisen toimeenpanon sekä korvaustason ja maksamismenettelyt. Maa- ja metsätalousministeriön asetus tarkentaa toteutuksen yksityiskohtia erityisesti ylläpidettävän lajikkeen ylläpidosta ja viljelystä.

8.2.6.3.14.4. Tuensaajat

Suomen kansallisessa kasvilajikeluettelossa nimetty lajikkeen ylläpitäjä, jonka lajike on hyväksytty ao. luetteloon alkuperäiskasvilajikkeena.

8.2.6.3.14.5. Tukikelpoiset kustannukset

Laskelmassa on oletettu, että maatiaislajikkeita ja vanhoja kauppalajikkeita viljellään vain lajikkeen ylläpitotarkoituksissa, eikä viljelijä näin ollen saa kasvinviljelytuottoa alkuperäiskasvien viljelystä. Viljelijälle aiheutuu kustannuksia alkuperäiskasvien ylläpidon suunnittelusta. Suunnittelussa on huomioitava mm. se, että ristipölytteisillä lajeilla eristysetäisyys saman lajin muihin kasvustoihin on riittävä ei-toivotun risteytymisen välttämiseksi. Kustannuksia aiheutuu myös siitä, että alkuperäiskasvilajikkeen ylläpitäjä pitää kirjanpitoa, josta on mahdollista tarkastaa ylläpidon tilanne. Siemenen lajikeaitouden ja lajipuhtauden ylläpitäminen vaatii normaaliin viljelyyn verrattuna enemmän työtä ja aiheuttaa siten lisäkustannuksia viljelijälle. Lisäkustannuksia aiheutuu muun muassa kitkemiseen, kylvökoneen, puimurin ja peräkärryn sekä siirtoruuvien, kuivurin ja säilytystilojen huolelliseen puhdistamiseen ja siivokseen käytetystä työajasta. Myös ylläpitoerän laadun tarkkailu vaatii enemmän viljelijän työaikaa alkuperäiskasvien viljelyssä kuin oman siemenlaadun tarkkailu normaalissa peltokasviviljelyssä. Ylläpitoerän varastoinnista aiheutuu myös kustannuksia, koska siemenet on säilytettävä erillään muista siemenistä. Edellä mainittujen kustannusten lisäksi viljelijä menettää katetuoton, jonka hän saisi jos pelto olisi viljelykäytössä. Tulonmenetyksen suuruus riippuu ylläpidettävästä kasvista, sen viljelyalasta sekä siitä, kuinka usein ylläpitoerää uudistetaan viljelemällä. Transaktiokustannuksia aiheutuu mm. siitä, että pienestä ylläpitoviljelyksestä aiheutuu suhteellisesti korkeammat perustamis-, hoito- ja korjuukustannukset kuin tavallisesta peltoviljelystä. Laskelman perusteella viljelijälle alkuperäiskasvien ylläpidosta ja viljelystä vuosittain maksettava maatalouden ympäristökorvaus on enintään 400 €/kasvilajike.

8.2.6.3.14.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Korvauksen saamisen ehtona on, että lajike on hyväksytty Suomen kansalliseen kasvilajikeluetteloon alkuperäiskasvilajikkeena ja sopimuksen tekijä on kasvilajikeluettelossa nimetty lajikkeen ylläpitäjä. Ennen sopimuksen tekemistä viljelijän on saatava päätös lajikkeen ylläpidosta Eviralta, joka vastaa lajiketutkimuksen tai lajikeaitouden määrityksen suorittamisesta, uusia kasvilajikkeita suojaavan

kansainvälisen liiton (UPOV) ohjeisiin perustuvan lajikekuvauskäytännön mukaan.

8.2.6.3.14.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Toimessa ei käytetä valintakriteereitä.

8.2.6.3.14.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Toimen tavoitteena on 50 kasvilajikkeen ylläpito.

Alkuperäiskasvilajikkeen ylläpidosta maksetaan vuosittain korvausta 400 €/kasvilajike.

8.2.6.3.14.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.6.3.14.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Tuettavan kasvin tulee olla rekisteröity alkuperäiskasvi.

8.2.6.3.14.9.2. Lieventävät toimet

Hallinnollisesti tarkastetaan, että lajike on hyväksytty Suomen kansalliseen kasvilajikeluetteloon alkuperäiskasvilajikkeena ja sitoumuksen tekijä on kasvilajikeluettelossa nimetty lajikkeen ylläpitäjä. Paikan päällä tarkastetaan siemenerän ylläpidon kirjanpito ja että siemenerä ei ole tuhohyönteisten vaurioittama, kastunut tms. Tarvittaessa voidaan pyytää Eviraa tekemään itävyysmääritys kunnon varmistamiseksi.

8.2.6.3.14.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimeen sisältyvistä riskeistä huolimatta se on riittävästi todennettavissa ja valvottavissa.

8.2.6.3.14.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asiaan liittyvien perusosatekijöiden yksilöiminen ja määrittely; tähän on sisällyttävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat pakolliset toimenpidevaatimukset, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja

vähimmäistoimet sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset ja muut kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut asiaa koskevat pakolliset hoitovaatimukset.

Toimi on asetuksen 1035/2013 artkilan 28 kohdan 9 mukainen toimi, joka ei kuulu saman artiklan kohtien 1-8 säännösten soveltamisalaan.

Lannoitteita koskeviin vähimmäisvaatimuksiin on kuuluttava muun muassa nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle alttiiden vyöhykkeiden ulkopuolisia maatiloja koskevat direktiivin 91/676/ETY mukaisesti käyttöönotetut hyvän käytännön ohjeet sekä fosforin aiheuttamaa pilaantumista koskevat vaatimukset. Kasvinsuojeluaineiden vähimmäisvaatimuksiin on muun muassa kuuluttava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/128/EY käyttöönotetut integroidun torjunnan yleiset periaatteet, vaatimukset aineiden käyttöluvista ja koulutusvelvollisuuden täyttämisestä, turvallista varastointia koskevat vaatimukset, levityskoneiden tarkistaminen sekä säännöt torjunta-aineiden käytöstä vesistöjen ja muiden herkkien alueiden läheisyydessä kansallisessa lainsäädännössä vahvistetulla tavalla.

Toimi on asetuksen 1035/2013 artkilan 28 kohdan 9 mukainen toimi, joka ei kuulu saman artiklan kohtien 1-8 säännösten soveltamisalaan.

Luettelo paikallisista kasvatuksen ulkopuolelle jäämässä olevista roduista ja geneettisen köyhtymisen uhkaamien kasvien geenivaroista

Alkuperäiskasvilajikkeita koskevassa lainsäädännössä (MMMa 16/09) maatiaiskannalla tarkoitetaan kasvilajin populaatioita tai klooneja, jotka ovat luonnostaan sopeutuneet kasvualueensa ympäristöolosuhteisiin. Maatiaiskanta ei välttämättä ole iältään vanha, mutta sen syntytavassa korostuu ympäristön vaikutus eikä aktiivinen jalostustyö. Lainsäädäntö mahdollistaa maatiaislajikkeiden, vanhojen kauppalajikkeiden ja vanhojen kauppalajikkeiden muuntuneiden kantojen rekisteröimisen alkuperäiskasvilajikkeiksi (taulukko M10.24.) sekä pienimuotoisen siementen markkinoinnin. Viljelystä häviäviä maatiaislajikkeita ja vanhoja kauppalajikkeita on pyritty pelastamaan geenipankkeihin. Pohjoismaiden geenivarakeskuksessa NordGenissa on yli 500 maatiaiskasvien siemennäytettä (taulukko M10.25).

Alkuperäiskasvilajikkeiden rekisterissä olevien lajikkeiden määrä lajeittain. Lähde: Elintarviketurvallisuusviraston kasvilajikeluettelo, alkuperäiskasvilajikkeet

	2002	2003	2005	2008	2010	2011	2012
puna-apila	5	6	5 *	5	6	6	7
ruis	1	2	4	5	6	7	8
ohra		1	1	1	1	1	1
nauris			1	1	1	1	1
kaura						1	1
Yhteensä	6	9	6	12	14	16	18

* Yksi vuonna 2003 rekisteröidyistä lajikkeista on poistettu rekisteristä vuonna 2004 Suomen kansalliseen lajikeluetteloon hyväksymisen vuoksi.

Suomalaiset maatiaiskannat NordGenissä. Lähde: Veteläinen, Hilden & Pehu: State of Plant Genetic Resources for Food and Agriculture in Finland - Second Finnish National Report, MMM 5/2008

Kasvilaji	Kpl
Ruis	82
Ohra	51
Kaura	13
Vehnä	7
Härkäpapu	26
Peltoherne	5
Lanttu	5
Nauris	7
Muut kasvilajit (pääosin nurmikasveja)	341

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista oletuksista ja muuttujista (mukaan lukien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut perustason vaatimukset, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä), joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille sekä transaktiokustannusten tasoa; tapauksen mukaan kyseisessä menetelmässä on otettava huomioon asetuksen (EU) N:o 1307/2013 nojalla myönnetty tuki, myös tuki ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisiin maatalouskäytäntöihin, jotta vältetään kaksinkertainen rahoitus; tarvittaessa menetelmä, jota on käytetty tämän asetuksen 9 artiklan mukaisten muiden yksiköiden muuntamiseksi.

Korvaustason määrittely on kuvattu kohdassa ”Tukikelpoiset kustannukset”. Ympäristökorvaukset -toimenpidettä koskevat yleiset korvaustason määrittämisen lähtökohdat on kuvattu luvun 8.2.6.5 korvaustasolaskelmia koskevassa alakohdassa, johon on liitetty myös toimikohtaiset laskelmat.

8.2.6.3.15. 16 Alkuperäiskasvien varmuuskokoelmat

Alatoimenpide:

- 10.2 – tuki maatalouden geenivarojen säilyttämiseen, kehittämiseen ja kestävään käyttöön

8.2.6.3.15.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimen tavoite:

Toimi on geneettistä monimuotoisuutta edistävä geenipankkisäilytystoimi. Toimella edistetään kansallisesti arvokkaiden maa- ja puutarhataloudenkasvien ja pohjoisten maatiaislajikkeiden kasvullisesti lisättävien geenivarakasvien sekä Suomen pohjoisiin ilmasto-olosuhteisiin sopeutuneiden ja vanhojen uhanalaisten kauppalajikkeiden turvallista säilytystä ja ylläpitoa *in situ* -viljelyllä. Suomalaisten maatiaiskasvilajikkeiden määrä on kuvattu kohdassa 8.7.6.

Toimi on tarkoitettu kansallisesti ylläpidettävien, pitkäaikaissäilytyksen mandaatin saaneiden kasvikantojen ylläpitoon ja säilyttämiseen sekä arvokkaille yksityiskokoelmille ja paikallisgeenivarannoille. Näitä ovat tietyt hedelmäpuut (omena, luumu, kriikuna, päärynä, hapankirsikka), marjakasvit (kuten karviainen, musta- ja punaherukka, tyrni, vadelma, mesivadelma, ukkomansikka), vihannekset (raparperi, piparjuuri, sipulit), humala, sekä eräät muut pitkäaikaissäilytykseen valitut lajit (kuten yrtit ja rohdokset sekä viherrakentamisen kasvit) perustuen kansallisen kasvigeenivaraohjelman asiantuntijatyöryhmien suorittamaan arviointiin.

Toimessa tehtävät toimenpiteet:

Toimessa edistetään tietojen vaihtoa suunnittelemalla ja toteuttamalla *in situ* säilyttäminen sekä kasvitietojen kerääminen yhdessä ylläpitäjiksi hyväksyttyjen toimijoiden kanssa. Lisäksi toimen kautta osallistutaan kansainvälisiin ja/tai EU:n tutkimusohjelmien hankkeisiin, jotka tähtäävät maatiaiskasvien suojelutietokantojen kehittämiseen.

Lisäksi edistetään kansalaisten tietoisuutta geenivarojen säilytyksestä, hyödyntämisestä ja suojelun tarpeesta, esiintymällä tiedotusvälineissä ja osallistuminen eri tason oppilaitosten opetustyöhön sekä järjestään seminaareja yhdessä erilaisten yhdistysten kanssa joiden tavoitteena on kasvigeenivarojen suojelu ja käyttö. Mm. oppilaitokset ja organisaatiot soveltuvat myös *in situ* kasvigeenivarakokoelmien ylläpitäjiksi.

Toimi on korvaus kansallista kasvigeenivaraohjelmaa koordinoivalle taholle, joka koordinoi säilyttämistä ja arvioi säilytettävät kokoelmat. Koordinoiva taho laatii toimenpidesuunnitelman, joka hyväksytään maa- ja metsätalousministeriössä. Korvauksen saaja voi antaa ylläpitomahdollisuuden ulkopuoliselle taholle ja korvata in situ -kasvatuksesta aiheutuvia kustannuksia ylläpitäjille. Ylläpitäjiä voivat olla esim. yksityiset henkilöt, yhdistykset tai yhteisöt. Korvauksen saaja ei voi antaa ylläpitovelvoitetta sellaisille kasveille, jotka saavat korvausta alkuperäiskasvilajikkeiden ylläpito -toimesta.

Kasvikantoja on hoidettava Suomen kansallisten kasvigeenivarojen pitkäaikaissäilytysohjeiden mukaisesti. Kasvikokoelmia voivat olla hedelmäpuu-, marjakasvi-, vihanneskasvi-, viherrakentamis- sekä yrtti- ja rohdoskasvien kokoelmat.

8.2.6.3.15.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Tehdään yksi viiden vuoden sopimus kansallista kasvigeenivaraohjelmaa koordinoivan tahon kanssa. Sopimus tehdään toimenpidesuunnitelman perusteella ja kustannukset maksetaan toteutuneiden kustannusten perusteella. Vuonna 2021 voidaan tehdä päivitetty toimenpidesuunnitelma ja uusi sopimus johon sisältyvät tämän ohjelman siirtymäkaudelle mahdollistetut uudet toimet.

Kaksinkertaisen maksun estämiseksi toimesta ei voi korvata kustannuksia, joita korvataan alatoimenpiteen 10.1 muiden toimien kautta.

8.2.6.3.15.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Toimea koskevat kansalliset säädökset: Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta (235/2015) ja Maa- ja metsätalousministeriön asetus ympäristökorvauksesta (327/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee ohjelmassa kuvatun mukaisesti toimen yleisen toimeenpanon, toimenpidesuunnitelman sisällön, korvaustason ja maksamismenettelyt sekä korvauksen saajan osallistumisen tiedottamiseen, tietojen vaihtoon ja suojelutietokantojen kehittämiseen. Maa- ja metsätalousministeriön asetus tarkentaa toteutuksen yksityiskohtia erityisesti varmuuskokoelmiin sisältyvistä kasvilajeista.

8.2.6.3.15.4. Tuensaajat

Kansallista kasvigeenivaraohjelmaa koordinoiva taho.

8.2.6.3.15.5. Tukikelpoiset kustannukset

Korvauskelpoisia kustannuksia ovat hyväksytyssä toimintasuunnitelmassa mainitut kasvigeenivarojen suojelutarpeen arviointi, suunnittelu, kasvigeenivarakokoelmien säilyttämiseen tähtäävät toimet sekä tietojen vaihtoa, käyttöä ja suojelun tarpeen merkityksestä viestivät toimet. Toimen kautta ei voi antaa ylläpito velvoitetta sellaisille kasveille, jotka ovat alkuperäiskasvilajikkeita kansallisessa kasvilajikeluettelossa ja näin tukikelpoisia toimessa ”Alkuperäiskasvilajikkeiden ylläpito”.

8.2.6.3.15.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Korvauksen saajan on oltava kansallisen kasvigeenivaraohjelmaa koordinoiva taho.

Korvauksen saaja laatii toimenpidesuunnitelman, joka hyväksytään maa- ja metsätalousministeriössä. Suunnitelman tulee sisältää Komission asetuksen (EU) N:o 807 art 8(2) mukaiset kohdennetut-, yhteensovitetut- ja liitännäistoimet.

8.2.6.3.15.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Toimessa ei käytetä valintakriteereitä.

8.2.6.3.15.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Toimeen on käytettävissä vuosittain enintään 50 000 €.

Kasvigeenivaraohjelmaa koordinoivalle taholle maksetaan vuosittainen korvaus hyväksytyn maksatushakemuksen perusteella.

8.2.6.3.15.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.6.3.15.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Tuensaaja on kansallista geenivaraohjelmaa koordinoiva taho, joka voi ostaa *in situ* -ylläpidon ulkopuoliselta osapuolelta. Riskinä on että *in situ* -säilyttäjät (ulkopuoliset osapuolet) eivät säilytä alkuperäiskasvilajikkeita toimenpidesuunnitelman mukaisesti. Riskinä on myös että toimenpidesuunnitelmaa ei toteuteta.

8.2.6.3.15.9.2. Lieventävät toimet

Tarkastetaan, että tukikelpoisuusehdot täyttyvät suojelutarpeen arvioinnin, suunnittelun sekä kokoelmien säilyttämisen suhteen.

8.2.6.3.15.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimeen sisältyvistä riskeistä huolimatta se on riittävästi todennettavissa ja valvottavissa.

8.2.6.3.15.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asiaan liittyvien perusosatekijöiden yksilöiminen ja määrittely; tähän on sisällyttävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat pakolliset toimenpidevaatimukset, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset ja muut kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut asiaa koskevat pakolliset hoitovaatimukset.

Toimi on asetuksen 1035/2013 artkilan 28 kohdan 9 mukainen toimi, joka ei kuulu saman artiklan kohtien 1-8 säännösten soveltamisalaan.

Lannoitteita koskeviin vähimmäisvaatimuksiin on kuuluttava muun muassa nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle alttiiden vyöhykkeiden ulkopuolisia maatiloja koskevat direktiivin 91/676/ETY mukaisesti käyttöönotetut hyvän käytännön ohjeet sekä fosforin aiheuttamaa pilaantumista koskevat vaatimukset. Kasvinsuojeluaineiden vähimmäisvaatimuksiin on muun muassa kuuluttava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/128/EY käyttöönotetut integroidun torjunnan yleiset periaatteet, vaatimukset aineiden käyttöluvista ja koulutusvelvollisuuden täyttämisestä, turvallista varastointia koskevat vaatimukset, levityskoneiden tarkistaminen sekä säännöt torjunta-aineiden käytöstä vesistöjen ja muiden herkkien alueiden läheisyydessä kansallisessa lainsäädännössä vahvistetulla tavalla.

Toimi on asetuksen 1035/2013 artkilan 28 kohdan 9 mukainen toimi, joka ei kuulu saman artiklan kohtien 1-8 säännösten soveltamisalaan.

Luettelo paikallisista kasvatuksen ulkopuolelle jäämässä olevista roduista ja geneettisen köyhtymisen uhkaamien kasvien geenivaroista

Alkuperäiskasvilajikkeita koskevassa lainsäädännössä (MMMa 16/09) maatiaiskannalla tarkoitetaan kasvilajin populaatioita tai klooneja, jotka ovat luonnostaan sopeutuneet kasvualueensa ympäristöolosuhteisiin. Maatiaiskanta ei välttämättä ole iältään vanha, mutta sen syntytavassa korostuu ympäristön vaikutus eikä aktiivinen jalostustyö. Lainsäädäntö mahdollistaa maatiaislajikkeiden, vanhojen kauppalajikkeiden ja vanhojen kauppalajikkeiden muuntuneiden kantojen rekisteröimisen alkuperäiskasvilajikkeiksi (taulukko M10.24.) sekä pienimuotoisen siementen markkinoinnin. Viljelystä häviäviä maatiaislajikkeita ja vanhoja kauppalajikkeita on pyritty pelastamaan geenipankkeihin. Pohjoismaiden geenivarakeskuksessa NordGenissa on yli 500 maatiaiskasvien siemennäytettä (taulukko M10.25).

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista oletuksista ja muuttujista (mukaan lukien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut perustason vaatimukset, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä), joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille sekä transaktiokustannusten tasoa; tapauksen mukaan kyseisessä menetelmässä on otettava huomioon asetuksen (EU) N:o 1307/2013 nojalla myönnetty tuki, myös tuki ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisiin maatalouskäytäntöihin, jotta vältetään kaksinkertainen rahoitus;

tarvittaessa menetelmä, jota on käytetty tämän asetuksen 9 artiklan mukaisten muiden yksiköiden muuntamiseksi.

Korvaustason määrittely on kuvattu kohdassa ”Tukikelpoiset kustannukset”. Ympäristökorvaukset -toimenpidettä koskevat yleiset korvaustason määrittämisen lähtökohdat on kuvattu luvun 8.2.6.5 korvaustasolaskelmia koskevassa alakohdassa, johon on liitetty myös toimikohtaiset laskelmat.

8.2.6.3.16. 17 Alkuperäisrotujen perimän säilytys

Alatoimenpide:

- 10.2 – tuki maatalouden geenivarojen säilyttämiseen, kehittämiseen ja kestävään käyttöön

8.2.6.3.16.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimen tavoite:

Toimi on geneettistä monimuotoisuutta edistävä geenipankkisäilytystoimi. Toimen tavoitteena on turvata suomalaisten alkuperäisrotujen geenivarojen pitkäaikainen säilytys geenipankissa sekä edistää maatalouden eläingeenivarojen monipuolista säilymistä siltä osin, kun sitä ei voida varmistaa Alkuperäisrotujen kasvattaminen –ympäristösopimuksessa.

Geenipankissa säilytetään uhanalaisten eläinrotujen perimä, joko alkioina ja sperma-annoksina. Pakastussäilytyksen aineksena ovat alkiot ja sperma-annokset. Alkioiden avulla varastoituu koko genomi (diploidi säilytysmenetelmä). Alkioita voidaan tuottaa *in vivo* tai *in vitro*. Sperman ja oosyyttien kerääminen ja pakastus ovat kustannuksiltaan halvempia ja suurilla annosmäärillä saadaan laaja geneettisen vaihtelun pakastettu varasto, mutta tällöin säilyy vain haploidi perimä. Sukusolujen luovuttajaeläinten polveutuminen varmennetaan rekisterien ja DNA-analyysien perusteella. Ennen keräystä selvitetään eläinten terveys. Luovuttajaeläimistä on tarpeellista myös pakastaa seeruminäyte tulevaisuudessa tehtävää tautitekijöiden analyysiä varten. Käyttötarkoituksiin on varattava suuri määrä annoksia, jotta varmistetaan, että pakastetusta geenipankista saadaan tarvittaessa riittävä määrä eläimiä elävänä säilytettävään populaatioon ja että saadaan mahdollisimman laaja perinnöllinen monimuotoisuus rotujen elvyttämiseen risteytysteitse (haploidi säilytysmenetelmä).

Toimen toisena tavoitteena on edistää elävän geenipankin säilytys pohjolan tummanmehiläisen osalta sekä suomenhevosen työhevosen kantakirjaamattomien eläinten kantakirjausta.

Toimessa tehtävät toimenpiteet:

Kansallista eläingeenivaraohjelman koordinaattori suunnittelee ja toteuttaa *ex situ* -toiminnan. Koordinaattori laatii toimenpidesuunnitelman, joka hyväksytään maa- ja metsätalousministeriössä. Perimän säilytyksessä tulee noudattaa Suomen maa-, metsä- ja kalatalouden kansallisen geenivaraohjelman eläingeenivarasektorin (jäljempänä Eläingeenivaraohjelma) eri lajien ja rotujen geeniperimän pitkäaikaissäilytyksen tavoitteita ja periaatteita. Korvauksen saaja voi antaa ylläpitomahdollisuuden ulkopuoliselle taholle ja korvata *ex situ* -toiminnasta aiheutuvia kustannuksia näille. Ulkopuolisia tahoja voivat olla keinosiemennysorganisaatiot ja eläinlääkärit, jotka valitaan julkisen hankintamenettelyn kautta.

Samaan toimenpidesuunnitelmaan kuvataan myös toimet, joilla edistetään pohjolan tummanmehiläisen emokasvatusta (*in-situ*) sekä suomenhevosen työhevosen kantakirjaamattomien eläinten kantakirjausta. Tehtävät voidaan antaa ulkopuolisille toimijoille, jotka koordinaattori valitsee julkisen hankintamenettelyn kautta.

Toimessa edistetään tietojen vaihtoa suunnittelemalla ja toteuttamalla säilytystoiminta eri eläinlajien rekistereitä ylläpitävien ja jalostusohjelmia suorittavien järjestöjen kanssa kansallisesti ja eri EU-maiden välillä.

Lisäksi edistetään kansalaisten tietoisuutta eläingeenivarojen säilytyksestä, hyödyntämisestä ja suojelun tarpeesta, julkaisemalla yleistajuisia julkaisuja ja/tai esitteitä, esiintymällä tiedotusvälineissä, osallistumalla oppilaitosten opetustyöhön ja/tai järjestämälläseminaareja yhteistyössä paikallisten eläinrotujen yhdistysten ja eläinjalostusjärjestöjen kanssa.

8.2.6.3.16.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Tehdään yksi viiden vuoden sopimus kansallista eläingeenivaraohjelma koordinaattorin kanssa. Sopimus tehdään toimenpidesuunnitelman perusteella ja kustannukset maksetaan toteutuneiden kustannusten perusteella. Vuonna 2021 voidaan tehdä päivitetty toimenpidesuunnitelma ja uusi sopimus johon sisältyvät tämän ohjelman siirtymäkaudelle mahdollistetut uudet toimet.

8.2.6.3.16.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Toimea koskevat kansalliset säädökset: Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta (235/2015) ja Maa- ja metsätalousministeriön asetus ympäristökorvauksesta (327/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee ohjelmassa kuvatun mukaisesti toimen yleisen toimeenpanon, toimenpidesuunnitelman sisällön, korvaustason ja maksamismenettelyt sekä korvauksen saajan osallistumisen tiedottamiseen, tietojen vaihtoon ja suojelutietokantojen kehittämiseen. Maa- ja metsätalousministeriön asetus tarkentaa toteutuksen yksityiskohtia erityisesti perimän säilytyksessä käytettävistä eläinrotukohtaisista menetelmistä.

8.2.6.3.16.4. Tuensaajat

Kansallista eläingeenivaraohjelmaa koordinoiva taho.

8.2.6.3.16.5. Tukikelpoiset kustannukset

Korvauskelpoisia kustannuksia ovat hyväksytyssä toimenpidesuunnitelmassa mainitut eläingeenivarojen *ex situ* -suojelutarpeen arviointi, suunnittelu, *ex situ* –kokoelmien ja *in situ* –kokoelmien, pohjolan tummanmehiläisen osalta, säilyttämiseen tähtäävät toimet sekä tietojen vaihtoa ja käyttöä edistävät toimet.

8.2.6.3.16.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Korvauksen saajan on oltava kansallisen eläingeenivaraohjelmaa koordinoiva taho.

Korvauksen saaja laatii toimenpidesuunnitelman, joka hyväksytään maa- ja metsätalousministeriössä. Suunnitelman tulee sisältää Komission asetuksen (EU) N:o 807 art 8(2) mukaiset kohdennetut-, yhteensovitetut- ja liitännäistoimet.

8.2.6.3.16.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Toimessa ei käytetä valintakriteereitä.

8.2.6.3.16.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Toimeen on käytettävissä vuosittain enintään 90 000 €. Eläingeenivaraohjelman koordinaattorille maksetaan vuosittainen korvaus hyväksytyn maksatushakemuksen perusteella.

8.2.6.3.16.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.6.3.16.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Tuensaaja on kansallista geenivaraohjelmaa koordinoiva taho, joka voi ostaa *ex situ* -säilyttämisen ulkopuoliselta osapuolelta. Riskinä on että *ex situ* -säilyttäjät (ulkopuoliset osapuolet) eivät säilytä alkuperäisrotujen sperma-annoksia ja alkioita toimenpidesuunnitelman mukaisesti. Riskinä on myös että toimenpidesuunnitelmaa ei toteuteta.

8.2.6.3.16.9.2. Lieventävät toimet

Tarkastetaan, että tukikelpoisuusehdot täyttyvät suojelutarpeen arvioinnin, suunnittelun sekä kokoelmien säilyttämisen suhteen.

8.2.6.3.16.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimeen sisältyvistä riskeistä huolimatta se on riittävästi todennettavissa ja valvottavissa.

8.2.6.3.16.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asiaan liittyvien perusosatekijöiden yksilöiminen ja määrittely; tähän on sisällyttävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat pakolliset toimenpidevaatimukset, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset ja muut kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut asiaa koskevat pakolliset hoitovaatimukset.

Toimi on asetuksen 1035/2013 artkilan 28 kohdan 9 mukainen toimi, joka ei kuulu saman artiklan kohtien 1-8 säännösten soveltamisalaan.

Lannoitteita koskeviin vähimmäisvaatimuksiin on kuuluttava muun muassa nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle alttiiden vyöhykkeiden ulkopuolisia maatiloja koskevat direktiivin 91/676/ETY mukaisesti käyttöönotetut hyvän käytännön ohjeet sekä fosforin aiheuttamaa pilaantumista koskevat vaatimukset. Kasvinsuojeluaineiden vähimmäisvaatimuksiin on muun muassa kuuluttava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/128/EY käyttöönotetut integroidun torjunnan yleiset periaatteet, vaatimukset aineiden käyttöluvista ja koulutusvelvollisuuden täyttämisestä, turvallista varastointia koskevat vaatimukset, levityskoneiden tarkistaminen sekä säännöt torjunta-aineiden käytöstä vesistöjen ja muiden herkkien alueiden läheisyydessä kansallisessa lainsäädännössä vahvistetulla tavalla.

Toimi on asetuksen 1035/2013 artkilan 28 kohdan 9 mukainen toimi, joka ei kuulu saman artiklan kohtien 1-8 säännösten soveltamisalaan.

Luettelo paikallisista kasvatuksen ulkopuolelle jäämässä olevista roduista ja geneettisen köyhtymisen uhkaamien kasvien geenivaroista

Alkuperäisrotuja on Suomessa jäljellä naudasta, lampaasta, vuohesta, hevosesta ja kanasta (taulukko M10.23).

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista oletuksista ja muuttujista (mukaan lukien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut perustason vaatimukset, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä), joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille sekä transaktiokustannusten tasoa; tapauksen mukaan kyseisessä menetelmässä on otettava huomioon asetuksen (EU) N:o 1307/2013 nojalla myönnetty tuki, myös tuki ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisiin maatalouskäytäntöihin, jotta vältetään kaksinkertainen rahoitus; tarvittaessa menetelmä, jota on käytetty tämän asetuksen 9 artiklan mukaisten muiden yksiköiden muuntamiseksi.

Korvaustason määrittely on kuvattu kohdassa ”Tukikelpoiset kustannukset”. Ympäristökorvaukset - toimenpidettä koskevat yleiset korvaustason määrittämisen lähtökohdat on kuvattu luvun 8.2.6.5 korvaustasolaskelmia koskevassa alakohdassa, johon on liitetty myös toimikohtaiset laskelmat.

8.2.6.4. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.6.4.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Riskit on kuvattu toimikohtaisesti toimien kohdalla. Riskien koko toimenpidettä koskevat riskien koodit ovat seuraavat.

Komission riskikoodit:

R5 Toimenpiteen todennettavuus ja/tai valvottavuus

R5.1 Korvauksen useat toimet perustuvat viljelijän omaan ilmoitukseen

R5.2 Tehtyjä toimia ei pysty todentamaan paikan päällä tilalla

R5.3 Toimenpiteet sisältävät aikarajoitteita, joiden noudattamista ei pysty todentamaan paikan päällä tilalla

R5.4 Toimenpiteiden ehdot eivät ole riittävän yksiselitteisiä

R6 Ennakkoedellytykset tukikelpoisuuden määrittäjänä

R8 IT-järjestelmät

R8.1 Valtaojista ei ole kattavaa viranomaistietoa

R9 Korvaushakemus

8.2.6.4.2. Hillitsemistoimenpiteet

Asia on kuvattu erikseen kunkin toimen kohdalla.

Komission riskien syykoodit:

RC1 Vähennysten laskentajärjestelmä

RC2 LPIS-järjestelmän päivittäminen

RC3 Tiedonvaihto viranomaisten kesken

RC4 Ennakkoedellytykset tukikelpoisuuden määrittäjänä

RC6 Sitoumukset vaikeita toimeenpanna ja todentaa

RC7 Virheelliset pinta-alailmoitukset

RC8 Tuensaajat eivät toteuta sitoumusta

Komission riskien estämiskoodit:

CPA1 Hallinnon kouluttaminen

CPA2 Tuensaajien tiedottaminen ja koulutus

CPA3 Tiedotuskampanjat ja opasmateriaali

CPA4 Tietojärjestelmien parantaminen

CPA7 Vähennysten kohtuullisuus

8.2.6.4.3. Toimenpiteen yleisarvio

Asia on kuvattu erikseen kunkin toimen kohdalla. Valvontamenettelyt on kuvattu toimikohtaisesti liitteessä M10.

8.2.6.5. Toimenpiteeseen liittyvät tiedot

Asiaan liittyvien perusosatekijöiden yksilöiminen ja määrittely; tähän on sisällyttävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat pakolliset toimenpidevaatimukset, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset ja muut kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut asiaa koskevat pakolliset hoitovaatimukset.

Toimiin liittyvät perustasovaatimukset on yksilöity erikseen kunkin toimen kohdalla.

Täydentävistä ehdoista aiheutuvan perustason määrittely perustuu asetuksen (EY) N:o 1306/2013 liitteessä II määriteltyihin lakisääteisiin hoitovaatimuksiin ja hyvän maatalouden ja ympäristö vaatimuksiin. Lakisääteisissä hoitovaatimuksissa vaatimustasona on kyseisten direktiiviartiklojen mukainen kansallinen lainsäädäntö. Liitteen II mukaiset hyvän maatalouden ja ympäristön toimenpidevaatimukset määritellään tarkemmin kansallisella asetuksella. Luvussa 8.1 on esitetty taulukoissa lakisääteisten hoitovaatimusten liittyminen kansalliseen lainsäädäntöön ja kuvattu lyhyesti hyvän maatalouden ja ympräistön vaatimukset. Täydentävien ehtojen kokonaisuudesta säädetään Valtioneuvoston asetuksella täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/20115) ja Valtioneuvoston asetuksella täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta (7/2015).

Lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käytön vähimmäisvaatimusten osalta katso alla oleva asiaa koskeva

erillinen kohta alla.

Täydentävien ehtojen lisäksi ympäristökorvausten perustasoa muodostaa suorien tukien asetuksen (EU) N:o 1307/2013 artiklan 4(1)(c) alakohtien ii ja iii mukaiset vaatimukset maatalousmaan säilyttämisestä. Alakohdan ii mukaisesti maatalousmaa on säilytettävä sellaisessa kunnossa, että se soveltuu laitumeksi tai viljelyyn ilman, että sitä pitäisi valmistella muutoin kuin tavanomaisilla maatalousmenetelmillä ja -koneilla. Maatalousmaan säilyttämisen vaatimuksesta säädetään Valtioneuvoston asetuksella perustuesta, viherryttämistuesta ja nuoren viljelijän tuesta (234/2015). Alakohdan iii mukaista luontaisesti laitumeksi tai viljelyyn soveltuvassa kunnossa pysyvää maatalousmaata Suomessa ei ole.

Perustason toimikohtaisissa tarkasteluissa on myös otettu huomioon kunkin toimen osalta aiheellinen muu kansallinen lainsäädäntö.

Lannoitteita koskeviin vähimmäisvaatimuksiin on kuuluttava muun muassa nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle alttiiden vyöhykkeiden ulkopuolisia maatiloja koskevat direktiivin 91/676/ETY mukaisesti käyttöönotetut hyvän käytännön ohjeet sekä fosforin aiheuttamaa pilaantumista koskevat vaatimukset. Kasvinsuojeluaineiden vähimmäisvaatimuksiin on muun muassa kuuluttava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/128/EY käyttöönotetut integroidun torjunnan yleiset periaatteet, vaatimukset aineiden käyttöluvista ja koulutusvelvollisuuden täyttämisestä, turvallista varastointia koskevat vaatimukset, levityskoneiden tarkistaminen sekä säännöt torjunta-aineiden käytöstä vesistöjen ja muiden herkkien alueiden läheisyydessä kansallisessa lainsäädännössä vahvistetulla tavalla.

Toimien perustasovaatimukset on yksilöity erikseen kunkin toimen kohdalla.

Perustasoon kuuluvat vähimmäisvaatimukset lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käytöstä. Näihin vähimmäisvaatimuksiin tunnistetaan sellaiset kansallisen lainsäädännön mukaiset lannoitusta ja kasvinsuojelua koskevat vaatimukset, jotka eivät tule luetuksi toimien perustason täydentävien ehtojen lakisääteisten hoitovaatimusten tai täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten kautta, mutta joiden noudattaminen on lakisääteistä ja koskee ammattimaista lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä Manner-Suomessa.

Typen käytölle ei aseteta erillisiä toimien perustasoksi luettavia vähimmäisvaatimuksia, sillä kaikki typpeä koskevat vaatimukset sisältyvät täydentäviin ehtoihin ja ovat sitä kautta relevanteilta osiltaan toimien perustasoa. Fosforin käytön vaatimukset eivät sisälly täydentäviin ehtoihin. Fosforin käyttöä säädellään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella 24/11. Lannoitteiden käytön vähimmäisvaatimuksiin luettavat fosforilannoituksen enimmäiskäyttömäärät ovat enintään 80 kg/ha/v, puutarhakasveilla kuitenkin 120 kg/ha/v. Fosforimääriin saa soveltaa fosforin tasausta. Raja vastaa voimassa olevassa, lannoitevalmisteita koskevassa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (24/11) määrättyjä fosforin käytön enimmäismääriä. Asetusta muutetaan vuoden 2016 aikana siten, että fosforilannoituksen enimmäiskäyttömääräksi asetetaan enintään 65 kg/ha/v, puutarhakasveilla kuitenkin 112 kg/ha/v.

Kasvinsuojeluaineista säädetään kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta annetussa asetuksessa ((EY) 1107/2009) ja kasvinsuojeluaineista annetulla lailla (1563/2011). Lisäksi tällä lailla on toimeenpantu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2009/128/EY) yhteisön politiikan puitteista torjunta-aineiden kestävän käytön aikaansaamiseksi. Kasvinsuojeluaineita koskee täydentävien ehtojen hoitovaatimus nro 10, joka kattaa varastointi- ja kirjanpitovaatimukset, vain Suomessa hyväksyttävien valmisteiden käytön ja

käytön myyntipäällysmerkintöjen mukaan sekä asianmukaisen varastoinnin. Kirjanpitovaatimuksissa noudatetaan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY 1107/2009) artiklan 67 mukaisia vaatimuksia. Myyntipäällysteen merkinnät sisältävät valmistekohtaiset levittämistä koskevat rajoitukset. Kasvinsuojeluaineita on käytettävä asianmukaisesti kasvinsuojeluaineen myyntipäällystekstissä annettujen ohjeiden ja ehtojen mukaisesti. Erityistä varovaisuutta on noudatettava varastoitaessa, käsiteltäessä, laimennettaessa ja sekoitettaessa kasvinsuojeluaineita ennen niiden levittämistä ja levittämisen aikana. Suomessa saa käyttää vain Suomessa hyväksyttyjä kasvinsuojeluaineita, joita on varustettu asianmukaisesti hyväksytyllä (suomen- ja ruotsinkielisellä) myyntipäällystekstillä. Valmistekohtaisia myyntipäällystekstin käyttöohjeita on noudatettava. Myyntipäällystekstissä on hyväksytyt merkinnät mm. valmisteiden luokituksesta ja käyttöohjeista (ml. käyttömäärät, käyttörajoitukset, varoajat ja suoja-alueet, hävittäminen). Kasvinsuojeluaineita on säilytettävä asianmukaisessa säilytystilassa erillään elintarvikkeista ja rehuista.

Koska edellä mainitut kasvinsuojelua koskevat vaatimukset sisältyvät täydentäviin ehtoihin ja ovat siten relevanteilta osin ympäristökorvauksen toimien perustasoa täydentävien ehtojen kautta, ei näitä ehtoja sisällytetä kasvinsuojelun vähimmäisvaatimuksiin.

Kasvinsuojelun vähimmäisvaatimuksiin sisällytetään sen sijaan alla kuvattuja kasvinsuojeluainelain (1563/2011) mukaisia vaatimuksia, jotka eivät sisälly täydentäviin ehtoihin. Vähimmäisvaatimuksiin luetaan integroidun torjunnan yleisen periaatteen noudattaminen, torjunta-aineen käyttäjää koskevat tutkintovaatimukset sekä levityskalustoa koskevat testausvaatimukset kansallisten säädösten mukaisesti.

Kasvinsuojeluaineita on käytettävä asianmukaisesti harkiten havaitun tarpeen mukaan ja käyttöohjeita noudattaen ottaen ammattimaisessa käytössä huomioon integroidun torjunnan yleiset periaatteet. Integroidun torjunnan yleisen periaatteen mukaan kasvinsuojelutoimien tulee olla taloudellisesti ja ympäristön kannalta kannatettavia.

Vähimmäisvaatimuksiin luetaan käyttäjää koskevat vaatimukset, joiden mukaan maatilalla kasvinsuojeluaineita saa levittää vain henkilö, joka on suorittanut kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevan kasvinsuojeluaineista annetun lain edellyttämän tutkinnon tai saanut oikeuden kyseisen tutkinnon järjestämiseen tai jolla ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen mukaisen koulutuksen voimassaoloaika ei ole umpeutunut. Tutkinto on voimassa viisi vuotta.

Lisäksi vähimmäisvaatimuksiin luetaan levityskalustoa koskevat vaatimukset joiden mukaan maatilalla kasvinsuojeluaineiden levitykseen käytettävä kasvinsuojeluruisku on testattava siten kuin testauksesta säädetään laissa kasvinsuojeluaineista (1563/2011). Ammattimaisessa käytössä olevat traktoriruiskut on testattava kertaalleen 26.11.2016 mennessä ja sen jälkeen joka viides vuosi. Jos levitysväline on aiemmin testattu ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen edellyttämällä tavalla, välinettä ei tarvitse testata uudestaan ennen kuin viisi vuotta on kulunut testauksesta.

Täydentävien ehtojen lakisääteisen hoitovaatimuksen nro 10 ja yllä kuvattujen kasvinsuojelun käytön vähimmäisvaatimusten perusteella viljelijän on perustasoon kuuluvina vaatimuksina merkittävä lohkokirjanpitoon kasvinsuojeluaineen nimi, käyttöaika, kohdeala, kohteena oleva viljelykasvi, käyttömäärät ja käytön syy.

Luettelo paikallisista kasvatuksen ulkopuolelle jäämässä olevista roduista ja geneettisen köyhtymisen uhkaamien kasvien geenivaroista

Asia on kuvattu erikseen kunkin geenivaroja koskevan toimen kohdalla.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista oletuksista ja muuttujista (mukaan lukien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut perustason vaatimukset, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä), joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille sekä transaktiokustannusten tasoa; tapauksen mukaan kyseisessä menetelmässä on otettava huomioon asetuksen (EU) N:o 1307/2013 nojalla myönnetty tuki, myös tuki ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisiin maatalouskäytäntöihin, jotta vältetään kaksinkertainen rahoitus; tarvittaessa menetelmä, jota on käytetty tämän asetuksen 9 artiklan mukaisten muiden yksiköiden muuntamiseksi.

Ympäristökorvauksessa voidaan korvata ympäristötoimien toteuttamisesta aiheutuvat välittömät nettokustannukset ja -tulonmenetykset sekä näistä laskettu enintään 20 %:n transaktiokustannus. Ympäristötoimien toteuttamiseen mahdollisesti tarvittavia kiinteitä kustannuksia ei ole sisällytetty laskelmiin. Ympäristökorvauksen korvaustasojen laskennassa on käytetty apuna keskimääräistä tilamallia, jonka koko on 40 ha. Tilakoko on koko Suomen vuoden 2012 keskimääräinen tilakoko, joka on saatu Luonnonvarakeskuksen virallisista tilastoista. Peruslohkoja tilalla on 17 kpl, lohkokoko on 2,29 ha ja kasvulohkojen lukumäärä on 21 kpl. Perus- ja kasvulohkojen lukumäärä on laskettu tukihakemustietojen perusteella samoin kuin keskimääräinen lohkokoko. Ympäristösitoumus oletetaan tehtäväksi viideksi vuodeksi, jonka jälkeen sitä on mahdollista jatkaa vuosi kerrallaan. Työn hintana on laskelmissa käytetty suorittavalle työlle 18,20 euroa/tunti ja johtotyölle 28,20 euroa/tunti. Työn hintana käytetyt tuntihinnat ovat Maaseudun työnantajaliitosta saatuja tilastoituja maataloustyöntekijöiden ja työnjohtajien tuntipalkkoja kolmen vuoden keskiarvona (vuodet 2010–2012). Ympäristökorvauksen korvaustasolaskelmien referenssitasona on perustason lainsäädännön maataloudelle asettamien ympäristöehtojen mukaan tapahtuva viljely. Ympäristökorvauksen edellyttämien toimien toteuttamiseen menevän työajan määrittämisessä on käytetty apuna ProAgria maaseutukeskusten liiton julkaisemia kasvi- ja eläinkohtaisia katetuottolaskelmia ja Työtehoseuran määrittämiä työnormilukuja. Laskelmien teon apuna on käytetty aihepiiristä tehtyjä tieteellisiä tutkimuksia, tilastotietoja ja asiantuntija-arvioita. Laskelmissa kustannukset ja tulonmenetykset jaetaan vuotta ja hehtaaria kohti korvaustason määrittämiseksi. Toimista mahdollisesti saatavat hyödyt on arvioitu rahamääräisesti ja vähennetty lopullisesta korvausmäärästä.

Toimenpidettä koskevat laskelmat on esitetty ohjelman liitteessä M10 a. Toimenpiteen suhdetta yleisesti harjoitettuihin maatalouskäytäntöihin, aiempien ohjelmakausien kokemuksiin, seurantatutkimuksen havaintoihin sekä toimenpiteen ylläpitävä tai edistävä luonne on esitetty toimikohtaisesti liitteessä M10 b.

Ravinteiden tasapainoinen käyttö -toimi koskee tilan kaikkia peltoaloja. Seuraavassa on kuvattu toimen korvauskelpoiset kustannukset ja laskentametodologia. Kustannuksia aiheutuu viljelyn ympäristönsuojelun suunnittelusta ja seurannasta sekä suojakaistoista.

Viljelysuunnitteluun ja viljelysuunnitelman laatimiseen ympäristönäkökohdista kuluu viljelijän työaikaa vuosittain yhteensä 12,8 tuntia. Kokonaiskustannus tilan viljelysuunnittelusta on 11,7 euroa/ha vuodessa.

Viljavuustutkimuksen tekoon kuluvaan aikaan on laskettu näytteenottoon sekä näytteiden kuivaukseen ja postitukseen menevä työaika sekä tulosten tulkintaan kuluva työaika (yhteensä 8 tuntia).
Viljavuustutkimukseen tulee keskimääräisellä tilalla 19,2 näytettä, joiden kappalehinta on 18,03 euroa (sisältää maa-analyysin lisäksi myös mm. postituskulut, näyterasiat ja näytteen hävittämiskulut).
Viljavuustutkimuksesta aiheutuva kokonaiskustannus on 2,4 euroa/ha vuodessa.

Vuoden aikana tehtävistä viljelytoimista tehdään muistiinpanot lohkokohtaisesti. Tästä aiheutuvat työkustannukset (2 tuntia/lohko) on sisällytetty laskelmaan. Lohkokohtaisista muistiinpanoista aiheutuva kustannus on 30,0 euroa/ha vuodessa.

Kerran sitoumuskauden aikana suoritettavan koulutuspäivän hinta matkakustannuksineen on 130 euroa. Lisäksi viljelijän työaikaa kuluu koulutukseen 8 tuntia. Näistä aiheutuu vuotta kohti yhteensä 1,8 euron hehtaarikohtaiset kustannukset.

Peltomaan laatutestiin liittyvään maan biologisten ja fysikaalisten ominaisuuksien kokonaisvaltaiseen arvioon kuluu viljelijän työaikaa sitoumuskauden aikana yhteensä 8,5 tuntia, josta aiheutuu vuotta kohti 1,2 euron hehtaarikohtaiset kustannukset.

Suojakaistat: Suojakaistojen perustaminen ja hoito aiheuttavat 338 euron/ha kustannuksen, kun ne niitetään joka vuosi. Suojakaistoja ympäristökorvaustiloilla on keskimäärin 416 metriä/tila, eli kolmen metrin leveydellä laskien 0,12 hehtaaria/tila. Suojakaista-alalta menetettävää katetuottoa ei ole otettu laskelmassa huomioon viherryttämistuen kaksinkertaisen maksun välttämiseksi. Suojakaistoista aiheutuva kustannus on 42 euroa tilaa kohti eli 1,1 euroa/ha.

Transaktiokustannuksia syntyy korvausehtoihin perehtymisestä ja niiden soveltamisesta tilan olosuhteisiin, korvausehtojen aiheuttamien kustannusten ja tulonmenetysten laskemisesta ja informaation etsimisestä. Ympäristökorvaus on muuttunut edelliseen ohjelmakauteen verrattuna mm. lohkokohtaisuuden ja lannoitussäädösten suhteen niin paljon, että transaktioprosentin täysimääräinen käyttö on perusteltua. Transaktiokustannuksineen ravinteiden tasapainoinen käyttö -toimen laskelman mukainen korvaus voi olla yhteensä enintään 57 euroa/ha.

Ravinteiden tasapainoinen käyttö puutarhakasvit (yksivuotiset ja monivuotiset): Kustannuksia aiheutuu viljelyn ympäristönsuojelun suunnittelusta ja seurannasta sekä suojakaistoista. Puutarhakasvien ravinteiden tasapainoisen käytön laskelmissa osa toimenpiteistä kohdistuu koko tilan pinta-alaan ja osa vain puutarhakasvien viljelyssä olevaan alaan. Puutarhakasveille laskettu korvaus maksetaan vain puutarhakasvien viljelyssä olevalle alalle. Tilan muulle korvauskelpoiselle peltopinta-alalle maksetaan ravinteiden tasapainoinen käyttö -toimesta korvausta peltokasveja koskevan laskelman mukaan.

Viljelysuunnitteluun ja viljelysuunnitelman laatimiseen ympäristönäkökohdista kuluu viljelijän työaikaa vuosittain 3 tuntia kasvulohkoa kohti.

Puutarhakasveilla ravinteiden tasapainoinen käyttö -toimessa vaaditaan viljavuustutkimus tehtäväksi kerran viidessä vuodessa. Viljavuustutkimuksen puutarhapaketti on kalliimpi kuin peltokasvien perustutkimus. Viljelymuistiinpanojen tekemiseen kuluu myös enemmän aikaa suhteellisen pienestä kasvulohkokoosta johtuen.

Peltomaan laatutestiin liittyvään maan biologisten ja fysikaalisten ominaisuuksien kokonaisvaltaiseen arvioon kuluu viljelijän työaikaa sitoumuskauden aikana puutarha-alan osalta yhteensä 3 tuntia.

Kerran sitoumuskauden aikana suoritettavan koulutuspäivän hinta matkakustannuksineen on 130 euroa. Lisäksi viljelijän työaikaa kuluu koulutukseen 8 tuntia.

Puutarhakasvien suojakaistat: Puutarhakasveilla suojakaistojen perustamisen ja hoidon kustannukset on laskettu samalla tavalla kuin peltokasvien viljelyssä. Viherryttämistuen kaksinkertaisen maksun välttämiseksi laskelmassa on otettu huomioon vain suojakaistan perustamis- ja hoitokustannuksia, ei

suojakaista-alalta menetettyä tuottoa.

Transaktiokustannuksia tulee samoista asioista kuin peltokasveillakin. Ympäristökorvaus on muuttunut puutarhatilojen osalta edelliseen ohjelmakauteen verrattuna mm. lohkokohtaisuuden ja lannoitussäädösten suhteen niin paljon, että transaktioprosentin täysimääräinen käyttö on perusteltua. Ravinteiden tasapainoinen käyttö -toimesta maksettava laskelman mukainen korvaus puutarhakasveilla transaktiokustannuksineen voi olla enintään 297 euroa/ha.

8.2.6.6. Muut tärkeät huomiot, jotka ovat toimenpiteen ymmärtämisen ja täytäntöönpanon kannalta olennaisia

Ympäristösitoumuksen ja -sopimusten toimien alan vaihtelu sitoumus/sopimuskauden aikana

Ympäristösitoumuksen tehnyt tuensaaja sitoutuu toteuttamaan tilakohtaista ravinteiden tasapainoisen käytön toimea koko tilansa kaikilla peltomaan ja pysyvien kasvien lohkoilla. Ravinteiden tasapainoisen käytön toimen mukaista korvausta maksetaan kuitenkin vain sellaiselle korvauskelpoiselle sitoumusalalle, jossa tehdään täydentävien ehtojen mukaisesti korjuu- ja markkinakelpoisen sadon tuottamiseen tähtäävää viljelyä. Ravinteiden tasapainoisen käytön toimen ala voi siten vaihdella tilalla vuosittain viljelykierron mukaan. Kesantoalalle ja sellaisille lohkokohtaisten toimien pinta-alalle, jossa ei pyritä markkinakelpoisen sadon tuottamiseen alalle (esim. ympäristönhoitonurmiin luettavat suojavyöhykkeet), ei makseta korvausta ravinteiden tasapainoisen käytön toimesta.

Ympäristösitoumukseen valittavat lohkokohtaiset toimenpiteet (toimet) eivät myöskään ole kiinteillä lohkoilla. Ympäristösitoumuksen sitoumusala muodostaa sen alan, jonka sisällä lohkokohtaiset toimet voivat vuosittain vaihdella. Lisäksi usealla toimella on omia rajauksia toimeen soveltuvan alan ominaisuuksien perusteella. Toisin sanoen tuensaajan valitsemat lohkokohtaiset toimet on toteutettava sitoumusalaan kuuluvalla (toimen erityiset ehdot täyttävällä) lohkolla, jotta korvaus voidaan maksaa. Lohkokohtaisen toimen sijainti ja pinta-ala voi vuosittain vaihdella ohjelma-asiakirjassa määritellyissä rajoissa. Vaihtelu mahdollistaa agronomisen vaihtelun ja sääolosuhteiltaan erilaisten vuosien huomioon ottamisen. Vaihtelurajoja on selkeytetty ohjelmatekstiin. Lohkokohtaisessa toimessa esimerkiksi ympäristönhoitonurmet on rajattu muista lohkokohtaisista toimista poiketen myös siten, että kasvuston perustamisvuoden jälkeen edellytetään samaa toimen toteutusmäärää kyseisellä alalla.

Lohkokohtaisuus tarkoittaa sitä, että kunakin vuonna lohkokohtaisista toimista maksetaan vain siitä pinta-alasta, jolla toimea sinä vuonna toteutetaan. Siten tuensaajalla on koko sitoumuskauden ajan kannustin ylläpitää ja lisätä ympäristötoimiensa alaa. Tämä on lähestymistapa, jossa ympäristösitoumus palvelee tilan ympäristöllisiä tarpeita kokonaisvaltaisesti sääolosuhteiltaan erilaisina vuosina, erilaisissa viljelykierron tilanteissa ja tuotantosuunnaltaan erityyppisillä tiloilla. Lohkokohtaisten toimien tarkoituksenmukaisen käytön apuna on viljelijällä käytössä ohjelman neuvontatoimenpide. Tällaisella menettelyllä olemme voineet yksinkertaistaa järjestelmää viljelijän kannalta, kun erillisten muutospäätösten tarve vähenee.

Pinta-alaan perustuvien ympäristösopimusten ala ei voi vaihdella sopimuskauden aikana vuosien välillä. Ympäristösopimukset tehdään koskemaan kiinteitä lohkoja viiden sopimusvuoden ajaksi. Ympäristösopimukset kohdistuvat pääasiassa pellon ulkopuoliselle alalle, vain kurki-, hanhi- ja joutsenpellot -toimi toteutetaan peltomaalla. Ympäristösopimuksiksi luettavien toimien vaikuttavuus vaatii toimenpidealan pysymistä pitemmän aikaa juuri siinä paikassa, jonka soveltuvuus on arvioitu ja sijainti

määritelty sopimuskäsittelyn yhteydessä.

Ympäristösopimusta voidaan muuttaa sopimuskauden aikana mahdollisimman tarkoituksenmukaisiksi toimen tavoitteisiin nähden ELY-keskuksen hyväksynnällä, jos se vahvistaa toimen tavoitteita. Muuttaminen voidaan tehdä ympäristökorvausjärjestelmään käytettävissä olevien varojen puitteissa.

Siirtyminen ohjelmakaudelle 2014-2020:

Ympäristökorvausten mukaisia sitoumuksia ja sopimuksia tehdään ohjelman hyväksymisestä alkaen. Muutoslausekkeen mukaisesti ohjelmakauden 2007–2013 sitoumuksia ja sopimuksia muutetaan lainsäädäntöpohjan muuttuessa ohjelmakauden 2014–2020 ympäristökorvausten mukaisiksi vuodesta 2015 alkaen. Ohjelmakaudella 2007–2013 tehtyjä ympäristötuen sitoumuksia ja sopimuksia jatkettiin vuodeksi 2014. Ohjelmakaudella 2014–2020 rahoitetaan jatkettujen sitoumusten ja sopimusten lisäksi myös aiemmilta ohjelmakausilta peräisin olevat sopimukset, joihin ei kohdistu muutoslauseketta tai joiden osalta ei ole tarjolla vastaavaa toimenpidettä ohjelmakaudella 2014–2020. Vuonna 2015 arvioitu rahoitustarve on noin 5 miljoonaa euroa ja tarve vähenee vuosittain. Tuensaajalle mahdollistetaan aiempien ohjelmakausien sopimusten muuttaminen ohjelmakauden 2014–2020 mukaisiksi sopimuksiksi soveltuvin osin. Katso myös luku 19.

8.2.7. M11 – Luonnonmukainen maatalous (29 artikla)

8.2.7.1. Oikeusperusta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 artikla 29 ja liite II.

Komission asetuksen (EU) N:o 807 artiklat 9, 14, 15 ja 16 .

Komission asetuksen (EU) N:o 808 artiklat 9, 10, 11 ja liite I.

8.2.7.2. Yleinen kuvaus toimenpiteestä, mukaan lukien sen toimenpidelogiikka ja miten sillä edistetään kohdealoja ja monialaisia tavoitteita

Näitä toimia tuetaan elpymisvälineen lisävaroista. Elpymisvälineen lisävarat edistävät toimenpiteen alkuperäisten pinta-alatavoitteiden saavuttamista.

Tuotantomuoto edistää turvallisten orgaanisten lannoitusaineiden kierrätystä ja lisää kasvi- ja eläinlajien monimuotoisuutta sekä eläinten lajinmukaisempaa hoitoa. Ravinteiden tarkemman talteenoton ja hyödyntämisen sekä synteettisten kemiallisten lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttökiellon vuoksi luonnonmukaisen tuotannon harjoittamisesta aiheutuva vesistö- ja ilmastokuormitus on lähtökohtaisesti tavanomaista maataloustuotantoa vähäisempää ja luonnon monimuotoisuus on runsaampaa. Luonnonmukaisessa kotieläintuotannossa eläimillä on tietyiltä osilta väljemmät ja lajityypillisemmät olot kuin tavanomaisesti kasvatettavilla eläimillä. Eläimille mahdollistetaan lajinmukainen käyttäytyminen ja niille tarjotaan myös mahdollisimman hyvät olosuhteet vuorovaikutukseen saman lajin yksilöiden kanssa. Toimenpiteessä tuetaan sekä luonnonmukaiseen tuotantoon siirtymistä että luonnonmukaista tuotantoa, jotta luonnonmukaisen tuotanto lisääntyisi luomutuotteiden kysyntää vastaavasti.

Tavoitteena on, että luonnonmukaisen tuotannon ala olisi 20 % maatalousmaan alasta vuonna 2020. Luomutuotannon kasvu lisää myös luomutuotteiden valikoimaa, vastaa kasvavaan kysyntään vähittäiskaupassa ja ammattikeittiöissä ja turvaa luomuelintarvikkeiden raaka-aineen saantia.

Luonnonmukaisen tuotannon tuki kohdennetaan tuotantosuunnan mukaan (kasvinviljelytila ja kotieläintila). Lisäksi eriytetään tukitaso avomaan vihanneksilla paremmin vastaamaan niitä kustannuksia, joita luonnonmukaisen tuotantotavan noudattaminen puutarhakasveilla aiheuttaa.

Luonnonmukainen tuotanto vaikuttaa kohdealueisiin

- 4A: Biologisen monimuotoisuuden, mukaan luettuna Natura 2000 -alueet ja alueet, on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita, ja luontoarvokkaan maataloustuotannon sekä Euroopan maisemien tilan ennallistaminen säilyttäminen ja parantaminen;
- 4B: Vesien käytön hallinnan edistäminen, mukaan lukien lannoitteiden ja torjunta-aineiden käytön hallinta;
- 4C: Maaperän eroosion torjuminen ja maaperän hoidon parantaminen.

Luonnonmukainen tuotanto tukee kohdealueita

- 3A: Alkutuottajien kilpailukyvyn parantaminen kytkemällä heidät paremmin maatalouselintarvikeketjuun maataloustuotteiden arvoa lisäävien laatujärjestelmien, paikallisten markkinoiden edistämistä sekä menekinedistämistä koskevien toimien, lyhyiden jakeluketjujen, tuottajaryhmien ja -organisaatioiden sekä toimialaorganisaatioiden avulla;
- 3B: Maatilojen riskien ehkäisemisen ja hallinnan tukeminen;
- 5D: Maatalouden kasvihuonekaasu- ja ammoniakkipäästöjen vähentäminen;
- 5E: Hiilen sitomisen ja talteenoton edistäminen maa- ja metsätaloudessa.

Luonnonmukainen tuotanto on ekologisesti kestävä tuotantotapa, joka edistää laaja-alaisesti maaseutuohjelman ympäristö- ja ilmastotavoitteita.

8.2.7.3. Laajuus, tuen taso, tuensaajat sekä tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä eriteltynä tarvittaessa alatoimenpiteittäin ja/tai toimintatyypeittäin. Kunkin toimintatyypin osalta tukikelpoiset kustannukset, tukikelpoisuusedellytykset, sovellettavat määrät ja tukiprosentit sekä valintaperusteiden vahvistamisen periaatteet

8.2.7.3.1. 01 Luonnonmukainen tuotanto

Alatoimenpide:

- 11.2 – tuki luonnonmukaisen maatalouden käytäntöjen ja menetelmien ylläpitämiseen

8.2.7.3.1.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimella tuetaan luonnonmukaiseen tuotantoon siirtyviä ja sitä jo harjoittavia aktiiviviljelijöitä. Viljelijän on noudatettava neuvoston asetuksessa (EY) N:o 834/2007 määriteltyjä luonnonmukaisesta kasvintuotannosta annettuja tuotantoehtoja ja luonnonmukaista tuotantoa koskevan sitoumuksen tukikelpoisuusehtoja. Sitoumus voidaan tehdä peltoalasta, joka on luvussa 8.1 kuvatulla tavalla korvauskelpoinen. Sitoumukseen sisältyviä lohkoja voidaan vaihtaa viljelijöiden kesken, jos molemmilla tiloilla on luomusitoumus. Maatilalla, josta on tehty sitoumus luonnonmukaisesta tuotannosta, kaikki sitoumuksen kohteena olevat peltolohkot on siirrettävä luonnonmukaiseen tuotantoon. Luomusitoumuksen ulkopuolelle voidaan jättää pellot, joilla myyntikasvien tuotttaminen on vaikeaa tai jotka poistetaan maatalouskäytöstä sitoumuksen aikana. Sitoumus voidaan tehdä myös vain avomaavihannesviljelyssä olevasta peltoalasta. Tilalla tapahtuva ruokohelven viljely energiantuotantoa varten jätetään kuitenkin luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksen ulkopuolelle. Sitoumus on viisivuotinen.

Tilalla on viljeltävä myyntikasveja sitoumuskauden aikana keskimäärin vähintään 30 %:lla sitoumusalasta. Koko sitoumusala voi olla nurmena vain maatilalla, jonka sato käytetään pääosin oman karjan rehuksi tai sitoumuksen tehneen maatilan kanssa säännöllistä yhteistyötä tekevien luonnonmukaisesta kotieläintuotannosta sitoumuksen tehneiden tilojen karjan rehuksi. Viisivuotisen sitoumuskauden jälkeen sitoumus voidaan uusia tilalla, jolla on kotieläimiä ja jonka koko peltoala on nurmella vain sillä edellytyksellä, että tilan omat kotieläimet siirretään luonnonmukaiseen kotieläintuotantoon. Vaihtoehtoisesti tilalla on viljeltävä myyntikasveja edellä kerrotulla tavalla. Myyntikasvit määritellään kansallisissa säädöksissä. Maatilalla, jolla on luomusitoumuksessa sitouduttu siirtämään pellot luonnonmukaiseen tuotantoon, on neljäntenä ja viidentenä sitoumusvuotena oltava viljelyksessä myyntikasveja yhteensä keskimäärin vähintään 30 prosenttia sitoumusalasta.

8.2.7.3.1.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Korvausta maksetaan €/ha/ vuosi luvussa 8.1 kuvatulla tavalla korvauskelpoiselle alalle viisivuotisen sitoumuksen voimassaolon ajan. Sitoumuskauden päätyttyä sitoumusta voidaan jatkaa vuosi kerrallaan.

Korvausta ei makseta lohkoille, joilla ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen erityistukisopimusten tai ohjelmakauden 2014–2020 ympäristösitoumuksen tai ympäristösopimusten ehtojen takia ei voi noudattaa luomutuotannon edellytyksenä olevaa viljelykiertoa.

8.2.7.3.1.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Viljelijän on noudatettava horisontaaliasetuksessa (EY) N:o 1306/2013 mainittuja täydentäviä ehtoja, suorien tukien asetuksessa (EY) N:o 1307/2013 säädettyä maataloustoimintaa, maaseutuasetuksessa (EY) N:o 1305/2013 mainittuja lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevia vähimmäisvaatimuksia sekä neuvoston luomuasetusta (EY) N:o 834/2007. 1.1.2015 lähtien on tulossa noudatettavaksi laki luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta. Siihen asti on noudatettava lakia Euroopan yhteisön yhteisestä maatalouspolitiikasta 1100/1994 ja MMM:n asetusta luonnonmukaisesta tuotannosta, luonnonmukaistentuotteiden merkinnöistä ja valvonnasta (846/2008). Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY)N:o 882/2004 säädetään rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta.

Toimea koskevat kansalliset säädökset: Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), Valtioneuvoston asetus luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta (237/2015) ja Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta (235/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetukst määrittelevät ohjelmassa kuvatun mukaisesti toimen yleisen toimeenpanon, korvauskelpoisen alan, perustason ja vähimmäisvaatimukset sekä korvaustason ja maksamismenettelyt. Asetus määrittelee myös koulutuksen suorittamisen, ilmoittautumisen luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään ja lohkojen siirtämisen luonnonmukaiseen tuotantoon.

Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015) ja Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta (7/2015). Täydentäviä ehtoja koskevien asetusten sisällön osalta katso luku 8.1.

8.2.7.3.1.4. Tuensaajat

Tuensaaja on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti, joka noudattaa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 834/2007 määriteltyjä luonnonmukaisesta kasvintuotannosta annettuja tuotantoehtoja.

8.2.7.3.1.5. Tukikelpoiset kustannukset

Kustannustasot on laskettu vakiintuneen luomutuotannon tilanteessa. Luonnonmukaisessa viljelyssä kustannuksia aiheutuu luonnonmukaisen tuotannon tarkkailusta, siementen korkeammasta hinnasta ja tarkemmasta kirjanpidosta (sato- ja varastokirjanpito). Luonnonmukaisen tuotannon ja tavanomaisen tuotannon kustannuseroina on otettu huomioon tavanomaisen tuotannon suuremmat lannoite- ja kasvinsuojeluainekustannukset sekä pakollinen koulutus uusille luomuviljelijöille. Laskennassa on otettu huomioon luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden korkeampi hinta ja alhaisempi satotaso. Transaktiokustannuksia syntyy mm. kokonaan uudenlaisen tuotantotavan omaksumisesta, viljelykiertoihin perehtymisestä sekä neuvojen etsimisestä.

Luonnonmukaisessa puutarhatuotannossa tuotto- ja kustannuseroja aiheutuu samoista toimenpiteistä kuin muussakin kasvinviljelyssä. Puutarhaviljelyn tuotto- ja kustannustaso on huomattavasti korkeampi kuin normaalissa peltoviljelyssä. Koska markkinoilta saatava hinta ei keskimäärin riitä kattamaan kohonneita kustannuksia luomutuotannossa, on luomupuutarhaviljelylle perusteltua maksaa luomukorvausta.

8.2.7.3.1.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tuensaaja (katso myös kohta ”Tuensaajat”): Luonnonmukaista tuotantoa koskevan sitoumuksen voi antaa viljelijä,

- joka on ilmoittautunut luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään;
- joka on suorittanut vaadittavan luonnonmukaisen viljelyn koulutuksen ja
- jonka tilalla on luomuviljelyssä koko sitoumuskauden ajan katkeamattomasti vähintään 5 ha peltoa tai, jos kyseessä on puutarhakasvien viljely, vähintään 1 ha puutarhakasvien viljelyssä olevaa peltoa.

Korvauksen maksaminen edellyttää lisäksi, että tilalle on tehty ensimmäinen tuotantoa koskeva tarkastus hyväksytysti.

Tuensaaja, joka on tehnyt sitoumuksen luonnonmukaisesta tuotannosta, voi tehdä samoista peltolohkoista ympäristökorvausten mukaisen ympäristösitoumuksen (koodi 10.1).

Kaksinkertaisen maksamisen estämiseksi luonnonmukaiseen tuotantoon sitoutunut ei kuitenkaan voi valita ympäristösitoumuksesta seuraavaa lohkokohtaista toimea: puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu. Lisäksi luonnonmukaiseen tuotantoon sitoutuneelle ei voi maksaa peltoluonnon monimuotoisuus -toimen viherlannoitusnurmesta eikä lietelannan sijoittaminen peltoon tai ravinteiden ja orgaanisen aineksen kierrätyksen toimista sellaisten lietteiden, lantojen tai lannoitevalmisteiden levittämisestä, jotka ovat luonnonmukaisessa tuotannossa kiellettyjä.

Korvauskelpoinen ala on maatalousmaata (katso myös kohta ”Tukityyppi”).

8.2.7.3.1.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Toimessa ei käytetä valintakriteereitä.

8.2.7.3.1.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Tavoiteala 355 000 ha.

Luonnonmukaisen tuotannon korvausta maksetaan 160 €/ha/v, avomaan vihannestuotannossa 600 €/ha/v.

8.2.7.3.1.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.7.3.1.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Toimenpiteen riskinä nähdään todennettavuus. Korvauksen ehtona on asioita (rinnakkaisviljely, täydentävien ehtojen kautta tuleva lohkokirjanpito), jotka voidaan varmentaa vain tuotantoehtojen mukaisesta kirjanpidosta tai muista viljelijän omista muistiinpanoista. Tuotantotarkastusten vaikutukset maksettavaan luomukorvaukseen täytyy huomioida ennen korvauksen loppuosan maksua. Tuotantoehtopuutteista aiheutuvat seuraamukset luomukorvaukseen ovat hankalia määrittää.

Tila voi tehdä luomusitoumuksen koskien vain avomaavihannesviljelyä, jolloin sitoumuslohkoilla voidaan viljellä avomaavihanneksia ja muita kasveja. On mahdollista, että tilalla on samaan aikaan viljelyssä samaa kasvia sekä luonnonmukaisena että tavanomaisena.

Viljelykiertosuunnitelmaa ei toimiteta ELY-keskuksiin hakemuksen yhteydessä, joten vaarana on, että viljelijät unohtavat myyntikasvivaatimuksen olemassaolon.

8.2.7.3.1.9.2. Lieventävät toimet

Luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmän toimeenpanevan viranomaisen kanssa pyritään mahdollisimman yhdenmukaiseen ohjeistukseen ja toimintatapaan tuki- ja tuotantoehtojen valvonnassa sekä seuraamusten määrittämisessä. Luomukorvaus pidetään tuen loppuerän osalta maksukiellossa siihen saakka, kunnes tieto tuotantotarkastuksen tuloksesta on tallennettu/siirtynyt järjestelmään ja tarvittaessa valvottu. Ennakko maksetaan normaalisti. Myyntikasvivaatimuksesta voidaan rakentaa sähköiseen tukihakuun muistutus viljelijälle. Sitoumusta haettaessa tarkistetaan hallinnollisesti, että viljelijä on suorittanut vaadittavan koulutuksen ja ilmoittautunut luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään. Ennen korvauksen maksamista tarkistetaan, että ensimmäinen tarkastuskäynti on tehty hyväksytysti. Ristiintarkastuksella tarkastetaan vuosittain, onko kaikille tiloille tehty tuotantotarkastus, täyttyykö sitoumuksen vähimmäisala ja vähimmäiseläinmäärä sekä täyttyykö 30 % myyntikasvivaatimus. Paikalla tehtävissä tarkastuksissa mitataan sitoumuslohkojen pinta-alat sekä tarkastetaan kasvit ja viljelytapa.

8.2.7.3.1.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Valmistelussa toimenpiteen todennettavuudessa ja valvottavuudessa tunnistettiin riskejä, joihin puuttumalla riskit on saatu matalalle tasolle. Luonnonmukaisessa tuotannossa erityispiirteenä on alan kuuluminen kahden eri viranomaisen valvonnan piiriin. Luonnonmukaisen tuotannon valvontatulosten huomiointiin myös korvausta koskevassa valvonnassa luodaan menettelyt, joilla saadaan vähennettyä tästä erityisluonteesta johtuvia riskejä. Toimenpide on riskeistä huolimatta riittävän hyvin todennettavissa.

8.2.7.3.1.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asiaan liittyvien perusosatekijöiden yksilöiminen ja määrittely; tähän on sisällyttävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat pakolliset toimenpidevaatimukset, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset ja muut kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut asiaa koskevat pakolliset hoitovaatimukset.

Toimesta korvattavat toimenpiteet ylittävät maaseutuasetuksen 1305/2013 art 29 (2) mukaiset vaatimukset. Asiaa on tarkasteltu taulukossa M11.1, jossa on kuvattu toimen suhdetta luonnonmukaisen maatalouden perustasoa muodostaviin ehtokokonaisuuksiin sekä muihin tukijärjestelmiin ja vesienhoidon suunnitteluun. Taulukossa esitetyn tarkastelun perusteella toimen perustasoa ovat seuraavien säädösten mukaiset vaatimukset:

Lakisääteinen hoitovaatimus nro 1: Toimen perustason vaatimuksena on noudatettava eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen 10§ 1-3, 7 ja 8 momenttia (lannoitteiden käyttöehdot) sekä 11-13 §:ää (=typpilannoitteiden käyttömäärät, lannan ravinnepitoisuuden määritys, toiminnanharjoittajan kirjanpitovelvollisuus).

Lakisääteinen hoitovaatimus 10: Toimenpiteen perustasona on noudatettava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen EY 1107/2009 55 artiklan ensimmäisen ja toisen virkkeen mukaisia vaatimuksia kasvinsuojeluaineiden käytöstä (=Suomessa hyväksyttävien kasvinsuojeluaineiden käyttö, myyntipäällysteiden mukaisten käyttöehtojen noudattaminen, kasvinsuojelun kirjanpitovaatimukset: kasvinsuojeluaineen nimi, käyttöaika, kohdeala, kohteena oleva viljelykasvi ja käyttömäärät).

Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Toimen perustason vaatimuksena on noudatettava täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (4/2015) 12 §:n 1, 2 ja 4 momenttia (=paikkakunnan olosuhteet huomioon ottava viljelytapa, taimitiheydet ja viljellyn maatalousmaan hoito).

Lannoitteiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset: Toimen perustason vaatimuksena on noudatettava lannoitevalmistelain (539/2006) nojalla annettuja säännöksiä fosforin käytöstä (=fosforin käyttö).

Kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset: Toimen perustason vaatimuksena on noudatettava kasvinsuojeluaineista annetun lain 1563/2011 6§:ssä tarkoitettuja integroidun torjunnan yleisiä periaatteita (=torjunta harkitaan tarpeen mukaan). Maatilalla saa kasvinsuojeluaineita levittää vain kasvinsuojeluaineista annetun lain 1563/2011 10 § mukaisen tutkinnon suorittanut henkilö tai henkilö, joka on saanut oikeuden kyseisen tutkinnon järjestämiseen tai jolla on voimassa luonnonhaittakorvauksista ja maatalouden ympäristötuista vuosina 2007-2013 annetun valtioneuvoston asetuksen 366/2007 28§:n 4 momentissa tarkoitettu koulutus (=käyttäjää koskevat koulutusvaatimukset). Maatilalla kasvinsuojeluaineiden levitykseen käytettävä ruisku on testattava kasvinsuojeluaineista annetun lain 1563/2011 4 luvussa säädetyllä tavalla (=levitysvälineen testausvaatimus).

Maatalousmaan säilyttäminen: Perustason vaatimuksena on noudatettava perustuesta, viherryttämistuesta ja nuorenviljelijän tuesta annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:n mukaista maatalousmaan säilyttämistä.

Perustason vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b

alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita, joiden laiminlyönnistä aiheutuva seuraamus määrätään laiminlyönnin vakavuuden, laajuuden, keston ja toistuvuuden perusteella.

Toimikohtainen perustason kuvaus toimenpiteessä 11, Luonnonmukainen tuotanto

Toimi: Luonnonmukainen tuotanto

Perustaso asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 29 kohdan 2 mukaan.	Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 29 kohdan 2 mukaiset perustason vaatimukset tarkemmin eriteltynä.	Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 29 kohdan 2 mukainen perustaso Suomessa toimelle Luonnonmukainen tuotanto.	Luonnonmukainen tuotanto. Toimen sisältö: Viljelijän on noudatettava neuvoston asetuksessa (EY) N:o 834/2007 määriteltyjä luonnonmukaisesta kasvintuotannosta annettuja tuotantoehtoja.
(EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat toimenpidevaatimukset	Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimus nro 1.	Nitraattiasetus määrittelee karjanlannan ja typpilannoitteiden enimmäismäärän. Lannan typpianalyysi on tehtävä viiden vuoden välein. Viljelijän on pidettävä kirjaa peltojen lannoitukseen käytetyistä typpilannoitemääristä ja satotasoista. Lannoitus on kielletty viisi metriä lähempänä vesistöä. Seuraavan viiden metrin vyöhykkeellä veistöstä lannan levitys on kielletty, ellei peltoa muokata vuorokauden kuluessa levityksestä. Peltolohkon osilla, joiden kaltevuus on vähintään 15 prosenttia, lietelannan, virtsan ja nestemäisten orgaanisten lannoitevalmisteiden levittäminen muulla tavoin kuin sijoittamalla on aina kielletty. Kalteville peltolohkon osille levitettävät muut lannat ja orgaaniset lannoitevalmisteet on muokattava maahan kahdentoista tunnin sisällä levityksestä.	Toimessa ei ole lannoitusmääriin tai levitykseen liittyviä tarkempia ehtoja.
	Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimus 10	Kasvinsuojeluaineiden käytössä on noudatettava valmistekohtaisen myyntipäällyksen merkintöjä ja varastoitava kasvinsuojeluaineet oikein	Luonnonmukaisessa tuotannossa kasvinsuojelu perustuu ennaltaehkäiseviin menetelmiin. Rikkakasveja torjutaan mekaanisesti tai liekittämällä. Kasvitauteja ja tuhohyönteisiä voidaan torjua kemiallisesti tietyissä tilanteissa.
	Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimukset nro 2 ja 3	Suojellulla maatalousmaalla ei saa heikentää tiettyjen lajien elinympäristöjä ja suojelupäätösten sisältämät velvoitteet on täytettävä. Osalle Natura 2000 -alueista ja muista suojelualueista on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma. Tällaiset suunnitelmat eivät kuitenkaan sisällä lakisääteistä vaatimusta, joka velvoittaisi maanomistajaa aktiiviseen hoitotyöhön ilman korvausta.	Toimessa ei ole tähän perustasovaatimukseen liittyviä tarkempia ehtoja. Toimen ehdot eivät ole ristiriidassa luonto- ja lintudirektiivin suojelutavoitteiden kanssa.

Taulukko M11.1 Perustaso Luonnonmukainen tuotanto_Sivu_1

Lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset	**Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015). Vaatimuksia on tarkennettu aiemmasta ohjelmakaudesta vastaamaan horisontaallasetuksen 1306/2013 vaatimuksia.**	Vesistöjen varsilla olevalla maatalousmaalla on noudatettava horisontaaliasetuksen liitteessä II tarkoitettuina suojakaistoina maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1250/2015) (nitraattiasetus) mukaisia typpilannoitus- ja lannanlevityskieltorajoja. Vesistöjen ja valtaojien varsilla olevalle maatalousmaalle on pääsääntöisesti jätettävä vähintään 1 metrin levyinen, muokkaamaton piennar, jolle ei levitetä lannoitteita eikä kasvinsuojeluaineita. Viljeltyä peltoa ja pysyvien kasvien alaa on viljeltävä hyvän maatalouskäytännön mukaisesti paikkakunnan olosuhteet huomioon ottaen. Hyvän maatalouskäytännön edellytyksenä on, että viljelty pelto ja pysyvien kasvien ala muokataan, lannoitetaan ja kylvetään tai istutetaan tarkoituksenmukaisella tavalla niin, että on mahdollista saada aikaan tasainen itäminen ja kasvusto. Viljeltävien kasvilajien ja -lajikkeiden on oltava alueelle soveltuvia. Kylvö tai istutus on tehtävä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta tiettyjä puutarhakasveja lukuunottamatta. Pysyviä nurmia ja pysyviä laitumia voidaan lannoittaa ja laiduntaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarvittaessa niiden kasvuston voi uusia muokkaamalla ja kylvämällä heinä- ja nurmirehukasvien siemenillä. Jos pysyvää laidunta käytetään laidunnukseen, siitä ei saa aiheutua maaperän eroosiota ja maanpinnan on säilyttävä kasvipeitteisenä. Pysyvien nurmien ja pysyvien laitumien niiton ajankohdassa ja toteuttamisessa on otettava huomioon luonnonvaraisten lintujen ja nisäkkäiden suojelu. Viljelijä voi hyödyntää niittojätteen. Niittojäte voidaan myös jättää korjaamatta pois pysyvältä laitumelta. Viljellyn maatalousmaan kasvinsuojelusta on huolehdittava joko kasvinvuorotuksen avulla, mekaanisesti, biologisesti tai kemiallisesti. Viljelijän on toimittava niin, että korjuu- ja markkinakelpoisen sadon tuottaminen on mahdollista. Jos maatalousmaalta ei korjata satoa, maatalousmaan tuottamasta kasvustosta on tarvittaessa huolehdittava niin, että maatalousmaalle on myös seuraavana vuonna mahdollista perustaa kasvusto tai tuottaa korjuu- ja markkinakelpoinen sato. Hukkakauran ja jättiputken leviäminen on estettävä. Hoidetut viljelemättömät pellot on pääsääntöisesti pidettävä kasvipeitteisinä tai sängen peittäminä kasvukaudella syyskuun alkuun asti ja niiden kasvusto on uusittava tarvittaessa. Pohjavesialueilla hoidettujen viljelemättömien peltolohkojen on oltava kasvipeitteisiä kasvukaudella syyskuun alkuun asti. Hoidetulla viljelemättömällä pellolla on estettävä rikkakasvien leviäminen. Maatilalla on noudatettava maataloustoiminnassa ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:ssä sekä vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen (1022/2006) 4 a §:ssä säädettyä päästökieltoa pohjaveteen. Kasteluveden käytössä on noudatettava vesilain (587/2011) 4 luvussa säädettyä lupamenettelyä. Kasvuston sängen poltto on sallittu ainoastaan, jos se on välttämätöntä kylvön toteutuksen, rikkakasvien, kasvitautien tai tuholaisten torjunnan kannalta.	Toimessa on myyntikasvivaatimus. Koko sitoumusta voi olla nurmea vain maatilalla, jolla sato käytään pääosin oman karjan rehuksi tai toisen luomukotieläinsitoumuksen tehneen yhteistyömaatilan karjan rehuksi. Sitoumusta ei voida uusia, ellei tila siirrä eläimiään luonnonmukaiseen tuotantoon tai tilalla ei viljellä myyntikasveja. Noudatetaan tuotantoehtoja. Tuotantoehtojen mukaan maan viljavuutta ylläpidetään palkokasveja sisältävällä viljelykierrolla, luomutuotannosta peräisin olevalla lannalla ja muulla eloperäisellä aineksella. Viljaa voi viljellä enintään kolmena vuonna peräkkäin ja saman kasvisuvun yksivuotisia kasveja kaksi vuotta peräkkäin. Jokaisella lohkolla palkokasvien osuus viljelykierrosta on oltava vähintään 30 %.

Taulukko M11.1 Perustaso Luonnonmukainen tuotanto_Sivu_2

	Lannoitevalmistelainsäädäntö.	Maa- ja metsätalousministeriön lannoitevalmisteita koskevan asetuksen (24/11) mukaiset fosforilannoituksen enimmäiskäyttömäärät ovat 80 kg/ha ja puutarhakasveilla 120 kg/ha. Asetusta muutetaan keväällä 2015. Uudet vähimmäisvaatimuksina käytettävät rajat tulevat olemaan 70 kg/ha ja puutarhakasveilla 115 kg/ha.	Toimessa ei ole lannoitusmääriin tai levitykseen liittyviä tarkempia ehtoja.
Asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet	**Kasvinsuojeluainelainsäädäntö(Perustaso on noussut IPM:n yleisen periaatteen soveltamisen noudattamisvaatimuksen myötä.**	Laki kasvinsuojeluaineista 1563/2011 ja maa- ja metsätalousministeriön asetus 7/2102. Kasvinsuojeluaineita on käytettävä asianmukaisesti havaitun tarpeen mukaan ja käyttöohjeita noudattaen ottaen ammattimaisessa käytössä huomioon integroidun torjunnan yleiset periaatteet. Lohkokirjanpitoon on merkittävä kasvinsuojeluaineiden käytön kohde, käyttömäärät ja käytön syy. Maatilalla kasvinsuojeluaineita saa levittää vain henkilö, joka on suorittanut kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevan kasvinsuojeluaineista annetun lain edellyttämän tutkinnon tai saanut oikeuden kyseisen tutkinnon järjestämiseen tai jolla ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen mukaisen koulutuksen voimassaoloaika ei ole umpeutunut. Tutkinto on voimassa viisi vuotta. Maatilalla kasvinsuojeluaineiden levitykseen käytettävä kasvinsuojeluruisku on testattava siten kuin testauksesta säädetään laissa kasvinsuojeluaineista (1563/2011). Ammattimaisessa käytössä olevat traktoriruiskut on testattava kertaalleen 26.11.2016 mennessä ja sen jälkeen joka viides vuosi. Jos levitysväline on aiemmin testattu ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen edellyttämällä tavalla, välinettä ei tarvitse testata uudestaan ennen kuin viisi vuotta on kulunut testauksesta. Integroidulla torjunnalla tarkoitetaan kasvinsuojelumenetelmien käyttöä taloudellisesti ja ympäristön kannalta perustellusti siten, että vähennetään ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvia riskejä. Integroidun torjunnan yleiset periaatteet edellyttävät tarpeenmukaista lannoitusta. IPM:n paikka-, aika- ja tapauskohtaisuuden takia Suomessa ei lueta IPM:n yleisiin periaatteisiin yksittäisiä vaadittavia toimenpiteitä. Edellä mainituista vaatimuksista osa sisältyy täydentävien ehtojen lakisääteiseen hoitovaatimukseen nro 10.	Tuotantoehdot rajaavat kasvinsuojeluaineiden käyttömahdollisuutta ja toimi ylittää siten integroidun torjunnan vaatimukset.
Muu lainsäädäntö	**Maatalousmaan säilyttäminen**	Maatalousmaa on pidettävä avoimena, jotta se pysyy soveltamisasetuksen ((EU) N:o 639/2014) 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa kunnossa. Maatalousmaalla, peltoalaa lukuun ottamatta, voi olla tukiasetuksen ((EU) N:o 1307/2013) 4 artiklan 1 kohdan j alakohdan mukaisia taimitarhoja, hedelmäpuu- ja marjapensasaloja, 5 §:n 3 momentissa tarkoitettujen lyhytkiertoisten energiapuiden aloja sekä muita kuin edellä mainittuja puuvartisia kasveja enintään 5 §:n 4 momentissa tarkoitettu määrä.	Toimessa ei ole tähän perustason vaatimukseen liittyviä tarkempia ehtoja. Korvausta ei voida maksaa, jos ehtoa ei ole noudatettu.
	Maa- ja metsätalousministeriön asetus 12/12.	Lannoitevalmisteita koskevassa asetuksessa säädellään yhdyskuntajätevedenpuhdistamoista ja kiinteistökohtaisista käsittelyjärjestelmistä peräisin olevien lietteiden käyttörajoituksista peltoviljelyssä.	Luonnonmukaisessa tuotannossa puhdistamolietteiden käyttö ei ole sallittua.

Taulukko M11.1 Perustaso Luonnonmukainen tuotanto_Sivu_3

	Suorien tukien viherryttämistuen päällekkäisen maksun estäminen.	Luonnonmukainen tuotanto on vapautettu viherryttämistuen vaatimuksista.	Luonnonmukaisen tuotannon korvauksen määrittelyssä on otettu huomioon kaksinkertaisen maksun estäminen.
	Vesienhoitosuunnitelmat (Ohjelmavalmistelussa on ennakoivasti otettu huomioon maatalouden perus- ja lisätoimenpidevaatimukset, joita tullaan esittämään 2016 alkavalle suunnttelukaudelle)	Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004, vesienhoitolaki) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006, vesienhoitoasetus) säädetään vesienhoitosuunnitelmien ja niitä täydentävien toimenpideohjelmien laatimisesta ja tavoitteista. Toimenpideohjelmassa on esitetyt vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat perustoimenpiteet ja lisätoimenpiteet. Vesienhoidon ympäristötavoitteet eivät sellaisenaan ole luvan myöntämisen edellytys tai este, eivätkä vesienhoitosuunnitelmassa esitetyt lisätoimenpiteet tule suunnitelman perusteella toiminnanharjoittajaa sitovaksi. Toiselle suunnittelukaudelle 2016-2020 on ehdotettu perustoimenpiteiksi nitraattiasetuksen mukaiset toimenpiteet, eläinsuojien ympäristölupien mukaiset toimenpiteet sekä täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten ja kasvinsuojeluainelainsäädännön mukaiset toimenpiteet .	Vaatimusten sisältö ja suhde toimen vaatimuksiin on esitetty muissa taulukon muissa sarakkeissa.

Taulukko M11.1 Perustaso Luonnonmukainen tuotanto_Sivu_4

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista oletuksista ja muuttujista (mukaan lukien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut perustason vaatimukset, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä), joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille sekä transaktiokustannusten tasoa; tapauksen mukaan kyseisessä menetelmässä on otettava huomioon asetuksen (EU) N:o 1307/2013 nojalla myönnetty tuki, myös tuki ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisiin maatalouskäytäntöihin, jotta vältetään kaksinkertainen rahoitus; tarvittaessa menetelmä, jota on käytetty tämän asetuksen 9 artiklan mukaisten muiden yksiköiden muuntamiseksi.

Korvaustason määrittely on kuvattu kohdassa ”Tukikelpoiset kustannukset”. Toimea koskevat laskelmat on esitetty ohjelman liitteessä M11.

8.2.7.3.2. 02 Luonnonmukainen kotieläintuotanto

Alatoimenpide:

- 11.2 – tuki luonnonmukaisen maatalouden käytäntöjen ja menetelmien ylläpitämiseen

8.2.7.3.2.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimella tuetaan luonnonmukaiseen kotieläintuotantoon siirtyviä ja sitä jo harjoittavia aktiiviviljelijöitä. Sitoumus luonnonmukaista kotieläintuotannosta pitää sisällään myös luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksen mukaiset kasvintuotantoa koskevat ehdot. Viljelijän on noudatettava neuvoston asetuksessa (EY) N:o 834/2007 määriteltyjä luonnonmukaisesta kasvintuotannosta ja luonnonmukaisesta kotieläintuotannosta annettuja tuotantoehtoja sekä luonnonmukaista kotieläintuotantoa koskevan sitoumuksen ehtoja. Sitoumus on viisivuotinen. Tilalla on oltava eläimiä vuosittain vähintään 0,3 eläinyksikköä korvauskelpoista sitoumushehtaaria kohti. Eläinyksiköitä laskettaessa huomioon otetaan lypsylehmät, emolehmät, muut naudat, lampaat ja vuohet, emakot, lihasiat, karjut, kanat ja kukot, broilerit, kalkkunat, hanhet, ankat ja kyseisen siipikarjan emolinnut. Eläinten ja tuotantorakennusten on oltava hakijan hallinnassa. Kotieläintuotannon sitoumus voidaan uusia viiden sitoumusvuoden jälkeen vain sillä edellytyksellä, että tila on tuottanut luonnonmukaisia kotieläintuotteita tai eläviä luomueläimiä myyntiin viimeistään viidentenä sitoumusvuonna.

Maatilalla, josta on tehty sitoumus luonnonmukaisesta tuotannosta, kaikki sitoumuksen kohteena olevat peltolohkot on siirrettävä luonnonmukaiseen tuotantoon. Luomusitoumuksen ulkopuolelle voidaan jättää pellot, joilla myyntikasvien tuotttaminen on vaikeaa tai jotka poistetaan maatalouskäytöstä sitoumuksen aikana. Sitoumus voidaan tehdä myös vain avomaavihannesviljelyssä olevasta peltoalasta. Tilalla tapahtuva ruokohelven viljely energiantuotantoa varten jätetään kuitenkin luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksen ulkopuolelle.

8.2.7.3.2.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Korvausta maksetaan sitoumuksen voimassaolon ajan luonnonmukaisen tuotannon -toimen mukaisen korvauksen lisäksi luvussa 8.1 kuvatulla tavalla korvauskelpoiselle alalle €/ha/vuosi, kun tilan eläintiheys on vähintään 0,3 ey/ha. Jos eläintiheysehto ei enää täyty, sitoumus mukautetaan luonnonmukaisen tuotannon sitoumukseksi.

Sitoumuskauden päätyttyä sitoumusta voidaan jatkaa vuosi kerrallaan.

Muuntokertoimet eläinten muuttamiseksi eläinyksiköiksi on esitetty luvussa 8.1.

Korvausta ei makseta lohkoille, joilla ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen erityistukisopimusten tai ohjelmakauden 2014–2020 ympäristösitoumuksen tai ympäristösopimusten ehtojen takia ei voi noudattaa luomutuotannon edellytyksenä olevaa viljelykiertoa.

8.2.7.3.2.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Viljelijän on noudatettava horisontaaliasetuksessa (EY) N:o 1306/2013 mainittuja täydentäviä ehtoja, suorien tukien asetuksessa (EY) N:o 1307/2013 säädettyä maataloustoimintaa, maaseutuasetuksessa (EY) N:o 1305/2013 mainittuja lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevia vähimmäisvaatimuksia sekä neuvoston luomuasetusta (EY) N:o 834/2007. 1.1.2015 lähtien on tulossa noudatettavaksi laki luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta. Siihen asti on noudatettava lakia Euroopan yhteisön yhteisestä maatalouspolitiikasta 1100/1994 ja MMM:n asetusta luonnonmukaisesta tuotannosta, luonnonmukaistentuotteiden merkinnöistä ja valvonnasta (846/2008). Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY)N:o 882/2004 säädetään rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta.

Toimea koskevat kansalliset säädökset: Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), Valtioneuvoston asetus luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta (237/2015) ja Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta (235/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetukst määrittelevät ohjelmassa kuvatun mukaisesti toimen yleisen toimeenpanon, korvauskelpoisen alan, perustason ja vähimmäisvaatimukset sekä korvaustason ja maksamismenettelyt. Asetus määrittelee myös koulutuksen suorittamisen, ilmoittautumisen luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään sekä peltojen että eläinten osalta, lohkojen siirtämisen luonnonmukaiseen tuotantoon ja eläinten merkintä-, rekisteröinti- ja laskentaehdot.

Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015) ja Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta (7/2015). Täydentäviä ehtoja koskevien asetusten sisällön osalta katso luku 8.1.

8.2.7.3.2.4. Tuensaajat

Tuensaaja on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti, joka noudattaa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 834/2007 määriteltyjä luonnonmukaisesta kasvintuotannosta ja kotieläintuotannosta annettuja tuotantoehtoja.

8.2.7.3.2.5. Tukikelpoiset kustannukset

Kustannustasot on laskettu vakiintuneen luomutuotannon tilanteessa. Luonnonmukaisessa kotieläintuotannossa maksetaan tilan peltohehtaareille luonnonmukaisen viljelyn tuen lisäksi korvausta, joka perustuu luonnonmukaisesta kotieläintuotannosta aiheutuviin lisäkustannuksiin ja tulonmenetyksiin. Luonnonmukaisen kotieläintuotannon korvauksen laskemissa on verrattu tavanomaista maidon-, lampaanlihan-, sianlihan- ja naudanlihantuotantoa vastaavaan luonnonmukaiseen tuotantoon. Lisäkustannuksia aiheutuu mm. koulutusvaatimuksesta, lisätilavaatimuksista, laiduntamisesta, ulkoilusta, työkustannuksista ja rehukustannuksista. Laskelmissa on otettu huomioon luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden korkeampi hinta, pienempi tuotos ja eläinten pitempi kasvatusaika. Korvausta maksetaan tiloille, joissa on kotieläimiä vähintään 0,3 ey/ha. Transaktiokustannuksia syntyy mm. eläinmäärän sovittamisesta luonnonmukaisen tuotannon vaatimuksiin, rehustuksen järjestämisestä ja muista tuotantotapaan kuuluvien

käytäntöjen opettelusta ja soveltamisesta omalla tilalla.

8.2.7.3.2.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tuensaaja (katso myös kohta ”Tuensaajat”): Luonnonmukaista kotieläintuotantoa koskeva sitoumuksen voi antaa viljelijä,

- joka on ilmoittautunut luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään;
- joka on suorittanut vaadittavan luonnonmukaisen viljelyn koulutuksen;
- jonka tilalla on luomuviljelyssä koko sitoumuskauden ajan katkeamattomasti vähintään 5 ha peltoa tai, jos kyseessä on puutarhakasvien viljely, vähintään 1 ha puutarhakasvien viljelyssä olevaa peltoa
- joka on suorittanut vaadittavan luonnonmukaista kotieläintaloutta koskevan koulutuksen ja
- joka on ilmoittautunut luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään sitoumuksessa ilmoitetun eläinlajin osalta.

Korvauksen maksaminen edellyttää lisäksi, että tilalle on tehty ensimmäinen tuotantoa koskeva tarkastus hyväksytysti.

Tuensaaja, joka on tehnyt sitoumuksen luonnonmukaisesta tuotannosta tai kotieläintuotannosta, voi tehdä samoista peltolohkoista ympäristökorvausten mukaisen ympäristösitoumuksen (koodi 10).

Kaksinkertaisen maksamisen estämiseksi luonnonmukaiseen tuotantoon sitoutunut ei kuitenkaan voi valita ympäristösitoumuksesta seuraavaa lohkokohtaista toimea: puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu. Lisäksi luonnonmukaiseen tuotantoon sitoutuneelle ei voi maksaa peltoluonnon monimuotoisuus -toimen viherlannoitusnurmesta eikä lietelannan sijoittaminen peltoon tai ravinteiden ja orgaanisen aineksen kierrätyksen toimista sellaisen lietteiden, lantojen tai lannoitevalmisteiden levittämisestä, jotka ovat luonnonmukaisessa tuotannossa kiellettyjä.

Jos tilalle on valittu eläinten hyvinvointikorvauksen (koodi 14) ehto nautojen laidunnuksesta ja jaloittelusta, joutilaiden emakoiden ja ensikoiden ulkoilusta, emakoiden ja ensikoiden pito-olosuhteiden parantamisesta, parannetuista porsimisolosuhteista, vieroitettujen porsaiden ja lihasikojen karsinoiden kuivittamisesta, lampaiden ja vuohien laidunnuksesta ja jaloittelusta tai siipikarjan ulkoilusta, sitoumusta luonnonmukaisesta kotieläintuotannosta ei voida tehdä näiden eläinlajien osalta, jollei näitä ehtoja vaihdeta toiseksi ehdoiksi tai luovuta ehdoista.

Korvauskelpoinen ala on maatalousmaata (katso myös kohta ”Tukityyppi”).

8.2.7.3.2.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Toimessa ei käytetä valintakriteereitä.

8.2.7.3.2.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Tavoite-eläinmäärä luonnonmukaisessa kotieläintuotannossa on 70 000 ey.

Toimesta maksettava luonnonmukaisen kotieläintuotannon tuki on 134 €/ha/v. Koska toimi pitää sisällään myös luonnonmukaisen tuotannon ehdot, tilalle maksetaan myös luonnonmukaisen tuotannon toimen tuki 160 €/ha/v. Avomaavihannesten viljelyalalle maksetaan 600 €/ha.

8.2.7.3.2.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.7.3.2.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Toimenpiteen riskinä nähdään todennettavuus. Korvauksen ehtona on asioita (eläinten tuottaminen myyntiin, rinnakkaisviljely, täydentävien ehtojen kautta tuleva lohkokirjanpito), jotka voidaan varmentaa vain tuotantoehtojen mukaisesta kirjanpidosta tai muista viljelijän omista muistiinpanoista. Tuotantotarkastusten vaikutukset maksettavaan luomukorvaukseen täytyy huomioida ennen tuen loppuosan maksua. Tuotantoehtopuutteista aiheutuvat seuraamukset luomukorvaukseen ovat hankalia määrittää.

Tila voi tehdä luomusitoumuksen koskien vain avomaavihannesviljelyä, jolloin sitoumuslohkoilla voidaan viljellä avomaavihanneksia ja muita kasveja. On mahdollista, että tilalla on samaan aikaan viljelyssä samaa kasvia sekä luonnonmukaisena että tavanomaisena.

Viljelykiertosuunnitelmaa ei toimiteta ELY-keskuksiin hakemuksen yhteydessä, joten vaarana on, että viljelijät unohtavat myyntikasvivaatimuksen olemassaolon. Luonnonmukaisten eläinten tai eläintuotteiden tuottaminen myyntiin on vaikea todentaa.

8.2.7.3.2.9.2. Lieventävät toimet

Luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmän toimeenpanevan viranomaisen kanssa pyritään mahdollisimman yhdenmukaiseen ohjeistukseen ja toimintatapaan korvaus ja tuotantoehtojen valvonnassa sekä seuraamusten määrittämisessä. Luomukorvaus pidetään tuen loppuerän osalta maksukiellossa siihen saakka, kunnes tieto tuotantotarkastuksen tuloksesta on tallennettu/siirtynyt järjestelmään ja tarvittaessa valvottu. Ennakko maksetaan normaalisti. Myyntikasvivaatimuksesta voidaan rakentaa sähköiseen tukihakuun muistutus viljelijälle. Sitoumusta haettaessa tarkistetaan hallinnollisesti, että viljelijä on suorittanut vaadittavan koulutuksen ja ilmoittautunut luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään. Ennen korvauksen maksatusta tarkistetaan, että ensimmäinen tarkastuskäynti on tehty hyväksytysti. Ristiintarkastuksella tarkastetaan vuosittain, onko kaikille tiloille tehty tuotantotarkastus, täyttyykö sitoumuksen vähimmäisala ja vähimmäiseläinmäärä sekä täyttyykö 30 % myyntikasvivaatimus. Paikalla tehtävissä tarkastuksissa mitataan sitoumuslohkojen pinta-alat sekä tarkastetaan kasvit ja viljelytapa. Luomukotieläintiloilta tarkastetaan lisäksi, että tilalla on vähimmäisvaatimuksen täyttävä eläinmäärä luonnonmukaisessa tuotannossa.

8.2.7.3.2.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Valmistelussa toimenpiteen todennettavuudessa ja valvottavuudessa tunnistettiin riskejä, joihin puuttumalla

riskit on saatu matalalle tasolle. Luonnonmukaisessa tuotannossa erityispiirteenä on alan kuuluminen kahden eri viranomaisen valvonnan piiriin. Luonnonmukaisen tuotannon valvontatulosten huomiointiin myös korvausta koskevassavalvonnassa luodaan menettelyt, joilla saadaan vähennettyä tästä erityisluonteesta johtuvia riskejä. Toimenpide on riskeistä huolimatta riittävän hyvin todennettavissa.

8.2.7.3.2.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asiaan liittyvien perusosatekijöiden yksilöiminen ja määrittely; tähän on sisällyttävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat pakolliset toimenpidevaatimukset, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset ja muut kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut asiaa koskevat pakolliset hoitovaatimukset.

Toimesta korvattavat toimenpiteet ylittävät maaseutuasetuksen 1305/2013 art 29 (2) mukaiset vaatimukset. Asiaa on tarkasteltu taulukossa M11.2, jossa on kuvattu toimen suhdetta luonnonmukaisen maatalouden perustasoa muodostaviin ehtokokonaisuuksiin sekä muihin tukijärjestelmiin ja vesienhoidon suunnitteluun. Taulukossa esitetyn tarkastelun perusteella toimen perustasoa ovat seuraavien säädösten mukaiset vaatimukset:

Lakisääteinen hoitovaatimus nro 1: Toimen perustason vaatimuksena on noudatettava eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen 10§ 1-3, 7 ja 8 momenttia (lannoitteiden käyttöehdot) sekä 11-13 §:ää (=typpilannoitteiden käyttömäärät, lannan ravinnepitoisuuden määritys, toiminnanharjoittajan kirjanpitovelvollisuus).

Lakisääteinen hoitovaatimus 10: Toimenpiteen perustasona on noudatettava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen EY 1107/2009 55 artiklan ensimmäisen ja toisen virkkeen mukaisia vaatimuksia kasvinsuojeluaineiden käytöstä (=Suomessa hyväksyttävien kasvinsuojeluaineiden käyttö, myyntipäällysteiden mukaisten käyttöehtojen noudattaminen, kasvinsuojelun kirjanpitovaatimukset: kasvinsuojeluaineen nimi, käyttöaika, kohdeala, kohteena oleva viljelykasvi ja käyttömäärät).

Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Toimen perustason vaatimuksena on noudatettava täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (4/2015) 12 §:n 1, 2 ja 4 momenttia (=paikkakunnan olosuhteet huomioon ottava viljelytapa, taimitiheydet ja viljellyn maatalousmaan hoito).

Lannoitteiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset: Toimen perustason vaatimuksena on noudatettava lannoitevalmistelain (539/2006) nojalla annettuja säännöksiä fosforin käytöstä (=fosforin käyttö).

Kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset: Toimen perustason vaatimuksena on noudatettava kasvinsuojeluaineista annetun lain 1563/2011 6§:ssä tarkoitettuja integroidun torjunnan yleisiä periaatteita (=torjunta harkitaan tarpeen mukaan). Maatilalla saa kasvinsuojeluaineita levittää vain kasvinsuojeluaineista annetun lain 1563/2011 10 § mukaisen tutkinnon suorittanut henkilö tai henkilö, joka on saanut oikeuden kyseisen tutkinnon järjestämiseen tai jolla on voimassa luonnonhaittakorvauksista ja maatalouden ympäristötuista vuosina 2007-2013 annetun valtioneuvoston asetuksen 366/2007 28§:n 4 momentissa tarkoitettu koulutus (=käyttäjää koskevat koulutusvaatimukset). Maatilalla kasvinsuojeluaineiden levitykseen käytettävä ruisku on testattava kasvinsuojeluaineista annetun lain

1563/2011 4 luvussa säädetyllä tavalla (=levitysvälineen testausvaatimus).

Maatalousmaan säilyttäminen: Perustason vaatimuksena on noudatettava perustuesta, viherryttämistuesta ja nuorenviljelijän tuesta annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:n mukaista maatalousmaan säilyttämistä.

Perustason vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita, joiden laiminlyönnistä aiheutuva seuraamus määrätään laiminlyönnin vakavuuden, laajuuden, keston ja toistuvuuden perusteella.

Toimikohtainen perustason kuvaus toimenpiteessä 11, Luonnonmukainen tuotanto

Toimi: Luonnonmukainen kotieläintuotanto

Perustaso asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 29 kohdan 2 mukaan.	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 29 kohdan 2 mukaiset perustason vaatimukset tarkemmin eriteltynä.**	**Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 art 29 kohdan 2 mukainen perustaso Suomessa toimelle Luonnonmukainen kotieläintuotanto.**	**Luonnonmukainen kotieläintuotanto. Toimen sisältö: Viljelijän on noudatettava neuvoston asetuksessa (EY) N:o 834/2007 määriteltyjä luonnonmukaisesta kasvintuotannosta ja luonnonmukaisesta kotieläintuotannosta annettuja tuotantoehtoja.**
(EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat toimenpidevaatimukset	**Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimus nro 1.**	Nitraattiasetus määrittelee karjanlannan ja typpilannoitteiden enimmäismäärän. Lannan typpianalyysi on tehtävä viiden vuoden välein. Viljelijän on pidettävä kirjaa peltojen lannoitukseen käytetyistä typpilannoitemääristä ja satotasoista. Lannoitus on kielletty viisi metriä lähempänä vesistöä. Seuraavan viiden metrin vyöhykkeellä veistöstä lannan levitys on kielletty, ellei peltoa muokata vuorokauden kuluessa levityksestä. Peltolohkon osilla, joiden kaltevuus on vähintään 15 prosenttia, lietelannan, virtsan ja nestemäisten orgaanisten lannoitevalmisteiden levittäminen muulla tavoin kuin sijoittamalla on aina kielletty. Kalteville peltolohkon osille levitettävät muut lannat ja orgaaniset lannoitevalmisteet on muokattava maahan kahdentoista tunnin sisällä levityksestä.	Toimessa ei ole lannoitusmääriin tai levitykseen liittyviä tarkempia ehtoja.
	Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimus 10	Kasvinsuojeluaineiden käytössä on noudatettava valmistekohtaisen myyntipäällyksen merkintöjä ja varastoitava kasvinsuojeluaineet oikein	Luonnonmukaisessa tuotannossa kasvinsuojelu perustuu ennaltaehkäiseviin menetelmiin. Rikkakasveja torjutaan mekaanisesti tai liekittämällä. Kasvitauteja ja tuhohyönteisiä voidaan torjua kemiallisesti tietyissä tilanteissa.

Taulukko M11.2 Perustaso luonnonmukainen kotieläintuotanto_Sivu_1

	Lakisääteiset hoitovaatimukset: hoitovaatimukset nro 2 ja 3	Suojellulla maatalousmaalla ei saa heikentää tiettyjen lajien elinympäristöjä ja suojelupäätösten sisältämät velvoitteet on täytettävä. Osalle Natura 2000 -alueista ja muista suojelualueista on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma. Tällaiset suunnitelmat eivät kuitenkaan sisällä lakisääteistä vaatimusta, joka velvoittaisi maanomistajaa aktiiviseen hoitotyöhön ilman korvausta.	Toimessa ei ole tähän perustasovaatimukseen liittyviä tarkempia ehtoja. Toimen ehdot eivät ole ristiriidassa luonto- ja lintudirektiivin suojelutavoitteiden kanssa.
	Lakisääteiset hoitovaatimukset 4-9 ja 11-13	Kansanterveyttä, eläinten terveyttä ja eläinten hyvinvointia koskevat vaatimukset siltä osin, kun ne koskevat luonnonmukaisessa kotieläintuotannossa olevaa eläinlajia.	Toimessa noudatetaan tuotantoehtoja, joiden vaatimukset eläinten ruokinnasta, tautien ennaltaehkäisystä ja eläinlääkinnällisistä hoidoista, hoitokäytännöistä, eläinsuojista ja ulkoilusta ylittävät perustason vaatimukset. Eläinten enimmäismäärä määräytyy lannan levitykseen käytettävän luonnonmukaisessa tuotannossa olevan peltopinta-alan mukaan.

Taulukko M11.2 Perustaso luonnonmukainen kotieläintuotanto_Sivu_2

Lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset	**Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset: Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015). Vaatimuksia on tarkennettu aiemmasta ohjelmakaudesta vastaamaan horisontaaliasetuksen 1306/2013 vaatimuksia.**	Vesistöjen varsilla olevalla maatalousmaalla on noudatettava horisontaaliasetuksen liitteessä II tarkoitettuina suojakaistoina maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1250/2015) (nitraattiasetus) mukaisia typpilannoitus- ja lannanlevityskieltorajoja. Vesistöjen ja valtaojien varsilla olevalle maatalousmaalle on pääsääntöisesti jätettävä vähintään 1 metrin levyinen, muokkaamaton piennar, jolle ei levitetä lannoitteita eikä kasvinsuojeluaineita. Viljeltyä peltoa ja pysyvien kasvien alaa on viljeltävä hyvän maatalouskäytännön mukaisesti paikkakunnan olosuhteet huomioon ottaen. Hyvän maatalouskäytännön edellytyksenä on, että viljelty pelto ja pysyvien kasvien ala muokataan, lannoitetaan ja kylvetään tai istutetaan tarkoituksenmukaisella tavalla niin, että on mahdollista saada aikaan tasainen itäminen ja kasvusto. Viljeltävien kasvilajien ja -lajikkeiden on oltava alueelle soveltuvia. Kylvö tai istutus on tehtävä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta tiettyjä puutarhakasveja lukuunottamatta. Pysyviä nurmia ja pysyviä laitumia voidaan lannoittaa ja laiduntaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarvittaessa niiden kasvuston voi uusia muokkaamalla ja kylvämällä heinä- ja nurmirehukasvien siemenillä. Jos pysyvää laidunta käytetään laidunnukseen, siitä ei saa aiheutua maaperän eroosiota ja maanpinnan on säilyttävä kasvipeitteisenä. Pysyvien nurmien ja pysyvien laitumien niiton ajankohdassa ja toteuttamisessa on otettava huomioon luonnonvaraisten lintujen ja nisäkkäiden suojelu. Viljelijä voi hyödyntää niittojätteen. Niittojäte voidaan myös jättää korjaamatta pois pysyvältä laitumelta. Viljellyn maatalousmaan kasvinsuojelusta on huolehdittava joko kasvinvuorotuksen avulla, mekaanisesti, biologisesti tai kemiallisesti. Viljelijän on toimittava niin, että korjuu- ja markkinakelpoisen sadon tuottaminen on mahdollista. Jos maatalousmaalta ei korjata satoa, maatalousmaan tuottamasta kasvustosta on tarvittaessa huolehdittava niin, että maatalousmaalle on myös seuraavana vuonna mahdollista perustaa kasvusto tai tuottaa korjuu- ja markkinakelpoinen sato. Hukkakauran ja jättiputken leviäminen on estettävä. Hoidetut viljelemättömät pellot on pääsääntöisesti pidettävä kasvipeitteisinä tai sängen peittäminä kasvukaudella syyskuun alkuun asti ja niiden kasvusto on uusittava tarvittaessa. Pohjavesialueilla hoidettujen viljelemättömien peltolohkojen on oltava kasvipeitteisiä kasvukaudella syyskuun alkuun asti. Hoidetulla viljelemättömällä pellolla on estettävä rikkakasvien leviäminen. Maatilalla on noudatettava maataloustoiminnassa ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:ssä sekä vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen (1022/2006) 4 a §:ssä säädettyä päästökieltoa pohjaveteen. Kasteluveden käytössä on noudatettava vesilain (587/2011) 4 luvussa säädettyä lupamenettelyä. Kasvuston sängen poltto on sallittu ainoastaan, jos se on välttämätöntä kylvön toteutuksen, rikkakasvien, kasvitautien tai tuholaisten torjunnan kannalta.	Noudatetaan luonnonmukaisen tuonnon tuotantoehtoja. Tuotantoehtojen mukaan maan viljavuutta ylläpidetään palkokasveja sisältävällä viljelykierrolla, luomutuotannosta peräisin olevalla lannalla ja muulla eloperäisellä aineksella. Viljaa voi viljellä enintään kolmena vuonna peräkkäin ja saman kasvisuvun yksivuotisia kasveja kaksi vuotta peräkkäin. Jokaisella lohkolla palkokasvien osuus viljelykierrosta on oltava vähintään 30 %. Sitoumusta ei voida uusia, jos ei viimeistään viidentenä sitoumusvuonna ole tuottanut myyntiin kotieläintuotteita.

Taulukko M11.2 Perustaso luonnonmukainen kotieläintuotanto_Sivu_3

	Lannoitevalmistelainsäädäntö.	Maa- ja metsätalousministeriön lannoitevalmisteita koskevan asetuksen (24/11) mukaiset fosforilannoituksen enimmäiskäyttömäärät ovat 80 kg/ha ja puutarhakasveilla 120 kg/ha. Asetusta muutetaan keväällä 2015. Uudet vähimmäisvaatimuksina käytettävät rajat tulevat olemaan 70 kg/ha ja puutarhakasveilla 115 kg/ha.	Toimessa ei ole lannoitusmääriin tai levitykesen liittyviä tarkempia ehtoja.
Asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet	**Kasvinsuojeluainelainsäädäntö(Perustaso on noussut IPM:n yleisen periaatteen soveltamisen noudattamisvaatimuksen myötä.**	Laki kasvinsuojeluaineista 1563/2011 ja maa- ja metsätalousministeriön asetus 7/2102. Kasvinsuojeluaineita on käytettävä asianmukaisesti havaitun tarpeen mukaan ja käyttöohjeita noudattaen ottaen ammattimaisessa käytössä huomioon integroidun torjunnan yleiset periaatteet. Lohkokirjanpitoon on merkittävä kasvinsuojeluaineiden käytön kohde, käyttömäärät ja käytön syy. Maatilalla kasvinsuojeluaineita saa levittää vain henkilö, joka on suorittanut kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevan kasvinsuojeluaineista annetun lain edellyttämän tutkinnon tai saanut oikeuden kyseisen tutkinnon järjestämiseen tai jolla ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen mukaisen koulutuksen voimassaoloaika ei ole umpeutunut. Tutkinto on voimassa viisi vuotta. Maatilalla kasvinsuojeluaineiden levitykseen käytettävä kasvinsuojeluruisku on testattava siten kuin testauksesta säädetään laissa kasvinsuojeluaineista (1563/2011). Ammattimaisessa käytössä olevat traktoriruiskut on testattava kertaalleen 26.11.2016 mennessä ja sen jälkeen joka viides vuosi. Jos levitysväline on aiemmin testattu ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen edellyttämällä tavalla, välinettä ei tarvitse testata uudestaan ennen kuin viisi vuotta on kulunut testauksesta. Integroidulla torjunnalla tarkoitetaan kasvinsuojelumenetelmien käyttöä taloudellisesti ja ympäristön kannalta perustellusti siten, että vähennetään ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvia riskejä. Integroidun torjunnan yleiset periaatteet edellyttävät tarpeenmukaista lannoitusta. IPM:n paikka , aika- ja tapauskohtaisuuden takia Suomessa ei lueta IPM:n yleisiin periaatteisiin yksittäisiä vaadittavia toimenpiteitä. Edellä mainituista vaatimuksista osa sisältyy täydentävien ehtojen lakisääteiseen hoitovaatimukseen nro 10.	Tuotantoehdot rajaavat kasvinsuojeluaineiden käyttömahdollisuutta ja toimi ylittää siten integroidun torjunnan vaatimukset.
Muu lainsäädäntö	**Maatalousmaan säilyttäminen**	Maatalousmaa on pidettävä avoimena, jotta se pysyy soveltamisasetuksen ((EU) N:o 639/2014) 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa kunnossa. Maatalousmaalla, peltoalaa lukuun ottamatta, voi olla tukiasetuksen ((EU) N:o 1307/2013) 4 artiklan 1 kohdan j alakohdan mukaisia taimitarhoja, hedelmäpuu- ja marjapensasaloja, 5 §:n 3 momentissa tarkoitettujen lyhytkiertoisten energiapuiden aloja sekä muita kuin edellä mainittuja puuvartisia kasveja enintään 5 §:n 4 momentissa tarkoitettu määrä.	Toimessa ei ole tähän perustason vaatimukseen liittyviä tarkempia ehtoja. Korvausta ei voida maksaa, jos ehtoa ei ole noudatettu.
	Ympäristöluvat	Ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan saaminen edellyttää, että tilalla on lannanlevitykseen käytössä riittävästi peltoa suhteessa eläinmäärään.	Kotieläintiloilla on oltava asianmukaiset luvat.

Taulukko M11.2 Perustaso luonnonmukainen kotieläintuotanto_Sivu_4

	Maa- ja metsätalousministeriön asetus 12/12.	Lannoitevalmisteita koskevassa asetuksessa säädellään yhdyskuntajätevedenpuhdistamoista ja kiinteistökohtaisista käsittelyjärjestelmistä peräisin olevien lietteiden käyttörajoituksista peltoviljelyssä.	Luonnonmukaisessa tuotannossa puhdistamolietteiden käyttö ei ole sallittua.
	Suorien tukien viherryttämistuen päällekkäisen maksun estäminen.	Luonnonmukainen tuotanto on vapautettu viherryttämistuen vaatimuksista.	Luonnonmukaisen tuotannon korvauksessa määrittelyssä on otettu huomioon kaksinkertaisen maksun estäminen.
	Vesienhoitosuunnitelmat (Ohjelmavalmistelussa on ennakoivasti otettu huomioon maatalouden perus- ja lisätoimenpidevaatimukset, joita tullaan esittämään 2016 alkavalle suunnttelukaudelle)	Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004, vesienhoitolaki) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006, vesienhoitoasetus) säädetään vesienhoitosuunnitelmien ja niitä täydentävien toimenpideohjelmien laatimisesta ja tavoitteista. Toimenpideohjelmassa on esitetyt vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat perustoimenpiteet ja lisätoimenpiteet. Vesienhoidon ympäristötavoitteet eivät sellaisenaan ole luvan myöntämisen edellytys tai este, eivätkä vesienhoitosuunnitelmassa esitetyt lisätoimenpiteet tule suunnitelman perusteella toiminnanharjoittajaa sitovaksi. Toiselle suunnittelukaudelle 2016-2020 on ehdotettu perustoimenpiteiksi nitraattiasetuksen mukaiset toimenpiteet, eläinsuojien ympäristölupien mukaiset toimenpiteet sekä täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten ja kasvinsuojeluainelainsäädännön mukaiset toimenpiteet	Vaatimusten sisältö ja suhde toimen vaatimuksiin on esitetty muissa taulukon muissa sarakkeissa.

Taulukko M11.2 Perustaso luonnonmukainen kotieläintuotanto_Sivu_5

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista oletuksista ja muuttujista (mukaan lukien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut perustason vaatimukset, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä), joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille sekä transaktiokustannusten tasoa; tapauksen mukaan kyseisessä menetelmässä on otettava huomioon asetuksen (EU) N:o 1307/2013 nojalla myönnetty tuki, myös tuki ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisiin maatalouskäytäntöihin, jotta vältetään kaksinkertainen rahoitus; tarvittaessa menetelmä, jota on käytetty tämän asetuksen 9 artiklan mukaisten muiden yksiköiden muuntamiseksi.

Korvaustason määrittely on kuvattu kohdassa "Tukikelpoiset kustannukset". Toimea koskevat laskelmat on esitetty ohjelman liitteessä M11.

8.2.7.4. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.7.4.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Riskit on kuvattu toimikohtaisesti toimien kohdalla. Riskien koko toimenpidettä koskevat riskien koodit

ovat seuraavat.

Komission riskikoodit:

R5 Toimenpiteen todennettavuus ja/tai valvottavuus

R5.1 Korvauksen useat toimet perustuvat viljelijän omaan ilmoitukseen

R5.2 Tuotantoehtojen puutteista aiheutuvat seuraamukset ovat vaikeita määrittää

R5.3 Tilalla voi olla sekä tavanomaista viljelyä että luomutuotannossa olevaa avomaan vihannesviljelyä

R8 IT-järjestelmät

R8.1 Tiedonvaihto valvonnan ja tuotantotarkastuksia tekevien viranomaisten välillä.

R9 Korvaushakemus

R9.1 Viljelijä saattaa unohtaa myyntikasvivaatimuksen

8.2.7.4.2. Hillitsemistoimenpiteet

Komission riskien syykoodit:

RC1 Vähennysten laskentatavat

RC3 Tiedonvaihto viranomaisten kesken

RC6 Sitoumukset vaikeita toimeenpanna ja todentaa

RC12 Valvontajärjestelmät ja hallinnolliset prosessit

Komission riskien estämiskoodit:

CPA1 Hallinnon kouluttaminen

CPA2 Tuensaajien tiedottaminen ja koulutus

CPA4 Tietojärjestelmien parantaminen

8.2.7.4.3. Toimenpiteen yleisarvio

8.2.7.5. Toimenpiteeseen liittyvät tiedot

Asiaan liittyvien perusosatekijöiden yksilöiminen ja määrittely; tähän on sisällyttävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat pakolliset toimenpidevaatimukset, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdan mukaisesti vahvistetut asiaa koskevat vaatimukset ja vähimmäistoimet sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevat vähimmäisvaatimukset ja muut kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut asiaa koskevat pakolliset hoitovaatimukset.

Täydentävistä ehdoista aiheutuvan perustason määrittely perustuu asetuksen (EY) N:o 1306/2013 liitteessä II määriteltyihin lakisääteisiin hoitovaatimuksiin ja hyvän maatalouden ja ympäristö vaatimuksiin. Lakisääteisissä hoitovaatimuksissa vaatimustasona on kyseisten direktiiviartiklojen mukainen kansallinen lainsäädäntö. Liitteen II mukaiset hyvän maatalouden ja ympäristön toimenpidevaatimukset määritellään tarkemmin kansallisella asetuksella. Luvussa 8.1 on esitetty taulukoissa lakisääteisten hoitovaatimusten liittyminen kansalliseen lainsäädäntöön ja kuvattu lyhyesti hyvän maatalouden ja ympräistön vaatimukset. Täydentävien ehtojen kokonaisuudesta säädetään Valtioneuvoston asetuksella täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015) ja Valtioneuvoston asetuksella täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta (7/2015).

Keskeisin vesiensuojelullinen perustason vaatimus on typpilannoitteiden käyttöä säätelevä nitraattidirektiivi. Lakisääteinen hoitovaatimus on kansallisesti toimeenpantu nitraattien käyttöä koskevalla valtioneuvoston asetuksella 1250/2014. Muita keskeisiä perustason määrittelyssä tarkasteltavia vaatimuksia ovat nitraattidirektiivin mukaisten suojakaistojen perustaminen, kasteluveden käyttöä koskeva lupamenettely ja pohjaveden suojelu. Maaperän orgaanisen aineksen ylläpitoon ja edistämiseen tähtäävissä toimenpiteissä keskeisiä perustason määrittelyssä tarkasteltavia vaatimuksia ovat vähimmäiskasvipeitteisyyttä, maan hoidon vähimmäistasoa ja eroosion rajoittamista sekä maan orgaanisen aineksen säilyttämistä määrittelevät vaatimukset. Maatalousluonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseen ja edistämiseen sekä maiseman edistämiseen tähtäävissä toimenpiteissä keskeisiä lakisääteisiä hoitovaatimuksia ovat lintu- ja luontodirektiivin kansallisen toimeenpanon vaatimukset sekä toimenpidevaatimus maisemapiirteiden säilyttämisestä. Kasvinsuojeluaineiden osalta katso kasvinsuojeluaineiden keskeisiä on kasvinsuojelulain 1563/2011 mukaiset vaatimukset, jotka osittain sisältyvät täydentvien ehtojen hoitovaatimukseen nro 10.

Täydentävien ehtojen lisäksi perustasoa muodostaa suorien tukien asetuksen (EU) N:o 1307/2013 artiklan 4(1)(c) alakohtien ii ja iii mukaiset vaatimukset maatalousmaan säilyttämisestä. Alakohdan ii mukaisesti maatalousmaa on säilytettävä sellaisessa kunnossa, että se soveltuu laitumeksi tai viljelyyn ilman, että sitä pitäisi valmistella muutoin kuin tavanomaisilla maatalousmenetelmillä ja -koneilla. Maatalousmaan säilyttämisen vaatimuksesta säädetään Valtioneuvoston asetuksella perustuesta, viherryttämistuesta ja nuoren viljelijän tuesta (234/2015). Alakohdan iii mukaista luontaisesti laitumeksi tai viljelyyn soveltuvassa kunnossa pysyvää maatalousmaata Suomessa ei ole.

Perustasoon kuuluvat vähimmäisvaatimukset lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käytöstä. Näihin vähimmäisvaatimuksiin tunnistetaan sellaiset kansallisen lainsäädännön mukaiset lannoitusta ja kasvinsuojelua koskevat vaatimukset, jotka eivät tule luetuksi toimien perustason täydentävien ehtojen lakisääteisten hoitovaatimusten tai täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten kautta, mutta joiden noudattaminen on lakisääteistä ja koskee ammattimaista lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä Manner-Suomessa. Typen käytölle ei aseteta erillisiä toimien perustasoksi luettavia vähimmäisvaatimuksia, sillä kaikki typpeä koskevat vaatimukset sisältyvät täydentäviin ehtoihin ja ovat sitä kautta relevanteilta osiltaan toimien perustasoa. Fosforin käytön vaatimukset eivät sisälly täydentäviin ehtoihin. Fosforin käyttöä säädellään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella 24/11. Lannoitteiden käytön vähimmäisvaatimuksiin luettavat fosforilannoituksen enimmäiskäyttömääräksi ovat

enintään 80 kg/ha/v, puutarhakasveilla kuitenkin 120 kg/ha/v. Fosforimääriin saa soveltaa fosforin tasausta. Raja vastaa voimassa olevassa, lannoitevalmisteita koskevassa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (24/11) määrättyjä fosforin käytön enimmäismääriä. Asetusta muutetaan vuoden 2016 aikana siten, että fosforilannoituksen enimmäiskäyttömääräksi asetetaan enintään 65 kg/ha/v, puutarhakasveilla kuitenkin 112 kg/ha/v.

Kasvinsuojeluaineista säädetään kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta annetussa asetuksessa ((EY) 1107/2009) ja kasvinsuojeluaineista annetulla lailla (1563/2011). Lisäksi tällä lailla on toimeenpantu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2009/128/EY) yhteisön politiikan puitteista torjunta-aineiden kestävän käytön aikaansaamiseksi. Kasvinsuojeluaineita koskee täydentävien ehtojen hoitovaatimus nro 10, joka kattaa varastointi- ja kirjanpitovaatimukset, vain Suomessa hyväksyttävien valmisteiden käytön ja käytön myyntipäällysmerkintöjen mukaan sekä asianmukaisen varastoinnin. Kirjanpitovaatimuksissa noudatetaan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY 1107/2009) artiklan 67 mukaisia vaatimuksia. Myyntipäällysteen merkinnät sisältävät valmistekohtaiset levittämistä koskevat rajoitukset.Kasvinsuojeluaineita on käytettävä asianmukaisesti kasvinsuojeluaineen myyntipäällystekstissä annettujen ohjeiden ja ehtojen mukaisesti. Erityistä varovaisuutta on noudatettava varastoitaessa, käsiteltäessä, laimennettaessa ja sekoitettaessa kasvinsuojeluaineita ennen niiden levittämistä ja levittämisen aikana. Suomessa saa käyttää vain Suomessa hyväksyttyjä kasvinsuojeluaineita, joita on varustettu asianmukaisesti hyväksytyllä (suomen- ja ruotsinkielisellä) myyntipäällystekstillä. Valmistekohtaisia myyntipäällystekstin käyttöohjeita on noudatettava. Myyntipäällystekstissä on hyväksytyt merkinnät mm. valmisteiden luokituksesta ja käyttöohjeista (ml. käyttömäärät, käyttörajoitukset, varoajat ja suoja-alueet, hävittäminen). Kasvinsuojeluaineita on säilytettävä asianmukaisessa säilytystilassa erillään elintarvikkeista ja rehuista.

Koska edellä mainitut kasvinsuojelua koskevat vaatimukset sisältyvät täydentäviin ehtoihin ja ovat siten relevanteilta osin ympäristökorvauksen toimien perustasoa täydentävien ehtojen kautta, ei näitä ehtoja sisällytetä kasvinsuojelun vähimmäisvaatimuksiin.

Kasvinsuojelun vähimmäisvaatimuksiin sisällytetään sen sijaan alla kuvattuja kasvinsuojeluainelain (1563/2011) mukaisia vaatimuksia, jotka eivät sisälly täydentäviin ehtoihin. Vähimmäisvaatimuksiin luetaan integroidun torjunnan yleisen periaatteen noudattaminen, torjunta-aineen käyttäjää koskevat tutkintovaatimukset sekä levityskalustoa koskevat testausvaatimukset kansallisten säädösten mukaisesti. Kasvinsuojeluaineita on käytettävä asianmukaisesti harkiten havaitun tarpeen mukaan ja käyttöohjeita noudattaen ottaen ammattimaisessa käytössä huomioon integroidun torjunnan yleiset periaatteet. Integroidun torjunnan yleisen periaatteen mukaan kasvinsuojelutoimien tulee olla taloudellisesti ja ympäristön kannalta kannatettavia.

Vähimmäisvaatimuksiin luetaan käyttäjää koskevat vaatimukset, joiden mukaan maatilalla kasvinsuojeluaineita saa levittää vain henkilö, joka on suorittanut kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevan kasvinsuojeluaineista annetun lain edellyttämän tutkinnon tai saanut oikeuden kyseisen tutkinnon järjestämiseen tai jolla ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen mukaisen koulutuksen voimassaoloaika ei ole umpeutunut. Tutkinto on voimassa viisi vuotta.

Lisäksi vähimmäisvaatimuksiin luetaan levityskalustoa koskevat vaatimukset joiden mukaan maatilalla kasvinsuojeluaineiden levitykseen käytettävä kasvinsuojeluruisku on testattava siten kuin testauksesta säädetään laissa kasvinsuojeluaineista (1563/2011). Ammattimaisessa käytössä olevat traktoriruiskut on testattava kertaalleen 26.11.2016 mennessä ja sen jälkeen joka viides vuosi. Jos levitysväline on aiemmin testattu ohjelmakauden 2007–2013 ympäristötuen edellyttämällä tavalla, välinettä ei tarvitse testata

uudestaan ennen kuin viisi vuotta on kulunut testauksesta.

Täydentävien ehtojen lakisääteisen hoitovaatimuksen nro 10 ja yllä kuvattujen kasvinsuojelun käytön vähimmäisvaatimusten perusteella viljelijän on perustasoon kuuluvina vaatimuksina merkittävä lohkokirjanpitoon kasvinsuojeluaineen nimi, käyttöaika, kohdeala, kohteena oleva viljelykasvi, iden käytön kohde, käyttömäärät ja käytön syy.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista oletuksista ja muuttujista (mukaan lukien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut perustason vaatimukset, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä), joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille sekä transaktiokustannusten tasoa; tapauksen mukaan kyseisessä menetelmässä on otettava huomioon asetuksen (EU) N:o 1307/2013 nojalla myönnetty tuki, myös tuki ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisiin maatalouskäytäntöihin, jotta vältetään kaksinkertainen rahoitus; tarvittaessa menetelmä, jota on käytetty tämän asetuksen 9 artiklan mukaisten muiden yksiköiden muuntamiseksi.

Luonnonmukaisen tuotannon korvauksessa on estetty kaksinkertainen maksu suhteessa viherryttämistukeen. Korvauslaskelmissa on verrattu keskimääräistä luomutilaa keskimääräiseen tavanomaista tuotantoa harjoittavaan tilaan, joka noudattaa kaikkia kolmea viherryttämistuen vaatimusta.

Laskentametodologia on kuvattu tarkemmin toimikohtaisissa kuvauksissa kohdissa Tukikelpoiset kustannukset.

8.2.7.6. Muut tärkeät huomiot, jotka ovat toimenpiteen ymmärtämisen ja täytäntöönpanon kannalta olennaisia

Luonnonmukaisen tuotannon mukaisia sitoumuksia tehdään ohjelman hyväksymisestä alkaen. Toimenpiteeseen voi sisältyä ohjelmakaudella 2007–2013 tehtyjen ja vuodeksi 2014 jatkettujen ympäristötuen luonnonmukaisen tuotannon ja luonnonmukaisen kotieläintuotannon sopimusten aiheuttamia menoja. Muutoslausekkeen mukaisesti ohjelmakauden 2007–2013 sopimuksia muutetaan lainsäädäntöpohjan muuttuessa ohjelmakauden 2014–2020 luonnonmukaisen tuotannon toimenpiteen mukaisiksi vuodesta 2015 alkaen. Viljelijä voi siirtyä ohjelmakaudella 2007–2013 tehdystä luonnonmukaisen tuotannon sopimuksesta ohjelmakauden 2014–2020 luonnonmukaisesta tuotannosta tehtävään sitoumukseen ilman, että aiemman sopimuksen tuki peritään takaisin. Siirtyminen uusien ehtojen mukaiseen sitoumukseen on perusteltua luonnonmukaisen tuotannon ja ympäristö-ilmastotoimenpiteen siirryttyä eri toimenpiteisiin. Katso myös luku 19.

8.2.8. M13 – Tuet alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia tai muita erityisrajoitteita (31 artikla)

8.2.8.1. Oikeusperusta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1305/2013 31 - 32 ja 82 artikla sekä liitteet II ja III

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o1306/2013 91 - 101 artiklat

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1307/2013 9 artikla

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 808/2014 10 artikla

8.2.8.2. Yleinen kuvaus toimenpiteestä, mukaan lukien sen toimenpidelogiikka ja miten sillä edistetään kohdealoja ja monialaisia tavoitteita

Toimenpide sisältää alatoimenpiteet:

13.1 korvaukset vuoristoalueille;

13.2 korvaukset alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia huomattavia rajoitteita.

Luonnonhaittakorvauksien tavoitteena on turvata maataloustuotannon jatkuminen pohjoisesta sijainnista aiheutuvista epäsuotuisista ilmasto-oloista huolimatta ja estää maatalousmaan hylkääminen viljelykäytöstä. Luonnonhaittakorvaukset mahdollistavat maaseutumaiseman avoimena ja hoidettuna pitämisen, edistävät kestäviä viljelyjärjestelmiä ja maatalousluonnon monimuotoisuutta pysyvillä nurmilla. Lisäksi toimenpide vaikuttaa tilalukumäärän hallittuun kehittymiseen sekä taloudellisesti elinvoimaisten maatilayksiköiden säilyttämiseen ja tätä kautta maaseudun työllisyyden ylläpitämiseen ja maaseutualueiden taloudellisen kehityksen edistämiseen.

Luonnonhaittakorvaukset vaikuttavat ensisijaisesti kohdealaan

- 4A: Euroopan maisemien tilan ja biologisen monimuotoisuuden ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen, mukaan luettuina Natura 2000 -alueet, alueet, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita, ja luonnonarvoltaan arvokas maataloustuotanto;

Luonnonhaittakorvaukset vaikuttavat toissijaisesti kohdealaan

- 2A: Kaikkien maatilojen taloudellisen suorituskyvyn parantaminen sekä tilojen rakenneuudistuksen ja nykyaikaistamisen helpottaminen, erityisesti markkinoille osallistumisen ja markkinoille suuntautumisen sekä maatalouden monipuolistamisen lisäämiseksi.

Luonnonhaittakorvaukset vaikuttavat läpileikkaavista tavoitteisista ilmastonmuutoksen hillintään suuntaamalla korvaukset ainoastaan olemassa olevalle maatalousmaalle ja rajoittamalla tätä kautta uusien peltojen raivaamista. Ympäristötavoitteeseen luonnonhaittakorvaukset vaikuttavat ylläpitämällä maaseutumaiseman avoimena ja hoidettuna sekä maatalousluonnon monimuotoisuuteen pysyvillä nurmilla.

8.2.8.3. Laajuus, tuen taso, tuensaajat sekä tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä eriteltynä tarvittaessa alatoimenpiteittäin ja/tai toimintatyypeittäin. Kunkin toimintatyypin osalta tukikelpoiset kustannukset, tukikelpoisuusedellytykset, sovellettavat määrät ja tukiprosentit sekä valintaperusteiden vahvistamisen periaatteet

8.2.8.3.1. 01 Korvaukset vuoristoalueille

Alatoimenpide:

- 13.1 – korvaukset vuoristoalueille

8.2.8.3.1.1. Toimintatyypin kuvaus

Tavoitteena on turvata maataloustuotannon jatkuminen pohjoisesta sijainnista aiheutuvista epäsuotuisista ilmasto-oloista huolimatta ja estää maatalousmaan hylkääminen viljelykäytöstä maksamalla korvausta vuoristoalueen viljelijöille.

8.2.8.3.1.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittain maksettava pinta-alaperusteinen korvaus.

8.2.8.3.1.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Toimenpidettä koskevat kansalliset säädökset: Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), Valtioneuvoston asetus luonnonhaittakorvauksesta (236/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee ohjelmassa kuvatun mukaisesti toimenpiteen yleisen toimeenpanon, korvauksen alueellisen eriyttämisen, korvauskelpoisen alan, korvaustason ja sen korotuksen perusteista sekä eläinyksikkötiheyden laskemisesta, korvauksen asteittaisesta alentamisesta tilakoon perusteella, saaristoalueista ja maksamismenettelyt.

Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015) ja Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta (7/2015). Täydentäviä ehtoja koskevien asetusten sisällön osalta katso luku 8.1.

8.2.8.3.1.4. Tuensaajat

Tuensaaja on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.8.3.1.5. Tukikelpoiset kustannukset

Tukikelpoiset kustannukset on määritelty toimista aiheutuneisiin kustannuksiin ja tulonmenetyksiin perustuvissa tukitasolaskelmissa (kohta 8.2.8.5).

8.2.8.3.1.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijän on noudatettava luonnonhaittakorvauksen ehtoja koko maatalousmaallaan sekä viljeltävä maatilaansa sen vuoden ajan, jolta korvausta haetaan. Luonnonhaittakorvausta maksetaan viljelijän tukikelpoisille hehtaareille, jos tukikelpoisen maatalousmaan ala on vuosittain vähintään 5 ha. Jos kyseessä on saaristossa sijaitseva tila, niin tukikelpoisen maatalousmaan ala on oltava vuosittain vähintään 3 ha. Tukikelpoinen ala määritellään kohdassa 8.1. Pienet tilat viljelevät pääosin nurmea tai pitävät peltoa kesannoituna. Nurmirehuilla on vähäiset markkinat eikä näiden pienten tilojen jättäminen luonnonhaittakorvauksen ulkopuolelle aiheuta kaupan vääristymiä.

Velvoitteiden noudattamiseen sitoutuminen tehdään sähköisen tukihaun kautta tai tukihaun yhteydessä toimittamalla asiaa koskeva lomake maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen).

8.2.8.3.1.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Toimenpiteessä ei oteta käyttöön valintakriteereitä.

8.2.8.3.1.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Luonnonhaittakorvaukset muodostuvat osarahoitteisesta korvauksesta, joka rahoitetaan osittain maaseuturahaston varoista ja osittain kansallisista varoista, ja kokonaan kansallisesti rahoitettavasta korvauksen korotuksesta.

Luonnonhaitan suuruutta koskevien laskelmien perusteella luonnonhaittakorvauksen tasot eri viljelyjärjestelmissä ovat taulukon 8.2.8.3.1.8 mukaiset.

Taulukko 8.2.8.3.1.8 Luonnonhaittakorvauksen määrät vuoristoalueella

a) Korvaustasot vuosina 2015–2017 ja 2019

	EU-osarahoitteinen luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Kokonaan kansallisesti rahoitettava luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Luonnonhaittakorvaukset yhteensä (€/ha)
C-alue = vuoristoalue			
-kasvinviljely	117	125	242
-kotieläintalous	117	185	302

b) Korvaustasot vuonna 2018

	EU-osarahoitteinen luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Kokonaan kansallisesti rahoitettava luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Luonnonhaittakorvaukset yhteensä (€/ha)
C-alue = vuoristoalue			
-kasvinviljely	117	120	237
-kotieläintalous	117	180	297

c) Korvaustasot vuonna 2020

	EU-osarahoitteinen luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Kokonaan kansallisesti rahoitettava luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Luonnonhaittakorvaukset yhteensä (€/ha)
C-alue = vuoristoalue			
-kasvinviljely	65	177	242
-kotieläintalous	65	237	302

d) Korvaustasot vuonna 2021

	EU-osarahoitteinen luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Kokonaan kansallisesti rahoitettava luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Luonnonhaittakorvaukset yhteensä (€/ha)
C-alue = vuoristoalue			
-kasvinviljely	222	20	242
-kotieläintalous	222	80	302

e) Korvaustasot vuonna 2022

	EU-osarahoitteinen luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Kokonaan kansallisesti rahoitettava luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Kokonaan kansallisesti rahoitettava luonnonhaittakorvauksen huoltovarmuus korotus (€/ha)	Luonnonhaittakorvaukset yhteensä (€/ha)
C-alue = vuoristoalue				
-kasvinviljely	200	42	48	290
-kotieläintalous	200	102	67	369

Tauluko 8.2.8.3.1.8 tukitasot C

8.2.8.3.1.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.8.3.1.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Katso kohta 8.2.4.1

8.2.8.3.1.9.2. Lieventävät toimet

Katso kohta 8.2.4.2

8.2.8.3.1.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Katso kohta 8.2.4.3

8.2.8.3.1.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

Katso kohta 8.2.8.5

8.2.8.3.1.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Tilakohtaisen enimmäispinta-alan määrittely, jonka perusteella jäsenvaltio laskee korvausten asteittaisen alenemisen

Luonnonhaittakorvauksen hehtaarikohtainen korvaus alenee tilakoon kasvaessa (taulukko 8.2.8.3.1.11). Tässä käytetään seuraavia pinta-alojen rajoja. Korvauksen alenemiseen käytettävä pinta-ala määräytyy tilan hakutietojen perusteella luonnonhaittakorvaukseen hyväksyttävän pinta-alan mukaan.

Vuoden 2013 maatilarekisterin tietojen mukaan 150 hehtaarin pinta-alaraja vaikuttaa 86 400 peltohehtaariin ja 300 hehtaarin raja 13 900 peltohehtaariin.

Suomalaisen tilarakenteen vuoksi myös FADN –aineistossa degression raja-arvon ylittävien tilojen määrä on rajallinen. Sekä vuosina 2011 ja 2012 FADN –aineistossa 150 hehtaarin raja-arvon ylittäviä tiloja oli 74 kappaletta. FADN-tulosten mukaan suuremmalla tilakoolla ei ole peltokasvien viljelyssä saavutettu parempaa bruttoarvonlisäystä hehtaaria kohti (GVA/ha), joka riippuu ennen kaikkea alueellisesta luonnonhaitasta eli hehtaarikohtaisesta sato- ja tuotantokustannustasosta. Rajoitteen ylittävien FADN -tilojen GVA hehtaaria kohden oli vuosina 2011 ja 2012 keskimäärin noin - 30 euroa/hehtaari. Luku on siis samalla tasolla kuin Etelä-Suomen alueella kasvinviljelytiloilla, jossa sama indikaattori oli – 26 euroa/hehtaari. Tätä indikaattoria on käytetty tukitasojen ja luonnonhaitan hehtaarikohtaisen suuruuden määrittelyyn FADN-tietojen pohjalta.

Taulukko 8.2.8.3.1.11 Luonnonhaittakorvauksen aleneminen tilakoon mukaan vuoristoalueella

Tilan peltoala	Maksettavan luonnonhaittakorvauksen suhteellinen osuus täydestä korvauksesta/ha
150 hehtaariin asti	100 %
150 ha ylittävästä peltoalasta 300 hehtaariin asti	90 %
300 ha ylittävästä peltoalasta	80 %

Taulukko 8.2.8.3.1.11 Luonnonhaittakorvauksen aleneminen tilakoon mukaan vuoristoalueella

[Sellaisten alueiden nimeäminen, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita] Kuvaus alueiden nimeämisessä käytetystä paikallisesta yksikkötasosta

[Sellaisten alueiden nimeäminen, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita] Kuvaus asetuksen (EU) N:o 1305/2013 32 artiklassa tarkoitetun menetelmän ja sen perusteiden soveltamisesta mainitussa artiklassa tarkoitettujen kolmen alueluokan määrittelemiseksi, mukaan lukien kuvaus siitä hienosäätömenettelystä ja sen tuloksista, jota sovelletaan alueisiin, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita, vuoristoalueita lukuun ottamatta

8.2.8.3.2. 02 Korvaukset alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia huomattavia rajoitteita

Alatoimenpide:

- 13.2 – korvaukset muille alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia huomattavia rajoitteita

8.2.8.3.2.1. Toimintatyypin kuvaus

Tavoitteena on turvata maataloustuotannon jatkuminen pohjoisesta sijainnista aiheutuvista epäsuotuisista ilmasto-oloista huolimatta ja estää maatalousmaan hylkääminen viljelykäytöstä maksamalla korvausta epäsuotuistenalueen viljelijöille.

8.2.8.3.2.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittain maksettava pinta-alaperusteinen korvaus.

8.2.8.3.2.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Toimenpidettä koskevat kansalliset säädökset: Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), Valtioneuvoston asetus luonnonhaittakorvauksesta (236/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee ohjelmassa kuvatun mukaisesti toimenpiteen yleisen toimeenpanon, korvauksen alueellisen eriyttämisen, korvauskelpoisen alan, korvaustason ja sen korotuksen perusteista sekä eläinyksikkötiheyden laskemisesta, korvauksen asteittaisesta alentamisesta tilakoon perusteella, saaristoalueista ja maksamismenettelyt.

Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015) ja Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta (7/2015). Täydentäviä ehtoja koskevien asetusten sisällön osalta katso luku 8.1.

8.2.8.3.2.4. Tuensaajat

Tuensaaja on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.8.3.2.5. Tukikelpoiset kustannukset

Tukikelpoiset kustannukset on määritelty toimista aiheutuneisiin kustannuksiin ja tulonmenetyksiin perustuvissa tukitasolaskelmissa (kohta 8.2.8.5).

8.2.8.3.2.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijän on noudatettava luonnonhaittakorvauksen ehtoja koko maatalousmaallaan sekä viljeltävä maatilaansa sen vuoden ajan, jolta korvausta haetaan. Luonnonhaittakorvausta maksetaan viljelijän tukikelpoisille hehtaareille, jos tukikelpoisen maatalousmaan ala on vuosittain vähintään 5 ha. Jos kyseessä on saaristossa sijaitseva tila, niin tukikelpoisen maatalousmaan ala on oltava vuosittain vähintään 3 ha. Tukikelpoinen ala määritellään kohdassa 8.1. Pienet tilat viljelevät pääosin nurmea tai pitävät peltoa kesannoituna. Nurmirehuilla on vähäiset markkinat eikä näiden pienten tilojen jättäminen luonnonhaittakorvauksen ulkopuolelle aiheuta kaupan vääristymiä.

Velvoitteiden noudattamiseen sitoutuminen tehdään sähköisen tukihaun kautta tai tukihaun yhteydessä toimittamalla asiaa koskeva lomake maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen).

8.2.8.3.2.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Toimenpiteessä ei oteta käyttöön valintakriteereitä.

8.2.8.3.2.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Luonnonhaittakorvaukset muodostuvat osarahoitteisesta korvauksesta, joka rahoitetaan osittain maaseuturahaston varoista ja osittain kansallisista varoista, ja kokonaan kansallisesti rahoitettavasta korvauksen korotuksesta.

Luonnonhaitan suuruutta koskevien laskelmien perusteella luonnonhaittakorvauksen tasot eri viljelyjärjestelmissä ovat taulukon 8.2.8.3.2.8 mukaiset.

Taulukko 8.2.8.3.2.8 Luonnonhaittakorvauksen määrät alueella, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia huomattavia rajoitteita

a) Korvaustasot vuosina 2015–2017 ja 2019

	EU-osarahoitteinen luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Kokonaan kansallisesti rahoitettava luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Luonnonhaittakorvaukset yhteensä (€/ha)
AB-alue			
-kasvinviljely	92	125	217
-kotieläintalous	92	185	277*

* Korvaustaso ylittää asetuksen N:o (EU) 1305/2013 liitteen II tukimäärän. Perustelu on esitetty tukitason laskentametodologia kohdassa 8.2.8.5

b) Korvaustasot vuonna 2018

	EU-osarahoitteinen luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Kokonaan kansallisesti rahoitettava luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Luonnonhaittakorvaukset yhteensä (€/ha)
AB-alue			
-kasvinviljely	92	120	212
-kotieläintalous	92	180	272*

* Korvaustaso ylittää asetuksen N:o (EU) 1305/2013 liitteen II tukimäärän. Perustelu on esitetty tukitason laskentametodologia kohdassa 8.2.8.5

c) Korvaustasot vuonna 2020

	EU-osarahoitteinen luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Kokonaan kansallisesti rahoitettava luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Luonnonhaittakorvaukset yhteensä (€/ha)
AB-alue			
-kasvinviljely	40	177	217
-kotieläintalous	40	237	277*

* Korvaustaso ylittää asetuksen N:o (EU) 1305/2013 liitteen II tukimäärän. Perustelu on esitetty tukitason laskentametodologia kohdassa 8.2.8.5

d) Korvaustasot vuonna 2021

	EU-osarahoitteinen luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Kokonaan kansallisesti rahoitettava luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Luonnonhaittakorvaukset yhteensä (€/ha)
AB-alue			
-kasvinviljely	197	20	217
-kotieläintalous	197	80	277*

* Korvaustaso ylittää asetuksen N:o (EU) 1305/2013 liitteen II tukimäärän. Perustelu on esitetty tukitason laskentametodologia kohdassa 8.2.8.5

e) Korvaustasot vuonna 2022

	EU-osarahoitteinen luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Kokonaan kansallisesti rahoitettava luonnonhaittakorvaus (€/ha)	Kokonaan kansallisesti rahoitettava luonnonhaittakorvauksen huoltovarmuus korotus (€/ha)	Luonnonhaittakorvaukset yhteensä (€/ha)
AB-alue				
-kasvinviljely	175	42	48	265*
-kotieläintalous	175	102	67	344*

* Korvaustaso ylittää asetuksen N:o (EU) 1305/2013 liitteen II tukimäärän. Perustelu on esitetty tukitason laskentametodologia kohdassa 8.2.8.5

Tauluko 8.2.8.3.2.8 tukitasot AB

8.2.8.3.2.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.8.3.2.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Katso kohta 8.2.4.1

8.2.8.3.2.9.2. Lieventävät toimet

Katso kohta 8.2.4.2

8.2.8.3.2.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Katso kohta 8.2.4.3

8.2.8.3.2.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

Katso kohta 8.2.8.5

8.2.8.3.2.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Tilakohtaisen enimmäispinta-alan määrittely, jonka perusteella jäsenvaltio laskee korvausten asteittaisen alenemisen

Luonnonhaittakorvauksen hehtaarikohtainen korvaus alenee tilakoon kasvaessa (Taulukko 8.2.8.3.2.11). Tässä käytetään seuraavia pinta-alojen rajoja. Korvauksen alenemiseen käytettävä pinta-ala määräytyy tilan hakutietojen perusteella luonnonhaittakorvaukseen hyväksyttävän pinta-alan mukaan.

Vuoden 2013 maatilarekisterin tietojen mukaan 150 hehtaarin pinta-alaraja vaikuttaa 86 400 peltohehtaariin ja 300 hehtaarin raja 13 900 peltohehtaariin.

Suomalaisen tilarakenteen vuoksi myös FADN –aineistossa degression raja-arvon ylittävien tilojen määrä on rajallinen. Sekä vuosina 2011 ja 2012 FADN –aineistossa 150 hehtaarin raja-arvon ylittäviä tiloja oli 74 kappaletta. FADN-tulosten mukaan suuremmalla tilakoolla ei ole peltokasvien viljelyssä saavutettu parempaa bruttoarvonlisäystä hehtaaria kohti (GVA/ha), joka riippuu ennen kaikkea alueellisesta luonnonhaitasta eli hehtaarikohtaisesta sato- ja tuotantokustannustasosta. Rajoitteen ylittävien FADN -tilojen GVA hehtaaria kohden oli vuosina 2011 ja 2012 keskimäärin noin - 30 euroa/hehtaari. Luku on siis samalla tasolla kuin Etelä-Suomen alueella kasvinviljelytiloilla, jossa sama indikaattori oli – 26 euroa/hehtaari. Tätä indikaattoria on käytetty tukitasojen ja luonnonhaitan hehtaarikohtaisen suuruuden määrittelyyn FADN-tietojen pohjalta.

Taulukko 8.2.8.3.2.11 Luonnonhaittakorvauksen aleneminen tilakoon mukaan alueella, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia huomattavia rajoitteita

Tilan peltoala	Maksettavan luonnonhaittakorvauksen suhteellinen osuus täydestä korvauksesta/ha
150 hehtaariin asti	100 %
150 ha ylittävästä peltoalasta 300 hehtaariin asti	90 %
300 ha ylittävästä peltoalasta	80 %

Taulukko 8.2.8.3.2.11 Luonnonhaittakorvauksen aleneminen tilakoon mukaan alueella, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia huomattavia rajoitte

[Sellaisten alueiden nimeäminen, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita] Kuvaus alueiden nimeämisessä käytetystä paikallisesta yksikkötasosta

[Sellaisten alueiden nimeäminen, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita] Kuvaus asetuksen (EU) N:o 1305/2013 32 artiklassa tarkoitetun menetelmän ja sen perusteiden soveltamisesta mainitussa artiklassa tarkoitettujen kolmen alueluokan määrittelemiseksi, mukaan lukien kuvaus siitä hienosäätömenettelystä ja sen tuloksista, jota sovelletaan alueisiin, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita, vuoristoalueita lukuun ottamatta

8.2.8.4. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.8.4.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Luonnonhaittakorvauksen vähimmäisvaatimuksena on täydentävien ehtojen noudattaminen. Täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten sekä lakisääteisten hoitovaatimusten valvonta koskee vuosittain noin yhtä prosenttia luonnonhaittakorvausta hakeneista tiloista. Riskiä muodostaa myös pinta-alaan kohdistuvat leikkaukset ja sanktiot, jotka johtuvat viljelijän virheellisesti ilmoittamista pinta-aloista. Luonnonhaittakorvauksen virhetaso koostuu lähes yksinomaan virheellisistä pinta-aloista. Eläintiheyden täyttyminen valvotaan tukihakua seuraavana vuonna kun eläinrekisterit ovat laskettu valmiiksi sekä viljelijä on ilmoittanut hallinnolle eläinmäärät (hevoset, siipikarja) ja tilan todellinen pinta-ala on tiedossa.

Komission riskien syykoodit

R5 Sitoumus on vaikea todentaa ja/tai valvoa

R5.1 Täydentävien ehtojen ja lakisääteisten hoitovaatimuksen valvonta

R5.3 Viljelijän virheellisesti ilmoittamista pinta-aloista johtuvat sanktiot ja leikkaukset

8.2.8.4.2. Hillitsemistoimenpiteet

Tukijärjestelmästä vaatimuksineen kerrotaan viljelijöille koulutuksissa ja viljelijöille jaettavassa materiaalissa. Suuri osa tukiehtojen rajoituksista, kuten degressio ja vähimmäisalan seuranta toteutetaan tietojärjestelmissä automaattisena, joten toimenpiteen toteutuksessa riskit ovat vähäisiä. Paikan päällä tehtävän valvonnan yhteydessä tarkastetaan viljelijän ilmoittamat pinta-alat.

Komission riskienkoodit

CPA2 Tuensaajille tiedotusta ja koulutusta

CPA3 Tiedotuskampanjat ja ohjeet

CPA4 IT-välineiden kehittäminen

8.2.8.4.3. Toimenpiteen yleisarvio

Luonnonhaittakorvauksen virhetasot pysyvät myös jatkossa maltillisina, koska tukiehtoja on vähän. Pysyvien nurmien ottaminen mukaan luonnonhaittakorvauskelpoiseen alaan saattaa korottaa virhetasoja. Koko maan tasolla pysyviä nurmia on suhteellisen vähän, joten niillä ei ole suurta merkitystä virhetasoon. Sähköisen tukihaun lisääntyessä virheet ilmoitetuissa pinta-aloissa todennäköisesti vähenevät ja virhetasot alenevat.

8.2.8.5. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

Luonnonhaittojen suuruutta ja hehtaarikohtaisen luonnonhaittakorvauksen tarvetta mahdollisimman objektiivisesti arvioitaessa käytetään yhtenäisiä tarkastelutapoja ja lähdetietoja. Suomen analyysi alueiden välisistä luonnonhaittaeroista perustuu yhteisen FADN-tietoverkoston tila-aineistoon ja indikaattoreihin ja komission käyttämään vertailutapaan. Keskeiset FADN-indikaattorit tässä tarkastelussa ovat komission oman aiemman luonnonhaitta-analyysin (Valtiontukipäätös N:o N 284/2004 – Suomi. Kansallinen epäsuotuisten alueiden järjestelmä) tavoin hehtaarikohtainen bruttoarvonlisäys (GVA/ha) ja vuosityöpanokseen suhteutettu nettoarvonlisäys (FNVA/AWU). GVA/ha soveltuu yleisen hehtaarikohtaisen luonnonhaitan tarkasteluun, mutta se ei sovi laajempien viljelyjärjestelmien vertailuun, kun tuotannosta valtaosa on muuta kuin kasvinviljelyä. FNVA/AWU puolestaan on FADN-analyyseissä laajasti käytetty indikaattori, jolla voidaan kattavammin verrata eri tuotantosuuntien suhteellista taloudellista asemaa ja kannattavuutta eri alueilla. Tyypillisesti nettoarvolisäys suhteutetaan käytettyyn vuosityöpanokseen (AWU), koska pelkkä nettoarvonlisäys (€/tila) ei vielä ota huomioon tuotannon ja viljelyjärjestelmän laajuutta.

Tarkastelussa arvioitiin viljelijöille aiheutuvat lisäkustannukset ja tulonmenetykset, jotka johtuvat maataloustuotannon rajoitteista kyseessä olevalla alueella. Lisäkustannukset ja tulonmenetykset on laskettava verrattuna alueisiin, joilla ei ole luonnonolosuhteista johtuvia tai muita erityisrajoitteita. Koko Suomi luokitellaan luonnonhaitta-alueeksi biofyysisellä kriteerillä alhainen lämpötila, jolloin Suomen epäsuotuisia alueita ei ole mahdollista verrata luonnonolosuhteiltaan suotuisiin alueisiin Suomen sisällä. Lisäkustannusten ja tulonmenetysten arvioimiseksi vertailualueet on haettu Suomen ulkopuolelta alueilta, joiden tuotantoedellytyksiä voitiin verrata Suomen tuotantoedellytyksiin.

Maatalouden kirjanpidon tietoverkoston FADN-aineisto on keskeinen käytettävissä oleva sekä eri jäsenmaiden ja niiden osa-alueiden väliseen tarkasteluun suoraan sopiva vertailuaineisto. Arviointiin on otettu tuotantoedellytyksiltään Suomeen vertailtavissa olevat FADN-alueet: vertailualue A (Etelä- ja Keski-Ruotsin Slättbygdslän), vertailualue B (Tanska, kokonaan yhtä FADN-aluetta), vertailualue C (Saksan Schleswig-Holstein) ja vertailualue D (Yhdistyneiden kuningaskuntien Skotlanti). Suomesta vertailussa on Etelä-Suomen FADN-alue, joka vastaa varsin tarkkaan vuoristoalueen ulkopuolista luonnonhaitta-aluetta Suomessa. Lähin vertailualue on maatalousvaltainen Etelä- ja Keski-Ruotsin Slättbygdslän, joka on lähes

kokonaan luonnonhaitta-alueen ulkopuolella. Joissain rajatuissa osissa tätä aluetta maksetaan nykymuotoista luonnonhaittakorvausta kotieläintilojen nurmille, mutta viljalle tai muille peltokasveilla tukea ei alueella makseta. Siten peltokasvintuotannon yleistä luonnonhaittaa arvioitaessa Slättbygdslän on asetuksen (EU) N:o 1305/2013 mukainen Etelä-Suomeen verrattavissa oleva alue.

Kylmyyden takia kasvukausi jää Suomessa hyvin lyhyeksi ja viljelykasveille olennainen tehoisa lämpösumma jää pieneksi. Suhteessa näihin kasvuolojen kriteereihin luonnonhaitta on Suomen viljelyoloissa nähtävissä erityisesti alhaisina keskisatoina. Samalla epäsuotuisten alueiden panoskäyttö on saataviin satoihin nähden suhteessa suurempaa kuin suotuisilla alueilla. Nämä lisäkustannukset tulevat huomioitua, kun arviointiin sisällytetään viljelyn muuttuvat kustannukset ja yleiskustannukset. Arvioinnin keskeiseen GVA-indikaattoriin eivät sisälly eri avustukset ja tuet, joilla osaltaan pyritään kompensoimaan alueiden välisiä eroja muilla yhteisen maatalouspolitiikan mukaisilla perusteilla.

Kylmiin viljelyoloihin perustuva luonnonhaitta näkyy selkeimmin peltokasvituotannossa, minkä vuoksi yleiseen luonnonhaitan arviointiin on valittu kasvinviljelytilat (field crop farms). Sama yleinen luonnonhaitta heikentää kaikkien Etelä-Suomen tilojen kannattavuutta, koska myös kotieläintaloudessa peltoviljely on olennainen osa tuotantoprosessia. Matala viljelykasvien satotaso ja lannankäsittelyä ohjaavat ympäristösäädökset edellyttävät, että kotieläintiloilla on suhteellisen paljon omaa peltoviljelyä. Etelä-Suomessa pelkästään kasvinviljelytiloilla on valtaosa, yli 60 % alueen viljelymaasta, joten peltokasvien viljely on selvästi vallitseva alueen viljelyjärjestelmä. Siten yleinen hehtaarikohtaisen luonnonhaitan määrittäminen peltokasviviljelyn bruttoarvonlisäyksen avulla on perusteltu vertailutapa.

Tilakoko vaihtelee tarkasteltavilla alueilla ja siksi vertailun mahdollistamiseksi euromääräiset indikaattorit lasketaan viljeltyä hehtaaria kohti. Kasvinviljelyssä luonnonolot aiheuttavat huomattavia vuosivaihteluita satoihin, tuottoon ja edelleen indikaattorien arvoihin. Tämän vuoksi tarkastelu on tehty viiden vuoden keskiarvona (2007–2011). Tilivuosi 2011 on uusin, mikä on saatavissa FADN-aluejaolla EU:n FADN-aineistosta. Keskiarvon laskemiseen käytetään kunkin vuoden hintatasossa olevia tuloksia.

Indikaattori eli bruttoarvonlisäys (GVA, Gross Value Added) on laskettu hehtaaria kohti seuraavasti: EU:n FADN-järjestelmän mukaisesta keskimääräisestä kokonaistuotosta pl. tuet (Total output, SE131) on vähennetty viljelyn muuttuvat kustannukset ja yleiskustannukset eli välituotekäyttö (Total intermediate consumption, SE275) ja erotus on jaettu tilojen keskimääräisellä peltoalalla. Tulokset ovat viiden vuoden keskiarvona vertailualue A:lla 364 €/ha, vertailualue B:llä 1 012 €/ha, vertailualue C:llä 480 €/ha, vertailualue D:llä 502 €/ha ja Etelä-Suomen FADN-alueella -26 €/ha (Kuva 8.9.5.a).

Tällä indikaattorilla laskettuna luonnonhaittaa kuvaava bruttoarvonlisäyksen ero kasvinviljelyssä on Etelä-Suomen ja keskeisen vertailualueen eli Ruotsin Slättbygdslänin välillä 390 €/ha. Luonnonhaitan laskennallinen arvo on vuoristoalueen ulkopuolella (AB-alue) korkeampi kuin asetuksen N:o (EU) 1305/2013 liitteen II tukitasot. Muihin analyysin vertailualueisiin verrattuna ero kasvaa vielä selvästi tätä suuremmaksi. Ero vertailualueisiin perustuu suoraan siihen, että Etelä-Suomessa hehtaarikohtainen tuotto eli satotaso on vertailualuetta matalampi ja samalla sadontuottamisen välittömät kustannukset ovat korkeat. Luonnonhaitan takia esimerkiksi yhden viljatonnin tuotanto on Suomessa olennaisesti kalliimpaa kuin vertailualueilla. Suomen luonnonhaitta-alueen biofyysisillä perusteilla eli matalasta lämpötilasta aiheutuvalla lyhyellä kasvukaudella ja pienellä vuotuisella lämpösummalla on suora yhteys näihin kasvinviljelyn vertailutuloksiin.

Laskennallinen luonnonhaitta suhteessa vertailualueisiin on siis Etelä-Suomessakin eli lämpötilan suhteen suotuisimmalla alueella merkittävä. Suomi asettaa luonnonhaittakorvauksen tukitasot tätä laskennallista olosuhde-eroa pienemmäksi yhteisen maatalouspolitiikan tukikokonaisuuden ja ohjelman tasapainoisen

rakenteen takia. Viljelijätukien kokonaisuus ja tuotantoedellytyksiin vaikuttavat tekijät muodostuvat Suomen oloissa poikkeuksellisen monesta välineestä ja toimenpiteestä. Esitetyillä luonnonhaittakorvauksen tukitasoilla vältetään samalla mahdollinen luonnonhaitan ylikompensaatio kaikilta osin. Koska pohjoiseen siirryttäessä matala lämpötila vielä kasvattaa luonnonhaitan vakavuutta, on tarkoituksenmukaista maksaa luonnonhaittakorvausta jonkin verran korkeampana pohjoisemmassa Suomessa.

Korvaustaso on tarpeen eriyttää luonnonhaitan vakavuuden ja eri viljelyjärjestelmien perusteella. Suomessa yleisen kasvinviljelyn luonnonhaitta on pienempi kuin kotieläintalouden viljelyjärjestelmän luonnonhaitta. Tästä syystä koko luonnonhaittakorvauksen maksaminen tasan kaikille kunkin luonnonhaitta-alueen hehtaareille antaisi ylikompensaatiota kasvinviljelylle suhteessa kotieläintalouteen.

Viljelyjärjestelmien välisen eron tarkastelussa bruttoarvonlisäys hehtaaria kohti laskettuna antaisi luonnonhaitasta väärän kuvan. Kasvinviljelyn lisäksi bruttoarvonlisäykseen lasketaan kotieläintiloilla myös kotieläintuotot, jolloin hehtaarikohtainen bruttoarvonlisäys on tyypillisesti kotieläintiloilla kasvinviljelytiloja korkeampi. Bruttoarvonlisäys ei myöskään ota huomioon esimerkiksi rakennus- ja konepoistoja. Nämä ovat erityisesti kotieläintaloudessa merkittävä kustannuserä, johon kotieläintalouden viljelyjärjestelmä liittyy olennaisesti.

Jotta taloudellista asemaa voidaan verrata objektiivisesti eri tuotantosuuntien välillä, on käytettävän indikaattorin oltava mahdollisimman vertailukelpoinen. FADN-järjestelmässä tällainen yleisesti käytetty tunnusluku on nettoarvonlisäys FNVA. Nettoarvonlisäys saadaan vähentämällä kokonaistuotoista (tuet mukaan lukien) muut kuin kiinteistä resursseista eli työstä, maasta ja pääomasta aiheutuvat tuotantokustannukset. Nettoarvonlisäys jää siten korvaukseksi näiden tuotantoresurssien käytöstä.

Erilaisten tuotantomuotojen ja viljelyjärjestelmien välillä nettoarvonlisäys vaihtelee paljon kuten muutkin absoluuttiset tunnusluvut, joten vertailukelpoisuus edellyttää vielä tulosten esittämistä suhdelukuina. Kotieläintuotannossa pääosa tuotannosta muodostuu kotieläimiä kasvattamalla, joten hehtaaria kohti laskettu tunnusluku ei anna vertailukelpoista kuvaa kotieläintalouden taloudellisesta asemasta. Eläinten ja viljelyalan välinen suhde voi vaihdella paljon eri alueiden kotieläintilojen välillä. Suotuisammilla viljelyalueilla kotieläintilat saattavat olla myös merkittäviä myyntikasvien tuottajia, jolloin niillä voi olla pelkkään kotieläintalouteen tarvittavaa alaa selvästi suurempi viljelyala. Toisilla alueilla taas voi olla välttämätöntä hankkia osa eläinten rehusta tilan ulkopuolelta esimerkiksi pellon huonon saatavuuden ja matalan satotason takia.

Kaikille tuotantosuunnille keskeinen tuotannontekijä on vuotuinen työn kokonaismäärä, jolle muodostuva taloudellinen korvaus on olennainen yritystoiminnan tavoite. Tästä syystä nettoarvonlisäys on perusteltua suhteuttaa vuosityöpanokseen (AWU), jotta erilaiset viljelyjärjestelmät saadaan mahdollisimman johdonmukaisesti vertailukelpoisiksi. (Taulukko 8.9.5.b)

Viljelyjärjestelmien maan sisäisessä vertailussa on koko maan tasolla tarkasteltu erikoistuneita kasvinviljelytiloja ja kotieläintiloja (FADN-järjestelmän A28-luokittelu). Kotieläintilojen vertailujoukko on muodostettu tässä laskelmassa yhdistämällä erikoistuneet laidunkarjatilat ja muut erikoistuneet kotieläintilat. Kahden tilaryhmän tilastolliseen painottamiseen perustuva yhdistäminen on tehty vertailukelpoisuuden varmistamiseksi ja siksi, että WTO-ehtojen perusteella tukitasoja ei myöskään voida eriyttää eri eläinlajien tai viljelykasvilajien välillä. Yhdistetyt kotieläintilojen tulokset on laskettu viiden vuoden keskiarvona vuosien 2007–2011 kirjanpitotuloksista, jotta vältetään yksittäisten vuosien välinen satunnainen vaihtelu.

Nettoarvonlisäys sisältää myös ohjelmakaudella 2007–2013 tilojen saamat eri tuet kuten nykyisen luonnonhaittakorvauksen ja sitä täydentävän kansallisen lisäosan, joka maksetaan valtiontukipäätöksen

284/2004 perusteella korotettuna 80 €/ha kotieläintiloille. Tulosten mukaan kotieläintalouden viljelyjärjestelmässä nettoarvonlisäys vuosityöpanosta kohti laskettuna jää lähes viidenneksen kasvinviljelyä heikommaksi. Tämä tarkoittaa sitä, että ohjelmakaudella 2007–2013 luonnonhaittakorvauksen kansallisen lisäosan kotieläinkorotuksellakin kotieläintalous jää tällä indikaattorilla arvioituna jonkin verran jälkeen kasvinviljelystä. Luonnonhaittakorvauksen porrastus, joka vastaa suurelta osin ohjelmakauden 2007–2013 luonnonhaittakorvauksen ja sen kansallisen lisäosan kokonaisuutta, on siten perusteltu ja se pohjautuu suoraan luonnonhaitan vakavuuteen ja viljelyjärjestelmien välisiin tuotto- ja kustannusrakenteen eroihin.

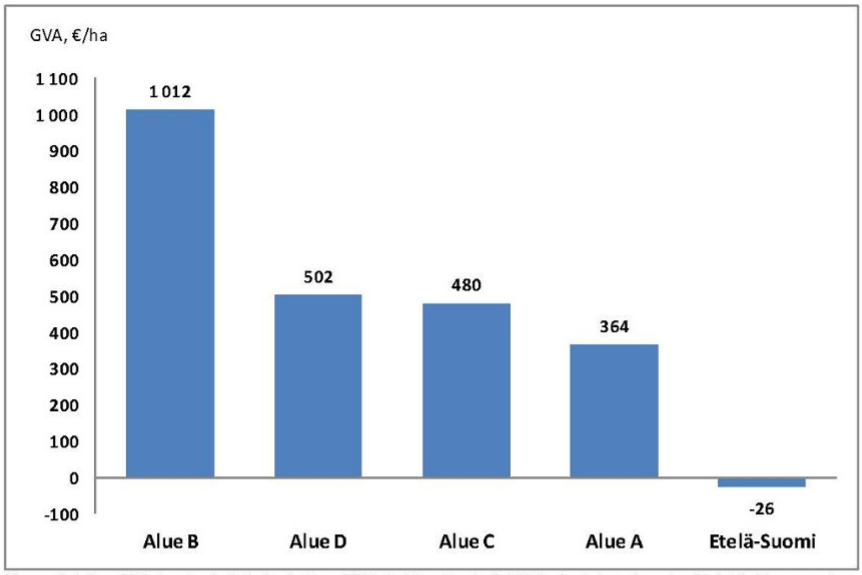

Kuva 8.9.5.a Hehtaaria kohti laskettu GVA-indikaattori FADN–aineiston kasvinviljelytiloilla vuosien 2007–2011 keskiarvona.

Kuva 8.9.5.a Hehtaaria kohti laskettu GVA-indikaattori FADN–aineiston kasvinviljelytiloilla vuosien 2007–2011 keskiarvona

Taulukko 8.9.5.b Vuosityöpanokseen suhteutettu vuosityöpanos eri viljelyjärjestelmissä

	FNVA/AWU
Koko Suomi, €/tila	keskiarvo 2007-2011
Erikoistunut kotieläintalous	**24 045**
Erikoistunut kasvinviljely	**28 377**
ero	18 %

Taulukko 8.9.5.b Vuosityöpanokseen suhteutettu vuosityöpanos eri viljelyjärjestelmissä

8.2.8.6. Toimenpiteeseen liittyvät tiedot

Tilakohtaisen enimmäispinta-alan määrittely, jonka perusteella jäsenvaltio laskee korvausten asteittaisen alenemisen

Asia kuvattu alatoimenpiteiden alla.

[Sellaisten alueiden nimeäminen, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita] Kuvaus alueiden nimeämisessä käytetystä paikallisesta yksikkötasosta

Kasvukauden pituuden ja tehoisan lämpösumman simulointi on tehty asetuksen (EU) N:o 1305/2013 liitteen III mukaisesti. Pohja-aineistona ovat päivittäiset Ilmatieteenlaitoksen ilmastohavainnot vuosilta 1971–2007. Kaikissa kunnissa ei ole havaintoasemia, joten säätiedot on määritetty säähavaintoasematietojen perusteella interpoloimalla saatujen hilapisteiden avulla. Hilapisteet muodostavat 10 x 10 km ruudukon ja ne on laskettu ns. kriging- menetelmällä, joka ottaa huomioon maaston muodot sekä rannikon ja vesistöjen vaikutukset kyseessä olevaan suureeseen kussakin hilapisteessä. Suomessa hilapisteitä on lähes 3 400 kappaletta, koska Suomen pinta-ala on 390 920 km². Kuntakohtaisina lämpötila-arvoina on käytetty niiden hilapisteiden keskiarvoja, jotka ovat sijainneet kyseisen kunnan alueella. Suurimpiin kuntiin osuu yli 10 hilapistettä. Jokaiseen kuntaan osuu vähintään yksi hilapiste.

Karttasimulaatio on laadittu Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksessa, mutta säähavaintoaineisto ja kuntakohtainen laskenta on tehty Ilmatieteenlaitoksella. Aluksi kunkin havaintovuoden kasvukauden pituus vuorokausina määritettiin siten, että laskettiin niiden päivien lukumäärä, jolloin vuorokauden keskilämpötila oli yli 5 °C. Tämän jälkeen määritettiin niiden havaintovuosien lukumäärä, jolloin kasvukauden pituus ylitti taulukossa 8.9.6.a esitetyt raja-arvot kasvukauden osalta. Lämpösumman kanssa meneteltiin samalla tavalla. Tämän jälkeen laskettiin näiden havaintovuosien lukumäärän prosentuaalinen osuus kaikkien havaintovuosien määrästä. Kunnan katsottiin kuuluvan siihen suuruusjärjestykseen asetettuun lämpösumma- tai kasvukausiluokkaan, jossa 37 vuoden aikasarjassa yli 20 prosentissa havaintovuosista lämpösumma tai kasvukausi oli luokkaraja-arvoa alempi. Määrittely on vastaava kuin asetuksen (EU) N:o 1305/2013 liitteen III mukainen luokittelu, mutta luokittelun raja-arvoja on useita (Kuvat 8.9.6.b. ja c).

Simulaatio on tehty kuntatasolla (LAU2) vuoden 2004 kuntajaolla.

Taulukko 8.9.6.a Kasvukauden ja lämpösumman luokitus

Luokka	Kasvukausi	Lämpösumma
0	yli 180	yli 1500
1	176-180	1451-1500
2	171-175	1401-1450
3	166-170	1351-1400
4	161-165	1301-1350
5	156-160	1251-1300
6	151-155	1201-1250
7	141-150	1101-1200
8	131-140	1001-1100
9	alle 130	alle 1000

Taulukko 8.9.6.a Kasvukauden ja lämpösumman luokitus

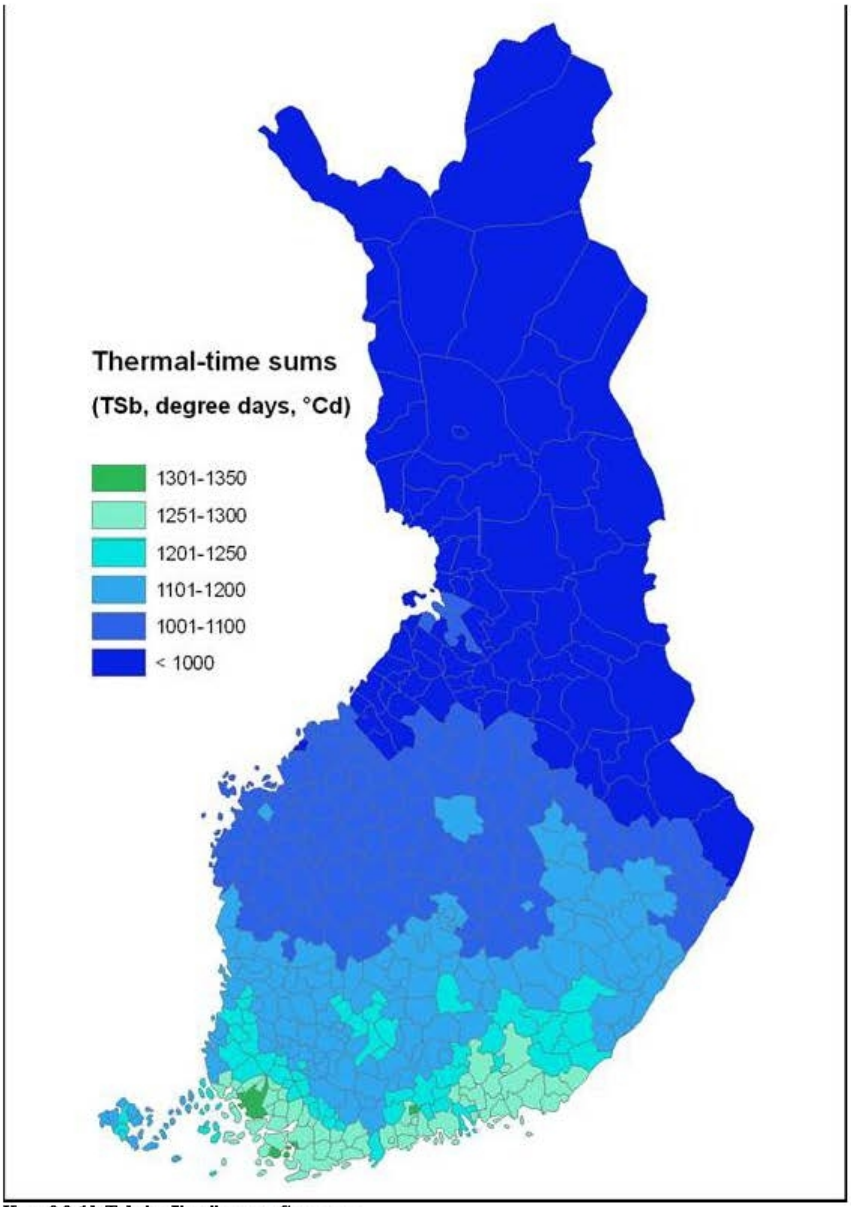

Kuva 8.9.6.b Tehoisa lämpösumma Suomessa

Kuva 8.9.6.b Tehoisa lämpösumma Suomessa

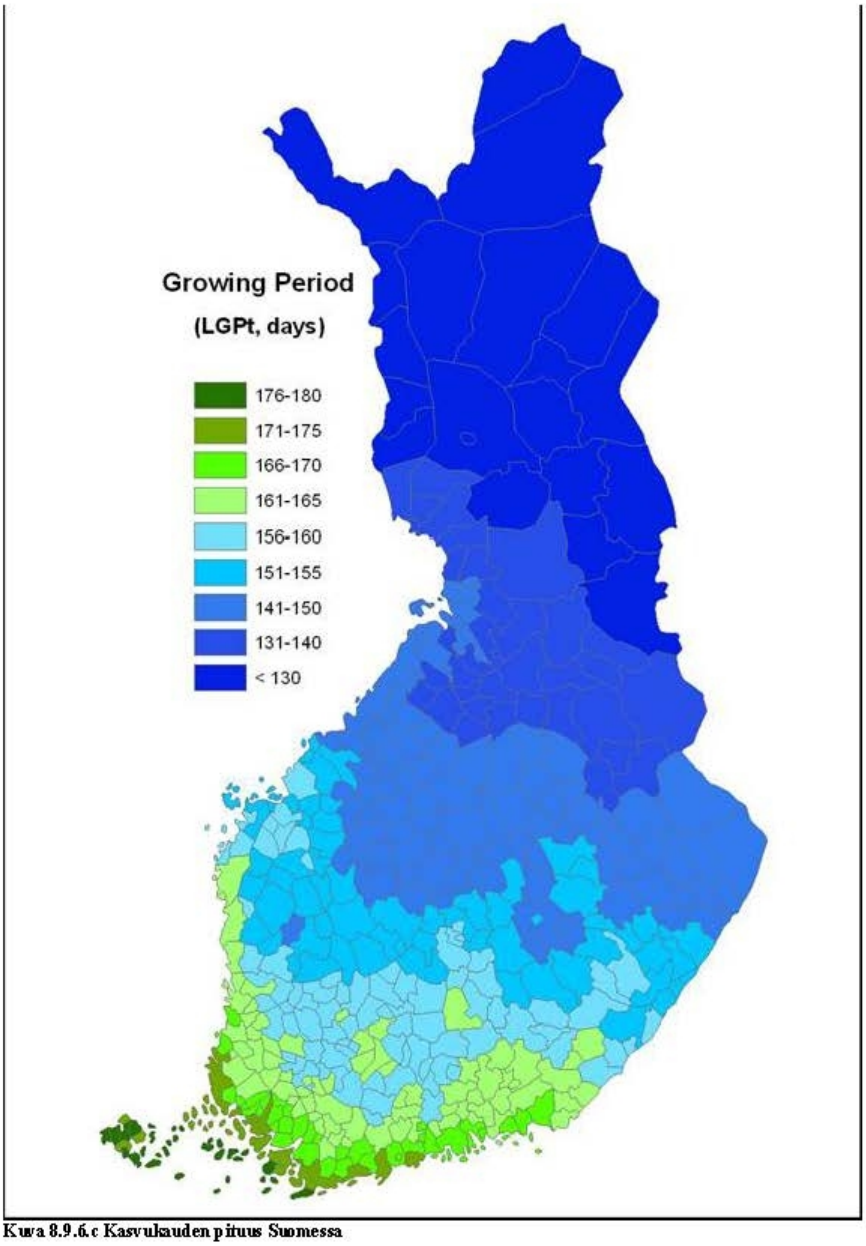

Kuva 8.9.6.c Kasvukauden pituus Suomessa

Kuva 8.9.6.c Kasvukauden pituus Suomessa

[Sellaisten alueiden nimeäminen, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita] Kuvaus asetuksen (EU) N:o 1305/2013 32 artiklassa tarkoitetun menetelmän ja sen perusteiden soveltamisesta mainitussa artiklassa tarkoitettujen kolmen alueluokan määrittelemiseksi, mukaan lukien kuvaus siitä hienosäätömenettelystä ja sen tuloksista, jota sovelletaan alueisiin, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita, vuoristoalueita lukuun ottamatta

Aluejako

Manner-Suomessa on luonnonhaittakorvauksissa 2015 alkaen kaksi tukialuetta, joka on tehty LAU 2 -tasolla käyttäen pääsääntöisesti vuoden 2013 kuntajakoa.

- tukialue AB: alueet, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia huomattavia rajoitteita ((EU) N:o 1305/2013 32 artiklan 3 kohta); ja
- tukialue C: vuoristoalue ((EU) N:o 1305/2013 32 artiklan 2 kohta a).

Ohjelmakaudella 2007–2013 Manner-Suomessa neuvoston asetuksen (EY) N:o 1257/1999 artiklan 20 perusteella luonnonhaittakorvauksien erityisistä haitoista kärsivät alueet (2006 tilanne: 573 846 ha) luokitellaan vuodesta 2015 alkaen ilmastokriteerin perusteella muuksi merkittävistä luonnonhaitoista kärsiväksi alueeksi (tukialue AB).

Vuoristoalue yhtenäistetään kansallisen pohjoisen tuen alueen mukaiseksi vuodesta 2015 alkaen. Pohjoisen tuen aluejako on säädetty komission pohjoisen tuen päätöksen K(2009)3067 liitteessä I. Ohjelmakaudella 2007–2013 neuvoston asetuksen (EY) N:o 1257/1999 artiklan 19 perusteella luokitellun muun merkittävästä luonnonhaitasta kärsivän alueen pohjoisrajalla olleet 45 083 ha siirretään vuoristoalueeseen (tukialue C). Vastaavasti ohjelmakaudella 2007–2013 olleet 37 304 ha siirretään muuksi merkittävistä luonnonhaitoista kärsiväksi alueeksi osaksi tukialuetta AB.

Luonnonhaitta-alueiden ja kansallisten tukialueiden rajojen yhtenäistämisellä on merkittävä tukijärjestelmiä yksinkertaistava vaikutus. Tukialueet on myös helpommin sovitettavissa yhteen EU:n suorien tukien alueiden kanssa. Aluejaon muutokset ovat perusteltuja myös ilmastokriteerin perusteella (kuvat 8.9.6.b ja c).

Yhteensä vuoristoalueella on 183 kuntaa ja 1 197 499 hehtaaria sekä alueita joilla on luonnonolosuhteista johtuvia huomattavia rajoitteita 123 kuntaa ja 1 045 055 hehtaaria vuoden 2013 tilastojen perusteella. Kuntaluettelot ovat liitteenä (liite 1).

Hienosäätö

Tämä tarkastelu tehdään muulla luonnonhaitta-alueella (asetus (EU) N:o 1305/2013 32 artiklan 1 kohdan b) alakohta). Hallinnollisena yksikkönä tarkastelussa käytetään soveltuvin osin kuntatasoa (LAU2) ja aineistorajoitteiden takia myös maakuntatasoa (NUTS3). Lisäksi EU:n FADN-kirjanpitojärjestelmässä käytetään erillisiä kirjanpitoalueita, jotka täydentävät alueellista vertailua. Luonnonhaitta-alueiden määrittely perustuu Manner-Suomessa alhainen lämpötila -kriteeriin (asetus (EU) N:o 1305/2013, liite III).

Manner-Suomeen soveltuvia hienosäätöindikaattoreita ovat:

1. kasvihuonealan osuus kunnan maatalousmaasta,
2. hehtaarikohtainen bruttoarvonlisäys peltokasvinviljelyssä maakuntatasolla ja työpanokseen suhteutetut tunnusluvut päätuotantosuunnissa, sekä

3. eläinyksikkötiheys kunnittain.

Kasvihuonealan osuus kunnan maatalousmaasta

Kasvihuonealojen osuus Manner-Suomen kunnissa on hyvin pieni kunnan maatalousmaan alaan verrattuna. Kasvihuonealan osuus ei missään kunnassa ylitä 50 % maatalousmaasta, joten luonnonhaittaa ei ole missään kunnassa voitettu kasvihuoneisiin tehdyillä investoinneilla (taulukko 8.9.6.d).

Bruttoarvon lisäys maataloudessa maakuntatasolla

Yleisenä taloudellisena vertailuindikaattorina hienosäätötarkastelussa on käytetty hehtaarikohtaista bruttoarvonlisäystä GVA/ha. Indikaattorin perusteet ja laskentamenetelmä on kuvattu edellä kohdassa ”Tukitasojen laskentametodologia”. Suomessa tätä indikaattoria ei ole mahdollista laskea kuntakohtaisesti kuntien pienen koon ja kirjanpitoaineiston rajoitteiden takia. Tästä syystä tarkastelussa on verrattu Etelä-Suomen maakuntien (NUTS3-aluetaso) peltokasvinviljelyn tuloksia Etelä-Ruotsin kirjanpitoalueen (Slättbygdslän) vastaaviin tunnuslukuihin. (FADN-alueesta ’Slättbygdslän’ hyvin pieni osa kuuluu Ruotsin LFA-alueeseen. Tämä ei vaikuta tehtyyn vertailuun, koska GVA ei sisällä mitään tukimuotoja. Ruotsin vertailualueella ei myöskään ole maksettu LFA-tukea viljalle ja muille peltokasveille, joihin tämä vertailu kohdistuu. Eri maista voidaan FADN-järjestelmässä tarkastella erikseen LFA- ja ei-LFA-alueita, mutta tällöin tiloja ei voida suoraan tarkastella eri tuotantosuunnittain, ainoastaan kaikkia tiloja keskimäärin. Tähän taas GVA/ha-vertailu ei sovellu edellä kuvatuista syistä.)

Kaikkien tilojen samanaikainen GVA-tarkastelu hehtaarikohtaisena ei ole perusteltua, koska sekä kasvinviljely- että kotieläintuottojen laskeminen yhteen hehtaaria kohti johtaisi vertailupohjan vinoutumiseen. Eri tuotantosuunnissa ja vertailualueiden välillä hehtaareiden ja kotieläinten suhde vaihtelee hyvin paljon. Peltokasvinviljelyn tulosten tarkastelu antaa johdonmukaisen ja vertailukelpoisen kuvan yleisestä hehtaarikohtaisesta tuottokyvystä ja kustannuksista eli hehtaarikohtaisesta luonnonhaitasta eri alueilla.

Kuvassa 8.9.6.e on esitetty keskimääräiset peltokasvinviljelyn GVA/ha-tunnusluvut Etelä-Suomen maakunnista ja Etelä-Ruotsin kirjanpitoalueelta vuosilta 2007–2011. Etelä-Suomen tarkastelualueilla tunnusluvut jäävät selvästi alle puoleen Ruotsin vertailualueen hehtaarikohtaisesta bruttoarvonlisäyksen tasosta, joten yleistä luonnonhaittaa ei ole voitettu millään Etelä-Suomen alueella.

Työpanokseen suhteutetut tunnusluvut päätuotantosuunnissa

Täydentävänä tarkasteluna kaikkia tuotantosuuntia Etelä-Suomessa vertailtiin vielä tilojen keskimääräisellä nettoarvonlisäyksellä (FNVA, Farm Net Value Added) ja viljelijäperheen maataloustulolla (FFI, Family Farm Income). Nämä indikaattorit suhteutettiin keskimääräiseen tilojen vuosityöpanokseen (AWU), jotta eri tuotantosuuntien tulokset olisivat keskenään vertailukelpoisia. Laskentametodologian yleisen kuvauksen yhteydessä on esitetty tarkemmat perusteet myös tällaiselle eri tuotantosuuntien väliselle vertailulle, jossa on otettava huomioon eri tuotantosuuntien erityispiirteet. Kaikki indikaattorit ja suhdeluvut eivät suoraan sovi kaikkien tuotantosuuntien ja monien erilaisten tuotto- ja kustannustekijöiden vertailuun.

Kuvassa 8.9.6.f on esitetty kolmen päätuotantosuunnan FNVA/AWU- ja FFI/FWU-tunnusluvut vuosien 2007–2011 keskiarvona. Tulosten mukaan kotieläintilat eivät ole yltäneet peltokasvitiloja parempaan taloudelliseen tulokseen. Kun nykyjärjestelmän mukainen luonnonhaittakorvaus vähennetään näistä tuotantosuuntien tunnusluvuista, jäävät eri tuotantosuuntien tulokset vielä olennaisesti alemmiksi.

Johtopäätöksenä vertailulaskelmien ja FADN-tunnuslukujen perusteella voidaan siten todeta, että yleistä,

alhaiseen lämpötilaan perustuvaa luonnonhaittaa ei ole voitettu Etelä-Suomen maataloudessa tai alueen eri päätuotantosuunnissa.

Eläinyksikkötiheys kunnittain

Maataloustuotannon alueellista rakennetta tarkasteltiin vertailemalla eläinyksikkötiheyksiä kuntatasolla. Jokaisen kunnan kaikki eläimet sisältävä eläinyksikkömäärä jaettiin maatalousmaan kokonaisalalla (UAA). Lähes kaikissa alueen kunnissa eläinyksikkötiheys jäi vuonna 2011 alle 0,5 eläinyksikön hehtaaria kohti. Kolmessa kunnassa tiheys oli välillä 0,9-1,15 ey/ha, ja yhdessä kunnassa (Vehmaa) eläintiheys oli keskimääräistä selvästi korkeampi 2,35 ey/ha (kuva 8.9.6.g). Vehmaan tulos selittyy merkittävällä sika- ja siipikarjatilojen keskittymällä, mutta nämä tilat eivät kuitenkaan viljele valtaosaa kunnan viljelyalasta. Eläinyksikkötiheyden avulla ei pystytä osoittamaan, että Manner-Suomessa olisi yhtenäinen alue, jossa maataloustuotanto olisi voittanut kylmästä ilmastosta aiheutuvat rajoitteet.

Yhteenveto

Edellä todetun analyysin perusteella Manner-Suomesta ei löydy aluetta, jossa maataloustuotannossa olisi voitettu luonnonhaitta. Tämän takia kaikki Manner-Suomen kunnat todetaan oikeutetuiksi luonnonhaittakorvaukseen.

Taulukko 8.9.6.d Neljä kasvihuonealaltaan suurinta kuntaa
(Tike 2012 Maataloustilastot)

Kunta	Kasvihuoneyritysten lukumäärä	Kasvihuone pinta-ala (1 000 m²)	Käytössä oleva maatalousmaa (ha)	Kasvihuonealan osuus kunnan maatalousmaasta (%)
Laitila	66	229,1	11 970	0,19
Turku	25	184,5	4 286	0,43
Salo	69	154,8	54 751	0,03
Korsnäs	35	111,0	1 677	0,66

Taulukko 8.9.6.d Neljä kasvihuonealaltaan suurinta kuntaa

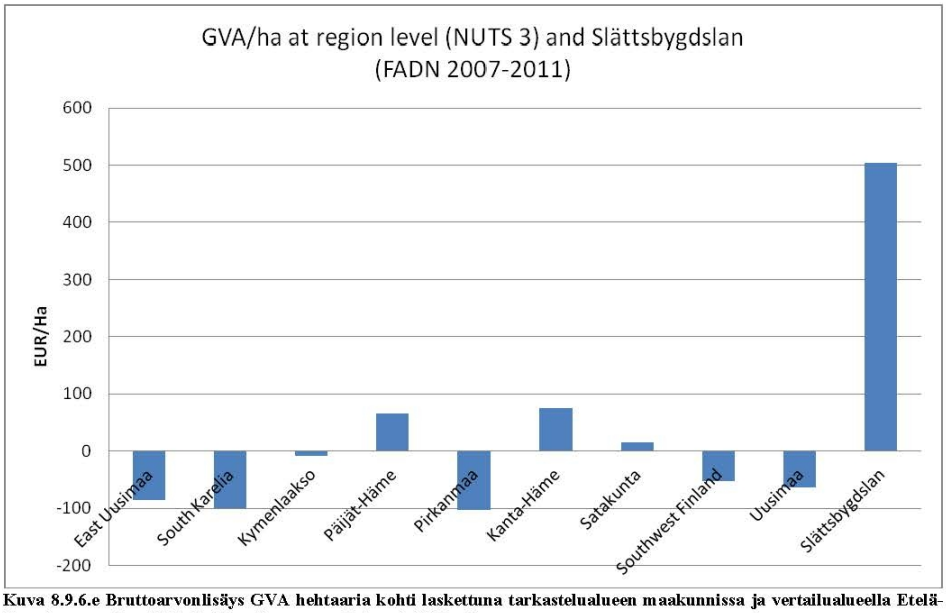

Kuva 8.9.6.e Bruttoarvonlisäys GVA hehtaaria kohti laskettuna tarkastelualueen maakunnissa ja vertailualueella Etelä-Ruotsissa vuosien 2007–2011 keskiarvona peltokasviviljelyssä.

Kuva 8.9.6.e Bruttoarvonlisäys GVA hehtaaria kohti laskettuna tarkastelualueen maakunnissa ja vertailualueella Etelä-Ruotsissa vuosien 2007–20

keskiarvona peltokasviviljelyssä

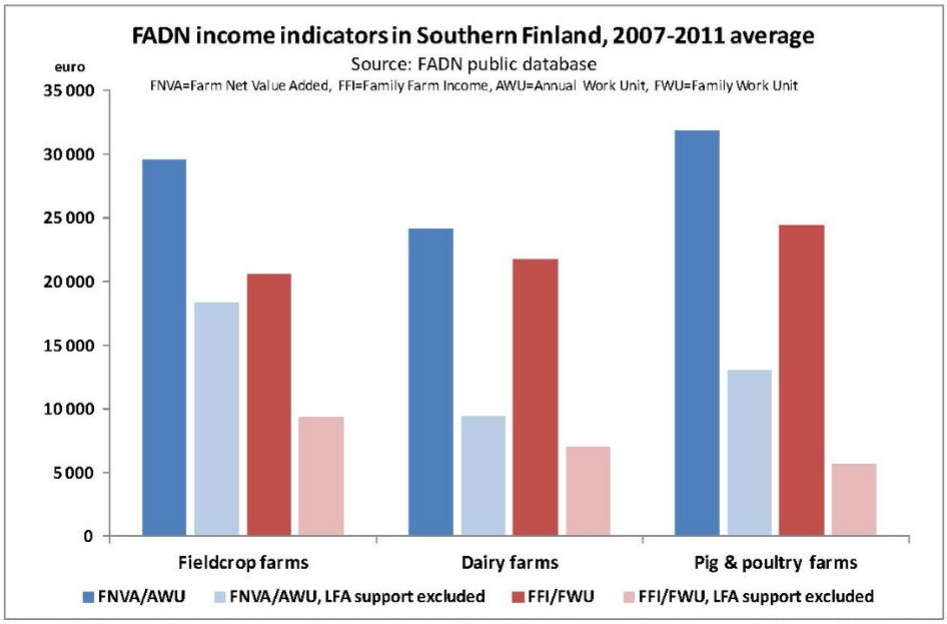

Kuva 8.9.6.f Kasvintuotannon, maidontuotannon sekä sika- ja siipikarjatuotannon nettoarvonlisäyksen ja viljelijäperheen maataloustulon suhde tilojen vuosityöpanokseen.
(Lähde: FADN kirjanpitoaineisto).

Kuva 8.9.6.f Kasvintuotannon, maidontuotannon sekä sika- ja siipikarjatuotannon nettoarvonlisäyksen ja viljelijäperheen maataloustulon suhde tilo vuosityöpanokseen

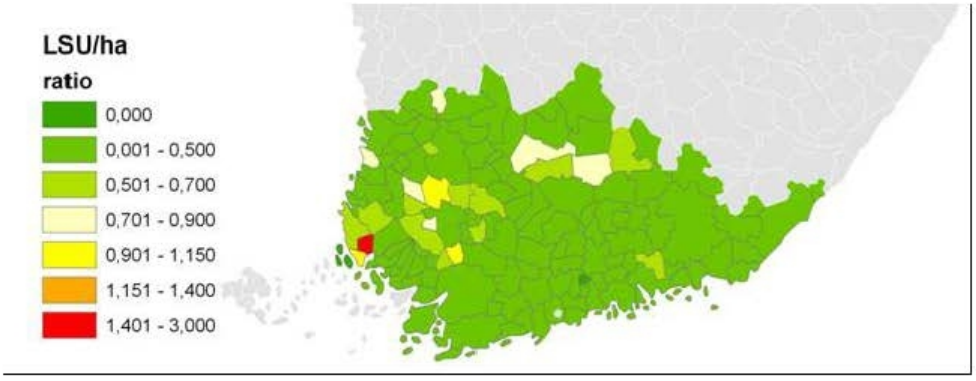

Kuva 8.9.6.g Eläinyksikkömäärä jaettuna kunnan peltohehtaarien määrällä kunnittain muulla luonnonhaitta-alueella vuonna 2011.
(lähde: Tiken maatalouden rakenneaineisto)

Kuva 8.9.6.g Eläinyksikkömäärä jaettuna kunnan peltohehtaarien määrällä kunnittain muulla luonnonhaitta-alueella vuonna 2011

8.2.8.7. Muut tärkeät huomiot, jotka ovat toimenpiteen ymmärtämisen ja täytäntöönpanon kannalta olennaisia

Korvauksen eriyttäminen luonnonhaitan vakavuuden ja viljelyjärjestelmien perusteella

Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 31 artiklan 1 kohdan mukaan korvauksen taso voidaan eriyttää asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa siten, että otetaan huomioon maataloustoiminnalle aiheutuvan pysyvän haitan vakavuus ja kunkin alueen viljelyjärjestelmä. Viljelyjärjestelmällä tarkoitetaan maatilayritysten pääasiallista toimintaa ja tuotantoa, jollaiseksi voidaan erottaa esimerkiksi kasvinviljely tai kotieläinten kasvatus. Tilat voidaan luokitella eri viljelyjärjestelmiin esimerkiksi FADN-kirjanpitojärjestelmän tilaluokittelun mukaisesti, ja viljelyjärjestelmä tunnistetaan käytännössä siitä, mitä tuotetta tila pääasiassa tuottaa.

Kotieläintilojen tuotantoprosessissa kasvinviljelyllä on Suomessa keskeinen merkitys, mutta kotieläintuotannon erityispiirteet aiheuttavat kotieläintiloille vielä merkittäviä lisäkustannuksia verrattuna yleiseen kasvinviljelyyn. Näitä erityispiirteitä ovat pitkäaikaiset ja kalliit investoinnit tuotantorakennuksiin ja -kalustoon, työpanoksen suuri tarve ja työn jatkuva sitovuus sekä eri työprosessien ja -vaiheiden laajuus ja vaativuus. Kotieläintalouden viljelyjärjestelmä kärsii Suomessa kylmien tuotanto-olojen ja lyhyen kasvukauden lisäksi peltojen pienestä koosta ja hajanaisuudesta sekä pitkistä etäisyyksistä. Kylmä ilmasto vaikuttaa suoraan siihen, että kotieläintiloilla Suomessa laidunkausi on lyhyt ja rehua on varastoitava tiloilla säältä suojassa merkittävä määrä ympäri vuoden. Tuotantorakennuksia on lämmitettävä ja niihin tarvitaan myös muuta kylmään ilmastoon liittyvää erityisvarustelua. Eri tuotantosuuntien vaihtoehdot tuotannon merkittäviin muutoksiin ovat ilmaston takia vähäisiä, eikä luonnonoloja voida ohittaa tuotantosuuntaa joustavasti vaihtamalla tai monipuolistamalla.

Kun otetaan huomioon nykyinen tuotanto- ja tilarakenne Suomessa, keskeiset viljelyjärjestelmät voidaan yksinkertaisimmillaan esittää jaolla kotieläintilat – muut tilat. WTO-ehtojen takia tarkkaan tuotantosuuntien väliseen tuen porrastukseen ei ole edellytyksiä, koska tukea ei voida eriyttää eri viljelykasvien välillä tai eri kotieläinlajien välillä. Tästä syystä korvaustasot porrastetaan FADN-aineistoon perustuvin laskelmin pääviljelyjärjestelmien eli kotieläintuotannon ja muun tuotannon välillä.

Korvaustaso on eriytetty maatilan eläintiheyden perusteella kotieläintaloudeksi ja kasvinviljelyksi. Maatilan viljelyjärjestelmä katsotaan kotieläintaloudeksi, jos maatilalla on eläinyksiköitä vähintään 0,35 ey/ha. Eläimet muutetaan eläinyksiköiksi luvussa 8.1 esitettyjen kertoimien mukaan. Vuoristoalueen eläintiheys oli vuonna 2011 1,01 ey/ha ja alueen, jolla on huomattavia luonnonolosuhteista johtuvia rajoitteita, vastaava luku oli 1,02 ey/ha. Tarkastelu tehtiin niillä tiloilla, joilla oli tuotantoeläimiä vähintään 1 ey.

8.2.9. M14 – Eläinten hyvinvointi (33 artikla)

8.2.9.1. Oikeusperusta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1305/2013 33 artikla ja liite II

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1306/2013 91-95 artiklat ja liite II

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1307/2013 9 artikla

Komission asetus (EU) N:o 807/2014 10 artikla

Komission asetus (EU) N:o 808/2014 10 artikla, liite I ja II

Useita toimenpiteitä koskevat yhteisön vähimmäisvaatimukset ja täydentävät ehdot on käsitelty luvussa 8.1. Kansallisella lainsäädännöllä asetetut vähimmäisvaatimukset muodostavat ns. perustason, jonka noudattamisesta korvausta ei makseta. Perustasoon kuuluvat eläinsuojelulaki 247/1996 (muutoksineen) ja eläinsuojeluasetus 396/1996 (muutoksineen) sekä eläinlajeittainen kansallinen lainsäädäntö. Tarkemmin perustaso on esitetty kunkin ehdon kohdalla.

8.2.9.2. Yleinen kuvaus toimenpiteestä, mukaan lukien sen toimenpidelogiikka ja miten sillä edistetään kohdealoja ja monialaisia tavoitteita

Asetuksen 1305/2013 33 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan tämän toimenpiteen mukaisia eläinten hyvinvointia edistäviä korvauksia myönnetään viljelijöille, jotka sitoutuvat vapaaehtoisesti toteuttamaan toimia, joihin sisältyy yksi tai useampi eläinten hyvinvointia edistävä sitoumus ja ovat asetuksessa (EU) N:o 1306/2013 9 artiklassa tarkoitettuja aktiiviviljelijöitä. Eläinten hyvinvointia edistävät korvaukset kattavat ainoastaan sitoumukset, jotka ylittävät asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvun nojalla vahvistetut eläinten tunnistusta ja rekisteröintiä sekä eläinten hyvinvointia koskevat pakolliset toimenpidevaatimukset ja muut asiaa koskevat pakolliset hoitovaatimukset.

Asetuksen (EU) 807/2014 10 artiklan mukaan eläinten hyvinvointiin liittyvissä sitoumuksissa, joille voidaan myöntää asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan mukaista korvausta, on tiukennettava tuotantomenetelmiä koskevia vaatimuksia jollakin artiklassa määritellyistä aloista.

Perustasotarkastelussa olevat säädökset on esitetty luvussa 8.1. (taulukko 8.1a, osa 3a) sekä toimenpiteen ao. ehdon kohdassa ”Linkkejä muuhun lainsäädäntöön” ja tarkastelu suhteessa ao. ehtoon on esitetty kohdan ”Toimintaan liittyvät tiedot” taulukossa. Nämä säädökset ovat olleet toimenpiteen suunnittelun lähtötasona, mutta eivät ole tukikelpoisuusedellytyksiä.

Eläinten hyvinvointikorvauksien yleisenä tavoitteena on eläinten hyvinvoinnin kohentuminen. Tavoitteena on myös tuotantoeläinten lajinmukaisemman hoidon edistäminen ja viljelijöiden tietoisuuden lisääminen eläinten hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä. Eläinten hyvinvoinnin edistämisellä ja hyvällä kohtelulla pystytään vastaamaan kuluttajien odotuksiin. Eläinten laidunnuksella on myönteisiä vaikutuksia paitsi laiduntavien eläinten hyvinvointiin myös maisemanhoitoon. Tavoitteiden saavuttamisessa keskeinen toimenpide on myös neuvonta.

Eläinten hyvinvointisitoumus voidaan tehdä eläinlajikohtaisesti naudoista, sioista, lampaista ja vuohista tai siipikarjasta (munivista kanoista, broilereista ja kalkkunoista, pois lukien näiden emolinnut). Sitoumus on 1-vuotinen, poikkeuksena ensimmäinen kausi, joka on 1.5.2015-31.12.2016. Ruokintaan ja hoitoon liittyvät ehdot koskevat kaikkia tilan ao. eläinlajin eläimiä. Muut ehdot ovat eri eläinryhmille kohdennetumpia hyvinvointitoimenpiteitä ja näistä voi valita kullekin tilalle toteuttamiskelpoiset toimet. Ehtojen kohdalla on esitetty mille ao. eläinlajin ryhmälle ehto on tarkoitettu ja miltä korvaus maksetaan. Nämä ehdot liittyvät pito- ja hoito-olosuhteisiin, laidunnukseen ja jaloitteluun sekä virikkeisiin.

Eläinten hyvinvointikorvaukset vaikuttavat ensisijaisesti kohdealaan

- 3A: Alkutuottajien kilpailukyvyn parantaminen kytkemällä heidät paremmin maatalouselintarvikeketjuun maataloustuotteiden arvoa lisäävien laatujärjestelmien, paikallisten markkinoiden edistämistä sekä menekinedistämistä koskevien toimien, lyhyiden jakeluketjujen, tuottajaryhmien ja -organisaatioiden sekä toimialaorganisaatioiden avulla.

Eläinten hyvinvointikorvaukset vaikuttavat toissijaisesti kohdealoihin

- 2A: Kaikkien maatilojen taloudellisen suorituskyvyn parantaminen sekä maatilojen rakenneuudistuksen ja nykyaikaistamisen helpottaminen, erityisesti markkinoille osallistumisen ja markkinoille suuntautumisen sekä maatalouden monipuolistamisen lisäämiseksi;
- 3B: Maatilojen riskien ehkäisemisen ja hallinnan tukeminen;
- 4A: Biologisen monimuotoisuuden, mukaan luettuina Natura 2000 -alueet ja alueet, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita, ja luonnonarvoltaan arvokkaan maataloustuotannon sekä Euroopan maisemien tilan ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen;
- 5D: Maatalouden kasvihuonekaasu- ja ammoniakkipäästöjen vähentäminen.

Eläinten hyvinvointikorvausten vaikuttavuutta parantavat toimenpiteet kohdealoilla

- 1A: Innovaatioiden, yhteistyön ja tietämyspohjan kehittämisen edistäminen maaseudulla;
- 1B: Yhteyksien vahvistaminen maatalouden, ruuan tuotannon, metsätalouden sekä tutkimuksen ja innovaatioiden välillä myös ympäristöasioiden hallinnan ja ympäristönsuojelun tason parantamiseksi;
- 1C: Elinikäisen oppimisen ja ammatillisen koulutuksen edistäminen maa- ja metsätaloudessa

Eläinten hyvinvointikorvauksilla vaikutetaan myös ohjelman läpäiseviin ympäristö- ja ilmastotavoitteisiin. Eläinten laiduntamisella edistetään maisemanhoitoa ja luonnon monimuotoisuutta. Ruokintasuunnittelulla vaikutetaan kasvihuonekaasuihin ja ammoniakkipäästöihin.

Tuotantoeläinten hyvinvointi, terveydenhoito, bioturvallisuus ja antibioottien käytön vähentäminen tukevat Pellolta pöytään -strategian tavoitteita. Vuonna 2022 maaseuturahaston elvytysvaroilla tuetaan hyvinvointisuunnitelmia ja vapaaporsitusta. Tällöin vuonna 2022 ruokinta ja hoito- toimenpiteet korvataan eläinten hyvinvointisuunnitelmilla.

8.2.9.3. Laajuus, tuen taso, tuensaajat sekä tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä eriteltynä tarvittaessa alatoimenpiteittäin ja/tai toimintatyypeittäin. Kunkin toimintatyypin osalta tukikelpoiset kustannukset, tukikelpoisuusedellytykset, sovellettavat määrät ja tukiprosentit sekä valintaperusteiden vahvistamisen periaatteet

8.2.9.3.1. 1.1 Nautojen ruokinta ja hoito (vuodesta 2022 lähtien nautojen hyvinvointisuunnitelma)

Alatoimenpide:

8.2.9.3.1.1. Toimintatyypin kuvaus

Vuonna 2022 nautojen ruokinta ja hoito- toimenpide korvataan nautojen hyvinvointisuunnitelmalla.

Ehdot perustuvat komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtaan a (vesi, rehu ja eläinten hoito kotieläinten luonnollisten tarpeiden mukaisesti).

Ehdot koskevat tilan kaikkia nautoja.

Eläinten ruokinnassa on oltava kirjallinen laskelmiin perustuva eläinryhmäkohtainen ruokintasuunnitelma, jossa on huomioitu eläinten kasvu, tuotostaso ja tuotantovaihe. Ruokintasuunnitelmalla pyritään siihen, että eläimen saama ruokinta vastaa tuotannon vaiheen ravintoainetarpeita. Lypsylehmillä ruokintasuunnitelmassa on huomioitava eläimen tuottama maitomäärä. Lihanaudoille, mukaan lukien emolehmät ja emolehmähiehot, on oltava eläinryhmittäinen ruokintasuunnitelma, jossa on huomioitu tuotantokauden vaihe. Vähintään 1 kuukauden ikäiset vasikat on huomioitava omana kohtanaan nautojen ruokintasuunnitelmassa.

Kaikkien eläinten saatavilla on oltava jatkuvasti riittävästi hyvälaatuista vettä.

Eri sukupuolta olevia yli 8 kuukauden ikäisiä nautoja ei saa pitää samassa karsinassa, jaloittelutarhassa tai laitumella (poikkeus härät ja siitossonnit). Ylämaankarjalla ikärajana on 10 kuukautta. Lihanautaa, mukaan lukien emolehmät ja emolehmähiehot, ei saa pitää kytkettynä ellei tilapäinen, perusteltu ja hyväksyttävä syy sitä edellytä.

Nautatilalla on oltava kirjallinen ajan tasalla pidettävä suunnitelma toimintahäiriöiden varalta. Suunnitelmassa on oltava ne toimenpiteet, joihin ryhdytään sähkö- tai vesikatkoksen aikana. Jos pitopaikassa on ruokinta-, juotto-, lypsy- tai muu järjestelmä, josta eläinten hyvinvointi on riippuvainen, on suunnitelmaan sisällyttävä myös toimenpiteet, joihin ryhdytään laitteiston toimintahäiriön aikana.

Vuonna 2022 edellä kuvatut nautojen ruokinta ja hoito -toimenpiteen ehdot korvataan seuraavilla:

Hyvinvointisuunnitelma perustuu komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtaan a (vesi, rehu ja eläinten hoito kotieläinten luonnollisten tarpeiden mukaisesti), kohtaan b (olot eläinsuojissa, kuten eläinten käytössä oleva tila, lattiapinnat, virikemateriaalit, luonnonvalo), kohtaan c (ulkotiloihin pääsy) ja kohtaan d (käytännöt, joissa vältetään ruumiinjäsenten typistämistä ja/tai eläinten kastrointia, tai puudutusaineiden ja tulehduskipulääkkeiden käyttö tai immunokastraatio, jos typistäminen tai kastrointi katsotaan tietyissä tapauksissa tarpeelliseksi).

Ehtoja on noudatettava kaikilla tilan naudoilla. Hyvinvointisuunnitelma on oltava sitoumuksen alusta alkaen.

Hyvinvointisuunnitelma on vuosittainen toiminnan hallinta- ja kehittämissuunnitelma, joka sisältää

tilakohtaisia toimia nautojen hyvinvoinnista, terveydenhoidosta ja bioturvallisuudesta. Viljelijä tekee suunnitelman vuosittain ja kehittää sitä tilan olosuhteet ja tuotantotapa huomioon ottaen. Hyvinvointisuunnitelmassa on kuvattava olosuhteet, varautuminen häiriötilanteisiin, tuotannon- ja ruokinnan toteuttaminen, tautisuojaus, hyvinvoinnin parantaminen sekä mahdolliset havainnot ja kehittämistarpeet. Viljelijä voi suunnitella ja arvioida kehittämiskohteita yhdessä eläinlääkärien, neuvojien ja/tai muiden asiantuntijoiden kanssa.

8.2.9.3.1.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittaiset korvaukset ovat euroa / ey.

8.2.9.3.1.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Nautojen ruokintaa ja hoitoa ja vuonna 2022 nautojen hyvinvointisuunnitelmaa koskevien hyvinvointikorvausten ehtojen perustasona olevat kansalliset säädökset: eläinsuojelulaki 247/1996 muutoksineen ja VNa 592/2010 nautojen suojelusta. Eläinten hyvinvointikorvausten ehdot ylittävät perustason vaatimukset.

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksista säädetään lailla eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015) ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (117/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti, toimenpiteen perustason ja eläinryhmän, jolle kyseinen toimenpide on kohdennettu. Ministeriön asetus sisältää ohjelmassa kuvatun toimenpiteen käytännön yksityiskohdat mm. eläinryhmäkohtaisesta ruokintasuunnitelmasta sekä varautumisesta toimintahäiriöihin.

8.2.9.3.1.4. Tuensaajat

Tuensaajana on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.9.3.1.5. Tukikelpoiset kustannukset

Ehdosta 1.1 aiheutuu sen valinneille nautatiloille kustannuksia kirjallisten, laskelmiin perustuvien eläinryhmäkohtaisten ruokintasuunnitelmien laatimisesta tai vaihtoehtoisesti ruokintasuunnitelmien teettämisestä ulkopuolisella palveluntarjoajalla. Ehto lisää myös karsinajärjestelyjen tarvetta, mistä aiheutuu suunnittelukustannuksia ja eläinten siirtoihin liittyviä kustannuksia. Lisäksi kustannuksia aiheutuu sähkönjakelun ja vesihuollon toimintahäiriöiden varalta tehtävän suunnitelman laatimisesta ja suunnitelman ajan tasalla pitämisestä. Ehdon toteuttamisen seurauksena nautatilalle tulee kustannussäästöjä eläinten

ruokinnan tehostuessa ruokintasuunnitelmien myötä. Suunnitelma toimintahäiriöiden varalta pienentää tuotantotappioita häiriötilanteissa. Kustannussäästöistä ja riskien vähenemisestä nautatilalle aiheutuvan hyödyn suuruus on arvioitu rahamääräisenä ja huomioitu kustannuksia ja tulonmenetyksiä pienentävänä tekijänä.

Vuonna 2022 eläinten hyvinvointikorvauksilla korvataan hyvinvointisitoumuksen tehneille viljelijöille hyvinvointisuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä aiheutuvat kustannukset, tulonmenetykset ja transaktiokustannukset.

Nautojen hyvinvointisuunnitelma on toimintasuunnitelma, joka sisältää tilakohtaisia toimia ja näiden seurantaa nautojen hyvinvoinnista, terveydenhoidosta ja bioturvallisuudesta. Eläinten hyvinvointisitoumuksen tehneelle viljelijälle korvataan kansallisen lainsäädännön vaatimusten ylittävien toimien suunnittelusta ja seurannasta aiheutuvat kustannukset, tulonmenetykset ja transaktiokustannukset. Eläinten hyvinvointikorvauksilla ei rahoiteta investointeja eikä hyvinvointisuunnitelman toteuttamisessa tarvittavia hankintoja.

Nautatiloilla hyvinvointisuunnitelmaan sisältyviä tilakohtaisia toimia – joiden suunnittelusta ja seurannasta aiheutuu vuosittain korvattavia kustannuksia, tulonmenetyksiä ja transaktiokustannuksia – ovat tila-automaation ja järjestelmien toiminnan varmistamiseen ja toimintahäiriöihin varautumiseen tähtäävät toimenpiteet, tuotannon ja eläinten ruokinnan toteuttamisen suunnittelu ja seuranta, tartuntojen estämiseen ja bioturvaan liittyvien toimenpiteiden suunnittelu, nautojen hyvinvoinnin parantaminen, vasikoiden hyvinvoinnin parantaminen sekä laidunnuksen ja ulkoilun suunnittelu. Lisäksi hyvinvointisuunnitelmaan voi sisällyttää eläinlääkärin toimenpiteitä vaativia asioita ja muita eläinten hyvinvointia parantavia kehittämiskohteita.

Korvauslaskelmia varten hyvinvointisuunnitelmaan sisältyvien tilakohtaisten toimien suunnittelusta ja seurannasta aiheutuvien kustannusten ja tulonmenetysten suuruus on arvioitu asiantuntija-arvioita ja tutkimuskirjallisuutta hyödyntäen tilastotietojen perusteella muodostetuilla edustavilla tiloilla.

8.2.9.3.1.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijä sitoutuu eläinten hyvinvointikorvauksen velvoitteiden noudattamiseen jättämällä hakemuksen ensisijaisesti sähköisen tukihaun yhteydessä. Jos haku tehdään paperilomakkeella, lomake toimitetaan maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen). Viljelijän on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksien velvoitteita 1.1. lähtien sinä vuonna, jota hakemus koskee. Vuosi 2015 on siirtymäkausi, jolloin velvoitteita on noudatettava 1.5. lähtien.

Viljelijällä on oltava hallinnassaan koko sitoumusvuoden ajan vähintään tietty määrä kyseisen eläinlajin eläinyksiköitä maatilallaan. Vähimmäiseläinmäärä sitoumuksen tekemiseen on nautojen osalta 15 eläinyksikköä. Viljelijältä ei edellytetä tietyn vähimmäispeltoalan tai muun alan hallintaa.

8.2.9.3.1.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Jos vuosittain käytössä olevat määrärahat eivät riitä hakemusmäärään nähden, käytetään eläinten

hyvinvointikorvauksessa valintakriteerinä ohjelmakaudella 2014–2020 jo tehtyä eläinten hyvinvointisitoumusta (mahdollistetaan vuosittainen jatko).

8.2.9.3.1.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Ehdosta 1.1 maksettava korvaus on 11 €/ey vuodessa. Korvaus maksetaan kaikille naudoille.

Vuonna 2022 tilan kaikille naudoille maksettava korvaus on laskelman perusteella enintään 18 €/ey vuodessa.

8.2.9.3.1.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.3.1.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Ehdoissa on tulkinnanvaraisia, ei selvästi mitattavia asioita. Tarkastajilla ei ole riittävää eläinsuojelulainsäädännön tuntemusta.

8.2.9.3.1.9.2. Lieventävät toimet

Viljelijöiden apuna on ohjeistus, koulutus ja tilaneuvonta. Viranomaisten välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa parannetaan. Tarkastus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään tarkastajien koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Valvontapöytäkirjalle ja tietojärjestelmään rakennetaan tarkastuslistaukset dokumentoinnin varmistamiseksi.

8.2.9.3.1.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ohjeistuksella, koulutuksella ja neuvonnalla yhtenäistetään toimenpiteen toteutusta ja valvontaa.

8.2.9.3.1.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Nämä vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

EU:n direktiivi ja sen kansallinen toimeenpano / eläinten hyvinvointikorvauksen ehdot

Neuvoston direktiivi 98/58/EY tuotanto-eläinten suojelusta: 4 artikla

Neuvoston direktiivi 2008/119/EY vasikoiden suojelun vähimmäisvaatimuksista: 3 ja 4 artikla

1.1 Nautojen ruokinta ja hoito	Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.) 3§, 5 § 1 mom.	Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.) 4 § 2 mom.	VNa 592/2010 nautojen suojelusta 5 § 2 mom., 6 § 2-4 mom. 13 §
Laskelmiin perustuva eläinryhmäkohtainen ruokintasuunnitelma; Jatkuvasti riittävästi hyvälaatuista vettä	Eläimelle ei saa aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä. Eläimen on saatava riittävästi sille sopivaa ravintoa, juotavaa ja muuta sen tarvitsemaa hoitoa.	Ruokinnassa on otettava huomioon kunkin eläimen tarpeet ja varmistettava, että jokainen eläin saa ravintoa riittävästi.	Naudalle annettavan rehun on oltava ravintoainekoostumukseltaan sille sopivaa. Vasikka on ruokittava ja juotettava vähintään kaksi kertaa päivässä. Nautojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina. Virtsa ja ulosteet eivät saa liata rehua tai juomavettä. Nautojen pitopaikassa on oltava riittävä määrä juomapaikkoja. Juoma-astiat, kaukalot ja juottolaitteet on sijoitettava nautojen pitopaikkaan siten, että ne ovat kaikkien eläinten ulottuvilla eivätkä ole niille vaarallisia. Nautojen juoma-astioiden tai juottolaitteiden vähimmäismäärät. Kylmäpihatossa juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä. Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä, jollei muutoin pystytä varmistamaan juomaveden sulana ja sopivan lämpöisenä pysymistä.
Lihanautaa ei saa pitää kytkettynä	-	-	-
Suunnitelma toimintahäiriöiden varalta	-		

Taulukko 8.2.9.3._ehto 1.1

Naudat/perustasotaulukko:

Vuonna 2022: Nautojen hyvinvointi-suunnitelmat	**Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.)**	**Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.)**	**VNa 592/2010**
Ruokinnan suunnittelu	5§ Hoidossa olevaa eläintä ei saa jättää hoidotta tai hylätä. Eläimen on saatava riittävästi sille sopivaa ravintoa, juotavaa ja muuta sen tarvitsemaa hoitoa.	9§ Hoidossa olevalle eläimelle on annettava sille sopivaa hyvälaatuista ruokaa ja juomaa. Ruokinnassa on otettava huomioon kunkin eläimen tarpeet ja varmistettava, että jokainen eläin saa ravintoa riittävästi.	13§ Naudalle annettavan rehun on oltava ravintoaine-koostumukseltaan sille sopivaa. Vasikka on ruokittava ja juotettava vähintään kaksi kertaa päivässä.
Toimivat tila-automaatio/ järjestelmät			5§ Jos eläinten terveys ja hyvinvointi on riippuvainen koneellisesta ilmanvaihtojärjestelmästä, eläinsuojassa on oltava mahdollisuus eläinten terveyden ja hyvinvoinnin kannalta riittävän ilmanvaihdon järjestämiseen myös koneellisen ilmanvaihtojärjestelmän häiriöiden aikana. 6§ Juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä, jollei muutoin pystytä varmistamaan juomaveden sulana ja sopivan lämpöisenä pysymistä.

Taulukko 8.2.9.3._ehto 1.1_hyvinvointisuunnitelma

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

Korvaustasojen laskenta on kuvattu kohdassa 8.2.9.5.

8.2.9.3.2. 1.2 Vasikoiden pito-olosuhteiden parantaminen

Alatoimenpide:

8.2.9.3.2.1. Toimintatyypin kuvaus

Vasikoiden pito-olosuhteiden parantamisen ehdot perustuvat komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtiin a, b ja d (vesi, rehu ja eläinten hoito kotieläinten luonnollisten tarpeiden mukaisesti; olot eläinsuojissa, kuten eläinten käytössä oleva tila, lattiapinnat, virikemateriaalit, luonnonvalo; käytännöt, joissa vältetään ruumiinjäsenten typistämistä ja/tai eläinten kastrointia, tai puudutusaineiden ja tulehduskipulääkkeiden käyttö tai immunokastraatio, jos typistäminen tai kastrointi katsotaan tietyissä tapauksissa tarpeelliseksi).

Viljelijä voi valita joko a-, b- tai c- vaihtoehdon:

1.2a Vasikoiden pito-olosuhteiden parantaminen I

Ehtoa on noudatettava tilan kaikilla alle 6 kuukauden ikäisillä vasikoilla. Emolehmätilat eivät voi valita tätä ehtoa.

Vähintään 1 kuukauden ikäisiä vasikoita on pidettävä ryhmäkarsinoissa, jollei ryhmästä erottamiseen ole eläinlääketieteellistä tai eläinten vihamieliseen käyttäytymiseen liittyvää syytä. Ryhmästä erotetulla vasikalla tulee säilyä näköyhteys muihin nautoihin. Ryhmästä erottamisen syyn poistuttua vasikka on sijoitettava takaisin ryhmäkarsinaan. Ryhmäkarsinassa on jokaista vasikkaa kohti oltava pinta-alaa vähintään taulukon 8.10.3a mukaisesti.

Makuualueen on oltava kiinteäpohjainen, hyvin kuivitettu ja pehmeä.

Jos vasikka nupoutetaan, sarven aiheen tuhoamisen saa tehdä ainoastaan eläinlääkärin antamaa asianmukaista rauhoitusta, puudutusta ja kivunlievitystä käyttäen.

1.2b Vasikoiden pito-olosuhteiden parantaminen II

Ehtoa on noudatettava tilan kaikilla alle 6 kuukauden ikäisillä vasikoilla. Emolehmätilat eivät voi valita tätä ehtoa.

Vähintään 1 kuukauden ikäisiä vasikoita on pidettävä ryhmäkarsinoissa, jollei ryhmästä erottamiseen ole eläinlääketieteellistä tai eläinten vihamieliseen käyttäytymiseen liittyvää syytä. Ryhmästä erotetulla vasikalla tulee säilyä näköyhteys muihin nautoihin. Ryhmästä erottamisen syyn poistuttua vasikka on sijoitettava takaisin ryhmäkarsinaan. Makuualueen on oltava kiinteäpohjainen, hyvin kuivitettu ja pehmeä.

Jos vasikka nupoutetaan, sarven aiheen tuhoamisen saa tehdä ainoastaan eläinlääkärin antamaa asianmukaista rauhoitusta, puudutusta ja kivunlievitystä käyttäen.

1.2c Emolehmätilojen vasikoiden pito-olosuhteiden parantaminen

Ehtoa on noudatettava kaikilla emolehmätilan alle 6 kuukauden ikäisillä vasikoilla. Jos emolehmätilalla on muita kuin emolehmien vasikoita, niillä noudatetaan 1.2b:n ehtoja (korvaukset ovat 1.2c:n mukaiset).

Emolla ja vasikalla on oltava käytettävissä yhteensä vähintään 10 m². Pinta-alaan voi sisältyä vasikkapiilo ja

emojen makuuparret. Makuuparsipihatossa vasikoiden käytettävissä on oltava makuupaikkoja niin paljon, että vasikat eivät joudu makaamaan lantakäytävällä tai emojen kanssa samoissa parsissa.

Vasikoiden makuualueen on oltava kiinteäpohjainen, hyvin kuivitettu ja pehmeä. Myös mahdollisen vasikkapiilon on oltava kuivitettu ja pehmeä.

Taulukko 8.10.3a. Ryhmäkarsinassa jokaista vasikkaa kohden vähintään oltava pinta-ala.

vasikan ikä (kk)	pinta-ala (m^2/eläin),	josta kiinteäpohjaista alaa (m^2/eläin)
1-3	1,8	0,9
3-6	2,25	1,1

Taulukko 8.10.3.a Ryhmäkarsinassa jokaista vasikkaa kohden vähintään oltava pinta-ala

8.2.9.3.2.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittaiset korvaukset ovat euroa / ey.

8.2.9.3.2.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Vasikoiden pito-olosuhteita koskevien hyvinvointikorvausten ehtojen perustasona olevat kansalliset säädökset: eläinsuojelulaki 247/1996 (26 a § 1–2 mom., muutoksineen), laki eläinten lääkitsemisestä 387/2014 (20 §), eläinsuojeluasetus 396/1996 (1 § 4 mom., 23 § 1 mom. 7 kohta muutoksineen) ja VNa 592/2010 nautojen suojelusta, jossa on säädetty nautojen pitopaikan ja olosuhteiden yleisistä vaatimuksista (4 § 1 mom., 7 §, 12 § 3 mom.) sekä sarven aiheen tuhoamisesta (16 § 1 mom.). Eläinten hyvinvointikorvausten ehdot ylittävät perustason vaatimukset.

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksista säädetään lailla eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015) ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (117/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti, toimenpiteen perustason ja eläinryhmän, jolle kyseinen toimenpide on kohdennettu. Ministeriön asetus sisältää ohjelmassa kuvatun toimenpiteen käytännön yksityiskohdat mm. alle 6 kuukauden ikäisten vasikoiden ryhmäkarsinasta, makuualueesta, karkearehun tarjoamisesta, juotoista ja nupoutuksesta sekä emolehmien vasikoiden pito-olosuhteista.

8.2.9.3.2.4. Tuensaajat

Tuensaajana on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.9.3.2.5. Tukikelpoiset kustannukset

Ehdossa 1.2a edellytetyistä vasikoiden ryhmäkarsinoiden tilavaatimuksista aiheutuu ehdon valinneille nautatiloille tulonmenetyksiä, koska ryhmäkarsinoihin voidaan sijoittaa vähemmän vasikoita kuin pohjalainsäädännön asettamien tilavaatimusten perusteella. Lisäksi ehdon valinneille tiloille aiheutuu kustannuksia vasikoiden makuualueiden hyvin kuivittamisesta, ja siitä että vasikoiden sarven aiheen tuhoamiset tehdään eläinlääkärin antamaa asianmukaista rauhoitusta, puudutusta ja kivunlievitystä käyttäen. Ehdon toteuttamisen seurauksena vasikkakuolleisuus nautatiloilla pienenee ja eläinten loukkaantumiset vähenevät. Kustannussäästöistä nautatilalle aiheutuvan hyödyn suuruus on arvioitu rahamääräisenä ja huomioitu kustannuksia ja tulonmenetyksiä pienentävänä tekijänä.

Ehdosta 1.2b aiheutuu ehdon valinneille tiloille vastaavanlaisia kustannuksia ja hyötyjä kuin ehdosta 1.2a

pois lukien ryhmäkarsinoiden tilavaatimuksista aiheutuvat tulonmenetykset ja tiloille niistä tulevat hyödyt.

Ehdosta 1.2c aiheutuu ehdon valinneille emolehmätiloille tulonmenetyksiä, koska emolla ja vasikalla on oltava tuotantorakennuksessa käytettävissä lattiapinta-alaa yhteensä vähintään 10 m². Lisäksi ehdon valinneille tiloille aiheutuu kustannuksia vasikoiden makuualueiden hyvin kuivittamisesta. Ehdon toteuttamisen seurauksena vasikkakuolleisuus emolehmätiloilla pienenee ja eläinten loukkaantumiset vähenevät. Kustannussäästöistä emolehmätilalle aiheutuvan hyödyn suuruus on arvioitu rahamääräisenä ja huomioitu kustannuksia ja tulonmenetyksiä pienentävänä tekijänä.

8.2.9.3.2.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijä sitoutuu eläinten hyvinvointikorvauksen velvoitteiden noudattamiseen jättämällä hakemuksen ensisijaisesti sähköisen tukihaun yhteydessä. Jos haku tehdään paperilomakkeella, lomake toimitetaan maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen). Viljelijän on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksien velvoitteita 1.1. lähtien sinä vuonna, jota hakemus koskee. Vuosi 2015 on siirtymäkausi, jolloin velvoitteita on noudatettava 1.5. lähtien.

Viljelijällä on oltava hallinnassaan koko sitoumusvuoden ajan vähintään tietty määrä kyseisen eläinlajin eläinyksiköitä maatilallaan. Vähimmäiseläinmäärä sitoumuksen tekemiseen on nautojen osalta 15 eläinyksikköä. Viljelijältä ei edellytetä tietyn vähimmäispeltoalan tai muun alan hallintaa.

8.2.9.3.2.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Jos vuosittain käytössä olevat määrärahat eivät riitä hakemusmäärään nähden, käytetään eläinten hyvinvointikorvauksessa valintakriteerinä ohjelmakaudella 2014–2020 jo tehtyä eläinten hyvinvointisitoumusta (mahdollistetaan vuosittainen jatko).

8.2.9.3.2.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Ehdosta 1.2a maksettava korvaus on 439 €/ey vuodessa. Korvaus maksetaan alle kuuden kuukauden ikäisille vasikoille (paitsi emolehmätilan vasikoille).

Ehdosta 1.2b maksettava korvaus on 292 €/ey vuodessa. Korvaus maksetaan alle kuuden kuukauden ikäisille vasikoille (paitsi emolehmätilan vasikoille).

Ehdosta 1.2c maksettava korvaus on 234 €/ey vuodessa. Korvaus maksetaan alle kuuden kuukauden ikäisille emolehmätilan vasikoille.

8.2.9.3.2.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.3.2.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Ehdoissa on tulkinnanvaraisia, ei selvästi mitattavia asioita. Tarkastajilla ei ole riittävää

eläinsuojelulainsäädännön ja eläinlääkinnän tuntemusta. Tilakohtaisen valvonnan ajoitus haastavaa tuotantomuodosta johtuen (1.2c).

8.2.9.3.2.9.2. Lieventävät toimet

Viljelijöiden apuna on ohjeistus, koulutus ja tilaneuvonta. Viranomaisten välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa parannetaan. Tarkastus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään tarkastajien koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Valvontapöytäkirjalle ja tietojärjestelmään rakennetaan tarkastuslistaukset dokumentoinnin varmistamiseksi.

8.2.9.3.2.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ohjeistuksella, koulutuksella ja neuvonnalla yhtenäistetään toimenpiteen toteutusta ja valvontaa.

8.2.9.3.2.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Nämä vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

EU:n direktiivi ja sen kansallinen toimeenpano / eläinten hyvinvointikorvauksen ehdot

Neuvoston direktiivi 98/58/EY tuotanto-eläinten suojelusta: 4 artikla

Neuvoston direktiivi 2008/119/EY vasikoiden suojelun vähimmäisvaatimuksista: 3 ja 4 artikla

1.2 Vasikoiden pito-olosuhteiden parantaminen	Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.) 5 § 1 mom., 26 a § 1–2 mom.	Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.) 1 § 4 mom., 4 § 1 mom., 8 §, 9 § 1 mom. ja 23 § 1 mom. 7 kohta	VNa 592/2010 nautojen suojelusta 4 § 1 mom., 7 §, 12 § 3 mom., 13 §, 16 § 1 mom	Laki eläinten lääkitsemisestä 387/2014 20 §
Pito ryhmäkarsinoissa, tilaehdot	-	Eläimen on voitava pitopaikassaan seistä, levätä luonnollisessa asennossa, liikkua ja voida asettua makuulle yhtä aikaa samassa pitopaikassa pidettävien eläinten kanssa.	Yli 8 viikkoista ei saa pitää yksittäiskarsinassa. Tilavaatimuksia. Vasikkaa ei saa pitää kytkettynä.	-
Makuualue-ehdot	-	Pitopaikka on pidettävä puhtaana. Hoidossa olevan eläimen terveydestä ja yleisestä hyvinvoinnista sekä eläimen puhtaudesta ja sen tarvitsemasta muusta kehonhoidosta on huolehdittava.	Tarvittaessa makuualue on kuivitettava, alle 2-viikkoisella oltava hyvin kuvitettu makuupaikka.	-
Nupoutuksen yhteydessä annettava rauhoitus, puudutus, kivunlievitys	Kirjanpito tuotantoeläimille annetusta lääkinnällisestä hoidosta.	Sarven aiheen tuhoaminen on sallittua alle 4 vkon ikäiseltä naudalta siihen pätevän henkilön suorittamana.	Sarven aiheen tuhoaminen alle 4 vkon ikäiseltä ainoastaan kylmä- tai kuumapoltolla.	Lääkekirjanpito

Taulukko 8.2.9.3._ehto 1.2

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

Korvaustasojen laskenta on kuvattu kohdassa 8.2.9.5.

8.2.9.3.3. 1.3 Nautojen pito-olosuhteiden parantaminen

Alatoimenpide:

8.2.9.3.3.1. Toimintatyypin kuvaus

Nautojen pito-olosuhteiden parantamisen ehdot perustuvat komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtaan b (olot eläinsuojissa, kuten eläinten käytössä oleva tila, lattiapinnat, virikemateriaalit, luonnonvalo).

Viljelijä voi valita joko a- tai b- vaihtoehdon.

1.3a Vähintään 6 kuukauden ikäisten nautojen pito-olosuhteiden parantaminen

Ehtoa on noudatettava tilan kaikilla vähintään 6 kuukauden ikäisillä naudoilla.

Jokaiselle naudalle on oltava kiinteäpohjainen, hyvin kuivitettu ja pehmeä makuualue. Lihanautaa ei saa pitää kytkettynä ellei tilapäinen, perusteltu ja hyväksyttävä syy sitä edellytä.

1.3b Vähintään 12 kuukauden ikäisten urospuolisten nautojen pito-olosuhteiden parantaminen

Ehtoa on noudatettava tilan kaikilla vähintään 12 kuukauden ikäisillä urospuolisilla naudoilla.

Vähintään 12 kuukauden ikäisille urospuolisille naudoille on oltava joko kiinteäpohjainen, hyvin kuivitettu ja pehmeä makuualue tai rakolattiakarsinoissa makuumukavuuden parantamiseksi makuualueella on käytettävä lattiaa pehmentäviä rakenteita kuten rakolattiapehmikkeitä tai kumitettuja palkkeja. Ryhmäkarsinassa on jokaista nautaa kohti oltava pinta-alaa lämminkasvattamossa vähintään 4,5 m² ja kylmäkasvattamoissa vähintään 6,5 m². Urospuolista nautaa ei saa pitää kytkettynä ellei tilapäinen, perusteltu ja hyväksyttävä syy sitä edellytä.

8.2.9.3.3.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittaiset korvaukset ovat euroa / ey.

8.2.9.3.3.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Nautojen pito-olosuhteiden parantamista koskevien hyvinvointikorvausten ehtojen perustasona olevat kansalliset säädökset: eläinsuojeluasetus 396/1996 (1 § 4 mom., 4 § 1 mom., 8 §, muutoksineen) ja VNa 592/2010 nautojen suojelusta, jossa on säädetty nautojen pitopaikan ja olosuhteiden yleisistä vaatimuksista (4 § 1 mom., 8 §). Eläinten hyvinvointikorvausten ehdot ylittävät perustason vaatimukset.

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksista säädetään lailla eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015)

ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (117/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti, toimenpiteen perustason ja eläinryhmän, jolle kyseinen toimenpide on kohdennettu. Ministeriön asetus sisältää ohjelmassa kuvatun toimenpiteen käytännön yksityiskohdat mm. vähintään 6 kuukauden ikäisten nautojen makuualueesta, kytkentäkiellosta ja vähintään 12 kuukauden ikäisten urospuolisten nautojen ryhmäkarsinoiden pinta-alasta ja makuualueesta.

8.2.9.3.3.4. Tuensaajat

Tuensaajana on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.9.3.3.5. Tukikelpoiset kustannukset

Ehdon 1.3a valinneille tiloille aiheutuu kustannuksia vähintään kuuden kuukauden ikäisten nautojen makuualueiden hyvin kuivittamisesta. Ehdon toteuttamisen seurauksena eläinten uudistustarve tiloilla vähenee, koska naudat säilyvät pidempään terveenä. Tämä on huomioitu kustannuksia pienentävänä tekijänä.

Kiinteäpohjaisissa kasvattamoissa ehdon 1.3b valinneille tiloille aiheutuu kustannuksia vähintään 12 kuukauden ikäisten urospuolisten nautojen makuualueiden hyvin kuivittamisesta. Rakolattiakasvattamoissa kustannuksia aiheutuu lattiaa pehmentävien rakenteiden käytöstä. Eläinten määrän väheneminen pinta-alayksikköä kohti saattaa aiheuttaa ilmanvaihto-ongelmia ja lisäkustannuksia lämpimissä rakolattiakasvattamoissa. Sekä lämmin- että kylmäkasvattamoissa tulonmenetyksiä aiheutuu vähintään 12 kuukauden ikäisten urospuolisten nautojen ryhmäkarsinoiden tilavaatimuksista.

8.2.9.3.3.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijä sitoutuu eläinten hyvinvointikorvauksen velvoitteiden noudattamiseen jättämällä hakemuksen ensisijaisesti sähköisen tukihaun yhteydessä. Jos haku tehdään paperilomakkeella, lomake toimitetaan maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen). Viljelijän on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksien velvoitteita 1.1. lähtien sinä vuonna, jota hakemus koskee. Vuosi 2015 on siirtymäkausi, jolloin velvoitteita on noudatettava 1.5. lähtien.

Viljelijällä on oltava hallinnassaan koko sitoumusvuoden ajan vähintään tietty määrä kyseisen eläinlajin eläinyksiköitä maatilallaan. Vähimmäiseläinmäärä sitoumuksen tekemiseen on nautojen osalta 15 eläinyksikköä. Viljelijältä ei edellytetä tietyn vähimmäispeltoalan tai muun alan hallintaa.

Nautojen pito-olosuhteisiin liittyviä ehtoja ei voi valita ulkona kasvatettaville naudoille.

8.2.9.3.3.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Jos vuosittain käytössä olevat määrärahat eivät riitä hakemusmäärään nähden, käytetään eläinten hyvinvointikorvauksessa valintakriteerinä ohjelmakaudella 2014–2020 jo tehtyä eläinten hyvinvointisitoumusta (mahdollistetaan vuosittainen jatko).

8.2.9.3.3.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Ehdosta 1.3a maksettava korvaus on 43 €/ey vuodessa. Korvaus maksetaan vähintään kuuden kuukauden ikäisille naudoille.

Ehdosta 1.3b maksettava korvaus on 126 €/ey vuodessa. Korvaus maksetaan vähintään kahdentoista kuukauden ikäisille urospuolisille naudoille.

8.2.9.3.3.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.3.3.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Ehdoissa on tulkinnanvaraisia, ei mitattavissa olevia asioita. Tarkastajilla ei ole riittävää eläinsuojelulainsäädännön tuntemusta.

8.2.9.3.3.9.2. Lieventävät toimet

Viljelijöiden apuna on ohjeistus, koulutus ja tilaneuvonta. Viranomaisten välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa parannetaan. Tarkastus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään tarkastajien koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Valvontapöytäkirjalle ja tietojärjestelmään rakennetaan tarkastuslistaukset dokumentoinnin varmistamiseksi.

8.2.9.3.3.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ohjeistuksella, koulutuksella ja neuvonnalla saadaan toimenpiteen toteutusta ja valvontaa yhtenäistettyä.

8.2.9.3.3.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Nämä vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

EU:n direktiivi ja sen kansallinen toimeenpano / eläinten hyvinvointikorvauksen ehdot

Neuvoston direktiivi 98/58/EY tuotanto-eläinten suojelusta: 4 artikla

1.3 Nautojen pito-olosuhteiden parantaminen	Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.)	Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.) 1 § 4 mom., 4 § 1 mom., 8 §	VNa 592/2010 nautojen suojelusta 4 § 1 mom., 8 §
Makuualue-ehdot	-	Eläimen pitopaikka on pidettävä turvallisena ja puhtaana. Eläimen terveydestä ja yleisestä hyvinvoinnista on huolehdittava.	Tarvittaessa makuualue on kuivitettava. Parsinavetassa parren on oltava riittävän pitkä ja leveä siten, että nauta voi seistä ja maata tasaisella alueella. Kytkettynä olevan naudan parren etumaisen puoliskon on oltava kiinteä.
Ryhmäkarsinan pinta-alaehdot	-	Eläimen on voitava pitopaikassaan seistä, levätä luonnollisessa asennossa, liikkua ja voida asettua makuulle yhtä aikaa samassa pitopaikassa pidettävien eläinten kanssa.	-

Taulukko 8.2.9.3. / ehto 1.3.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

Korvaustasojen laskenta on kuvattu kohdassa 8.2.9.5.

8.2.9.3.4. 1.4 Nautojen laidunnus ja jaloittelu

Alatoimenpide:

8.2.9.3.4.1. Toimintatyypin kuvaus

Nautojen laidunnuksen ja jaloittelun ehdot perustuvat komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtiin a ja c (vesi, rehu ja eläinten hoito kotieläinten luonnollisten tarpeiden mukaisesti; ulkotiloihin pääsy).

Viljelijä voi valita joko a- tai b- vaihtoehdon. Laidunnukseen ja jaloitteluun voi tulla eläintautisyistä johtuvia väliaikaisia rajoituksia.

1.4a Nautojen laidunnus laidunkaudella ja jaloittelu laidunkauden ulkopuolella

Ehtoa on noudatettava tilan kaikilla vähintään 6 kuukauden ikäisillä naudoilla.

Vähintään 6 kuukauden ikäiset naudat on päästettävä laitumelle vähintään 60 päivänä ajanjaksona, joka alkaa 1 päivänä toukokuuta ja päättyy 30 päivänä syyskuuta. Sonnien laidunnus voidaan korvata jaloittelutarhalla. Naudat on päästettävä jaloittelemaan ulos myös laidunkauden ulkopuolella sään salliessa vähintään kahdesti viikossa. Jaloittelutarhan pinta-alan on oltava vähintään 6 m² siellä pidettävää nautaa kohden. Pinta-alan on oltava kuitenkin vähintään 50 m².

Laiduntamisesta ja jaloittelusta on pidettävä kirjaa.

1.4b Nautojen pitkäaikaisempi laidunnus laidunkaudella

Ehtoa on noudatettava tilan kaikilla vähintään 6 kuukauden ikäisillä naudoilla sonneja ja härkiä lukuun ottamatta.

Vähintään 6 kuukauden ikäiset naudat, sonneja ja härkiä lukuun ottamatta, on päästettävä laitumelle vähintään 90 päivänä ajanjaksona, joka alkaa 1 päivänä toukokuuta ja päättyy 30 päivänä syyskuuta.

Laiduntamisesta ja jaloittelusta on pidettävä kirjaa.

8.2.9.3.4.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittaiset korvaukset ovat euroa / ey.

8.2.9.3.4.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Nautojen laidunnusta ja jaloittelua koskevien hyvinvointikorvausten ehtojen perustasona on kansallinen säädös VNa 592/2010 nautojen suojelusta, jossa on säädetty nautojen laiduntamisesta ja jaloittelusta (17 §). Eläinten hyvinvointikorvausten ehdot ylittävät perustason vaatimukset.

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksista säädetään lailla eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015) ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (117/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti, toimenpiteen perustason ja eläinryhmän, jolle kyseinen toimenpide on kohdennettu. Ministeriön asetus sisältää ohjelmassa kuvatun toimenpiteen käytännön yksityiskohdat vähintään 6 kk ikäisten nautojen laidunnuksen ja jaloittelun ajankohdista ja kestoista sekä kirjanpidosta.

8.2.9.3.4.4. Tuensaajat

Tuensaajana on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.9.3.4.5. Tukikelpoiset kustannukset

Ehdon 1.4a valinneille tiloille aiheutuu kustannuksia vähintään kuuden kuukauden ikäisten nautojen laidunnuksen ja jaloittelun järjestämisestä sekä jaloittelutarhan puhdistuksesta ja talvikunnossapidosta. Laidunnuksen ja jaloittelun seurauksena eläinten uudistustarve tiloilla vähenee, koska naudat säilyvät pidempään terveenä. Tämä on huomioitu kustannuksia pienentävänä tekijänä.

Ehdon 1.4b valinneille tiloille aiheutuu kustannuksia vähintään kuuden kuukauden ikäisten nautojen (sonneja lukuun ottamatta) laidunnuksen järjestämisestä. Laidunnuksen seurauksena eläinten uudistustarve tiloilla vähenee, koska naudat säilyvät pidempään terveenä. Tämä on huomioitu kustannuksia pienentävänä tekijänä.

8.2.9.3.4.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijä sitoutuu eläinten hyvinvointikorvauksen velvoitteiden noudattamiseen jättämällä hakemuksen ensisijaisesti sähköisen tukihaun yhteydessä. Jos haku tehdään paperilomakkeella, lomake toimitetaan maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen). Viljelijän on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksien velvoitteita 1.1. lähtien sinä vuonna, jota hakemus koskee. Vuosi 2015 on siirtymäkausi, jolloin velvoitteita on noudatettava 1.5. lähtien.

Viljelijällä on oltava hallinnassaan koko sitoumusvuoden ajan vähintään tietty määrä kyseisen eläinlajin eläinyksiköitä maatilallaan. Vähimmäiseläinmäärä sitoumuksen tekemiseen on nautojen osalta 15 eläinyksikköä. Viljelijältä ei edellytetä tietyn vähimmäispeltoalan tai muun alan hallintaa.

Jos tilalla on sitoumus nautoja koskevasta luonnonmukaisesta kotieläintuotannosta, nautojen laidunnuksen ja jaloittelun ehtoja ei voi valita.

Laiduntamiseen ja/tai jaloitteluun liittyviä ehtoja ei voi valita läpi vuoden ulkona kasvatettavalle karjalle.

8.2.9.3.4.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Jos vuosittain käytössä olevat määrärahat eivät riitä hakemusmäärään nähden, käytetään eläinten hyvinvointikorvauksessa valintakriteerinä ohjelmakaudella 2014–2020 jo tehtyä eläinten hyvinvointisitoumusta (mahdollistetaan vuosittainen jatko).

8.2.9.3.4.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Ehdosta 1.4a maksettava korvaus on 49 €/ey vuodessa.

Ehdosta 1.4b maksettava korvaus on 24 €/ey vuodessa.

Korvaukset maksetaan vähintään kuuden kuukauden ikäisille naudoille.

8.2.9.3.4.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.3.4.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Paikalliset sääolosuhteet saattavat estää laidunnuksen tai jaloittelun. Ehdon noudattaminen tarkastetaan tilatasolla, ei yksilöeläinkohtaisesti.

8.2.9.3.4.9.2. Lieventävät toimet

Viljelijöiden apuna on ohjeistus, koulutus ja tilaneuvonta. Tarkastus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään tarkastajien koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Valvontapöytäkirjalle ja tietojärjestelmään rakennetaan tarkastuslistaukset dokumentoinnin varmistamiseksi. Ulkoilukirjanpito tarkastetaan tilavalvonnassa.

8.2.9.3.4.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ohjeistuksella, koulutuksella ja neuvonnalla yhtenäistetään toimenpiteen toteutusta ja valvontaa.

8.2.9.3.4.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Nämä vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

EU:n direktiivi ja sen kansallinen toimeenpano / eläinten hyvinvointikorvauksen ehdot

Neuvoston direktiivi 98/58/EY tuotanto-eläinten suojelusta: 4 artikla

1.4 Nautojen laidunnus ja jaloittelu	Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.)	Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.)	VNa 592/2010 nautojen suojelusta 17 §
Laiduntaminen laidunkaudella (sonneilla jaloittelu) ja sen ulkopuolella jaloittelu tai pitkäaikainen laiduntaminen	-	-	Kytkettyinä pidettävät lypsylehmät ja -hiehot tulee päästää vähintään 60 päivänä laitumelle tai jaloittelutilaan 1.5.- 30.9.

Taulukko 8.2.9.3. / ehto 1.4.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

Korvaustasojen laskenta on kuvattu kohdassa 8.2.9.5.

8.2.9.3.5. 1.5 Sairas- ja hoito- sekä poikimakarsinat

Alatoimenpide:

8.2.9.3.5.1. Toimintatyypin kuvaus

Nautojen sairas-, hoito- ja poikimakarsinoiden ehdot perustuvat komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtaan b (olot eläinsuojissa, kuten eläinten käytössä oleva tila, lattiapinnat, virikemateriaalit, luonnonvalo).

Viljelijä voi valita joko a-, b- tai molemmat vaihtoehdot.

Ehdoissa 1.5a ja 1.5b mainitut karsinat on varustettava niin, että:

- niissä on tarjolla jatkuvasti ja riittävästi hyvänlaatuista vettä;
- makuualusta on kiinteäpohjainen, hyvin kuivitettu ja pehmeä. Ehdossa 1.5b yli 6 kuukauden ikäisillä naudoilla hyväksytään myös rakolattiakarsinat, jos niissä on makuualueella lattiaa pehmentäviä rakenteita kuten rakolattiapehmikkeitä tai kumitettuja palkkeja;
- ehdossa 1.5a lypsylehmiä on mahdollista lypsää koneellisesti.

1.5a Lypsylehmien ja emolehmien sairas-, hoito- ja poikimakarsinat

Ehtoa on noudatettava tilan kaikilla poikineilla lypsylehmillä ja emolehmillä.

Jokaista alkavaa 20 lehmän ryhmää kohden on oltava vähintään yksi sairastunutta, hoidettavaa tai poikivaa nautaa varten oleva kiinteä tai osista koottavissa oleva erillinen karsina tai muu vastaava tila. Ryhmä- tai yksilökarsinassa pinta-alan on oltava vähintään 11 m²/eläin. Ryhmäkarsinatilassa eläinten erilleen aitaamiseen on varauduttava.

1.5b Nautojen sairas-, hoito- ja poikimakarsinat

Ehtoa on noudatettava tilan kaikilla naudoilla pois lukien alle 2 kuukauden ikäiset vasikat, poikineet lypsylehmät ja emolehmät.

Jokaista alkavaa 50 naudan ryhmää kohti tulee olla vähintään yksi sairastunutta, hoidettavaa tai poikivaa nautaa (hiehot) varten oleva kiinteä, tai osista koottavissa oleva erillinen karsina, tai muu vastaava tila. Ryhmä- tai yksilökarsinassa tulee alle 12 kuukauden ikäisillä naudoilla olla vähintään 6 m²/eläin ja yli 12 kuukauden ikäisillä naudoilla tulee olla vähintään 10 m²/eläin. Ryhmäkarsinatilassa eläinten erilleen aitaamiseen on varauduttava.

8.2.9.3.5.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittaiset korvaukset ovat euroa / ey.

8.2.9.3.5.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Nautojen sairas-, hoito- ja poikimakarsinoita koskevien hyvinvointikorvausten ehtojen perustasona olevat kansalliset säädökset: eläinsuojelulaki 247/1996 (5 § 1 mom, muutoksineen), eläinsuojeluasetus 396/1996 (1 § 4 mom., 11 §, muutoksineen) ja VNa 592/2010 nautojen suojelusta, jossa on säädetty nautojen pitopaikan ja olosuhteiden yleisistä vaatimuksista (4 § 1 mom., 6 § 2-4 mom., 7 §, 13 § 2 mom.). Eläinten hyvinvointikorvausten ehdot ylittävät perustason vaatimukset.

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksista säädetään lailla eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015) ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (117/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti, toimenpiteen perustason ja eläinryhmän, jolle kyseinen toimenpide on kohdennettu. Ministeriön asetus sisältää ohjelmassa kuvatun toimenpiteen käytännön yksityiskohdat mm. lypsylehmien ja emolehmien sairas-, hoito- ja poikimakarsinoiden määrästä, pinta-alasta ja varustuksesta sekä muiden nautojen vastaavista karsinoista.

8.2.9.3.5.4. Tuensaajat

Tuensaajana on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.9.3.5.5. Tukikelpoiset kustannukset

Ehdon 1.5a valinneille lypsykarja- ja emolehmätiloille aiheutuu kustannuksia sairas-, hoito- ja poikimakarsinoiden hyvin kuivittamisesta sekä sairas-, hoito- ja poikimakarsinoissa olevien lypsylehmien koneellisen lypsyn järjestämisestä. Sairas-, hoito- ja poikimakarsinat helpottavat sairaiden ja poikivien eläinten käsittelyä ja lääkintää. Eläinten tervehtyminen nopeutuu, poikiminen helpottuu ja tuotostappiot pienevät. Nämä seikat on huomioitu kustannuksia pienentävinä tekijöinä.

Ehdon 1.5b valinneille nautatiloille aiheutuu kustannuksia sairas-, hoito- ja poikimakarsinoiden hyvin kuivittamisesta. Sairas-, hoito- ja poikimakarsinat helpottavat sairaiden ja poikivien eläinten käsittelyä ja lääkintää. Eläinten tervehtyminen nopeutuu, poikiminen helpottuu ja tuotostappiot pienevät. Nämä seikat on huomioitu kustannuksia pienentävinä tekijöinä.

8.2.9.3.5.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijä sitoutuu eläinten hyvinvointikorvauksen velvoitteiden noudattamiseen jättämällä hakemuksen ensisijaisesti sähköisen tukihaun yhteydessä. Jos haku tehdään paperilomakkeella, lomake toimitetaan maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen). Viljelijän on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksien velvoitteita 1.1. lähtien sinä vuonna, jota hakemus koskee. Vuosi 2015 on siirtymäkausi, jolloin velvoitteita on noudatettava 1.5. lähtien.

Viljelijällä on oltava hallinnassaan koko sitoumusvuoden ajan vähintään tietty määrä kyseisen eläinlajin eläinyksiköitä maatilallaan. Vähimmäiseläinmäärä sitoumuksen tekemiseen on nautojen osalta 15 eläinyksikköä. Viljelijältä ei edellytetä tietyn vähimmäispeltoalan tai muun alan hallintaa.

8.2.9.3.5.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Jos vuosittain käytössä olevat määrärahat eivät riitä hakemusmäärään nähden, käytetään eläinten hyvinvointikorvauksessa valintakriteerinä ohjelmakaudella 2014–2020 jo tehtyä eläinten hyvinvointisitoumusta (mahdollistetaan vuosittainen jatko).

8.2.9.3.5.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Ehdosta 1.5a maksettava korvaus on 18 €/ey vuodessa. Korvaus maksetaan poikineille lypsylehmille ja emolehmille.

Ehdosta 1.5b maksettava korvaus on 15 €/ey vuodessa. Korvaus maksetaan muille naudoille paitsi alle kaksi kuukautisille vasikoille sekä poikineille lypsylehmille ja emolehmille.

8.2.9.3.5.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.3.5.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Ehdoissa on tulkinnanvaraisia asioita. Karsinaolosuhteet ovat tarkastettavissa, jos tarkastushetkellä eläin on sairas- tai poikimakarsinassa. Tarkastajilla ei riittävää eläinsuojelulainsäädännön tuntemusta.

8.2.9.3.5.9.2. Lieventävät toimet

Viljelijöiden apuna on ohjeistus, koulutus ja tilaneuvonta. Viranomaisten välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa parannetaan. Tarkastus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään tarkastajien koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Valvontapöytäkirjalle ja tietojärjestelmään rakennetaan tarkastuslistaukset dokumentoinnin varmistamiseksi.

8.2.9.3.5.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ohjeistuksella, koulutuksella ja neuvonnalla saadaan toimenpiteen toteutusta ja valvontaa yhtenäistettyä.

8.2.9.3.5.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Nämä vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

EU:n direktiivi ja sen kansallinen toimeenpano / eläinten hyvinvointikorvauksen ehdot			
Neuvoston direktiivi 98/58/EY tuotanto-eläinten suojelusta: 4 artikla			
Neuvoston direktiivi 2008/119/EY vasikoiden suojelun vähimmäisvaatimuksista: 3 ja 4 artikla			
1.5 Sairas-, hoito- ja poikimakarsinat	Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.) 5 § 1 mom.	Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.) 1 § 4 mom., 4 § 1 mom., 11 §	VNa 592/2010 nautojen suojelusta 4 § 1 mom., 7 §, 11 § 3 mom.
Ehdot karsinoiden määrälle	-	Eläimen tulee voida pitopaikassaan nousta makuulta luonnollisella tavalla. Samassa pitopaikassa pidettävien eläinten tulee voida pitopaikassaan asettua yhtäaikaa makuulle.	Vasikoille tilavaatimuksia. Nautaryhmien yhdistämisessä kiinnitettävä huomio sosiaalisiin suhteisiin.
Ehdot karsinoiden olosuhteille	Eläimen on saatava riittävästi sille sopivaa ravintoa, juotavaa ja muuta sen tarvitsemaa hoitoa. Eläimen sairastuessa sen on saatava asianmukaista hoitoa.	Pitopaikka on pidettävä puhtaana. Eläimen sairastuessa tai vahingoittuessa sille on annettava asianmukaista hoitoa ja eläin on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan.	Tarvittaessa makuualue on kuivitettava, alle 2-viikkoisella oltava hyvin kuvitettu makuupaikka

Taulukko 8.2.9.3 / ehto 1.5.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

Korvaustasojen laskenta on kuvattu kohdassa 8.2.9.5.

8.2.9.3.6. 2.1 Sikojen ruokinta ja hoito (vuonna 2022 ruokinta ja hoito korvataan sikojen hyvinvointisuunnitelmalla)

Alatoimenpide:

8.2.9.3.6.1. Toimintatyypin kuvaus

Vuonna 2022 sikojen ruokinta ja hoito korvataan sikojen hyvinvointisuunnitelmalla.

Ehdot perustuvat komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtiin a ja b (vesi, rehu ja eläinten hoito kotieläinten luonnollisten tarpeiden mukaisesti; olot eläinsuojissa, kuten eläinten käytössä oleva tila, lattiapinnat, virikemateriaalit, luonnonvalo).

Ehdot koskevat tilan kaikkia sikoja, lukuun ottamatta vieroittamattomia porsaita.

Eläinten ruokinnassa on oltava kirjallinen laskelmiin perustuva eläinryhmäkohtainen ruokintasuunnitelma, jossa on huomioitu eläinten kasvu, tuotostaso ja tuotantovaihe. Ruokintasuunnitelmalla pyritään siihen, että eläimen saama ruokinta vastaa tuotannon vaiheen ravintoainetarpeita. Kaikkien eläinten saatavilla on oltava jatkuvasti riittävästi hyvälaatuista vettä.

Porsastuotanto- ja yhdistelmäsikalassa on oltava kirjallinen tuotantosuunnitelma, joka sisältää siemennysaikataulut, vieroitusaikataulut ja tuotantoprosessin suunnittelun. Suunnittelu ja ennakointi parantavat eläinten kiertoa sikalassa, voivat ennaltaehkäistä eläinten ruuhkautumista sekä varmistavat optimaaliset olosuhteet ja täytön asteen eri tuotantovaiheessa oleville eläimille.

Sikatilalla on oltava kirjallinen ajan tasalla pidettävä suunnitelma toimintahäiriöiden varalta. Suunnitelmaan kuuluvat ne toimenpiteet, joihin ryhdytään sähkökatkoksen tai vesihuollon katkoksen aikana. Suunnitelmaan on sisällyttävä myös pitopaikkakohtainen kuvaus toimenpiteistä, joihin ryhdytään ruokinta-, juotto- tai muun eläinten hyvinvointiin vaikuttavan laitteiston toimintahäiriön aikana.

Sähkökatkosten varalta maatilalla on oltava sähköntuotannon varajärjestelmä, esimerkiksi aggregaatti, jonka tuottamalla sähköllä saadaan koneellinen ilmanvaihto ja tarvittaessa juotto, ruokinta ja lannanpoisto toimimaan.

Vuonna 2022 edellä kuvatut sikojen ruokinta ja hoito -toimenpiteen ehdot korvataan seuraavilla:

Hyvinvointisuunnitelma perustuu komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtaan a (vesi, rehu ja eläinten hoito kotieläinten luonnollisten tarpeiden mukaisesti), kohtaan b (olot eläinsuojissa, kuten eläinten käytössä oleva tila, lattiapinnat, virikemateriaalit, luonnonvalo), kohtaan c (ulkotiloihin pääsy) ja kohtaan d (käytännöt, joissa vältetään ruumiinjäsenten typistämistä ja/tai eläinten kastrointia, tai puudutusaineiden ja tulehduskipulääkkeiden käyttö tai immunokastraatio, jos typistäminen tai kastrointi katsotaan tietyissä tapauksissa tarpeelliseksi).

Ehtoja on noudatettava kaikilla tilan sioilla. Hyvinvointisuunnitelma on oltava sitoumuksen alusta alkaen.

Hyvinvointisuunnitelma on vuosittainen toiminnan hallinta- ja kehittämissuunnitelma, joka sisältää tilakohtaisia toimia sikojen hyvinvoinnista, terveydenhoidosta ja bioturvallisuudesta. Viljelijä tekee suunnitelman vuosittain ja kehittää sitä tilan olosuhteet ja tuotantotapa huomioon ottaen. Hyvinvointisuunnitelmassa on kuvattava olosuhteet, varautuminen häiriötilanteisiin, tuotannon- ja ruokinnan toteuttaminen, tautisuojaus, hyvinvoinnin parantaminen sekä mahdolliset havainnot ja

kehittämistarpeet. Viljelijä voi suunnitella ja arvioida kehittämiskohteita yhdessä eläinlääkärien, neuvojien ja/tai muiden asiantuntijoiden kanssa.

8.2.9.3.6.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittaiset korvaukset ovat euroa / ey.

8.2.9.3.6.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Sikojen ruokintaa ja hoitoa koskevien hyvinvointikorvausten ehtojen ja vuonna 2022 sikojen hyvinvointisuunnitelmien perustasona olevat kansalliset säädökset: eläinsuojelulaki 247/1996 (muutoksineen), eläinsuojeluasetus 396/1996 (muutoksineen) ja VNa 629/2012 (muutoksineen) sikojen suojelusta. Eläinten hyvinvointikorvausten ehdot ylittävät perustason vaatimukset.

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksista säädetään lailla eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015) ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (117/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti, toimenpiteen perustason ja eläinryhmän, jolle kyseinen toimenpide on kohdennettu. Ministeriön asetus sisältää ohjelmassa kuvatun toimenpiteen käytännön yksityiskohdat.

8.2.9.3.6.4. Tuensaajat

Tuensaajana on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.9.3.6.5. Tukikelpoiset kustannukset

Ehdosta 2.1 aiheutuu sen valinneille sikatiloille kustannuksia kirjallisten, laskelmiin perustuvien eläinryhmäkohtaisten ruokintasuunnitelmien laatimisesta sekä porsastuotantosikaloissa lisäksi sellaisen kirjallisen tuotantosuunnitelman laatimisesta, joka sisältää siemennysaikataulut, vieroitusaikataulut ja tuotantoprosessin suunnittelun. Lisäksi kustannuksia aiheutuu sähköntuotannon varajärjestelmän testaamisesta ja huollosta, toimintahäiriöiden varalta tehtävän suunnitelman laatimisesta ja suunnitelman ajan tasalla pitämisestä. Ehdon toteuttamisen seurauksena sikatilalle tulee kustannussäästöjä eläinten ruokinnan tehostuessa ruokintasuunnitelmien myötä. Suunnitelma toimintahäiriöiden varalta pienentää tuotantotappioita häiriötilanteissa. Tuotantosuunnitelmat sujuvoittavat välitysporsaiden myyntiä. Kustannussäästöistä ja riskien vähenemisestä sikatiloille aiheutuvien hyötyjen suuruus on arvioitu rahamääräisenä ja huomioitu kustannuksia ja tulonmenetyksiä pienentävänä tekijänä.

Vuonna 2022 eläinten hyvinvointikorvauksilla korvataan hyvinvointisitoumuksen tehneille viljelijöille

hyvinvointisuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä aiheutuvat kustannukset, tulonmenetykset ja transaktiokustannukset.

Sikojen hyvinvointisuunnitelma on toimintasuunnitelma, joka sisältää tilakohtaisia toimia ja näiden seurantaa sikojen hyvinvoinnista, terveydenhoidosta ja bioturvallisuudesta. Eläinten hyvinvointisitoumuksen tehneelle viljelijälle korvataan kansallisen lainsäädännön vaatimusten ylittävien toimien suunnittelusta ja seurannasta aiheutuvat kustannukset, tulonmenetykset ja transaktiokustannukset. Eläinten hyvinvointikorvauksilla ei rahoiteta investointeja eikä hyvinvointisuunnitelman toteuttamisessa tarvittavia hankintoja.

Sikatiloilla hyvinvointisuunnitelmaan sisältyviä tilakohtaisia toimia – joiden suunnittelusta ja seurannasta aiheutuu vuosittain korvattavia kustannuksia, tulonmenetyksiä ja transaktiokustannuksia – ovat tila-automaation ja järjestelmien toiminnan varmistamiseen ja toimintahäiriöihin varautumiseen tähtäävät toimenpiteet, eläinten ruokinnan toteuttamisen suunnittelu, emakko- ja yhdistelmäsikaloiden tuotantosuunnittelu, tartuntojen estämiseen ja bioturvaan liittyvien toimenpiteiden suunnittelu sekä sikojen hyvinvointia parantavien toimenpiteiden suunnittelu ja seuranta. Lisäksi hyvinvointisuunnitelmaan voi sisällyttää eläinlääkärin toimenpiteitä vaativia asioita ja muita eläinten hyvinvointia parantavia kehittämiskohteita.

Korvauslaskelmia varten hyvinvointisuunnitelmaan sisältyvien tilakohtaisten toimien suunnittelusta ja seurannasta aiheutuvien kustannusten ja tulonmenetysten suuruus on arvioitu asiantuntija-arvioita ja tutkimuskirjallisuutta hyödyntäen tilastojen perusteella muodostetuilla edustavilla tiloilla.

8.2.9.3.6.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijä sitoutuu eläinten hyvinvointikorvauksen velvoitteiden noudattamiseen jättämällä hakemuksen ensisijaisesti sähköisen tukihaun yhteydessä. Jos haku tehdään paperilomakkeella, lomake toimitetaan maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen). Viljelijän on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksien velvoitteita 1.1. lähtien sinä vuonna, jota hakemus koskee. Vuosi 2015 on siirtymäkausi, jolloin velvoitteita on noudatettava 1.5. lähtien.

Viljelijällä on oltava hallinnassaan koko sitoumusvuoden ajan vähintään tietty määrä kyseisen eläinlajin eläinyksiköitä maatilallaan. Vähimmäiseläinmäärä sitoumuksen tekemiseen on sikojen osalta 15 eläinyksikköä. Viljelijältä ei edellytetä tietyn vähimmäispeltoalan tai muun alan hallintaa.

8.2.9.3.6.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Jos vuosittain käytössä olevat määrärahat eivät riitä hakemusmäärään nähden, käytetään eläinten hyvinvointikorvauksessa valintakriteerinä ohjelmakaudella 2014–2020 jo tehtyä eläinten hyvinvointisitoumusta (mahdollistetaan vuosittainen jatko).

8.2.9.3.6.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Ehdosta 2.1 maksettava korvaus on 7 €/ey vuodessa. Korvaus maksetaan sitoumuksen kaikille sioille lukuun ottamatta vieroittamattomia porsaita.

Vuonna 2022 sikojen hyvinvointisuunnitelmasta maksettava korvaus on enintään 10 euroa/ey. Korvaus maksetaan tilan kaikille sioille.

8.2.9.3.6.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.3.6.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Ehdoissa on tulkinnanvaraisia, ei mitattavissa olevia asioita. Tarkastajilla ei ole riittävää eläinsuojelulainsäädännön tuntemusta.

8.2.9.3.6.9.2. Lieventävät toimet

Viljelijöiden apuna on ohjeistus, koulutus ja tilaneuvonta. Viranomaisten välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa parannetaan. Tarkastus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään tarkastajien koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Valvontapöytäkirjalle ja tietojärjestelmään rakennetaan tarkastuslistaukset dokumentoinnin varmistamiseksi.

8.2.9.3.6.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ohjeistuksella, koulutuksella ja neuvonnalla yhtenäistetään toimenpiteen toteutusta ja valvontaa.

8.2.9.3.6.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Nämä vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

EU:n direktiivi ja sen kansallinen toimeenpano / eläinten hyvinvointikorvauksen ehdot

Neuvoston direktiivi 2008/120/EY sikojen suojelun vähimmäisvaatimuksista: 3 ja 4 artikla

2.1 Sikojen ruokinta ja hoito	Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.) 5 § 1 mom.	Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.) 4 § 1-2 mom., 9 § 1 mom.	VNa 629/2012 (muut.) sikojen suojelusta 6 § 2 mom., 7 § 2 mom., 15 §
Ruokintasuunnitelma, kaikkien eläinten saatavilla on jatkuvasti riittävästi hyvälaatuista vettä	Eläimen on saatava riittävästi sille sopivaa ravintoa, juotavaa ja muuta sen tarvitsemaa hoitoa.	Eläimen pitopaikka on pidettävä turvallisena ja puhtaana. Eläimelle on annettava sille sopivaa hyvälaatuista ruokaa ja juomaa. Ruokinnassa on otettava huomioon kunkin eläimen tarpeet ja varmistettava, että jokainen eläin saa ravintoa riittävästi.	Sikojen pitopaikassa on oltava riittävä määrä juomapaikkoja. Vesiastiat, kaukalot ja juottolaitteet on sijoitettava sikojen pitopaikkaan siten, että ne ovat kaikkien eläinten ulottuvilla eivätkä ole niille vaarallisia. Sialle annettavan rehun on oltava ravintoainekoostumukseltaan sioille sopivaa ja riittävän energiapitoista. Yli kahden viikon ikäisten sikojen saatavilla on oltava jatkuvasti riittävästi raikasta ja puhdasta vettä. Sikojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina. On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa rehua tai juomavettä.
Tuotantosuunnitelma	-	-	-
Suunnitelma toimintahäiriöiden varalle ja sähköntuotannon varajärjestelmä sähkökatkosten varalle	-	Eläimen pitopaikan rakenteet ja laitteet on suunniteltava, rakennettava ja huollettava siten, että ne ovat eläimelle turvallisia ja palovaara on mahdollisimman vähäinen. Pitopaikka ja siihen liittyvät laitteet, joista eläimen terveys ja hyvinvointi riippuvat, on tarkastettava vähintään kerran päivässä. Eläinten terveyttä ja hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi ja, jollei se ole mahdollista, on ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin, jotta eläinten terveys ja hyvinvointi voidaan turvata vikojen korjaamiseen saakka.	Jos eläinten terveys ja hyvinvointi on riippuvainen koneellisesta ilmanvaihtojärjestelmästä, eläinsuojassa on oltava mahdollisuus eläinten terveyden ja hyvinvoinnin kannalta riittävän ilmanvaihdon järjestämiseen myös koneellisen ilmanvaihtojärjestelmän häiriöiden aikana. Koneellisessa ilmanvaihtojärjestelmässä on tällöin oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa. Hälytysjärjestelmän toimivuus on testattava säännöllisesti.

Taulukko 8.2.9.3. / ehto 2.1.

Siat/perustasotaulukko:

Vuonna 2022: Sikojen hyvinvointi-suunnitelmat	**Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.)**	**Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.)**	**VNa 629/2012 (muut.)**
Ruokinnan suunnittelu	5§ Hoidossa olevaa eläintä ei saa jättää hoidotta tai hylätä. Eläimen on saatava riittävästi sille sopivaa ravintoa, juotavaa ja muuta sen tarvitsemaa hoitoa.	9§ Hoidossa olevalle eläimelle on annettava sille sopivaa hyvälaatuista ruokaa ja juomaa. Ruokinnassa on otettava huomioon kunkin eläimen tarpeet ja varmistettava, että jokainen eläin saa ravintoa riittävästi.	15§ Sialle annettavan rehun on oltava ravintoainekoostumukseltaan sioille sopivaa ja riittävän energiapitoista.
Toimivat tila-automaatio/ järjestelmät			6§ Jos eläinten terveys ja hyvinvointi on riippuvainen koneellisesta ilmanvaihtojärjestelmästä, eläinsuojassa on oltava mahdollisuus eläinten terveyden ja hyvinvoinnin kannalta riittävän ilmanvaihdon järjestämiseen myös koneellisen ilmanvaihtojärjestelmän häiriöiden aikana. 15§ Yli kahden viikon ikäisten sikojen saatavilla on oltava jatkuvasti riittävästi raikasta ja puhdasta vettä..

Taulukko 8.2.9.3. / ehto2.1 sikojen hyvinvointisuunnitelma

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

Korvaustasojen laskenta on kuvattu kohdassa 8.2.9.5.

8.2.9.3.7. 2.2 Joutilaiden emakoiden ja ensikoiden ulkoilu

Alatoimenpide:

8.2.9.3.7.1. Toimintatyypin kuvaus

Joutilaiden emakoiden ja ensikoiden ulkoilun ehdot perustuvat komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtaan c (ulkotiloihin pääsy).

Ehtoa on noudatettava tilan kaikilla vähintään 8 kuukauden ikäisillä emakoilla ja ensikoilla.Joutilaat emakot ja ensikot on päästettävä ulos jaloittelemaan sään salliessa päivittäin toukokuun 1. päivän ja syyskuun 30. päivän välisenä aikana tai ympäri vuoden vähintään kahdesti viikossa. Ulkotarhat on suojattava olemassa olevan aidan oheen rakennetulla teräsverkkoaidalla tai sähköaidalla tai riittävän vankalla rakenteella siten, että luonnonvaraiset villisiat eivät pääse kosketuksiin tarhassa pidettävien sikojen kanssa. Joutilailla emakoilla ja ensikoilla on oltava mahdollisuus tonkimiseen ja kesällä rypemiseen. Ulkoilusta on pidettävä kirjaa.

8.2.9.3.7.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittaiset korvaukset ovat euroa / ey.

8.2.9.3.7.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Joutilaiden emakoiden ja ensikoiden ulkoilua koskevien hyvinvointikorvausten ehdoilla ei ole perustasoa kansallisissa säädöksissä.

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksista säädetään lailla eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015) ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (117/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti, toimenpiteen perustason ja eläinryhmän, jolle kyseinen toimenpide on kohdennettu. Ministeriön asetus sisältää ohjelmassa kuvatun toimenpiteen käytännön yksityiskohdat jaloittelun ajankohdasta, kestosta sekä kirjanpidosta.

8.2.9.3.7.4. Tuensaajat

Tuensaajana on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.9.3.7.5. Tukikelpoiset kustannukset

Ehdosta 2.2 aiheutuu sen valinneille sikatiloille kustannuksia yli 8 kuukauden ikäisten joutilaiden emakoiden ja ensikoiden ulkoilun järjestämisestä ja jaloittelutarhan siivoamisesta.

8.2.9.3.7.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijä sitoutuu eläinten hyvinvointikorvauksen velvoitteiden noudattamiseen jättämällä hakemuksen ensisijaisesti sähköisen tukihaun yhteydessä. Jos haku tehdään paperilomakkeella, lomake toimitetaan maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen). Viljelijän on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksien velvoitteita 1.1. lähtien sinä vuonna, jota hakemus koskee. Vuosi 2015 on siirtymäkausi, jolloin velvoitteita on noudatettava 1.5. lähtien.

Viljelijällä on oltava hallinnassaan koko sitoumusvuoden ajan vähintään tietty määrä kyseisen eläinlajin eläinyksiköitä maatilallaan. Vähimmäiseläinmäärä sitoumuksen tekemiseen on sikojen osalta 15 eläinyksikköä. Viljelijältä ei edellytetä tietyn vähimmäispeltoalan tai muun alan hallintaa.

Jos tilalla on sitoumus sikoja koskevasta luonnonmukaisesta kotieläintuotannosta, joutilaiden emakoiden ja ensikoiden ulkoilun ehtoa ei voi valita.

8.2.9.3.7.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Jos vuosittain käytössä olevat määrärahat eivät riitä hakemusmäärään nähden, käytetään eläinten hyvinvointikorvauksessa valintakriteerinä ohjelmakaudella 2014–2020 jo tehtyä eläinten hyvinvointisitoumusta (mahdollistetaan vuosittainen jatko).

8.2.9.3.7.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Ehdosta 2.2 maksettava korvaus on 33 €/ey vuodessa. Korvaus maksetaan kahdeksan kuukauden ikäisille tai vanhemmille naaraspuolisille siitossioille.

8.2.9.3.7.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.3.7.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Ehdoissa on tulkinnanvaraisia asioita. Paikalliset sääolosuhteet saattavat estää jaloittelun. Ehdon noudattaminen tarkastetaan tilatasolla, ei eläinryhmäkohtaisesti.

8.2.9.3.7.9.2. Lieventävät toimet

Viljelijöiden apuna on ohjeistus, koulutus ja tilaneuvonta. Viranomaisten välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa parannetaan. Tarkastus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään tarkastajien koulutuksen ja

ohjeistuksen avulla. Valvontapöytäkirjalle ja tietojärjestelmään rakennetaan tarkastuslistaukset dokumentoinnin varmistamiseksi. Ulkoilukirjanpito tarkastetaan tilavalvonnassa.

8.2.9.3.7.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ohjeistuksella, koulutuksella ja neuvonnalla yhtenäistetään toimenpiteen toteutusta ja valvontaa.

8.2.9.3.7.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Nämä vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

EU:n direktiivi ja sen kansallinen toimeenpano / eläinten hyvinvointikorvauksen ehdot

Neuvoston direktiivi 2008/120/EY sikojen suojelun vähimmäisvaatimuksista: 3 ja 4 artikla

2.2 Joutilaiden emakoiden ja ensikoiden ulkoilu	Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.)	Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.)	VNa 629/2012 (muut.) sikojen suojelusta
Päivittäinen ulkoilu 1.5.-30.9. tai ympäri vuoden vähintään kahdesti viikossa	-	-	-
Mahdollisuus tonkimiseen ja kesällä rypemiseen	-	-	-

Taulukko 8.2.9.3. / ehto 2.2.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

Korvaustasojen laskenta on kuvattu kohdassa 8.2.9.5.

8.2.9.3.8. 2.3 Emakoiden ja ensikoiden pito-olosuhteiden parantaminen

Alatoimenpide:

8.2.9.3.8.1. Toimintatyypin kuvaus

Emakoiden ja ensikoiden pito-olosuhteiden parantamisen ehdot perustuvat komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtaan b (olot eläinsuojissa, kuten eläinten käytössä oleva tila, lattiapinnat, virikemateriaalit, luonnonvalo).

Ehtoa on noudatettava tilan kaikilla vähintään 8 kuukauden ikäisillä emakoilla ja ensikoilla.

Ryhmäkarsinoissa häkkien ulkopuolista esteetöntä lattian kokonaispinta-alaa on oltava vähintään 2,25 m²/eläin ja tästä tilasta vähintään 1,3 m²/eläin on oltava kiinteäpohjaista, hyvin kuivitettua makuualustaa.

8.2.9.3.8.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittaiset korvaukset ovat euroa / ey.

8.2.9.3.8.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Emakoiden ja ensikoiden pito-olosuhteiden parantamista koskevien hyvinvointikorvausten ehtojen perustasona olevat kansalliset säädökset: eläinsuojeluasetus 396/1996 (1 § 4 mom., 4 § 1 mom. muutoksineen) ja VNa 629/2012 (muutoksineen, 19 § 4 momentin mukaisesti siirtymävaiheen osalta myös MMMa 14/EEO/2002) sikojen suojelusta, jossa on säädetty sikojen pitopaikan ja olosuhteiden yleisistä vaatimuksista (3 § 1–2 mom. ja 4–5 mom., 4 § 3-4 mom., 10 §). Eläinten hyvinvointikorvausten ehdot ylittävät perustason vaatimukset.

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksista säädetään lailla eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015) ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (117/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti, toimenpiteen perustason ja eläinryhmän, jolle kyseinen toimenpide on kohdennettu. Ministeriön asetus sisältää ohjelmassa kuvatun toimenpiteen käytännön yksityiskohdat ryhmäkarsinoiden pinta-alasta ja makuualustasta.

8.2.9.3.8.4. Tuensaajat

Tuensaajana on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.9.3.8.5. Tukikelpoiset kustannukset

Ehdosta 2.3 aiheutuu sen valinneille sikatiloille tulonmenetyksiä, koska ryhmäkarsinoihin voidaan sijoittaa vähemmän emakoita ja ensikoita kuin pohjalainsäädännön asettamien tilavaatimusten perusteella. Lisäksi ehdon valinneille tiloille aiheutuu kustannuksia sikojen makuualustojen hyvin kuivittamisesta. Väljempien tilavaatimusten myötä emakot pysyvät pidempään tuotantokuntoisina, jolloin uudistuskustannukset vähenevät. Tämä on huomioitu ehdosta aiheutuvia kustannuksia ja tulonmenetyksiä pienentävänä tekijänä.

8.2.9.3.8.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijä sitoutuu eläinten hyvinvointikorvauksen velvoitteiden noudattamiseen jättämällä hakemuksen ensisijaisesti sähköisen tukihaun yhteydessä. Jos haku tehdään paperilomakkeella, lomake toimitetaan maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen). Viljelijän on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksien velvoitteita 1.1. lähtien sinä vuonna, jota hakemus koskee. Vuosi 2015 on siirtymäkausi, jolloin velvoitteita on noudatettava 1.5. lähtien.

Viljelijällä on oltava hallinnassaan koko sitoumusvuoden ajan vähintään tietty määrä kyseisen eläinlajin eläinyksiköitä maatilallaan. Vähimmäiseläinmäärä sitoumuksen tekemiseen on sikojen osalta 15 eläinyksikköä. Viljelijältä ei edellytetä tietyn vähimmäispeltoalan tai muun alan hallintaa.

Jos tilalla on sitoumus sikoja koskevasta luonnonmukaisesta kotieläintuotannosta, ehtoa emakoiden ja ensikoiden pito-olosuhteiden parantamisesta ei voi valita.

8.2.9.3.8.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Jos vuosittain käytössä olevat määrärahat eivät riitä hakemusmäärään nähden, käytetään eläinten hyvinvointikorvauksessa valintakriteerinä ohjelmakaudella 2014–2020 jo tehtyä eläinten hyvinvointisitoumusta (mahdollistetaan vuosittainen jatko).

8.2.9.3.8.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Ehdosta 2.3 maksettava korvaus on 38 €/ey vuodessa. Korvaus maksetaan kahdeksan kuukauden ikäisille tai vanhemmille naaraspuolisille siitossioille.

8.2.9.3.8.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.3.8.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Ehdoissa on tulkinnanvaraisia, ei mitattavissa olevia asioita.

8.2.9.3.8.9.2. Lieventävät toimet

Viljelijöiden apuna on ohjeistus, koulutus ja tilaneuvonta. Viranomaisten välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa parannetaan. Tarkastus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään tarkastajien koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Valvontapöytäkirjalle ja tietojärjestelmään rakennetaan tarkastuslistaukset dokumentoinnin varmistamiseksi.

8.2.9.3.8.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ohjeistuksella, koulutuksella ja neuvonnalla yhtenäistetään toimenpiteen toteutusta ja valvontaa.

8.2.9.3.8.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Nämä vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

EU:n direktiivi ja sen kansallinen toimeenpano / eläinten hyvinvointikorvauksen ehdot			
Neuvoston direktiivi 2008/120/EY sikojen suojelun vähimmäisvaatimuksista: 3 ja 4 artikla			
2.3 Emakoiden ja ensikoiden pito-olosuhteiden parantaminen	Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.)	Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.) 1 § 4 mom., 4 § 1 mom.	VNa 629/2012 (muut.) sikojen suojelusta 3 § 1–2 mom. ja 4–5 mom., 4 § 3-4 mom., 5 § 1 mom., 10 §
Makuualue	-	Eläimen tulee voida pitopaikassaan nousta makuulta luonnollisella tavalla. Samassa pitopaikassa pidettävien eläinten tulee voida pitopaikassaan asettua yhtäaikaa makuulle. Pitopaikka on pidettävä puhtaana.	Makuualueen on oltava puhdas, kuiva, lämpötilaltaan sioille sopiva ja tarvittaessa asianmukaisesti viemäröity. Tarvittaessa sikojen makuualue on kuivitettava.
Ryhmäkarsioiden pinta-ala	-	-	Sikoja on pidettävä ryhmässä. Jos sika on sallitusta syystä yksittäiskarsinassa, sen on voitava kääntyä helposti ympäri ja voitava nähdä muita sikoja. Sikaa ei saa pitää kytkettynä. Ryhmäkarsinan pinta-alavaatimuksia.

Taulukko 8.2.9.3. / ehto 2.3

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

Korvaustasojen laskenta on kuvattu kohdassa 8.2.9.5.

8.2.9.3.9. 2.4 Parannetut porsimisolosuhteet

Alatoimenpide:

8.2.9.3.9.1. Toimintatyypin kuvaus

Sikojen parannettujen porsimisolosuhteiden ehdot perustuvat komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtaan b (olot eläinsuojissa, kuten eläinten käytössä oleva tila, lattiapinnat, virikemateriaalit, luonnonvalo).

Ehtoa on noudatettava tilan kaikilla vähintään 8 kuukauden ikäisillä emakoilla ja ensikoilla, jotka porsivat vapaana.

Emakoiden ja ensikoiden on voitava porsia vapaasti. Emakko voidaan siirtää häkkiin kaksi vuorokautta ennen laskettua porsimista ja emakko voi olla häkissä korkeintaan kolme vuorokautta porsimisesta. Porsimisen jälkeen emakko tai ensikko voidaan pitää porsitushäkissä tilapäisesti enintään 7 vrk, jos emakko on aggressiivinen, levoton tai häkissä pitämiseen on muu hyväksyttävä syy. Porsitushäkki on purettava tai avattava välittömästi käytön jälkeen niin, ettei se rajoita emakon liikkumista karsinassa.

Porsituskarsinan pinta-alan on oltava vähintään 6 m². Tästä tilasta pikkuporsailla on oltava vähintään 1 m² sellaista tilaa, jossa karsinarakenteet suojaavat porsaita jäämästä emakon alle. Tällaisia rakenteita ovat esimerkiksi suojakaiteet, alhaalta avoimet seinät tai karsinan sisäpuolella olevat erilliset viistot seinät, joiden alareunaan jää tilaa porsaille. Karsinarakenteiden suojaamalla alueella porsailla on oltava hyvin kuivitettu makuualue, johon kaikki porsaat mahtuvat yhtä aikaa makuulle. Porsituskarsinassa ensikolle ja emakolle on porsimiseen asti irtainta ainesta pesäntekomateriaaliksi jatkuvasti tarjolla esim. heinähäkissä. Pesäntekomateriaalin on oltava esimerkiksi olkea, purua tai paperia.

Porsitushäkin käyttöajasta ja -syystä on pidettävä kirjaa.

Viljelijä, joka on valinnut parannetut porsimisolosuhteet -toimenpiteen, ei voi valita vapaa porsitus –toimenpidettä.

8.2.9.3.9.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittaiset korvaukset ovat euroa / ey.

8.2.9.3.9.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Parannettuja porsimisolosuhteita koskevien hyvinvointikorvausten ehtojen perustasona olevat kansalliset säädökset: eläinsuojeluasetus 396/1996 (1 § 4 mom., muutoksineen) ja VNa 629/2012 (muutoksineen, 19 § 3 momentin mukaisesti siirtymävaiheen osalta myös MMMa 14/EEO/2002) sikojen suojelusta, jossa on säädetty sikojen pitopaikan ja olosuhteiden yleisistä vaatimuksista (3 § 1–2 mom. ja 4–5 mom., 4 § 3–4 mom., 5 § 1 mom., 9 §) sekä hoidosta (16 § 2 mom.). Eläinten hyvinvointikorvausten ehdot ylittävät perustason vaatimukset.

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksista säädetään lailla eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015) ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (117/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti, toimenpiteen perustason ja eläinryhmän, jolle kyseinen toimenpide on kohdennettu. Ministeriön asetus sisältää ohjelmassa kuvatun toimenpiteen käytännön yksityiskohdat vapaasta porsimisesta, porsituskarsinan pinta-alasta ja rakenteista, porsaiden makuualueesta ja emakoiden pesäntekomateriaalista.

8.2.9.3.9.4. Tuensaajat

Tuensaajana on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.9.3.9.5. Tukikelpoiset kustannukset

Ehdosta 2.4 aiheutuu sen valinneille sikatiloille lisäkustannuksia karsinoiden puhdistustyöstä, koska vapaaporsituksessa emakko pääsee sotkemaan karsinaa. Lisäksi tiloille aiheutuu kustannuksia porsaiden makuualueen hyvin kuivittamisesta ja siitä, että ensikoille ja emakoille on jatkuvasti saatavilla pesäntekomateriaalia viikkoa ennen porsimista. Tulonmenetyksiä aiheutuu siitä, että porsituskarsinan pinta-alan on oltava vähintään 6 m², jolloin emakkomäärää porsitusosastolla joudutaan vähentämään.

8.2.9.3.9.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijä sitoutuu eläinten hyvinvointikorvauksen velvoitteiden noudattamiseen jättämällä hakemuksen ensisijaisesti sähköisen tukihaun yhteydessä. Jos haku tehdään paperilomakkeella, lomake toimitetaan maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen). Viljelijän on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksien velvoitteita 1.1. lähtien sinä vuonna, jota hakemus koskee. Vuosi 2015 on siirtymäkausi, jolloin velvoitteita on noudatettava 1.5. lähtien.

Viljelijällä on oltava hallinnassaan koko sitoumusvuoden ajan vähintään tietty määrä kyseisen eläinlajin eläinyksiköitä maatilallaan. Vähimmäiseläinmäärä sitoumuksen tekemiseen on sikojen osalta 15 eläinyksikköä. Viljelijältä ei edellytetä tietyn vähimmäispeltoalan tai muun alan hallintaa.

Jos tilalla on sitoumus sikoja koskevasta luonnonmukaisesta kotieläintuotannosta, parannettujen porsimisolosuhteiden ehtoa ei voi valita.

8.2.9.3.9.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Jos vuosittain käytössä olevat määrärahat eivät riitä hakemusmäärään nähden, käytetään eläinten

hyvinvointikorvauksessa valintakriteerinä ohjelmakaudella 2014–2020 jo tehtyä eläinten hyvinvointisitoumusta (mahdollistetaan vuosittainen jatko).

8.2.9.3.9.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Ehdosta 2.4 maksettava korvaus on 436 €/ey vuodessa. Korvaus maksetaan kahdeksan kuukauden ikäisille tai vanhemmille naaraspuolisille siitossioille, jotka porsivat vapaana.

8.2.9.3.9.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.3.9.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Ehdoissa on tulkinnanvaraisia, ei mitattavissa olevia asioita.

8.2.9.3.9.9.2. Lieventävät toimet

Viljelijöiden apuna on ohjeistus, koulutus ja tilaneuvonta. Viranomaisten välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa parannetaan. Tarkastus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään tarkastajien koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Valvontapöytäkirjalle ja tietojärjestelmään rakennetaan tarkastuslistaukset dokumentoinnin varmistamiseksi. Kirjallisten suunnitelmien olemassaolo tarkastetaan tilavalvonnassa.

8.2.9.3.9.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ohjeistuksella, koulutuksella ja neuvonnalla yhtenäistetään toimenpiteen toteutusta ja valvontaa.

8.2.9.3.9.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Nämä vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

EU:n direktiivi ja sen kansallinen toimeenpano / eläinten hyvinvointikorvauksen ehdot			
Neuvoston direktiivi 2008/120/EY sikojen suojelun vähimmäisvaatimuksista: 3 ja 4 artikla			
2.4 Parannetut porsimisolosuhteet	Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.)	Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.) 1 § 4 mom, 4 § 1 mom.	VNa 629/2012 (muut.) sikojen suojelusta 3 § 1–2 mom. ja 4–5 mom., 4 § 3–4 mom., 5 § 1 mom., 9 §, 16 § 1 mom.
Vapaa porsiminen, tilapäisesti porsimisen jälkeen enintään 7 vrk porsimishäkissä	-	-	Sikoja on pidettävä ryhmässä. Emakko ja ensikko saadaan pitää erillään ryhmästä 4 viikkoa ennen odotettua porsimista ja päättyy 4 viikon kuluttua porsimista seuraavasta astutuksesta tai siemennyksestä, joka johtaa tiineyteen. Sikaa ei saa pitää kytkettynä. Viikkoa ennen odotettua porsimista riittävästi sopivaa materiaalia pesäntekoa varten.
Porsituskarsinan pinta-alavaatimuksia	-	-	Porsituskarsinan ja -häkin vaatimuksia.
Porsaiden makuualue-ehtoja	-	Eläimen tulee voida pitopaikassaan nousta makuulta luonnollisella tavalla. Samassa pitopaikassa pidettävien eläinten tulee voida pitopaikassaan asettua yhtäaikaa makuulle. Pitopaikka on pidettävä puhtaana.	Jos emakko voi liikkua porsituskarsinassa vapaasti, karsina on varustettava pikkuporsaita emakolta suojaavilla rakenteilla, kuten porsasaidoilla. Pikkuporsailla on oltava porsituskarsinassa kiinteäpohjainen ja kuiva makuualue, johon kaikki pikkuporsaat mahtuvat yhtä aikaa makuulle. Lisäksi pikkuporsaille on tarvittaessa oltava asianmukainen lämmitin. Makuualueen on oltava puhdas, kuiva, lämpötilaltaan sioille sopiva ja tarvittaessa asianmukaisesti viemäröity. Tarvittaessa sikojen makuualue on kuivitettava.

Taulukko 8.2.9.3. / ehto 2.4

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

Korvaustasojen laskenta on kuvattu kohdassa 8.2.9.5.

8.2.9.3.10. 2.5 Vapaaporsitus

Alatoimenpide:

8.2.9.3.10.1. Toimintatyypin kuvaus

Vapaaporsituksen ehdot perustuvat komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtaan b (olot eläinsuojissa, kuten eläinten käytössä oleva tila, lattiapinnat, virikemateriaalit, luonnonvalo).

Vapaaporsituksessa ensikko/emakko on vapaana ennen porsimista, koko porsimisajan ja sen jälkeen koko imetysajan. Ensikon/emakon liikkumista voidaan rajoittaa vain poikkeustapauksissa ja tilapäisesti, jos se on tarpeen eläinlääkinnällisten tai muiden hoitotoimenpiteiden, porsaiden turvallisuuden tai työturvallisuuden vuoksi. Nämä rajoittamissyyt ja -toimenpiteet on kirjattava hyvinvointisuunnitelmaan tai muualle.

Karsinassa on oltava kiinteää pohjaa ja riittävästi sopivaa materiaalia pesäntekoa varten sekä tongittavaksi ja kuivikkeeksi. Muokkautuvaa ja irtainta pesäntekomateriaalia on oltava tarjolla koko ajan porsimiseen asti. Virikemateriaalia ja kuiviketta on oltava koko ajan. Karsinassa on oltava katettu porsaspesä, jonka katto voidaan tarvittaessa avata.

Karsinassa ensikon/emakon on päästävä esteettä kääntymään ympäri. Karsinassa kääntöhalkaisijan tulee olla vähintään 170 cm. Porsituskarsinan pinta-alan on oltava vähintään 7 m2. Tästä tilasta porsailla on oltava vähintään 1 m2 sellaista tilaa, jossa karsinarakenteet suojaavat porsaita jäämästä emakon alle. Mikäli viljelijä on investoinut 6 m2 porsituskarsinoihin ennen 31.12.2021, pinta-ala- ja kääntöhalkaisijavaatimukset eivät koske tällaista investointia muiden vapaaporsituksen ehtojen täyttyessä. Tämän päivämäärän jälkeen peruskorjauksen tai uuden sikalan rakentamista koskevat 7 m2 ja 170 cm kääntöhalkaisijan ehdot.

Viljelijä, joka on antanut sitoumuksen sikojen luonnonmukaisesta kotieläintuotannosta, ei voi valita tätä toimenpidettä.

Viljelijä, joka on valinnut vapaa porsitus -toimenpiteen, ei voi valita parannetut porsimisolosuhteet – toimenpidettä.

8.2.9.3.10.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittaiset korvaukset ovat 500 euroa / ey.

8.2.9.3.10.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Vapaaporsitusta koskevien hyvinvointikorvausten ehtojen perustasona olevat kansalliset säädökset: eläinsuojeluasetus 396/1996 (muutoksineen) ja VNa 629/2012 (muutoksineen) sikojen suojelusta. Eläinten hyvinvointikorvausten ehdot ylittävät perustason vaatimukset.

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksista säädetään lailla eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015)

ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (117/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti, toimenpiteen perustason ja eläinryhmän, jolle kyseinen toimenpide on kohdennettu. Ministeriön asetus sisältää ohjelmassa kuvatun toimenpiteen käytännön yksityiskohdat vapaasta porsimisesta, porsituskarsinan pinta-alasta ja rakenteista, porsaiden makuualueesta ja emakoiden pesäntekomateriaalista.

8.2.9.3.10.4. Tuensaajat

Tuensaajana on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.9.3.10.5. Tukikelpoiset kustannukset

Vapaaporsituksesta aiheutuu sen valinneille emakko- ja yhdistelmäsikaloille lisäkustannuksia karsinoiden puhdistustyöstä, koska vapaaporsituksessa emakko pääsee sotkemaan karsinaa. Lisäksi toimen valinneille sikaloille aiheutuu lisäkustannuksia kuivittamisesta sekä pesänteko- ja virikemateriaalin järjestämisestä. Tulonmenetyksiä aiheutuu siitä, että porsituskarsinan pinta-alan on oltava vähintään 7 m², jolloin emakkomäärää porsitusosastolla joudutaan vähentämään. Lisäksi tulonmenetyksiä voi aiheutua porsaskuolleisuuden lisääntymisestä vapaaporsituksen alkuvaiheessa.

8.2.9.3.10.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijä sitoutuu eläinten hyvinvointikorvauksen velvoitteiden noudattamiseen jättämällä hakemuksen ensisijaisesti sähköisen tukihaun yhteydessä. Jos haku tehdään paperilomakkeella, lomake toimitetaan maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen). Viljelijän on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksien velvoitteita 1.1. lähtien sinä vuonna, jota hakemus koskee.

Viljelijällä on oltava hallinnassaan koko sitoumusvuoden ajan vähintään tietty määrä kyseisen eläinlajin eläinyksiköitä maatilallaan. Vähimmäiseläinmäärä sitoumuksen tekemiseen on sikojen osalta 15 eläinyksikköä. Viljelijältä ei edellytetä tietyn vähimmäispeltoalan tai muun alan hallintaa.

Jos tilalla on sitoumus sikoja koskevasta luonnonmukaisesta kotieläintuotannosta, vapaaporsituksen ehtoa ei voi valita.

8.2.9.3.10.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Jos vuosittain käytössä olevat määrärahat eivät riitä hakemusmäärään nähden, käytetään eläinten hyvinvointikorvauksessa valintakriteerinä ohjelmakaudella 2014–2020 jo tehtyä eläinten hyvinvointisitoumusta (mahdollistetaan vuosittainen jatko).

8.2.9.3.10.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Ehdosta maksettava korvaus on 500 €/ey vuodessa. Korvaus maksetaan kahdeksan kuukauden ikäisille tai vanhemmille naaraspuolisille siitossioille, jotka porsivat vapaana.

8.2.9.3.10.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.3.10.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Ehdoissa on tulkinnanvaraisia, ei mitattavissa olevia asioita.

8.2.9.3.10.9.2. Lieventävät toimet

Viljelijöiden apuna on ohjeistus, koulutus ja tilaneuvonta. Viranomaisten välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa parannetaan. Tarkastus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään tarkastajien koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Valvontapöytäkirjalle ja tietojärjestelmään rakennetaan tarkastuslistaukset dokumentoinnin varmistamiseksi. Kirjallisten suunnitelmien olemassaolo tarkastetaan tilavalvonnassa.

8.2.9.3.10.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ohjeistuksella, koulutuksella ja neuvonnalla yhtenäistetään toimenpiteen toteutusta ja valvontaa.

8.2.9.3.10.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti.

Nämä vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

Siat/perustasotaulukko:

Vuonna 2022: Vapaa porsitus	Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.)	Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.)	VNa 629/2012 (muut.) siat
	4§ Eläimen pitopaikan on oltava riittävän tilava, suojaava, valoisa, puhdas ja turvallinen sekä muutoinkin tarkoituksenmukainen ottaen huomioon kunkin eläinlajin tarpeet.	1§ 1§ Pitopaikassa tulee voida ylläpitää puhtautta ja hyvää hygieniaa. Eläimen tulee voida pitopaikassaan nousta makuulta luonnollisella tavalla. 3§ Eläinsuojan lattia ei saa olla liukas ja se on voitava pitää helposti kuivana. Rakolattiassa, reijitetyssä tai verkkopohjaisessa lattiassa aukkojen on oltava reunoiltaan sileitä ja kooltaan ja muodoltaan sellaisia, että eläimelle ei aiheudu vahingoittumisen vaaraa. Eläimellä on oltava käytettävissä sopiva makuupaikka.	3§ Emakko tai ensikko saadaan kuitenkin pitää erillään ryhmästä ajan, joka alkaa viikkoa ennen odotettua porsimista ja päättyy neljän viikon kuluttua porsimista seuraavasta astutuksesta tai siemennyksestä, joka johtaa tiineyteen. 9§ Porsituskarsinan tai -häkin on oltava sellainen, että emakko voi imettää pikkuporsaita vaikeuksitta. Jos emakko voi liikkua porsituskarsinassa vapaasti, karsina on varustettava pikkuporsaita emakolta suojaavilla rakenteilla, kuten porsasaidoilla. Porsituskarsinan lattia-alasta vähintään puolet on oltava kiinteäpohjaista lattiaa tai sellaista rakolattiaa, ritilälattiaa tai muulla tavoin rei'itettyä lattiaa, johon viemäröintiä varten tehtyjen aukkojen osuus on enintään 10 prosenttia pinta-alasta. Pikkuporsailla on oltava porsituskarsinassa kiinteäpohjainen ja kuiva makuualue, johon kaikki pikkuporsaat mahtuvat yhtä aikaa makuulle. Lisäksi pikkuporsaille on tarvittaessa oltava asianmukainen lämmitin. 16§ Porsivalle emakolle ja ensikolle on annettava viikkoa ennen odotettua porsimista riittävästi sopivaa materiaalia pesäntekoa varten.

Perustasotaulukko vapaaporsitus

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

8.2.9.3.11. 2.6 Kastraatiokivun poisto

Alatoimenpide:

8.2.9.3.11.1. Toimintatyypin kuvaus

Karjuporsaiden kastroinnin ehdot perustuvat komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtaan d (käytännöt, joissa vältetään ruumiinjäsenten typistämistä ja/tai eläinten kastrointia, tai puudutusaineiden ja tulehduskipulääkkeiden käyttö tai immunokastraatio, jos typistäminen tai kastrointi katsotaan tietyissä tapauksissa tarpeelliseksi).

Kivunlievitys ennen ja jälkeen kirurgisen kastraation

Ehtoa on noudatettava tilan kaikilla 0-3 kuukauden ikäisillä karjuporsailla. Ehdon voivat valita porsastuotantosikalat.

Karjuporsaalle on annettava kirurgisen kastraation yhteydessä ja sen jälkeen jälkikivun hoitoon kipulääkettä suun kautta tai injektiona.

8.2.9.3.11.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittaiset korvaukset ovat euroa / ey.

8.2.9.3.11.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Sikojen kastrointia koskevien hyvinvointikorvausten ehtojen perustasona olevat kansalliset säädökset: eläinsuojelulaki 247/1996 (26a § 1-2 mom., muutoksineen), laki eläinten lääkitsemisestä 387/2014 (20 §), eläinsuojeluasetus 396/1996 (23 § 1 mom. 5 kohta, muutoksineen), jossa on säädetty eläinten kastroinnista ja lääkekirjanpidosta. Eläinten hyvinvointikorvausten ehdot ylittävät perustason vaatimukset.

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksista säädetään lailla eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015) ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (117/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti, toimenpiteen perustason ja eläinryhmän, jolle kyseinen toimenpide on kohdennettu. Ministeriön asetus sisältää ohjelmassa kuvatun toimenpiteen käytännön yksityiskohdat karjuporsaiden kivunlievityksestä ennen ja jälkeen kirurgisen kastraation.

8.2.9.3.11.4. Tuensaajat

Tuensaajana on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen

tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.9.3.11.5. Tukikelpoiset kustannukset

Ehdosta 2.6 aiheutuu sen valinneille sikatiloille ylimääräisiä työ- ja lääkekustannuksia kipulääkkeiden antamisesta kastroitaville karjuporsaille.

8.2.9.3.11.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijä sitoutuu eläinten hyvinvointikorvauksen velvoitteiden noudattamiseen jättämällä hakemuksen ensisijaisesti sähköisen tukihaun yhteydessä. Jos haku tehdään paperilomakkeella, lomake toimitetaan maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen). Viljelijän on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksien velvoitteita 1.1. lähtien sinä vuonna, jota hakemus koskee. Vuosi 2015 on siirtymäkausi, jolloin velvoitteita on noudatettava 1.5. lähtien.

Viljelijällä on oltava hallinnassaan koko sitoumusvuoden ajan vähintään tietty määrä kyseisen eläinlajin eläinyksiköitä maatilallaan. Vähimmäiseläinmäärä sitoumuksen tekemiseen on sikojen osalta 15 eläinyksikköä. Viljelijältä ei edellytetä tietyn vähimmäispeltoalan tai muun alan hallintaa.

8.2.9.3.11.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Jos vuosittain käytössä olevat määrärahat eivät riitä hakemusmäärään nähden, käytetään eläinten hyvinvointikorvauksessa valintakriteerinä ohjelmakaudella 2014–2020 jo tehtyä eläinten hyvinvointisitoumusta (mahdollistetaan vuosittainen jatko).

8.2.9.3.11.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Ehdosta 2.6 maksettava korvaus on 27 €/ey vuodessa. Korvaus maksetaan kolmen kuukauden ikäisille tai nuoremmille porsaille, mutta tästä ikäluokasta huomioidaan vain puolet, koska toimenpide koskee vain karjuporsaita.

8.2.9.3.11.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.3.11.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Ehdoissa on tulkinnanvaraisia asioita. Tarkastajilla ei ole riittävää eläinsuojelulainsäädännön ja eläinlääkinnän tuntemusta. Ehdon noudattaminen tarkastetaan tilatasolla, ei eläinkohtaisesti.

8.2.9.3.11.9.2. Lieventävät toimet

Viljelijöiden apuna on ohjeistus, koulutus ja tilaneuvonta. Viranomaisten välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa parannetaan. Tarkastus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään tarkastajien koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Valvontapöytäkirjalle ja tietojärjestelmään rakennetaan tarkastuslistaukset dokumentoinnin varmistamiseksi.

8.2.9.3.11.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ohjeistuksella, koulutuksella ja neuvonnalla saadaan toimenpiteen toteutusta ja valvontaa yhtenäistettyä.

8.2.9.3.11.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Nämä vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

EU:n direktiivi ja sen kansallinen toimeenpano / eläinten hyvinvointikorvauksen ehdot
Neuvoston direktiivi 2008/120/EY sikojen suojelun vähimmäisvaatimuksista: 3 ja 4 artikla

2.6 Kastraatiokivun poisto ja vaihtoehdot kirurgiselle kastraatiolle	Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.) 26 a § 1–2 mom.	Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.) 23 § 1 mom. 5 kohta	VNa 629/2012 (muut.) sikojen suojelusta	Laki eläinten lääkitsemisestä 387/2014 20 §
Kirurgisessa kastraatiossa ja sen jälkeen kipulääkitys	Kirjanpito tuotantoeläimille annetusta lääkinnällisestä hoidosta.	Sallittua on enintään 7 päivän ikäisen porsaan kastrointi avoimella leikkausmenetelmällä kudoksia repimättä siihen pätevän henkilön suorittamana.	-	Lääkekirjanpito

Taulukko 8.2.9.3._ehto 2.6

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

Korvaustasojen laskenta on kuvattu kohdassa 8.2.9.5.

8.2.9.3.12. 2.7 Vieroitettujen porsaiden, nuorten siitossikojen ja lihasikojen karsinoiden kuivittaminen

Alatoimenpide:

8.2.9.3.12.1. Toimintatyypin kuvaus

Vieroitettujen porsaiden, nuorten siitossikojen ja lihasikojen karsinoiden kuivittamisen ehdot perustuvat komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtaan b (olot eläinsuojissa, kuten eläinten käytössä oleva tila, lattiapinnat, virikemateriaalit, luonnonvalo).

Sioilla on oltava hyvin kuivitettu, kiinteäpohjainen makuualue. Kaikkien sikojen tulee mahtua makuualueelle samanaikaisesti. Kuivituksella tarkoitetaan tässä joko kestokuivitusta, runsasta kuivitusta tai kuivikkeita ja kaksi-ilmastokarsinaa.

8.2.9.3.12.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittaiset korvaukset ovat euroa / ey.

8.2.9.3.12.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Vieroitettuja porsaita, nuoria siitossikoja ja lihasikoja koskevien hyvinvointikorvausten ehtojen perustasona olevat kansalliset säädökset: eläinsuojeluasetus 396/1996 (1 § 4 mom., 4 § 1 mom., muutoksineen) ja VNa 629/2012 (muutoksineen, 19 § 2 momentin mukaisesti siirtymävaiheen osalta myös MMMa 14/EEO/2002) sikojen suojelusta, jossa on säädetty sikojen pitopaikan ja olosuhteiden yleisistä vaatimuksista (3 § 1 mom., 4–5 mom., 4 § 3–4 mom., 5 § 1 mom. ja 3 mom.). Eläinten hyvinvointikorvausten ehdot ylittävät perustason vaatimukset.

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksista säädetään lailla eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015) ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (117/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti, toimenpiteen perustason ja eläinryhmän, jolle kyseinen toimenpide on kohdennettu. Ministeriön asetus sisältää ohjelmassa kuvatun toimenpiteen käytännön yksityiskohdat karsinoiden makuualueesta ja kuivituksesta.

8.2.9.3.12.4. Tuensaajat

Tuensaajana on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.9.3.12.5. Tukikelpoiset kustannukset

Ehdosta 2.5 aiheutuu sen valinneille sikatiloille kustannuksia vieroitettujen porsaiden, nuorten siitossikojen ja lihasikojen makuualueiden hyvin kuivittamisesta ja karsinoiden siivoamisesta. Hyvä olkikuivitus vähentää saparonpurentaa. Hännänpurennasta johtuvien osaruhohylkäysten väheneminen on huomioitu ehdosta aiheutuvia kustannuksia pienentävänä tekijänä.

8.2.9.3.12.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijä sitoutuu eläinten hyvinvointikorvauksen velvoitteiden noudattamiseen jättämällä hakemuksen ensisijaisesti sähköisen tukihaun yhteydessä. Jos haku tehdään paperilomakkeella, lomake toimitetaan maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen). Viljelijän on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksien velvoitteita 1.1. lähtien sinä vuonna, jota hakemus koskee. Vuosi 2015 on siirtymäkausi, jolloin velvoitteita on noudatettava 1.5. lähtien.

Viljelijällä on oltava hallinnassaan koko sitoumusvuoden ajan vähintään tietty määrä kyseisen eläinlajin eläinyksiköitä maatilallaan. Vähimmäiseläinmäärä sitoumuksen tekemiseen on sikojen osalta 15 eläinyksikköä. Viljelijältä ei edellytetä tietyn vähimmäispeltoalan tai muun alan hallintaa.

Jos tilalla on sitoumus sikoja koskevasta luonnonmukaisesta kotieläintuotannosta, ehtoa vieroitettujen porsaiden, nuorten siitossikojen ja lihasikojen karsinoiden kuivittamista ei voi valita.

Jos viljelijä on valinnut eläinten hyvinvointikorvausten ehdon 2.7 virikkeistä, hän ei voi samanaikaisesti valita ehtoa 2.5 vieroitettujen porsaiden, nuorten siitossikojen ja lihasikojen karsinoiden kuivittamisesta.

8.2.9.3.12.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Jos vuosittain käytössä olevat määrärahat eivät riitä hakemusmäärään nähden, käytetään eläinten hyvinvointikorvauksessa valintakriteerinä ohjelmakaudella 2014–2020 jo tehtyä eläinten hyvinvointisitoumusta (mahdollistetaan vuosittainen jatko).

8.2.9.3.12.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Ehdosta 2.5 maksettava korvaus on 59 €/ey vuodessa. Korvaus maksetaan alle 3 kk vieroitetuille porsaille, 3-8 kk siitossioille ja alle 8 kk lihasioille.

8.2.9.3.12.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.3.12.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Ehdoissa on tulkinnanvaraisia, ei mitattavissa olevia asioita.

8.2.9.3.12.9.2. Lieventävät toimet

Viljelijöiden apuna on ohjeistus, koulutus ja tilaneuvonta. Tarkastus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään tarkastajien koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Valvontapöytäkirjalle ja tietojärjestelmään rakennetaan tarkastuslistaukset dokumentoinnin varmistamiseksi.

8.2.9.3.12.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ohjeistuksella, koulutuksella ja neuvonnalla yhtenäistetään toimenpiteen toteutusta ja valvontaa.

8.2.9.3.12.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Nämä vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

EU:n direktiivi ja sen kansallinen toimeenpano / eläinten hyvinvointikorvauksen ehdot

Neuvoston direktiivi 2008/120/EY sikojen suojelun vähimmäisvaatimuksista: 3 ja 4 artikla

2.5 Vierotettujen porsaiden, nuorten siitossikojen ja lihasikojen karsinoiden kuivittaminen	Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.)	Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.) 1 § 4 mom., 4 § 1 mom	VNa 629/2012 (muut.) sikojen suojelusta 3 § 1 mom., 4–5 mom., 4 § 3–4 mom., 5 § 1 mom. ja 3 mom.
Hyvinkuivitettu, kiiteäpohjainen makuualue	-	Pitopaikka on pidettävä puhtaana.	Makuualueen on oltava puhdas, kuiva, lämpötilaltaan sioille sopiva ja tarvittaessa asianmukaisesti viemäröity. Tarvittaessa sikojen makuualue on kuivitettava.
Kaikkien sikojen tulee mahtua makuualueelle samanaikaisesti	-	Eläimen tulee voida pitopaikassaan nousta makuulta luonnollisella tavalla. Samassa pitopaikassa pidettävien eläinten tulee voida pitopaikassaan asettua yhtäaikaa makuulle.	Sikoja on pidettävä ryhmässä. Sikaa ei saa pitää kytkettynä. Mahdollisuus sosiaaliseen kanssakäymiseen. Ryhmäkarsinan pinta-alavaatimukset.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

Korvaustasojen laskenta on kuvattu kohdassa 8.2.9.5.

8.2.9.3.13. 2.8 Virikkeet

Alatoimenpide:

8.2.9.3.13.1. Toimintatyypin kuvaus

Sikojen virike-ehdot perustuvat komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtaan b (olot eläinsuojissa, kuten eläinten käytössä oleva tila, lattiapinnat, virikemateriaalit, luonnonvalo).

Ehtoa on noudatettava tilan kaikilla sioilla, lukuun ottamatta vieroittamattomia porsaita.

Sikojen karsinoissa on oltava sekä kiinteitä että päivittäin lisättäviä virikkeitä. Virikkeiden tulee olla sialle turvallisesta materiaalista, jota sika pystyy pureskelemaan tai repimään ilman vaaraa.

Kiinteillä virikkeillä tarkoitetaan esineitä, jotka ovat karsinassa jatkuvasti. Kiinteänä virikkeenä on käytettävä kestävää luonnonmateriaalia, johon sika voi upottaa hampaansa. Tällaisia ovat esimerkiksi vaakatasoon ripustetut, lehtipuurungosta sahatut pätkät tai luonnonkuidusta valmistetut säkkikangaspalat sekä pikkuporsailla luonnonkuituköydet tai -säkkipalat. Kiinteitä virikkeitä tulee olla vähintään yksi kuutta sikaa kohti.

Päivittäin lisättävillä virikkeillä tarkoitetaan irtainta ainesta, esimerkiksi olkea, purua tai paperia. Päivittäin lisättäviä virikkeitä tulee olla sellainen määrä, että karsinan kaikki siat voivat käyttää niitä samanaikaisesti.

8.2.9.3.13.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittaiset korvaukset ovat euroa / ey.

8.2.9.3.13.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Sikojen virikkeitä koskevien hyvinvointikorvausten ehtojen perustasona on kansallinen säädös VNa 629/2012 (muutoksineen) sikojen suojelusta, jossa on säädetty sikojen virikemateriaalin vaatimuksista (13 § 3 mom). Eläinten hyvinvointikorvausten ehdot ylittävät perustason vaatimukset.

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksista säädetään lailla eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015) ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (117/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti, toimenpiteen perustason ja eläinryhmän, jolle kyseinen toimenpide on kohdennettu. Ministeriön asetus sisältää ohjelmassa kuvatun toimenpiteen käytännön yksityiskohdat karsinoissa vaadittavista kiinteistä ja karsinoihin päivittäin lisättävistä virikkeistä ja niiden määristä.

8.2.9.3.13.4. Tuensaajat

Tuensaajana on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.9.3.13.5. Tukikelpoiset kustannukset

Ehdosta 2.7 aiheutuu sen valinneille sikatiloille työ- ja materiaalikustannuksia siitä, että sikojen karsinoihin lisätään päivittäin irtainta ainesta virikkeeksi pohjalainsäädännön edellyttämää määrää enemmän. Lisäksi työ- ja materiaalikustannuksia aiheutuu myös siitä, että karsinoissa on kiinteitä virikkeitä enemmän kuin mitä pohjalainsäädäntö edellyttää.

8.2.9.3.13.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijä sitoutuu eläinten hyvinvointikorvauksen velvoitteiden noudattamiseen jättämällä hakemuksen ensisijaisesti sähköisen tukihaun yhteydessä. Jos haku tehdään paperilomakkeella, lomake toimitetaan maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen). Viljelijän on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksien velvoitteita 1.1. lähtien sinä vuonna, jota hakemus koskee. Vuosi 2015 on siirtymäkausi, jolloin velvoitteita on noudatettava 1.5. lähtien.

Viljelijällä on oltava hallinnassaan koko sitoumusvuoden ajan vähintään tietty määrä kyseisen eläinlajin eläinyksiköitä maatilallaan. Vähimmäiseläinmäärä sitoumuksen tekemiseen on sikojen osalta 15 eläinyksikköä. Viljelijältä ei edellytetä tietyn vähimmäispeltoalan tai muun alan hallintaa.

Jos viljelijä on valinnut eläinten hyvinvointikorvausten ehdon 2.5 vieroitettujen porsaiden ja lihasikojen karsinoiden kuivittamisesta, hän ei voi samanaikaisesti valita ehtoa 2.7 virikkeistä.

8.2.9.3.13.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Jos vuosittain käytössä olevat määrärahat eivät riitä hakemusmäärään nähden, käytetään eläinten hyvinvointikorvauksessa valintakriteerinä ohjelmakaudella 2014–2020 jo tehtyä eläinten hyvinvointisitoumusta (mahdollistetaan vuosittainen jatko).

8.2.9.3.13.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Ehdosta 2.7 maksettava korvaus on 13 €/ey vuodessa. Korvaus maksetaan kaikille sioille lukuun ottamatta vieroittamattomia porsaita.

8.2.9.3.13.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.3.13.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Ehdoissa on tulkinnanvaraisia, ei mitattavissa olevia asioita. Tarkastajilla ei ole riittävää eläinsuojelulainsäädännön tuntemusta.

8.2.9.3.13.9.2. Lieventävät toimet

Viljelijöiden apuna on ohjeistus, koulutus ja tilaneuvonta. Viranomaisten välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa parannetaan. Tarkastus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään tarkastajien koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Valvontapöytäkirjalle ja tietojärjestelmään rakennetaan tarkastuslistaukset dokumentoinnin varmistamiseksi.

8.2.9.3.13.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ohjeistuksella, koulutuksella ja neuvonnalla yhtenäistetään toimenpiteen toteutusta ja valvontaa.

8.2.9.3.13.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Nämä vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

EU:n direktiivi ja sen kansallinen toimeenpano / eläinten hyvinvointikorvauksen ehdot			
Neuvoston direktiivi 2008/120/EY sikojen suojelun vähimmäisvaatimuksista: 3 ja 4 artikla			
2.7 Virikkeet	Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.)	Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.)	VNa 629/2012 (muut.) sikojen suojelusta 13 § 3 mom.
Sikojen karsinoissa on oltava sekä kiinteitä että päivittäin lisättäviä virikkeitä. Kiinteät virikkeet esim. vaakatasoon ripustetut, lehtipuurungosta sahatut pätkät tai luonnonkuidusta valmistetut säkkikangaspalat sekä pikkuporsailla luonnonkuituköydet tai -säkkipalat. Kiinteitä virikkeitä tulee olla vähintään yksi kuutta sikaa kohti. Päivittäin lisättävät virikkeet esim. olkea, purua tai paperia. Päivittäin lisättäviä virikkeitä tulee olla sellainen määrä, että karsinan kaikki siat voivat käyttää niitä samanaikaisesti.	-	-	Sikojen saatavilla on oltava jatkuvasti riittävä määrä sellaista materiaalia, jonka avulla siat voivat toteuttaa lajinomaisia käyttäytymistarpeitaan kuten tonkimista ja tutkimista.

Taulukko 8.2.9.3. / ehto 2.7.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

Korvaustasojen laskenta on kuvattu kohdassa 8.2.9.5.

8.2.9.3.14. 2.9 Sairas- ja hoitokarsinat

Alatoimenpide:

8.2.9.3.14.1. Toimintatyypin kuvaus

Sikojen sairas- ja hoitokarsinaehdot perustuvat komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtaan b (olot eläinsuojissa, kuten eläinten käytössä oleva tila, lattiapinnat, virikemateriaalit, luonnonvalo).

Ehtoa on noudatettava tilan kaikilla sioilla lukuun ottamatta vieroittamattomia porsaita.

Sairas tai vahingoittunut sika tulee siirtää sairas- ja hoitokarsinaan. Sairas- ja hoitokarsinassa voi olla useita sairaita tai hoidettavia sikoja, mutta eläimen erilleen aitaamiseen on varauduttava. Sairas- ja hoitokarsinassa on oltava kaikille karsinassa oleville eläimille kiinteäpohjainen, hyvin kuivitettu makuupaikka.

8.2.9.3.14.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittaiset korvaukset ovat euroa / ey.

8.2.9.3.14.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Sikojen sairas- ja hoitokarsinoita koskevien hyvinvointikorvausten ehtojen perustasona olevat kansalliset säädökset: eläinsuojelulaki 247/1996 (5 § 1 mom., muutoksineen), eläinsuojeluasetus 396/1996 (1 § 4 mom., 11 §, muutoksineen) ja VNa 629/2012 (muutoksineen, 19 § 2-4 momenttien mukaisesti siirtymävaiheen osalta myös MMMa 14/EEO/2002) sikojen suojelusta, jossa on säädetty sikojen pitopaikan ja olosuhteiden yleisistä vaatimuksista (3 § 1 mom., 4–5 mom., 5 § 1 mom. ja 3 mom., 7 § 2 mom., 10 §, 11 §) sekä juotosta (15 § 3 mom.). Eläinten hyvinvointikorvausten ehdot ylittävät perustason vaatimukset.

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksista säädetään lailla eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015) ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (117/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti, toimenpiteen perustason ja eläinryhmän, jolle kyseinen toimenpide on kohdennettu. Ministeriön asetus sisältää ohjelmassa kuvatun toimenpiteen käytännön yksityiskohdat sairas- ja hoitokarsinoiden olosuhteista.

8.2.9.3.14.4. Tuensaajat

Tuensaajana on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.9.3.14.5. Tukikelpoiset kustannukset

Ehdon 2.8 valinneille sikatiloille aiheutuu kustannuksia sairas- ja hoitokarsinoiden hyvin kuivittamisesta ja karsinoiden puhtaanapidosta.

8.2.9.3.14.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijä sitoutuu eläinten hyvinvointikorvauksen velvoitteiden noudattamiseen jättämällä hakemuksen ensisijaisesti sähköisen tukihaun yhteydessä. Jos haku tehdään paperilomakkeella, lomake toimitetaan maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen). Viljelijän on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksien velvoitteita 1.1. lähtien sinä vuonna, jota hakemus koskee. Vuosi 2015 on siirtymäkausi, jolloin velvoitteita on noudatettava 1.5. lähtien.

Viljelijällä on oltava hallinnassaan koko sitoumusvuoden ajan vähintään tietty määrä kyseisen eläinlajin eläinyksiköitä maatilallaan. Vähimmäiseläinmäärä sitoumuksen tekemiseen on sikojen osalta 15 eläinyksikköä. Viljelijältä ei edellytetä tietyn vähimmäispeltoalan tai muun alan hallintaa.

8.2.9.3.14.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Jos vuosittain käytössä olevat määrärahat eivät riitä hakemusmäärään nähden, käytetään eläinten hyvinvointikorvauksessa valintakriteerinä ohjelmakaudella 2014–2020 jo tehtyä eläinten hyvinvointisitoumusta (mahdollistetaan vuosittainen jatko).

8.2.9.3.14.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Ehdon 2.8 maksettava korvaus on 19 €/ey vuodessa. Korvaus maksetaan kaikille sioille lukuun ottamatta vieroittamattomia porsaita.

8.2.9.3.14.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.3.14.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Ehdoissa on tulkinnanvaraisia, ei mitattavissa olevia asioita. Karsinaolosuhteet ovat tarkastettavissa, jos tarkastushetkellä eläin on sairas-, hoito- tai poikimakarsinassa. Tarkastajilla ei ole riittävää eläinsuojelulainsäädännön tuntemusta.

8.2.9.3.14.9.2. Lieventävät toimet

Viljelijöiden apuna on ohjeistus, koulutus ja tilaneuvonta. Viranomaisten välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa parannetaan. Tarkastus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään tarkastajien koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Valvontapöytäkirjalle ja tietojärjestelmään rakennetaan tarkastuslistaukset dokumentoinnin varmistamiseksi. Kirjallisten suunnitelmien olemassaolo tarkastetaan tilavalvonnassa.

8.2.9.3.14.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ohjeistuksella, koulutuksella ja neuvonnalla yhtenäistetään toimenpiteen toteutusta ja valvontaa.

8.2.9.3.14.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Nämä vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

EU:n direktiivi ja sen kansallinen toimeenpano / eläinten hyvinvointikorvauksen ehdot			
Neuvoston direktiivi 2008/120/EY sikojen suojelun vähimmäisvaatimuksista: 3 ja 4 artikla			
2.8 Sairas- ja hoitokarsinat	Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.) 5 § 1 mom.	Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.) 1 § 4 mom., 4 § 1 mom., 11 §	VNa 629/2012 (muut.) sikojen suojelusta 3 § 1 mom., 4–5 mom., 4 § 3-5 mom., 5 § 1 mom. ja 3 mom., 7 § 2 mom., 10 §, 11 §, 15 § 3–4 mom.
Sairas tai vahingoittunut sika siirrettävä sairas- ja hoitokarsinaan. Jatkuvasti riittävästi hyvälaatuista vettä tarjolla	Eläimen on saatava riittävästi sille sopivaa ravintoa, juotavaa ja muuta sen tarvitsemaa hoitoa. Eläimen sairastuessa sen on saatava asianmukaista hoitoa.	Eläimen sairastuessa tai vahingoittuessa sille on annettava asianmukaista hoitoa ja eläin on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan.	Sikoja on pidettävä ryhmässä, jollei ryhmästä erottamiseen ole eläinlääketieteellistä tai eläinten vihamieliseen käyttäytymiseen liittyvää syytä. Syyn poistuttua sika on sijoitettava takaisin ryhmään.Yksittäiskarsinassa sian on voitava kääntyä helposti ympäri. Sikaa ei saa pitää paikalleen kytkettynä. Sian on voitava nähdä muita sikoja. Sikojen pitopaikassa on oltava riittävä määrä juomapaikkoja. Yli kahden viikon ikäisten sikojen saatavilla on oltava jatkuvasti riittävästi raikasta ja puhdasta vettä. Sikojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina. On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa rehua tai juomavettä.
Kiinteäpohjainen, hyvin kuivitettu makuupaikka. Eläimen lämmitysmahdollisuus käytettävissä	-	Eläimen tulee voida pitopaikassaan nousta makuulta luonnollisella tavalla. Samassa pitopaikassa pidettävien eläinten tulee voida pitopaikassaan asettua yhtäaikaa makuulle. Pitopaikka on pidettävä puhtaana.	Makuualueen on oltava puhdas, kuiva, lämpötilaltaan sioille sopiva ja tarvittaessa asianmukaisesti viemäröity. Tarvittaessa sikojen makuualue on kuivitettava. Sikojen pitopaikassa on oltava sairaita, vahingoittuneita tai muusta syystä toisista sioista erotettuja sikoja varten tilaa vähintään 5 prosenttia sikojen pitopaikan kokonaiseläinmäärän tilantarpeesta. Tarvittaessa sikojen makuualue on kuivitettava. Karsinoiden pinta-alavaatimukset.

Taulukko 8.2.9.3. / ehto 2.8.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

Korvaustasojen laskenta on kuvattu kohdassa 8.2.9.5.

8.2.9.3.15. 3.1 Lampaiden ja vuohien ruokinta (vuonna 2022 korvataan lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelmalla)

Alatoimenpide:

8.2.9.3.15.1. Toimintatyypin kuvaus

Lampaiden ja vuohien ehdot perustuvat komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtaan a (vesi, rehu ja eläinten hoito kotieläinten luonnollisten tarpeiden mukaisesti).

Ehdot koskevat tilan kaikkia lampaita ja vuohia.

Tilalla on oltava kirjallinen laskelmiin perustuva eläinryhmäkohtainen ruokintasuunnitelma, jossa on huomioitu lampailla eläimen kasvuvaihe, tuotostaso ja tuotantokauden vaihe ja vuohilla eläimen kasvuvaihe, maidontuotantokauden vaihe ja karjan tuottama maitomäärä. Karitsat ja kilit on huomioitava ruokintasuunnitelmassa kahden viikon iästä alkaen. Ruokintasuunnitelma tehdään vähintään erityyppisiin ruokintavaiheisiin kuten sisä- ja ulkoruokintakaudelle. Ruokintasuunnitelmalla pyritään siihen, että eläimen saama ruokinta vastaa tuotannon vaiheen ravintoainetarpeita.

Kaikkien eläinten saatavilla on oltava jatkuvasti riittävästi hyvälaatuista vettä.

Vuonna 2022 edellä kuvatut lampaiden ja vuohien ruokinta -toimenpiteen ehdot korvataan seuraavilla:

Hyvinvointisuunnitelma perustuu komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtaan a (vesi, rehu ja eläinten hoito kotieläinten luonnollisten tarpeiden mukaisesti), kohtaan b (olot eläinsuojissa, kuten eläinten käytössä oleva tila, lattiapinnat, virikemateriaalit, luonnonvalo), kohtaan c (ulkotiloihin pääsy) ja kohtaan d (käytännöt, joissa vältetään ruumiinjäsenten typistämistä ja/tai eläinten kastrointia, tai puudutusaineiden ja tulehduskipulääkkeiden käyttö tai immunokastraatio, jos typistäminen tai kastrointi katsotaan tietyissä tapauksissa tarpeelliseksi).

Ehtoja on noudatettava kaikilla tilan lampailla ja vuohilla. Hyvinvointisuunnitelma on oltava sitoumuksen alusta alkaen.

Hyvinvointisuunnitelma on vuosittainen toiminnan hallinta- ja kehittämissuunnitelma, joka sisältää tilakohtaisia toimia lampaiden ja vuohien hyvinvoinnista, terveydenhoidosta ja bioturvallisuudesta. Viljelijä tekee suunnitelman vuosittain ja kehittää sitä tilan olosuhteet ja tuotantotapa huomioon ottaen. Hyvinvointisuunnitelmassa on kuvattava olosuhteet, varautuminen häiriötilanteisiin, tuotannon- ja ruokinnan toteuttaminen, tautisuojaus, eläintautien esiintyminen, hyvinvoinnin parantaminen sekä mahdolliset havainnot ja kehittämistarpeet. Viljelijä voi suunnitella ja arvioida kehittämiskohteita yhdessä eläinlääkärien, neuvojien ja/tai muiden asiantuntijoiden kanssa.

8.2.9.3.15.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittaiset korvaukset ovat euroa / ey.

8.2.9.3.15.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Lampaiden ja vuohien ruokintaa koskevien hyvinvointikorvausten ehtojen ja vuodesta 2022 lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelmien perustasona olevat kansalliset säädökset: eläinsuojeluasetus 396/1996 (muutoksineen) sekä VNa 587/2010 lampaiden suojelusta, jossa on säädetty lampaiden juotosta ja ruokinnasta sekä VNa 589/2010 vuohien suojelusta. Eläinten hyvinvointikorvausten ehdot ylittävät perustason vaatimukset.

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksista säädetään lailla eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015) ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (117/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti, toimenpiteen perustason ja eläinryhmän, jolle kyseinen toimenpide on kohdennettu. Ministeriön asetus sisältää ohjelmassa kuvatun toimenpiteen käytännön yksityiskohdat eläinryhmäkohtaisesta ruokintasuunnitelmasta sekä karkearehun ja veden saannista.

8.2.9.3.15.4. Tuensaajat

Tuensaajana on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.9.3.15.5. Tukikelpoiset kustannukset

Ehdosta 3.1 aiheutuu sen valinneille lammas- ja vuohitiloille kustannuksia kirjallisten, laskelmiin perustuvien eläinryhmäkohtaisten ruokintasuunnitelmien laatimisesta tai vaihtoehtoisesti ruokintasuunnitelmien teettämisestä ulkopuolisella palveluntarjoajalla. Ehdon toteuttamisen seurauksena karitsat kasvavat nopeammin ja vuohet lypsävät enemmän ja parempilaatuista maitoa. Nämä seikat on huomioitu ehdosta aiheutuvia kustannuksia pienentävinä tekijöinä.

Vuonna 2022 eläinten hyvinvointikorvauksilla korvataan hyvinvointisitoumuksen tehneille viljelijöille hyvinvointisuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä aiheutuvat kustannukset, tulonmenetykset ja transaktiokustannukset.

Lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma on toimintasuunnitelma, joka sisältää tilakohtaisia toimia ja näiden seurantaa lampaiden ja vuohien hyvinvoinnista, terveydenhoidosta ja bioturvallisuudesta. Eläinten hyvinvointisitoumuksen tehneelle viljelijälle korvataan kansallisen lainsäädännön vaatimusten ylittävien toimien suunnittelusta ja seurannasta aiheutuvat kustannukset, tulonmenetykset ja transaktiokustannukset. Eläinten hyvinvointikorvauksilla ei rahoiteta investointeja eikä hyvinvointisuunnitelman toteuttamisessa tarvittavia hankintoja.

Lammas- ja vuohitiloilla hyvinvointisuunnitelmaan sisältyviä tilakohtaisia toimia – joiden suunnittelusta ja seurannasta aiheutuu vuosittain korvattavia kustannuksia, tulonmenetyksiä ja transaktiokustannuksia – ovat tuotannon ja eläinten ruokinnan toteuttamisen suunnittelu ja seuranta, tartuntojen estämiseen ja bioturvaan liittyvien toimenpiteiden suunnittelu, eläinten hoitotoimenpiteiden ja pito-olosuhteiden parantamisen suunnittelu sekä laidunnuksen ja ulkoilun suunnittelu. Lisäksi hyvinvointisuunnitelmaan voi sisällyttää eläinlääkärin toimenpiteitä vaativia asioita ja muita eläinten hyvinvointia parantavia kehittämiskohteita.

Korvauslaskelmia varten hyvinvointisuunnitelmaan sisältyvien tilakohtaisten toimien suunnittelusta ja seurannasta aiheutuvien kustannusten ja tulonmenetysten suuruus on arvioitu asiantuntija-arvioita ja tutkimuskirjallisuutta hyödyntäen tilastojen perusteella muodostetuilla edustavilla tiloilla.

8.2.9.3.15.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijä sitoutuu eläinten hyvinvointikorvauksen velvoitteiden noudattamiseen jättämällä hakemuksen ensisijaisesti sähköisen tukihaun yhteydessä. Jos haku tehdään paperilomakkeella, lomake toimitetaan maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen). Viljelijän on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksien velvoitteita 1.1. lähtien sinä vuonna, jota hakemus koskee. Vuosi 2015 on siirtymäkausi, jolloin velvoitteita on noudatettava 1.5. lähtien.

Viljelijällä on oltava hallinnassaan koko sitoumusvuoden ajan vähintään tietty määrä kyseisen eläinlajin eläinyksiköitä maatilallaan. Vähimmäiseläinmäärä sitoumuksen tekemiseen on lampaiden ja vuohien osalta 5 eläinyksikköä. Viljelijältä ei edellytetä tietyn vähimmäispeltoalan tai muun alan hallintaa.

8.2.9.3.15.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Jos vuosittain käytössä olevat määrärahat eivät riitä hakemusmäärään nähden, käytetään eläinten hyvinvointikorvauksessa valintakriteerinä ohjelmakaudella 2014–2020 jo tehtyä eläinten hyvinvointisitoumusta (mahdollistetaan vuosittainen jatko).

8.2.9.3.15.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Ehdosta 3.1 maksettava korvaus on 10 €/ey vuodessa. Korvaus maksetaan kaikille vähintään 3 kuukauden ikäisille lampaille ja vuohille.

Vuonna 2022 lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelmasta maksettava korvaus on enintään 16 €/ey. Korvaus maksetaan tilan kaikille lampaille ja vuohille.

8.2.9.3.15.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.3.15.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Ehdoissa on tulkinnanvaraisia, ei selvästi mitattavia asioita. Tarkastajilla ei ole riittävää eläinsuojelulainsäädännön tuntemusta.

8.2.9.3.15.9.2. Lieventävät toimet

Viljelijöiden apuna on ohjeistus, koulutus ja tilaneuvonta. Tarkastus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään tarkastajien koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Valvontapöytäkirjalle ja tietojärjestelmään rakennetaan tarkastuslistaukset dokumentoinnin varmistamiseksi.

8.2.9.3.15.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ohjeistuksella, koulutuksella ja neuvonnalla yhtenäistetään toimenpiteen toteutusta ja valvontaa.

8.2.9.3.15.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Nämä vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

EU:n direktiivi ja sen kansallinen toimeenpano / eläinten hyvinvointikorvauksen ehdot

Neuvoston direktiivi 98/58/EY tuotanto-eläinten suojelusta: 4 artikla

3.1 Lampaiden ja vuohien ruokinta	Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.) 5 § 1 mom	Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.) 9 § 1 mom.	VNa 587/2010 lampaiden suojelusta 6 § 2 mom., 12 § 1 mom. ja 2 - 4 mom. ja VNa 589/2010 vuohien suojelusta 6 § 3 mom., 11 § 1 mom. ja 3 - 5 mom.
Laskelmiin perustuva eläinryhmäkohtainen ruokintasuunnitelma	Eläimen on saatava riittävästi sille sopivaa ravintoa, juotavaa ja muuta sen tarvitsemaa hoitoa.	Eläimelle on annettava sille sopivaa hyvälaatuista ruokaa ja juomaa. Ruokinnassa on otettava huomioon kunkin eläimen tarpeet ja varmistettava, että jokainen eläin saa ravintoa riittävästi.	Rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainoitettua sekä tarvittaessa kivennäisillä täydennettyä.
Jatkuvasti riittävästi hyvälaatuista vettä saatavilla.			Juomapaikkojen vähimmäislukumäärä. Viikon ikäisestä alkaen karitsan ja kilin saatavilla on oltava ruohoa, heinää tai muuta kuitupitoista rehua sekä puhdasta vettä. Juottolaitteet ja juoma-astiat on pidettävä puhtaina. Virtsa ja ulosteet eivät saa liata rehua tai juomavettä, eikä vesi saa päästä jäätymään. Lypsettävien kuttujen saatavilla on oltava jatkuvasti puhdasta vettä.

Taulukko 8.2.9.3._ehto 3.1

Lampaat ja vuohet/perustasotaulukko:

Vuonna 2022: Lampaiden ja vuohien hyvinvointi-suunnitelmat	**Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.)**	**Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.)**	**VNa:t** **- 587/2010 lampaat** **- 589/2010 vuohet**
Ruokinnan suunnittelu	5§ Hoidossa olevaa eläintä ei saa jättää hoidotta tai hylätä. Eläimen on saatava riittävästi sille sopivaa ravintoa, juotavaa ja muuta sen tarvitsemaa hoitoa.	9§ Hoidossa olevalle eläimelle on annettava sille sopivaa hyvälaatuista ruokaa ja juomaa. Ruokinnassa on otettava huomioon kunkin eläimen tarpeet ja varmistettava, että jokainen eläin saa ravintoa riittävästi.	587/2010 12§ Lampaille annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainoitettua sekä tarvittaessa kivennäisillä täydennettyä. 589/2010 11§ Vuohille annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainotettua sekä tarvittaessa kivennäisillä täydennettyä.
Toimivat tila-automaatio/ järjestelmät			587/2010 7§, 589/2010 7§ Eläinsuojan ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman kosteus, lämpötila, pölyn määrä ja haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi.

Taulukko 82.9.3._ehto 3.1_hyvinvointisuunnitelma

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

Korvaustasojen laskenta on kuvattu kohdassa 8.2.9.5.

8.2.9.3.16. 3.2. Lampaiden ja vuohien pito-olosuhteiden parantaminen

Alatoimenpide:

8.2.9.3.16.1. Toimintatyypin kuvaus

Lampaiden ja vuohien pito-olosuhteiden parantamisen ehdot perustuvat komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtaan b (olot eläinsuojissa, kuten eläinten käytössä oleva tila, lattiapinnat, virikemateriaalit, luonnonvalo).

Ehtoa on noudatettava tilan kaikilla lampailla ja vuohilla.

Lampaiden tai vuohien karsinoissa on oltava kiinteäpohjainen, hyvin kuivitettu ja pehmeä makuualue, jonne kaikki eläimet mahtuvat samanaikaisesti makaamaan.

Jos lammasta tai vuohta pidetään hyväksyttävästä syystä yksinään, karsinan on oltava vähintään 2,0 m² ja muodoltaan sellainen, että lammas tai vuohi pääsee siinä esteettä kääntymään ympäri. Näköyhteys muihin lampaisiin tai vuohiin on oltava.

Pässit ja vuohipukit tulee pitää ryhmäkarsinassa, ellei eläinlääketieteellinen syy tai aggressiivinen käytös edellytä eristämistä. Jos tilalla on vain yksi pässi/vuohipukki, tulee noudattaa edellä mainittuja yksilökarsinan kriteereitä. Ryhmäkarsinassa pässiä/vuohipukkia kohden tulee olla tilaa 1,7 m².

Karitsoille on oltava karitsakamarit kahden viikon iästä alkaen vieroitukseen saakka, ei kuitenkaan laitumella. Karitsakamareiden vähimmäispinta-alavaatimus on 0,2 m² karitsaa kohden. Vieroitettuja karitsoita ja kilejä on pidettävä ryhmässä. Alle 4 kuukauden ikäisillä vieroitetuilla karitsoilla on oltava käytettävissä karsinassa lattiapinta-alaa vähintään 0,6 m²/karitsa ja vähintään 4 kuukauden ikäisillä vähintään 1,0 m²/karitsa. Alle 6 kuukauden ikäisillä vieroitetuilla kileillä on oltava käytettävissä karsinassa lattiapinta-alaa vähintään 0,33 m² /kili ja vähintään 6 kuukauden ikäisillä 0,6 m²/kili.

8.2.9.3.16.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittaiset korvaukset ovat euroa / ey.

8.2.9.3.16.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Lampaiden ja vuohien pito-olosuhteiden parantamista koskevien hyvinvointikorvausten ehtojen perustasona olevat kansalliset säädökset: eläinsuojeluasetus 396/1996 (1 § 4 mom., 4 § 1 mom., muutoksineen) sekä VNa 587/2010 lampaiden suojelusta, jossa on säädetty lampaiden pitopaikan ja olosuhteiden yleisistä vaatimuksista (4 §, 5 §) sekä VNa 589/2010 vuohien suojelusta, jossa on säädetty vuohien pitopaikan ja olosuhteiden yleisistä vaatimuksista (4 §, 5 §). Eläinten hyvinvointikorvausten ehdot ylittävät perustason vaatimukset.

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksista säädetään lailla eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015)

ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (117/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti, toimenpiteen perustason ja eläinryhmän, jolle kyseinen toimenpide on kohdennettu. Ministeriön asetus sisältää ohjelmassa kuvatun toimenpiteen käytännön yksityiskohdat mm. karsinoiden makuualueesta ja karsinoiden pinta-aloista eri ikäisillä lampailla ja vuohilla.

8.2.9.3.16.4. Tuensaajat

Tuensaajana on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.9.3.16.5. Tukikelpoiset kustannukset

Ehdosta 3.2 aiheutuu sen valinneille lammas- ja vuohitiloille kustannuksia makuualueiden hyvin kuivittamisesta. Yksittäiskarsinoiden tilavaatimuksista aiheutuu tiloille tulonmenetyksiä, koska yksittäiskarsinoihin voidaan sijoittaa vähemmän eläimiä kuin pohjalainsäädännön asettamien tilavaatimusten perusteella. Lammas- ja vuohitiloille aiheutuu tulonmenetyksiä vieroitettujen karitsojen ja kilien ryhmäkarsinoiden tilavaatimuksista, joiden seurauksena karitsojen ja kilien lukumäärää joudutaan vähentämään. Lammastiloille aiheutuu kustannuksia karitsakamareiden hoidosta ja rehujen haaskaantumisesta karitsakamareissa. Karitsakamarit nopeuttavat karitsojen kehittymistä märehtijöiksi ja lisäävät päiväkasvua. Lisäksi karitsakamareita käytettäessä vältytään karitsoiden litistymiseltä ruokintapöytää vasten. Nämä seikat on huomioitu ehdosta aiheutuvia kustannuksia ja tulonmenetyksiä pienentävinä tekijöinä.

8.2.9.3.16.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijä sitoutuu eläinten hyvinvointikorvauksen velvoitteiden noudattamiseen jättämällä hakemuksen ensisijaisesti sähköisen tukihaun yhteydessä. Jos haku tehdään paperilomakkeella, lomake toimitetaan maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen). Viljelijän on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksien velvoitteita 1.1. lähtien sinä vuonna, jota hakemus koskee. Vuosi 2015 on siirtymäkausi, jolloin velvoitteita on noudatettava 1.5. lähtien.

Viljelijällä on oltava hallinnassaan koko sitoumusvuoden ajan vähintään tietty määrä kyseisen eläinlajin eläinyksiköitä maatilallaan. Vähimmäiseläinmäärä sitoumuksen tekemiseen on lampaiden ja vuohien osalta 5 eläinyksikköä. Viljelijältä ei edellytetä tietyn vähimmäispeltoalan tai muun alan hallintaa.

8.2.9.3.16.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Jos vuosittain käytössä olevat määrärahat eivät riitä hakemusmäärään nähden, käytetään eläinten hyvinvointikorvauksessa valintakriteerinä ohjelmakaudella 2014–2020 jo tehtyä eläinten hyvinvointisitoumusta (mahdollistetaan vuosittainen jatko).

8.2.9.3.16.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Ehdosta 3.2 maksettava korvaus on 55 €/ey vuodessa. Korvaus maksetaan kaikille vähintään 3 kuukauden ikäisille lampaille ja vuohille.

8.2.9.3.16.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.3.16.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Ehdoissa on tulkinnanvaraisia, ei selvästi mitattavia asioita. Tarkastajilla ei ole riittävää eläinsuojelulainsäädännön tuntemusta. Karitsakamarien olosuhteet ovat tarkastettavissa, jos tarkastushetkellä tilalla on karitsoja.

8.2.9.3.16.9.2. Lieventävät toimet

Viljelijöiden apuna on ohjeistus, koulutus ja tilaneuvonta. Tarkastus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään tarkastajien koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Valvontapöytäkirjalle ja tietojärjestelmään rakennetaan tarkastuslistaukset dokumentoinnin varmistamiseksi.

8.2.9.3.16.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ohjeistuksella, koulutuksella ja neuvonnalla yhtenäistetään toimenpiteen toteutusta ja valvontaa.

8.2.9.3.16.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Nämä vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

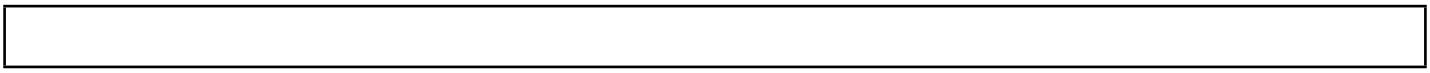

EU:n direktiivi ja sen kansallinen toimeenpano / eläinten hyvinvointikorvauksen ehdot			
Neuvoston direktiivi 98/58/EY tuotanto-eläinten suojelusta: 4 artikla			
3.2 Lampaiden ja vuohien pito-olosuhteiden parantaminen	Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.)	Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.) 1 § 4 mom., 4 § 1 mom.	VNa 587/2010 lampaiden suojelusta 4 §, 5 § ja VNa 589/2010 vuohien suojelusta 4 §, 5 § 1 mom. ja 3 mom.
Kiinteäpohjainen, hyvin kuivitettu ja pehmeä makuualue	-	Eläimen tulee voida pitopaikassaan nousta makuulta luonnollisella tavalla. Samassa pitopaikassa pidettävien eläinten tulee voida pitopaikassaan asettua yhtäaikaa makuulle. Pitopaikka on pidettävä puhtaana.	Pitopaikan lattian pohjan on oltava sellainen, että nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti tai imeytyvät hyvin kuivikkeisiin. Eläimillä on oltava käytettävissään niille sopiva kuivitettu alue, johon kaikki pääsevät yhtä aikaa makuulle.
Yksilökarsinan vaatimukset	-	-	Vähimmäispinta-alavaatimukset
Pässit ja pukit ryhmäkarsinassa	-	-	Vähimmäispinta-alavaatimukset
Karitsoille karitsakamarit	-	-	Vähimmäispinta-alavaatimukset. Karitsojen ja kilien pitopaikassa ei saa olla rakolattiaa. Kiinteäpohjaisen karitsojen ja kilien pitopaikan lattian on oltava hyvin kuivitettu.

Taulukko 8.2.9.3. / ehto 3.2.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

Korvaustasojen laskenta on kuvattu kohdassa 8.2.9.5.

8.2.9.3.17. 3.3 Lampaiden ja vuohien hoito

Alatoimenpide:

8.2.9.3.17.1. Toimintatyypin kuvaus

Lampaiden ja vuohien hoidon ehdot perustuvat komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtaan b (olot eläinsuojissa, kuten eläinten käytössä oleva tila, lattiapinnat, virikemateriaalit, luonnonvalo).

Ehtoa on noudatettava tilan kaikilla lampailla ja vuohilla.

Lampaiden kehonhoidon parantamiseksi yli 1-vuotiaat lampaat on kerittävä kaksi kertaa vuodessa. Kerintäpäivät on kirjattava.

Lammas- ja vuohitiloilla on oltava loistorjuntasuunnitelma, joka sisältää suositukset laidunkierron toteuttamisesta ja loislääkityksestä. Loislääkityksen on perustuttava lampaiden papananäyteanalyyseihin.

Uuhelle ja sen vastasyntyneille karitsoille on oltava karitsointikarsina, jossa eläinten käytössä olevaa lattiapinta-alaa on vähintään 2,2 m² ja jossa on lämmitysmahdollisuus ja/tai tilan tulee olla lämpöeristetty. Karitsointikarsinoita on käytettävä uuhen ja karitsojen leimautumisen varmistamiseksi.

Sairas tai vahingoittunut lammas tai vuohi on siirrettävä sairaskarsinaan. Sairas- ja hoitokarsinat voivat olla myös usean eläimen yhteiskäyttöisiä, mutta eläimen eristämiseen on varauduttava. Sairas- ja hoitokarsinan on oltava kiinteäpohjainen, hyvin kuivitettu, pehmeä ja siinä on lisälämmön käyttömahdollisuus. Yhteiskäyttöisessä sairas- ja hoitokarsinassa tilaa on oltava vähintään 1,8 m²/lammas/vuohi. Yksilökarsinan koko on vähintään 2,0 m²/lammas/vuohi.

Karitsointi- ja sairaskarsinoissa eläinten saatavilla on oltava jatkuvasti riittävästi hyvälaatuista vettä.

8.2.9.3.17.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittaiset korvaukset ovat euroa / ey.

8.2.9.3.17.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Lampaiden ja vuohien hoitoa koskevien hyvinvointikorvausten ehtojen perustasona olevat kansalliset säädökset: eläinsuojelulaki 247/1996 (5 § 1 mom., muutoksineen), eläinsuojeluasetus 396/1996 (11 §, muutoksineen) sekä VNa 587/2010 lampaiden suojelusta, jossa on säädetty lampaiden pitopaikan ja olosuhteiden yleisistä vaatimuksista (3 § 3 mom., 4 §, 5 §, 6 § 2 mom.), lampaiden hoidosta (12 § 3 mom., 15 § 1 mom.) sekä VNa 589/2010 vuohien suojelusta, jossa on säädetty vuohien pitopaikan ja olosuhteiden yleisistä vaatimuksista (3 § 3 mom., 4 §, 5 § 1 mom. ja 3 mom., 11 § 4-5 mom.). Eläinten hyvinvointikorvausten ehdot ylittävät perustason vaatimukset.

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksista säädetään lailla eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015)

ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (117/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti, toimenpiteen perustason ja eläinryhmän, jolle kyseinen toimenpide on kohdennettu. Ministeriön asetus sisältää ohjelmassa kuvatun toimenpiteen käytännön yksityiskohdat mm. lampaiden kerinnästä, loistorjuntasuunnitelmasta sekä karitsointi- , sairas- ja hoitokarsinoiden pinta-aloista ja olosuhteista.

8.2.9.3.17.4. Tuensaajat

Tuensaajana on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.9.3.17.5. Tukikelpoiset kustannukset

Ehdosta 3.3 aiheutuu sen valinneille lammastiloille kustannuksia yli 1-vuotiaiden lampaiden yhdestä ylimääräisestä vuosittaisesta kerinnästä. Sekä lammas- että vuohitiloille aiheutuu kustannuksia loistorjuntasuunnitelman teettämisestä. Lammastiloille aiheutuu kustannuksia karitsointikarsinoiden hoitotyöstä ja tulonmenetyksiä karitsointikarsinoiden vaatimasta tilasta, joka vähentää muiden lampaiden käytettävissä olevaa tilaa. Sekä lammas- että vuohitiloille aiheutuu kustannuksia sairaskarsinoiden hoidosta ja tulonmenetyksiä niiden vaatimasta tilasta, jos eläinmääriä joudutaan vähentämään. Loistorjuntasuunnitelman ansiosta tiloilla säästetään madotuslääkkeiden kustannuksia ja madotustyötä. Sairaskarsinoiden avulla voidaan pelastaa lampaita ja vuohia ja nopeuttaa niiden tervehtymistä. Nämä seikat on huomioitu ehdosta aiheutuvia kustannuksia ja tulonmenetyksiä pienentävinä tekijöinä.

8.2.9.3.17.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijä sitoutuu eläinten hyvinvointikorvauksen velvoitteiden noudattamiseen jättämällä hakemuksen ensisijaisesti sähköisen tukihaun yhteydessä. Jos haku tehdään paperilomakkeella, lomake toimitetaan maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen). Viljelijän on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksien velvoitteita 1.1. lähtien sinä vuonna, jota hakemus koskee. Vuosi 2015 on siirtymäkausi, jolloin velvoitteita on noudatettava 1.5. lähtien.

Viljelijällä on oltava hallinnassaan koko sitoumusvuoden ajan vähintään tietty määrä kyseisen eläinlajin eläinyksiköitä maatilallaan. Vähimmäiseläinmäärä sitoumuksen tekemiseen on lampaiden ja vuohien osalta 5 eläinyksikköä. Viljelijältä ei edellytetä tietyn vähimmäispeltoalan tai muun alan hallintaa.

8.2.9.3.17.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Jos vuosittain käytössä olevat määrärahat eivät riitä hakemusmäärään nähden, käytetään eläinten hyvinvointikorvauksessa valintakriteerinä ohjelmakaudella 2014–2020 jo tehtyä eläinten hyvinvointisitoumusta (mahdollistetaan vuosittainen jatko).

8.2.9.3.17.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Ehdosta 3.3 maksettava korvaus on

- lampaille 51 €/ey vuodessa; ja
- vuohille 33 €/ey vuodessa.

Korvaukset maksetaan kaikille vähintään 3 kuukauden ikäisille lampaille ja vuohille.

8.2.9.3.17.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.3.17.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Ehdoissa on tulkinnanvaraisia, ei selvästi mitattavia asioita. Karsinaolosuhteet ovat tarkastettavissa, jos tarkastushetkellä eläin on sairas- tai karitsointikarsinassa. Tarkastajilla ei ole riittävää eläinsuojelulainsäädännön ja eläinlääkkeiden tuntemusta.

8.2.9.3.17.9.2. Lieventävät toimet

Viljelijöiden apuna on ohjeistus, koulutus ja tilaneuvonta. Tarkastus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään tarkastajien koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Valvontapöytäkirjalle ja tietojärjestelmään rakennetaan tarkastuslistaukset dokumentoinnin varmistamiseksi. Kirjallisten suunnitelmien olemassaolo tarkastetaan tilavalvonnassa.

8.2.9.3.17.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ohjeistuksella, koulutuksella ja neuvonnalla yhtenäistetään toimenpiteen toteutusta ja valvontaa.

8.2.9.3.17.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Nämä vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

EU:n direktiivi ja sen kansallinen toimeenpano / eläinten hyvinvointikorvauksen ehdot

Neuvoston direktiivi 98/58/EY tuotanto-eläinten suojelusta: 4 artikla

3.3 Lampaiden ja vuohien hoito	Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.) 5 § 1 mom., 26 a § 1–2 mom.	Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.) 11 §	VNa 587/2010 lampaiden suojelusta 3 § 3 mom., 4 §, 5 §, 6 § 2 mom., 12 § 3 mom., 15 § 1 mom. ja VNa 589/2010 vuohien suojelusta 3 § 3 mom., 4 §, 5 § 1 ja 3 mom., 6 § 3 mom., 11 § 4 - 5 mom.
Lampaat kerittävä 2 kertaa vuodessa	-	-	Lammas on kerittävä vähintään kerran vuodessa.
Papananäytteenottoon perustuva loistorjuntasuunnitelma ja loishäädöt merkitään lääkekirjanpitoon	Kirjanpito tuotantoeläimille annetusta lääkinnällisestä hoidosta.	-	-
Karitsointikarsinan olosuhde- ja pinta-alavaatimukset	-	-	Karsinan vähimmäipinta-alavaatimukset. Pitopaikan lattian pohjan on oltava sellainen, että nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti tai imeytyvät hyvin kuivikkeisiin. Eläimillä on oltava käytettävissään niille sopiva kuivitettu alue, johon kaikki pääsevät yhtä aikaa makuulle. Karitsojen ja kilien pitopaikassa ei saa olla rakolattiaa. Kiinteäpohjaisen karitsojen ja kilien pitopaikan lattian on oltava hyvin kuivitettu.
Sairaskarsinan olosuhde- ja pinta-alavaatimukset	Eläimen sairastuessa sen on saatava asianmukaista hoitoa.	Eläimen sairastuessa tai vahingoittuessa sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa. Sairas tai vahingoittunut eläin on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä.	Sairasta tai vahingoittunutta eläintä varten on oltava erillinen asianmukainen karsina tai muu tila, jossa eläintä voidaan hoitaa ja josta on, jos mahdollista, näköyhteys muihin lajitovereihin. Karsinan vähimmäipinta-alavaatimukset. Pitopaikan lattian pohjan on oltava sellainen, että nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti tai imeytyvät hyvin kuivikkeisiin. Eläimillä on oltava käytettävissään niille sopiva kuivitettu alue, johon kaikki pääsevät yhtä aikaa makuulle. Karitsojen ja kilien pitopaikassa ei saa olla rakolattiaa. Kiinteäpohjaisen karitsojen ja kilien pitopaikan lattian on oltava hyvin kuivitettu.
Karitsointi- ja sairaskarsinoissa jatkuvasti riittävästi hyvälaatuista vettä saatavilla	Eläimen on saatava riittävästi sille sopivaa ravintoa, juotavaa ja muuta sen tarvitsemaa hoitoa.	-	Juomapaikkojen vähimmäislukumäärä. Viikon ikäisestä alkaen karitsan ja kilin saatavilla on oltava ruohoa, heinää tai muuta kuitupitoista rehua sekä puhdasta vettä. Juottolaitteet ja juoma-astiat on pidettävä puhtaina. Virtsa ja ulosteet eivät saa liata rehua tai juomavettä, eikä vesi saa päästä jäätymään. Lypsettävien kuttujen saatavilla on oltava jatkuvasti puhdasta vettä.

Taulukko 8.2.9.3._ehto 3.3

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

Korvaustasojen laskenta on kuvattu kohdassa 8.2.9.5.

8.2.9.3.18. 3.4 Lampaiden ja vuohien laidunnus ja jaloittelu

Alatoimenpide:

8.2.9.3.18.1. Toimintatyypin kuvaus

Lampaiden ja vuohien laidunnuksen ja jaloittelun ehdot perustuvat komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtiin a ja c (vesi, rehu ja eläinten hoito kotieläinten luonnollisten tarpeiden mukaisesti; ulkotiloihin pääsy).

Ehtoa on noudatettava tilan kaikilla vähintään 3 kuukauden ikäisillä lampailla. Laidunnukseen ja jaloitteluun voi tulla eläintautisyistä johtuvia väliaikaisia rajoituksia. Laitumella ja jaloittelutarhassa vuohilla tulee olla mahdollisuus toteuttaa luontaista kiipeilyhalukkuuttaan. Laiduntamisesta ja jaloittelusta on pidettävä kirjaa.

Viljelijä voi valita joko a- tai b- vaihtoehdon.

3.4a Lampaiden ja vuohien laidunnus laidunkaudella ja jaloittelu laidunkauden ulkopuolella

Vähintään 3 kk ikäiset lampaat ja vuohet on päästettävä laitumelle vähintään 60 päivänä ajanjaksona, joka alkaa 1 päivänä toukokuuta ja päättyy 30 päivänä syyskuuta. Laitumelle ei kuitenkaan tarvitse päästää uuhia ja kuttuja, joiden poikimiseen on enintään kaksi viikkoa eikä viikkoon poikimisen jälkeen. Lampaat ja vuohet on päästettävä jaloittelemaan ulos myös laidunkauden ulkopuolella sään salliessa vähintään kerran viikossa.

3.4b Lampaiden ja vuohien pitkäaikaisempi laidunnus laidunkaudella

Vähintään 3 kk ikäiset lampaat ja vuohet on päästettävä laitumelle vähintään 90 päivänä ajanjaksona, joka alkaa 1 päivänä toukokuuta ja päättyy 30 päivänä syyskuuta. Laitumelle ei kuitenkaan tarvitse päästää uuhia ja kuttuja, joiden poikimiseen on enintään kaksi viikkoa eikä viikkoon poikimisen jälkeen.

8.2.9.3.18.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittaiset korvaukset ovat euroa / ey.

8.2.9.3.18.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Lampaiden ja vuohien laidunnusta ja jaloittelua koskevien hyvinvointikorvausten ehdoilla ei ole perustasoa kansallisissa säädöksissä.

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksista säädetään lailla eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015) ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (117/2015). Laki luo yleiset

edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti, toimenpiteen perustason ja eläinryhmän, jolle kyseinen toimenpide on kohdennettu. Ministeriön asetus sisältää ohjelmassa kuvatun toimenpiteen käytännön yksityiskohdat lampaiden ja vuohien laidunnuksen ja jaloittelun ajankohdista, kestosta ja kirjanpidosta.

8.2.9.3.18.4. Tuensaajat

Tuensaajana on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.9.3.18.5. Tukikelpoiset kustannukset

Ehdosta 3.4a aiheutuu sen valinneille lammas- ja vuohitiloille kustannuksia laidunnuksen ja jaloittelun järjestämisestä. Kun eläimet laiduntavat, lammas- ja vuohitiloilta säästyy kuivikkeita sekä kuivikkeiden- ja rehujenjakotyötä. Nämä seikat on huomioitu ehdosta aiheutuvia kustannuksia pienentävinä tekijöinä.

Ehdosta 3.4b aiheutuu sen valinneille lammas- ja vuohitiloille kustannuksia laidunnuksen järjestämisestä. Kun eläimet laiduntavat, lammas- ja vuohitiloilta säästyy kuivikkeita sekä kuivikkeiden- ja rehujenjakotyötä. Nämä seikat on huomioitu ehdosta aiheutuvia kustannuksia pienentävinä tekijöinä.

8.2.9.3.18.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijä sitoutuu eläinten hyvinvointikorvauksen velvoitteiden noudattamiseen jättämällä hakemuksen ensisijaisesti sähköisen tukihaun yhteydessä. Jos haku tehdään paperilomakkeella, lomake toimitetaan maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen). Viljelijän on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksien velvoitteita 1.1. lähtien sinä vuonna, jota hakemus koskee. Vuosi 2015 on siirtymäkausi, jolloin velvoitteita on noudatettava 1.5. lähtien.

Viljelijällä on oltava hallinnassaan koko sitoumusvuoden ajan vähintään tietty määrä kyseisen eläinlajin eläinyksiköitä maatilallaan. Vähimmäiseläinmäärä sitoumuksen tekemiseen on lampaiden ja vuohien osalta 5 eläinyksikköä. Viljelijältä ei edellytetä tietyn vähimmäispeltoalan tai muun alan hallintaa.

Jos tilalla on sitoumus lampaita tai vuohia koskevasta luonnonmukaisesta kotieläintuotannosta, lampaiden ja vuohien laidunnusta ja jaloittelua koskevaa ehtoa ei voi valita.

8.2.9.3.18.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Jos vuosittain käytössä olevat määrärahat eivät riitä hakemusmäärään nähden, käytetään eläinten hyvinvointikorvauksessa valintakriteerinä ohjelmakaudella 2014–2020 jo tehtyä eläinten hyvinvointisitoumusta (mahdollistetaan vuosittainen jatko).

8.2.9.3.18.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Ehdosta 3.4a maksettava korvaus on 33 €/ey vuodessa.

Ehdosta 3.4b maksettava korvaus on 8 €/ey vuodessa.

Korvaukset maksetaan vähintään 3 kuukauden ikäisille lampaille ja vuohille.

8.2.9.3.18.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.3.18.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Paikalliset sääolosuhteet saattavat estää laidunnuksen tai jaloittelun. Ehdon noudattaminen tarkastetaan tilatasolla, ei eläinkohtaisesti.

8.2.9.3.18.9.2. Lieventävät toimet

Viljelijöiden apuna on ohjeistus, koulutus ja tilaneuvonta. Tarkastus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään tarkastajien koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Valvontapöytäkirjalle ja tietojärjestelmään rakennetaan tarkastuslistaukset dokumentoinnin varmistamiseksi. Kirjallisten suunnitelmien olemassaolo tarkastetaan tilavalvonnassa.

8.2.9.3.18.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ohjeistuksella, koulutuksella ja neuvonnalla yhtenäistetään toimenpiteen toteutusta ja valvontaa.

8.2.9.3.18.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Nämä vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

EU:n direktiivi ja sen kansallinen toimeenpano / eläinten hyvinvointikorvauksen ehdot

Neuvoston direktiivi 98/58/EY tuotanto-eläinten suojelusta: 4 artikla

3.4 Lampaiden ja vuohien laidunnus ja jaloittelu	Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.)	Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.)	VNa 587/2010 lampaiden suojelusta ja VNa 589/2010 vuohien suojelusta
Laiduntaminen laidunkaudella ja sen ulkopuolella jaloittelu tai pitkäaikainen laiduntaminen	-	-	-

Taulukko 9.2.9.3. / ehto 3.4.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

Korvaustasojen laskenta on kuvattu kohdassa 8.2.9.5.

8.2.9.3.19. 4.1 Siipikarjan ruokinta ja hoito (vuonna 2022 korvataan siipikarjan hyvinvointisuunnitelmalla)

Alatoimenpide:

8.2.9.3.19.1. Toimintatyypin kuvaus

Ehdot perustuvat komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtaan a (vesi, rehu ja eläinten hoito kotieläinten luonnollisten tarpeiden mukaisesti).

Ehtoa on noudatettava tilan kaikella siipikarjalla (munivilla kanoilla, broilereilla ja kalkkunoilla).

Siipikarjatiloilla on oltava kirjallinen laskelmiin perustuvaa eläinryhmäkohtainen ruokintasuunnitelma, jossa on huomioitu eläinten kasvu, tuotostaso ja tuotantovaihe. Mikäli ruokinnassa käytetään tehdasvalmisteista, jo valmistajan toimesta analysoitua rehua ja sitä täydentävää ruokintaa (esim. eri komponenteista valmistettua seosta), on täydentävästä viljasta analysoitava valkuainen. Ruokintasuunnitelmalla pyritään siihen, että eläimen saama ravinto vastaa eläimen kasvu- ja tuotantovaihetta ja näin tukee eläimen hyvinvointia kasvuaikana.

Broilereille viikon iästä, kalkkunoille kolmen viikon iästä ja muniville kanoille tarjotaan rehun joukossa kokonaisia jyviä virikerehuina. Ensimmäisinä kasvatuspäivinä on lihasiipikarjalla käytettävä ruokintamenetelmää, jossa ravinto levitetään paperille, pahville tai kartongille. Tämän jälkeen halliin jäävä paperi, pahvi tai kartonki toimii virikkeenä linnuille.

Vuonna 2022 edellä kuvatut siipikarjan ruokinta ja hoito -toimenpiteen ehdot korvataan seuraavilla:

Hyvinvointisuunnitelma perustuu komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtaan a (vesi, rehu ja eläinten hoito kotieläinten luonnollisten tarpeiden mukaisesti), kohtaan b (olot eläinsuojissa, kuten eläinten käytössä oleva tila, lattiapinnat, virikemateriaalit, luonnonvalo), kohtaan c (ulkotiloihin pääsy) ja kohtaan d (käytännöt, joissa vältetään ruumiinjäsenten typistämistä ja/tai eläinten kastrointia, tai puudutusaineiden ja tulehduskipulääkkeiden käyttö tai immunokastraatio, jos typistäminen tai kastrointi katsotaan tietyissä tapauksissa tarpeelliseksi).

Ehtoja on noudatettava kaikilla tilan broilereilla, kalkkunoilla ja munivilla kanoilla. Hyvinvointisuunnitelma on oltava sitoumuksen alusta alkaen.

Hyvinvointisuunnitelma on vuosittainen toiminnan hallinta- ja kehittämissuunnitelma, joka sisältää tilakohtaisia toimia siipikarjan hyvinvoinnista, terveydenhoidosta ja bioturvallisuudesta. Viljelijä tekee suunnitelman vuosittain ja kehittää sitä tilan olosuhteet ja tuotantotapa huomioon ottaen. Hyvinvointisuunnitelmassa on kuvattava olosuhteet, tautisuojaus, hyvinvoinnin parantaminen, ruokinnan toteuttaminen sekä mahdolliset havainnot ja kehittämistarpeet. Viljelijä voi suunnitella ja arvioida kehittämiskohteita yhdessä eläinlääkärien, neuvojien ja/tai muiden asiantuntijoiden kanssa.

8.2.9.3.19.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittaiset korvaukset ovat euroa / ey.

8.2.9.3.19.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Siipikarjan ruokintaa ja hoitoa koskevien hyvinvointikorvausten ehtojen ja vuodesta 2022 siipikarjan hyvinvointisuunnitelman perustasona olevat kansalliset säädökset: eläinsuojelulaki 247/1996 (muutoksineen), eläinsuojeluasetus 396/1996 (muutoksineen), VNa 673/2010 kanojen suojelusta, VNa 375/2011 broilereiden suojelusta sekä VNa 677/2010 kalkkunoiden suojelusta. Eläinten hyvinvointikorvausten ehdot ylittävät perustason vaatimukset.

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksista säädetään lailla eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015) ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (117/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti, toimenpiteen perustason ja eläinryhmän, jolle kyseinen toimenpide on kohdennettu. Ministeriön asetus sisältää ohjelmassa kuvatun toimenpiteen käytännön yksityiskohdat mm. eläinryhmäkohtaisesta ruokintasuunnitelmasta ja virikerehuista.

8.2.9.3.19.4. Tuensaajat

Tuensaajana on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.9.3.19.5. Tukikelpoiset kustannukset

Ehdosta 4.1 aiheutuu sen valinneille siipikarjatiloille kustannuksia kirjallisten, laskelmiin perustuvien ruokintasuunnitelmien laatimisesta ja päivittämisestä, suunnitelmaa varten tarvittavien pohjatietojen keräämisestä ja rehuvilja-analyyseistä. Lisäksi kustannuksia tulee kokonaisten jyvien tarjoamisesta virikerehuna ja untuvikkojen paperiruokinnasta. Tehostetun hoidon ja ruokinnan myötä lintujen munintaprosentti ja rehunhyötysuhde paranevat ja lintuparvet kasvavat tasaisemmin painoluokan yläpäähän. Tämä on huomioitu kustannuksia pienentävänä tekijänä.

Vuonna 2022 eläinten hyvinvointikorvauksilla korvataan hyvinvointisitoumuksen tehneille viljelijöille hyvinvointisuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä aiheutuvat kustannukset, tulonmenetykset ja transaktiokustannukset.

Siipikarjan hyvinvointisuunnitelma on toimintasuunnitelma, joka sisältää tilakohtaisia toimia ja näiden seurantaa siipikarjan hyvinvoinnista, terveydenhoidosta ja bioturvallisuudesta. Eläinten hyvinvointisitoumuksen tehneelle viljelijälle korvataan kansallisen lainsäädännön vaatimusten ylittävien toimien suunnittelusta ja seurannasta aiheutuvat kustannukset, tulonmenetykset ja transaktiokustannukset. Eläinten hyvinvointikorvauksilla ei rahoiteta investointeja eikä hyvinvointisuunnitelman toteuttamisessa

tarvittavia hankintoja.

Siipikarjatiloilla hyvinvointisuunnitelmaan sisältyviä tilakohtaisia toimia – joiden suunnittelusta ja seurannasta aiheutuu vuosittain korvattavia kustannuksia, tulonmenetyksiä ja transaktiokustannuksia – ovat tila-automaation ja järjestelmien toiminnan varmistamiseen ja toimintahäiriöihin varautumiseen tähtäävät toimenpiteet, tuotannon ja eläinten ruokinnan toteuttamisen suunnittelu ja seuranta, tartuntojen estämiseen ja bioturvaan liittyvien toimenpiteiden suunnittelu, pito-olosuhteiden parantamisen suunnittelu sekä eläinten terveyteen liittyvien mittareiden seuraaminen. Lisäksi hyvinvointisuunnitelmaan voi sisällyttää eläinlääkärin toimenpiteitä vaativia asioita ja muita eläinten hyvinvointia parantavia kehittämiskohteita.

Korvauslaskelmia varten hyvinvointisuunnitelmaan sisältyvien tilakohtaisten toimien suunnittelusta ja seurannasta aiheutuvien kustannusten ja tulonmenetysten suuruus on arvioitu asiantuntija-arvioita ja tutkimuskirjallisuutta hyödyntäen tilastojen perusteella muodostetuilla edustavilla tiloilla.

8.2.9.3.19.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijä sitoutuu eläinten hyvinvointikorvauksen velvoitteiden noudattamiseen jättämällä hakemuksen ensisijaisesti sähköisen tukihaun yhteydessä. Jos haku tehdään paperilomakkeella, lomake toimitetaan maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen). Viljelijän on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksien velvoitteita 1.1. lähtien sinä vuonna, jota hakemus koskee. Vuosi 2015 on siirtymäkausi, jolloin velvoitteita on noudatettava 1.5. lähtien.

Viljelijällä on oltava hallinnassaan koko sitoumusvuoden ajan vähintään tietty määrä kyseisen eläinlajin eläinyksiköitä maatilallaan. Vähimmäiseläinmäärä sitoumuksen tekemiseen on siipikarjan osalta munivia kanoja 14 eläinyksikköä (1 000 kanaa), broilereita 70 eläinyksikköä (10 000 broileria) ja kalkkunoita 60 eläinyksikköä (2 000 kalkkunaa). Viljelijältä ei edellytetä tietyn vähimmäispeltoalan tai muun alan hallintaa.

8.2.9.3.19.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Jos vuosittain käytössä olevat määrärahat eivät riitä hakemusmäärään nähden, käytetään eläinten hyvinvointikorvauksessa valintakriteerinä ohjelmakaudella 2014–2020 jo tehtyä eläinten hyvinvointisitoumusta (mahdollistetaan vuosittainen jatko).

8.2.9.3.19.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Ehdosta 4.1 maksettava korvaus on 8 €/ey vuodessa. Korvaus maksetaan broilereille, kalkkunoille ja muniville kanoille.

Vuonna 2022 siipikarjan hyvinvointisuunnitelmasta maksettava korvaus on enintään 9 euroa/ey. Korvaus

maksetaan tilan broilereille, kalkkunoille ja muniville kanoille.

8.2.9.3.19.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.3.19.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Ehdoissa tulkinnanvaraisia, ei selvästi mitattavia asioita. Tarkastajilla ei ole riittävää eläinsuojelulainsäädännön tuntemusta.

8.2.9.3.19.9.2. Lieventävät toimet

Viljelijöiden apuna on ohjeistus, koulutus ja tilaneuvonta. Tarkastus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään tarkastajien koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Valvontapöytäkirjalle ja tietojärjestelmään rakennetaan tarkastuslistaukset dokumentoinnin varmistamiseksi.

8.2.9.3.19.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ohjeistuksella, koulutuksella ja neuvonnalla yhtenäistetään toimenpiteen toteutusta ja valvontaa.

8.2.9.3.19.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Nämä vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

EU:n direktiivi ja sen kansallinen toimeenpano / eläinten hyvinvointikorvauksen ehdot			
Neuvoston direktiivi 98/58/EY tuotanto-eläinten suojelusta: 4 artikla			
4.1 Siipikarjan ruokinta ja hoito	Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.) 5 § 1 mom.	Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.) 9 § 1 mom.	VNa 673/2010 kanojen suojelusta 5 § 3 mom., 9 §, 11 § 2 mom., 12 § 2–3 mom., VNa 375/2011 broilereiden suojelusta 6 § 3 mom., 10 § ja VNa 677/2010 kalkkunoiden
Kirjallinen laskelmiin perustuva eläinryhmäkohtainen ruokintasuunnitelma	Eläimen on saatava riittävästi sille sopivaa ravintoa, juotavaa ja muuta sen tarvitsemaa hoitoa.	Eläimelle on annettava sille sopivaa hyvälaatuista ruokaa ja juomaa. Ruokinnassa on otettava huomioon kunkin eläimen tarpeet ja varmistettava, että jokainen eläin saa ravintoa riittävästi.	Pitopaikassa on oltava riittävä määrä juomapaikkoja. Juottolaitteet on sijoitettava siten, että ne ovat kaikkien lintujen ulottuvilla. Rehun on oltava ravintoainekoostumukseltaan linnuille sopivaa. Riittävästi rehua sekä jatkuvasti juomavettä. Ruokinnassa on vältettävä rehun koostumuksen tai määrän äkillisiä muutoksia. Ruokintaan ja juottamiseen tarkoitetut laitteet ja välineet on pidettävä puhtaina. Ulosteet eivät saa liata rehua tai juomavettä. Kanoilla ruokinta- ja juomapaikkojen vähimmäismäärät.
Jos ruokinnassa käytetään teollisen rehun lisäksi myös muuta rehua, täydentävästä viljasta analysoitava valkuainen	-	-	Rehun on oltava ravintoainekoostumukseltaan linnuille sopivaa.
Vähintään viikon ikäisille linnuille kokonaisia jyviä rehun seassa virikkeeksi	-	-	-
Lihasiipikarjalla ensimmäisinä kasvatuspäivinä paperiruokinta	-	-	-

Taulukko 8.2.9.3. / ehto 4.1.

Siipikarja/perustasotaulukko:

Vuonna 2022: Siipikarjan hyvinvointi-suunnitelmat	**Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.)**	**Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.)**	**VNa:t** - **673/2010 kanat** - **677/2010 kalkkunat** - **375/2011 broilerit**
Ruokinnan suunnittelu	5§ Hoidossa olevaa eläintä ei saa jättää hoidotta tai hylätä. Eläimen on saatava riittävästi sille sopivaa ravintoa, juotavaa ja muuta sen tarvitsemaa hoitoa.	9§ Hoidossa olevalle eläimelle on annettava sille sopivaa hyvälaatuista ruokaa ja juomaa. Ruokinnassa on otettava huomioon kunkin eläimen tarpeet ja varmistettava, että jokainen eläin saa ravintoa riittävästi.	673/2010 9§ Kanoille annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainotettua sekä tarvittaessa kivennäisillä täydennettyä. 677/2010 10§ Kalkkunoiden saatavilla on oltava riittävästi ravintoainekoostumukseltaan niille sopivaa rehua sekä jatkuvasti juomavettä. 375/2011 10§ Broilereille annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainotettua. Broilereiden ruokinnassa ja ravinnon koostumuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota nivel- ja luustovaurioiden ehkäisemiseen.
Toimivat tila-automaatio/ järjestelmät	26 c § Jos broilereiden kasvatustiheys on yli 33 elopainokiloa neliömetriä kohti, broilereiden omistajan tai pitäjän on laadittava broilerikasvattamon tuotantojärjestelmästä kirjallinen kuvaus, johon on sisällytettävä tekniset tiedot rakennuksista ja niiden laitteista. Kuvaus on pidettävä ajan tasalla, ja se on esitettävä aluehallintovirastolle pyydettäessä. Kasvattamossa käytettävästä kasvatustiheydestä tai siihen tehtävästä muutoksesta ja tuotantojärjestelmää koskevista keskeisistä tiedoista on ilmoitettava aluehallintovirastolle viimeistään 15 päivää ennen ensimmäisen parven sijoittamista rakennukseen. Tuotantojärjestelmään tehdyistä muutoksista, jotka voivat vaikuttaa broilereiden hyvinvointiin, on ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle.		673/2010 4§ Jos eläinsuojan ilmanvaihto perustuu pääasiassa koneellisesti toimivaan ilmanvaihtoon, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin kannalta riittävän ilmanvaihdon järjestämiseen on oltava mahdollisuus myös laitteiston häiriöiden aikana. 375/2011 4§, 677/2010 5§ Jos eläinten terveys ja hyvinvointi on riippuvainen koneellisesta ilmanvaihtojärjestelmästä, eläinsuojassa on oltava mahdollisuus eläinten terveyden ja hyvinvoinnin kannalta riittävän ilmanvaihdon järjestämiseen myös koneellisen ilmanvaihtojärjestelmän häiriöiden aikana.

Taulukko 8.2.9.3./ ehto 4.1 hyvinvointisuunnitelma

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

Korvaustasojen laskenta on kuvattu kohdassa 8.2.9.5.

8.2.9.3.20. 4.2 Broilerien ja kalkkunoiden pito-olosuhteiden parantaminen

Alatoimenpide:

8.2.9.3.20.1. Toimintatyypin kuvaus

Broilerien ja kalkkunoiden pito-olosuhteiden parantamisen ehdot perustuvat komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan b-kohtaan (olot eläinsuojissa, kuten eläinten käytössä oleva tila, lattiapinnat, virikemateriaalit, luonnonvalo).

Ehtoa on noudatettava tilan kaikilla broilereilla ja kalkkunoilla.

Viljelijän on huolehdittava jatkuvasti kasvattamon olosuhteista (lämmitys, ilmanvaihto, kosteus), jotta linnut voisivat hyvin.

Broilerien kasvatusaikaista hyvinvointia voidaan mitata lihantarkastuksessa vesipöhön vuoksi hylättyjen ruhojen prosenttiosuudella, sekä tarkastuseläinlääkärin antamilla eräkohtaisilla jalkapohjatulehdusarvioinnin tuloksilla. Edellä mainitut tekijät ovat suoria hyvinvointi- indikaattoreita kasvatushallin olosuhteista. Teurastus tapahtuu tarkastuseläinlääkärin valvonnassa, joten hylkäysprosentti ja jalkapohja-analyysi ovat riippumattoman tahon antamia lukuja. Ehdon täyttymiseksi broileriparven teuraseräraportin lihantarkastuksessa vesipöhön vuoksi hylättyjen prosenttiosuus ei saa ylittää 1,0 prosenttia ja jalkapohjatulehdusarvioinnin tulos on oltava alle 40 pistettä. Jos jalkapohjatulehdusarvioinnin tulos on alle 30 pistettä, ei vesipöhön vuoksi hylättyjen osuutta huomioida.

Kalkkunoilla hyvinvoinnin mittarina käytetään raporttikohtaisia teurastamon valvontaeläinlääkärin antamien kokoruhohylkäysten prosenttiosuutta (pois lukien kuljetuksessa/kauan ennen teurastusta kuolleet sekä teurastusvirheet). Kalkkunoiden hyvinvointia voidaan mitata teurastuksen kokohylkäysprosentilla, koska hylkäyssyitä ovat mm. ihonmuutokset, tulehdukset, ruhjeet tai kuihtuminen. Teurastus tapahtuu valvontaeläinlääkärin valvonnassa, joten kokohylkäysprosentti on riippumattoman tahon antama luku. Ehto täyttyy, jos teuraseräraporttikohtainen kokohylkäysten prosenttiosuus on alle 6,5 % aikavälillä 1.5.–30.9. teurastetuissa erissä ja alle 5 % aikavälillä 1.10.–30.4. teurastetuissa erissä. Kokoruhohylkäysprosentissa ei huomioida tuoreiden ruhjeiden vuoksi hylättyjen prosenttiosuutta.

8.2.9.3.20.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittaiset korvaukset ovat euroa / ey.

8.2.9.3.20.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Broilerien ja kalkkunoiden pito-olosuhteiden parantamista koskevien hyvinvointikorvausten ehtojen perustasona olevat kansalliset säädökset: eläinsuojelulaki 247/1996 (41 a § 2 mom., muutoksineen) ja VNa 375/2011 broilereiden suojelusta, jossa on säädetty broilerien tuotannonseurannasta (15 § 2 mom., 16 §, 19 § 1 mom. ja 3 mom. Eläinten hyvinvointikorvausten ehdot ylittävät perustason vaatimukset.

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksista säädetään lailla eräistä ohjelmaperusteisista

viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015) ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (117/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti, toimenpiteen perustason ja eläinryhmän, jolle kyseinen toimenpide on kohdennettu. Ministeriön asetus sisältää ohjelmassa kuvatun toimenpiteen käytännön yksityiskohdat broilereiden ja kalkkunoiden kasvatusaikaista hyvinvointia mittaavista kriteereistä.

8.2.9.3.20.4. Tuensaajat

Tuensaajana on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.9.3.20.5. Tukikelpoiset kustannukset

Ehdosta 4.2 aiheutuu sen valinneille tiloille kustannuksia kasvattamon ilmastoinnin toiminnan seuraamisesta sekä kasvattamon lämpötilan ja kosteuden seurannasta ja kirjaamisesta. Lisäksi kustannuksia aiheutuu kuivikkeen ja kasvattamon pohjan kunnosta huolehtimisesta. Ehdon toteuttamisen seurauksena lintujen kasvu nopeutuu ja teuraslaatu paranee. Nämä seikat on huomioitu ehdosta aiheutuvia kustannuksia pienentävinä tekijöinä.

8.2.9.3.20.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijä sitoutuu eläinten hyvinvointikorvauksen velvoitteiden noudattamiseen jättämällä hakemuksen ensisijaisesti sähköisen tukihaun yhteydessä. Jos haku tehdään paperilomakkeella, lomake toimitetaan maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen). Viljelijän on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksien velvoitteita 1.1. lähtien sinä vuonna, jota hakemus koskee. Vuosi 2015 on siirtymäkausi, jolloin velvoitteita on noudatettava 1.5. lähtien.

Viljelijällä on oltava hallinnassaan koko sitoumusvuoden ajan vähintään tietty määrä kyseisen eläinlajin eläinyksiköitä maatilallaan. Vähimmäiseläinmäärä sitoumuksen tekemiseen on siipikarjan osalta munivia kanoja 14 eläinyksikköä (1 000 kanaa), broilereita 70 eläinyksikköä (10 000 broileria) ja kalkkunoita 60 eläinyksikköä (2 000 kalkkunaa). Viljelijältä ei edellytetä tietyn vähimmäispeltoalan tai muun alan hallintaa.

8.2.9.3.20.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Jos vuosittain käytössä olevat määrärahat eivät riitä hakemusmäärään nähden, käytetään eläinten hyvinvointikorvauksessa valintakriteerinä ohjelmakaudella 2014–2020 jo tehtyä eläinten

hyvinvointisitoumusta (mahdollistetaan vuosittainen jatko).

8.2.9.3.20.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Ehdosta 4.2 maksettava korvaus on 10 €/ey vuodessa. Korvaus maksetaan broilereille ja kalkkunoille.

8.2.9.3.20.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.3.20.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Ei tarkasteta tilavalvonnassa. Viljelijä toimittaa teuraseräraportit kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle.

8.2.9.3.20.9.2. Lieventävät toimet

Viljelijöiden apuna on ohjeistus, koulutus ja tilaneuvonta.

8.2.9.3.20.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ohjeistuksella, koulutuksella ja neuvonnalla yhtenäistetään toimenpiteen toteutusta.

8.2.9.3.20.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Nämä vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

EU:n direktiivi ja sen kansallinen toimeenpano / eläinten hyvinvointikorvauksen ehdot			
Neuvoston direktiivi 98/58/EY tuotanto-eläinten suojelusta: 4 artikla			
4.2 Broilerien ja kalkkunoiden pito-olosuhteiden parantaminen	Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.) 41 a § 2 mom.	Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.)	VNa 375/2011 broilereiden suojelusta 15 § 2 mom, 16 §, 19 § 1 ja 3 mom.
Broilerien hyvinvointia mitataan (teurastuksen yhteydessä) vesipöhön takia hylättyjen ruhojen osuudella ja jalkapohjatulehdusarvioinnin tuloksilla.	Pito-olosuhteiden vaikutus broilereiden hyvinvointiin arvioidaan parven kuolleisuuden ja parvelle lihantarkastuksen yhteydessä tehdyn jalkapohjatulehdusarvioinnin perusteella.	-	Jalkapohjatulehdusarviointi tehdään arvioimalla parvesta vähintään sadan linnun yksi jalkapohja. Jalkapohjan pisteys ja sen perusteella laskettava parven jalkapohjatulehdusarvioinnin tulos. Broilereiden hyvinvointia arvioitaessa huomioidaan broilereiden omistajasta tai pitäjästä riippumattomat tai poikkeukselliset syyt, joiden vuoksi broilereiden kuolleisuus tai jalkapohjatulehdukset lisääntyivät kasvatuskauden aikana.
Kalkkunoiden hyvinvointia mitataan (teurastuksen yhteydessä) kokoruhohylkäysten osuudella.	-	-	-

Taulukko 8.2.9.3. / ehto 4.2.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

Korvaustasojen laskenta on kuvattu kohdassa 8.2.9.5.

8.2.9.3.21. 4.3 Munintakanalan ilmanlaadun parantaminen

Alatoimenpide:

8.2.9.3.21.1. Toimintatyypin kuvaus

Munintakanalan ilmanlaadun parantamisen ehdot perustuvat komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan b-kohtaan (olot eläinsuojissa, kuten eläinten käytössä oleva tila, lattiapinnat, virikemateriaalit, luonnonvalo).

Ehtoa on noudatettava tilan kaikilla munivilla kanoilla.

Lannasta haihtuu ilmaan ammoniakkia ja kosteutta, mikä heikentää kanojen hyvinvointia. Tihennetyssä lannanpoistossa lanta poistetaan kolme kertaa viikossa, millä pystytään merkittävästi parantamaan hallin ilman laatua ja alentamaan ilman ammoniakkipitoisuutta. Halli-ilman viikkokohtainen ammoniakkipitoisuus tulee avokanalassa olla alle 18 ppm ja häkkikanalassa alle 8 ppm.

Lannanpoistoista ja ilman ammoniakkipitoisuudesta pidetään kirjaa.

8.2.9.3.21.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittaiset korvaukset ovat euroa / ey.

8.2.9.3.21.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Munivien kanojen pito-olosuhteiden ilmanlaadun parantamista koskevien eläinten hyvinvointikorvausten ehtojen perustasona olevat kansalliset säädökset: eläinsuojeluasetus 396/1996 (2 § 1 mom., 4 § 1 mom., muutoksineen), VNa 673/2010 kanojen suojelusta, jossa on säädetty kanojen pitopaikan ja olosuhteiden yleisistä vaatimuksista (4 § 1 mom.), Eläinten hyvinvointikorvausten ehdot ylittävät perustason vaatimukset.

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksista säädetään lailla eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015) ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (117/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti, toimenpiteen perustason ja eläinryhmän, jolle kyseinen toimenpide on kohdennettu. Ministeriön asetus sisältää ohjelmassa kuvatun toimenpiteen käytännön yksityiskohdat tihennetystä lannanpoistosta ja halli-ilman ammoniakkipitoisuuksien mittaamisesta ja kirjanpidosta.

8.2.9.3.21.4. Tuensaajat

Tuensaajana on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.9.3.21.5. Tukikelpoiset kustannukset

Ehdosta 4.3 aiheutuu sen valinneille munintakanaloille työ- ja konekustannuksia normaalia tiheämmästä lannanajosta ja työkustannuksia ilman ammoniakkipitoisuuden mittaamisesta sekä lannanajojen ja ilman ammoniakkipitoisuuden kirjaamisista. Ehdon toteuttamisen seurauksena tuottajille ei tule taloudellisia hyötyjä, jotka pitäisi huomioida kustannuksia pienentävinä tekijöinä.

8.2.9.3.21.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijä sitoutuu eläinten hyvinvointikorvauksen velvoitteiden noudattamiseen jättämällä hakemuksen ensisijaisesti sähköisen tukihaun yhteydessä. Jos haku tehdään paperilomakkeella, lomake toimitetaan maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen). Viljelijän on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksien velvoitteita 1.1. lähtien sinä vuonna, jota hakemus koskee. Vuosi 2015 on siirtymäkausi, jolloin velvoitteita on noudatettava 1.5. lähtien.

Viljelijällä on oltava hallinnassaan koko sitoumusvuoden ajan vähintään tietty määrä kyseisen eläinlajin eläinyksiköitä maatilallaan. Vähimmäiseläinmäärä sitoumuksen tekemiseen on siipikarjan osalta munivia kanoja 14 eläinyksikköä (1 000 kanaa), broilereita 70 eläinyksikköä (10 000 broileria) ja kalkkunoita 60 eläinyksikköä (2 000 kalkkunaa). Viljelijältä ei edellytetä tietyn vähimmäispeltoalan tai muun alan hallintaa.

8.2.9.3.21.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Jos vuosittain käytössä olevat määrärahat eivät riitä hakemusmäärään nähden, käytetään eläinten hyvinvointikorvauksessa valintakriteerinä ohjelmakaudella 2014–2020 jo tehtyä eläinten hyvinvointisitoumusta (mahdollistetaan vuosittainen jatko).

8.2.9.3.21.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Ehdosta 4.3 maksettava korvaus on 5 €/ey vuodessa. Korvaus maksetaan muniville kanoille.

8.2.9.3.21.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.3.21.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Tarkastajilla ei ole riittävää eläinsuojelulainsäädännön tuntemusta.

8.2.9.3.21.9.2. Lieventävät toimet

Viljelijöiden apuna on ohjeistus, koulutus ja tilaneuvonta. Tarkastus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään tarkastajien koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Valvontapöytäkirjalle ja tietojärjestelmään rakennetaan tarkastuslistaukset dokumentoinnin varmistamiseksi.

8.2.9.3.21.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ohjeistuksella, koulutuksella ja neuvonnalla yhtenäistetään toimenpiteen toteutusta ja valvontaa.

8.2.9.3.21.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Nämä vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

EU:n direktiivi ja sen kansallinen toimeenpano / eläinten hyvinvointikorvauksen ehdot			
Neuvoston direktiivi 98/58/EY tuotanto-eläinten suojelusta: 4 artikla			
4.3 Munintakanalan ilmanlaadun parantaminen	Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.)	Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.) 2 § 1 mom., 4 § 1 mom.	VNa 673/2010 kanojen suojelusta 4 § 1 mom.
Lanta poistetaan 3 kertaa viikossa.	-	Eläimen pitopaikka on pidettävä puhtaana.	-
Viikkokohtainen ammoniakkipitoisuus avokanalassa alle 18 ppm ja häkkikanalassa alle 8 ppm.	-	Eläimen pitopaikassa on huolehdittava riittävästä ilmanvaihdosta siten, etteivät haitalliset kaasut, pöly, veto tai liiallinen kosteus vaaranna eläimen terveyttä tai hyvinvointia.	Eläinsuojan ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman kosteus, ilman virtausnopeus, pölyn määrä tai haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi.
Kirjanpito lannanpoistosta ja ammoniakkipitoisuudesta	-	-	-

Taulukko 8.2.3.9. / ehto 4.3.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

Korvaustasojen laskenta on kuvattu kohdassa 8.2.9.5.

8.2.9.3.22. 4.4 Virikkeet

Alatoimenpide:

8.2.9.3.22.1. Toimintatyypin kuvaus

Siipikarjan virike-ehdot perustuvat komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtaan b (olot eläinsuojissa, kuten eläinten käytössä oleva tila, lattiapinnat, virikemateriaalit, luonnonvalo).

Ehtoa on noudatettava tilan kaikella siipikarjalla (munivilla kanoilla, broilereilla ja kalkkunoilla). Tätä ehtoa ei voi valita, jos tilalla on virikehäkkikanala.

Virike-esineitä ovat esimerkiksi riippuvat köydet tai ketjussa riippuvat puupalat tai muoviesineet, joita linnut voivat pyöritellä.

Kalkkunahalleissa tulee virikkeitä olla osastoittain vähintään 2 jokaista alkavaa 100 m² kohden. Broileri- ja munintakanahalleissa tulee virikkeitä olla vähintään 4 jokaista alkavaa 100 m² kohden.

8.2.9.3.22.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittaiset korvaukset ovat euroa / ey.

8.2.9.3.22.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Virikkeitä koskevien hyvinvointikorvausten ehtojen perustasona olevat kansalliset säädökset: VNa 673/2010 kanojen suojelusta, jossa on säädetty kanojen pitopaikan ja olosuhteiden yleisistä vaatimuksista (11 § 3 mom., 12 § 4-6 mom., 13 § 1-2 mom.), VNa 375/2011 broilereiden suojelusta, jossa on säädetty broilerien pitopaikan ja olosuhteiden yleisistä vaatimuksista (4 § 6 mom.), sekä VNa 677/2010 kalkkunoiden suojelusta, jossa on säädetty kalkkunoiden pitopaikan ja olosuhteiden yleisistä vaatimuksista (4 § 1-2 mom.). Eläinten hyvinvointikorvausten ehdot ylittävät perustason vaatimukset.

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksista säädetään lailla eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015) ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (117/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti, toimenpiteen perustason ja eläinryhmän, jolle kyseinen toimenpide on kohdennettu. Ministeriön asetus sisältää ohjelmassa kuvatun toimenpiteen käytännön yksityiskohdat virike-esineistä ja niiden määristä eri siipikarjalajeilla.

8.2.9.3.22.4. Tuensaajat

Tuensaajana on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.9.3.22.5. Tukikelpoiset kustannukset

Ehdosta 4.4 aiheutuu sen valinneille siipikarjatiloille kustannuksia virike-esineiden hankinnasta ja niiden ripustamisesta, puhdistamisesta ja huoltamisesta sekä virike-esineiden poiskeräämisestä tuotantotaukojen ajaksi. Ehdon seurauksena lintujen teuraslaatu paranee. Tämä seikka on huomioitu ehdosta aiheutuvia kustannuksia pienentävänä tekijänä.

8.2.9.3.22.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijä sitoutuu eläinten hyvinvointikorvauksen velvoitteiden noudattamiseen jättämällä hakemuksen ensisijaisesti sähköisen tukihaun yhteydessä. Jos haku tehdään paperilomakkeella, lomake toimitetaan maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen). Viljelijän on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksien velvoitteita 1.1. lähtien sinä vuonna, jota hakemus koskee. Vuosi 2015 on siirtymäkausi, jolloin velvoitteita on noudatettava 1.5. lähtien.

Viljelijällä on oltava hallinnassaan koko sitoumusvuoden ajan vähintään tietty määrä kyseisen eläinlajin eläinyksiköitä maatilallaan. Vähimmäiseläinmäärä sitoumuksen tekemiseen on siipikarjan osalta munivia kanoja 14 eläinyksikköä (1 000 kanaa), broilereita 70 eläinyksikköä (10 000 broileria) ja kalkkunoita 60 eläinyksikköä (2 000 kalkkunaa). Viljelijältä ei edellytetä tietyn vähimmäispeltoalan tai muun alan hallintaa.

8.2.9.3.22.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Jos vuosittain käytössä olevat määrärahat eivät riitä hakemusmäärään nähden, käytetään eläinten hyvinvointikorvauksessa valintakriteerinä ohjelmakaudella 2014–2020 jo tehtyä eläinten hyvinvointisitoumusta (mahdollistetaan vuosittainen jatko).

8.2.9.3.22.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Ehdosta 4.4 maksettava korvaus on 7 €/ey vuodessa. Korvaus maksetaan broilereille, kalkkunoille ja muniville kanoille (ei kuitenkaan virikehäkkikanaloille).

8.2.9.3.22.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.3.22.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Tarkastajilla ei ole riittävää eläinsuojelulainsäädännön tuntemusta.

8.2.9.3.22.9.2. Lieventävät toimet

Viljelijöiden apuna on ohjeistus, koulutus ja tilaneuvonta. Tarkastus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään tarkastajien koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Valvontapöytäkirjalle ja tietojärjestelmään rakennetaan tarkastuslistaukset dokumentoinnin varmistamiseksi.

8.2.9.3.22.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ohjeistuksella, koulutuksella ja neuvonnalla yhtenäistetään toimenpiteen toteutusta ja valvontaa.

8.2.9.3.22.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Nämä vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

EU:n direktiivi ja sen kansallinen toimeenpano / eläinten hyvinvointikorvauksen ehdot			
Neuvoston direktiivi 98/58/EY tuotanto-eläinten suojelusta: 4 artikla			
4.4 Virikkeet	Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.)	Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.)	VNa 673/2010 kanojen suojelusta 11 § 3 mom., 12 § 4–6 mom., 13 § 1-2 mom., VNa 375/2011 broilereiden suojelusta 4 § 6 mom. ja VNa 677/2010 kalkkunoiden suojelusta 4
Tietty määrä virike-esineitä	-	-	Kanojen käytettävissä on oltava pesä, pehkua nokkimista ja kuopimista varten sekä asianmukaisia orsia, joiden pituuden on oltava vähintään 15 senttimetriä kanaa kohden. Orsien on oltava kanoille sopivasta materiaalista ja sellaiset, että kanat voivat käyttää niitä vaikeuksitta. Kaikkien broilereiden on päästävä jatkuvasti pehkulle, joka on pinnalta sopivan kuivaa ja kuohkeaa. Kalkkunoiden pitopaikassa on oltava sopiva sisustus ja varustus sekä sellaista materiaalia, jonka avulla kalkkunat voivat toteuttaa lajinomaisia käyttäytymistarpeitaan, kuten esimerkiksi kylpemistä hiekassa tai pehkussa, sukimista tai muuta kehon hoitamista. Pitopaikan lattialla on oltava riittävästi asianmukaista pehkua, joka on pidettävä sopivan kuivana.

Taulukko 8.2.9.3. / ehto 4.4.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

Korvaustasojen laskenta on kuvattu kohdassa 8.2.9.5.

8.2.9.3.23. 4.5 Tasot rampit ja orret

Alatoimenpide:

8.2.9.3.23.1. Toimintatyypin kuvaus

Siipikarjan ehdot tasoista, rampeista ja orsista perustuvat komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 10 artiklan kohtaan b (olot eläinsuojissa, kuten eläinten käytössä oleva tila, lattiapinnat, virikemateriaalit, luonnonvalo).

Ehtoa on noudatettava tilan kaikella siipikarjalla (munivilla kanoilla, broilereilla ja kalkkunoilla). Ehtoa ei voi valita, jos tilalla on virikehäkkikanala. Munivilla kanoilla ei voi käyttää ehdon toteuttamiseen orsia.

Broilereilla ja kalkkunoilla on oltava käytössä joko tasoja, ramppeja tai orsia ja kanoilla tasoja tai ramppeja. Orsia tulee olla vähintään 10 %:lle lihasiipikarjasta niin, että yhtä broileria kohden on vähintään 15 cm ortta ja kalkkunaa kohden on vähintään 20 cm ortta. Kaikelle siipikarjalle tulee olla tasoja tai ramppeja vähintään 10 % hallin pinta-alasta. Tasojen, ramppien ja orsien tulee olla kestäviä ja turvallisia.

8.2.9.3.23.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Vuosittaiset korvaukset ovat euroa / ey.

8.2.9.3.23.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Tasoja, ramppeja ja orsia koskevien hyvinvointikorvausten ehtojen perustasona olevat kansalliset säädökset: VNa 673/2010 kanojen suojelusta, jossa on säädetty kanojen pitopaikan ja olosuhteiden yleisistä vaatimuksista (11 § 3 mom., 12 § 4-6 mom., 13 § 1-2 mom.), VNa 375/2011 broilereiden suojelusta, jossa on säädetty broilerien pitopaikan ja olosuhteiden yleisistä vaatimuksista (4 § 6 mom., 10 § 4-5 mom.), sekä VNa 677/2010 kalkkunoiden suojelusta, jossa on säädetty kalkkunoiden pitopaikan ja olosuhteiden yleisistä vaatimuksista (4 § 1 mom., 10 § 3 mom). Eläinten hyvinvointikorvausten ehdot ylittävät perustason vaatimukset.

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksista säädetään lailla eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014), valtioneuvoston asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015) ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eläinten hyvinvointikorvauksesta (117/2015). Laki luo yleiset edellytykset maaseutuohjelmassa kuvatun toimenpiteen toimeenpanolle. Valtioneuvoston asetus määrittelee toimeenpanon ohjelmassa kuvatun mukaisesti, toimenpiteen perustason ja eläinryhmän, jolle kyseinen toimenpide on kohdennettu. Ministeriön asetus sisältää ohjelmassa kuvatun toimenpiteen käytännön yksityiskohdat tasojen, ramppien ja orsien määristä ja mitoituksista eri siipikarjalajeilla.

8.2.9.3.23.4. Tuensaajat

Tuensaajana on aktiiviviljelijä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 9 artiklan ja sen perusteella säädettyjen tarkempien kansallisten säädösten mukaisesti.

8.2.9.3.23.5. Tukikelpoiset kustannukset

Ehdosta 4.5 aiheutuu sen valinneille tiloille kustannuksia tasojen, ramppien ja orsien siirtelystä, puhdistamisesta ja huollosta. Eläinten hyvinvointikorvauksella ei voida korvata tasojen, ramppien ja orsien hankintaa. Ehdon toteuttamisen seurauksena lintujen teuraslaatu paranee. Tämä seikka on huomioitu ehdosta aiheutuvia kustannuksia pienentävänä tekijänä.

8.2.9.3.23.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Viljelijä sitoutuu eläinten hyvinvointikorvauksen velvoitteiden noudattamiseen jättämällä hakemuksen ensisijaisesti sähköisen tukihaun yhteydessä. Jos haku tehdään paperilomakkeella, lomake toimitetaan maatilan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (paikallinen viranomainen). Viljelijän on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksien velvoitteita 1.1. lähtien sinä vuonna, jota hakemus koskee. Vuosi 2015 on siirtymäkausi, jolloin velvoitteita on noudatettava 1.5. lähtien.

Viljelijällä on oltava hallinnassaan koko sitoumusvuoden ajan vähintään tietty määrä kyseisen eläinlajin eläinyksiköitä maatilallaan. Vähimmäiseläinmäärä sitoumuksen tekemiseen on siipikarjan osalta munivia kanoja 14 eläinyksikköä (1 000 kanaa), broilereita 70 eläinyksikköä (10 000 broileria) ja kalkkunoita 60 eläinyksikköä (2 000 kalkkunaa). Viljelijältä ei edellytetä tietyn vähimmäispeltoalan tai muun alan hallintaa.

8.2.9.3.23.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Jos vuosittain käytössä olevat määrärahat eivät riitä hakemusmäärään nähden, käytetään eläinten hyvinvointikorvauksessa valintakriteerinä ohjelmakaudella 2014–2020 jo tehtyä eläinten hyvinvointisitoumusta (mahdollistetaan vuosittainen jatko).

8.2.9.3.23.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Ehdosta 4.5 maksettava korvaus on

- muniville kanoille 11 €/ey vuodessa;
- kalkkunoille 14 €/ey vuodessa; ja
- broilereille 34 €/ey vuodessa.

Korvaukset maksetaan broilereille, kalkkunoille ja muniville kanoille (ei kuitenkaan virikehäkkikanaloille).

8.2.9.3.23.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.3.23.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Tarkastajilla ei ole riittävää eläinsuojelulainsäädännön tuntemusta.

8.2.9.3.23.9.2. Lieventävät toimet

Viljelijöiden apuna on ohjeistus, koulutus ja tilaneuvonta. Tarkastus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään tarkastajien koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Valvontapöytäkirjalle ja tietojärjestelmään rakennetaan tarkastuslistaukset dokumentoinnin varmistamiseksi.

8.2.9.3.23.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Ohjeistuksella, koulutuksella ja neuvonnalla yhtenäistetään toimenpiteen toteutusta ja valvontaa.

8.2.9.3.23.10. Toimintaan liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Nämä vaatimukset ovat komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 35 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

EU:n direktiivi ja sen kansallinen toimeenpano / eläinten hyvinvointikorvauksen ehdot

Neuvoston direktiivi 98/58/EY tuotanto-eläinten suojelusta: 4 artikla

4.5 Tasot, rampit ja orret	Eläinsuojelulaki 247/1996 (muut.)	Eläinsuojeluasetus 396/1996 (muut.)	VNa 673/2010 kanojen suojelusta 11 § 3 mom., 12 § 4-6 mom., 13 § 1-2 mom., VNa 375/2011 broilereiden suojelusta 4 § 6 mom., 10 § 4–5 mom. ja VNa 677/2010 kalkkunoiden suojelusta 4 § 1-2 mom., 10 § 3 mom.
Broilereilla ja kalkkunoilla on oltava käytössä joko tasoja, ramppeja tai orsia ja kanoilla tasoja tai ramppeja. Orsia tulee olla vähintään 10 %:lle lihasiipikarjasta, vähintään 15 cm ortta/broileri ja vähintään 20 cm/ kalkkuna. Siipikarjalle tasoja tai ramppeja vähintään 10 % hallin pinta-alasta.	-	-	Kanojen käytettävissä on oltava pesä, pehkua nokkimista ja kuopimista varten sekä asianmukaisia orsia, joiden pituuden on oltava vähintään 15 senttimetriä kanaa kohden. Orsien on oltava kanoille sopivasta materiaalista ja sellaiset, että kanat voivat käyttää niitä vaikeuksitta. Kaikkien broilereiden on päästävä jatkuvasti pehkulle, joka on pinnalta sopivan kuivaa ja kuohkeaa. Kalkkunoiden pitopaikassa on oltava sopiva sisustus ja varustus sekä sellaista materiaalia, jonka avulla kalkkunat voivat toteuttaa lajinomaisia käyttäytymistarpeitaan, kuten esimerkiksi kylpemistä hiekassa tai pehkussa, sukimista tai muuta kehon hoitamista. Pitopaikan lattialla on oltava riittävästi asianmukaista pehkua, joka on pidettävä sopivan kuivana.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

Korvaustasojen laskenta on kuvattu kohdassa 8.2.9.5.

8.2.9.4. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.9.4.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Sioille ja siipikarjalle maksettavan eläinten hyvinvointikorvauksen maksun perusteena olevankeskimääräisen eläinmäärän tarkastaminen on hankalaa. Siipikarjalla ei ole eläinrekisteriä ja sikarekisterissä on tieto kunkin kuukauden 1. päivän eläinryhmittäisistä lukumääristä (ei yksilöeläiminä). Sikojen ja siipikarjan lukumäärästä ei voi ajaa ristiintarkastuksia.

Eläinten hyvinvointikorvauksen valvonnassa on tarkastettava myös toimenpiteeseen liittyvän muun lainsäädännön noudattaminen sekä lääkekirjanpidosta lääkeaineiden käyttö (nupoutus, kastraatio). Nämä kuuluvat eläinlääkärien toimialaan. Eläinten hyvinvointikorvausta valvovilla tarkastajilla ei ole riittävää asiantuntemusta edellä esitettyjen kohtien tarkastamiseen.

Osa vaatimuksista on vaikea todentaa tai valvoa. Toimenpiteessä on valittavissa ehtoja, jotka ovat valvonnassa tarkastettavissa vain viljelijän omista muistiinpanoista (esim. ulkoilusta pidettävä kirjanpito). Lisäksi on ehtoja, joiden toteuttamiseen tilalla on aikaa sitoumusvuoden loppuun asti (esim. lampaiden kerintä). Tämän tyyppisten ehtojen toteuttamista ei voida kattavasti tarkastaa tilavalvonnassa tai ristiintarkastuksilla. Lisäksi laidunnusta ja ulkoilua sisältävissä ehdoissa sääolosuhteet (esim. pakkanen, märkyys) ja muut poikkeukselliset olosuhteet (esim. pedot) saattavat johtaa siihen, että valittua toimenpidettä ei pystytä tilalla toteuttamaan. Lisäksi toimenpiteen ehtoina on erilaisia toimia, joiden varsinaista toteuttamista tilalla ei tarkasteta (esim. varavoima, tuttijuotto). Näiden ehtojen valvonnassa tarkastetaan, että ehdon toteuttamisen vaatimat olosuhteet ovat olemassa (tilalla aggregaatti, tuttiämpäreitä).

Eläinlajikohtaiset sairas-, hoito- ja poikimakarsinoihin liittyvät ehdot eivät edellytä, että ehdon pitää täyttyä tilalla koko vuoden. Karsinat voidaan eläinten hyvinvointikorvauksen ehtojen mukaan tarvittaessa eristää muusta tilasta tai koota eläimen ympärille. Tarvittaessa osista koottavissa olevien sairas-, hoito- tai poikimakarsinoiden määrä-, olosuhde- ja pinta-alavaatimukset eivät ole valvottavissa, ellei tilalla valvontahetkellä ole sairaita, hoidettavia tai poikivia eläimiä.

Eläinten hyvinvointikorvauksessa on valittavissa eläinlajikohtaisia toimenpiteitä, joiden toteuttaminen ajoittuu eri vuodenaikoihin, esimerkiksi lammastiloilla karitsointikarsinat keväällä ja laidunnus syksyllä.

Broilerien ja kalkkunoiden pito-olosuhteiden parantaminen -ehdossa tuki maksetaan vain sille eläinmäärälle, jolla ehtoa on toteutettu. Tuen myöntävä viranomainen tarkastaa ehdon noudattamisen ja päättää toimenpiteestä maksettavan tuen myöntämisestä. Toimenpiteen noudattamatta jättäminen ei aiheuta sanktioita toimenpiteen valinneelle tilalle.

Toimenpiteen ehdoissa on yksityiskohtaisia vaatimuksia, joissa vaatimusten täyttymistä voidaan tarkastella

vain silmämääräisesti (esim. hyvin kuivitettu).

Komission riskikoodit:

R3 Riittävät tarkastukset ja valvonnat

R3.1. Valvontojen ajoittuminen

R3.2. Miten valvontoja voisi keventää?

R5 Ehdot vaikeita todentaa ja/tai valvoa

R5.1. Osa asioista ei ole selkeästi mitattavissa tai eivät aina havaittavissa valvonnassa (kuivitus, tarvittaessa osista koottavat sairaskarsinat)

R8 IT-järjestelmät

Komission riskien syykoodit:

RC1 Tuen vähentäminen (leikkaukset ylivoimaisen esteen tai poikkeuksellisen olosuhteen takia, kokotilan hallinnan siirto kesken vuoden kun sitoumus ei siirry)

RC3 Viranomaisten välinen tietojenvaihto

RC6 Sitoumukset vaikeita toteuttaa ja valvoa (säännöt selkeitä, käytännön toteutus tilatasolla voi aiheuttaa ongelmia, jotka tulevat esiin valvonnassa)

RC8 Viljelijät eivät noudata sitoumusehtoja (kts. edellinen kohta)

8.2.9.4.2. Hillitsemistoimenpiteet

Korvauksen maksun perustana olevan nautojen, lampaiden ja vuohien eläinmäärän oikeellisuutta valvotaan hallinnollisilla ristiintarkastuksilla ja paikalla tehtävällä valvonnalla. Sikojen eläinmäärän oikeellisuutta tarkastetaan tilavalvonnassa ja hallinnollisilla tarkastuksilla. Paikalla tehtävässä valvonnassa verrataan viljelijän sikarekisteriin valvontahetkeen mennessä ilmoittamia kuukauden 1. päivän eläinryhmittäisiä sikamääriä tuottajan sikalakirjanpitoon. Hallinnollisella tarkastuksella tarkastetaan, että viljelijän tukihakemuksella ilmoittama haettu määrä vastaa viljelijän sikarekisteriin tekemiä eläinmääräilmoituksia. Munivien kanojen eläinmäärä tarkastetaan paikalla tehtävässä valvonnassa vertaamalla tilan kirjanpitoa hallinnolle ilmoitettuun eläinmäärään. Broilereiden ja kalkkunoiden eläinmäärä tarkastetaan hallinnollisesti viljelijän tuen myöntämälle viranomaiselle toimittamista teurastamon teuraseräraporteista.

Pyritään parantamaan viranomaisten välistä yhteistyötä ja tietojen vaihtoa.

Muita edellä esitettyjä riskejä pyritään mahdollisuuksien mukaan vähentämään viljelijöiden, neuvojien ja tarkastajien kouluttamisella.

Komission riskien estämiskoodit:

CPA1 Viranomaisten koulutus

CPA2 Tuensaajille tiedotusta, koulutusta ja neuvontaa

CPA3 Tiedotuskampanjat ja ohjeet

CPA4 IT-välineiden kehittäminen

CPA7 Vähennysten kohtuullisuus (ylivoimainen este tai poikkeuksellinen olosuhde, kokotilan hallinnan siirto kesken vuoden kun sitoumus ei siirry)

8.2.9.4.3. Toimenpiteen yleisarvio

Hakemukset vastaanottava viranomainen tekee tarkastuslistaukseen perustuvia hallinnollisia tarkastuksia kaikkien hakijoiden hakemustietoihin hakulomakkeita vastaanottaessaan ja ennen korvausten maksamista. Eläinten hyvinvointikorvauksen maksamisen edellytyksenä on, että tukihakemukset vastaanottava viranomainen on tehnyt hallinnolliset tarkastukset (hakemuksen yleistarkastukset, esim. hakemuksen liitteet ja erityistarkastusluettelon mukaiset tarkastukset).

Valvonnassa toimenpiteeseen liittyvän muun lainsäädännön noudattamisen ja lääkeaineiden käytön tarkastamiseen liittyen parannetaan viranomaisten välistä yhteistyötä. Kaikkien tukiehtojen noudattaminen on tarkastettava, joten samalle tilalle tehdään tarvittaessa useita tarkastuskäyntejä.

Näillä toimenpiteillä saataisiin toimenpiteen keskeisimpien ehtojen noudattamista luotettavammin todennettua ja valvottua. Lisäksi pyritään antamaan selkeää, kattavaa ja yhdenmukaista koulutusta viljelijöille, neuvojille ja tarkastajille.

8.2.9.5. Toimenpiteeseen liittyvät tiedot

Asetuksen (EU) N:o 1306/2013 VI osaston I luvussa vahvistettuja pakollisia toimenpidevaatimuksia vastaavien kansallisten ja unionin vaatimusten määrittely ja yksilöinti

Eläinten hyvinvointikorvauksiin liittyvät asetuksessa (EU) N:o 1306/2013 määritellyt pakolliset standardit ja niitä Suomessa toimeenpanevat kansalliset säädökset on kuvattu luvussa 8.1 ja kunkin ehdon kohdalla sitä koskeva perustaso.

Kuvaus menetelmistä ja maataloudellisista/eläinjalostuksellisista oletuksista ja muuttujista, myös asetuksen (EU) N:o 1305/2013 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perustason vaatimuksista, joilla on merkitystä kunkin sitoumustyypin yhteydessä ja joihin viitataan, kun lasketaan perusteluita tehdystä sitoumuksesta aiheutuville tulonmenetyksille ja lisäkustannuksille

MTT Taloustutkimus vastaa eläinten hyvinvointikorvauslaskelmista. Laskelmia varten MTT Taloustutkimus on saanut tarkoituksenmukaista asiantuntija-apua Elintarviketurvallisuusvirastolta (Evira), Eläintautien torjuntayhdistykseltä (ETT ry), Helsingin yliopistolta, ProAgrialta, Suomen Siipikarjaliitolta ja

TTS-Työtehoseuralta.

Korvausten laskennassa on otettu huomioon eläinten hyvinvointikorvauksen ehtojen mukaisista kansallisen lainsäädännön ylimenevistä toiminnoista aiheutuvat kustannukset ja tulonmenetykset sekä viljelijöille tulevat hyödyt. Laskelmat on tehty erikseen nautatiloille, sikatiloille, lammas- ja vuohitiloille sekä siipikarjatiloille. Yleisissä ehdoissa kustannuksia ja tulonmenetyksiä aiheuttavat mm. kirjallinen laskelmiin perustuva eläinryhmäkohtainen ruokintasuunnitelma sekä nauta- ja sikatiloilla vaadittu kirjallinen ajan tasalla pidettävä suunnitelma toimintahäiriöiden varalta. Muissa ehdoissa kustannuksia ja tulonmenetyksiä aiheutuu mm. eläinten pito-olosuhteiden parantamisesta, jaloittelusta ja laidunnuksesta, sairas-, hoito- ja poikimiskarsinoista, parannetuista porsimis- ja karitsointiolosuhteista sekä sioille ja siipikarjalle tarkoitetuista virikkeistä. Kiinteitä kustannuksia ei ole otettu huomioon laskelmissa. Sen sijaan eläinten hyvinvointikorvaukseen sitoutumiseen liittyvät etukäteis- ja jälkikäteiskustannukset, joita ei voi suoraan kohdistaa millekään toimenpiteelle, on huomioitu laskelmissa viljelijöille koituvina transaktiokustannuksina. Transaktiokustannuksia syntyy viljelijöille toimenpiteeseen ja sen vaatimuksiin perehtymisestä, tiedon hankinnasta ja valvontaan varautumisesta. Jos sitoumus uusitaan vuosittain suurin piirtein samansisältöisenä, ovat transaktiokustannukset suurimmillaan ensimmäisenä vuotena. Jotta samasta toimenpiteestä maksettava korvaus säilyisi koko ohjelmakauden ajan samansuuruisena, on transaktiokustannusten suuruudeksi korvauslaskelmissa oletettu vuosittain 5 % viljelijöiden toimenpiteiden toteuttamisen nettokustannuksista ja -tulonmenetyksistä. Tämä laskentatapa kannustaa viljelijöitä jatkamaan sopimuksia. Toimenpiteistä viljelijöille tulevina hyötyinä on huomioitu mm. tuotoksen parantuminen ja lääkkeiden käytön väheneminen, joiden suuruus on arvioitu rahamääräisinä ja huomioitu laskelmissa kustannuksia ja tulonmenetyksiä pienentävinä tekijöinä.

Liitteet:

- Eläinten hyvinvointikorvausten laskelmat

8.2.9.6. Muut tärkeät huomiot, jotka ovat toimenpiteen ymmärtämisen ja täytäntöönpanon kannalta olennaisia

Määritelmät ja muuntotaulukot

Määritelmät ovat naudoilla, lampailla, vuohilla ja soilla eläinrekisterien mukaiset. Nautojen, lampaiden ja vuohien eläinmäärät otetaan eläinrekisteristä. Sikojen ja siipikarjan eläinmäärät hakija ilmoittaa tukihakemuksellaan. Muuntokertoimet eläinten muuttamiseksi eläinyksiköiksi on esitetty luvussa 8.1.

Siirtymäjärjestelyt

Tämän ohjelman mukaisia uusia sitoumuksia tehdään vuodesta 2015 alkaen. Vuonna 2015 sitoumukset tehdään vuosille 2015 (1.5.2015–31.12.2015) ja 2016 (1.1.2016–31.12.2016). Vuodesta 2017 alkaen sitoumusta haetaan kalenterivuodeksi. Ohjelmakaudella 2007–2013 tehtyjä sitoumuksia jatkettiin vuonna 2014. Koska toimenpiteeseen liittyvä lainsäädäntö muuttuu ohjelmakausien vaihtuessa, viljelijän on siirryttävä ohjelmakaudella 2007–2013 tehdystä eläinten hyvinvointituen sitoumuksesta uuden ohjelmakauden 2014–2020 eläinten hyvinvoinnista tehtävään sitoumukseen. Siirtyminen uusien ehtojen mukaisiin sitoumuksiin on perusteltua perustasojen muututtua sekä uusien ehtojen ja sitoumusten vaativuuden kasvettua. Sitoumusten siirrossa aiemman sitoumuksen tukea ei peritä takaisin.

Toimenpiteestä luopuminen

Viljelijän on luovuttava valitsemastaan toimenpiteestä ja palautettava siitä maksettu hyvinvointikorvaus, jos sitoumuskauden aikana siitä maatilan kotieläintuotannosta luovutaan, jota koskien toimenpide on valittu tai maatilalla harjoitetun eläintuotannon olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, ettei valitun toimenpiteen mukaisia ehtoja enää voida toteuttaa taikka eläinmäärä vähenee muutoin kuin tilapäisesti siten, että vähimmäiseläinmäärä ei enää täyty. Jos viljelijä on valinnut tuotantosuuntaansa sopimattoman toimenpiteen, toimenpiteestä on luovuttava sitoumuskauden aikana. Viljelijän on tällöin palautettava siitä maksettu hyvinvointikorvaus.

Yhteys muihin kansallisiin ja EU:n rahoittamiin toimiin

Eläinten hyvinvointia edistetään myös muilla ohjelmaan sisältyvillä toimenpiteillä kuten esimerkiksi koulutuksella, neuvonnalla, maatalouden investoinneilla ja niihin liittyvillä rakennusasetuksilla sekä maaseutuverkoston toimilla (esim. neuvontamateriaalin ja oppaiden tuottaminen sekä koulutustilaisuudet). Lisäksi eläinten terveydenhuoltoa ja hyvinvointia voidaan edistää kansallisesti rahoitetulla laatustrategiaan liittyvillä toimilla. Toimenpiteet ovat toisiaan täydentäviä.

Eläinten hyvinvointitoimien vaikuttavuuden seuranta

Selvityksiä

- Toimijoiden haastattelut (viljelijät, eläinlääkärit, neuvojat, valvojat)

Indikaattoreita

- Eläinten hyvinvointikorvauksia saavien tilojen lukumäärä v. 2020: yhteensä 4 500 tilaa (seurataan eläinlajeittain)
- Maksettujen korvauksien kokonaismäärä: 458 milj. euroa
- Eläinten hyvinvointikorvauksia saavien tilojen lukumäärä 50 % kaikista eläintukia saavista tiloista (seurataan eläinlajeittain)
- Eläinten hyvinvointikorvausta saavat eläinyksiköt eläinlajeittain

8.2.10. M16 – Yhteistyö (35 artikla)

8.2.10.1. Oikeusperusta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 artiklat 35, 55 - 57

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 1-3 osa

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1306/2013

Komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 artikla 11

Komission asetus (EY) N:o 808/2014

Komission asetus (EY) N:o 809/2014

Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014

Valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta 1174/2014

8.2.10.2. Yleinen kuvaus toimenpiteestä, mukaan lukien sen toimenpidelogiikka ja miten sillä edistetään kohdealoja ja monialaisia tavoitteita

Toimenpide sisältää alatoimenpiteet

16.1. Maaseudun innovaatioryhmien perustaminen ja toiminta; Ensisijaiset vaikutukset kohdealueella 3A, 4A-C ja 5B-E.

16.2. Pilottihankkeet ja uusien tuotteiden, käytäntöjen, menetelmien ja tekniikoiden kehittäminen maataloudessa, elintarvikealalla ja metsätaloudessa; Ensisijaiset vaikutukset kohdealueella 3A, 4A-C, 5B-E ja 6A-B.

16.3. Yhteistyö pienten toimijoiden välillä, yhteisten työprosessien järjestämisessä sekä tilojen ja resurssien jakamisessa sekä maaseutumatkailuun liittyvien matkailupalvelujen kehittämiseen ja/tai saattamiseen markkinoille; Ensisijaiset vaikutukset kohdealueella 6A.

16.4. Horisontaalinen ja vertikaalinen yhteistyö toimitusketjun toimijoiden välillä lyhyiden toimitusketjujen ja paikallisten markkinoiden perustamiseksi ja kehittämiseksi sekä paikalliset menekinedistämistoimet lyhyiden toimitusketjujen ja paikallisten markkinoiden kehittämiseksi; Ensisijaiset vaikutukset kohdealueella 3A ja 6A.

16.5. Yhteisiin toimiin ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi sekä ympäristöhankkeita ja nykyisiä ympäristökäytäntöjä koskeviin yhteisiin lähestymistapoihin; Ensisijaiset vaikutukset kohdealueella 4A-C ja 5C-E ja 6A-B.

16.6. Horisontaalinen ja vertikaalinen yhteistyö toimitusketjun toimijoiden välillä elintarvikkeissa, energiantuotannossa ja teollisissa prosesseissa käytettävän biomassan tuottamiseksi kestävällä tavalla;

Ensisijaiset vaikutukset kohdealueella 3A ja 6A.

16.9. Maataloustoiminnan monipuolistaminen, terveydenhuollon, sosiaalisen integroitumisen, yhteisön tukeman maatalouden sekä ympäristöä ja elintarvikkeita koskevan koulutuksen aloilla toteutettavat toiminnot. Ensisijaiset vaikutukset fokusalueella 3A ja 6A.

16.10. Muut ohjelman prioriteetteja tukevat toimet, joita ei voida kohdistaa johonkin edellä mainittuun teemaan. Ensisijaiset vaikutukset kohdealueella 3A ja 6A.

Maaseudun elinkeinojen ja elinkeinorakenteen tulee uudistua, jotta toimeentulo maaseudulla voidaan varmistaa. Koko laajuudessaan biotalouden mahdollisuuksien muuttuminen liiketaloudelliseksi toiminnaksi edellyttää uudenlaista yhteistyötä maa- ja metsätalouden alkutuotannon sekä arvoketjujen sisällä ja välillä, tutkimustiedon nopeampaa soveltamista ja yli sektorirajojen tapahtuvaa kehitystyötä. Biotalouden perustana on kestävä kehitys, materiaali- ja energiatehokkuus joiden kehitys edellyttää innovaatioita.

Toimenpiteessä tuetaan toimialasta riippumatta maaseudun kehityksen ja ohjelman kaikkien kohdealueiden kannalta merkittävien uusien klustereiden ja yhteistyöhankkeiden perustamista, yhteistyöryhmien kehittämishankkeiden toteuttamista sekä maaseudun innovaatioryhmien toimintaa maa- ja metsätalouden innovaation kehittämiseksi ja käyttöön saattamiseksi. Uusien klustereiden perustamista on syytä edistää erityisesti biotalouden uusien, korkean jalostusasteentuotteiden, menettelyjen, teknologian ja mm. biomassojen logistiikan kehittämiseksi.

Toimenpiteessä tuetaan avustuksena ohjelman tavoitteiden kannalta merkityksellisten yritysten (ml maatilat), metsän omistajien, markkinatoimijoiden, tutkimuslaitosten, asiantuntijoiden, yliopistojen, korkeakoulujen ja muiden kehittäjäorganisaatioiden yhdessä toteuttamia kehittämishankkeita, joilla edistetään käytäntöön kytkeytyvää tutkimusta, tuotekehitystä, innovaatioiden valmistelua ja käyttöönottoa, laatua, logistiikkaa, kustannustehokkuutta sekä tehostetaan tuotantoprosesseja ja markkinoiden toimivuutta mm. lisäämällä asiantuntemusta, kansainvälistä ja yli erilaisten sektorirajojen tapahtuvaa yhteistyötä.

Esimerkkejä yhteistyöhankkeista ovat:

Mikroyritysten hankkeet yhteisten työprosessien järjestämiseksi sekä tilojen ja resurssien jakamiseksi, niin, että niiden kilpailukyky kehittyy. Matkailualan yritysten yhteiset kehittämis- ja markkinointihankkeet. Kansainväliset yhteistyöhankkeet Itämeren ja EU:n alueella.

Horisontaalinen ja vertikaalinen yhteistyö arvoketjujen toimijoiden sekä yli toimialojen rajojen esimerkiksi biotalouden kehityksen edellyttämien uusien yhteyksien löytämiseksi, innovaatioiden, tuotteiden, palveluiden ja uudenlaisen teknologian kehittämiseksi tai luonnonmukaisen tuotannon markkinalähtöinen edistäminen koko toimintaketjussa.Uusien tuotteiden, käytäntöjen, menetelmien ja tekniikoiden kehittäminen maatalouden, elintarvikealan, metsätalouden, matkailun ja muiden maaseudun elinkeinojen uudistamiseksi. Horisontaalinen ja vertikaalinen yhteistyö toimitusketjun toimijoiden välillä logististen rajapintojen kehittämiseksi.

Uusien klustereiden kokoaminen erityisesti uusien innovaatioiden kehittymiseksi biotalouden eri toimialojen rajapinnoilla. Klusterin tulee toimia innovaatiohakuisesti, avoimesti ja kilpailusääntöjen mukaisesti.

Paikallisilla markkinoilla toimivien ja/tai lyhyen tuotantoketjun yritysten uudenlaisia toimintamalleja, markkinoiden kehittymistä ja menekinedistämistoimet. Esimerkkinä

”maatilan tuote” tai ”saariston tuote” nimikkeen alla tuotettujen tuotteiden tuottajien yhteistyöryhmien perustaminen ja menekinedistämistoimet. Maaseutuyritysten luonnon terveyttä edistävien ja hyvinvointia lisäävien hoito- ja elämyspalveluiden kehittäminen, tuotteistamiseen ja markkinointiin liittyvä yhteistyö.

Yhteistyön kautta syntyvät uudet innovatiiviset menettelyt ja teknologia ilmastonmuutoksen lieventämiseksi ja siihen sopeutumiseksi sekä uusien yhteistyöhön perustuvien ympäristötoimien valmistelu. Hajautetun energian tuotannon, resurssitehokkuuden ja uusien toimintamallien kehittäminen.

Uuden tuotteen, toimintamallin tai menetelmän edellyttämät suunnitelmat, selvitykset sekä toimivuutta varmistava toteutettavuustutkimus ja pilotointi sekä mahdollinen demonstraatiohanke.

Kaikissa alatoimenpiteissä yhteistyöryhmiä voidaan perustaa ja hankkeita voidaan toteuttaa paikallisina (seutukunnasta noin maakunnan aluetta vastaaviksi), alueiden välisinä, ohjelma-alueen laajuisina tai EU:n sisäisinä kansainvälisinä hankkeina. Kehittämishankkeet toteutetaan kahden tai useamman osapuolten yhteishankkeina, jotka eivät hyödytä vain yhtä yritystä tai tapahdu alihankintana vaan aitona yhteistyönä. Elinkeinojen kehitystä edistävillä hankkeilla tavoitellaan käytännön uudistuksia, uusia tuotteita ja menetelmiä ja teknologista uudistumista yhdessä tuottajien, metsänomistajien ja yrittäjien kanssa. Hankkeeseen voi sisältyä lyhytkestoista yrityskohtaista tilannekartoitusta, jolla yrittäjiä voidaan ohjata muihin yrityspalveluihin,liiketoimintasuunnitelman tai testauksen toteutuksen suoria kustannuksia . Hankkeilla on osallistuvien yritysten kautta tiivis yhteys toimenpiteiden M04, M06 ja M07 toteutukseen ja vesipuitedirektiivin toimeenpanoon.

Yhteistyö- ja innovaatiohankkeet tavoitteena on tukea tietämyksen siirtoa ja innovaatioiden syntymistä maaseudulla sen kaikkien elinkeinojen liiketoiminnan ja kilpailukyvyn edistämiseksi. Toimenpide on keskeinen innovatiivisen kehityksen edistämisessä. Innovatiivisilla yhteistyötoimenpiteillä tavoitellaan myös vaikutuksia erityisesti Itämeren tilaan, ympäristön monimuotoisuuteen ja ilmaston muutokseen sopeutumiseen, ottaen huomioon erityisesti saaristomeren valuma-alue. Nämä hankkeet tukevat erityisesti toimenpidettä M10. Sillä on sivuvaikutuksia kohdealueilla 2A, 3A ja B, 4A, B ja C, 5A, B, C, D sekä 6A.

8.2.10.3. Laajuus, tuen taso, tuensaajat sekä tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä eriteltynä tarvittaessa alatoimenpiteittäin ja/tai toimintatyypeittäin. Kunkin toimintatyypin osalta tukikelpoiset kustannukset, tukikelpoisuusedellytykset, sovellettavat määrät ja tukiprosentit sekä valintaperusteiden vahvistamisen periaatteet

8.2.10.3.1. 16.1. Maaseudun innovaatioryhmien perustaminen ja toiminta

Alatoimenpide:

- 16.1 – tuki maatalouden tuottavuutta ja kestävyyttä koskevan eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden mukaisten toimijaryhmien perustamiseen ja toimintaan

8.2.10.3.1.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimenpiteen tavoitteena on luoda parhaat edellytykset maa- ja metsätaloutta edistävien innovaatioiden

kehittymiseen siten, että innovaatiota kehittävän ryhmän käyttöön saadaan paras mahdollinen tieto ja osaaminen, jotta käsillä oleva ja esitetystä ajatuksesta voidaan saada käyttöön otettava innovaatio. Valintaa koskevissa kriteereissä tärkeänä on kehitettävän innovaation liiketoimintapotentiaali. Hankkeeseen voi liittyä mahdollisesti myös investointeja maatalouden tai elintarviketuotannon osalta, mutta ne toteutetaan erillisinä hankkeina ja niiden mahdollisesta tukemisesta määrätään asianomaisen tukijärjestelmän perusteiden mukaisesti. Tukitaso voi tällöin olla enintään 20 % korkeampi, kuin jos hankkeella ei ole kytkentää maaseudun innovaatioryhmän toimintaan. Hankkeeseen voi liittyä myös kansainvälistä yhteistyötä.

Näitä toimia tuetaan elpymisvälineen lisävaroista:

Elpymisvaroilla rahoitettavien maaseudun innovaatioryhmien toiminta liittyy erityisesti maatalouden digitalisaation, vihreän kasvun (ml. Pellolta pöytään- ja biodiversiteetti-strategioiden tavoitteet) edistämiseen tai sosiaalisen ja taloudellisen muutosjoustavuuden lisäämiseen alkutuotannossa. EIP-ryhmien toiminnassa voi olla myös kansainvälinen ulottuvuus.

Maataloudessa tarvitaan mm. uusia digitaalisia ratkaisuja, jotta alan kannattavuutta voitaisiin parantaa. Samalla on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota uusien toimien ja menettelyjen ympäristöystävällisyyteen. EIP on osoittautunut hyväksi välineeksi tähän, sillä ohjelmakaudella 2014-2020 rahoitetut EIP-hankkeet ovat kaikki edistäneet digitalisaation ja/ tai vihreän siirtymän tavoitteita. Lisäksi EIP-rahoituksen kysyntä on ollut huomattavasti sille ohjelmassa aiemmin varattua kehystä suurempi. Sen vuoksi elpymisvaroja kohdennetaan EIP-ryhmien rahoitukseen yhteensä 6 miljoonaa euroa. Tavoitteena on 20 uutta EIP-ryhmää.

8.2.10.3.1.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Toimenpidettä toteutetaan kehittämishankkeina. Kehittämishankkeen tuki maksetaan hankkeen vastuulliselle toteuttajalle avustuksena.

8.2.10.3.1.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Yleisasetus (EU) N:o 1303/2013, 60 - 70 artiklat

Komission asetus (EU) N:o 651/2014, erityisesti sen 4 jakso

Komission asetus (EU) N:o 702/2014, 31 artikla

Hallintolaki (434/2003)

Laki julkisista hankinnoista (348/2007)

8.2.10.3.1.4. Tuensaajat

Tuen saaja on hankkeen vastuullinen toteuttaja, joka voi olla julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö, kuten pk-yritys, tutkimusyksikkö tai kehittämisorganisaatio, säätiö, oppilaitos, kunta tai yhdistys joka vastaa hankkeen toteutuksesta. Hankkeen hyöty voi kohdistua hankkeeseen osallistuville tahoille ja tukea voidaan siirtää muille toteuttajille, joita hanke esimerkiksi asiantuntemuksen varmistamiseksi tarvitsee. Vastuu hankkeesta on kuitenkin sen vastuullisella toteuttajalla. Kun toteuttaja on maaseudun innovaatioryhmä, vain se voi olla tuen saaja. Kehittämishanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hankkeeseen osallistuu vähintään kaksi osapuolta, hakijalla on hankkeen laatuun ja laajuuteen nähden tarvittava osaaminen sekä riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen. Hankkeen yhtenä osapuolena tulee hankkeen sisällön ja tavoitteen mukaisesti olla edustettuna maatalouden, metsänomistajien tai elintarvikealan yritykset. Hanketukea voidaan myöntää vain toimenpiteeseen, joka on järjestetty hakijan tavanomaisesta toiminnasta erillisen hankkeen muotoon. Hankkeen tulee esittää menettelyt, joilla se varmistaa osapuolten vastuut ja oikeudet sekä sisäiset menettelyt käsitellä näitä. Tuki myönnetään hankkeen vastuulliselle toteuttajalle.

Maaseudun innovaatioryhmän osalta tuen saaja voi olla hankkeen hallinnosta vastaava organisaatio.

8.2.10.3.1.5. Tukikelpoiset kustannukset

Tukikelpoisia kustannuksia ovat kohtuulliset yhteistyön organisoinnista ja toteutuksesta aiheutuvat kustannukset. Tuki voi kattaa hankkeisiin liittyvät pienhankinnat. Hankkeeseen voi liittyä mahdollisesti myös investointeja maatalouden tai elintarviketuotannon osalta, mutta ne toteutetaan erillisinä hankkeina ja niiden mahdollisesta tukemisesta määrätään asianomaisen tukijärjestelmän perusteiden mukaisesti. Tukitaso voi tällöin olla korkeampi. Pilottihankkeen kustannukset ovat tukikelpoisia komission asetuksen (EU) N:o 702/2014 art. 31 mukaisesti. Hankkeeseen kiinteästi liittyvissä esittelyhankkeissa (demonstraatio) myös tarpeelliset kohtuulliset investoinnit ovat tukikelpoisia toimenpiteessä M 01 määritellyin ehdoin.

Tukea voidaan myöntää seuraaviin kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuviin kohtuullisiin kustannuksiin:

- palkka- ja palkkiokustannuksiin;
- matkakustannuksiin;
- ostopalveluiden hankintaan;
- tilavuokrakustannuksiin;
- materiaali- ja muihin toteutuksen kannalta välttämättömiin kustannuksiin
- innovointia tukevien toimien toteuttamiseen liittyvien hankkeiden välittömät kustannukset

Tukikelpoisia ovat lisäksi tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset, jotka liittyvät pilottihankkeissa tarvittavien välineiden ja laitteiden poistokustannuksiin siltä osin ja siltä ajalta kuin välineitä ja laitteita on käytetty hankkeessa.

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena ja välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena EU 1303/2013 67 ja 68 artiklan mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä (28/2014 ja hanketukiasetus 1174/2014) tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai tositeperusteisesti. Yleiskustannusten prosenttimääräinen korvaus voi olla enintään 24 % hankkeen hyväksyttävistä

palkkakustannuksista. Tukea ei myönnetä keskisuuren tai sitä suuremman yrityksen normaaliin tuotekehitykseen, mutta myös suuret yritykset voivat osallistua yhteistyöhankkeen toteutukseen kun ne tuovat hankkeeseen tietämystä osana arvoketjua. Tukeen oikeutetun klusterin tulee olla uusi tai aloittamassa uutta toimintaa. Toimenpiteessä ei toteuteta normaaliin yksittäisen yrityksen tai olemassa olevan arvoketjun kasvuun liittyviä hankkeita tai alihankintana suoritettuja tutkimushankkeita, ellei niiden tuloksia julkisteta. Uuden kehitetyn prototyypin tai tuotteen kaupalliseen tuotantoon tai hyödyntämiseen liittyvät kustannukset ja tuen saajien normaalin toiminnan kustannukset jäävät myös tuen ulkopuolelle. Tukea ei kohdenneta jo kaupallistetun tuotteen kehittämiseen tai markkinointiin. Tukea ei myönnetä tutkimukseen.

Maaseudun innovaatioryhmä voidaan nimetä enintään kolmeksi vuodeksi.

Käytettyjen koneiden, laitteiden ja välineiden hankkimista koskevat tukiedellytykset on kuvattu luvussa 8.1.

8.2.10.3.1.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa laissa maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa (Valtioneuvoston asetus maaseudun kehittämishankkeiden rahoituksesta 1174/2014).

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää hankesuunnitelman ja että hankkeen tulokset ovat yleisesti hyödynnettävissä ja niistä viestitään EU 1305/2013 art 57 (3) mukaisesti eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden verkoston kautta

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuki on tuen kohteena olevan toiminnan kannalta tarpeellinen. Edellytyksenä on lisäksi, että hakija esittää tuettavaa toimenpidettä koskevan suunnitelman. Suunnitelmaan on sisällytettävä tavoitteet / innovaatio, johon hanke pyrkii, sen saavuttamiseksi tarvittavat toimet ja toteutumisen arviointiperusteet, arvio toteutusajasta, kokonaiskustannuksista ja kokonaisrahoituksesta, selvitys kestävän kehityksen tavoitteen huomioon ottamisesta toimenpiteen toteuttamisessa.

Suunnitelmasta on lisäksi käytävä ilmi hankkeen toteutustapa, toteuttaja, kustannusten eritelmät, tuen osuus kokonaisrahoituksesta, tukimuoto, mahdollisen yksityisen rahoituksen toteutustapa ja yhteys siihen ohjelmaan, josta hanke on tarkoitettu rahoitettavaksi, hankkeen vaikutukset ja tulokset sekä muut hakemuksen ratkaisemiseksi tarpeelliset seikat. Hankesuunnitelmassa on esitettävä, miten hankkeen valmistelussa on otettu huomioon jo aikaisemmin julkisella rahoituksella rahoitetuista hankkeista saadut vastaavaan tai siihen läheisesti liittyvään toimintaan myönnetyn tuen tulokset. Lisäksi hankesuunnitelmassa on esitettävä, miten hankkeen tuloksena syntyvää toimintaa jatketaan hankkeen päättymisen jälkeen, jollei tämä toiminnan luonteen vuoksi ole ilmeisen tarpeetonta.

8.2.10.3.1.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Ohjelman soveltamisalueella toteutettavan hankkeen on edistettävä toimenpidettä koskevia Unionin

prioriteettien mukaisia ja ohjelmassa ja sitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä esitettyjä tavoitteita sekä niitä tukevia alueellisia tai paikallisia painopisteitä. Tuen avulla tavoitellaan vaikuttavuutta ja lisäarvoa, jota ei ilman tukea olisi mahdollista saavuttaa.

Innovaatioryhmän valinta tapahtuu ohjelmatasolla erillisellä hakumenettelyllä. Maaseudun innovaatioryhmille asetetaan valintakriteerit ohjelmatasolla, ja ne käsitellään ohjelman ensimmäisessä seurantakomiteassa. Maaseudun innovaatioryhmä-toimintaa koskeva suunnitelma ja hakemus tulee toimittaa maa- ja metsätalousministeriölle. Valintaa varten perustetaan erillinen asiantuntijoista koostuva valintaryhmä. Innovaatioryhmien valintaperusteina arvioidaan hankkeessa tavoiteltavan innovaation potentiaalia:

1. edistää ohjelman strategian toteutusta (25 %)
2. tuottaa uutta liiketoimintaa (25%) ja
3. hankkeen tarvelähtöisyyttä ja sitoutuneisuutta (25%)
4. hankesuunnitelman laatua, kustannustehokkuutta ja toteutettavuutta (25%).

Elpymisvälineen lisävarojen osalta valintakriteereissä arvioidaan:

1. Missä määrin hanke edistää ohjelman strategian ja elpymisvälineen tavoitteiden toteutusta sekä ongelmanratkaisua (25 %)
2. Kuinka todennäköistä on, että hanke tuottaa uutta, elpymisvälineen tavoitteita vastaavaa liiketoimintaa (25 %)
3. Missä määrin hankesuunnitelma ja EIP-ryhmän koostumus osoittavat hankkeen tarvelähtöisyyttä, ja sitoutuneisuutta (25 %)
4. Millainen on hankesuunnitelman laatu, kustannustehokkuus ja toteutettavuus (25 %)

Jokaisesta kriteerikohdasta hanke voi saada 0–3 pistettä. Arvioitavista aihealueista on saatava pisteitä siten, että painotettu vähimmäispistemäärä on vähintään 1,1 pistettä.

Valintaperusteet käsitellään ohjelman seurantakomiteassa.

8.2.10.3.1.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitteisena myönnettävä ja maksettava julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion, kuntien ja muiden julkisten tahojen rahoituksesta.

Tuettavien hankkeiden saama julkisen tuen osuus on 100 % hyväksyttävistä kustannuksista maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden ryhmäpoikkeusasetuksen 31 artiklan mukaisesti. Jos hankkeessa tuetaan jonkun muun toimenpiteen (esimerkiksi investoinnit fyysiseen omaisuuteen, koulutus ja tiedonvälitys, demonstraatiotoimet) kautta rahoitettavaa tointa tai investointia, tukitasossa noudatetaan asianomaisen toimenpiteen mukaisia tasoja.

Toimenpiteessä (koodi 16) on käytettävissä 160 000 000 euroa julkista rahoitusta kaudella 2014 - 2020.

8.2.10.3.1.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.10.3.1.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Tuenhakijoiden valinta: valintakriteerien selkeä käyttö ja dokumentointi, tuenhakijat ohjelman tavoitteiden mukaisia

Uudentyyppinen toimenpide: toimenpideohjeistus

Tuen saaja hankkii käytetyt koneen, laitteen tai välineen siitä huolimatta, että hankintaa ei ole hyväksytty tukipäätöksessä.

Käytetyn koneen, laittaan tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannuksia pystytä arvioimaan riittävällä tavalla.

Komission riskikoodit toimenpiteelle ks. kohta 8.2.10.4.1 ja 2.

8.2.10.3.1.9.2. Lieventävät toimet

Tuenhakijoiden valinta: salassapitosopimukset, hakemusten ja suunnitelmien laadun parantaminen, valintakriteereiden kirjaaminen HYRRÄ-järjestelmään, tuensaajalle annettavat määräajat, hankkeiden käsittelyajan arviointi, ohjelman toteutuksen suunnittelu, hyvät raportointimahdollisuudet uuden tietojärjestelmän kautta (raportit, seurantatiedot ym.)

Uudentyyppinen toimenpide: kattava toimenpideohjeistus tärkeää, keskitetään hallinnointi yhteen ELY-keskukseen, MMM hyväksyy ryhmät

Maksuhakemusten hallinnollisissa tarkastuksissa ja otantatarkastuksissa varmistetaan, että käytettynä hankittu kone, laite tai väline on tukipäätöksen mukainen.

Käytettynä hankittavan koneen, laitteen tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannusten arviointiin liittyvä riski otetaan huomioon asiantuntijan tekemässä arvioinnissa.

Komission riskikoodit toimenpiteelle ks. kohta 8.2.10.4.1 ja 2.

8.2.10.3.1.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

8.2.10.3.1.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

8.2.10.3.1.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Pilottihankkeiden, klusterien, verkostojen, lyhyiden toimitusketjujen ja paikallisten markkinoiden erityispiirteiden tarkentaminen

Katso kohta 8.2.10.6, joka koskee koko toimenpidettä ja kaikkia sen alatoimenpiteitä.

8.2.10.3.2. 16.10. Muut ohjelman prioriteetteja tukevat yhteistyötoimet

Alatoimenpide:

- 16.0 – muut

8.2.10.3.2.1. Toimintatyypin kuvaus

Alatoimenpiteessä voidaan tukea kohdentaa erityisesti biotalouden innovaatioyhteistyöhön sellaisten toimijoiden välillä, jotka kehittävät korkean jalostusarvon tuotteita sekä hankkeita, jotka kohdentuvat koko tuotantoketjun toiminnan kehittämiseen kuten esimerkiksi luomutuotannossa. Alatoimenpiteessä voidaan tukea yhteistyöhankkeita, joissa maataloustoiminnasta muille toimialoille laajentavat ja alkavat mikroyritykset ja yritysasiantuntijat kartoittavat yhteisesti yrittäjän palvelutarpeita mm. liiketoimintaa kehitettäessä tai yritystä merkittävästi laajentavaa investointia toteutettaessa.

Toimenpiteessä voidaan tukea myös muuta maaseudun toimijoiden sellaista yhteistyötä, joka toteuttaa ohjelman prioriteettia 1) ja artiklan 35 mukaista eurooppalaista innovaatiokumppanuutta ja edistää maaseudun älykkään kasvun mahdollisuuksia siltä osin kuin hanke ei pääosaltaan toteuta muuta toimenpiteen alatoimenpidettä. Hankkeiden tulee täyttää hyväksyttävyyskriteerit ja toimenpiteelle asetetut valintakriteerit.

8.2.10.3.2.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Toimenpidettä toteutetaan kehittämishankkeina. Kehittämishankkeen tuki maksetaan hankkeen vastuulliselle toteuttajalle avustuksena.

8.2.10.3.2.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Yleisasetus (EU) N:o1303/2013, 60 - 70 artiklat

Komission asetus (EU) N:o 651/2014, erityisesti sen 4 jakso

Hallintolaki (434/2003)

Laki julkisista hankinnoista (348/2007)

8.2.10.3.2.4. Tuensaajat

Tuen saaja on hankkeen vastuullinen toteuttaja, joka voi olla julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö, kuten pk-yritys, tutkimusyksikkö tai kehittämisorganisaatio, säätiö, oppilaitos, kunta tai yhdistys. Tuki myönnetään hankkeen vastuulliselle toteuttajalle. Mikäli toteuttaja on maaseudun innovaatioryhmä,

vain se voi olla tuen saaja.

Kehittämishanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on hankkeen laatuun ja laajuuteen nähden tarvittava osaaminen sekä riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen. Hanketukea voidaan myöntää vain toimenpiteeseen, joka on järjestetty hakijan tavanomaisesta toiminnasta erillisen hankkeen muotoon.

8.2.10.3.2.5. Tukikelpoiset kustannukset

Tukikelpoisia kustannuksia ovat kohtuulliset yhteistyön organisoinnista ja toteutuksesta aiheutuvat kustannukset. Tuki voi kattaa hankkeisiin liittyvät pienhankinnat. Hankkeeseen kiinteästi liittyvissä esittelyhankkeissa (demonstraatio) myös tarpeelliset kohtuulliset investoinnit ovat tukikelpoisia toimenpiteessä M 01 määritellyin ehdoin.

Tukea voidaan myöntää seuraaviin kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuviin kohtuullisiin kustannuksiin:

- palkka- ja palkkiokustannuksiin;
- matkakustannuksiin;
- ostopalveluiden hankintaan;
- tilavuokrakustannuksiin;
- materiaali- ja muihin toteutuksen kannalta välttämättömiin kustannuksiin

Tukikelpoisia ovat lisäksi tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset, jotka liittyvät pilottihankkeissa tarvittavien välineiden ja laitteiden poistokustannuksiin siltä osin ja siltä ajalta kuin välineitä ja laitteita on käytetty hankkeessa.

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena ja välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena EU 1303/2013 67 ja 68 artiklan mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä (28/2014 ja hanketukiasetus 1174/2014) tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai tositeperusteisesti. Hakemuksen käsittelyn yhteydessä viranomainen tekee päätöksen kertakorvauksesta, joka on enintään 100 000 euroa ja päätökseen sisällytetään ehdot siitä, mitkä tulokset tai toimenpiteet tuen saajan on osoitettava täytetyksi tuen maksatuksen hakemusten yhteydessä. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat ohjeet menettelystä ja käytettävistä asiakirjoista. Yleiskustannusten prosenttimääräinen korvaus voi olla enintään 24 % hankkeen hyväksyttävistä palkkakustannuksista. Tämä korvaus voi kattaa hankkeen välillisiä kustannuksia. Mikäli hankkeen matkakustannukset ovat erityisen korkeat, voidaan soveltaa EU 1303/2013 Art 68, jolloin prosenttimääräinen korvaus on 15 % kohdistuen hankkeen välillisiin kustannuksiin. Tuen ehdot ja tukitaso määräytyvät komission asetus (EU) N:o 651/2014 art 25 mukaisesti kun kyse on valtiontueksi luettavista toimista.

Tukea ei myönnetä keskisuuren tai sitä suuremman yrityksen normaaliin tuotekehitykseen, mutta myös suuret yritykset voivat osallistua yhteistyöhankkeen toteutukseen kun ne tuovat hankkeeseen tietämystä osana arvoketjua. Tukeen oikeutetun klusterin tulee olla uusi tai aloittamassa uutta toimintaa. Toimenpiteessä ei toteuteta normaaliin yksittäisen yrityksen tai olemassa olevan arvoketjun kasvuun liittyviä hankkeita tai alihankintana suoritettuja tutkimushankkeita, ellei niiden tuloksia jaeta. Uuden kehitetyn prototyypin tai tuotteen kaupalliseen tuotantoon tai hyödyntämiseen liittyvät kustannukset ja tuen saajien normaalin toiminnan kustannukset jäävät myös tuen ulkopuolelle. Tukea ei kohdenneta pientä

yritystä suuremman yrityksen jo kaupallistetun tuotteen kehittämiseen tai markkinointiin.

Tuettu toimi/hanke voi kestää pääsääntöisesti 3 vuotta ja enintään 5 vuotta.

Käytettyjen koneiden, laitteiden ja välineiden hankkimista koskevat tukiedellytykset on kuvattu luvussa 8.1.

8.2.10.3.2.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tukikelpoisuusehdot määritellään EU säädösten hyväksyttävyyskriteerien lisäksi tarkemmin kansallisessa laissa maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa kehittämishankkeiden rahoituksesta 1174/2014 seuraavasti:

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää hankesuunnitelman ja että hankkeen tulokset julkistetaan tarkoituksenmukaisella tavalla ja ne ovat yleisesti hyödynnettävissä.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuki on tuen kohteena olevan toiminnan kannalta tarpeellinen. Edellytyksenä on lisäksi, että hakija esittää tuettavaa toimenpidettä koskevan suunnitelman. Suunnitelmaan on sisällytettävä tavoitteet, niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimet ja toteutumisen arviointiperusteet, arvio toteutusajasta, kokonaiskustannuksista ja kokonaisrahoituksesta, selvitys kestävän kehityksen tavoitteen huomioon ottamisesta toimenpiteen toteuttamisessa sekä yritystoiminnan tukea koskevaan suunnitelmaan selvitys toiminnan kannattavuudesta.

Suunnitelmasta on lisäksi käytävä ilmi hankkeen toteutustapa, toteuttaja, kustannusten eritelmät, tuen osuus kokonaisrahoituksesta, tukimuoto, vaadittavan yksityisen rahoituksen toteutustapa ja yhteys siihen ohjelmaan, josta hanke on tarkoitettu rahoitettavaksi, hankkeen vaikutukset ja tulokset sekä muut hakemuksen ratkaisemiseksi tarpeelliset seikat. Hankesuunnitelmassa on esitettävä, miten hankkeen valmistelussa on otettu huomioon jo aikaisemmin julkisella rahoituksella rahoitetuista hankkeista saadut vastaavaan tai siihen läheisesti liittyvään toimintaan myönnetyn tuen tulokset. Lisäksi hankesuunnitelmassa on esitettävä, miten hankkeen tuloksena syntyvää toimintaa jatketaan hankkeen päättymisen jälkeen, jollei tämä toiminnan luonteen vuoksi ole ilmeisen tarpeetonta.

8.2.10.3.2.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Ohjelman soveltamisalueella toteutettavan hankkeen on edistettävä toimenpidettä koskevia Unionin prioriteettien mukaisia ja ohjelmassa ja sitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä esitettyjä tavoitteita sekä niitä tukevia alueellisia tai paikallisia painopisteitä. Tuen avulla tavoitellaan vaikuttavuutta ja lisäarvoa, jota ei ilman tukea olisi mahdollista saavuttaa.

Hyväksyttävien hankkeiden valinnassa noudatetaan yhtenäisiä ohjelmatason valintakriteereitä, jotka käsitellään ohjelman seurantakomiteassa ja liitetään ohjelmaan ennen kuin toimenpiteen toteutus aloitetaan. Valintakriteereiden tehtävänä on kohdentaa rahoitusta laadultaan ja vaikuttavuudeltaan parhaisiin hankkeisiin, joiden arvioidaan toteuttavan parhaiten toimenpiteelle asetettuja tavoitteita. Samoja valintakriteereitä noudatetaan koko ohjelma-alueella, mutta niissä otetaan myös huomioon ELY – alueittain valmistellut strategiset painotukset, jotka tukevat Manner-Suomen ohjelman painotuksia. Alueellisten suunnitelmien ja painotusten tiiviit kuvaukset on liitetty ohjelmaan liitteeksi.

Valintakriteerit ja niiden painotukset ovat seuraavat:

1) missä määrin hanke edistää Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman strategiaa ja tavoitteita (30 %)

2) millainen on hankkeen kustannustehokkuus (20 %)

3) missä määrin hanke edistää elinkeinojen kehitystä , millainen on hankkeen laatu ja vaikuttavuus (30 %)

4) missä määrin hanke edistää kumppanuutta ja sitoutumista (20%)

Jokaisesta kriteerikohdasta hanke voi saada 0–3 pistettä. Hankkeen tulee saada vähintään yksi piste kohdasta 1, jotta se pääsee valintakäsittelyyn. Arvioitavista aihealueista on saatava pisteitä siten, että painotettu vähimmäispistemäärä on vähintään 1,1 pistettä.

Leader – ryhmät noudattavat oman strategiansa mukaisia valintakriteereitä valitessaan rahoitettavia yhteistyötoimenpiteen tyyppisiä hankkeita.

Koko ohjelma-aluetta tai erityisiä tavoitteita koskeville hankkeille, kuten maaseudun innovaatioryhmille määritellään erityiset valintakriteerit. Hankkeiden hyöty kohdentuu pääsääntöisesti ohjelman maaseutualueelle.

8.2.10.3.2.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitteisena myönnettävä ja maksettava julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion, kuntien ja muiden julkisten tahojen rahoituksesta.

Tukitaso määräytyy hankkeen toteutuksen ja sisällön mukaisesti valtiontukisääntöjä noudattaen ja se sisällytetään kansalliseen lainsäädäntöön. Jos hankkeessa tuetaan jonkun muun toimenpiteen (esimerkiksi investoinnit fyysiseen omaisuuteen, koulutus ja tiedonvälitys, demonstraatiotoimet) kautta rahoitettavaa tointa tai investointia, tukitasossa noudatetaan asianomaisen toimenpiteen mukaisia tasoja. Tuen ehdot ja tukitaso määräytyvät komission asetus (EU) N:o 651/2014 art. 25 mukaisesti kun kyse on valtiontueksi luettavista toimista.

Yhteistyöhankkeeseen, johon ei sisälly valtiontukea, voidaan myöntää tukea muu julkinen rahoitus mukaan lukien 100 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista. Uuden klusterin toiminnan aloittamiseen julkista tukea voidaan myöntää enintään 100 000 euroa kolmen vuoden aikana.

Yhteistyöhankkeeseen, jossa hyödynsaajina ovat pienet yritykset ja jonka tuloksia levitetään laajasti, voidaan myöntää tukea yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 25 artiklan mukaisesti:

1) muu julkinen rahoitus mukaan lukien 80 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista hankkeelle, jonka tavoitteena on tuottaa yrityksille merkittävää tiedon ja osaamisen lisäystä sen oman toiminnan, uusien tai parannettujen tuotteiden, prosessien tai palveluiden kehittämiseksi, prototyyppien rakentamiseksi tai näitä tukevaan pilottihankkeeseen;

2) muu julkinen rahoitus mukaan lukien 60 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista hankkeelle, jonka tavoitteena on kehittää uusia tai parannettuja tuotteita, prosesseja tai palveluja sekä niiden markkinointia edeltävää pilottihanketta, testausta ja esittelyä.

Yritysryhmälle, johon kuuluu enintään kymmenen yritystä, tuki voidaan myöntää niin, että tuki kohdennetaan osallistujayrityksille vähämerkityksisenä tukena. Tukea voidaan myöntää muu julkinen rahoitus mukaan lukien enintään 75 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista.

Enintään 10 yritystä kattavalle hankkeelle tuki myönnetään de minimis –ehtoisena. Maaseudun innovaatioryhmien kustannuksista voidaan korvata 100 % hyväksyttävistä kustannuksista. Toimenpiteessä (koodi 16) on käytettävissä 160 000 000 euroa julkista rahoitusta kaudella 2014 - 2020.

8.2.10.3.2.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.10.3.2.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

- Tuenhakijoiden valinta: selkeä päämäärä, yhteistyökuvio ja tavoitteet ohjelman toteuttamiseksi
- IT-järjestelmät: tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus (jatkuvat kehittämistarpeet)
- Maksuhakemukset: kustannusten kohdentaminen tuettuun toimeen
- ALV: ALV:n tukikelpoisuuden varmistaminen

Tuen saaja hankkii käytetyt koneen, laitteen tai välineen siitä huolimatta, että hankintaa ei ole hyväksytty tukipäätöksessä.

Käytetyn koneen, laittaan tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannuksia pystytä arvioimaan riittävällä tavalla.

Komission riskikoodit toimenpiteelle ks. kohta 8.2.10.4.1 ja 2.

8.2.10.3.2.9.2. Lieventävät toimet

- Tuenhakijoiden valinta: viranomaisten kouluttaminen ja ohjeistus
- IT-järjestelmät: HYRRÄ-tietojärjestelmä ja sen muunneltavuus, koulutus, yhtenäinen käyttöoikeuksien hyväksyminen IAM-sovelluksen kautta
- Maksuhakemukset: osaamisen tason parantaminen ja koulutus, hankkeiden hyvä suunnittelu, rajapintojen selkeys
- ALV: toimitaan voimassaolevien säädösten mukaan, ALV on tukikelpoinen, jos siitä ei saada palautusta; viranomaisten koulutus; tarkistuslistan käyttö

Maksuhakemusten hallinnollisissa tarkastuksissa ja otantatarkastuksissa varmistetaan, että käytettynä hankittu kone, laite tai väline on tukipäätöksen mukainen.

Käytettynä hankittavan koneen, laitteen tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannusten arviointiin liittyvä riski otetaan huomioon asiantuntijan tekemässä arvioinnissa.

Komission riskikoodit toimenpiteelle ks. kohta 8.2.10.4.1 ja 2.

8.2.10.3.2.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

8.2.10.3.2.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

8.2.10.3.2.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Pilottihankkeiden, klusterien, verkostojen, lyhyiden toimitusketjujen ja paikallisten markkinoiden erityispiirteiden tarkentaminen

Katso kohta 8.2.10.6, joka koskee koko toimenpidettä ja kaikkia sen alatoimenpiteitä.

8.2.10.3.3. 16.2. Pilottihankkeet ja uusien tuotteiden ja menetelmien kehittäminen maataloudessa, elintarvikealalla ja metsätaloudessa

Alatoimenpide:

- 16.2 – tuki pilottihankkeisiin ja tuki uusien tuotteiden, käytäntöjen, menetelmien ja tekniikoiden kehittämiseen

8.2.10.3.3.1. Toimintatyypin kuvaus

Tavoitteena on ohjelman prioriteettien puitteissa niiden toteuttamiseksi tukea uusien tuotteiden, käytäntöjen, menetelmien ja tekniikoiden kehittämistä maataloudessa, elintarvikealalla, metsätaloudessa, maaseudun pienissä yrityksissä sekä antaa toimijoille mahdollisuus selvityksenä tai kehittämishankkeena tai investointina mahdollistaa uuden toiminnan tai tuotteen testaus todellisessa toimintaympäristössä. Pilotti tai tuotekehityshanke voidaan toteuttaa yhteydessä muihin toimenpiteen alatoimenpiteisiin kun hanke pääosin liittyy ao. teemaan.

8.2.10.3.3.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Toimenpidettä toteutetaan kehittämishankkeina. Tuki maksetaan hankkeen vastuulliselle toteuttajalle avustuksena. Tukityyppi on avustus.

8.2.10.3.3.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Yleisasetus (EU) 1303/2013 (CPR), 60 - 70 artiklat

Komission asetus (EU) N:o 651/2014, erityisesti sen 4 jakso

Hallintolaki (434/2003)

Laki julkisista hankinnoista (348/2007)

8.2.10.3.3.4. Tuensaajat

Tuen saaja voi olla julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö, kuten pk-yritys, tutkimusyksikkö tai kehittämisorganisaatio, säätiö, oppilaitos, kunta tai yhdistys. Tuen hakijana tulee olla vähintään kaksi toimijaa yhdessä tai maaseudun innovaatioryhmä ja tämä tulee käydä ilmi hakemuksesta. Poikkeuksena art 35 (2) a,b mukainen tilanne, jossa yksi yritys on hankkeen toteuttaja. Toteuttajana voi olla myös alatoimenpiteen 16.1 mukainen maaseudun innovaatioryhmä. Tuki myönnetään hankkeen vastuulliselle toteuttajalle. Mikäli toteuttaja on maaseudun innovaatioryhmä, vain se voi olla tuen

saaja.Kehittämishanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on hankkeen laatuun ja laajuuteen nähden tarvittava osaaminen sekä riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen. Hanketukea voidaan myöntää vain toimenpiteeseen, joka on järjestetty hakijan tavanomaisesta toiminnasta erillisen hankkeen muotoon.

Jos alatoimenpiteessä 16.2 pilotti- tai tuotekehityshankkeen (art 35 (2) a,b) toteuttaa yksi yritys, tulokset on jaettava tarkoituksenmukaisella tavalla ja avoimesti hyödyttämään myös muita toimijoita.

8.2.10.3.3.5. Tukikelpoiset kustannukset

Tukikelpoisia kustannuksia ovat kohtuulliset yhteistyön organisoinnista ja toteutuksesta aiheutuvat kustannukset. Tuki voi kattaa hankkeisiin liittyvät pienhankinnat. Esittelyhankkeissa (demonstraatio) myös tarpeelliset kohtuulliset investoinnit ovat tukikelpoisia toimenpiteessä M 01 määritellyin ehdoin. Pilottihankkeen kustannukset ovat tukikelpoisia komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 art. 25 mukaisesti.

Tukea voidaan myöntää seuraaviin kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuviin kohtuullisiin kustannuksiin:

- palkka- ja palkkiokustannuksiin;
- matkakustannuksiin;
- ostopalveluiden hankintaan;
- tilavuokrakustannuksiin;
- materiaali- ja muihin toteutuksen kannalta välttämättömiin kustannuksiin
- innovointia tukevien toimien toteuttamiseen liittyvien hankkeiden välittömiin kustannuksiin

Tukikelpoisia ovat lisäksi tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset, jotka liittyvät pilottihankkeissa tarvittavien välineiden ja laitteiden poistokustannuksiin siltä osin ja siltä ajalta kuin välineitä ja laitteita on käytetty hankkeessa.

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena ja välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena EU 1303/2013 67 ja 68 artiklan mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä (28/2014 ja hanketukiasetus) tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai tositeperusteisesti. Yleiskustannusten prosenttimääräinen korvaus voi olla enintään 24 % hankkeen hyväksyttävistä palkkakustannuksista.

Valtiontukimenettelyiden kautta määriteltävät tuen kohteet ja tukitasot varmistuvat ilmoitusmenettelyn yhteydessä.

Tukea ei myönnetä keskisuuren tai sitä suuremman yrityksen normaaliin tuotekehitykseen, mutta myös suuret yritykset voivat osallistua yhteistyöhankkeen toteutukseen kun ne tuovat hankkeeseen tietämystä osana arvoketjua. Tukeen oikeutetun klusterin tulee olla uusi tai aloittamassa uutta toimintaa. Toimenpiteessä ei toteuteta normaaliin yksittäisen yrityksen tai olemassa olevan arvoketjun kasvuun liittyviä hankkeita tai alihankintana suoritettuja tutkimushankkeita, ellei niiden tuloksia julkisteta. Uuden kehitetyn prototyypin tai tuotteen kaupalliseen tuotantoon tai hyödyntämiseen liittyvät kustannukset ja tuen saajien normaalin toiminnan kustannukset jäävät myös tuen ulkopuolelle. Tukea ei kohdenneta pientä yritystä suuremman yrityksen jo kaupallistetun tuotteen kehittämiseen tai markkinointiin.

Tuettu toimi/hanke voi kestää pääsääntöisesti 3 vuotta ja enintään 5 vuotta. Investointien tulee olla toteutettu 2 vuoden aikana.

Käytettyjen koneiden, laitteiden ja välineiden hankkimista koskevat tukiedellytykset on kuvattu luvussa 8.1.

8.2.10.3.3.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa laissa maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa maaseudun hanketoiminnan tukemisesta 1174/2014).

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää hankesuunnitelman ja että hankkeen tulokset ovat yleisesti hyödynnettävissä.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuki on tuen kohteena olevan toiminnan kannalta tarpeellinen. Edellytyksenä on lisäksi, että hakija esittää tuettavaa toimenpidettä koskevan suunnitelman. Suunnitelmaan on sisällytettävä tavoitteet, niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimet ja toteutumisen arviointiperusteet, arvio toteutusajasta, kokonaiskustannuksista ja kokonaisrahoituksesta, selvitys kestävän kehityksen tavoitteen huomioon ottamisesta toimenpiteen toteuttamisessa sekä yritystoiminnan tukea koskevaan suunnitelmaan selvitys toiminnan kannattavuudesta.

Suunnitelmasta on lisäksi käytävä ilmi hankkeen toteutustapa, toteuttaja, kustannusten eritelmät, tuen osuus kokonaisrahoituksesta, tukimuoto, vaadittavan yksityisen rahoituksen toteutustapa ja yhteys siihen ohjelmaan, josta hanke on tarkoitettu rahoitettavaksi, hankkeen vaikutukset ja tulokset sekä muut hakemuksen ratkaisemiseksi tarpeelliset seikat. Hankesuunnitelmassa on esitettävä, miten hankkeen valmistelussa on otettu huomioon jo aikaisemmin julkisella rahoituksella rahoitetuista hankkeista saadut vastaavaan tai siihen läheisesti liittyvään toimintaan myönnetyn tuen tulokset. Lisäksi hankesuunnitelmassa on esitettävä, miten hankkeen tuloksena syntyvää toimintaa jatketaan hankkeen päättymisen jälkeen, jollei tämä toiminnan luonteen vuoksi ole ilmeisen tarpeetonta.

8.2.10.3.3.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Ohjelman soveltamisalueella toteutettavan hankkeen on edistettävä toimenpidettä koskevia Unionin prioriteettien mukaisia ja ohjelmassa ja sitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä esitettyjä tavoitteita sekä niitä tukevia alueellisia tai paikallisia painopisteitä. Tuen avulla tavoitellaan vaikuttavuutta ja lisäarvoa, jota ei ilman tukea olisi mahdollista saavuttaa.

Hyväksyttävien hankkeiden valinnassa noudatetaan yhtenäisiä ohjelmatason valintakriteereitä, jotka käsitellään ohjelman seurantakomiteassa ja liitettään ohjelmaan ennen kuin toimenpiteen toteutus aloitetaan. Samoja valintakriteereitä noudatetaan koko ohjelma-alueella, mutta niissä otetaan myös huomioon ELY – alueittain valmistellut strategiset painotukset, jotka tukevat Manner-Suomen ohjelman

painotuksia. Alueellisten suunnitelmien ja painotusten tiiviit kuvaukset on liitetty ohjelmaan liitteeksi.

Valintakriteerit ja niiden painotukset ovat seuraavat:

1) Missä määrin hanke toteuttaa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman strategiaa ja tavoitteita (30 %)

2) millainen on hankkeen kustannustehokkuus (20 %)

3) missä määrin hanke edistää elinkeinojen kehitystä, millainen on hankkeen laatu ja vaikuttavuus (30 %)

4) missä määrin hanke edistää kumppanuutta ja sitoutumista (20%)

Jokaisesta kriteerikohdasta hanke voi saada 0–3 pistettä. Hankkeen tulee saada vähintään yksi piste kohdasta 1, jotta se pääsee valintakäsittelyyn. Arvioitavista aihealueista on saatava pisteitä siten, että painotettu vähimmäispistemäärä on vähintään 1,1 pistettä.

Leader – ryhmät noudattavat oman strategiansa mukaisia valintakriteereitä valitessaan rahoitettavia yhteistyötoimenpiteen tyyppisiä hankkeita.

Koko ohjelma-aluetta tai erityisiä tavoitteita koskeville hankkeille, kuten maaseudun innovaatioryhmille määritellään erityiset valintakriteerit. Hankkeiden hyöty kohdentuu pääsääntöisesti ohjelman maaseutualueelle.

8.2.10.3.3.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitteisena myönnettävä ja maksettava julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion, kuntien ja muiden julkisten tahojen rahoituksesta.

Tukitaso määräytyy hankkeen toteutuksen ja sisällön mukaisesti valtiontukisääntöjä noudattaen ja se sisällytetään kansalliseen lainsäädäntöön. Jos hankkeessa tuetaan jonkun muun toimenpiteen (esimerkiksi investoinnit fyysiseen omaisuuteen, koulutus ja tiedonvälitys, demonstraatiotoimet) kautta rahoitettavaa tointa tai investointia, tukitasossa noudatetaan asianomaisen toimenpiteen mukaisia tasoja. Tuen ehdot ja tukitaso määräytyvät komission asetus (EU) N:o 651/2014 art. 25 mukaisesti kun kyse on valtiontueksi luettavista toimista.

Yhteistyöhankkeeseen, johon ei sisälly valtiontukea, voidaan myöntää tukea muu julkinen rahoitus mukaan lukien 100 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista. Uuden klusterin toiminnan aloittamiseen julkista tukea voidaan myöntää enintään 100 000 euroa kolmen vuoden aikana.

Yhteistyöhankkeeseen, jossa hyödynsaajina ovat pienet yritykset ja jonka tuloksia levitetään laajasti, voidaan myöntää tukea yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 25 artiklan mukaisesti:

1) muu julkinen rahoitus mukaan lukien 80 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista hankkeelle, jonka tavoitteena on tuottaa yrityksille merkittävää tiedon ja osaamisen lisäystä sen oman toiminnan, uusien tai

parannettujen tuotteiden, prosessien tai palveluiden kehittämiseksi, prototyyppien rakentamiseksi tai näitä tukevaan pilottihankkeeseen;

2) muu julkinen rahoitus mukaan lukien 60 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista hankkeelle, jonka tavoitteena on kehittää uusia tai parannettuja tuotteita, prosesseja tai palveluja sekä niiden markkinointia edeltävää pilottihanketta, testausta ja esittelyä.

Yritysryhmälle, johon kuuluu enintään kymmenen yritystä, tuki voidaan myöntää niin, että tuki kohdennetaan osallistujayrityksille vähämerkityksisenä tukena. Tukea voidaan myöntää muu julkinen rahoitus mukaan lukien enintään 75 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista.

Enintään 10 yritystä kattavalle hankkeelle tuki myönnetään de minimis –ehtoisena. Maaseudun innovaatioryhmien kustannuksista voidaan korvata 100 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Toimenpiteessä (koodi 16) on käytettävissä 160 000 000 euroa julkista rahoitusta kaudella 2014 - 2020.

8.2.10.3.3.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.10.3.3.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

- Tuenhakijoiden valinta: valintakriteereiden käyttö, selkeä päämäärä, yhteistyökuvio ja tavoitteet ohjelman toteuttamiseksi
- IT-järjestelmät: tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus (jatkuvat kehittämistarpeet)
- Maksuhakemukset: kustannusten kohdentaminen tuettuun toimeen
- ALV: ALV:n tukikelpoisuuden varmistaminen
- Uudentyyppinen toimenpide: toimenpideohjeistus

Tuen saaja hankkii käytetyt koneen, laitteen tai välineen siitä huolimatta, että hankintaa ei ole hyväksytty tukipäätöksessä.

Käytetyn koneen, laittaan tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannuksia pystytä arvioimaan riittävällä tavalla.

Komission riskikoodit toimenpiteelle ks. kohta 8.2.10.4.1 ja 2.

8.2.10.3.3.9.2. Lieventävät toimet

- Tuenhakijoiden valinta: viranomaisten kouluttaminen ja ohjeistus
- IT-järjestelmät: HYRRÄ-tietojärjestelmä ja sen muunneltavuus, koulutus, yhtenäinen

käyttöoikeuksien hyväksyminen IAM-sovelluksen kautta
- Maksuhakemukset: osaamisen tason parantaminen ja koulutus, hankkeiden hyvä suunnittelu (myös kokeilut), rajapintojen selkeys
- ALV: toimitaan voimassaolevien säädösten mukaan, ALV on tukikelpoinen, jos siitä ei saada palautusta; viranomaisten koulutus; tarkistuslistan käyttö
- Uudentyyppinen toimenpide: kattava toimenpideohjeistus tärkeää, koulutus

Komission riskikoodit toimenpiteelle ks. kohta 8.2.10.4.1 ja 2.

Maksuhakemusten hallinnollisissa tarkastuksissa ja otantatarkastuksissa varmistetaan, että käytettynä hankittu kone, laite tai väline on tukipäätöksen mukainen.

Käytettynä hankittavan koneen, laitteen tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannusten arviointiin liittyvä riski otetaan huomioon asiantuntijan tekemässä arvioinnissa.

8.2.10.3.3.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

8.2.10.3.3.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

8.2.10.3.3.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Pilottihankkeiden, klusterien, verkostojen, lyhyiden toimitusketjujen ja paikallisten markkinoiden erityispiirteiden tarkentaminen

Katso kohta 8.2.10.6, joka koskee koko toimenpidettä ja kaikkia sen alatoimenpiteitä.

8.2.10.3.4. 16.3. Muu yhteistyö pienten toimijoiden välillä

Alatoimenpide:

- 16.3 – (muu) tuki yhteistyöhön pienten toimijoiden välillä yhteisten työprosessien järjestämisessä sekä tilojen ja resurssien jakamisessa ja maaseutumatkailuun liittyvien matkailupalvelujen kehittämiseen ja saattamiseen markkinoille

8.2.10.3.4.1. Toimintatyypin kuvaus

Tavoitteena on maaseudun pienten yritysten yhteistyö, erityisesti matkailualalla palveluiden ja niiden markkinoinnin kehittämiseksi. Yhteistyö voi koskea myös pienten toimijoiden välistä yhteistyötä työn jakamiseksi ja uusien toimintamallien kehittämiseksi.

8.2.10.3.4.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Toimenpidettä toteutetaan kehittämishankkeina. Kehittämishankkeen tuki maksetaan hankkeen vastuulliselle toteuttajalle avustuksena.

8.2.10.3.4.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Yleisasetus (EU) N:o 1303/2013, 60 - 70 artiklat

Komission asetus (EU) N:o 651/2014, erityisesti sen 4 jakso

Hallintolaki (434/2003)

Laki julkisista hankinnoista (348/2007)

8.2.10.3.4.4. Tuensaajat

Tuen saaja voi olla julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö, kuten pk-yritys, tutkimusyksikkö tai kehittämisorganisaatio, säätiö, oppilaitos, kunta tai yhdistys. Hankkeesta hyötyvinä tahoina voi olla vain vain mikroyrityksiä. Tuki myönnetään hankkeen vastuulliselle toteuttajalle. Mikäli toteuttaja on maaseudun innovaatioryhmä, vain se voi olla tuen saaja.

Kehittämishanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on hankkeen laatuun ja laajuuteen nähden tarvittava osaaminen sekä riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen. Hanketukea voidaan myöntää vain toimenpiteeseen, joka on järjestetty hakijan

tavanomaisesta toiminnasta erillisen hankkeen muotoon.

8.2.10.3.4.5. Tukikelpoiset kustannukset

Tukikelpoisia kustannuksia ovat kohtuulliset yhteistyön organisoinnista ja toteutuksesta aiheutuvat kustannukset. Tuki voi kattaa hankkeisiin liittyvät pienhankinnat. Esittelyhankkeissa (demonstraatio) myös tarpeelliset kohtuulliset investoinnit ovat tukikelpoisia toimenpiteessä M 01 määritellyin ehdoin.

Tukea voidaan myöntää seuraaviin kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuviin kohtuullisiin kustannuksiin:

- palkka- ja palkkiokustannuksiin;
- matkakustannuksiin;
- ostopalveluiden hankintaan;
- tilavuokrakustannuksiin;
- materiaali- ja muihin toteutuksen kannalta välttämättömiin kustannuksiin

Tukikelpoisia ovat lisäksi tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset, jotka liittyvät pilottihankkeissa tarvittavien välineiden ja laitteiden poistokustannuksiin siltä osin ja siltä ajalta kuin välineitä ja laitteita on käytetty hankkeessa.

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena ja välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena EU 1303/2013 67 ja 68 artiklan mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä (28/2014 ja hanketukiasetus) tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai tositeperusteisesti. Yleiskustannusten prosenttimääräinen korvaus voi olla enintään 24 % hankkeen hyväksyttävistä palkkakustannuksista.

Valtiontukimenettelyiden kautta määriteltävät tuen kohteet ja tukitasot varmistuvat ilmoitusmenettelyn yhteydessä.

Tukea ei myönnetä keskisuuren tai sitä suuremman yrityksen normaaliin tuotekehitykseen, mutta myös suuret yritykset voivat osallistua yhteistyöhankkeen toteutukseen kun ne tuovat hankkeeseen tietämystä osana arvoketjua. Tukeen oikeutetun klusterin tulee olla uusi tai aloittamassa uutta toimintaa. Toimenpiteessä ei toteuteta normaaliin yksittäisen yrityksen tai olemassa olevan arvoketjun kasvuun liittyviä hankkeita tai alihankintana suoritettuja tutkimushankkeita, ellei niiden tuloksia jaeta. Uuden kehitetyn prototyypin tai tuotteen kaupalliseen tuotantoon tai hyödyntämiseen liittyvät kustannukset ja tuen saajien normaalin toiminnan kustannukset jäävät myös tuen ulkopuolelle. Tukea ei kohdenneta mikroyritystä suuremman jo kaupallistetun tuotteen kehittämiseen tai markkinointiin.

Tuettu toimi/hanke voi kestää pääsääntöisesti 3 vuotta ja enintään 5 vuotta.

Käytettyjen koneiden, laitteiden ja välineiden hankkimista koskevat tukiedellytykset on kuvattu luvussa 8.1.

8.2.10.3.4.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa laissa maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa maaseudun hanketoiminnan tukemisesta 1174/2014).

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää hankesuunnitelman ja että hankkeen tulokset julkistetaan tarkoituksenmukaisella tavalla ja ne ovat yleisesti hyödynnettävissä.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuki on tuen kohteena olevan toiminnan kannalta tarpeellinen. Edellytyksenä on lisäksi, että hakija esittää tuettavaa toimenpidettä koskevan suunnitelman. Suunnitelmaan on sisällytettävä tavoitteet, niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimet ja toteutumisen arviointiperusteet, arvio toteutusajasta, kokonaiskustannuksista ja kokonaisrahoituksesta, selvitys kestävän kehityksen tavoitteen huomioon ottamisesta toimenpiteen toteuttamisessa sekä yritystoiminnan tukea koskevaan suunnitelmaan selvitys toiminnan kannattavuudesta.

Suunnitelmasta on lisäksi käytävä ilmi hankkeen toteutustapa, toteuttaja, kustannusten eritelmät, tuen osuus kokonaisrahoituksesta, tukimuoto, vaadittavan yksityisen rahoituksen toteutustapa ja yhteys siihen ohjelmaan, josta hanke on tarkoitettu rahoitettavaksi, hankkeen vaikutukset ja tulokset sekä muut hakemuksen ratkaisemiseksi tarpeelliset seikat. Hankesuunnitelmassa on esitettävä, miten hankkeen valmistelussa on otettu huomioon jo aikaisemmin julkisella rahoituksella rahoitetuista hankkeista saadut vastaavaan tai siihen läheisesti liittyvään toimintaan myönnetyn tuen tulokset. Lisäksi hankesuunnitelmassa on esitettävä, miten hankkeen tuloksena syntyvää toimintaa jatketaan hankkeen päättymisen jälkeen, jollei tämä toiminnan luonteen vuoksi ole ilmeisen tarpeetonta.

8.2.10.3.4.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Ohjelman soveltamisalueella toteutettavan hankkeen on edistettävä toimenpidettä koskevia Unionin prioriteettien mukaisia ja ohjelmassa ja sitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä esitettyjä tavoitteita sekä niitä tukevia alueellisia tai paikallisia painopisteitä. Tuen avulla tavoitellaan vaikuttavuutta ja lisäarvoa, jota ei ilman tukea olisi mahdollista saavuttaa.

Hyväksyttävien hankkeiden valinnassa noudatetaan yhtenäisiä ohjelmatason valintakriteereitä, jotka käsitellään ohjelman seurantakomiteassa ja liitettään ohjelmaan ennen kuin toimenpiteen toteutus aloitetaan. Alueellisten suunnitelmien ja painotusten tiiviit kuvaukset on liitetty ohjelmaan liitteeksi. Samoja valintakriteereitä noudatetaan koko ohjelma-alueella, mutta niissä otetaan myös huomioon ELY – alueittain valmistellut strategiset painotukset, jotka tukevat Manner-Suomen ohjelman painotuksia. Alueellisten suunnitelmien ja painotusten tiiviit kuvaukset on liitetty ohjelmaan liitteeksi.

Valintakriteerit ja niiden painotukset ovat seuraavat:

1) missä määrin hanke toteuttaa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman strategiaa ja tavoitteita (30 %)

2) millainen on hankkeen kustannustehokkuus (20 %)

3) missä määrin hanke edistää elinkeinojen kehitystä, millainen on hankkeen laatu ja vaikuttavuus (30 %)

4) missä määrin hanke edistää kumppanuutta ja sitoutumista (20%)

Jokaisesta kriteerikohdasta hanke voi saada 0–3 pistettä. Hankkeen tulee saada vähintään yksi piste kohdasta 1, jotta se pääsee valintakäsittelyyn. Arvioitavista aihealueista on saatava pisteitä siten, että painotettu vähimmäispistemäärä on vähintään 1,1 pistettä.

Leader – ryhmät noudattavat oman strategiansa mukaisia valintakriteereitä valitessaan rahoitettavia yhteistyötoimenpiteen tyyppisiä hankkeita.

Koko ohjelma-aluetta tai erityisiä tavoitteita koskeville hankkeille, kuten maaseudun innovaatioryhmille määritellään erityiset valintakriteerit. Hankkeiden hyöty kohdentuu pääsääntöisesti ohjelman maaseutualueelle.

8.2.10.3.4.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitteisena myönnettävä ja maksettava julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion, kuntien ja muiden julkisten tahojen rahoituksesta.

Tukitaso määräytyy hankkeen toteutuksen ja sisällön mukaisesti valtiontukisääntöjä noudattaen ja se sisällytetään kansalliseen lainsäädäntöön. Jos hankkeessa tuetaan jonkun muun toimenpiteen (esimerkiksi investoinnit fyysiseen omaisuuteen, koulutus ja tiedonvälitys, demonstraatiotoimet) kautta rahoitettavaa tointa tai investointia, tukitasossa noudatetaan asianomaisen toimenpiteen mukaisia tasoja. Tuen ehdot ja tukitaso määräytyvät komission asetus (EU) N:o 651/2014 art. 25 mukaisesti kun kyse on valtiontueksi luettavista toimista.

Yhteistyöhankkeeseen, johon ei sisälly valtiontukea, voidaan myöntää tukea muu julkinen rahoitus mukaan lukien 100 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista. Uuden klusterin toiminnan aloittamiseen julkista tukea voidaan myöntää enintään 100 000 euroa kolmen vuoden aikana.

Yhteistyöhankkeeseen, jossa hyödynsaajina ovat pienet yritykset ja jonka tuloksia levitetään laajasti, voidaan myöntää tukea yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 25 artiklan mukaisesti:

1) muu julkinen rahoitus mukaan lukien 80 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista hankkeelle, jonka tavoitteena on tuottaa yrityksille merkittävää tiedon ja osaamisen lisäystä sen oman toiminnan, uusien tai parannettujen tuotteiden, prosessien tai palveluiden kehittämiseksi, prototyyppien rakentamiseksi tai näitä tukevaan pilottihankkeeseen;

2) muu julkinen rahoitus mukaan lukien 60 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista hankkeelle, jonka tavoitteena on kehittää uusia tai parannettuja tuotteita, prosesseja tai palveluja sekä niiden markkinointia

edeltävää pilottihanketta, testausta ja esittelyä.

Yritysryhmälle, johon kuuluu enintään kymmenen yritystä, tuki voidaan myöntää niin, että tuki kohdennetaan osallistujayrityksille vähämerkityksisenä tukena. Tukea voidaan myöntää muu julkinen rahoitus mukaan lukien enintään 75 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista.

Enintään 10 yritystä kattavalle hankkeelle tuki myönnetään de minimis –ehtoisena. Maaseudun innovaatioryhmien kustannuksista voidaan korvata 100 % hyväksyttävistä kustannuksista. Toimenpiteessä (koodi 16) on käytettävissä 160 000 000 euroa julkista rahoitusta kaudella 2014-2020.

8.2.10.3.4.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.10.3.4.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

- Tuenhakijoiden valinta: selkeä päämäärä, yhteistyökuvio ja tavoitteet ohjelman toteuttamiseksi
- IT-järjestelmät: tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus (jatkuvat kehittämistarpeet)
- Maksuhakemukset: kustannusten kohdentaminen tuettuun toimeen

ALV: ALV:n tukikelpoisuuden varmistaminen

Tuen saaja hankkii käytetyt koneen, laitteen tai välineen siitä huolimatta, että hankintaa ei ole hyväksytty tukipäätöksessä.

Käytetyn koneen, laittaan tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannuksia pystytä arvioimaan riittävällä tavalla.

Komission riskikoodit toimenpiteelle ks. kohta 8.2.10.4.1 ja 2.

8.2.10.3.4.9.2. Lieventävät toimet

- Tuenhakijoiden valinta: viranomaisten kouluttaminen ja ohjeistus
- IT-järjestelmät: HYRRÄ-tietojärjestelmä ja sen muunneltavuus, koulutus, yhtenäinen käyttöoikeuksien hyväksyminen IAM-sovelluksen kautta
- Maksuhakemukset: osaamisen tason parantaminen ja koulutus, hankkeiden hyvä suunnittelu, rajapintojen selkeys

ALV: toimitaan voimassaolevien säädösten mukaan, ALV on tukikelpoinen, jos siitä ei saada palautusta; viranomaisten koulutus; tarkistuslistan käyttö

Maksuhakemusten hallinnollisissa tarkastuksissa ja otantatarkastuksissa varmistetaan, että käytettynä hankittu kone, laite tai väline on tukipäätöksen mukainen.

Käytettynä hankittavan koneen, laitteen tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannusten arviointiin liittyvä riski otetaan huomioon asiantuntijan tekemässä arvioinnissa.

Komission riskikoodit toimenpiteelle ks. kohta 8.2.10.4.1 ja 2.

8.2.10.3.4.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

8.2.10.3.4.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

8.2.10.3.4.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Pilottihankkeiden, klusterien, verkostojen, lyhyiden toimitusketjujen ja paikallisten markkinoiden erityispiirteiden tarkentaminen

Katso kohta 8.2.10.6, joka koskee koko toimenpidettä ja kaikkia sen alatoimenpiteitä.

8.2.10.3.5. 16.4. Horisontaalinen ja vertikaalinen yhteistyö toimitusketjun toimijoiden välillä lyhyiden toimitusketjujen perustamiseksi

Alatoimenpide:

- 16.4 – tuki horisontaaliseen ja vertikaaliseen yhteistyöhön toimitusketjun toimijoiden välillä lyhyiden toimitusketjujen ja paikallisten markkinoiden perustamiseksi ja kehittämiseksi sekä tuki paikallisiin menekinedistämistoimiin lyhyiden toimitusketjujen ja paikallisten markkinoiden kehittämiseksi

8.2.10.3.5.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimenpiteen tavoitteena on horisontaalinen ja vertikaalinen yhteistyö arvoketjujen toimijoiden sekä yli toimialojen rajojen esimerkiksi biotalouden kehityksen edellyttämien uusien yhteyksien löytämiseksi, innovaatioiden, tuotteiden, palveluiden ja uudenlaisen teknologian kehittämiseksi.

Toimenpiteessä voidaan tukea mm. paikallisilla markkinoilla toimivien ja/ tai lyhyen tuotantoketjun yritysten uudenlaisia toimintamalleja, markkinoiden kehittymistä ja menekinedistämistoimia,. ”maatilan tuote” tai ”saariston tuote” nimikkeen alla tuotettujen tuotteiden tuottajien yhteistyöryhmien perustamista ja menekinedistämistoimia. Lyhyen tuotantoketjun osalta noudatetaan komission asetuksen (EY) N:o 807/2014 artikla 11.

8.2.10.3.5.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Avustus. Toimenpidettä toteutetaan kehittämishankkeina. Kehittämishankkeen tuki maksetaan hankkeen vastuulliselle toteuttajalle avustuksena.

8.2.10.3.5.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Yleisasetus (EU) N:o 1303/2013, 60 - 70 artiklat

Komission asetus (EU) N:o 651/2014, erityisesti sen 4 jakso

Komission asetus (EY) N:o 807/2014 artikla 11.Hallintolaki (434/2003)

Laki julkisista hankinnoista (348/2007)

8.2.10.3.5.4. Tuensaajat

Tuen saaja voi olla julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö, kuten pk-yritys, tutkimusyksikkö

tai kehittämisorganisaatio, säätiö, oppilaitos, kunta tai yhdistys. Tuki myönnetään hankkeen vastuulliselle toteuttajalle. Mikäli toteuttaja on maaseudun innovaatioryhmä, vain se voi olla tuen saaja.

Kehittämishanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on hankkeen laatuun ja laajuuteen nähden tarvittava osaaminen sekä riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen. Hanketukea voidaan myöntää vain toimenpiteeseen, joka on järjestetty hakijan tavanomaisesta toiminnasta erillisen hankkeen muotoon.

8.2.10.3.5.5. Tukikelpoiset kustannukset

Tukikelpoisia kustannuksia ovat kohtuulliset yhteistyön organisoinnista ja toteutuksesta aiheutuvat kustannukset. Tuki voi kattaa hankkeisiin liittyvät pienhankinnat. Esittelyhankkeissa (demonstraatio) myös tarpeelliset kohtuulliset investoinnit ovat tukikelpoisia toimenpiteessä M 01 määritellyin ehdoin.
Tukea voidaan myöntää seuraaviin kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuviin kohtuullisiin kustannuksiin:

- palkka- ja palkkiokustannuksiin;
- matkakustannuksiin;
- ostopalveluiden hankintaan;
- tilavuokrakustannuksiin;
- materiaali- ja muihin toteutuksen kannalta välttämättömiin kustannuksiin

Tukikelpoisia ovat lisäksi tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset, jotka liittyvät pilottihankkeissa tarvittavien välineiden ja laitteiden poistokustannuksiin siltä osin ja siltä ajalta kuin välineitä ja laitteita on käytetty hankkeessa.

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena ja välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena EU 1303/2013 67 ja 68 artiklan mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä (28/2014 ja hanketukiasetus) tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai tositeperusteisesti. Yleiskustannusten prosenttimääräinen korvaus voi olla enintään 24 % hankkeen hyväksyttävistä palkkakustannuksista. Tarkempi kuvaus periaatteista 8.1.

Valtiontukimenettelyiden kautta määriteltävät tuen kohteet ja tukitasot varmistuvat ilmoitusmenettelyn yhteydessä.

Tukea ei myönnetä keskisuuren tai sitä suuremman yrityksen normaaliin tuotekehitykseen, mutta myös suuret yritykset voivat osallistua yhteistyöhankkeen toteutukseen kun ne tuovat hankkeeseen tietämystä osana arvoketjua. Tukeen oikeutetun klusterin tulee olla uusi tai aloittamassa uutta toimintaa. Toimenpiteessä ei toteuteta normaaliin yksittäisen yrityksen tai olemassa olevan arvoketjun kasvuun liittyviä hankkeita tai alihankintana suoritettuja tutkimushankkeita, ellei niiden tuloksia julkisteta. Uuden kehitetyn prototyypin tai tuotteen kaupalliseen tuotantoon tai hyödyntämiseen liittyvät kustannukset ja tuen saajien normaalin toiminnan kustannukset jäävät myös tuen ulkopuolelle. Tukea ei kohdenneta pientä yritystä suuremman jo kaupallistetun tuotteen kehittämiseen tai markkinointiin.

Tuettu toimi/hanke voi kestää enintään 5 vuotta.

Käytettyjen koneiden, laitteiden ja välineiden hankkimista koskevat tukiedellytykset on kuvattu luvussa 8.1.

8.2.10.3.5.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa laissa maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa (Valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta 1174/2014).

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää hankesuunnitelman ja että hankkeen tulokset julkistetaan tarkoituksenmukaisella tavalla ja ne ovat yleisesti hyödynnettävissä.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuki on tuen kohteena olevan toiminnan kannalta tarpeellinen. Edellytyksenä on lisäksi, että hakija esittää tuettavaa toimenpidettä koskevan suunnitelman. Suunnitelmaan on sisällytettävä tavoitteet, niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimet ja toteutumisen arviointiperusteet, arvio toteutusajasta, kokonaiskustannuksista ja kokonaisrahoituksesta, selvitys kestävän kehityksen tavoitteen huomioon ottamisesta toimenpiteen toteuttamisessa sekä yritystoiminnan tukea koskevaan suunnitelmaan selvitys toiminnan kannattavuudesta.

Suunnitelmasta on lisäksi käytävä ilmi hankkeen toteutustapa, toteuttaja, kustannusten eritelmät, tuen osuus kokonaisrahoituksesta, tukimuoto, vaadittavan yksityisen rahoituksen toteutustapa ja yhteys siihen ohjelmaan, josta hanke on tarkoitettu rahoitettavaksi, hankkeen vaikutukset ja tulokset sekä muut hakemuksen ratkaisemiseksi tarpeelliset seikat. Hankesuunnitelmassa on esitettävä, miten hankkeen valmistelussa on otettu huomioon jo aikaisemmin julkisella rahoituksella rahoitetuista hankkeista saadut vastaavaan tai siihen läheisesti liittyvään toimintaan myönnetyn tuen tulokset. Lisäksi hankesuunnitelmassa on esitettävä, miten hankkeen tuloksena syntyvää toimintaa jatketaan hankkeen päättymisen jälkeen, jollei tämä toiminnan luonteen vuoksi ole ilmeisen tarpeetonta.

8.2.10.3.5.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Ohjelman soveltamisalueella toteutettavan hankkeen on edistettävä toimenpidettä koskevia Unionin prioriteettien mukaisia ja ohjelmassa ja sitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä esitettyjä tavoitteita sekä niitä tukevia alueellisia tai paikallisia painopisteitä. Tuen avulla tavoitellaan vaikuttavuutta ja lisäarvoa, jota ei ilman tukea olisi mahdollista saavuttaa.

Hyväksyttävien hankkeiden valinnassa noudatetaan yhtenäisiä ohjelmatason valintakriteereitä, jotka käsitellään ohjelman seurantakomiteassa ja liitetään ohjelmaan ennen kuin toimenpiteen toteutus aloitetaan. Alueellisten suunnitelmien ja painotusten tiiviit kuvaukset on liitetty ohjelmaan liitteeksi. Samoja valintakriteereitä noudatetaan koko ohjelma-alueella, mutta niissä otetaan myös huomioon ELY – alueittain valmistellut strategiset painotukset, jotka tukevat Manner-Suomen ohjelman painotuksia. Alueellisten suunnitelmien ja painotusten tiiviit kuvaukset on liitetty ohjelmaan liitteeksi.

Valintakriteerit ja niiden painotukset ovat seuraavat:

1) Missä määrin hanke edistää Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja alueellisen maaseudun

kehittämissuunnitelman strategiaa ja tavoitteita (30 %)

2) millainen on hankkeen kustannustehokkuus (20 %)

3) missä määrin hanke edistää elinkeinojen kehitystä, millainen on hankkeen laatu ja vaikuttavuus (30 %)

4) missä määrin hanke edistää kumppanuutta ja sitoutumista (20%)

Jokaisesta kriteerikohdasta hanke voi saada 0–3 pistettä. Hankkeen tulee saada vähintään yksi piste kohdasta 1, jotta se pääsee valintakäsittelyyn. Arvioitavista aihealueista on saatava pisteitä siten, että painotettu vähimmäispistemäärä on vähintään 1,1 pistettä.

Leader – ryhmät noudattavat oman strategiansa mukaisia valintakriteereitä valitessaan rahoitettavia yhteistyötoimenpiteen tyyppisiä hankkeita.

Koko ohjelma-aluetta tai erityisiä tavoitteita koskeville hankkeille, kuten maaseudun innovaatioryhmille määritellään erityiset valintakriteerit. Hankkeiden hyöty kohdentuu pääsääntöisesti ohjelman maaseutualueelle.

8.2.10.3.5.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitteisena myönnettävä ja maksettava julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion, kuntien ja muiden julkisten tahojen rahoituksesta.

Tukitaso määräytyy hankkeen toteutuksen ja sisällön mukaisesti valtiontukisääntöjä noudattaen ja se sisällytetään kansalliseen lainsäädäntöön. Jos hankkeessa tuetaan jonkun muun toimenpiteen (esimerkiksi investoinnit fyysiseen omaisuuteen, koulutus ja tiedonvälitys, demonstraatiotoimet) kautta rahoitettavaa tointa tai investointia, tukitasossa noudatetaan asianomaisen toimenpiteen mukaisia tasoja. Tuen ehdot ja tukitaso määräytyvät komission asetus (EU) N:o 651/2014 art. 25 mukaisesti kun kyse on valtiontueksi luettavista toimista.

Yhteistyöhankkeeseen, johon ei sisälly valtiontukea, voidaan myöntää tukea muu julkinen rahoitus mukaan lukien 100 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista. Uuden klusterin toiminnan aloittamiseen julkista tukea voidaan myöntää enintään 100 000 euroa kolmen vuoden aikana.

Yhteistyöhankkeeseen, jossa hyödynsaajina ovat pienet yritykset ja jonka tuloksia levitetään laajasti, voidaan myöntää tukea yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 25 artiklan mukaisesti:

1) muu julkinen rahoitus mukaan lukien 80 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista hankkeelle, jonka tavoitteena on tuottaa yrityksille merkittävää tiedon ja osaamisen lisäystä sen oman toiminnan, uusien tai parannettujen tuotteiden, prosessien tai palveluiden kehittämiseksi, prototyyppien rakentamiseksi tai näitä tukevaan pilottihankkeeseen;

2) muu julkinen rahoitus mukaan lukien 60 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista hankkeelle, jonka

tavoitteena on kehittää uusia tai parannettuja tuotteita, prosesseja tai palveluja sekä niiden markkinointia edeltävää pilottihanketta, testausta ja esittelyä.

Yritysryhmälle, johon kuuluu enintään kymmenen yritystä, tuki voidaan myöntää niin, että tuki kohdennetaan osallistujayrityksille vähämerkityksisenä tukena. Tukea voidaan myöntää muu julkinen rahoitus mukaan lukien enintään 75 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista.

Enintään 10 yritystä kattavalle hankkeelle tuki myönnetään de minimis –ehtoisena. Maaseudun innovaatioryhmien kustannuksista voidaan korvata 100 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Toimenpiteessä (koodi 16) on käytettävissä 160 000 000 euroa julkista rahoitusta euroa kaudella 2014-2020.

8.2.10.3.5.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.10.3.5.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

- Tuenhakijoiden valinta: selkeä päämäärä, yhteistyökuvio ja tavoitteet ohjelman toteuttamiseksi
- IT-järjestelmät: tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus (jatkuvat kehittämistarpeet)
- Maksuhakemukset: kustannusten kohdentaminen tuettuun toimeen
- ALV: ALV:n tukikelpoisuuden varmistaminenUudentyyppinen toimenpide: toimenpideohjeistus

Tuen saaja hankkii käytetyt koneen, laitteen tai välineen siitä huolimatta, että hankintaa ei ole hyväksytty tukipäätöksessä.

Käytetyn koneen, laittaan tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannuksia pystytä arvioimaan riittävällä tavalla.

Komission riskikoodit toimenpiteelle ks. kohta 8.2.10.4.1 ja 2.

8.2.10.3.5.9.2. Lieventävät toimet

- Tuenhakijoiden valinta: viranomaisten kouluttaminen ja ohjeistus
- IT-järjestelmät: HYRRÄ-tietojärjestelmä ja sen muunneltavuus, koulutus, yhtenäinen käyttöoikeuksien hyväksyminen IAM-sovelluksen kautta
- Maksuhakemukset: osaamisen tason parantaminen ja koulutus, hankkeiden hyvä suunnittelu, rajapintojen selkeys
- ALV: toimitaan voimassaolevien säädösten mukaan, ALV on tukikelpoinen, jos siitä ei saada palautusta; viranomaisten koulutus; tarkistuslistan käyttöUudentyyppinen toimenpide: kattava

toimenpideohjeistus tärkeää, koulutus

Maksuhakemusten hallinnollisissa tarkastuksissa ja otantatarkastuksissa varmistetaan, että käytettynä hankittu kone, laite tai väline on tukipäätöksen mukainen.

Käytettynä hankittavan koneen, laitteen tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannusten arviointiin liittyvä riski otetaan huomioon asiantuntijan tekemässä arvioinnissa.

Komission riskikoodit toimenpiteelle ks. kohta 8.2.10.4.1 ja 2.

8.2.10.3.5.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

8.2.10.3.5.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

8.2.10.3.5.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Pilottihankkeiden, klusterien, verkostojen, lyhyiden toimitusketjujen ja paikallisten markkinoiden erityispiirteiden tarkentaminen

Paikallis-/lähimarkkinoiksi katsotaan pääosin maakunnan tai sitä vastaavalla alueella tuotettujentuotteiden jalostaminen ja kaupan pitäminen. Lähiruoka ja ruoan paikallisuus liittyvät erityisesti lyhyisiin jakeluketjuihin. Lyhyitä jakeluketjuja määrittää taloudellisten toimijoiden määrän väheneminen ketjussa, toimijoiden yhteistyö, paikallinen talouskasvu sekä tuottajien ja kuluttajien maantieteelliset ja sosiaaliset yhteydet.

Maakuntataso, sitä vastaava tai pienempi aluetaso on luonteva paikallismarkkina monestakin syystä. Lähiruokaa aidoimmillaan tuottavat mikro- ja pienyritykset, jotka tutkimusten mukaan hankkivat jalostamansa raaka-aineen lähinnä oman maakunnan alueelta (elleivät tuota sitä itse), lisäksi yritysten päämarkkina-alue on oma maakunta. Lisäksi alueellinen ruokakulttuuri on hyvin erilaista eri puolilla Suomea ja niissä on nähtävissä maakunnallisia kulttuurieroja. Maakunta ei tässä yhteydessä ole vain hallinnollinen alue, vaan historiallinen ja toiminnallinen alue, joka on muotoutunut kulttuurin, elinkeinon, heimolaisuuden ym, kautta vuosisatojen aikana.

Maakunta on perusteltu paikallisalue, koska se markkina-alueena on pieni. Suomessa maakunnan väkiluku on 70 000 – 500 000 henkeä ja vain Uudellamaalla, pääkaupunkiseudulla väestöä on yli miljoona yhdessä maakunnassa. Etäisyydet ovat suuret, väestötiheys alhainen ja vain maakuntien keskukset muodostavat merkittäviä markkinapaikkoja.

Myös elintarvikehygieniasta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 852/2004, täsmentävässä kansallisessa valtioneuvoston asetuksessa eräistä elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäisistä

toiminnoista 1258/2011 paikallisuus on määritelty maakunnan tai sitä vastaavan alueen sisällä tapahtuviksi toimituksiksi.

Muiden määritelmien osalta katso kohta 8.2.10.6, joka koskee koko toimenpidettä ja kaikkia sen alatoimenpiteitä.

8.2.10.3.6. 16.5. Yhteiset toimet ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi, ympäristöhankkeet

Alatoimenpide:

- 16.5 – tuki yhteisiin toimiin ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi sekä tuki ympäristöhankkeita ja nykyisiä ympäristökäytäntöjä koskeviin yhteisiin lähestymistapoihin

8.2.10.3.6.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimenpiteessä voidaan tukea yhteistyön kautta syntyviä innovatiivisia uusia menettelyitä ja teknologioita ilmastonmuutoksen lieventämiseksi ja siihen sopeutumiseksi sekä uusien, yhteistyöhön ja innovaatioihin perustuvien ympäristötoimien valmistelua. Hankkeet voivat kohdentua myös hajautetun energian tuotannon, resurssitehokkuuden ja uusien toimintamallien kehittämiseen.

8.2.10.3.6.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Toimenpidettä toteutetaan kehittämishankkeina. Kehittämishankkeen tuki maksetaan hankkeen vastuulliselle toteuttajalle avustuksena.

8.2.10.3.6.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Yleisasetus (EU) N:o 1303/2013, 60 - 70 artiklat

Komission asetus (EU) N:o 651/2014, erityisesti sen 4 jakso

Hallintolaki (434/2003)

Laki julkisista hankinnoista (348/2007)

8.2.10.3.6.4. Tuensaajat

Tuen saaja voi olla julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö, kuten pk-yritys, tutkimusyksikkö tai kehittämisorganisaatio, säätiö, oppilaitos, kunta tai yhdistys. Tuki myönnetään hankkeen vastuulliselle toteuttajalle. Mikäli toteuttaja on maaseudun innovaatioryhmä, vain se voi olla tuen saaja.

Kehittämishanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on hankkeen laatuun ja laajuuteen nähden tarvittava osaaminen sekä riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen. Hanketukea voidaan myöntää vain toimenpiteeseen, joka on järjestetty hakijan tavanomaisesta toiminnasta erillisen hankkeen muotoon.

8.2.10.3.6.5. Tukikelpoiset kustannukset

Tukikelpoisia kustannuksia ovat kohtuulliset yhteistyön organisoinnista ja toteutuksesta aiheutuvat kustannukset. Tuki voi kattaa hankkeisiin liittyvät pienhankinnat. Esittelyhankkeissa (demonstraatio) myös tarpeelliset kohtuulliset investoinnit ovat tukikelpoisia toimenpiteessä M 01 määritellyin ehdoin.
Tukea voidaan myöntää seuraaviin kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuviin kohtuullisiin kustannuksiin:

- palkka- ja palkkiokustannuksiin;
- matkakustannuksiin;
- ostopalveluiden hankintaan;
- tilavuokrakustannuksiin;
- materiaali- ja muihin toteutuksen kannalta välttämättömiin kustannuksiin

Tukikelpoisia ovat lisäksi tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset, jotka liittyvät pilottihankkeissa tarvittavien välineiden ja laitteiden poistokustannuksiin siltä osin ja siltä ajalta kuin välineitä ja laitteita on käytetty hankkeessa.

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena ja välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena EU 1303/2013 67 ja 68 artiklan mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä (28/2014 ja hanketukiasetus) tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai tositeperusteisesti.

Valtiontukimenettelyiden kautta määriteltävät tuen kohteet ja tukitasot varmistuvat ilmoitusmenettelyn yhteydessä.

Tukea ei myönnetä keskisuuren tai sitä suuremman yrityksen normaaliin tuotekehitykseen, mutta myös suuret yritykset voivat osallistua yhteistyöhankkeen toteutukseen kun ne tuovat hankkeeseen tietämystä osana arvoketjua. Tukeen oikeutetun klusterin tulee olla uusi tai aloittamassa uutta toimintaa. Toimenpiteessä ei toteuteta normaaliin yksittäisen yrityksen tai olemassa olevan arvoketjun kasvuun liittyviä hankkeita tai alihankintana suoritettuja tutkimushankkeita, ellei niiden tuloksia julkisteta. Uuden kehitetyn prototyypin tai tuotteen kaupalliseen tuotantoon tai hyödyntämiseen liittyvät kustannukset ja tuen saajien normaalin toiminnan kustannukset jäävät myös tuen ulkopuolelle. Tukea ei kohdenneta pientä yritystä suuremman jo kaupallistetun tuotteen kehittämiseen tai markkinointiin.

Tuettu toimi/hanke voi kestää pääsääntöisesti 3, mutta enintään 5 vuotta.

Käytettyjen koneiden, laitteiden ja välineiden hankkimista koskevat tukiedellytykset on kuvattu luvussa 8.1.

8.2.10.3.6.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa laissa maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa (Valtioneuvoston asetus maaseudun

kehittämishankkeiden rahoituksesta 1174/2014).

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää hankesuunnitelman ja että hankkeen tulokset julkistetaan tarkoituksenmukaisella tavalla ja ne ovat yleisesti hyödynnettävissä.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuki on tuen kohteena olevan toiminnan kannalta tarpeellinen. Edellytyksenä on lisäksi, että hakija esittää tuettavaa toimenpidettä koskevan suunnitelman. Suunnitelmaan on sisällytettävä tavoitteet, niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimet ja toteutumisen arviointiperusteet, arvio toteutusajasta, kokonaiskustannuksista ja kokonaisrahoituksesta, selvitys kestävän kehityksen tavoitteen huomioon ottamisesta toimenpiteen toteuttamisessa sekä yritystoiminnan tukea koskevaan suunnitelmaan selvitys toiminnan kannattavuudesta.

Suunnitelmasta on lisäksi käytävä ilmi hankkeen toteutustapa, toteuttaja, kustannusten eritelmät, tuen osuus kokonaisrahoituksesta, tukimuoto, vaadittavan yksityisen rahoituksen toteutustapa ja yhteys siihen ohjelmaan, josta hanke on tarkoitettu rahoitettavaksi, hankkeen vaikutukset ja tulokset sekä muut hakemuksen ratkaisemiseksi tarpeelliset seikat. Hankesuunnitelmassa on esitettävä, miten hankkeen valmistelussa on otettu huomioon jo aikaisemmin julkisella rahoituksella rahoitetuista hankkeista saadut vastaavaan tai siihen läheisesti liittyvään toimintaan myönnetyn tuen tulokset. Lisäksi hankesuunnitelmassa on esitettävä, miten hankkeen tuloksena syntyvää toimintaa jatketaan hankkeen päättymisen jälkeen, jollei tämä toiminnan luonteen vuoksi ole ilmeisen tarpeetonta.

8.2.10.3.6.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Ohjelman soveltamisalueella toteutettavan hankkeen on edistettävä toimenpidettä koskevia Unionin prioriteettien mukaisia ja ohjelmassa ja sitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä esitettyjä tavoitteita sekä niitä tukevia alueellisia tai paikallisia painopisteitä. Tuen avulla tavoitellaan vaikuttavuutta ja lisäarvoa, jota ei ilman tukea olisi mahdollista saavuttaa.

Hyväksyttävien hankkeiden valinnassa noudatetaan yhtenäisiä ohjelmatason valintakriteereitä, jotka käsitellään ohjelman seurantakomiteassa ja liitettään ohjelmaan ennen kuin toimenpiteen toteutus aloitetaan. Alueellisten suunnitelmien ja painotusten tiiviit kuvaukset on liitetty ohjelmaan liitteeksi. Samoja valintakriteereitä noudatetaan koko ohjelma-alueella, mutta niissä otetaan myös huomioon ELY – alueittain valmistellut strategiset painotukset, jotka tukevat Manner-Suomen ohjelman painotuksia. Alueellisten suunnitelmien ja painotusten tiiviit kuvaukset on liitetty ohjelmaan liitteeksi.

Valintakriteerit ja niiden painotukset ovat seuraavat:

1) missä määrin hanke edistää Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman strategiaa ja tavoitteita (30 %)

2) millainen on hankkeen kustannustehokkuus (20 %)

3) missä määrin hanke edistää elinkeinojen kehitystä, millainen on hankkeen laatu ja vaikuttavuus (30 %)

4) missä määrin hanke edistää kumppanuutta ja sitoutumista (20%)

Jokaisesta kriteerikohdasta hanke voi saada 0–3 pistettä. Hankkeen tulee saada vähintään yksi piste kohdasta 1, jotta se pääsee valintakäsittelyyn. Arvioitavista aihealueista on saatava pisteitä siten, että painotettu vähimmäispistemäärä on vähintään 1,1 pistettä.

Leader – ryhmät noudattavat oman strategiansa mukaisia valintakriteereitä valitessaan rahoitettavia yhteistyötoimenpiteen tyyppisiä hankkeita.

Koko ohjelma-aluetta tai erityisiä tavoitteita koskeville hankkeille, kuten maaseudun innovaatioryhmille määritellään erityiset valintakriteerit. Hankkeiden hyöty kohdentuu pääsääntöisesti ohjelman maaseutualueelle.

8.2.10.3.6.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitteisena myönnettävä ja maksettava julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion, kuntien ja muiden julkisten tahojen rahoituksesta.

Tukitaso määräytyy hankkeen toteutuksen ja sisällön mukaisesti valtiontukisääntöjä noudattaen ja se sisällytetään kansalliseen lainsäädäntöön. Jos hankkeessa tuetaan jonkun muun toimenpiteen (esimerkiksi investoinnit fyysiseen omaisuuteen, koulutus ja tiedonvälitys, demonstraatiotoimet) kautta rahoitettavaa tointa tai investointia, tukitasossa noudatetaan asianomaisen toimenpiteen mukaisia tasoja. Tuen ehdot ja tukitaso määräytyvät komission asetus (EU) N:o 651/2014 art. 25 mukaisesti kun kyse on valtiontueksi luettavista toimista.

Yhteistyöhankkeeseen, johon ei sisälly valtiontukea, voidaan myöntää tukea muu julkinen rahoitus mukaan lukien 100 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista. Uuden klusterin toiminnan aloittamiseen julkista tukea voidaan myöntää enintään 100 000 euroa kolmen vuoden aikana.

Yhteistyöhankkeeseen, jossa hyödynsaajina ovat pienet yritykset ja jonka tuloksia levitetään laajasti, voidaan myöntää tukea yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 25 artiklan mukaisesti:

1) muu julkinen rahoitus mukaan lukien 80 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista hankkeelle, jonka tavoitteena on tuottaa yrityksille merkittävää tiedon ja osaamisen lisäystä sen oman toiminnan, uusien tai parannettujen tuotteiden, prosessien tai palveluiden kehittämiseksi, prototyyppien rakentamiseksi tai näitä tukevaan pilottihankkeeseen;

2) muu julkinen rahoitus mukaan lukien 60 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista hankkeelle, jonka tavoitteena on kehittää uusia tai parannettuja tuotteita, prosesseja tai palveluja sekä niiden markkinointia edeltävää pilottihanketta, testausta ja esittelyä.

Yritysryhmälle, johon kuuluu enintään kymmenen yritystä, tuki voidaan myöntää niin, että tuki kohdennetaan osallistujayrityksille vähämerkityksisenä tukena. Tukea voidaan myöntää muu julkinen rahoitus mukaan lukien enintään 75 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista.

Enintään 10 yritystä kattavalle hankkeelle tuki myönnetään de minimis –ehtoisena. Maaseudun innovaatioryhmien kustannuksista voidaan korvata 100 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Toimenpiteessä (koodi 16) on käytettävissä 160 000 000 euroa julkista rahoitusta kaudella 2014 - 2020.

8.2.10.3.6.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.10.3.6.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

- Tuenhakijoiden valinta: selkeä päämäärä, yhteistyökuvio ja tavoitteet ohjelman toteuttamiseksi
- IT-järjestelmät: tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus (jatkuvat kehittämistarpeet)
- Maksuhakemukset: kustannusten kohdentaminen tuettuun toimeen
- ALV: ALV:n tukikelpoisuuden varmistaminen
- Uudentyyppinen toimenpide: toimenpideohjeistus

Tuen saaja hankkii käytetyt koneen, laitteen tai välineen siitä huolimatta, että hankintaa ei ole hyväksytty tukipäätöksessä.

Käytetyn koneen, laittaan tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannuksia pystytä arvioimaan riittävällä tavalla.

Komission riskikoodit toimenpiteelle ks. kohta 8.2.10.4.1 ja 2.

8.2.10.3.6.9.2. Lieventävät toimet

- Tuenhakijoiden valinta: viranomaisten kouluttaminen ja ohjeistus
- IT-järjestelmät: HYRRÄ-tietojärjestelmä ja sen muunneltavuus, koulutus, yhtenäinen käyttöoikeuksien hyväksyminen IAM-sovelluksen kautta
- Maksuhakemukset: osaamisen tason parantaminen ja koulutus, hankkeiden hyvä suunnittelu, rajapintojen selkeys
- ALV: toimitaan voimassaolevien säädösten mukaan, ALV on tukikelpoinen, jos siitä ei saada palautusta; viranomaisten koulutus; tarkistuslistan käyttö
- Uudentyyppinen toimenpide: kattava toimenpideohjeistus tärkeää, koulutus

Maksuhakemusten hallinnollisissa tarkastuksissa ja otantatarkastuksissa varmistetaan, että käytettynä hankittu kone, laite tai väline on tukipäätöksen mukainen.

Käytettynä hankittavan koneen, laitteen tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannusten arviointiin liittyvä riski otetaan huomioon asiantuntijan tekemässä arvioinnissa.

Komission riskikoodit toimenpiteelle ks. kohta 8.2.10.4.1 ja 2.

8.2.10.3.6.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

8.2.10.3.6.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

8.2.10.3.6.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Pilottihankkeiden, klusterien, verkostojen, lyhyiden toimitusketjujen ja paikallisten markkinoiden erityispiirteiden tarkentaminen

Katso kohta 8.2.10.6, joka koskee koko toimenpidettä ja kaikkia sen alatoimenpiteitä.

8.2.10.3.7. 16.6. Horisontaalinen ja vertikaalinen yhteistyö elintarvikkeissa, energiantuotannossa ja biomassan tuottamiseksi

Alatoimenpide:

- 16.6 – tuki yhteistyöhön toimitusketjun toimijoiden välillä elintarvikkeissa, energiantuotannossa ja teollisissa prosesseissa käytettävän biomassan tarjoamiseksi kestävällä tavalla

8.2.10.3.7.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimenpiteessä voidaan tukea horisontaalista ja vertikaalista yhteistyötä arvoketjujen toimijoiden sekä yli toimialojen rajojenesimerkiksi biotalouden kehityksen edellyttämien uusien yhteyksien löytämiseksi, innovaatioiden, tuotteiden, palveluiden ja uudenlaisen teknologian kehittämiseksi biomassojen kestäväntuotannon ja käytön varmistamiseksi. Tavoitteena on horisontaalinen ja vertikaalinen yhteistyö toimitusketjun toimijoiden välillä logististen rajapintojen kehittämiseksi ja erityisesti uusien biotalouden klustereiden kehittämiseksi.

8.2.10.3.7.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Toimenpidettä toteutetaan kehittämishankkeina. Kehittämishankkeen tuki maksetaan hankkeen vastuulliselle toteuttajalle avustuksena.

8.2.10.3.7.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Yleisasetus (EU) N:o 1303/2013, 60 - 70 artiklat

Komission asetus (EU) N:o 651/2014, erityisesti sen 4 jakso

Hallintolaki (434/2003)

Laki julkisista hankinnoista (348/2007)

8.2.10.3.7.4. Tuensaajat

Tuen saaja voi olla julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö, kuten pk-yritys, tutkimusyksikkö tai kehittämisorganisaatio, säätiö, oppilaitos, kunta tai yhdistys. Tuki myönnetään hankkeen vastuulliselle toteuttajalle. Mikäli toteuttaja on maaseudun innovaatioryhmä, vain se voi olla tuen saaja.

Kehittämishanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on hankkeen laatuun ja laajuuteen nähden tarvittava osaaminen sekä riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen. Hanketukea voidaan myöntää vain toimenpiteeseen, joka on järjestetty hakijan

tavanomaisesta toiminnasta erillisen hankkeen muotoon.

8.2.10.3.7.5. Tukikelpoiset kustannukset

Tukikelpoisia kustannuksia ovat kohtuulliset yhteistyön organisoinnista ja toteutuksesta aiheutuvat kustannukset. Tuki voi kattaa hankkeisiin liittyvät pienhankinnat. Hankkeeseen kiinteästi liittyvässä esittelyhankkeissa (demonstraatio) myös tarpeelliset kohtuulliset investoinnit ovat tukikelpoisia toimenpiteessä M 01 määritellyin ehdoin.
Tukea voidaan myöntää seuraaviin kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuviin kohtuullisiin kustannuksiin:

- palkka- ja palkkiokustannuksiin;
- matkakustannuksiin;
- ostopalveluiden hankintaan;
- tilavuokrakustannuksiin;
- materiaali- ja muihin toteutuksen kannalta välttämättömiin kustannuksiin

Tukikelpoisia ovat lisäksi tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset, jotka liittyvät pilottihankkeissa tarvittavien välineiden ja laitteiden poistokustannuksiin siltä osin ja siltä ajalta kuin välineitä ja laitteita on käytetty hankkeessa.

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena ja välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena EU 1303/2013 67 ja 68 artiklan mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä (28/2014 ja hanketukiasetus) tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai tositeperusteisesti. Yleiskustannusten prosenttimääräinen korvaus voi olla enintään 24 % hankkeen hyväksyttävistä palkkakustannuksista.

Valtiontukimenettelyiden kautta määriteltävät tuen kohteet ja tukitasot varmistuvat ilmoitusmenettelyn yhteydessä.

Tukea ei myönnetä keskisuuren tai sitä suuremman yrityksen normaaliin tuotekehitykseen, mutta myös suuret yritykset voivat osallistua yhteistyöhankkeen toteutukseen kun ne tuovat hankkeeseen tietämystä osana arvoketjua. Tukeen oikeutetun klusterin tulee olla uusi tai aloittamassa uutta toimintaa. Toimenpiteessä ei toteuteta normaaliin yksittäisen yrityksen tai olemassa olevan arvoketjun kasvuun liittyviä hankkeita tai alihankintana suoritettuja tutkimushankkeita, ellei niiden tuloksia julkisteta. Uuden kehitetyn prototyypin tai tuotteen kaupalliseen tuotantoon tai hyödyntämiseen liittyvät kustannukset ja tuen saajien normaalin toiminnan kustannukset jäävät myös tuen ulkopuolelle. Tukea ei kohdenneta pientä yritystä suuremman jo kaupallistetun tuotteen kehittämiseen tai markkinointiin.

Tuettu toimi/hanke voi kestää pääsääntöisesti 3, mutta enintään 5 vuotta.

Käytettyjen koneiden, laitteiden ja välineiden hankkimista koskevat tukiedellytykset on kuvattu luvussa 8.1.

8.2.10.3.7.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa laissa maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa maaseudun hanketoiminnan tukemisesta 1174/2014).

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää hankesuunnitelman ja että hankkeen tulokset julkistetaan tarkoituksenmukaisella tavalla ja ne ovat yleisesti hyödynnettävissä.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuki on tuen kohteena olevan toiminnan kannalta tarpeellinen. Edellytyksenä on lisäksi, että hakija esittää tuettavaa toimenpidettä koskevan suunnitelman. Suunnitelmaan on sisällytettävä tavoitteet, niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimet ja toteutumisen arviointiperusteet, arvio toteutusajasta, kokonaiskustannuksista ja kokonaisrahoituksesta, selvitys kestävän kehityksen tavoitteen huomioon ottamisesta toimenpiteen toteuttamisessa sekä yritystoiminnan tukea koskevaan suunnitelmaan selvitys toiminnan kannattavuudesta.

Suunnitelmasta on lisäksi käytävä ilmi hankkeen toteutustapa, toteuttaja, kustannusten eritelmät, tuen osuus kokonaisrahoituksesta, tukimuoto, vaadittavan yksityisen rahoituksen toteutustapa ja yhteys siihen ohjelmaan, josta hanke on tarkoitettu rahoitettavaksi, hankkeen vaikutukset ja tulokset sekä muut hakemuksen ratkaisemiseksi tarpeelliset seikat. Hankesuunnitelmassa on esitettävä, miten hankkeen valmistelussa on otettu huomioon jo aikaisemmin julkisella rahoituksella rahoitetuista hankkeista saadut vastaavaan tai siihen läheisesti liittyvään toimintaan myönnetyn tuen tulokset. Lisäksi hankesuunnitelmassa on esitettävä, miten hankkeen tuloksena syntyvää toimintaa jatketaan hankkeen päättymisen jälkeen, jollei tämä toiminnan luonteen vuoksi ole ilmeisen tarpeetonta.

8.2.10.3.7.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Ohjelman soveltamisalueella toteutettavan hankkeen on edistettävä toimenpidettä koskevia Unionin prioriteettien mukaisia ja ohjelmassa ja sitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä esitettyjä tavoitteita sekä niitä tukevia alueellisia tai paikallisia painopisteitä. Tuen avulla tavoitellaan vaikuttavuutta ja lisäarvoa, jota ei ilman tukea olisi mahdollista saavuttaa.

Hyväksyttävien hankkeiden valinnassa noudatetaan yhtenäisiä ohjelmatason valintakriteereitä, jotka käsitellään ohjelman seurantakomiteassa ja liitettään ohjelmaan ennen kuin toimenpiteen toteutus aloitetaan. Alueellisten suunnitelmien ja painotusten tiiviit kuvaukset on liitetty ohjelmaan liitteeksi . . Samoja valintakriteereitä noudatetaan koko ohjelma-alueella, mutta niissä otetaan myös huomioon ELY – alueittain valmistellut strategiset painotukset, jotka tukevat Manner-Suomen ohjelman painotuksia. Alueellisten suunnitelmien ja painotusten tiiviit kuvaukset on liitetty ohjelmaan liitteeksi.

Valintakriteerit ja niiden painotukset ovat seuraavat:

1) missä määrin hanke edistää Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman strategiaa ja tavoitteita (30 %)

2) millainen on hankkeen kustannustehokkuus (20 %)

3) missä määrin hanke edistää elinkeinojen kehitystä, millainen on hankkeen laatu ja vaikuttavuus (30 %)

4) missä määrin hanke edistää kumppanuutta ja sitoutumista (20%)

Jokaisesta kriteerikohdasta hanke voi saada 0–3 pistettä. Hankkeen tulee saada vähintään yksi piste kohdasta 1, jotta se pääsee valintakäsittelyyn. Arvioitavista aihealueista on saatava pisteitä siten, että painotettu vähimmäispistemäärä on vähintään 1,1 pistettä.

Leader – ryhmät noudattavat oman strategiansa mukaisia valintakriteereitä valitessaan rahoitettavia yhteistyötoimenpiteen tyyppisiä hankkeita.

Koko ohjelma-aluetta tai erityisiä tavoitteita koskeville hankkeille, kuten maaseudun innovaatioryhmille määritellään erityiset valintakriteerit. Hankkeiden hyöty kohdentuu pääsääntöisesti ohjelman maaseutualueelle.

8.2.10.3.7.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitteisena myönnettävä ja maksettava julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion, kuntien ja muiden julkisten tahojen rahoituksesta.

Tukitaso määräytyy hankkeen toteutuksen ja sisällön mukaisesti valtiontukisääntöjä noudattaen ja se sisällytetään kansalliseen lainsäädäntöön. Jos hankkeessa tuetaan jonkun muun toimenpiteen (esimerkiksi investoinnit fyysiseen omaisuuteen, koulutus ja tiedonvälitys, demonstraatiotoimet) kautta rahoitettavaa tointa tai investointia, tukitasossa noudatetaan asianomaisen toimenpiteen mukaisia tasoja. Uuden klusterin toiminnan aloittamiseen tukea voidaan myöntää enintään 100 000 euroa kolmen vuoden aikana. Tuen ehdot ja tukitaso määräytyvät komission asetus (EU) N:o 651/2014 art. 25 mukaisesti kun kyse on valtiontueksi luettavista toimista.

Yhteistyöhankkeeseen, johon ei sisälly valtiontukea, voidaan myöntää tukea muu julkinen rahoitus mukaan lukien 100 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista. Uuden klusterin toiminnan aloittamiseen julkista tukea voidaan myöntää enintään 100 000 euroa kolmen vuoden aikana.

Yhteistyöhankkeeseen, jossa hyödynsaajina ovat pienet yritykset ja jonka tuloksia levitetään laajasti, voidaan myöntää tukea yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 25 artiklan mukaisesti:

1) muu julkinen rahoitus mukaan lukien 80 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista hankkeelle, jonka tavoitteena on tuottaa yrityksille merkittävää tiedon ja osaamisen lisäystä sen oman toiminnan, uusien tai parannettujen tuotteiden, prosessien tai palveluiden kehittämiseksi, prototyyppien rakentamiseksi tai näitä tukevaan pilottihankkeeseen;

2) muu julkinen rahoitus mukaan lukien 60 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista hankkeelle, jonka tavoitteena on kehittää uusia tai parannettuja tuotteita, prosesseja tai palveluja sekä niiden markkinointia

edeltävää pilottihanketta, testausta ja esittelyä.

Yritysryhmälle, johon kuuluu enintään kymmenen yritystä, tuki voidaan myöntää niin, että tuki kohdennetaan osallistujayrityksille vähämerkityksisenä tukena. Tukea voidaan myöntää muu julkinen rahoitus mukaan lukien enintään 75 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista.

Enintään 10 yritystä kattavalle hankkeelle tuki myönnetään de minimis –ehtoisena. Maaseudun innovaatioryhmien kustannuksista voidaan korvata 100 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Toimenpiteessä (koodi 16) on käytettävissä 160 000 000 euroa julkista rahoitusta kaudella 2014 - 2020.

8.2.10.3.7.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.10.3.7.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

- Tuenhakijoiden valinta: selkeä päämäärä, yhteistyökuvio ja tavoitteet ohjelman toteuttamiseksi
- IT-järjestelmät: tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus (jatkuvat kehittämistarpeet)
- Maksuhakemukset: kustannusten kohdentaminen tuettuun toimeen
- ALV: ALV:n tukikelpoisuuden varmistaminenUudentyyppinen toimenpide: toimenpideohjeistus

Tuen saaja hankkii käytetyt koneen, laitteen tai välineen siitä huolimatta, että hankintaa ei ole hyväksytty tukipäätöksessä.

Käytetyn koneen, laittaan tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannuksia pystytä arvioimaan riittävällä tavalla.

Komission riskikoodit toimenpiteelle ks. kohta 8.2.10.4.1 ja 2.

8.2.10.3.7.9.2. Lieventävät toimet

- Tuenhakijoiden valinta: viranomaisten kouluttaminen ja ohjeistus
- IT-järjestelmät: HYRRÄ-tietojärjestelmä ja sen muunneltavuus, koulutus, yhtenäinen käyttöoikeuksien hyväksyminen IAM-sovelluksen kautta
- Maksuhakemukset: osaamisen tason parantaminen ja koulutus, hankkeiden hyvä suunnittelu, rajapintojen selkeys
- ALV: toimitaan voimassaolevien säädösten mukaan, ALV on tukikelpoinen, jos siitä ei saada palautusta; viranomaisten koulutus; tarkistuslistan käyttö
- Uudentyyppinen toimenpide: kattava toimenpideohjeistus tärkeää, koulutus

Maksuhakemusten hallinnollisissa tarkastuksissa ja otantatarkastuksissa varmistetaan, että käytettynä hankittu kone, laite tai väline on tukipäätöksen mukainen.

Käytettynä hankittavan koneen, laitteen tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannusten arviointiin liittyvä riski otetaan huomioon asiantuntijan tekemässä arvioinnissa.

Komission riskikoodit toimenpiteelle ks. kohta 8.2.10.4.1 ja 2.

8.2.10.3.7.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

8.2.10.3.7.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

8.2.10.3.7.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Pilottihankkeiden, klusterien, verkostojen, lyhyiden toimitusketjujen ja paikallisten markkinoiden erityispiirteiden tarkentaminen

Katso kohta 8.2.10.6, joka koskee koko toimenpidettä ja kaikkia sen alatoimenpiteitä.

8.2.10.3.8. 16.9. Maataloustoiminnan monipuolistaminen, yhteisön tukema maatalous sekä ympäristöä ja elintarvikkeita koskevat koulutustoimet

Alatoimenpide:

- 16.9 – tuki maataloustoiminnan monipuolistamiseen terveydenhuollon, sosiaalisen integroitumisen, yhteisön tukeman maatalouden sekä ympäristöä ja elintarvikkeita koskevan koulutuksen aloilla toteutettaviin toimintoihin

8.2.10.3.8.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimenpiteessä voidaan tukea maatalousyritysten toiminnan monipuolistamista ja erityisenä kohteena on maaseutuyritysten luonnon terveyttä edistävien ja hyvinvointia lisäävien hoito- ja elämyspalveluiden kehitys sekä niiden tuotteistamiseen ja markkinointiin liittyvää yhteistyö. Hankkeeseen voi sisältyä myös koulutusta, mutta pääasiassa koulutusta ja tiedonvälitystä koskevat hankkeet voivat hakea rahoitusta ao. toimenpiteestä M01.

8.2.10.3.8.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Toimenpidettä toteutetaan kehittämishankkeina. Kehittämishankkeen tuki maksetaan hankkeen vastuulliselle toteuttajalle avustuksena.

8.2.10.3.8.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Yleisasetus (EU) N:o 1303/2013, 60 - 70 artiklat

Komission asetus (EU) N:o 651/2014, erityisesti sen 4 jakso

Hallintolaki (434/2003)

Laki julkisista hankinnoista (348/2007)

8.2.10.3.8.4. Tuensaajat

Tuen saaja voi olla julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö, kuten pk-yritys, tutkimusyksikkö tai kehittämisorganisaatio, säätiö, oppilaitos, kunta tai yhdistys. Tuki myönnetään hankkeen vastuulliselle toteuttajalle. Mikäli toteuttaja on maaseudun innovaatioryhmä, vain se voi olla tuen saaja.

Kehittämishanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on hankkeen laatuun ja laajuuteen nähden tarvittava osaaminen sekä riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen

toteuttamiseen. Hanketukea voidaan myöntää vain toimenpiteeseen, joka on järjestetty hakijan tavanomaisesta toiminnasta erillisen hankkeen muotoon.

8.2.10.3.8.5. Tukikelpoiset kustannukset

Tukikelpoisia kustannuksia ovat kohtuulliset yhteistyön organisoinnista ja toteutuksesta aiheutuvat kustannukset. Tuki voi kattaa hankkeisiin liittyvät pienhankinnat. Esittelyhankkeissa (demonstraatio) myös tarpeelliset kohtuulliset investoinnit ovat tukikelpoisiatoimenpiteessä M 01 määritellyin ehdoin.
Tukea voidaan myöntää seuraaviin kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuviin kohtuullisiin kustannuksiin:

- palkka- ja palkkiokustannuksiin;
- matkakustannuksiin;
- ostopalveluiden hankintaan;
- tilavuokrakustannuksiin;
- materiaali- ja muihin toteutuksen kannalta välttämättömiin kustannuksiin

Tukikelpoisia ovat lisäksi tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset, jotka liittyvät pilottihankkeissa tarvittavien välineiden ja laitteiden poistokustannuksiin siltä osin ja siltä ajalta kuin välineitä ja laitteita on käytetty hankkeessa.

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena ja välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena EU 1303/2013 67 ja 68 artiklan mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä (28/2014 ja hanketukiasetus) tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai tositeperusteisesti. Yleiskustannusten prosenttimääräinen korvaus voi olla enintään 24 % hankkeen hyväksyttävistä palkkakustannuksista.

Valtiontukimenettelyiden kautta määriteltävät tuen kohteet ja tukitasot tarkentuvat ilmoitusmenettelyn yhteydessä Tukea ei myönnetä keskisuuren tai sitä suuremman yrityksen normaaliin tuotekehitykseen, mutta myös suuret yritykset voivat osallistua yhteistyöhankkeen toteutukseen kun ne tuovat hankkeeseen tietämystä osana arvoketjua. Tukeen oikeutetun klusterin tulee olla uusi tai aloittamassa uutta toimintaa. Toimenpiteessä ei toteuteta normaaliin yksittäisen yrityksen tai olemassa olevan arvoketjun kasvuun liittyviä hankkeita tai alihankintana suoritettuja tutkimushankkeita, ellei niiden tuloksia jaeta. Uuden kehitetyn prototyypin tai tuotteen kaupalliseen tuotantoon tai hyödyntämiseen liittyvät kustannukset ja tuen saajien normaalin toiminnan kustannukset jäävät myös tuen ulkopuolelle. Tukea ei kohdenneta pientä yritystä suuremman jo kaupallistetun tuotteen kehittämiseen tai markkinointiin.

Tuettu toimi/hanke voi kestää pääsääntöisesti 3 vuotta, mutta enintään 5 vuotta

Käytettyjen koneiden, laitteiden ja välineiden hankkimista koskevat tukiedellytykset on kuvattu luvussa 8.1.

8.2.10.3.8.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tukikelpoisuusehdot määritellään tarkemmin kansallisessa laissa maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa maaseudun hanketoiminnan tukemisesta 1174/2014).

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää hankesuunnitelman ja että hankkeen tulokset julkistetaan tarkoituksenmukaisella tavalla ja ne ovat yleisesti hyödynnettävissä.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuki on tuen kohteena olevan toiminnan kannalta tarpeellinen. Edellytyksenä on lisäksi, että hakija esittää tuettavaa toimenpidettä koskevan suunnitelman. Suunnitelmaan on sisällytettävä tavoitteet, niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimet ja toteutumisen arviointiperusteet, arvio toteutusajasta, kokonaiskustannuksista ja kokonaisrahoituksesta, selvitys kestävän kehityksen tavoitteen huomioon ottamisesta toimenpiteen toteuttamisessa sekä yritystoiminnan tukea koskevaan suunnitelmaan selvitys toiminnan kannattavuudesta.

Suunnitelmasta on lisäksi käytävä ilmi hankkeen toteutustapa, toteuttaja, kustannusten eritelmät, tuen osuus kokonaisrahoituksesta, tukimuoto, vaadittavan yksityisen rahoituksen toteutustapa ja yhteys siihen ohjelmaan, josta hanke on tarkoitettu rahoitettavaksi, hankkeen vaikutukset ja tulokset sekä muut hakemuksen ratkaisemiseksi tarpeelliset seikat. Hankesuunnitelmassa on esitettävä, miten hankkeen valmistelussa on otettu huomioon jo aikaisemmin julkisella rahoituksella rahoitetuista hankkeista saadut vastaavaan tai siihen läheisesti liittyvään toimintaan myönnetyn tuen tulokset. Lisäksi hankesuunnitelmassa on esitettävä, miten hankkeen tuloksena syntyvää toimintaa jatketaan hankkeen päättymisen jälkeen, jollei tämä toiminnan luonteen vuoksi ole ilmeisen tarpeetonta.

8.2.10.3.8.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Ohjelman soveltamisalueella toteutettavan hankkeen on edistettävä toimenpidettä koskevia Unionin prioriteettien mukaisia ja ohjelmassa ja sitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä esitettyjä tavoitteita sekä niitä tukevia alueellisia tai paikallisia painopisteitä. Tuen avulla tavoitellaan vaikuttavuutta ja lisäarvoa, jota ei ilman tukea olisi mahdollista saavuttaa.

Hyväksyttävien hankkeiden valinnassa noudatetaan yhtenäisiä ohjelmatason valintakriteereitä, jotka käsitellään ohjelman seurantakomiteassa ja liitettään ohjelmaan ennen kuin toimenpiteen toteutus aloitetaan. Alueellisten suunnitelmien ja painotusten tiiviit kuvaukset on liitetty ohjelmaan liitteeksi. Samoja valintakriteereitä noudatetaan koko ohjelma-alueella, mutta niissä otetaan myös huomioon ELY – alueittain valmistellut strategiset painotukset, jotka tukevat Manner-Suomen ohjelman painotuksia. Alueellisten suunnitelmien ja painotusten tiiviit kuvaukset on liitetty ohjelmaan liitteeksi.

Valintakriteerit ja niiden painotukset ovat seuraavat:

1) missä määrin hanke edistää Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman strategiaa ja tavoitteita (30 %)

2) millainen on hankkeen kustannustehokkuus (20 %),

3) missä määrin hanke edistää elinkeinojen kehitystä, millainen on hankkeen laatu ja vaikuttavuus (30 %)

4) missä määrin hanke edistää kumppanuutta ja sitoutumista (20%)

Jokaisesta kriteerikohdasta hanke voi saada 0–3 pistettä. Hankkeen tulee saada vähintään yksi piste kohdasta 1, jotta se pääsee valintakäsittelyyn. Arvioitavista aihealueista on saatava pisteitä siten, että painotettu vähimmäispistemäärä on vähintään 1,1 pistettä.

Leader – ryhmät noudattavat oman strategiansa mukaisia valintakriteereitä valitessaan rahoitettavia yhteistyötoimenpiteen tyyppisiä hankkeita.

Koko ohjelma-aluetta tai erityisiä tavoitteita koskeville hankkeille, kuten maaseudun innovaatioryhmille määritellään erityiset valintakriteerit. Hankkeiden hyöty kohdentuu pääsääntöisesti ohjelman maaseutualueelle.

8.2.10.3.8.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitteisena myönnettävä ja maksettava julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion, kuntien ja muiden julkisten tahojen rahoituksesta.

Tukitaso määräytyy hankkeen toteutuksen ja sisällön mukaisesti valtiontukisääntöjä noudattaen ja se sisällytetään kansalliseen lainsäädäntöön. Jos hankkeessa tuetaan jonkun muun toimenpiteen (esimerkiksi investoinnit fyysiseen omaisuuteen, koulutus ja tiedonvälitys, demonstraatiotoimet) kautta rahoitettavaa tointa tai investointia, tukitasossa noudatetaan asianomaisen toimenpiteen mukaisia tasoja. Tuen ehdot ja tukitaso määräytyvät komission asetus (EU) N:o 651/2014 art. 25 mukaisesti kun kyse on valtiontueksi luettavista toimista.

Yhteistyöhankkeeseen, johon ei sisälly valtiontukea, voidaan myöntää tukea muu julkinen rahoitus mukaan lukien 100 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista. Uuden klusterin toiminnan aloittamiseen julkista tukea voidaan myöntää enintään 100 000 euroa kolmen vuoden aikana.

Yhteistyöhankkeeseen, jossa hyödynsaajina ovat pienet yritykset ja jonka tuloksia levitetään laajasti, voidaan myöntää tukea yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 25 artiklan mukaisesti:

1) muu julkinen rahoitus mukaan lukien 80 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista hankkeelle, jonka tavoitteena on tuottaa yrityksille merkittävää tiedon ja osaamisen lisäystä sen oman toiminnan, uusien tai parannettujen tuotteiden, prosessien tai palveluiden kehittämiseksi, prototyyppien rakentamiseksi tai näitä tukevaan pilottihankkeeseen;

2) muu julkinen rahoitus mukaan lukien 60 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista hankkeelle, jonka tavoitteena on kehittää uusia tai parannettuja tuotteita, prosesseja tai palveluja sekä niiden markkinointia edeltävää pilottihanketta, testausta ja esittelyä.

Yritysryhmälle, johon kuuluu enintään kymmenen yritystä, tuki voidaan myöntää niin, että tuki

kohdennetaan osallistujayrityksille vähämerkityksisenä tukena. Tukea voidaan myöntää muu julkinen rahoitus mukaan lukien enintään 75 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista.

Enintään 10 yritystä kattavalle hankkeelle tuki myönnetään de minimis –ehtoisena. Maaseudun innovaatioryhmien kustannuksista voidaan korvata 100 % hyväksyttävistä kustannuksista. Toimenpiteessä (koodi 16) on käytettävissä 160 000 000 euroa julkista rahoitusta kaudella 2014 - 2020.

8.2.10.3.8.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.10.3.8.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

- Tuenhakijoiden valinta: selkeä päämäärä, yhteistyökuvio ja tavoitteet ohjelman toteuttamiseksi
- IT-järjestelmät: tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus (jatkuvat kehittämistarpeet)
- Maksuhakemukset: kustannusten kohdentaminen tuettuun toimeen
- ALV: ALV:n tukikelpoisuuden varmistaminen
- Uudentyyppinen toimenpide: toimenpideohjeistus

Tuen saaja hankkii käytetyt koneen, laitteen tai välineen siitä huolimatta, että hankintaa ei ole hyväksytty tukipäätöksessä.

Käytetyn koneen, laittaan tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannuksia pystytä arvioimaan riittävällä tavalla.

Komission riskikoodit toimenpiteelle ks. kohta 8.2.10.4.1 ja 2.

8.2.10.3.8.9.2. Lieventävät toimet

- Tuenhakijoiden valinta: viranomaisten kouluttaminen ja ohjeistus
- IT-järjestelmät: HYRRÄ-tietojärjestelmä ja sen muunneltavuus, koulutus, yhtenäinen käyttöoikeuksien hyväksyminen IAM-sovelluksen kautta
- Maksuhakemukset: osaamisen tason parantaminen ja koulutus, hankkeiden hyvä suunnittelu, rajapintojen selkeys
- ALV: toimitaan voimassaolevien säädösten mukaan, ALV on tukikelpoinen, jos siitä ei saada palautusta; viranomaisten koulutus; tarkistuslistan käyttö
- Uudentyyppinen toimenpide: kattava toimenpideohjeistus tärkeää, koulutus

Maksuhakemusten hallinnollisissa tarkastuksissa ja otantatarkastuksissa varmistetaan, että käytettynä

hankittu kone, laite tai väline on tukipäätöksen mukainen.

Käytettynä hankittavan koneen, laitteen tai välineen käyttö-, huolto ja korjauskustannusten arviointiin liittyvä riski otetaan huomioon asiantuntijan tekemässä arvioinnissa.

Komission riskikoodit toimenpiteelle ks. kohta 8.2.10.4.1 ja 2.

8.2.10.3.8.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

8.2.10.3.8.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

8.2.10.3.8.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Pilottihankkeiden, klusterien, verkostojen, lyhyiden toimitusketjujen ja paikallisten markkinoiden erityispiirteiden tarkentaminen

Katso kohta 8.2.10.6, joka koskee koko toimenpidettä ja kaikkia sen alatoimenpiteitä.

Käytettyjen koneiden, laitteiden ja välineiden hankkimista koskevat tukiedellytykset on kuvattu luvussa 8.1.

8.2.10.4. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.10.4.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Riittämätön aktivointi ja tiedotus voivat johtaa siihen, että hyvistä hankeideoista ja -toteuttajista on niukkuutta. Keskeneräisten hakemusten vireille saattaminen hankaloittaa hankkeiden päätöksentekoa. Hakemusten täydentämiselle asetettujen määräaikojen noudattaminen voi olla puutteellista. Valintakriteerien noudattamatta jättäminen ja puutteellinen dokumentointi rahoitettavien hankkeiden valinnasta voi johtaa siihen, ettei onnistuta valitsemaan ohjelman tavoitteita parhaiten toteuttavia hankkeita tai valinta ei ole tasapuolinen.

Kustannusten kohtuullisuuden arviointi ja dokumentointi kustannusten arvioinnista voi olla puutteellista. Hankkeen toteuttamisessa riskitekijänä voi olla, että tukikelpoisuussääntöjä ei tunneta tarpeeksi. Riskinä voi myös olla, että kustannukset eivät kohdistu tuettuun toimintaan Ennakoiden käyttöön sisältyy riski rahoituksen kokonaistoteutuksesta. Tarkistus- ja valvontamenettelyjen kohdalla viranomaisten ammattitaidon ylläpitäminen korostuu mukaan lukien tukiehtojen tarkastaminen ja niiden huomiointi eri

vaiheissa. Riskinä on tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus sekä jatkuvat kehittämistarpeet. Riskit moitteettomassa toimeenpanossa lisääntyvät, jos ohjelmaan merkittävästi muutetaan tai siihen lisätään uusia tukitoimia sen toteutuskaudella.

R1. Kustannusten kohtuullisuuden arvioinnin dokumentointi voi olla puutteellista

R5. Ennakoiden käyttöön sisältyvä riski, kohdistuuko tuki tukikelpoisiin kustannuksiin

R7.1 Rahoitettavista toimenpiteistä ei ole tarpeeksi tietoa saatavilla, jotta kaikki potentiaaliset hakijat osaisivat hakea tukea tai hakijat eivät löydä tietoa

R 7.2. Hakemukset ovat epätäydellisiä, joka hankaloittaa päätöksentekoa

R 7.3. Valintajärjestelmä tai valintakriteereiden käyttö ei ole avoin, eikä takaa tasapuolista hankkeiden kohtelua

R9. Maksatushakemus sisältää tukikelvottomia kustannuksia

R9.1. Päätösten dokumentointi ei ole asianmukainen

Komision riskien syykoodit

RC 3 Viranomaisten välinen tiedon vaihto ei toimi

RC 9. 1 Tuen hakijat eivät tunne oikeita menettelyjä maksatushakemuksen yhteydessä

R C9.2 Maksatushakemukset ovat epätäydellisiä

RC 10 Kustannusten kohtuullisuuden varmistaminen

RC 15 Sähköisen asioinnin yhteydessä voi ilmetä tietoturvallisuusriski

8.2.10.4.2. Hillitsemistoimenpiteet

Ohjelman toteutusta on suunniteltu kokonaisvaltaisesti, laajasti osallistamalla niin kansallisella kuin alueellisella ja paikallisella tasolla. Rahoitusmahdollisuuksista sekä niiden ehdoista tehdään avointa tiedotusta potentiaalisille tuen saajille. Hankkeiden kohderyhmien todellisia tarpeita selvitetään. Eri käyttäjäryhmille annetaan koulutusta siirryttäessä uuden sähköisen järjestelmän käyttöön. Mahdollistetaan sekä sähköinen, että manuaalinen asiointi viranomaisen kanssa.

Tuensaajien valinnassa riskiä vähentää hakemusten vertailu valintaryhmässä (16.1) tai pisteytysjärjestelmä valintakriteerien pohjalta. Menettely käsitellään ohjelman seurantakomiteassa ja sisällytetään sähköiseen tietojenkäsittelyjärjestelmään. Hakemusten laatua ja määräaikojen noudattamista kehitetään viestinnällä ja hakijoille suunnatulla koulutuksella.

Viranomainen antaa hankkeiden käsittelyajasta hakijalle arvion. Päätöksen perustelut tallennetaan ja dokumentointi varmistetaan. Tietojärjestelmän tarkenteet ja sähköiset tarkastuslistat sekä liitteiden

tallentaminen järjestelmään hankintaperusteiden dokumentoimiseksi varmentavat viranomaistyötä. Sähköiset tarkistuslistat mahdollistavat säännönmukaisen laadunvarmistuksen sekä tuki- että maksupäätösten osalta. Laadunvalvontaa tehdään säännöllisesti.

Kustannusten kohtuullisuuden arviointiin liittyviä mahdollisia riskejä pienennetään säännöllisellä ohjeistuksella ja koulutuksella.

Tarkistus- ja valvontamenettelyjen osalta riskiä vähennetään koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Hallinnon ohjaus- ja valvontakäynnit sekä hankkeiden hallinnolliset tarkastukset varmistavat toteutuksen tasapuolisuuden ja laadun koko ohjelma-alueella. Tietotekniikan osalta järjestelmää rakennettaessa muunneltavuus on otettu huomioon. Maksuhakemuksiin liittyvää osaamisen tasoa parannetaan ja annetaan tarvittavaa koulutusta. Hankkeiden hyvä suunnittelu helpottaa myös maksun hakemista. Rajapintojen selkeys ja päällekkäisen toiminnan karsiminen on otettu huomioon ohjelman valmistelussa ja vuoropuhelua eri rahoittajaviranomaistenkesken käydään säännöllisesti tukijärjestelmien yhteensovittamiseksi ja päällekkäisen rahoituksen estämiseksi. Tätä tukee myös toimeenpanijoille ja kaikille kansalaisille avoin raportointi rahoitettavista hankkeista. Tietoturvallisuuteen liittyvät riskit huomioidaan asianomaisissa yhteyksissä.

CPA 1.1Hankekäsittelijöille ja päätösten tekijöille annetaan säännöllistä koulutusta

CPA 1.2 Ohjeistus pidetään ajan tasalla ja koulutetaan hankekäsittelijöitä

CPA 2 Tehostetaan tiedotusta potentiaalisten hakijoiden aktivoimiseksi

CPA 3.1 Parannetaan tiedon ja ohjeiden saatavuutta mm. netissä

CPA 3.3. Koulutetaan hanketoimijoita oikeista menettelyistä, hyväksyttävistä kustannuksista, sähköisestä järjestelmästä ja tietoturvasta

CPA 4.1 Valintaehdot ja menettely sisällytetään ohjelman tieto- ja seurantajärjestelmään siten, että sen käyttö on pakollinen ja läpinäkyvä

CPA 4.2 Sähköinen asiointi vähentää inhimillisten virheiden mahdollisuutta kaikissa käsittelyn vaiheissa

CPA 5. Otetaan käyttöön yksinkertaistettuja kustannusmenettelyjä

CPA 6. Hallinnon tarkastuksin todetaan, että kaikilla alueilla noudatetaan samoja menettelyjä ja kehitetään niitä.

8.2.10.4.3. Toimenpiteen yleisarvio

Toimenpide on tarpeellinen lisäämään yhteistyötä maatalouden, elintarvikeketjun, metsätalouden, biotalouden sekä muiden toimijoiden välillä sekä edistämään maaseudun elinkeinojen uudistumista, kestävää kehitystä ja innovaatioiden kehitystä ja käyttöön ottoa.

Toimenpiteet ovat toteutettavissa ja valvottavissa asetusten mukaisesti ja niiden valmistelussa on huomioitu yhteensovitus ohjelman muiden toimenpiteiden sekä muiden rahastojen kanssa.

8.2.10.5. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

Toimenpiteessä myönnettävän tuen perusteena on hankkeen suunnitelmassa ilmoitettu tarve ja tarkistettu arvio kohtuullisista tukikelpoisista kustannuksista. Tuen enimmäismäärä suhteessa hyväksyttäviin kustannuksiin määräytyy asetuksessa 1305/2013 ja kansallisen lainsäädännön mukaan (laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 ja valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta /2014). Valtiontuen alaisten toimien tuen myöntämisen perusteena on asianomaisessa tukijärjestelmässä hyväksytty valtiontukijärjestelmä.

8.2.10.6. Toimenpiteeseen liittyvät tiedot

Pilottihankkeiden, klusterien, verkostojen, lyhyiden toimitusketjujen ja paikallisten markkinoiden erityispiirteiden tarkentaminen

Pilottihankkeen, klusterin, verkoston ja lyhyen tuotantoketjun määritelmät tarkennetaan komission toimeenpanoasetuksen ja/tai valtiontukisuuntaviivoissa määritellyn mukaisesti. Seuraavassa alustavia määritelmiä:

Paikallis-/lähimarkkinoiksi katsotaan pääosin maakunnan tai sitä vastaavalla alueella tuotettujentuotteiden jalostaminen ja kaupan pitäminen. Valtioneuvoston periaatepäätöksen 16.5.2013 ”Lähiruokaa – Totta kai” mukaan *lähiruoalla tarkoitetaan erityisesti paikallisruokaa, joka edistää alueen* paikallistaloutta, työllisyyttä ja ruokakulttuuria, on tuotettu ja jalostettu oman alueen raaka-aineista ja joka markkinoidaan ja kulutetaan omalla alueella”.* * tässä yhteydessä omalla alueella tarkoitetaan maakuntaa tai sitä vastaavaa tai sitä pienempää aluetasoa

Pilottia käytetään testaamaan tuotteen tai menetelmän potentiaalia menestyä täysimittaisenakin. Pilotti on edullisempi tapa varmistua käytettävyydestä kuin täysimittakaavainen koe. Pilotti voi antaa tarvittavan tiedon käytettävyydestä, jos ei ole välttämätöntä toteuttaa täyden mittakaavan sovellus. Pilottitutkimus on pienimuotoinen alustava tutkimus, jotta voitaisiin arvioida toteutettavuus, aika, kustannukset, haittavaikutukset, ja kokonaisvaikutus yritettäessä määritellä tutkimuksen parasta toteutustapaa tai aluetta ja parantaa tutkimuksen suunnittelua ennen täysimittaista tutkimushanketta.

Klusteri: Ks. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 artikla 2 (1) q.

Verkosto voi koostua samoista toimijoista kuin klusteri, mutta voi olla vapaamuotoisempi, toimia vain yhden hankkeen toteuttamiseksi, muuttua jatkuvasti tai muodostua pysyvämmäksi yhteistyön, tiedonvälityksen tai vuorovaikutuksen välineeksi toimijoiden välillä.

Lyhyt toimitusketju: Komission delegoitu asetus (EU) N:o 807/2014, art 11 kohta 1. Tukea voidaan myöntää vain toimitusketjuille, joissa viljelijän ja kuluttajan välillä on enintään yksi väliporras.

8.2.10.7. Muut tärkeät huomiot, jotka ovat toimenpiteen ymmärtämisen ja täytäntöönpanon kannalta olennaisia

Yhteys kansallisiin ja muihin EU:n rahoittamiin toimiin ja toimeenpanoon:

EU:n rahoittamat toimet: Yhteistoimenpiteinä voidaan rahoittaa Euroopan aluekehitys-, sosiaali- sekä meri- ja kalatalousrahaston kanssa alueellisesti koordinoituja hankkeita ja toisiaan täydentäviä hankkeita. Yhteistyöryhmät voivat hakea Horisontti 2020 rahoitusta hankkeen tutkimukseen. Mikäli rahoitusta kohdennetaan tällaiseen tutkimushankkeeseen, noudatetaan Komission delegoitua asetusta (EU) N:o 480/2014 Art 20 c. Hankkeilla voi olla kytkentä Life+ rahoittamiin hankkeisiin. Eri tukivälineiden yhdistämisestä ei saa aiheutua liian suura korvauksia, eikä rahoitus saa kohdistua samaan rahoituskohteeseen, mutta ne voivat täydentää toisiaan. **Kansallinen rahoitus**: TEKES

Hakemukset toimitetaan toimivaltaiselle ELY- keskukselle tai erityistapauksessa (ks. alatoimenpide 16.1: maaseudun innovaatioryhmät) maa- ja metsätalousministeriöön. Haettaessa tukea paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä tukihakemukset toimitetaan toimivaltaiselle paikalliselle Leader-toimintaryhmälle. Hakemukset voidaan toimittaa myös sähköisen asianhallintajärjestelmän kautta toimivaltaiselle hallintoviranomaiselle tai toimintaryhmälle.

8.2.11. M19 - Tuki yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen (Leader) (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artikla)

8.2.11.1. Oikeusperusta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 artiklat 32-35 (Yleisasetus)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 artiklat 42-44, 59

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1306/2013.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/2220

Komission delegoitu asetus (EU) N:o 807/2014 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 täydentämisestä ja siirtymäsäännöksistä (delegoitu asetus)

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 808/2014 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 soveltamissäännöistä (täytäntöönpanoasetus)

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 809/2014 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 soveltamissäännöistä yhdennetyn hallinto- ja valvontajärjestelmän, maaseudun kehittämistoimenpiteiden ja täydentävien ehtojen osalta.

8.2.11.2. Yleinen kuvaus toimenpiteestä, mukaan lukien sen toimenpidelogiikka ja miten sillä edistetään kohdealoja ja monialaisia tavoitteita

Leader-toimenpide sisältää alatoimenpiteet: 19.1 valmistelutuki,19.2 tuki yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisstrategian mukaisten toimien täytäntöönpanoon, 19.3 paikallisen toimintaryhmän yhteistyön valmistelu ja täytäntöönpano, , 19.4 tuki toimintakustannuksiin ja toiminnan edistäminen.

Leader-toiminnalla vahvistetaan ja kehitetään paikallisia yhteisöjä, yrityksiä ja alueen elinvoimaa. Sen avulla saadaan erilaisia ja eri-ikäisiä ihmisiä sekä yhteisöjä mukaan paikalliseen kehittämistyöhön. Näin heidät saadaan toimimaan ja ottamaan vastuuta kehittämistyöstä aktiivisesti ja aloitteellisesti. Erityisesti Leader-toiminnassa panostetaan nuoriin.

Edellä kuvatulla tavalla saadaan aikaan tuloksellista paikallista toimintaa, joka parantaa elämän laatua ja elinoloja sekä tukee työ- ja ansiomahdollisuuksien syntymistä ja alueen elinkeinotoiminnan kehittymistä. Kehittämisen ilmapiiri kannustaa uusiin aloitteisiin. Aktiivista kansalaisuutta tuetaan mm. luomalla ja ylläpitämällä erilaisia vaikuttamiskanavia. Erilaisten ryhmien kuten nuorten, vanhusten, maahanmuuttajien, työttömien osallistuminen alueen kehittämiseen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta, ehkäisee syrjäytymistä ja vahvistaa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Tavoitteena on, että Leader-ryhmät verkostoituvat aktiivisesti, vaikuttavat verkostoissa ja luovat aktiivisesti uusia verkostoja sekä auttavat alueensa yritys- ja yhteisötoimijoita verkottumaan kansallisten ja

kansainvälisten kumppaneiden kanssa. Toimintaryhmätyö on keskeinen paikallisen kehittämisen menetelmällinen innovaatio ja maaseuturahastoon juurtunut tuloksellinen toimintatapa.

Edelleen tavoitteena on uudistunut ja tarpeisiin vastaava paikallinen kehittämistyö. Paikallisen kehittämistyön uudistuminen edellyttää osaamisen lisäämistä, tarpeiden tarkkaa tunnistamista, resurssien käytön tehokkuutta ja luovuutta. Tämä edellyttää myös mahdollisuutta kokeiluihin. Toimien tuloksena paikallisen kehittämisen vaikuttavuus lisääntyy.

Maaseudun väestö vähenee, joten on tärkeää, että kaikki olemassa olevat voimavarat saadaan mukaan alueen kehittämiseen. Yhteisöllisyyden vahvistamisella on suuri vaikutus syrjäytymisen ehkäisemisessä ja vähentämisessä. Yhteisöllisyyden vahvistaminen edellyttää alueen asukkaiden oma-aloitteisuutta ja tahtoa käyttää osa vapaa-ajasta yhteisten asioiden edistämiseen. Tähän maaseudun talkootyöperinne antaa hyvän lähtökohdan.

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen edellyttää Leader-ryhmien aktiivisuutta, ammattitaitoa ja osaamisen jatkuvaa kehittämistä. Tämä koskee palkatun henkilöstön lisäksi myös hallitusten jäseniä ja muita yhdistyksen jäseniä. Mitä useampia aktiivisia toimijoita ryhmässä on, sitä varmemmin alueen kehittämiseen saadaan uusia ideoita ja toimijoita, jolloin myös toiminnan laajentaminen uusille aloille on mahdollista.

Leader-toiminnan lisäarvo syntyy toimintatapaa kuvaavista Leader-periaatteista: alueperusteisuus, alhaalta ylös –periaate, paikallinen kumppanuus, monialaisuus, innovatiivisuus, alueiden välinen ja kansainvälinen yhteistyö, verkostoituminen sekä hajautettu hallinto ja rahoitus. Periaatteet sisältyvät kaikkien Leader-ryhmien työhön.

Leader-rahoituksella toteutettavat hankkeet vastaavat ennen kaikkea prioriteettiin 6: Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentäminen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseutualueilla.

Leader-toimenpide vaikuttaa ensisijaisesti kohdealueeseen 6B: Maaseutualueiden paikallisen kehittämisen edistäminen.

Leader-toimenpide tukee kohdealueita:

- 1A: Innovaatioiden ja tietämyspohjan edistäminen maaseutualueilla
- 1B: Yhteyksien vahvistaminen maatalouden, ruoan tuotannon, metsätalouden, tutkimuksen ja innovaatioiden välillä
- 1C: Elinikäisen oppimisen ja ammatillisen koulutuksen edistäminen maa- ja metsätaloudessa
- 3A: Alkutuottajien kytkeminen paremmin ruokaketjuun laatujärjestelmien ja paikallisten markkinoiden edistämisen sekä lyhyiden jakeluketjujen avulla, tuottajaryhmät ja toimialaorganisaatiot sekä eläinten hyvinvoinnin edistäminen
- 4A: Euroopan maisemien tilan ja luonnon monimuotoisuuden (mukaan lukien Natura 2000- ja arvokkaat luontoalueet) ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen
- 4B: Vesien ja maan hoidon edistäminen sekä vesipuitedirektiivin tavoitteisiin vastaaminen
- 5B: Maatalouden ja elintarvikejalostuksen energiatehokkuuden lisääminen
- 5C: Uusiutuvien energialähteiden sekä biotalouteen tarkoitettujen sivutuotteiden, jätteiden, jäännösten ja muiden kuin elintarvikkeiksi tarkoitettujen raaka-aineiden hankinnan ja käytön helpottaminen
- 5E: Hiilen sitomisen edistäminen maa- ja metsätaloudessa
- 6A: Monipuolistamisen, uusien pienyritysten perustamisen ja kehittämisen sekä työpaikkojen

perustamisen edistäminen

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta rahoitettavien Leader-hankkeiden ei välttämättä tarvitse olla ohjelmassa kuvattujen toimenpiteiden mukaisia, mutta niiden kaikkien tulee toteuttaa jotakin kuudesta prioriteeteista. Leader-ryhmien työllä maaseutua kehitetään paikallisesti. Tämän vuoksi ohjelma-asiakirjan artiklakohtaiset kuvaukset ympäristön hoidon, ilmastonmuutoksen hillitsemisen ja siihen sopeutumisen edistämisestä sekä innovaatioiden syntymisen ja hyödyntämisen edistämisestä kuvaavat myös Leader-toimenpiteellä tehtävää työtä. Näkökulma kaikkiin teemoihin on paikallinen. Innovatiivisuus on myös yksi Leader-periaatteista.

Hakiessaan Leader-ryhmiksi paikalliset toimintaryhmät määrittelevät laatimissaan paikallisissa kehittämisstrategioissaan kehittämisen painopisteet. Näissä strategioissa on kuvattu tavoitteet, painopisteet, hankkeiden valintakriteerit sekä yhteistyö ja yhteensovitus muun aluekehittämisen kanssa, erityisesti työnjako ELY-keskuksen alueellisen maaseutusuunnitelman kanssa.

Meri- ja kalatalousrahaston paikalliset toimintaryhmät sovittavat työnsä yhteen maaseuturahaston paikallisten toimintaryhmien eli Leader-ryhmien kanssa. Paikalliset toimintaryhmät voivat hakea toimilleen myös muiden EU-rahastojen rahoitusta.

Leader-ryhmän kriteerit

Jokaisen Leader-ryhmän on täytettävä Leader-ryhmää koskevat arviointikriteerit. Leader-ryhmän on oltava juridisesti järjestäytynyt toimija (esim. rekisteröity yhdistys). Uusilla toimijoilla riittää, että juridinen rekisteröityminen on vireillä. Kaikilla alueen toimijoilla tulee olla mahdollisuus liittyä toimintaryhmän jäseneksi (ts. säännöt eivät saa rajata toimijoita pois). Leader-ryhmän jäsenmäärän tulee olla riittävän suuri ja laajapohjainen. Jäsenistössä on muun muassa julkisen hallinnon edustajia, yrittäjiä, yhteisöjä ja paikallisia ihmisiä.

Leader-ryhmän toiminta-alue on määriteltävä selkeästi ja sitovasti hakemuksessa. Ryhmän alueen ei tarvitse välttämättä noudattaa hallinnollisia rajoja ts. sen ei tarvitse olla maakunta-, ELY-keskus- tai kuntarajojen mukainen, mutta hakemuksessa pitää yksilöidä alue riittävän selvästi (tarvittaessa kartan avulla). Kukin alue voi kuulua vain yhteen Leader-ryhmään. Kuntakoon kasvaessa voimakkaasti on mahdollista, että kunnan osia kuuluu eri toimintaryhmien alueisiin. Tästä on oltava selkeä sopimus kunnan/kaupungin ja toimintaryhmän kesken koko ohjelmakaudeksi.

Leader-ryhmän alueen määrittelystä tulee ilmetä alueen asukasmäärä ja perustelut sille, että alue on paikalliselle toiminnalle ja osallisuudelle sopiva sekä se, että alueella on riittävät taloudelliset ja henkilöstöresurssit. Leader-ryhmän alueella tulee olla maaseudulla asuvia asukkaita 10 000-150 000. Leader-toimintatapana soveltuu maaseudun ja kaupunkien paikalliskehittämisen välineeksi, mutta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta rahoitettavat toimenpiteet kohdistuvat maaseutualueille. Maaseuduksi voidaan katsoa kaikki alle 30 000 asukkaan kunnat tai kaupungit kokonaisuudessaan. Jos kunnassa tai kaupungissa on yli 30 0000 asukasta ja kunta kuuluu kaupunkiseutuun eli yli 15 000 asukkaan keskustaajama ulottuu sen alueelle, Leader-ryhmä on rajannut alueella yhdessä ELY-keskuksen kanssa tehdyn yhteisen suunnitelman mukaisesti kaupunkimaiset keskukset ulkopuolelle. Tavoitteena on hallituksen maaseutupoliittisen selonteon linjausten mukaisesti, että koko Suomen maaseutualueet on edelleen katettu paikallisten Leader-ryhmien työllä.

Leader-ryhmän hallituksen kolmikantaperiaate

Leader-ryhmän hallitus tai muu vastaava toimielin valitsee rahoitettavat hankkeet. Se tekee myönteiset ja kielteiset lausunnot ELY-keskukselle. Valintaa tehtäessä hallituksen tai valinnan tekevän elimen tulee huomioida mahdolliset eturistiriidat ja dokumentoida esteellisyydet kokousasiakirjoihin.

Hallituksen tai valinnan tekevän elimen on noudatettava ns. "kolmikantaperiaatetta" eli sen pitää koostua tasapuolisesti seuraavien tahojen edustajista:

1. paikallinen julkinen hallinto

2. yhteisöt (järjestöt, yhdistykset)

3. maaseudun asukkaat

Paikallinen julkinen hallinto: Paikallisen julkisen hallinnon edustajia ovat kunnanvaltuutetut, kunnanhallituksen jäsenet, kunnanjohtaja, kunnansihteeri, elinkeinoasiamies, maaseutusihteeri, kunnaninsinööri sekä muut vastaavat viranhaltijat ja luottamushenkilöt. Mahdollisina tuen hakijoina olevien oppilaitosten johtavissa tehtävissä olevat henkilöt luetaan paikallisen julkisen hallinnon kiintiöön. Lisäksi kunnan edustajiksi katsotaan sellaisten lautakuntien tai kunnan asettamien toimikuntien puheenjohtajat, joiden tehtäväkenttään kuuluvat maaseudun kehittämisasiat. Maakuntaliittojen ja seurakuntien johtavassa asemassa olevat työntekijät ja luottamusmiehet (esim. maakuntajohtajat, kirkkoherrat, maakuntaliiton valtuuston ja kirkkovaltuuston jäsenet) kuuluvat paikallisen julkisen hallinnon kiintiöön.

Yhteisöt: Yhteisöjen edustajia ovat maaseudun kehittämistyöhön liittyvissä organisaatioissa päättävässä asemassa olevat henkilöt kuten kyläyhdistysten, kylätoimikuntien, 4H-yhdistysten, Mannerheimin lastensuojeluliiton, metsästysseurojen, tuottaja- ja neuvontajärjestöjen, maa- ja kotitalousseurojen, yrittäjäyhdistysten, nuorisoseurojen, maamiesseurojen tai muiden vastaavien toimijoiden hallitusten puheenjohtajat ja jäsenet tai näiden johtavassa asemassa olevat työntekijät.

Maaseudun asukkaat: Erityisen tärkeää on se, että kolmasosa hallituksen jäsenistä on sellaisia paikallisia maaseudun asukkaita, jotka eivät edusta työnsä tai muun asemansa vuoksi paikallista julkista hallintoa tai sellaisia yhdistyksiä ja suuria yrityksiä, joiden kiinnostuksen kohteissa ovat toimintaryhmän toimialaan kuuluvat asiat. Hallituksen kokoonpanoa seurataan vuosittain. Yksittäiset pienyrittäjät (alle 10 henkilötyövuotta) kuuluvat maaseudun asukkaiden kiintiöön.

Hallituksen kolmikanta, paikallisen julkisen hallinnon, yhteisöjen ja maaseudun asukkaiden kiintiöt täyttävät neuvoston asetuksen (EY) N:o 1303/2013, 32 artiklan paikallisten yksityisten ja julkisten sosioekonomisten etujen edustajien vaatimuksen. Toimintaryhmien hallituksen kokoonpanosta säädetään kansallisesti maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnointilaissa (27/2014) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa (295/2014).

Periaatteet kolmikannasta ja hallituksen jäsenten säännöllisestä vaihtuvuudesta tulee näkyä toimintaryhmänä toimivan yhdistyksen (tai muun oikeustoimikelpoisen toimijan) säännöissä sekä käydä ilmi hakuajankohdan hallituksen kokoonpanossa. Hallituksen jäsenten vaihtuvuudella varmistetaan uusien henkilöiden mahdollisuus osallistua Leader-toimintaan sekä Leader-toiminnan avoimuus. Suositeltavaa on, että yhdistyskiintiöön saadaan vaihtuvuutta eri yhdistyksien edustajista.

Toimintaryhmillä tulee olla riittävä taloudellinen osaaminen ja kyky hoitaa hallinnollisia tehtäviä. Toimintaryhmä osoittaa hakemuksessaan, miten se organisoi sisäisesti tai hankkii yhteistyön avulla

riittävän taloudellisen ja hallinnollisen osaamisen.

Hallituksen jäsenillä on joko henkilökohtaiset varajäsenet tai kullekin kolmikannalle omat, samaa kolmikantaa edustavat varajäsenet. Leader-ryhmän hallituksen jäsenen yhtäjaksoinen toimikausi voi olla enintään kuusi vuotta.

Paikallisen maaseudun kehittämisstrategian kriteerit

Paikallinen maaseudun kehittämisstrategia tulee valmistella avoimesti ja laajasti sekä noudattaen alhaalta ylöspäin -periaatetta. Strategiassa tai sen liitteissä kuvataan valmisteluprosessi sekä siihen osallistuneet tahot. Kuvauksen tulee sisältää tietoja siitä, miten yhteistyö, avoimuus ja tiedottaminen sekä toimijoiden sitoutuminen ovat toteutuneet strategian valmistelussa. Strategian tavoitteiden ja rahoitettavien toimien tulee olla paikallisia tai paikallislähtöisiä.

Strategiassa tai sen liitteissä täytyy olla selkeä kuvaus siitä, miten yhteistyö, yhteensopivuus ja täydentävyys alueen muiden toimijoiden ja strategioiden kanssa on järjestetty. Strategiassa tulee käydä ilmi yhteensovitus ELY-keskuksen laatiman alueellisen maaseudun kehittämisstrategian kanssa sekä yhteistyö ja työnjako erityisesti elinkeinohankkeita käsiteltäessä.

Paikallisessa maaseudun kehittämisstrategiassa on kuvattava alueen nykytila ja sen analyysi. Toimintaryhmän valitsemien painopisteiden tulee nousta nykytilan analyysista. Tärkeää on strategisuus ja toimintaryhmän valitsemat selkeät kehittämisen painopisteet. Strategian toteuttamisella saadaan uusia tapoja oman alueen kehittämiseen, löydetään kokeilujen kautta erilaisia keinoja esim. paikallisten palveluiden järjestämiseen. Strategian tavoitteena on elämän laadun parantuminen ja elinkeinojen kehittyminen sekä sosiaalisen pääoman lisääntyminen mm. yhteisöllisen kehittämisen kautta. Strategian tavoitteena on syytä olla myös uusien työ- ja ansiomahdollisuuksien luominen sekä alueen ihmisten elinolojen parantaminen. Strategiassa on eritellyt tavoitteet naisten, miesten ja nuorten toimenpiteille sekä mahdollisesti eri väestöryhmille kohdennettuja toimia. Strategian tavoitteiden ja toimenpiteiden tulee olla kestävän kehityksen periaatteiden mukaisia. Paikallisen strategian tulee edistää myös horisontaalisia tavoitteita, joita ovat innovaatiot, ilmastonmuutokseen varautuminen ja ympäristö.

Leader-toimintaryhmien rahoituskehyksestä toteuttavien hankkeiden tulee vastata johonkin EU:n kuudesta prioriteetistä, niiden ei välttämättä tarvitse toteuttaa ohjelmaan valittuja toimenpiteitä. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta rahoitusta saavien toimenpiteiden tulee olla ohjelman mukaisia ja noudattaa kansallisia säädöksiä ja ohjeistusta, jotka perustuvat maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annettuun lakiin 27/2014 sekä lakiin maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014. Hakemuksessa tulee olla arvio julkisen rahoituksen kokonaistarpeesta sekä arvio yksityisen rahoituksen määrästä. Rahoitusta haetaan vuosille 2014–2020. Paikallisessa maaseudun kehittämisstrategiassa tulee olla arvio rahoituksen jakautumisesta ryhmän valitsemien painopisteiden välillä.

Alueen kuntien on sitouduttava rahoittamaan 20 % toimintaryhmän tästä ohjelmasta saamasta julkisesta rahoituksesta. Kuntien tulee sitoutua rahoitukseen vuosittaisen kertasuoritusperiaatteen mukaisesti ("könttäraha").

Yksityisen rahoituksen tavoite on 35 % kokonaisrahoituksesta.

Hyvän paikallisen maaseudun kehittämisstrategian tunnusmerkkejä

- Strategia on selkeä ja looginen. Siihen tehdyt valinnat nousevat nykytilan analyysistä. Myös

Leader-ryhmän edellisen ohjelmakauden kehittämissuunnitelman toteutuksesta saadut kokemukset on analysoitu ja niiden analyysien tulos on otettu huomioon strategiaa ja painotuksia suunniteltaessa. Strategia on yhtenäinen ja johdonmukainen kokonaisuus. Se hyödyntää alueen vahvuuksia ja löytää ratkaisuja alueen heikkouksiin.

- Strategia on toteuttamiskelpoinen ja realistinen sekä sisältää selkeästi uusia ajattelutapoja tai uusia ratkaisuja alueen kehittämiseen. Strategiasta ilmenee, miten uusia ratkaisuja, ideoita tai käytäntöjä välitetään maaseudun toimijoiden käyttöön.
- Strategiassa on kuvattu selkeästi yhteistyö eri tahojen kanssa (mm. ELY-keskus, maakuntaliitto, alueen keskeiset järjestöt, kunnat ja seutukunnat). Leader-ryhmä on luonut yhteistyösuhteita moneen tahoon. Roolit muiden alueen toimijoiden kanssa ovat selkeät ja toimivat.
- Yritysrahoitukseen liittyvästä asiantuntemuksen vaihdosta ja työnjaosta on sovittu selkeästi seututasolla kuntien, seudullisen yrityspalvelupisteen tai elinkeinoyhtiön kanssa.
- Mikäli strategiaan sisältyy kansainvälistymistä ja alueiden välistä yhteistyötä, tavoitteiden tulee olla selkeät ja perustellut.
- Leader-ryhmällä on selkeät mittarit tavoitteiden toteutumisen seuraamiseksi.
- Strategiaan sisältyy alueen toimijoiden oppimissuunnitelma
- Strategiaan sisältyy viestintäsuunnitelma
- Leader-ryhmällä on suunnitelma käytännön toteutuksesta ja toiminnan hallinnollisesta organisoimisesta.
- Leader-ryhmä on neuvotellut strategian toteutukseen tai toimintaansa myös muuta rahoitusta kuin tämän ohjelman kautta tulevaa rahoitusta

Leader-ryhmien rahoituskehyksien jakoperiaatteet ja menettelyt

Maa- ja metsätalousministeriö määrittää Leader-ryhmittäiset suuntaa antavat rahoituskehykset ohjelmakaudelle 2014–2020. Suuntaa-antavat rahoituskehykset määritellään samalla kun maa- ja metsätalousministeriö tekee Leader-ryhmiä koskevan lopullisen päätöksen.

Suuntaa antava rahoituskehys määritellään koko ohjelmakaudeksi seuraavien kriteerien perusteella:

- toimintaryhmän strategian laatu ja kokonaisuus;
- Leader-ryhmän toiminta-alueen väestömäärä painottaen ydinmaaseudun ja harvaan asutun maaseudun asukasmäärää;
- ohjelmakauden 2007–2013 toiminta;
- lausunnot ja arvioinnit;
- toimintaryhmän oma arvio rahoituksesta (sen suuruus ja realistisuus).

Koko ohjelmakautta koskevia Leader-ryhmien suuntaa antavia rahoituskehyksiä tarkistetaan kahdesti ohjelmakauden aikana, vuosien 2018 ja 2020 rahoitusta suunniteltaessa. Tarkistuksia tehtäessä kiinnitetään huomiota toimintaryhmien käytössä olevan rahoituksen sidonta- ja maksatustilanteeseen, ml. kunta- ja yksityisen rahoituksen osuuden toteutumiseen, toimintaryhmäperiaatteiden noudattamiseen, arviointeihin ja raportteihin, valvontahavaintoihin, julkisten varojen hallinnointiin, toimintaryhmien esityksiin sekä ELY-keskusten näkemyksiin. Vuosittaiset Leader-ryhmien rahoituskehykset ja myöntövaltuudet jaetaan suuntaa antavien kehysten sekä niiden tarkistusten mukaisesti.

8.2.11.3. Laajuus, tuen taso, tuensaajat sekä tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä eriteltynä tarvittaessa alatoimenpiteittäin ja/tai toimintatyypeittäin. Kunkin toimintatyypin osalta tukikelpoiset kustannukset, tukikelpoisuusedellytykset, sovellettavat määrät ja tukiprosentit sekä valintaperusteiden vahvistamisen periaatteet

8.2.11.3.1. 19.1. Valmistelutuki

Alatoimenpide:

8.2.11.3.1.1. Toimintatyypin kuvaus

Valmistelutuki liittyy paikallisen kehittämisstrategian valmisteluun.

8.2.11.3.1.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Tuki myönnetään avustuksena.

8.2.11.3.1.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Laki maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista 27/2014.

Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014.

Valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta 1174/2014

Valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuesta 80/2015.

Hallintolaki 434/2003.

8.2.11.3.1.4. Tuensaajat

Tuen saaja on Leader-ryhmäksi hakija.

Toimenpiteestä hyötyvät maaseudun asukkaat, yrittäjät, yhteisöt ja vapaa-ajan asukkaat.

8.2.11.3.1.5. Tukikelpoiset kustannukset

Valmistelutuki sisältää strategian valmistelusta aiheutuvat kustannukset, henkilöstökustannukset, koulutus-, tiedotus- ja viestintäkustannukset sekä vuokrat, matka- ja kokouskulut sekä toimistokulut. Tuki voi kattaa toimeen liittyvät, tarpeelliset pienhankinnat sekä koneiden ja laitteiden hankkimisen tai ostoleasingin enintään omaisuuden markkina-arvoon asti. Tuettu toimi voi kestään enintään 31.12.2025 asti.

Tuki voidaan myöntää välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena EU 1303/2013 67 ja 68 artiklan mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä (28/2014 ja valtioneuvoston asetukset) tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai tositeperusteisesti. Yleiskustannusten prosenttimääräinen korvaus voi olla enintään 24 % hankkeen hyväksyttävistä palkkakustannuksista. Tämä korvaus voi kattaa hankkeen välillisiä kustannuksia. Mikäli toimenpiteen matkakustannukset ovat erityisen korkeat, voidaan soveltaa EU/1303/2013 Art 68, jolloin prosenttimääräinen korvaus on 15 % kohdistuen hankkeen välillisiin kustannuksiin. Tuki ei voi olla päällekkäistä alatoimenpiteen 19.4. (toimintaraha) kanssa.

8.2.11.3.1.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Yksityiskohtaiset tukikelpoisuusehdot määritellään kansallisissa säädöksissä ja ohjeistuksessa, jotka perustuvat maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annettuun lakiin 27/2014 sekä lakiin maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014. Nämä koskevat ennen kaikkea tuettavaa toimintaa, myöntämisen edellytyksiä ja hyväksyttäviä kustannuksia.

Valmistelutukea voidaan myöntää tuen käyttöä koskevan suunnitelman mukaisiin kohtuullisiin ja tarpeellisiin kustannuksiin, joita ovat palkkaus- ja palkkiokustannukset, matkakustannukset, ostopalvelut, kokouskustannukset, toiminnan tai toiminnan turvaamisen kannalta keskeiset vakuutusmaksut, viestintäkustannukset sekä muut välttämättömät kustannukset.

8.2.11.3.1.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Leader-ryhmän valintakriteerit on kuvattu edellä luvussa 8.12.2.

8.2.11.3.1.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitteisena myönnettävä ja maksettava julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Julkisen rahoituksen alustava määrä on 2,6 miljoonaa euroa valmistelutukeen (koodi 19.1). Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion ja kuntien rahoituksesta.

Julkisen tuen enimmäismäärä valmistelutuessa on 100 %.

8.2.11.3.1.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.11.3.1.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Riskinä ovat toimintaryhmässä (hallitus + työntekijät) ammattitaidon ylläpitäminen.

IT-järjestelmässä riskinä ovat tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen),

tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus (jatkuvat kehittämistarpeet).

Maksuhakemuksissa riskinä ovat: tuen käyttö ja kustannusten kohdentaminen ainoastaan tuettuun toimintaan sekä tukikelpoisuussääntöjen tunteminen.

Valmistelutuessa riskinä ovat yhtenäiset myöntämis- ja maksamiskäytännöt sekä kustannusten kohdentaminen.

Komission riskikoodit

R2. Kustannusten kohtuullisuus

R3. Riittävät tarkastus- ja valvontajärjestelmät

R4. Julkinen kilpailutus

R8. IT-järjestelmät

R9. Maksuhakemukset

Komission riskien syykoodit

RC3. Viranomaisten välinen tiedon vaihto ei toimi hyvin.

RC9. Tuen hakijat eivät tunne oikeita menettelyjä maksamishakemuksen yhteydessä.

RC9.1. Maksamishakemukset ovat epätäydellisiä

RC10. Kustannusten kohtuullisuuden varmistaminen.

RC11. Julkisten hankintasäännösten noudattaminen

RC14. Ei-hyväksyttävät kustannukset

RC15. Sähköisen asioinnin yhteydessä tietoturvariski

8.2.11.3.1.9.2. Lieventävät toimet

Riskiä vähentävät toimintaryhmässä: koulutus, hallinnon ohjaus- ja valvontakäynnit, ammattitaidon ja osaamisen ylläpitäminen, riittävät resurssit, tietojärjestelmien tarkisteet ja tarkastuslistojen käyttö.

Tuenhakijoiden valinnassa riskiä vähentävät hallitusten kolmikanta ja salassapitosopimukset.

IT-järjestelmissä riskiä vähentävät HYRRÄ-tietojärjestelmä ja sen muunneltavuus, koulutus, yhtenäinen käyttöoikeuksien hyväksyminen IAM-sovelluksen kautta.

Maksuhakemuksissa riskiä vähentävät: osaamisen tason parantaminen ja koulutus.

Yhtenäisiin myöntämis- maksamiskäytäntöihin liittyvää riskiä vähentävät: myöntäminen ja maksaminen

keskitetään Ruokavirastoon, mikä varmistaa yhdenmukaiset menettelyt ja selkeyttää ohjeistusta.

Kustannusten kohdentamiseen liittyvää riskiä vähentävät: HYRRÄ:ssä saatavilla sekä valmistelutukeen, toimintarahan että mahdollisiin hankkeisiin liittyvät asiakirjat.

Komission riskien estämiskoodit

CPA1 Hankekäsittelijöitä koulutetaan tehokkaasti.

Ohjeistus pidetään ajan tasalla

CPA2. Hyödynsaajille välitetään tietoa tehokkaasti, koulutus- ja neuvonta ovat aktiivista

CPA3 Parannetaan tiedon ja ohjeiden saatavuutta

CPA4 Tietojärjestelmä ohjaa päätöksentekoa ja dokumentointia.

CPA5 Yksinkertaistetut kustannusmenettelyt otetaan käyttöön

CPA6. Parannetaan sisäisiä valvonta ja koordinointijärjestelmiä.

8.2.11.3.1.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Tuen myöntämisestä ja kustannusten hyväksyttävyydestä päättää Ruokavirasto. Tuen myöntämiseen ja maksamiseen liittyviin hallinnollisiin tarkastuksiin sovelletaan komission valvonta- ja maksajavirastosäädöksiä.

Toimet ovat paikallisen kehittämisstrategian ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 mukaisia.

Toimenpiteet ovat toteutettavissa ja valvottavissa asetusten mukaisesti ja niiden valmistelussa on huomioitu yhteensovitus ohjelman muiden toimenpiteiden sekä muiden rahastojen kanssa.

8.2.11.3.1.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

Myönnettävän tuen perusteena on toimen suunnitelmassa ilmoitettu tarve ja tarkistettu arvio kohtuullisista tukikelpoisista kustannuksista. Tuen enimmäismäärä suhteessa hyväksyttäviin kustannuksiin määräytyy asetuksessa 1305/2013 ja kansallisen lainsäädännön mukaan (Maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annettuun lakiin 27/2014 ja lakiin maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 sekä näiden nojalla annettaviin valtioneuvoston asetuksiin).

8.2.11.3.1.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Kuvaus pakollisen yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen osatekijöistä, joista Leader-toimenpide koostuu: asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut valmistelutuki, yhteisölähtöisen

paikallisen kehittämisstrategian mukaisten toimien täytäntöönpano, paikallisen toimintaryhmän yhteistyötoimien valmistelu ja täytäntöönpano, toimintakustannukset ja toiminnan edistäminen

Alatoimenpiteet 19.1 valmistelutuki, 19.2 tuki yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisstrategian mukaisten toimien täytäntöönpanoon, 19.3 paikallisen toimintaryhmän yhteistyön valmistelu ja täytäntöönpano, 19.4 tuki toimintakustannuksiin ja toiminnan edistäminen. kuvattu luvussa 8.2.11.

Tapauksen mukaan kuvaus asetuksen (EU) N:o 1305/2013 43 artiklassa tarkoitetun Leader-aloituspaketin käytöstä erityisentyyppisenä valmistelutukena

Paikallisen strategian valmistelua tuetaan alatoimenpiteellä 19.1 valmistelutuki.

Kuvaus asetuksen (EU) N:o 1305/2013 44 artiklan 3 kohdassa tarkoitetusta Leader-yhteistyöhankkeiden jatkuvasta hakujärjestelmästä

Alueiden välisissä ja kansainvälisissä hankkeissa noudatetaan aina jatkuvaa hakumenettelyä. Leader-ryhmät tekevät tarkoituksenmukaisuusharkinnan.

Menettely ja aikataulu paikallisten kehittämisstrategioiden valitsemiseksi

Kuvattu luvussa 8.2.11.6.

Perustelut sellaisten maantieteellisten alueiden valitsemiseksi paikallisten kehittämisstrategioiden toteuttamiseen, joiden väestö jää asetuksen (EU) N:o 1303/2013 33 artiklan 6 kohdassa vahvistettujen rajojen ulkopuolelle

Yhteistyö muiden eurooppalaisten rakenne- ja investointirahastojen, jäljempänä 'ERI-rahastot', kanssa yhteisölähtöisessä paikallisessa kehittämisessä, mukaan lukien se, miten ratkaistaan päärahaston mahdollinen käyttö, ja ERI-rahastojen välinen mahdollinen yleinen täydentävyys valmistelutuen rahoituksessa

Leader-ryhmillä on mahdollisuus toteuttaa alueiden välisiä ja kansainvälisisä hankkeita muiden ERI-rahastoista rahoitettujen vastaavien ryhmien ja toimijoiden kanssa.

Mahdollisuus ennakkomaksuihin

Leader-toimien toteuttajien on mahdollista hakea kansallisesti rahoitettua ennakkoa. Ennakon hakemisen ehdot määritellään kansallisissa säädöksissä ja ohjeistuksessa, jotka perustuvat maaseudun

kehittämisohjelmien hallinnoinnista annettuun lakiin 27/2014 sekä lakiin maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014.

Kuvattu yhteisesti luvussa 8.1 useita toimenpiteitä koskevat yhteiset ehdot.

Hallintoviranomaisen, maksajaviraston ja paikallisten toimintaryhmien tehtävien määrittely Leader-ohjelmassa erityisesti asetuksen (EU) N:o 1303/2013 34 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen syrjimättömän ja avoimen valintamenettelyn ja toimien objektiivisten valintaperusteiden osalta

Kuvattu luvussa 8.2.11.6.

Kuvaus suunnitelluista koordinointimekanismeista ja täydentävyydestä, joka varmistetaan suhteessa muista maaseudun kehittämistoimenpiteistä tuettuihin toimiin, erityisesti seuraavilta osin: asetuksen (EU) N:o 1305/2013 19 artiklan mukaiset investoinnit muuhun kuin maataloustoimintaan ja yrityksen perustamistuki; asetuksen (EU) N:o 1305/2013 20 artiklan mukaiset investoinnit; ja asetuksen (EU) N:o 1305/2013 35 artiklan mukainen yhteistyö, erityisesti paikallisten kehittämisstrategioiden toteuttaminen julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksilla

Yhteensovitus kuvattu luvussa 8.2.11.6.

8.2.11.3.2. 19.3. Paikallista kehittämisstrategiaa toteuttavat tukitoimet

Alatoimenpide:

- 19.2 – yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisstrategian mukaisten toimintojen täytäntöönpano

8.2.11.3.2.1. Toimintatyypin kuvaus

Alatoimenpide sisältää Leader-ryhmien paikallisia kehittämisstrategioita toteuttavien toimien rahoittamisen.

8.2.11.3.2.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Tuki myönnetään avustuksena kehittämishankkeeseen, yleishyödylliseen investointihankkeeseen tai yrityshankkeeseen.

Toimenpiteet voivat olla paikallisia, alueellisia, alueiden välisiä tai kansainvälisiä kehittämis- tai yrityshankkeita. Toimenpiteiden sisältö ja tukikelpoisuusperiaatteet on kuvattu luvussa 8. Kehittämishanke sisältää myös erityisesti Leader-ryhmille rakennetun teemahankkeen.

Teemahanke on Leader-ryhmän kehittämishanke, jossa kootaan useiden yhteisöjen toimintoja tai tapahtumia aiheittain kokonaisuudeksi ja tuetaan niiden toteuttamista.

Leader-ryhmä on teemahankkeen tuen hakija. Leader-ryhmä toteuttaa teemahanketta yhdessä hankkeeseen osallistuvien muiden toimijoiden kanssa. Teemahanke sisältää joko kehittämistoimenpiteitä tai yleishyödyllisiä investointeja. Hanke voi sisältää myös Leader-ryhmälle aiheutuvia koordinointikustannuksia. Teemahankkeen julkisten kustannusten enimmäismäärä on 180 000 euroa. Yksinkertaistettuja kustannusmenettelyjä käytettäessä julkisen tuen enimmäismäärä on se, mikä menettelyn maksimi on.

8.2.11.3.2.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Laki maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista 27/2014.

Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014.

Valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta 1174/2014

Valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuesta 80/2015.

Hallintolaki 434/2003.

8.2.11.3.2.4. Tuensaajat

Tuensaajat ovat kehittämishankkeissa ja yleishyödyllisissä investoinneissa julkisoikeudellisia ja yksityisoikeudellisia yhteisöjä, mm. yhdistykset, järjestöt, osuuskunnat, säätiöt, kunnat. Yritystuissa tuen ehdot täyttäviä luonnollisia henkilöitä ja yksityisoikeudellisia yhteisöjä. Yritystukien saajia voivat olla viljelijät tai maatilakotitalouksien jäsenet ja kokoluokaltaan komission suosituksessa 2003/261/EY tai sen myöhemmissä muutoksissa taikka tukeen sovellettavissa valtiontukisäännöissä määritellyt mikroyritykset ja pienet yritykset. Yrityksen määritelmä kattaa myös perheyritykset ja osuuskunnat sekä muut yhteenliittymät tai yhdistykset, jotka harjoittavat vakituisesti taloudellista toimintaa.

Toimenpiteestä hyötyvät maaseudun asukkaat, yrittäjät, yhteisöt ja vapaa-ajan asukkaat.

8.2.11.3.2.5. Tukikelpoiset kustannukset

Tukikelpoiset kustannukset on kuvattu luvussa 8 toimenpiteiden kuvauksien yhteydessä.

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena ja välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena EU 1303/2013 67 ja 68 artiklan mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä (28/2014 ja valtioneuvoston asetukset) tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai tositeperusteisesti. Yleiskustannusten prosenttimääräinen korvaus voi olla enintään 24 % hankkeen hyväksyttävistä palkkakustannuksista. Tämä korvaus voi kattaa hankkeen välillisiä kustannuksia. Mikäli hankkeen matkakustannukset ovat erityisen korkeat, voidaan soveltaa EU/1303/2013 Art 68, jolloin prosenttimääräinen korvaus on 15 % kohdistuen hankkeen välillisiin kustannuksiin.

Yleisasetuksen artiklan 69 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Tuensaajan tulee esittää hyväksyttävistä kustannuksista riittävät dokumentit.

8.2.11.3.2.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Tukikelpoisuusehdot on kuvattu luvussa 8 toimenpiteiden kuvauksissa. Teemahankkeen toteuttaja on Leader-ryhmä. Leader-ryhmien paikallista strategiaa toteuttavien toimenpiteiden ei välttämättä tarvitse olla toimenpiteiden mukaisia, vaan riittää, että ne toteuttavat Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman rajoissa jotakin unionin prioriteeteista.

Yksityiskohtaiset tukikelpoisuusehdot määritellään kansallisissa asetuksissa ja ohjeistuksessa, jotka perustuvat maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annettuun lakiin 27/2014 sekä lakiin maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014.

Teemahanketta koskien asetuksessa ja ohjeistuksessa määritellään ennen kaikkea tuettava toiminta, myöntämisen edellytykset, hyväksyttävät kustannukset ja teemahankkeen muuttaminen.

Tukea teemahankkeeseen voidaan myöntää helpottamaan yhteisöjen mahdollisuuksia hyödyntää ohjelman rahoitusta alueen paikallisessa kehittämisessä ja edistämään Leader-ryhmän paikallisen strategian toteuttamista. Teemahanke koostuu erilaisista toimenpiteistä, jotka toteuttavat hankesuunitelmaa. Teemahankkeen kustannuksiin voi myös sisältyä hankkeen kokoamisesta, yhteistyöstä tai kokemusten vaihdosta aiheutuvia kustannuksia, jos hankkeen sisällöllinen tai määrällinen laajuss tätä edellyttää. Nämä

voivat olla enintään 25 prosenttia teemahankkeen kokonaiskustannuksista.

8.2.11.3.2.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Ohjelman soveltamisalueella toteutettavan toimen on edistettävä toimenpidettä koskevia Unionin prioriteettien mukaisia ja ohjelmassa ja sitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä esitettyjä tavoitteita sekä niitä tukevia paikallisia painopisteitä. Tuen avulla tavoitellaan vaikuttavuutta ja lisäarvoa, jota ei ilman tukea olisi mahdollista saavuttaa.

Tukikelpoisuusehdot täyttävien, hyväksyttävien toimien valinnassa noudatetaan Leader-ryhmien määrittelemiä valintakriteereitä. Yleisasetuksen 34 artiklan 3. kohdan d alakohdan perusteella valintaperusteiden määrittely on paikallisen toimintaryhmän tehtävä toimissa, jotka toteuttavat paikallista maaseudun kehittämisstrategiaa.

Valintakriteerit perustuvat paikalliseen kehittämistrategiaan, jonka Leader-ryhmä on alueelleen laatinut avoimesti, osallistavasti sekä analysoiden toiminta-alueensa vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat. Hallintoviranomainen varmistaa, että kaikki Leader-ryhmät käyttävät valintakriteereitä, jotka asettavat esitetyt toimet pisteytyksellä tärkeysjärjestykseen siten, että rahoitettavat toimet toteuttavat parhaiten paikallisen kehittämisstrategian tavoitteita.

Ohjelman seurantakomitea käsittelee Leader-ryhmien laatimat valintakriteerit käsitellessään Leader-ryhmien ja paikallisten strategioiden valintaesityksen. Leader-ryhmä dokumentoi valintakriteereiden käytön. Näin varmistetaan avoin ja oikeudenmukainen hakemuksien arviointiprosessi. Leader-ryhmä huolehtii tiedottamisesta, joka koskee valintakriteereitä ja niiden käyttöä esim. internet-sivustollaan.

8.2.11.3.2.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitteisena myönnettävä ja maksettava julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Julkisen rahoituksen alustava määrä on 217 miljoonaa euroa. Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion, kuntien ja muiden julkisten tahojen rahoituksesta.

Toimenpiteiden tukitasot on kuvattu toimenpiteiden kuvauksissa luvussa 8. Leader-ryhmä vahvistaa tuen määrän. Leader-ryhmien rahoittamien toimien julkisen tuen enimmäismäärä on 180 000 euroa.

8.2.11.3.2.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.11.3.2.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Riskinä on kustannusten kohtuullisuus: kansallisia menettelyjä ei noudateta riittävän tarkasti ja dokumentointi on puutteellista. Riskinä on epäselvä työnjako toimintaryhmän ja ELYn välillä.

Tarkastus- ja valvontajärjestelmissä riskinä on viranomaisten ja toimintaryhmän (hallitus + työntekijät) ammattitaidon ylläpitäminen, tukiehtojen tarkastaminen ja huomiointi.

Julkisissa hankinnoissa riskinä on hankintojen hankintamenettelyn hallitseminen ja riittävä osaaminen. Tuensaajien valinnassa riskinä ovat: valintakriteereiden epäselvä käyttö ja dokumentoinnin puutteet, puutteellinen aktivointi ja tiedotus, määrajat ja niiden noudattamattomuus.

IT-järjestelmissä riskinä ovat tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus (jatkuvat kehittämistarpeet).

Maksuhakemuksissa riskinä on tuen käyttö ja kustannusten kohdentaminen ainoastaan tuettuun toimintaan, tukikelpoisuussääntöjen tunteminen, ennakoiden kontrolloimattomuus. ALV:ssä riskinä on tukikelpoisuuden varmistaminen.

Komission riskikoodit

R2. Kustannusten kohtuullisuus

R3. Riittävät tarkastus- ja valvontajärjestelmät

R4. Julkinen kilpailutus

R7. Tuensaajien valinta

R8. IT-järjestelmät

R9. Maksuhakemukset

Komission riskien syykoodit

RC3. Viranomaisten välinen tiedon vaihto ei toimi hyvin.

RC9. Tuen hakijat eivät tunne oikeita menettelyjä maksamishakemuksen yhteydessä.

RC9.1. Maksamishakemukset ovat epätäydellisiä

RC10. Kustannusten kohtuullisuuden varmistaminen.

RC11. Julkisten hankintasäännösten noudattaminen

RC14. Ei-hyväksyttävät kustannukset

RC15 Sähköisen asioinnin yhteydessä tietoturvariski

8.2.11.3.2.9.2. Lieventävät toimet

Kustannusten kohtuullisuuteen liittyvää riskiä vähentävät: ohjeistus ja koulutus, tietojärjestelmään rakennetut varmenteet/tarkastuslistat sekä liitteiden tallentaminen järjestelmään hankintaperusteiden dokumentoimiseksi.

Tarkastus- ja valvontajärjestelmiin liittyvää riskiä vähentävät: koulutus, Maaseutuviraston hallinnon ohjaus- ja valvontakäynnit, hallinnolliset tarkastukset, tietojärjestelmien tarkisteet ja tarkastuslistojen käyttö, perustelut ja dokumentoinnin parantaminen, HVJ-kuvausten ajantasaisuus.

Julkisissa hankinnoissa riskiä pienennetään ohjeistuksella ja koulutuksella (viranomaiset, toimintaryhmät, tuen saajat), noudatettujen menettelyjen dokumentoinnilla ja perusteluilla.

Tuenhakijoiden valinnassa riskiä vähentää: hallitusten esteellisyyssäädösten noudattamisen todentaminen, hakemusten ja suunnitelmien laadun parantaminen, valintakriteereiden kirjaaminen HYRRÄ-järjestelmään, tuensaajalle annettavat määräajat, hankkeiden käsittelyajan arviointi, ohjelman toteutuksen suunnittelu, hyvät raportointimahdollisuudet uuden tietojärjestelmän kautta (raportit, seurantatiedot ym.)

IT-järjestelmissä riskiä vähentää uusi HYRRÄ-tietojärjestelmä ja sen muunneltavuus, koulutus sekä yhtenäinen käyttöoikeuksien hyväksyminen IAM-sovelluksen kautta.

Maksuhakemuksissa riskiä vähentää osaamisen tason parantaminen ja koulutus, hankkeiden hyvä suunnittelu (myös kokeilut), rajapintojen selkeys sekä ennakkojen aikainen kuittaus. ALV:ssä toimitaan voimassaolevien säädösten mukaan: ALV on tukikelpoinen, jos siitä ei saada palautusta. Riskiä vähentää viranomaisten koulutus sekä tarkistuslistan käyttö.

Komission riskien estämiskoodit

CPA1 Hankekäsittelijöitä koulutetaan tehokkaasti.

Ohjeistus pidetään ajan tasalla

CPA2. Hyödynsaajille välitetään tietoa tehokkaasti, koulutus- ja neuvonta ovat aktiivista

CPA3. Parannetaan tiedon ja ohjeiden saatavuutta.

CPA5. Yksinkertaistetut kustannusmenettelyt otetaan käyttöön.

CPA4 Tietojärjestelmä ohjaa päätöksentekoa ja dokumentointia.

CPA6. Parannetaan sisäisiä valvonta ja koordinointijärjestelmiä.

8.2.11.3.2.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Tuen myöntämisestä ja kustannusten hyväksyttävyydestä päättää ELY-keskus.. Tuen myöntämiseen ja maksamiseen liittyviin hallinnollisiin tarkastuksiin sovelletaan komission valvonta- ja maksajavirastosäädöksiä.

Toimet ovat paikallisen kehittämisstrategian ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 mukaisia.

Toimenpiteet ovat toteutettavissa ja valvottavissa asetusten mukaisesti ja niiden valmistelussa on huomioitu

yhteensovitus ohjelman muiden toimenpiteiden sekä muiden rahastojen kanssa.

8.2.11.3.2.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

Myönnettävän tuen perusteena on toimen suunnitelmassa ilmoitettu tarve ja tarkistettu arvio kohtuullisista tukikelpoisista kustannuksista. Tuen enimmäismäärä suhteessa hyväksyttäviin kustannuksiin määräytyy asetuksessa 1305/2013 ja kansallisen lainsäädännön mukaan (Maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annettuun lakiin 27/2014 ja lakiin maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 sekä näiden nojalla annettaviin valtioneuvoston asetuksiin).

8.2.11.3.2.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Kuvaus pakollisen yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen osatekijöistä, joista Leader-toimenpide koostuu: asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut valmistelutuki, yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisstrategian mukaisten toimien täytäntöönpano, paikallisen toimintaryhmän yhteistyötoimien valmistelu ja täytäntöönpano, toimintakustannukset ja toiminnan edistäminen

Alatoimenpiteet: 19.2 tuki yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisstrategian mukaisten toimien täytäntöönpanoon, 19.3 paikallisen toimintaryhmän yhteistyön valmistelu ja täytäntöönpano, 19.4 tuki toimintakustannuksiin ja toiminnan edistäminen.on kuvattu luvussa 8.2.11.

Tapauksen mukaan kuvaus asetuksen (EU) N:o 1305/2013 43 artiklassa tarkoitetun Leader-aloituspaketin käytöstä erityisentyyppisenä valmistelutukena

Paikallisen strategian valmistelua tuetaan alatoimenpiteellä 19.1 valmistelutuki.

Kuvaus asetuksen (EU) N:o 1305/2013 44 artiklan 3 kohdassa tarkoitetusta Leader-yhteistyöhankkeiden jatkuvasta hakujärjestelmästä

Alueiden välisissä ja kansainvälisissä hankkeissa noudatetaan aina jatkuvaa hakumenettelyä. Leader-ryhmät tekevät tarkoituksenmukaisuusharkinnan.

Menettely ja aikataulu paikallisten kehittämisstrategioiden valitsemiseksi

Kuvattu luvussa 8.2.11.6.

Perustelut sellaisten maantieteellisten alueiden valitsemiseksi paikallisten kehittämisstrategioiden toteuttamiseen, joiden väestö jää asetuksen (EU) N:o 1303/2013 33 artiklan 6 kohdassa vahvistettujen rajojen ulkopuolelle

Yhteistyö muiden eurooppalaisten rakenne- ja investointirahastojen, jäljempänä 'ERI-rahastot', kanssa yhteisölähtöisessä paikallisessa kehittämisessä, mukaan lukien se, miten ratkaistaan päärahaston mahdollinen käyttö, ja ERI-rahastojen välinen mahdollinen yleinen täydentävyys valmistelutuen rahoituksessa

Leader-ryhmillä on mahdollisuus toteuttaa alueiden välisiä ja kansainvälisiä hankkeita muista ERI-rahastoista rahoitettujen vastaavien ryhmien ja toimijoiden kanssa.

Mahdollisuus ennakkomaksuihin

Leader-toimien toteuttajien on mahdollista hakea kansallisesti rahoitettua ennakkoa. Ennakon hakemisen ehdot määritellään kansallisissa säädöksissä ja ohjeistuksessa, jotka perustuvat maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annettuun lakiin 27/2014 sekä lakiin maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014.

Kuvattu yhteisesti luvussa 8.1 useita toimenpiteitä koskevat yhteiset ehdot.

Hallintoviranomaisen, maksajaviraston ja paikallisten toimintaryhmien tehtävien määrittely Leader-ohjelmassa erityisesti asetuksen (EU) N:o 1303/2013 34 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen syrjimättömän ja avoimen valintamenettelyn ja toimien objektiivisten valintaperusteiden osalta

Kuvattu luvussa 8.2.11.6.

Kuvaus suunnitelluista koordinointimekanismeista ja täydentävyydestä, joka varmistetaan suhteessa muista maaseudun kehittämistoimenpiteistä tuettuihin toimiin, erityisesti seuraavilta osin: asetuksen (EU) N:o 1305/2013 19 artiklan mukaiset investoinnit muuhun kuin maataloustoimintaan ja yrityksen perustamistuki; asetuksen (EU) N:o 1305/2013 20 artiklan mukaiset investoinnit; ja asetuksen (EU) N:o 1305/2013 35 artiklan mukainen yhteistyö, erityisesti paikallisten kehittämisstrategioiden toteuttaminen julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksilla

Yhteensovitus kuvattu luvussa 8.2.11.6.

8.2.11.3.3. 19.4. Yhteistyöhankkeiden valmistelu

Alatoimenpide:

- 19.3 – paikallisen toimintaryhmän yhteistyön valmistelu ja täytäntöönpano

8.2.11.3.3.1. Toimintatyypin kuvaus

Tarkoituksena on valmistella alueiden välinen tai kansainvälinen hanke.

8.2.11.3.3.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Tuki myönnetään avustuksena kehittämishankkeeseen.

8.2.11.3.3.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Laki maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista 27/2014.

Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014.

Valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta 1174/2014

Valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuesta 80/2015.

Hallintolaki 434/2003.

8.2.11.3.3.4. Tuensaajat

Tuensaajia ovat julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt, mm. yhdistykset, järjestöt, osuuskunnat, Leader-ryhmät.

Toimenpiteestä hyötyvät maaseudun asukkaat, yrittäjät, yhteisöt ja vapaa-ajan asukkaat.

8.2.11.3.3.5. Tukikelpoiset kustannukset

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat hankkeen toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset. Kehittämishankkeen tuki voi kattaa hankkeeseen liittyvät pienhankinnat.

Tukea voidaan myöntää seuraaviin kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuviin kohtuullisiin kustannuksiin:

- palkka- ja palkkiokustannuksiin
- matkakuluihin
- ostopalveluiden hankintaan
- vuokrakustannuksiin
- materiaali- ja muihin kustannuksiin

Tuettu toimi voi kestää enintään viisi vuotta.

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena ja välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena EU 1303/2013 67 ja 68 artiklan mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä (28/2014 ja valtioneuvoston asetukset) tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai tositeperusteisesti. Yleiskustannusten prosenttimääräinen korvaus voi olla enintään 24 % hankkeen hyväksyttävistä palkkakustannuksista. Tämä korvaus voi kattaa hankkeen välillisiä kustannuksia. Mikäli hankkeen matkakustannukset ovat erityisen korkeat, voidaan soveltaa EU/1303/2013 Art 68, jolloin prosenttimääräinen korvaus on 15 % kohdistuen hankkeen välillisiin kustannuksiin.

Yleisasetuksen artiklan 69 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Tuensaajan tulee esittää hyväksyttävistä kustannuksista riittävät dokumentit.

8.2.11.3.3.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Hankkeen toteuttajan on osoitettava, että tuen tuloksena syntyy suunnitelma alueiden välisestä tai kansainvälisestä hankkeesta. Suunnitelman johtopäätöksenä voi myös olla, että hanketta ei kannata toteuttaa.

Tukikelpoisuusehdot määritellään EU säädösten hyväksyttävyyskriteerien lisäksi tarkemmin kansallisessa laissa maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa (Valtioneuvoston asetus kehittämishankkeiden rahoituksesta 2014). Nämä koskevat ennen kaikkea tuettavaa toimintaa, myöntämisen edellytyksiä ja hyväksyttäviä kustannuksia.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää hankesuunnitelman ja että hankkeen tulokset julkistetaan tarkoituksenmukaisella tavalla ja ne ovat yleisesti hyödynnettävissä.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuki on tuen kohteena olevan toiminnan kannalta tarpeellinen. Edellytyksenä on lisäksi, että hakija esittää tuettavaa toimenpidettä koskevan suunnitelman. Suunnitelmaan on sisällytettävä tavoitteet, niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimet ja toteutumisen arviointiperusteet, arvio toteutusajasta, kokonaiskustannuksista ja kokonaisrahoituksesta, selvitys kestävän kehityksen tavoitteen huomioon ottamisesta toimenpiteen toteuttamisessa sekä yritystoiminnan tukea koskevaan suunnitelmaan selvitys toiminnan kannattavuudesta.

Suunnitelmasta on lisäksi käytävä ilmi hankkeen toteutustapa, toteuttaja, kustannusten eritelmät, tuen osuus kokonaisrahoituksesta, tukimuoto, vaadittavan yksityisen rahoituksen toteutustapa ja yhteys siihen ohjelmaan, josta hanke on tarkoitettu rahoitettavaksi, hankkeen vaikutukset ja tulokset sekä muut hakemuksen ratkaisemiseksi tarpeelliset seikat. Hankesuunnitelmassa on esitettävä, miten hankkeen valmistelussa on otettu huomioon jo aikaisemmin julkisella rahoituksella rahoitetuista hankkeista saadut vastaavaan tai siihen läheisesti liittyvään toimintaan myönnetyn tuen tulokset. Lisäksi hankesuunnitelmassa on esitettävä, miten hankkeen tuloksena syntyvää toimintaa jatketaan hankkeen päättymisen jälkeen, jollei

tämä toiminnan luonteen vuoksi ole ilmeisen tarpeetonta.

8.2.11.3.3.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Ohjelman soveltamisalueella toteutettavan toimen on edistettävä toimenpidettä koskevia Unionin prioriteettien mukaisia ja ohjelmassa ja sitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä esitettyjä tavoitteita sekä niitä tukevia paikallisia painopisteitä. Tuen avulla tavoitellaan vaikuttavuutta ja lisäarvoa, jota ei ilman tukea olisi mahdollista saavuttaa.

Tukikelpoisuusehdot täyttävien, hyväksyttävien toimien valinnassa noudatetaan Leader-ryhmien määrittelemiä valintakriteereitä. Yleisasetuksen 34 artiklan 3. kohdan d alakohdan perusteella valintaperusteiden määrittely on paikallisen toimintaryhmän tehtävä toimissa, jotka toteuttavat paikallista maaseudun kehittämisstrategiaa.

Valintakriteerit perustuvat paikalliseen kehittämistrategiaan, jonka Leader-ryhmä on alueelleen laatinut avoimesti, osallistavasti sekä analysoiden toiminta-alueensa vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat. Hallintoviranomainen varmistaa, että kaikki Leader-ryhmät käyttävät valintakriteereitä, jotka asettavat esitetyt toimet pisteytyksellä tärkeysjärjestykseen siten, että rahoitettavat toimet toteuttavat parhaiten paikallisen kehittämisstrategian tavoitteita.

Ohjelman seurantakomitea käsittelee Leader-ryhmien laatimat valintakriteerit käsitellessään Leader-ryhmien ja paikallisten strategioiden valintaesityksen. Leader-ryhmä dokumentoi valintakriteereiden käytön. Näin varmistetaan avoin ja oikeudenmukainen hakemuksien arviointiprosessi. Leader-ryhmä huolehtii tiedottamisesta, joka koskee valintakriteereitä ja niiden käyttöä esim. internet-sivustollaan.

8.2.11.3.3.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitteisena myönnettävä ja maksettava julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Julkisen rahoituksen alustava määrä on 23 miljoonaa euroa yhteistyöhankkeiden valmisteluun ja toimeenpanoon (koodi 19.3). Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion, kuntien ja muiden julkisten tahojen rahoituksesta.

Kehittämishankkeen saama julkisen tuen osuus voi olla enintään 100 % hyväksyttävistä kustannuksista. Leader-ryhmä vahvistaa tuen määrän. Leader-ryhmien rahoittamien toimien julkisen tuen enimmäismäärä on 180 000 euroa. Kansainvälisissä hankkeissa tämä on kunkin suomalaisen ryhmän enimmäismäärä hankkeesta. Alueiden välisessä hankkeessa julkisen tuen enimmäismäärä on 180 000 euroa toimintaryhmää kohden.

8.2.11.3.3.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.11.3.3.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Riskejä toteutuksessa ovat hakemusmenettelyt yksityisille tuenhakijoille: esiselvityshankkeiden mahdollisuuden toteuttamatta jättäminen (kumppanit, toimenpiteet, vastuut ym.), pitkät käsittelyajat, jollei valmistelua ole tehty, uusien kv-elementtien käyttöönotto sekä jäsenvaltioiden vaihtelevat hallintomenettelyt ja käytännöt.

Riskejä ovat kustannusten kohtuullisuus: kansallisia menettelyjä ei noudateta riittävän tarkasti ja niitä dokumentoidaan puutteellisesti tai työnjako ei ole selkeä toimintaryhmän ja ELYn välillä.

Tarkastus- ja valvontajärjestelmässä riskinä ovat viranomaisten ja toimintaryhmän (hallitus + työntekijät) ammattitaidon ylläpitäminen sekä tukiehtojen tarkastaminen ja huomiointi.

Tuenhakijan valinnassa riskinä ovat ovat: valintakriteereiden epäselvä käyttö ja dokumentoinnin puutteet, puutteellinen aktivointi ja tiedotus, määrajat ja niiden noudattamattomuus, hyvien hankeideoiden ja -toteuttajien niukkuus, määräajat ja niiden noudattamatta jättäminen sekä monirahastoisuuden haasteet.

IT-järjestelmässä riskinä ovat tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus (jatkuvat kehittämistarpeet).

Maksuhakemuksissa riskinä ovat: tuen käyttö ja kustannusten kohdentaminen ainoastaan tuettuun toimintaan sekä tukikelpoisuussääntöjen tunteminen.

<u>Komission riskikoodit</u>

R2. Kustannusten kohtuullisuus

R3. Riittävät tarkastus- ja valvontajärjestelmät

R4. Julkinen kilpailutus

R7. Tuensaajien valinta

R8. IT-järjestelmät

R9. Maksuhakemukset

<u>Komission riskien syykoodit</u>

RC3. Viranomaisten välinen tiedon vaihto ei toimi hyvin.

RC9. Tuen hakijat eivät tunne oikeita menettelyjä maksamishakemuksen yhteydessä.

RC9.1. Maksamishakemukset ovat epätäydellisiä

RC10. Kustannusten kohtuullisuuden varmistaminen.

RC11. Julkisten hankintasäännösten noudattaminen

RC14. Ei-hyväksyttävät kustannukset

RC15. Sähköisen asioinnin yhteydessä tietoturvariski

8.2.11.3.3.9.2. Lieventävät toimet

Riskiä vähentävät hakemusmenettelyt yksityisille tuenhakijoille: yhteistyösopimus (suunnitelmallisuus ja kumppaneiden sitoutuneisuus), esiselvityshanke, yhteistyökumppanin hallinnon tunteminen, maaseutuverkostoyksikön osaamisen ja verkostojen hyödyntäminen jäsenvaltioiden välillä.

Kustannusten kohtuullisuuteen liittyvää riskiä vähentävät: ohjeistus ja koulutus, tietojärjestelmään rakennetut varmenteet/tarkastuslistat sekä liitteiden tallentaminen järjestelmään hankintaperusteiden dokumentoimiseksi.

Tarkastus- ja valvontajärjestelmiin liittyvää riskiä vähentävät: koulutus, Maaseutuviraston hallinnon ohjaus- ja valvontakäynnit, hallinnolliset tarkastukset, tietojärjestelmien tarkisteet ja tarkastuslistojen käyttö, perustelut ja dokumentoinnin parantaminen, HVJ-kuvausten ajantasaisuus.

Tuenhakijoiden valintaan liittyvää riskiä vähentää: hakemusten ja suunnitelmien laadun parantaminen, valintakriteereiden kirjaaminen HYRRÄ-järjestelmään, tuensaajalle annettavat määräajat, hankkeiden käsittelyajan arviointi, ohjelman toteutuksen suunnittelu, hyvät raportointimahdollisuudet uuden tietojärjestelmän kautta (raportit, seurantatiedot ym.).

IT-järjestelmiin liittyvää riskiä vähentävät: HYRRÄ-tietojärjestelmä ja sen muunneltavuus, koulutus, yhtenäinen käyttöoikeuksien hyväksyminen IAM-sovelluksen kautta.

Maksuhakemuksiin liittyvää riskiä vähentävät: osaamisen tason parantaminen ja koulutus, hankkeiden hyvä suunnittelu, rajapintojen selkeys.

<u>Komission riskien estämiskoodit</u>

CPA1 Hankekäsittelijöitä koulutetaan tehokkaasti.

Ohjeistus pidetään ajan tasalla

CPA2. Hyödynsaajille välitetään tietoa tehokkaasti, koulutus- ja neuvonta ovat aktiivista

CPA3 Parannetaan tiedon ja ohjeiden saatavuutta.

CPA4 Tietojärjestelmä ohjaa päätöksentekoa ja dokumentointia.

CPA5 Yksinkertaistetut kustannusmenettelyt otetaan käyttöön

CPA6 Parannetaan sisäisiä valvonta ja koordinointijärjestelmiä.

8.2.11.3.3.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Tuen myöntämisestä ja kustannusten hyväksyttävyydestä päättää ELY-keskus. Tuen myöntämiseen ja maksamiseen liittyviin hallinnollisiin tarkastuksiin sovelletaan komission valvonta- ja maksajavirastosäädöksiä.

Toimet ovat paikallisen kehittämisstrategian ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 mukaisia.

Toimenpiteet ovat toteutettavissa ja valvottavissa asetusten mukaisesti ja niiden valmistelussa on huomioitu yhteensovitus ohjelman muiden toimenpiteiden sekä muiden rahastojen kanssa.

8.2.11.3.3.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

Myönnettävän tuen perusteena on toimen suunnitelmassa ilmoitettu tarve ja tarkistettu arvio kohtuullisista tukikelpoisista kustannuksista. Tuen enimmäismäärä suhteessa hyväksyttäviin kustannuksiin määräytyy asetuksessa 1305/2013 ja kansallisen lainsäädännön mukaan (Maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annettuun lakiin 27/2014 ja lakiin maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 sekä näiden nojalla annettaviin valtioneuvoston asetuksiin).

8.2.11.3.3.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Kuvaus pakollisen yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen osatekijöistä, joista Leader-toimenpide koostuu: asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut valmistelutuki, yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisstrategian mukaisten toimien täytäntöönpano, paikallisen toimintaryhmän yhteistyötoimien valmistelu ja täytäntöönpano, toimintakustannukset ja toiminnan edistäminen

Alatoimenpiteet 19.2 tuki yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisstrategian mukaisten toimien täytäntöönpanoon, 19.3 paikallisen toimintaryhmän yhteistyön valmistelu ja täytäntöönpano, 19.4 tuki toimintakustannuksiin ja toiminnan edistäminen. on kuvattu luvussa 8.2.11.

Tapauksen mukaan kuvaus asetuksen (EU) N:o 1305/2013 43 artiklassa tarkoitetun Leader-aloituspaketin käytöstä erityisentyyppisenä valmistelutukena

Paikallisen strategian valmistelua tuetaan alatoimenpiteellä 19.1 valmistelutuki.

Kuvaus asetuksen (EU) N:o 1305/2013 44 artiklan 3 kohdassa tarkoitetusta Leader-yhteistyöhankkeiden jatkuvasta hakujärjestelmästä

Alueiden välisissä ja kansainvälisissä hankkeissa noudatetaan aina jatkuvaa hakumenettelyä. Leader-ryhmät tekevät tarkoituksenmukaisuusharkinnan.

Menettely ja aikataulu paikallisten kehittämisstrategioiden valitsemiseksi

Kuvattu luvussa 8.2.11.6.

Perustelut sellaisten maantieteellisten alueiden valitsemiseksi paikallisten kehittämisstrategioiden toteuttamiseen, joiden väestö jää asetuksen (EU) N:o 1303/2013 33 artiklan 6 kohdassa vahvistettujen rajojen ulkopuolelle

Yhteistyö muiden eurooppalaisten rakenne- ja investointirahastojen, jäljempänä 'ERI-rahastot', kanssa yhteisölähtöisessä paikallisessa kehittämisessä, mukaan lukien se, miten ratkaistaan päärahaston mahdollinen käyttö, ja ERI-rahastojen välinen mahdollinen yleinen täydentävyys valmistelutuen rahoituksessa

Leader-ryhmillä on mahdollisuus toteuttaa alueiden välisiä ja kansainvälisiä hankkeita muista ERI-rahastoista rahoitettujen vastaavien ryhmien ja toimijoiden kanssa.

Mahdollisuus ennakkomaksuihin

Leader-toimien toteuttajien on mahdollista hakea kansallisesti rahoitettua ennakkoa. Ennakon hakemisen ehdot määritellään kansallisissa säädöksissä ja ohjeistuksessa, jotka perustuvat maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annettuun lakiin 27/2014 sekä lakiin maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014.

Kuvattu yhteisesti luvussa 8.1 useita toimenpiteitä koskevat yhteiset ehdot.

Hallintoviranomaisen, maksajaviraston ja paikallisten toimintaryhmien tehtävien määrittely Leader-ohjelmassa erityisesti asetuksen (EU) N:o 1303/2013 34 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen syrjimättömän ja avoimen valintamenettelyn ja toimien objektiivisten valintaperusteiden osalta

Kuvattu luvussa 8.2.11.6.

Kuvaus suunnitelluista koordinointimekanismeista ja täydentävyydestä, joka varmistetaan suhteessa muista maaseudun kehittämistoimenpiteistä tuettuihin toimiin, erityisesti seuraavilta osin: asetuksen (EU) N:o 1305/2013 19 artiklan mukaiset investoinnit muuhun kuin maataloustoimintaan ja yrityksen perustamistuki; asetuksen (EU) N:o 1305/2013 20 artiklan mukaiset investoinnit; ja asetuksen (EU) N:o 1305/2013 35 artiklan mukainen yhteistyö, erityisesti paikallisten kehittämisstrategioiden toteuttaminen julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksilla

Kuvattu luvussa 8.2.11.6.

8.2.11.3.4. 19.5. Alueiden väliset yhteistyöhankkeet

Alatoimenpide:

- 19.3 – paikallisen toimintaryhmän yhteistyön valmistelu ja täytäntöönpano

8.2.11.3.4.1. Toimintatyypin kuvaus

Alueiden välinen yhteistyö tarkoittaa jäsenvaltion sisäistä yhteistyötä.

Alueiden välisten yhteistyöhankkeiden tavoitteena on yhteistyön lisääminen, konkreettisten yhteishankkeiden ja toimien toteuttaminen. Tavoitteena on luoda alueiden välisiä yhteistyöverkostoja.

Yhteistyöhankkeiden tavoitteena on löytää uusia ideoita ja ratkaisuja toimintaryhmän toiminta-alueen kehittämisessä esiin tulleisiin ongelmiin sekä luoda uutta ja uudenlaista yhteistyötä eri maaseutualueiden välillä. Näin maaseudun elinkeino- ja työllisyysmahdollisuudet lisääntyvät.

8.2.11.3.4.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Tuki myönnetään avustuksena kehittämishankkeeseen.

8.2.11.3.4.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Laki maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista 27/2014.

Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014.

Valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta 1174/2014

Valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuesta 80/2015.

Hallintolaki 434/2003.

8.2.11.3.4.4. Tuensaajat

Tuensaajia ovat julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt, mm. yhdistykset, järjestöt osuuskunnat ja Leader-ryhmät.

Toimenpiteestä hyötyvät maaseudun asukkaat, yrittäjät, yhteisöt ja vapaa-ajan asukkaat.

8.2.11.3.4.5. Tukikelpoiset kustannukset

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat hankkeen toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset. Kehittämishankkeen tuki voi kattaa hankkeeseen liittyvät pienhankinnat.

Tukea voidaan myöntää seuraaviin kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuviin kohtuullisiin kustannuksiin:

- palkka- ja palkkiokustannuksiin
- matkakuluihin
- ostopalveluiden hankintaan
- vuokrakustannuksiin
- materiaali- ja muihin kustannuksiin

Tukea voidaan myöntää seuraaviin investointihankkeiden toteuttamisesta maaseutualueilla asetuksen 1305/2013 45 artiklan mukaisesti:

- rakennuksen, rakennelman tai rakenteen suunnittelu-, rakentamis-, korjaamis-, laajentamis- ja hankkimiskustannuksiin, leasing-vuokraus mukaan luettuna;
- koneiden, laitteiden, ja välineiden hankkiminen tai ostoleasing enintään omaisuuden markkina-arvoon asti;
- sellaisen kiinteistön tai sen osan hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin, jossa hankittavalla alueella oleva rakennus muodostaa valtaosan kiinteistön arvosta ja on tarpeen tuettavassa toiminnassa;
- hyväksyttäviin kustannuksiin liittyvät yleiskulut, kuten rakennussuunnittelijoiden ja konsulttien palkkiot, ekologista ja taloudellista kestävyyttä koskevaan neuvontaan liittyvät palkkiot, mukaan lukien toteutettavuustutkimukset, hankkeen toteutuksen aikaiset palo- ja talkoovakuutusmaksut, tarpeellisista luvista tai rekisteröintimaksuista aiheutuvat kustannukset;
- seuraavat aineettomat investoinnit: tietokoneohjelmistojen hankkiminen tai kehittäminen ja patenttien, käyttölupien, tekijänoikeuksien ja tavaramerkkien hankkiminen;
- tukea voidaan myöntää maan hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin siltä osin kuin maan osuus ei ylitä kymmentä prosenttia koko hankkeen tukikelpoisista kustannuksista.

Tuettu toimi voi kestää enintään viisi vuotta.

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena ja välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena EU 1303/2013 67 ja 68 artiklan mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä (28/2014 ja valtioneuvoston asetukset) tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai tositeperusteisesti. Yleiskustannusten prosenttimääräinen korvaus voi olla enintään 24 % hankkeen hyväksyttävistä palkkakustannuksista. Tämä korvaus voi kattaa hankkeen välillisiä kustannuksia. Mikäli hankkeen matkakustannukset ovat erityisen korkeat, voidaan soveltaa EU/1303/2013 Art 68, jolloin prosenttimääräinen korvaus on 15 % kohdistuen hankkeen välillisiin kustannuksiin.

Yleisasetuksen artiklan 69 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Tuensaajan tulee esittää hyväksyttävistä kustannuksista riittävät dokumentit.

8.2.11.3.4.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Alueiden välisten hankkeiden kumppaneita voivat olla myös paikallisen julkisen ja yksityisen sektorin

kumppanuudet muualla kuin maaseutualueella, jolla toteutetaan paikallista kehittämisstrategiaa.

Alueiden välisessä hankkeessa täytyy hakija mukaan lukien olla vähintään kaksi osapuolta.

Tukikelpoisuusehdot määritellään EU säädösten hyväksyttävyyskriteerien lisäksi tarkemmin kansallisessa laissa maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa (Valtioneuvoston asetus kehittämishankkeiden rahoituksesta 2014). Nämä koskevat ennen kaikkea tuettavaa toimintaa, myöntämisen edellytyksiä ja hyväksyttäviä kustannuksia.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää hankesuunnitelman ja että hankkeen tulokset julkistetaan tarkoituksenmukaisella tavalla ja ne ovat yleisesti hyödynnettävissä.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuki on tuen kohteena olevan toiminnan kannalta tarpeellinen. Edellytyksenä on lisäksi, että hakija esittää tuettavaa toimenpidettä koskevan suunnitelman. Suunnitelmaan on sisällytettävä tavoitteet, niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimet ja toteutumisen arviointiperusteet, arvio toteutusajasta, kokonaiskustannuksista ja kokonaisrahoituksesta, selvitys kestävän kehityksen tavoitteen huomioon ottamisesta toimenpiteen toteuttamisessa sekä yritystoiminnan tukea koskevaan suunnitelmaan selvitys toiminnan kannattavuudesta.

Suunnitelmasta on lisäksi käytävä ilmi hankkeen toteutustapa, toteuttaja, kustannusten eritelmät, tuen osuus kokonaisrahoituksesta, tukimuoto, vaadittavan yksityisen rahoituksen toteutustapa ja yhteys siihen ohjelmaan, josta hanke on tarkoitettu rahoitettavaksi, hankkeen vaikutukset ja tulokset sekä muut hakemuksen ratkaisemiseksi tarpeelliset seikat. Hankesuunnitelmassa on esitettävä, miten hankkeen valmistelussa on otettu huomioon jo aikaisemmin julkisella rahoituksella rahoitetuista hankkeista saadut vastaavaan tai siihen läheisesti liittyvään toimintaan myönnetyn tuen tulokset. Lisäksi hankesuunnitelmassa on esitettävä, miten hankkeen tuloksena syntyvää toimintaa jatketaan hankkeen päättymisen jälkeen, jollei tämä toiminnan luonteen vuoksi ole ilmeisen tarpeetonta.

8.2.11.3.4.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Ohjelman soveltamisalueella toteutettavan toimen on edistettävä toimenpidettä koskevia Unionin prioriteettien mukaisia ja ohjelmassa ja sitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä esitettyjä tavoitteita sekä niitä tukevia paikallisia painopisteitä. Tuen avulla tavoitellaan vaikuttavuutta ja lisäarvoa, jota ei ilman tukea olisi mahdollista saavuttaa.

Tukikelpoisuusehdot täyttävien, hyväksyttävien toimien valinnassa noudatetaan Leader-ryhmien määrittelemiä valintakriteereitä. Yleisasetuksen 34 artiklan 3. kohdan d alakohdan perusteella valintaperusteiden määrittely on paikallisen toimintaryhmän tehtävä toimissa, jotka toteuttavat paikallista maaseudun kehittämisstrategiaa.

Valintakriteerit perustuvat paikalliseen kehittämistrategiaan, jonka Leader-ryhmä on alueelleen laatinut avoimesti, osallistavasti sekä analysoiden toiminta-alueensa vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat. Hallintoviranomainen varmistaa, että kaikki Leader-ryhmät käyttävät valintakriteereitä, jotka asettavat esitetyt toimet pisteytyksellä tärkeysjärjestykseen siten, että rahoitettavat toimet toteuttavat parhaiten paikallisen kehittämisstrategian tavoitteita.

Ohjelman seurantakomitea käsittelee Leader-ryhmien laatimat valintakriteerit käsitellessään Leader-ryhmien ja paikallisten strategioiden valintaesityksen. Leader-ryhmä dokumentoi valintakriteereiden käytön. Näin varmistetaan avoin ja oikeudenmukainen hakemuksien arviointiprosessi. Leader-ryhmä huolehtii tiedottamisesta, joka koskee valintakriteereitä ja niiden käyttöä esim. internet-sivustollaan.

8.2.11.3.4.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitteisena myönnettävä ja maksettava julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Julkisen rahoituksen alustava määrä on 23 miljoonaa euroa yhteistyöhankkeiden valmisteluun ja toimeenpanoon (koodit 19.3). Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion, kuntien ja muiden julkisten tahojen rahoituksesta.

Kehittämishankkeen saama julkisen tuen osuus voi olla enintään 100 % hyväksyttävistä kustannuksista. Leader-ryhmä vahvistaa tuen määrän. Leader-ryhmien rahoittamien hankkeiden julkisen tuen enimmäismäärä on 180 000 euroa. Alueiden välisessä hankkeessa julkisen tuen enimmäismäärä on 180 000 euroa toimintaryhmää kohden.

8.2.11.3.4.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.11.3.4.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Riskinä ovat hakemusmenettelyt yksityisille tuenhakijoille: esiselvityshankkeiden mahdollisuuden toteuttamatta jättäminen (kumppanit, toimenpiteet, vastuut ym.), pitkät käsittelyajat, jollei valmistelua ole tehty, uusien kv-elementtien käyttöönotto, jäsenvaltioiden vaihtelevat hallintomenettelyt ja käytännöt.

Riskejä ovat kustannusten kohtuullisuus: kansallisia menettelyjä ei noudateta riittävän tarkasti ja niitä dokumentoidaan puutteellisesti tai työnjako ei ole selkeä toimintaryhmän ja ELYn välillä.

Tarkastus- ja valvontajärjestelmässä riskinä ovat viranomaisten ja toimintaryhmän (hallitus + työntekijät) ammattitaidon ylläpitäminen sekä tukiehtojen tarkastaminen ja huomiointi.

Tuenhakijan valinnassa riskinä ovat: valintakriteereiden epäselvä käyttö ja dokumentoinnin puutteet, puutteellinen aktivointi ja tiedotus, määrajat ja niiden noudattamatta jättäminen, hyvien hankeideoiden ja -toteuttajien niukkuus sekä monirahastoisuuden haasteet.

IT-järjestelmässä riskinä ovat tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus (jatkuvat kehittämistarpeet).

Maksuhakemuksissa riskinä ovat: tuen käyttö ja kustannusten kohdentaminen ainoastaan tuettuun toimintaan sekä tukikelpoisuussääntöjen tunteminen.

<u>Komission riskikoodit</u>

R2. Kustannusten kohtuullisuus

R3. Riittävät tarkastus- ja valvontajärjestelmät

R4. Julkinen kilpailutus

R7. Tuensaajien valinta

R8. IT-järjestelmät

R9. Maksuhakemukset

Komission riskien syykoodit

RC3. Viranomaisten välinen tiedon vaihto ei toimi hyvin.

RC9. Tuen hakijat eivät tunne oikeita menettelyjä maksamishakemuksen yhteydessä.

RC9.1. Maksamishakemukset ovat epätäydellisiä

RC10. Kustannusten kohtuullisuuden varmistaminen.

RC11. Julkisten hankintasäännösten noudattaminen

RC14. Ei-hyväksyttävät kustannukset

RC15. Sähköisen asioinnin yhteydessä tietoturvariski

8.2.11.3.4.9.2. Lieventävät toimet

Riskiä vähentävät hakemusmenettelyt yksityisille tuenhakijoille: yhteistyösopimus (suunnitelmallisuus ja kumppaneiden sitoutuneisuus), esiselvityshanke, yhteistyökumppanin hallinnon tunteminen, maaseutuverkostoyksikön osaamisen ja verkostojen hyödyntäminen jäsenvaltioiden välillä.

Kustannusten kohtuullisuuteen liittyvää riskiä vähentävät: ohjeistus ja koulutus, tietojärjestelmään rakennetut varmenteet/tarkastuslistat sekä liitteiden tallentaminen järjestelmään hankintaperusteiden dokumentoimiseksi.

Tarkastus- ja valvontajärjestelmiin liittyvää riskiä vähentävät: koulutus, Maaseutuviraston hallinnon ohjaus- ja valvontakäynnit, hallinnolliset tarkastukset, tietojärjestelmien tarkisteet ja tarkastuslistojen käyttö, perustelut ja dokumentoinnin parantaminen, HVJ-kuvausten ajantasaisuus.

Tuenhakijoiden valintaan liittyvää riskiä vähentää: hakemusten ja suunnitelmien laadun parantaminen, valintakriteereiden kirjaaminen HYRRÄ-järjestelmään, tuensaajalle annettavat määräajat, hankkeiden käsittelyajan arviointi, ohjelman toteutuksen suunnittelu, hyvät raportointimahdollisuudet uuden tietojärjestelmän kautta (raportit, seurantatiedot ym.).

IT-järjestelmiin liittyvää riskiä vähentävät: HYRRÄ-tietojärjestelmä ja sen muunneltavuus, koulutus,

yhtenäinen käyttöoikeuksien hyväksyminen IAM-sovelluksen kautta.

Maksuhakemuksiin liittyvää riskiä vähentävät: osaamisen tason parantaminen ja koulutus, hankkeiden hyvä suunnittelu (myös kokeilut), rajapintojen selkeys.

Komission riskien estämiskoodit

CPA1 Hankekäsittelijöitä koulutetaan tehokkaasti.

Ohjeistus pidetään ajan tasalla

CPA2 Hyödynsaajille välitetään tietoa tehokkaasti, koulutus- ja neuvonta ovat aktiivista

CPA3 Parannetaan tiedon ja ohjeiden saatavuutta

CPA4 Tietojärjestelmä ohjaa päätöksentekoa ja dokumentointia.

CPA5 Yksinkertaistetut kustannusmenettelyt otetaan käyttöön

CPA6 Parannetaan sisäisiä valvonta ja koordinointijärjestelmiä.

8.2.11.3.4.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Tuen myöntämisestä ja kustannusten hyväksyttävyydestä päättää ELY-keskus. Tuen myöntämiseen ja maksamiseen liittyviin hallinnollisiin tarkastuksiin sovelletaan komission valvonta- ja maksajavirastosäädöksiä.

Toimet ovat paikallisen kehittämisstrategian ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 mukaisia.

Toimenpiteet ovat toteutettavissa ja valvottavissa asetusten mukaisesti ja niiden valmistelussa on huomioitu yhteensovitus ohjelman muiden toimenpiteiden sekä muiden rahastojen kanssa.

8.2.11.3.4.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

Myönnettävän tuen perusteena on toimen suunnitelmassa ilmoitettu tarve ja tarkistettu arvio kohtuullisista tukikelpoisista kustannuksista. Tuen enimmäismäärä suhteessa hyväksyttäviin kustannuksiin määräytyy asetuksessa 1305/2013 ja kansallisen lainsäädännön mukaan (Maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annettuun lakiin 27/2014 ja lakiin maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 sekä näiden nojalla annettaviin valtioneuvoston asetuksiin).

8.2.11.3.4.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Kuvaus pakollisen yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen osatekijöistä, joista Leader-toimenpide koostuu: asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut valmistelutuki, yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisstrategian mukaisten toimien täytäntöönpano, paikallisen toimintaryhmän yhteistyötoimien valmistelu ja täytäntöönpano, toimintakustannukset ja toiminnan edistäminen

Alatoimenpiteet 19.2 tuki yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisstrategian mukaisten toimien täytäntöönpanoon, 19.3 paikallisen toimintaryhmän yhteistyön valmistelu ja täytäntöönpano, 19.4 tuki toimintakustannuksiin ja toiminnan edistäminen. on kuvattu luvussa 8.2.11.

Tapauksen mukaan kuvaus asetuksen (EU) N:o 1305/2013 43 artiklassa tarkoitetun Leader-aloituspaketin käytöstä erityisentyyppisenä valmistelutukena

Paikallisen strategian valmistelua tuetaan alatoimenpiteellä 19.1 valmistelutuki.

Kuvaus asetuksen (EU) N:o 1305/2013 44 artiklan 3 kohdassa tarkoitetusta Leader-yhteistyöhankkeiden jatkuvasta hakujärjestelmästä

Alueiden välisissä ja kansainvälisissä hankkeissa noudatetaan aina jatkuvaa hakumenettelyä. Leader-ryhmät tekevät tarkoituksenmukaisuusharkinnan.

Menettely ja aikataulu paikallisten kehittämisstrategioiden valitsemiseksi

Kuvattu luvussa 8.2.11.6.

Perustelut sellaisten maantieteellisten alueiden valitsemiseksi paikallisten kehittämisstrategioiden toteuttamiseen, joiden väestö jää asetuksen (EU) N:o 1303/2013 33 artiklan 6 kohdassa vahvistettujen rajojen ulkopuolelle

Yhteistyö muiden eurooppalaisten rakenne- ja investointirahastojen, jäljempänä 'ERI-rahastot', kanssa yhteisölähtöisessä paikallisessa kehittämisessä, mukaan lukien se, miten ratkaistaan päärahaston mahdollinen käyttö, ja ERI-rahastojen välinen mahdollinen yleinen täydentävyys valmistelutuen rahoituksessa

Leader-ryhmillä on mahdollisuus toteuttaa alueiden välisiä ja kansainvälisiä hankkeita muista ERI-rahastoista rahoitettujen vastaavien ryhmien ja toimijoiden kanssa.

Mahdollisuus ennakkomaksuihin

Leader-toimien toteuttajien on mahdollista hakea kansallisesti rahoitettua ennakkoa. Ennakon hakemisen ehdot määritellään kansallisissa säädöksissä ja ohjeistuksessa, jotka perustuvat maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annettuun lakiin 27/2014 sekä lakiin maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014.

Kuvattu yhteisesti luvussa 8.1 useita toimenpiteitä koskevat yhteiset ehdot.

Hallintoviranomaisen, maksajaviraston ja paikallisten toimintaryhmien tehtävien määrittely Leader-ohjelmassa erityisesti asetuksen (EU) N:o 1303/2013 34 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen syrjimättömän ja avoimen valintamenettelyn ja toimien objektiivisten valintaperusteiden osalta

Kuvattu luvusssa 8.2.11.6.

Kuvaus suunnitelluista koordinointimekanismeista ja täydentävyydestä, joka varmistetaan suhteessa muista maaseudun kehittämistoimenpiteistä tuettuihin toimiin, erityisesti seuraavilta osin: asetuksen (EU) N:o 1305/2013 19 artiklan mukaiset investoinnit muuhun kuin maataloustoimintaan ja yrityksen perustamistuki; asetuksen (EU) N:o 1305/2013 20 artiklan mukaiset investoinnit; ja asetuksen (EU) N:o 1305/2013 35 artiklan mukainen yhteistyö, erityisesti paikallisten kehittämisstrategioiden toteuttaminen julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksilla

Yhteensovitus kuvattu luvussa 8.2.11.6.

8.2.11.3.5. 19.6. Kansainväliset yhteistyöhankkeet

Alatoimenpide:

- 19.3 – paikallisen toimintaryhmän yhteistyön valmistelu ja täytäntöönpano

8.2.11.3.5.1. Toimintatyypin kuvaus

Kansainvälisten yhteistyöhankkeiden tavoitteena on löytää uusia ideoita ja ratkaisuja toimintaryhmän toiminta-alueen kehittämisessä esiin tulleisiin ongelmiin, mahdollisuuksien hyödyntämiseen sekä luoda uutta ja uudenlaista yhteistyötä eri alueiden välillä. Tavoitteena on lisätä maaseudun elinkeino- ja työllisyysmahdollisuuksia suoraan tai välillisesti.

8.2.11.3.5.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Tuki myönnetään avustuksena kehittämishankkeeseen. Kansainvälisissä hankkeissa ei käytetä erillisiä teemahakuja tai hakuaikoja, vaan voimassa on jatkuva hakumenettely.

8.2.11.3.5.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Laki maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista 27/2014.

Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014.

Valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta 1174/2014

Valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuesta 80/2015.

Hallintolaki 434/2003.

8.2.11.3.5.4. Tuensaajat

Tuensaajia ovat julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt, mm. yhdistykset, järjestöt, osuuskunnat, Leader-ryhmät.

Toimenpiteestä hyötyvät maaseudun asukkaat, yrittäjät, yhteisöt ja vapaa-ajan asukkaat.

8.2.11.3.5.5. Tukikelpoiset kustannukset

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat suomalaisen toteuttajan hankkeen toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset. Kehittämishankkeen tuki voi kattaa hankkeeseen liittyvät pienhankinnat.

Tukea voidaan myöntää seuraaviin kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuviin kohtuullisiin kustannuksiin:

- palkka- ja palkkiokustannuksiin
- matkakuluihin
- ostopalveluiden hankintaan
- vuokrakustannuksiin
- materiaali- ja muihin kustannuksiin

Tuettu toimi voi kestää enintään viisi vuotta.

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena ja välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena EU 1303/2013 67 ja 68 artiklan mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä (28/2014 ja valtioneuvoston asetukset) tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai tositeperusteisesti. Yleiskustannusten prosenttimääräinen korvaus voi olla enintään 24 % hankkeen hyväksyttävistä palkkakustannuksista. Tämä korvaus voi kattaa hankkeen välillisiä kustannuksia. Mikäli hankkeen matkakustannukset ovat erityisen korkeat, voidaan soveltaa EU/1303/2013 Art 68, jolloin prosenttimääräinen korvaus on 15 % kohdistuen hankkeen välillisiin kustannuksiin.

Yleisasetuksen artiklan 69 mukaiset luontoissuoritukset, joista ei ole maksettu rahallista korvausta, ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Tuensaajan tulee esittää hyväksyttävistä kustannuksista riittävät dokumentit.

8.2.11.3.5.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Yhteistyöhankkeiden kumppanit voivat olla muita paikallisia toimintaryhmiä, paikallisen julkisen ja yksityisen sektorin kumppaneita maaseutualueilla, joilla toteutetaan paikallista kehittämisstrategiaa Euroopan unionissa tai sen ulkopuolella. EU:n alueella kumppaneita voivat olla myös paikallisen julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet muualla kuin maaseutualueella, jolla toteutetaan paikallista kehittämisstrategiaa. Kansainvälisen yhteistyöhankkeen edellytyksenä on, että hankkeessa on (hakija mukaan luettuna) vähintään kaksi osapuolta, josta vähintään yksi (hakija mukaan luettuna) saa Leader-rahoitusta.

Tukikelpoisuusehdot määritellään EU säädösten hyväksyttävyyskriteerien lisäksi tarkemmin kansallisessa laissa maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 ja sitä tarkentavassa valtioneuvoston asetuksessa (Valtioneuvoston asetus kehittämishankkeiden rahoituksesta 2014). Nämä koskevat ennen kaikkea tuettavaa toimintaa, myöntämisen edellytyksiä ja hyväksyttäviä kustannuksia.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää hankesuunnitelman ja että hankkeen tulokset julkistetaan tarkoituksenmukaisella tavalla ja ne ovat yleisesti hyödynnettävissä.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuki on tuen kohteena olevan toiminnan kannalta tarpeellinen. Edellytyksenä on lisäksi, että hakija esittää tuettavaa toimenpidettä koskevan suunnitelman. Suunnitelmaan on sisällytettävä tavoitteet, niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimet ja toteutumisen arviointiperusteet, arvio

toteutusajasta, kokonaiskustannuksista ja kokonaisrahoituksesta, selvitys kestävän kehityksen tavoitteen huomioon ottamisesta toimenpiteen toteuttamisessa sekä yritystoiminnan tukea koskevaan suunnitelmaan selvitys toiminnan kannattavuudesta.

Suunnitelmasta on lisäksi käytävä ilmi hankkeen toteutustapa, toteuttaja, kustannusten eritelmät, tuen osuus kokonaisrahoituksesta, tukimuoto, vaadittavan yksityisen rahoituksen toteutustapa ja yhteys siihen ohjelmaan, josta hanke on tarkoitettu rahoitettavaksi, hankkeen vaikutukset ja tulokset sekä muut hakemuksen ratkaisemiseksi tarpeelliset seikat. Hankesuunnitelmassa on esitettävä, miten hankkeen valmistelussa on otettu huomioon jo aikaisemmin julkisella rahoituksella rahoitetuista hankkeista saadut vastaavaan tai siihen läheisesti liittyvään toimintaan myönnetyn tuen tulokset. Lisäksi hankesuunnitelmassa on esitettävä, miten hankkeen tuloksena syntyvää toimintaa jatketaan hankkeen päättymisen jälkeen, jollei tämä toiminnan luonteen vuoksi ole ilmeisen tarpeetonta.

8.2.11.3.5.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Ohjelman soveltamisalueella toteutettavan toimen on edistettävä toimenpidettä koskevia Unionin prioriteettien mukaisia ja ohjelmassa ja sitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä esitettyjä tavoitteita sekä niitä tukevia paikallisia painopisteitä. Tuen avulla tavoitellaan vaikuttavuutta ja lisäarvoa, jota ei ilman tukea olisi mahdollista saavuttaa.

Tukikelpoisuusehdot täyttävien, hyväksyttävien toimien valinnassa noudatetaan Leader-ryhmien määrittelemiä valintakriteereitä. Yleisasetuksen 34 artiklan 3. kohdan d alakohdan perusteella valintaperusteiden määrittely on paikallisen toimintaryhmän tehtävä toimissa, jotka toteuttavat paikallista maaseudun kehittämisstrategiaa.

Valintakriteerit perustuvat paikalliseen kehittämistrategiaan, jonka Leader-ryhmä on alueelleen laatinut avoimesti, osallistavasti sekä analysoiden toiminta-alueensa vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat. Hallintoviranomainen varmistaa, että kaikki Leader-ryhmät käyttävät valintakriteereitä, jotka asettavat esitetyt toimet pisteytyksellä tärkeysjärjestykseen siten, että rahoitettavat toimet toteuttavat parhaiten paikallisen kehittämisstrategian tavoitteita.

Ohjelman seurantakomitea käsittelee Leader-ryhmien laatimat valintakriteerit käsitellessään Leader-ryhmien ja paikallisten strategioiden valintaesityksen. Leader-ryhmä dokumentoi valintakriteereiden käytön. Näin varmistetaan avoin ja oikeudenmukainen hakemuksien arviointiprosessi. Leader-ryhmä huolehtii tiedottamisesta, joka koskee valintakriteereitä ja niiden käyttöä esim. internet-sivustollaan.

8.2.11.3.5.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitteisena myönnettävä ja maksettava julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Julkisen rahoituksen alustava määrä on 23 miljoonaa euroa yhteistyöhankkeiden valmisteluun ja toimeenpanoon (koodit 19.4, 19.5 ja 19.6). Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion, kuntien ja muiden julkisten tahojen rahoituksesta.

Kehittämishankkeen saama julkisen tuen osuus voi olla enintään 100 % hyväksyttävistä kustannuksista. Leader-ryhmä vahvistaa tuen määrän. Leader-ryhmien rahoittamien hankkeiden julkisen tuen enimmäismäärä on 180 000 euroa. Kansainvälisissä hankkeissa tämä on kunkin suomalaisen ryhmän enimmäismäärä hankkeesta.

8.2.11.3.5.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.11.3.5.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Riskinä ovat hakemusmenettelyt yksityisille tuenhakijoille: esiselvityshankkeiden mahdollisuuden toteuttamatta jättäminen (kumppanit, toimenpiteet, vastuut ym.), pitkät käsittelyajat, jollei valmistelua ole tehty, uusien kv-elementtien käyttöönotto, jäsenvaltioiden vaihtelevat hallintomenettelyt ja käytännöt.

Riskejä ovat kustannusten kohtuullisuus: kansallisia menettelyjä ei noudateta riittävän tarkasti ja niitä dokumentoidaan puutteellisesti tai työnjako ei ole selkeä toimintaryhmän ja ELYn välillä.

Tarkastus- ja valvontajärjestelmässä riskinä ovat viranomaisten ja toimintaryhmän (hallitus + työntekijät) ammattitaidon ylläpitäminen sekä tukiehtojen tarkastaminen ja huomiointi.

Tuenhakijan valinnassa riskinä ovat : valintakriteereiden epäselvä käyttö ja dokumentoinnin puutteet, puutteellinen aktivointi ja tiedotus, ohjelman tavoitteet eivät ole tiedossa, riittämätön aktivointi ja tiedotus, hyvien hankeideoiden ja -toteuttajien niukkuus, määräajat ja niiden noudattamatta jättäminen sekä monirahastoisuuden haasteet.

IT-järjestelmässä riskinä ovat tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus (jatkuvat kehittämistarpeet).

Maksuhakemuksissa riskinä ovat: tuen käyttö ja kustannusten kohdentaminen ainoastaan tuettuun toimintaan sekä tukikelpoisuussääntöjen tunteminen.

<u>Komission riskikoodit</u>

R2. Kustannusten kohtuullisuus

R3. Riittävät tarkastus- ja valvontajärjestelmät

R4. Julkinen kilpailutus

R7. Tuensaajien valinta

R8. IT-järjestelmät

R9. Maksuhakemukset

<u>Komission riskien syykoodit</u>

RC3. Viranomaisten välinen tiedon vaihto ei toimi hyvin.

RC9. Tuen hakijat eivät tunne oikeita menettelyjä maksamishakemuksen yhteydessä.

RC9.1. Maksamishakemukset ovat epätäydellisiä

RC10. Kustannusten kohtuullisuuden varmistaminen.

RC11. Julkisten hankintasäännösten noudattaminen

RC14. Ei-hyväksyttävät kustannukset

RC15. Sähköisen asioinnin yhteydessä tietoturvariski

8.2.11.3.5.9.2. Lieventävät toimet

Riskiä vähentävät hakemusmenettelyt yksityisille tuenhakijoille: yhteistyösopimus (suunnitelmallisuus ja kumppaneiden sitoutuneisuus), esiselvityshanke, yhteistyökumppanin hallinnon tunteminen, maaseutuverkostoyksikön osaamisen ja verkostojen hyödyntäminen jäsenvaltioiden välillä.

Kustannusten kohtuullisuuteen liittyvää riskiä vähentävät: ohjeistus ja koulutus, tietojärjestelmään rakennetut varmenteet/tarkastuslistat sekä liitteiden tallentaminen järjestelmään hankintaperusteiden dokumentoimiseksi.

Tarkastus- ja valvontajärjestelmiin liittyvää riskiä vähentävät: koulutus, Maaseutuviraston hallinnon ohjaus- ja valvontakäynnit, hallinnolliset tarkastukset, tietojärjestelmien tarkisteet ja tarkastuslistojen käyttö, perustelut ja dokumentoinnin parantaminen, HVJ-kuvausten jantasaisuus.

Tuenhakijoiden valintaan liittyvää riskiä vähentää: hakemusten ja suunnitelmien laadun parantaminen, valintakriteereiden kirjaaminen HYRRÄ-järjestelmään, tuensaajalle annettavat määräajat, hankkeiden käsittelyajan arviointi, ohjelman toteutuksen suunnittelu, hyvät raportointimahdollisuudet uuden tietojärjestelmän kautta (raportit, seurantatiedot ym.).

IT-järjestelmiin liittyvää riskiä vähentävät: HYRRÄ-tietojärjestelmä ja sen muunneltavuus, koulutus, yhtenäinen käyttöoikeuksien hyväksyminen IAM-sovelluksen kautta.

Maksuhakemuksiin liittyvää riskiä vähentävät: osaamisen tason parantaminen ja koulutus, hankkeiden hyvä suunnittelu (myös kokeilut), rajapintojen selkeys.

<u>Komission riskien estämiskoodit</u>

CPA1 Hankekäsittelijöitä koulutetaan tehokkaasti.

Ohjeistus pidetään ajan tasalla

CPA2. Hyödynsaajille välitetään tietoa tehokkaasti, koulutus- ja neuvonta ovat aktiivista

CPA3 Parannetaan tiedon ja ohjeiden saatavuutta

CPA4 Tietojärjestelmä ohjaa päätöksentekoa ja dokumentointia.

CPA5 Yksinkertaistetut kustannusmenettelyt otetaan käyttöön.

CPA6 Parannetaan sisäisiä valvonta ja koordinointijärjestelmiä.

8.2.11.3.5.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Tuen myöntämisestä ja kustannusten hyväksyttävyydestä päättää ELY-keskus.. Tuen myöntämiseen ja maksamiseen liittyviin hallinnollisiin tarkastuksiin sovelletaan komission valvonta- ja maksajavirastosäädöksiä.

Toimet ovat paikallisen kehittämisstrategian ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 mukaisia.

Toimenpiteet ovat toteutettavissa ja valvottavissa asetusten mukaisesti ja niiden valmistelussa on huomioitu yhteensovitus ohjelman muiden toimenpiteiden sekä muiden rahastojen kanssa.

8.2.11.3.5.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

Myönnettävän tuen perusteena on toimen suunnitelmassa ilmoitettu tarve ja tarkistettu arvio kohtuullisista tukikelpoisista kustannuksista. Tuen enimmäismäärä suhteessa hyväksyttäviin kustannuksiin määräytyy asetuksessa 1305/2013 ja kansallisen lainsäädännön mukaan (Maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annettuun lakiin 27/2014 ja lakiin maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 sekä näiden nojalla annettaviin valtioneuvoston asetuksiin).

8.2.11.3.5.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Kuvaus pakollisen yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen osatekijöistä, joista Leader-toimenpide koostuu: asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut valmistelutuki, yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisstrategian mukaisten toimien täytäntöönpano, paikallisen toimintaryhmän yhteistyötoimien valmistelu ja täytäntöönpano, toimintakustannukset ja toiminnan edistäminen

Alatoimenpiteet 19.2 tuki yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisstrategian mukaisten toimien täytäntöönpanoon, 19.3 paikallisen toimintaryhmän yhteistyön valmistelu ja täytäntöönpano, 19.4 tuki toimintakustannuksiin ja toiminnan edistäminen. on kuvattu luvussa 8.2.11.

Tapauksen mukaan kuvaus asetuksen (EU) N:o 1305/2013 43 artiklassa tarkoitetun Leader-aloituspaketin käytöstä erityisentyyppisenä valmistelutukena

Paikallisen strategian valmistelua tuetaan alatoimenpiteellä 19.1 valmistelutuki.

Kuvaus asetuksen (EU) N:o 1305/2013 44 artiklan 3 kohdassa tarkoitetusta Leader-yhteistyöhankkeiden jatkuvasta hakujärjestelmästä

Alueiden välisissä ja kansainvälisissä hankkeissa noudatetaan aina jatkuvaa hakumenettelyä. Leader-ryhmät tekevät tarkoituksenmukaisuusharkinnan.

Menettely ja aikataulu paikallisten kehittämisstrategioiden valitsemiseksi

Kuvattu luvussa 8.2.11.6.

Perustelut sellaisten maantieteellisten alueiden valitsemiseksi paikallisten kehittämisstrategioiden toteuttamiseen, joiden väestö jää asetuksen (EU) N:o 1303/2013 33 artiklan 6 kohdassa vahvistettujen rajojen ulkopuolelle

Yhteistyö muiden eurooppalaisten rakenne- ja investointirahastojen, jäljempänä 'ERI-rahastot', kanssa yhteisölähtöisessä paikallisessa kehittämisessä, mukaan lukien se, miten ratkaistaan päärahaston mahdollinen käyttö, ja ERI-rahastojen välinen mahdollinen yleinen täydentävyys valmistelutuen rahoituksessa

Leader-ryhmillä on mahdollisuus toteuttaa alueiden välisiä ja kansainvälisiä hankkeita muista ERI-rahastoista rahoitettujen vastaavien ryhmien ja toimijoiden välillä.

Mahdollisuus ennakkomaksuihin

Leader-toimien toteuttajien on mahdollista hakea kansallisesti rahoitettua ennakkoa. Ennakon hakemisen ehdot määritellään kansallisissa säädöksissä ja ohjeistuksessa, jotka perustuvat maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annettuun lakiin 27/2014 sekä lakiin maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014.

Kuvattu yhteisesti luvussa 8.1 useita toimenpiteitä koskevat yhteiset ehdot.

Hallintoviranomaisen, maksajaviraston ja paikallisten toimintaryhmien tehtävien määrittely Leader-ohjelmassa erityisesti asetuksen (EU) N:o 1303/2013 34 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen syrjimättömän ja avoimen valintamenettelyn ja toimien objektiivisten valintaperusteiden osalta

Kuvattu luvussa 8.2.11.6.

Kuvaus suunnitelluista koordinointimekanismeista ja täydentävyydestä, joka varmistetaan suhteessa muista maaseudun kehittämistoimenpiteistä tuettuihin toimiin, erityisesti seuraavilta osin: asetuksen (EU) N:o 1305/2013 19 artiklan mukaiset investoinnit muuhun kuin maataloustoimintaan ja yrityksen perustamistuki; asetuksen (EU) N:o 1305/2013 20 artiklan mukaiset investoinnit; ja asetuksen (EU) N:o 1305/2013 35 artiklan mukainen yhteistyö, erityisesti paikallisten kehittämisstrategioiden toteuttaminen julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksilla

Yhteensovitus kuvattu luvussa 8.2.11.6.

8.2.11.3.6. 19.7. Paikallisen kehittämisstrategian toimintakustannukset

Alatoimenpide:

- 19.4 – tuki toimintakustannuksiin ja toiminnan edistämiseen

8.2.11.3.6.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimintakustannukset ovat kustannuksia, jotka liittyvät Leader-ryhmän toteuttaman paikallisen kehittämisstrategian hallinnointiin.

8.2.11.3.6.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Tuki myönnetään avustuksena toimintakustannuksiin.

8.2.11.3.6.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Laki maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista 27/2014.

Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014.

Valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta 1174/2014

Valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuesta 80/2015.

Hallintolaki 434/2003.

8.2.11.3.6.4. Tuensaajat

Tuen saaja on Leader-ryhmä.

Toimenpiteestä hyötyvät maaseudun asukkaat, yrittäjät, yhteisöt ja vapaa-ajan asukkaat.

8.2.11.3.6.5. Tukikelpoiset kustannukset

Toimintakustannukset sisältävät strategian hallinnoinnista ja toimeenpanosta aiheutuvat kustannukset, henkilöstökustannukset, koulutus-, tiedotus- ja viestintäkustannukset sekä strategian seurantaan ja arviointiin liittyvät kustannukset sekä vuokrat, matka- ja kokouskulut sekä toimistokulut.

Tuki voi kattaa toimeen liittyvät, tarpeelliset pienhankinnat sekä koneiden ja laitteiden hankkimisen tai ostoleasingin enintään omaisuuden markkina-arvoon asti.

Tuettu toimi voi kestää enintään viisi vuotta.

Tuki voidaan myöntää välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena EU 1303/2013 67 ja 68 artiklan mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä (28/2014 ja valtioneuvoston asetukset) tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai tositeperusteisesti. Yleiskustannusten prosenttimääräinen korvaus voi olla enintään 24 % hankkeen hyväksyttävistä palkkakustannuksista. Tämä korvaus voi kattaa hankkeen välillisiä kustannuksia. Mikäli toimenpieen matkakustannukset ovat erityisen korkeat, voidaan soveltaa EU/1303/2013 Art 68, jolloin prosenttimääräinen korvaus on 15 % kohdistuen hankkeen välillisiin kustannuksiin.

8.2.11.3.6.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Yksityiskohtaiset tukikelpoisuusehdot määritellään kansallisissa säädöksissä ja ohjeistuksessa, jotka perustuvat maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annettuun lakiin 27/2014 sekä lakiin maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014. Nämä koskevat ennen kaikkea tuettavaa toimintaa, myöntämisen edellytyksiä ja hyväksyttäviä kustannuksia.

Toimintarahaa voidaan myöntää toimintarahan käyttöä koskevan suunnitelman mukaisiin toimintaryhmänä toimimisesta aiheutuviin kohtuullisiin ja tarpeellisiin kustannuksiin, joita ovat palkkaus- ja palkkiokustannukset, matkakustannukset, ostopalvelut, kokouskustannukset, toiminnan tai toiminnan turvaamisen kannalta keskeiset vakuutusmaksut, toimintaryhmätyössä tarpeellisten erityistaitojen hankinta ja osaamisen täydentäminen, paikallisen strategian toteuttamiseen liittyvät viestintäkustannukset sekä muut toimintaryhmänä toimimisesta aiheutuvat kustannukset.

8.2.11.3.6.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Leader-ryhmän valintakriteerit on kuvattu edellä luvussa 8.12.2.

8.2.11.3.6.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitteisena myönnettävä ja maksettava julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Julkisen rahoituksen alustava määrä on 60 miljoonaa euroa toimintakustannuksiin ja toiminnan aktivoimiseen (koodit 19.7 ja 19.8). Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion ja kuntien rahoituksesta.

Julkisen tuen enimmäismäärä toimintakustannuksissa on 100 %. Yhteensä toimintakustannusten ja toiminnan aktivoimisen enimmäismäärä voi olla enintään 25 % Leader-ryhmän paikallisen kehittämisstrategian julkisesta rahoituksesta.

8.2.11.3.6.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.11.3.6.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Riskinä ovat toimintaryhmässä (hallitus + työntekijät) ammattitaidon ylläpitäminen.

IT-järjestelmässä riskinä ovat tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus (jatkuvat kehittämistarpeet).

Maksuhakemuksissa riskinä ovat: tuen käyttö ja kustannusten kohdentaminen ainoastaan tuettuun toimintaan sekä tukikelpoisuussääntöjen tunteminen.

Toimintarahassa riskinä ovat yhtenäiset myöntämis- ja maksamiskäytännöt sekä kustannusten kohdentaminen siltä osin kuin toimintaryhmä toteuttaa omia hankkeita.

Komission riskikoodit

R2. Kustannusten kohtuullisuus

R3. Riittävät tarkastus- ja valvontajärjestelmät

R4. Julkinen kilpailutus

R8. IT-järjestelmät

R9. Maksuhakemukset

Komission riskien syykoodit

RC3. Viranomaisten välinen tiedon vaihto ei toimi hyvin.

RC9. Tuen hakijat eivät tunne oikeita menettelyjä maksamishakemuksen yhteydessä.

RC9.1. Maksamishakemukset ovat epätäydellisiä

RC10. Kustannusten kohtuullisuuden varmistaminen.

RC11. Julkisten hankintasäännösten noudattaminen

RC14. Ei-hyväksyttävät kustannukset

RC15. Sähköisen asioinnin yhteydessä tietoturvariski

8.2.11.3.6.9.2. Lieventävät toimet

Riskiä vähentävät toimintaryhmässä: koulutus, hallinnon ohjaus- ja valvontakäynnit, ammattitaidon ja osaamisen ylläpitäminen, riittävät resurssit, tietojärjestelmien tarkisteet ja tarkastuslistojen käyttö.

Tuenhakijoiden valinnassa riskiä vähentävät hallitusten kolmikanta ja salassapitosopimukset.

IT-järjestelmissä riskiä vähentävät HYRRÄ-tietojärjestelmä ja sen muunneltavuus, koulutus, yhtenäinen käyttöoikeuksien hyväksyminen IAM-sovelluksen kautta.

Maksuhakemuksissa riskiä vähentävät: osaamisen tason parantaminen ja koulutus.

Yhtenäisiin myöntämis- maksamiskäytäntöihin liittyvää riskiä vähentävät (Toimintarahan hallinnointi): myöntäminen ja maksaminen keskitetään Maviin, mikä varmistaa yhdenmukaiset menettelyt ja selkeyttää ohjeistusta.

Kustannusten kohdentamiseen liittyvää riskiä vähentävät: HYRRÄ:ssä saatavilla sekä toimintarahan että mahdollisiin hankkeisiin liittyvät asiakirjat.

Komission riskien estämiskoodit

CPA1 Hankekäsittelijöitä koulutetaan tehokkaasti.

Ohjeistus pidetään ajan tasalla

CPA2. Hyödynsaajille välitetään tietoa tehokkaasti, koulutus- ja neuvonta ovat aktiivista

CPA3 Parannetaan tiedon ja ohjeiden saatavuutta

CPA4 Tietojärjestelmä ohjaa päätöksentekoa ja dokumentointia.

CPA5 Yksinkertaistetut kustannusmenettelyt otetaan käyttöön

CPA6. Parannetaan sisäisiä valvonta ja koordinointijärjestelmiä.

8.2.11.3.6.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Tuen myöntämisestä ja kustannusten hyväksyttävyydestä päättää Maaseutuvirasto. Tuen myöntämiseen ja maksamiseen liittyviin hallinnollisiin tarkastuksiin sovelletaan komission valvonta- ja maksajavirastosäädöksiä.

Toimet ovat paikallisen kehittämisstrategian ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 mukaisia.

Toimenpiteet ovat toteutettavissa ja valvottavissa asetusten mukaisesti ja niiden valmistelussa on huomioitu yhteensovitus ohjelman muiden toimenpiteiden sekä muiden rahastojen kanssa.

8.2.11.3.6.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

Myönnettävän tuen perusteena on toimen suunnitelmassa ilmoitettu tarve ja tarkistettu arvio kohtuullisista tukikelpoisista kustannuksista. Tuen enimmäismäärä suhteessa hyväksyttäviin kustannuksiin määräytyy asetuksessa 1305/2013 ja kansallisen lainsäädännön mukaan (Maaseudun kehittämisohjelmien

hallinnoinnista annettuun lakiin 27/2014 ja lakiin maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 sekä näiden nojalla annettaviin valtioneuvoston asetuksiin).

Toimintakustannusten ja aktivointikustannusten enimmäismäärä on 25 % Leader-ryhmän paikallisen kehittämisstrategian julkisesta rahoituksesta.

8.2.11.3.6.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Kuvaus pakollisen yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen osatekijöistä, joista Leader-toimenpide koostuu: asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut valmistelutuki, yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisstrategian mukaisten toimien täytäntöönpano, paikallisen toimintaryhmän yhteistyötoimien valmistelu ja täytäntöönpano, toimintakustannukset ja toiminnan edistäminen

Alatoimenpiteet 19.2 tuki yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisstrategian mukaisten toimien täytäntöönpanoon, 19.3 paikallisen toimintaryhmän yhteistyön valmistelu ja täytäntöönpano, 19.4 tuki toimintakustannuksiin ja toiminnan edistäminen. kuvattu luvussa 8.2.11.

Tapauksen mukaan kuvaus asetuksen (EU) N:o 1305/2013 43 artiklassa tarkoitetun Leader-aloituspaketin käytöstä erityisentyyppisenä valmistelutukena

Paikallisen strategian valmistelua tuetaan alatoimenpiteellä 19.1 valmistelutuki.

Kuvaus asetuksen (EU) N:o 1305/2013 44 artiklan 3 kohdassa tarkoitetusta Leader-yhteistyöhankkeiden jatkuvasta hakujärjestelmästä

Alueiden välisissä ja kansainvälisissä hankkeissa noudatetaan aina jatkuvaa hakumenettelyä. Leader-ryhmät tekevät tarkoituksenmukaisuusharkinnan.

Menettely ja aikataulu paikallisten kehittämisstrategioiden valitsemiseksi

Kuvattu luvussa 8.2.11.6.

Perustelut sellaisten maantieteellisten alueiden valitsemiseksi paikallisten kehittämisstrategioiden toteuttamiseen, joiden väestö jää asetuksen (EU) N:o 1303/2013 33 artiklan 6 kohdassa vahvistettujen rajojen ulkopuolelle

Yhteistyö muiden eurooppalaisten rakenne- ja investointirahastojen, jäljempänä 'ERI-rahastot', kanssa yhteisölähtöisessä paikallisessa kehittämisessä, mukaan lukien se, miten ratkaistaan päärahaston

mahdollinen käyttö, ja ERI-rahastojen välinen mahdollinen yleinen täydentävyys valmistelutuen rahoituksessa

Leader-ryhmillä on mahdollisusu toteuttaa alueiden välisiä ja kansainvälisisä hankkeita muiden ERI-rahastoista rahoitettujen vastaavien ryhmien ja toimijoiden kanssa.

Mahdollisuus ennakkomaksuihin

Leader-toimien toteuttajien on mahdollista hakea kansallisesti rahoitettua ennakkoa. Ennakon hakemisen ehdot määritellään kansallisissa säädöksissä ja ohjeistuksessa, jotka perustuvat maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annettuun lakiin 27/2014 sekä lakiin maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014.

Kuvattu yhteisesti luvussa 8.1 useita toimenpiteitä koskevat yhteiset ehdot.

Hallintoviranomaisen, maksajaviraston ja paikallisten toimintaryhmien tehtävien määrittely Leader-ohjelmassa erityisesti asetuksen (EU) N:o 1303/2013 34 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen syrjimättömän ja avoimen valintamenettelyn ja toimien objektiivisten valintaperusteiden osalta

Kuvattu luvussa 8.2.11.6.

Kuvaus suunnitelluista koordinointimekanismeista ja täydentävyydestä, joka varmistetaan suhteessa muista maaseudun kehittämistoimenpiteistä tuettuihin toimiin, erityisesti seuraavilta osin: asetuksen (EU) N:o 1305/2013 19 artiklan mukaiset investoinnit muuhun kuin maataloustoimintaan ja yrityksen perustamistuki; asetuksen (EU) N:o 1305/2013 20 artiklan mukaiset investoinnit; ja asetuksen (EU) N:o 1305/2013 35 artiklan mukainen yhteistyö, erityisesti paikallisten kehittämisstrategioiden toteuttaminen julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksilla

Yhteensovitus kuvattu luvussa 8.2.11.6.

8.2.11.3.7. 19.8. Paikallisen kehittämisstrategian aktivointikustannukset

Alatoimenpide:

- 19.4 – tuki toimintakustannuksiin ja toiminnan edistämiseen

8.2.11.3.7.1. Toimintatyypin kuvaus

Toimenpiteen tarkoituksena on aktivoida alueen toimijoita, edistää paikallista strategiaa koskevaa toimintaa, lisätä sidosryhmien verkostoitumista sekä tuottaa ja välittää tietoa paikallisesta maaseudun kehittämisstrategiasta. Tarkoituksena on potentiaalisten hyödynsaajien toimien kehittäminen ja hakemuksien valmistelu.

8.2.11.3.7.2. Tukityyppi

Tukityyppi: Avustukset

Tuki myönnetään avustuksena aktivointikustannuksiin.

8.2.11.3.7.3. Linkkejä muuhun lainsäädäntöön

Laki maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista 27/2014.

Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014.

Valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta 1174/2014

Valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuesta 80/2015.

Hallintolaki 434/2003.

8.2.11.3.7.4. Tuensaajat

Tuen saaja on Leader-ryhmä.

Toimenpiteestä hyötyvät maaseudun asukkaat, yrittäjät, yhteisöt ja vapaa-ajan asukkaat.

8.2.11.3.7.5. Tukikelpoiset kustannukset

Aktivointikustannukset ovat toiminnan edistämistä, jolla helpotetaan sidosryhmien välistä tiedonvaihtoa paikallisen strategian toteuttamiseksi, potentiaalisten tuensaajien tukemista toimien kehittämisessä ja hakemusten valmistelussa.

Tuki voi kattaa toimeen liittyvät, tarpeelliset pienhankinnat sekä koneiden ja laitteiden hankkimisen tai ostoleasingin enintään omaisuuden markkina-arvoon asti

Tuettu toimi voi kestää enintään viisi vuotta.

Tuki voidaan myöntää välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena EU 1303/2013 67 ja 68 artiklan mukaisesti ja kansallisessa lainsäädännössä (28/2014 ja valtioneuvoston asetukset) tarkemmin määrättyjä periaatteita noudattaen tai tositeperusteisesti. Yleiskustannusten prosenttimääräinen korvaus voi olla enintään 24 % hankkeen hyväksyttävistä palkkakustannuksista. Tämä korvaus voi kattaa hankkeen välillisiä kustannuksia. Mikäli toimenpiteen matkakustannukset ovat erityisen korkeat, voidaan soveltaa EU/1303/2013 Art 68, jolloin prosenttimääräinen korvaus on 15 % kohdistuen hankkeen välillisiin kustannuksiin.

8.2.11.3.7.6. Tukikelpoisuusedellytykset

Yksityiskohtaiset tukikelpoisuusehdot määritellään kansallisissa säädöksissä ja ohjeistuksessa, jotka perustuvat maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annettuun lakiin 27/2014 sekä lakiin maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014. Nämä koskevat ennen kaikkea tuettavaa toimintaa, myöntämisen edellytyksiä ja hyväksyttäviä kustannuksia.

Toimintarahaa voidaan myöntää toimintarahan käyttöä koskevan suunnitelman mukaisiin toimintaryhmänä toimimisesta aiheutuviin kohtuullisiin ja tarpeellisiin kustannuksiin, joita ovat palkkaus- ja palkkiokustannukset, matkakustannukset, ostopalvelut, kokouskustannukset, toiminnan tai toiminnan turvaamisen kannalta keskeiset vakuutusmaksut, toimintaryhmätyössä tarpeellisten erityistaitojen hankinta ja osaamisen täydentäminen, paikallisen strategian toteuttamiseen liittyvät viestintäkustannukset sekä muut toimintaryhmänä toimimisesta aiheutuvat kustannukset.

8.2.11.3.7.7. Valintakriteerien asettamiseen liittyvät periaatteet

Leader-ryhmän valintakriteerit on kuvattu edellä luvussa 8.12.2.

8.2.11.3.7.8. (Sovellettavat) summat ja tukiprosentit

Osarahoitteisena myönnettävä ja maksettava julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Julkisen rahoituksen alustava määrä on 60 miljoonaa euroa toimintakustannuksiin ja toiminnan aktivoimiseen (koodit 19.7 ja 19.8). Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion ja kuntien rahoituksesta.

Julkisen tuen enimmäismäärä toimintakustannuksissa on 100 %. Yhteensä toimintakustannusten ja aktivointikustannusten enimmäismäärä on 25 % Leader-ryhmän paikallisen kehittämisstrategian julkisesta

rahoituksesta.

Toimintakustannusten ja aktivointikustannusten julkisen rahoituksen enimmäismäärä on 60 miljoonaa euroa.

8.2.11.3.7.9. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.11.3.7.9.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Riskinä ovat toimintaryhmässä (hallitus + työntekijät) ammattitaidon ylläpitäminen.

IT-järjestelmässä riskinä ovat tietoturvallisuus (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentaminen ja toiminnallisuus (jatkuvat kehittämistarpeet).

Maksuhakemuksissa riskinä ovat: tuen käyttö ja kustannusten kohdentaminen ainoastaan tuettuun toimintaan sekä tukikelpoisuussääntöjen tunteminen.

Toimintarahassa riskinä ovat yhtenäiset myöntämis- ja maksamiskäytännöt sekä kustannusten kohdentaminen siltä osin kuin toimintaryhmä toteuttaa omia hankkeita.

Komission riskikoodit

R2. Kustannusten kohtuullisuus

R3. Riittävät tarkastus- ja valvontajärjestelmät

R4. Julkinen kilpailutus

R8. IT-järjestelmät

R9. Maksuhakemukset

Komission riskien syykoodit

RC3. Viranomaisten välinen tiedon vaihto ei toimi hyvin.

RC9. Tuen hakijat eivät tunne oikeita menettelyjä maksamishakemuksen yhteydessä.

RC9.1. Maksamishakemukset ovat epätäydellisiä

RC10. Kustannusten kohtuullisuuden varmistaminen.

RC11. Julkisten hankintasäännösten noudattaminen

RC14. Ei-hyväksyttävät kustannukset

RC15. Sähköisen asioinnin yhteydessä tietoturvariski

8.2.11.3.7.9.2. Lieventävät toimet

Riskiä vähentävät toimintaryhmässä: koulutus, hallinnon ohjaus- ja valvontakäynnit, ammattitaidon ja osaamisen ylläpitäminen, riittävät resurssit, tietojärjestelmien tarkisteet ja tarkastuslistojen käyttö.

IT-järjestelmissä riskiä vähentävät HYRRÄ-tietojärjestelmä ja sen muunneltavuus, koulutus, yhtenäinen käyttöoikeuksien hyväksyminen IAM-sovelluksen kautta.

Maksuhakemuksissa riskiä vähentävät: osaamisen tason parantaminen ja koulutus.

Yhtenäisiin myöntämis- maksamiskäytäntöihin liittyvää riskiä vähentävät (Toimintarahan hallinnointi): myöntäminen ja maksaminen keskitetään Maviin, mikä varmistaa yhdenmukaiset menettelyt ja selkeyttää ohjeistusta.

Kustannusten kohdentamiseen liittyvää riskiä vähentävät: HYRRÄ:ssä saatavilla sekä toimintarahan että mahdollisiin hankkeisiin liittyvät asiakirjat.

Komission riskien estämiskoodit

CPA1 Hankekäsittelijöitä koulutetaan tehokkaasti.

Ohjeistus pidetään ajan tasalla

CPA2. Hyödynsaajille välitetään tietoa tehokkaasti, koulutus- ja neuvonta ovat aktiivista

CPA3 Parannetaan tiedon ja ohjeiden saatavuutta

CPA4 Tietojärjestelmä ohjaa päätöksentekoa ja dokumentointia.

CPA5 Yksinkertaistetut kustannusmenettelyt otetaan käyttöön

CPA6 Parannetaan sisäisiä valvonta ja koordinointijärjestelmiä.

8.2.11.3.7.9.3. Toimenpiteen yleisarvio

Tuen myöntämisestä ja kustannusten hyväksyttävyydestä päättää Maaseutuvirasto. Tuen myöntämiseen ja maksamiseen liittyviin hallinnollisiin tarkastuksiin sovelletaan komission valvonta- ja maksajavirastosäädöksiä.

Toimet ovat paikallisen kehittämisstrategian ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 mukaisia.

Toimenpiteet ovat toteutettavissa ja valvottavissa asetusten mukaisesti ja niiden valmistelussa on huomioitu yhteensovitus ohjelman muiden toimenpiteiden sekä muiden rahastojen kanssa

8.2.11.3.7.10. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

Myönnettävän tuen perusteena on toimen suunnitelmassa ilmoitettu tarve ja tarkistettu arvio kohtuullisista tukikelpoisista kustannuksista. Tuen enimmäismäärä suhteessa hyväksyttäviin kustannuksiin määräytyy asetuksessa 1305/2013 ja kansallisen lainsäädännön mukaan (Maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annettuun lakiin 27/2014 ja lakiin maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 sekä näiden nojalla annettaviin valtioneuvoston asetuksiin).

Toimintakustannusten ja aktivointikustannusten enimmäismäärä on 25 % Leader-ryhmän paikallisen kehittämisstrategian julkisesta rahoituksesta.

8.2.11.3.7.11. Toimintaan liittyvät tiedot

Kuvaus pakollisen yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen osatekijöistä, joista Leader-toimenpide koostuu: asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut valmistelutuki, yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisstrategian mukaisten toimien täytäntöönpano, paikallisen toimintaryhmän yhteistyötoimien valmistelu ja täytäntöönpano, toimintakustannukset ja toiminnan edistäminen

Alatoimenpiteet 19.2 tuki yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisstrategian mukaisten toimien täytäntöönpanoon, 19.3 paikallisen toimintaryhmän yhteistyön valmistelu ja täytäntöönpano, 19.4 tuki toimintakustannuksiin ja toiminnan edistäminen. on kuvattu luvussa 8.2.11.

Tapauksen mukaan kuvaus asetuksen (EU) N:o 1305/2013 43 artiklassa tarkoitetun Leader-aloituspaketin käytöstä erityisentyyppisenä valmistelutukena

Paikallisen strategian valmistelua tuetaan alatoimenpiteellä 19.1 valmistelutuki.

Kuvaus asetuksen (EU) N:o 1305/2013 44 artiklan 3 kohdassa tarkoitetusta Leader-yhteistyöhankkeiden jatkuvasta hakujärjestelmästä

Alueiden välisissä ja kansainvälisissä hankkeissa noudatetaan aina jatkuvaa hakumenettelyä. Leader-ryhmät tekevät tarkoituksenmukaisuusharkinnan.

Menettely ja aikataulu paikallisten kehittämisstrategioiden valitsemiseksi

Kuvattu luvussa 8.2.11.6.

Perustelut sellaisten maantieteellisten alueiden valitsemiseksi paikallisten kehittämisstrategioiden toteuttamiseen, joiden väestö jää asetuksen (EU) N:o 1303/2013 33 artiklan 6 kohdassa vahvistettujen rajojen ulkopuolelle

Yhteistyö muiden eurooppalaisten rakenne- ja investointirahastojen, jäljempänä 'ERI-rahastot', kanssa yhteisölähtöisessä paikallisessa kehittämisessä, mukaan lukien se, miten ratkaistaan päärahaston mahdollinen käyttö, ja ERI-rahastojen välinen mahdollinen yleinen täydentävyys valmistelutuen rahoituksessa

Leader-ryhmillä on mahdollisuus toteuttaa alueiden välisiä ja kansainvälisiä hankkeita muista ERI-rahastoista rahoitettujen vastaavien ryhmien ja toimijoiden kanssa.

Mahdollisuus ennakkomaksuihin

Leader-toimien toteuttajien on mahdollista hakea kansallisesti rahoitettua ennakkoa. Ennakon hakemisen ehdot määritellään kansallisissa säädöksissä ja ohjeistuksessa, jotka perustuvat maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annettuun lakiin 27/2014 sekä lakiin maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014.

Kuvattu yhteisesti luvussa 8.1 useita toimenpiteitä koskevat yhteiset ehdot.

Hallintoviranomaisen, maksajaviraston ja paikallisten toimintaryhmien tehtävien määrittely Leader-ohjelmassa erityisesti asetuksen (EU) N:o 1303/2013 34 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen syrjimättömän ja avoimen valintamenettelyn ja toimien objektiivisten valintaperusteiden osalta

Kuvattu luvussa 8.2.11.6.

Kuvaus suunnitelluista koordinointimekanismeista ja täydentävyydestä, joka varmistetaan suhteessa muista maaseudun kehittämistoimenpiteistä tuettuihin toimiin, erityisesti seuraavilta osin: asetuksen (EU) N:o 1305/2013 19 artiklan mukaiset investoinnit muuhun kuin maataloustoimintaan ja yrityksen perustamistuki; asetuksen (EU) N:o 1305/2013 20 artiklan mukaiset investoinnit; ja asetuksen (EU) N:o 1305/2013 35 artiklan mukainen yhteistyö, erityisesti paikallisten kehittämisstrategioiden toteuttaminen julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksilla

Yhteensovitus kuvattu luvussa 8.2.11.6.

8.2.11.4. Toimenpiteiden ja/tai toimintatyyppien todennettavuus ja valvottavuus

8.2.11.4.1. Toimenpiteiden täytäntöönpanon riski(t)

Tuenhakijat, toimintaryhmät tai viranomaiset eivät tunne kilpailutus- ja hankintamenettelyä riittävästi.

Viranomaiset eivät osaa arvioida kilpailutus- ja hankintamenettelyä oikeellisuutta. Kustannusten kohtuullisuuden arvioinnissa kansallisia menettelyjä ei sovelleta riittävän tarkasti ja dokumentointi kustannusten arvioinnista on puutteellista. Kustannusten kohdentumisessa ja lupamenettelyissä on epäselvyyttä. Tarkistus- ja valvontamenettelyjen kohdalla viranomaisten ammattitaidon ylläpitäminen korostuu.

Tuensaajien valinnassa riskinä on valintakriteerien noudattamatta jättäminen ja puutteellinen dokumentointi rahoitettavien hankkeiden valinnasta. Puutteelliset perustelut hankkeen tarvelähtöisyydelle voi johtaa siihen, ettei onnistuta valitsemaan ohjelman tavoitteita parhaiten toteuttavia hankkeita. Leader-ryhmän hallitus tai muu vastaava toimielin ei huomioi valintatilanteessa mahdollisia eturistiriitoja (esteellisyys). Valinnasta vastaava toimielin ei perustele rahoitettavien hankkeiden puoltavaa tai kieltävää lausuntoa. Valinnasta vastaava toimielin ei dokumentoi lausuntoa sen edellyttämällä tavalla.

Hallinnollisen tarkastuksen yhteydessä tukiehtojen tarkastaminen ja niiden huomiointi hankeprosessin eri vaiheissa on puutteellista. Tuenhakijoiden neuvonta on puutteellista tai riittämätöntä hankeprosessin eri vaiheissa. Riittämätön aktivointi ja tiedotus voivat johtaa siihen, että hyvistä hankeideoista ja -toteuttajista on niukkuutta. Hankkeen toteuttamisessa riskitekijänä on tuen käyttö ja kustannusten kohdentaminen ainoastaan tuettuun toimintaan ja tukikelpoisuussääntöjen tunteminen. Ennakoiden kontrolloimattomuus toteuttamisessa nähdään myös riskinä.

Todennettavuus- ja valvottavuusvaatimukset kasvavat sääntöjenvastaisen kaksinkertaiseen rahoituksen estämisen varmistamiseksi muiden unionin ja kansallisen järjestelmien sekä muiden ohjelmien kanssa. Hakemusten lisäselvityspyyntöihin ei vastata tai ne voivat olla puutteellisia eikä täydentämiselle asetettuja määräaikoja noudateta. Keskeneräisten hakemusten vireille saattaminen hankaloittaa hankkeiden päätöksentekoa. Tietoturvallisuudessa (käyttöoikeudet, asianmukaiset koneet ja laitteet, osaaminen), tietojärjestelmän rakentamisessa ja järjestelmien toiminnallisuuden kehittämisessä ovat jatkuvat kehittämistarpeet.

<u>Komission riskikoodit</u>

R2. Kustannusten kohtuullisuus

R3. Riittävät tarkastus- ja valvontajärjestelmät

R4. Julkinen kilpailutus

R7. Tuensaajien valinita

R8. IT-järjestelmät

R9. Maksuhakemukset

<u>Komission riskien syykoodit</u>

RC3. Viranomaisten välinen tiedon vaihto ei toimi hyvin.

RC9. Tuen hakijat eivät tunne oikeita menettelyjä maksamishakemuksen yhteydessä.

RC9.1. Maksamishakemukset ovat epätäydellisiä

RC10. Kustannusten kohtuullisuuden varmistaminen.

RC11. Julkisten hankintasäännösten noudattaminen

RC14. Ei-hyväksyttävät kustannukset

RC15. Sähköisen asioinnin yhteydessä tietoturvariski

8.2.11.4.2. Hillitsemistoimenpiteet

Puutteellisten kilpailutus ja hankintamenettelyjen osalta riskiä vähennetään viranomaisten ja tuensaajien ohjeistuksella ja koulutuksella. Noudatetut hankintamenettelyt tulee perustella ja dokumentoida selkeästi. Tarjousmenettelyihin liittyen laaditaan ohjeistus. Kustannusten kohtuullisuuden arviointiin liittyviä mahdollisia riskejä pienennetään ohjeistuksella ja koulutuksella. Tietojärjestelmän varmenteet ja tarkastuslistat sekä liitteiden tallentaminen järjestelmään hankintaperusteiden dokumentoimiseksi varmentavat toteutumista.

Tarkistus- ja valvontamenettelyssä riskiä vähennetään koulutuksella ja ohjeistuksella. Hallinnon ohjaus- ja valvontakäynnit sekä hankkeiden hallinnolliset tarkastukset suoritetaan jatkossakin. Tietojärjestelmien tarkisteet ja sähköisten tarkastuslistojen käyttö parantavat viranomaistyötä. Perustelut tallennetaan ja dokumentointia parannetaan. Sähköiset tarkistuslistat mahdollistavat säännönmukaisen laadunvarmistuksen, sekä tuki- että maksupäätöksissä. Laadunvalvontaa tehdään säännöllisesti, joka parantaa päätösten laatua.

Tuensaajien valinnassa riskiä vähentää hakemusten vertailu tai pisteytysjärjestelmä valintakriteerien pohjalta. Riskien vähentämiseksi hakemusten laatua on syytä parantaa ja noudattaa annettuja määräaikoja. Viranomainen antaa hankkeiden käsittelyajan arvioinnin. Ohjelman toteutusta on suunniteltu kokonaisvaltaisesti ja rahoitusmahdollisuuksista tehdään avointa tiedotusta potentiaalisille tuen saajille. Hankkeiden kohderyhmien todellisia tarpeita selvitetään ja mahdollistetaan uudet toteutustavat.

Tietotekniikan järjestelmää rakennettaessa muunneltavuus on otettu huomioon ja tietojärjestelmä perustuu vahvaan muunneltavuuteen. Eri käyttäjäryhmille annetaan koulutusta siirryttäessä uuden sähköisen järjestelmän käyttöön. Tietoturvallisuuteen liittyvät riskit huomioidaan. Maksuhakemuksiin liittyvää osaamisen tasoa parannetaan ja annetaan tarvittavaa koulutusta. Hankkeiden hyvä suunnittelu helpottaa myös maksun hakemista. Rajapintojen selkeys ja päällekkäisen toiminnan karsiminen on otettu huomioon ohjelman valmistelussa ja vuoropuhelua eri rahoittajaviranomaisten kesken käydään säännöllisesti tukijärjestelmien yhteensovittamiseksi ja päällekkäisen rahoituksen estämiseksi.

<u>Komission riskien estämiskoodit</u>

CPA1 Hankekäsittelijöitä koulutetaan tehokkaasti.

Ohjeistus pidetään ajan tasalla

CPA2. Hyödynsaajille välitetään tietoa tehokkaasti, koulutus- ja neuvonta ovat aktiivista

CPA3 Parannetaan tiedon ja ohjeiden saatavuutta

CPA4 Tietojärjestelmä ohjaa päätöksentekoa ja dokumentointia.

CPA5 Yksinkertaistetut kustannusmenettelyt otetaan käyttöön

CPA6 Parannetaan sisäisiä valvonta ja koordinointijärjestelmiä.

8.2.11.4.3. Toimenpiteen yleisarvio

Tuen myöntämisestä ja kustannusten hyväksyttävyydestä päättää ELY-keskus ja Maaseutuvirasto. Tuen myöntämiseen ja maksamiseen liittyviin hallinnollisiin tarkastuksiin sovelletaan komission valvonta- ja maksajavirastosäädöksiä.

Toimet ovat paikallisen kehittämisstrategian ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 mukaisia.

Toimenpiteet ovat toteutettavissa ja valvottavissa asetusten mukaisesti ja niiden valmistelussa on huomioitu yhteensovitus ohjelman muiden toimenpiteiden sekä muiden rahastojen kanssa

8.2.11.5. Tarvittaessa määrän tai tukiprosentin laskentamenetelmä

Myönnettävän tuen perusteena on toimen suunnitelmassa ilmoitettu tarve ja tarkistettu arvio kohtuullisista tukikelpoisista kustannuksista. Tuen enimmäismäärä suhteessa hyväksyttäviin kustannuksiin määräytyy asetuksessa 1305/2013 ja kansallisen lainsäädännön mukaan (Maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annettuun lakiin 27/2014 ja lakiin maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014 sekä näiden nojalla annettaviin valtioneuvoston asetuksiin).

Toimintarahan ja aktivointikustannusten enimmäismäärä on 25 % julkisista kokonaiskustannuksista.

8.2.11.6. Toimenpiteeseen liittyvät tiedot

Kuvaus pakollisen yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen osatekijöistä, joista Leader-toimenpide koostuu: asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut valmistelutuki, yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisstrategian mukaisten toimien täytäntöönpano, paikallisen toimintaryhmän yhteistyötoimien valmistelu ja täytäntöönpano, toimintakustannukset ja toiminnan edistäminen

Leader-toimintatavalla voidaan toteuttaa seuraavia alatoimenpiteitä:

19.1 valmistelutuki

19.2. tuki yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisstrategian mukaisten toimien täytäntöönpanoon

19.3 .paikallisen toimintaryhmän yhteistyön valmistelu ja täytäntöönpano

19.4. tuki toimintakustannuksiin ja toiminnan edistämiseen

Tapauksen mukaan kuvaus asetuksen (EU) N:o 1305/2013 43 artiklassa tarkoitetun Leader-aloituspaketin käytöstä erityisentyyppisenä valmistelutukena

Paikallisen strategian valmistelua tuetaan alatoimenpiteellä 19.1 valmistelutuki.

Kuvaus asetuksen (EU) N:o 1305/2013 44 artiklan 3 kohdassa tarkoitetusta Leader-yhteistyöhankkeiden jatkuvasta hakujärjestelmästä

Alueiden välisissä ja kansainvälisissä hankkeissa noudatetaan aina jatkuvaa hakumenettelyä. Leader-ryhmät tekevät tarkoituksenmukaisuusharkinnan.

Menettely ja aikataulu paikallisten kehittämisstrategioiden valitsemiseksi

Maa- ja metsätalousministeriö avasi 5.3.2013 avoimen haun Leader-toimintaryhmäksi ohjelmakaudeksi 2014–2020 (lehti-ilmoitukset, ohjekirje ja internet-tiedotus) neuvoston asetuksen (EY) N:o 1303/2013 33 artiklan mukaisesti. Haun ensimmäinen vaihe loppui ja hakijat toimittivat toimintaryhmähakemukset ja paikalliset maaseudun kehittämisstrategiansa 14.6.2013 mennessä maa- ja metsätalousministeriöön. Vuoden 2013 aikana maa- ja metsätalousministeriö pyysi ulkopuoliselta arvioijalta arvion kustakin paikallisesta maaseudun kehittämisstrategiasta. Maa- ja metsätalousministeriön johdolla toimiva valintakomitea käsitteli kaikki hakemukset ja niiden arvioinnit sekä antoi niistä lausunnon. Lausunnon pohjalta maa- ja metsätalousministeriö laati kullekin hakijalle kirjallisen palautteen hakemuksesta ja sen arvioinnista. Kirjallinen palaute toimitettiin toimintaryhmille lokakuun 2013 loppuun mennessä. Hakijat jatkotyöstivät ja palauttivat täydennetyt strategiansa maa- ja metsätalousministeriöön virallisessa haussa, joka päättyi 10.6.2014.

Kesän ja syksyn 2014 aikana maa- ja metsätalousministeriö pyysi kustakin paikallisesta maaseudun kehittämisstrategiasta arvion kunkin Leader-ryhmän alueen ELY-keskukselta ja maakuntaliitolta. Tämän jälkeen valintakomitea käsitteli hakemukset, täydennykset ja lausunnot sekä teki esityksensä Leader-ryhmistä maa- ja metsätalousministeriölle vuoden 2014 aikana. Maa- ja metsätalousministeriö tekee lopullisen päätöksen Leader-ryhmistä mahdollisimman pian sen jälkeen, kun komissio on hyväksynyt Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja tarvittavat yhteisön sekä kansalliset säädökset ovat valmiina.

Perustelut sellaisten maantieteellisten alueiden valitsemiseksi paikallisten kehittämisstrategioiden toteuttamiseen, joiden väestö jää asetuksen (EU) N:o 1303/2013 33 artiklan 6 kohdassa vahvistettujen rajojen ulkopuolelle

Leader-ryhmän toiminta-alue on määriteltävä selkeästi ja sitovasti hakemuksessa. Ryhmän alueen ei tarvitse välttämättä noudattaa hallinnollisia rajoja ts. sen ei tarvitse olla maakunta-, ELY-keskus- tai kuntarajojen

mukainen, mutta hakemuksessa pitää yksilöidä alue riittävän selvästi (tarvittaessa kartan avulla). Kukin alue voi kuulua vain yhteen Leader-ryhmään. Kuntakoon kasvaessa voimakkaasti on mahdollista, että kunnan osia kuuluu eri toimintaryhmien alueisiin. Tästä on oltava selkeä sopimus kunnan/kaupungin ja toimintaryhmän kesken koko ohjelmakaudeksi.

Leader-ryhmän alueen määrittelystä tulee ilmetä alueen asukasmäärä ja perustelut sille, että alue on paikalliselle toiminnalle ja osallisuudelle sopiva sekä se, että alueella on riittävät taloudelliset ja henkilöstöresurssit. Leader-ryhmän alueella tulee olla maaseudulla asuvia asukkaita 10 000-150 000. Leader-toimintatapana soveltuu maaseudun ja kaupunkien paikalliskehittämisen välineeksi, mutta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta rahoitettavat toimenpiteet kohdistuvat maaseutualueille. Maaseuduksi voidaan katsoa kaikki alle 30 000 asukkaan kunnat tai kaupungit kokonaisuudessaan. Jos kunnassa tai kaupungissa on yli 30 0000 asukasta ja kunta kuuluu kaupunkiseutuun eli yli 15 000 asukkaan keskustaajama ulottuu sen alueelle, Leader-ryhmä on rajannut alueella yhdessä ELY-keskuksen kanssa tehdyn yhteisen suunnitelman mukaisesti kaupunkimaiset keskukset ulkopuolelle. Tavoitteena on hallituksen maaseutupoliittisen selonteon linjausten mukaisesti, että koko Suomen maaseutualueet on edelleen katettu paikallisten Leader-ryhmien työllä.

Yhteistyö muiden eurooppalaisten rakenne- ja investointirahastojen, jäljempänä 'ERI-rahastot', kanssa yhteisölähtöisessä paikallisessa kehittämisessä, mukaan lukien se, miten ratkaistaan päärahaston mahdollinen käyttö, ja ERI-rahastojen välinen mahdollinen yleinen täydentävyys valmistelutuen rahoituksessa

Leader-ryhmillä on mahdollisuus toteuttaa alueiden välisiä ja kansainvälisiä hankkeita muista ERI-rahastoista rahoitettujen vastaavien ryhmien ja toimijoiden kanssa.

Mahdollisuus ennakkomaksuihin

Leader-toimien toteuttajien on mahdollista hakea kansallisesti rahoitettua ennakkoa. Ennakon hakemisen ehdot määritellään kansallisissa säädöksissä ja ohjeistuksessa, jotka perustuvat maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annettuun lakiin 27/2014 sekä lakiin maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014.

Hallintoviranomaisen, maksajaviraston ja paikallisten toimintaryhmien tehtävien määrittely Leader-ohjelmassa erityisesti asetuksen (EU) N:o 1303/2013 34 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen syrjimättömän ja avoimen valintamenettelyn ja toimien objektiivisten valintaperusteiden osalta

Leader-ryhmän tehtävänä on yleisasetuksen (EU) N:o 1303/2013 34 artiklan mukaisesti parantaa paikallisten toimijoiden valmiuksia hankkeiden rakentamiseen, toteuttamiseen ja ohjelman mahdollisuuksien hyödyntämiseen opastamalla, neuvomalla ja kouluttamalla.

Leader-toimintatapaa toteuttavissa hankkeissa, poikkeuksena Leader-ryhmän itse toteuttamat hankkeet, Leader-ryhmä harkitsee tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuuden. Tämän jälkeen alueellinen viranomainen, ELY-keskus, tarkastaa tuen myöntämisen laillisuuden päättäessään tuen myöntämisestä. Leader-ryhmän omissa hankkeissa ELY-keskus harkitsee myös tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuuden

samalla tavoin kuin päättäessään yleisesti tuen myöntämisestä.

Leader-ryhmän tehtävänä on

- suunnitella syrjimätön ja avoin valintamenettely ja toimien objektiiviset valintaperusteet siten, että eturistiriidat vältetään. Leader-ryhmä hallituksen kolmikanta-periaate varmistaa, että vähintään 50 % valintapäätöksiä tehtäessä annetuista äänistä on peräisin kumppaneilta, jotka eivät ole viranomaisia. Leader-ryhmä varmistaa, että valinta on mahdollista tehdä noudattaen kirjallista menettelyä.
- varmistaa, että toimia valittaessa noudatetaan yhteisölähtöistä paikallista kehittämisstrategiaa, asettamalla toimet tärkeysjärjestykseen sen mukaan, kuinka hyvin ne edistävät strategian tavoitteiden toteuttamista
- laatia ja julkaista ehdotuspyyntöjä tai jatkuva haku. Näihin sisältyy valintaperusteiden määrittely.
- ottaa vastaa tukihakemukset ja arvioi ne
- valitsee toimet ja vahvistaa tuen määrän sekä tekee lausunnon ELY-keskukselle, joka vastaa tukikelpoisuuden laillisuuden tarkistamisesta.
- seuraa oman paikallisen kehittämisstrategiansa ja tuettavien toimien täytäntöönpanoa sekä toteuttaa strategiaansa liittyviä erityisiä arviointitoimia
- Leader-ryhmä voi myös itse olla tuensaaja

Toimenpidettä voidaan toteuttaa paikallisesti, alueellisesti, alueiden välisenä tai kansainvälisenä. Tukihakemukset ja maksuhakemukset tehdään ensisijaisesti sähköisessä Hyrrä-tukijärjestelmässä. Tukihakemukset toimitetaan toimivaltaiselle paikalliselle Leader-ryhmälle, jos tukea haetaan paperilla tuenhakulomakkeilla. Maksuhakemukset toimitetaan suoraan ELY-keskukseen.

Tuensaajien hakemukset otetaan vastaan sähköisessä asiointijärjestelmässä. Leader-ryhmä auttaa ja neuvoo ryhmän strategiaa toteuttavia hakijoita myöntö- ja maksamishakemuksen kokoamisessa ja asiakirjojen toimittamisessa em. järjestelmään. ELY-keskus tarkastaa tuen myöntämisen ja maksamisen edellytykset (hallinnolliset tarkastukset) ja tekee tuen myöntämistä ja maksamista koskevan päätöksen (maksajaviraston siirtämä tehtävä). Leader-ryhmällä ei ole asetettuja delegoituja maksajaviranomaistehtäviä. Maksajavirasto varmistaa maksamishakemuksiin sisältyvien menojen tukikelpoisuuden ja tuen myöntömenettelyn sekä niiden yhdenmukaisuuden yhteisön sääntöjen kanssa samoin kuin yhteisön lainsäädännön vaatimien

Tuki voidaan myöntää kertakorvauksena ja välillisten yleiskustannusten osalta prosenttimääräisenä korvauksena Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 artiklojen 67 ja 68 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 mukaisesti sekä kansallisissa säädöksissä ja ohjeistuksessa tarkemmin määrättyjä ehtoja ja periaatteita noudattaen.

Kuvaus suunnitelluista koordinointimekanismeista ja täydentävyydestä, joka varmistetaan suhteessa muista maaseudun kehittämistoimenpiteistä tuettuihin toimiin, erityisesti seuraavilta osin: asetuksen (EU) N:o 1305/2013 19 artiklan mukaiset investoinnit muuhun kuin maataloustoimintaan ja yrityksen perustamistuki; asetuksen (EU) N:o 1305/2013 20 artiklan mukaiset investoinnit; ja asetuksen (EU) N:o 1305/2013 35 artiklan mukainen yhteistyö, erityisesti paikallisten kehittämisstrategioiden toteuttaminen julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksilla

Paikalliset Leader-ryhmät toteuttavat omaa strategiaansa toiminta-alueellaan sekä yhteistyössä muiden

vastaavien ryhmien ja alueen muiden toimijoiden kanssa. Valintakriteereiden käyttö varmistaa painopisteiden mukaisten toimien rahoittamisen sekä avoimen ja syrjimättömän valintamenettelyn.

Maaseuturahastosta rahoitettavien ryhmien tulee laatia yhdessä ELY-keskuksen kanssa ELY-keskuksen ja Leader-ryhmän työnjakoa kuvaava sopimus tai vastaava. Siitä tulee käydä ilmi yhdessä sovittu, selkeä työnjako hankkeiden ja yritystukien rahoituksessa. Ohjeellinen yhteistyösopimuksen sisällysluettelo: yritystukien aluemääritys, valintakriteerit ja yritysrahoituksen alueelliset linjaukset, yritystukien, kehittämishankkeiden ja yleishyödyllisten investointihankkeiden yhteensovitus (sisältäen valintakriteerit) ja rahoitukseen liittyvät painotukset, sovitut toimintatavat esim. yhteistyön muodoista, viestinnän yhteensovitus sekä muut tarpeelliset sopimukseen liittyvät asiat.

8.2.11.7. Muut tärkeät huomiot, jotka ovat toimenpiteen ymmärtämisen ja täytäntöönpanon kannalta olennaisia

Ei muita tietoja.

9. ARVIOINTISUUNNITELMA

9.1. Tavoitteet ja päämäärä

Ilmoitus arviointisuunnitelman tavoitteista ja päämäärästä, jotta riittävät ja asianmukaiset arviointitoimet varmasti toteutetaan, erityisesti ohjelman ohjaukseen, vuosien 2017 ja 2019 vuotuisiin täytäntöönpanokertomuksiin ja jälkiarviointiin tarvittavien tietojen toimittamiseksi ja sen varmistamiseksi, että maaseudun kehittämisohjelman arviointiin tarvittavat tiedot ovat käytettävissä.

Arviointisuunnitelmalla varmistetaan, että ohjelman vaikuttavuutta arvioidaan ja analysoidaan suunnitelmallisesti ja kattavasti. Ohjelman vaikuttavuuden arviointi perustuu ensisijaisesti olemassa olevien seurantaindikaattoreiden ja tilastotietojen käyttämiseen, joiden lisäksi teetetään erilaisia selvityksiä ja tutkimuksia. Tässä suunnitelmassa niistä käytetään nimitystä arviointitutkimukset. Ohjelman arviointi on rakennettu niin, että ohjelmakauden aikana kootaan kaksi koko ohjelman kattavaa arviointia ohjelman vuosikertomuksen yhteyteen ja teetetään ulkopuolinen jälkiarviointi. Lisäksi jokaisesta tavoitteesta tehdään tarkempaa vaikuttavuuden arviointitutkimusta. Suunnitelmalla varmistetaan, että ohjelman vuosiraportteihin vuosina 2017 ja 2019 on olemassa kattava aineisto ja ohjelman jälkiarviointia on mahdollista tehdä.

9.2. Hallinnointi ja koordinointi

Lyhyt kuvaus maaseudun kehittämisohjelman seuranta- ja arviointijärjestelyistä, niihin osallistuvista keskeisistä tahoista ja näiden tahojen vastuista. Selitys siitä, miten arviointitoimet ovat yhteydessä maaseudun kehittämisohjelman toteutukseen sisällön ja ajoituksen suhteen.

Ohjelman arviointisuunnitelmasta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Ohjelman seurantarekistereinä toimivista tietojärjestelmistä (Tukisovellus ja Hyrrä) toteuttamisesta vastaa Maaseutuvirasto. Vaikuttavuusindikaattoreiden tiedot kerätään tilastollisista rekistereistä ja tutkimuslaitosten aineistoista. Näiden tietojen keräämisestä ja tietojen oikeellisuudesta vastaavat Luonnonvarakeskus ja Tilastokeskus (kuva 9.2.a).

Osa arvioinnin tietotarpeista tullaan hankkimaan ohjelman teknisellä avulla ja osa maa- ja metsätalousministeriön tutkimusrahoituksella. Ohjelman tuloksista tehdään arviointi vuosina 2016–2017 ja ohjelman vaikuttavuudesta vuosina 2017–2019. Nämä arvioinnit perustuvat komission arviointikysymyksiin. Ohjelman täydentävien tulosindikaattoreiden arvot lasketaan arvioinneissa. Jälkimmäisessä vaikuttavuusarvioinnissa analysoidaan vaikuttavuusindikaattoreiden kehitystä. Arvioinnin tulokset raportoidaan ohjelman vuosiraporteissa vuosina 2017 ja 2019. Arvioinnit tehdään ministeriön sisäisenä virkatyönä, teetetään toiminnallisesti riippumattomana omana työnä ilman kilpailuttamista tai ne teetetään ulkopuolisella arvioijalla. Ohjelman jälkiarviointi tehdään komission ohjeiden mukaan niin, että se valmistuu vuoteen 2024 mennessä. Myös tämä arviointi tehdään toiminnallisesti riippumattomana ohjelman täytäntöönpanosta vastaavista viranomaisista.

Ohjelman arviointisuunnitelman toteuttamista ohjaamaan asetetaan ohjausryhmä, joka ohjaa ja tukee arviointien ja selvitysten tekoa. Ohjausryhmän puheenjohtaja on maa- ja metsätalousministeriöstä ja ohjausryhmässä on edustettuina ainakin Maaseutuvirasto, ELY-keskukset, Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus ja Luonnonvarakeskus. Arvioinnissa tarvittavien tutkimusten koordinointivastuu voidaan antaa tutkimuslaitosten edustajalle, joka vastaa siitä, että tutkimukset tuottavat asianmukaista tietoa

ohjelmakokonaisuuden arviointiin.

Arvioinnin havainnot ja suositukset käydään läpi maa- ja metsätalousministeriössä yhdessä ohjelman hallinnoinnista vastaavien tahojen sekä maaseutuverkoston kanssa. Vuosittaisissa seurantakomitean kokouksissa käsitellään ohjelman arviointien suositukset sekä arviointisuunnitelman toteutuksen edistymistä. Käsittelyn perusteella seurantakomitea linjaa, miten ohjelmatyötä kehitetään arvioinnin suositusten perusteella. Seurantakomitea voi esittää hallintoviranomaiselle huomautuksia ohjelman täytäntöönpanosta ja arvioinnista. Seurantakomitean on seurattava esittämiensä huomautusten johdosta toteutettuja toimenpiteitä.

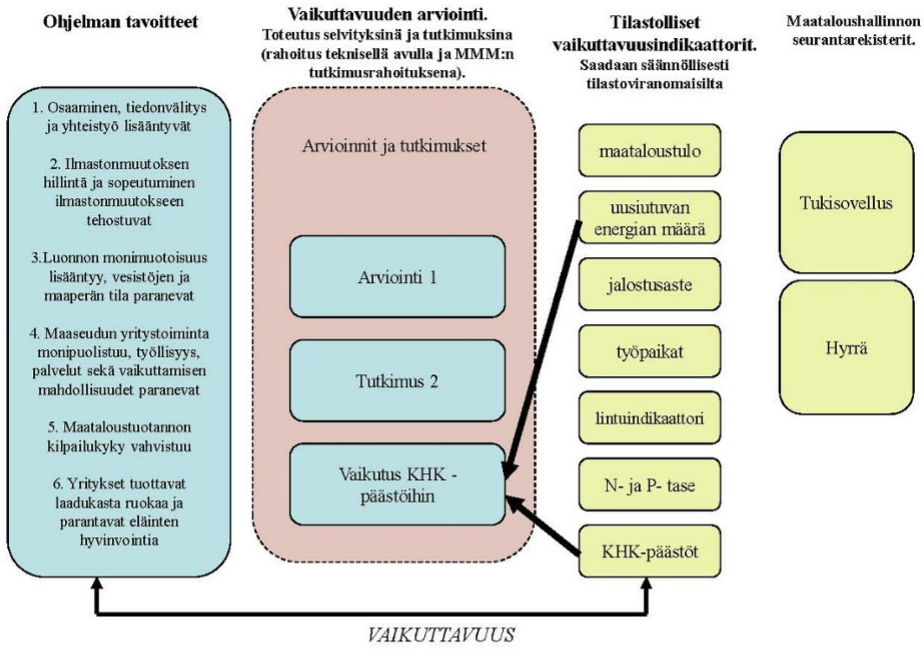

Kuva 9.2.a. Ohjelman arviointijärjestelmä

Kuva 9.2.a Ohjelman arviointijärjestelmä

9.3. Arviointiaiheet ja -toimet

Alustava kuvaus ennakoiduista arviointiaiheista ja -toimista, mukaan lukien, muttei yksinomaan, asetuksessa (EU) N:o 1303/2013 ja asetuksessa (EU) N:o 1305/2013 säädettyjen arviointivaatimusten täyttäminen. Kuvauksen on katettava a) toimet, joiden avulla arvioidaan asetuksen (EU) N:o 1305/2013 5 artiklassa tarkoitettujen maaseudun kehittämistä koskevien unionin prioriteettien vaikutus mainitun asetuksen 4 artiklassa vahvistettujen maaseudun kehittämiseen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseen, tulos- ja vaikutusindikaattoriarvojen arviointi, nettovaikutusten analyysi, temaattiset asiat, mukaan lukien alaohjelmat, monialaiset asiat, kansallinen maaseutuverkosto sekä yhteisölähtöisten paikallisten kehittämisstrategioiden vaikutus; b) suunniteltu tuki arvioinnille paikallisten toimintaryhmien tasolla; c) ohjelmakohtaiset osatekijät, kuten työ menetelmien kehittämiseksi tai tiettyjen politiikanalojen käsittelemiseksi.

Ohjelmaa arvioidaan ohjelmatavoitteittain. Arviointiaiheet on johdettu ohjelman tarpeista (luku 4.2). Kunkin tavoitteen alla on kuvattu keskeiset arviointiaiheet, jotka voidaan toteuttaa useampana pienempänä arviointitutkimuksena. Tässä kuvattujen arviointiaiheiden lisäksi arvioinnit tulevat vastaamaan komission toimeenpanoasetuksen liitteen 5 yhteisiin arviointikysymyksiin.

Osaaminen, tiedonvälitys, innovaatiot ja yhteistyö maaseudulla lisääntyvät

Koulutus- ja neuvontatoimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan kerran ohjelmakauden aikana. Koulutustoimenpiteeseen osallistuneiden maaseutuyritysten johtamisosaamisen kehittymistä selvitetään suhteessa muihin vastaavan kokoisiin yrityksiin ohjelmakauden loppupuolella. Maaseudun asukkaiden tietotekniikkavalmiuksien kehittymistä ja ohjelman vaikuttavuutta toimintatapojen uudistumiseen sekä uuden teknologian ja tekniikan käyttöön selvitetään ohjelmakauden loppupuolella. Neuvontaan osallistuneiden tilojen kehittyminen arvioidaan niiden asioiden osalta, joita neuvonta on koskenut ja jotka viljelijä on valinnut.

Ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen ilmastonmuutokseen tehostuvat

Arvioidaan koko lantaketjun toimintaa joka alkaa ruokinnasta, käsittelystä eläinsuojissa, varastoinnista, prosessoinnista ja levittämisestä päättyy erilaisiin kotieläin- ja kasvinviljelytilojen yhteistyömuotoihin. Arvioinnissa katsotaan lannan käsittelyratkaisuja eri alueiden ja kotieläinlajien kannalta. Lannan levitysalavaatimusten vaikutusta erityisesti turvemaan raivaukseen selvitetään. Ilmastonmuutoksen hillintään liittyen arvioidaan ohjelmakauden loppupuolella toimenpiteiden vaikuttavuutta kasvihuonekaasujen nettopäästöihin. Erityisesti peltomaan hiilen määrän kehitys ja hiilensitomispotentiaali arvioidaan. Ohjelman vaikuttavuus ja sen tuomat mahdollisuudet ilmastonmuutokseen sopeutumiseen selvitetään tarkastelemalla viljelijöiden riskienhallintamekanismeja sekä ennakointitiedon käyttöä tilojen pidemmän aikavälin suunnittelussa. Arvioidaan energiatehokkuuden parantumista sekä vertaillaan ohjelmaan sitoutuneiden maatilojen ja yritysten energiankäytön muutosta.

Luonnon monimuotoisuus lisääntyy, vesistöjen tila ja maatalouskäytössä olevan maaperän tila paranevat

Ohjelman vaikuttavuus maatalousluonnon monimuotoisuuden kehitykseen arvioidaan analysoimalla lintu- ja perhospopulaatioiden kehitystä, HNV-alueiden kehitystä sekä alkuperäisrotujen, ja maatiaiskasvilajien ja lajikkeiden määrän kehitystä. Arvioinneissa selvitetään ohjelman vaikutusta maatalouden ravinnepäästöihin eri vesistöalueilla. Tätä selvitetään seuraamalla maanviljelytavoissa ja käytännöissä tapahtunutta muutosta sekä arvioimalla tämän perusteella muutoksia ravinnekuormituksessa. Tilatason maataloustoiminnan

muutoksia tutkitaan erityisesti ravinnetaseiden avulla. Arvioinnissa tarkastellaan ravinteiden kierrätyksen tehostumista erilaisissa viljelyjärjestelmissä selvittämällä mitkä ohjelman toimenpiteet ovat onnistuneet parhaiten tehostamaan ravinteiden kierrätystä. Analysoinnin lähtökohtana on selvittää ohjelman toimenpiteiden yhteisvaikutusta ravinteiden kierrätyksen tehostamisessa. Ohjelman toimenpiteiden yhteisvaikutus maatalouskäytössä olevaan maaperän laatuun ja rakenteeseen selvitetään ohjelmakauden loppupuolella.

Maaseudun yritystoiminta monipuolistuu ja työllisyys, palvelut sekä vaikuttamisen mahdollisuudet paranevat

Arvioidaan vaikuttavuutta yritystoiminnan monipuolistumiseen, uudistumiseen ja kilpailukykyyn. Selvitetään hankkeiden ja yritysten työllistämisvaikutukset ja tuetun toiminnan jälkeen syntyneet pysyvät työpaikat. Analysoidaan toimintaympäristönmuutosten vaikutusta ohjelman tavoitteiden saavuttamiseen. Toimintaympäristössä tapahtuneita muutoksia ovat keskittymiskehityksen vaikutus maaseudun elinoloihin ja erityisesti alueen työpaikkaomavaraisuuteen sekä alueiden koulutusmahdollisuuksien kehityksen vaikutus maaseudun yritysten kasvumahdollisuuksiin.

Arvioidaan palveluiden saavutettavuutta sekä verkossa tarjottavien palveluiden ja maaseudun kulttuurituotteiden määrää. Arvioidaan kehittämishankkeiden vaikutus palvelualan yritystoiminnan kehittymiseen ja monipuolistumiseen. Maaseudun asukkaiden vaikuttamis- ja kehittämismahdollisuuksia tutkitaan analysoimalla maaseudun kehittäjätahojen (kunnat, yhdistykset, osuuskunnat) ja nuorten osallistumisaktiivisuutta. Toimintaryhmien vaikuttamismahdollisuudet ja vaikuttavuus paikalliseen kehittämiseen arvioidaan. Sosiaalinen pääoma maaseutualueilla ja toimintaryhmätyön vaikutus osallisuuteen ja yhteisöllisyyden kasvuun arvioidaan kerran ohjelmakauden aikana.

Maataloustuotannon kilpailukyky vahvistuu

Ohjelman vaikutus maataloustuotannon kilpailukyvyn kehitykseen arvioidaan kokonaisuutena. Miten Suomen maatalouden rakenne on kehittynyt muihin EU-maihin verrattuna? Ohjelman vaikuttavuusnäkökulmasta arvioidaan maataloustuotteiden yksikkökustannusten kehitystä (tuotekiloa kohti laskettu kustannus). Tarkastellaan lyhyitä jakeluketjuja ja arvioidaan tuottajien taloudellisen aseman kehittymistä tässä ketjussa. Seurataan maatalousyritysten tuottavuutta sekä tuottavuuskehitystä ja verrataan sitä kilpailijamaiden kehitykseen. Tuottavuuskehitystä tarkastellaan alueittain, tuotantosuunnittain ja tilakokoluokittain. Tarkastellaan yritystoiminnan kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta. Erityisesti tarkastellaan, miten luonnonhaittakorvaukset ja sen eriyttäminen viljelyjärjestelmittäin ovat vaikuttaneet tähän kehitykseen. Sen lisäksi arvioidaan neuvonnan ja innovaatiotoiminnan vaikutukset kilpailukyvyn kehittymiseen. Aloitustukea saaneiden maatilojen tuotannon kehittymistä seurataan ja arvioidaan maataloustilastoista saatavien aineistojen avulla.

Maaseutuyritykset vastaavat kuluttajien kysyntään tuottamalla laadukasta ruokaa ja parantamalla eläinten hyvinvointia

Ohjelman vaikutusta laadukkaaseen ruuantuotantoon ja kuluttajien odotuksiin arvioidaan usean toimenpiteen vaikutuksen kautta. Erityisesti tarkastellaan tuotantoeläinten hyvinvointivaatimusten ja eläinten hyvinvointikorvauksen vaikutuksia. Tuotantoeläimille tehtyjen eläinsuojelutarkastusten seuraamusten kehitystä seurataan ja arvioidaan ohjelman vaikutusta tähän kehitykseen. Lähellä tuotettujen laadukkaiden elintarvikkeiden saatavuutta ja toimitusvarmuutta selvitetään ja arvioidaan ohjelman vaikutusta tähän kehitykseen. Arvioidaan lähiruuan käyttöastetta kunnallisella sektorilla (esim. päiväkodit,

koulut).

Paikallisten kehittämisstrategioiden arvioinnin tukeminen ja ohjelmakohtaiset osatekijät

Toimintaryhmät arvioivat paikallisten strategioiden vaikuttavuutta ryhmän omista lähtökohdista. Maa- ja metsätalousministeriö auttaa ja tukee toimintaryhmien strategioiden vaikuttavuusarviointia ja kytkee niitä mukaan ohjelmatason arviointiin.

Ohjelmaa läpileikkaavien tavoitteiden arvioinnissa tarkastellaan, miten ohjelmallinen kehittämistapa on edistänyt innovointia, ympäristöasioita sekä ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista. Tietojärjestelmiin tullaan merkitsemään, mitä läpileikkaavaa tavoitetta rahoitettu hanke tai toimi on edistänyt. Tätä tietoa hyödynnetään arvioinnissa. Läpileikkaavien teemojen arvioinnissa hyödynnetään vaikuttavuusindikaattoreiden ja täydentävien tulosindikaattoreiden tietoja sekä tietojärjestelmistä saatavia tietoja.

Ohjelmakauden aikana arvioidaan, miten maaseutuverkostotoiminta on saavuttanut sille asetut tavoitteet ja edistänyt ohjelman tavoitteita. Samoin arvioidaan osana ohjelman toimivuutta, miten ohjelma on vaikuttanut tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen. Lisäksi arvioidaan hankkeiden valintakriteerin toimivuus.

9.4. Tiedot

Lyhyt kuvaus järjestelmästä maaseudun kehittämisohjelman toteutusta koskevien tilastotietojen kirjaamiseksi, säilyttämiseksi, hallinnoimiseksi ja niistä raportoimiseksi sekä seurantatietojen toimittamisesta arviointia varten. Ilmoitus käytettävistä tietolähteistä, tietoaukoista, mahdollisista institutionaalisista ongelmista, jotka liittyvät tietojen toimittamiseen, ja ehdotetut ratkaisuista. Tässä jaksossa on osoitettava, että käytettävissä on hyvissä ajoin asianmukaiset tiedonhallintajärjestelmät.

Tilastolliset aineistolähteet

Ohjelman arvioinnin perustana ovat säännöllisesti kerättävä vaikuttavuusindikaattoriaineisto, joka saadaan kansallisista aineistoista. Keskeinen osa indikaattoreita on yhteisen maatalouspolitiikan vaikuttavuusindikaattorit (16 kpl). Näiden lisäksi käytetään joitakin kansallisia tilastollisia indikaattoreita, jotta ohjelman erityispiirteet pystytään huomiomaan riittävällä tavalla ja arviointien tekeminen on mahdollista. Suurin osa vaikuttavuusindikaattoreiden aineistosta saadaan normaalina tilastoviranomaisen toimintana, eikä rasiteta tuensaajaa. Menettelytapa myös tehostaa eri viranomaisten välistä tietojen vaihtoa (esim. Mavi-Evira-Luonnonvarakeskus). Muutamista keskeisistä aineistoista ei ole vielä olemassa säännöllistä aineiston keräämistä, mutta niiden aineistojen saatavuus tullaan varmistamaan ohjelmakauden alkaessa. Vaikuttavuusindikaattoreiden tietojen keräämisestä vastaavat Luonnonvarakeskus ja Tilastokeskus. Kuvaukset vaikuttavuusindikaattoreista löytyvät ohjelman verkkosivuilta ja kansallisista asiakirjoista.

Muut aineistolähteet

Maatalouden vesistökuormituksen mallinnuksen kehittämiseen tarvitaan entistä tarkempia lohkotason tietoja, joita ovat kasvulohkon talviaikaista kasvipeitteisyyttä koskeva tieto, lohkokohtaiset lannoitustasot (mineraalilannoitus/karjanlanta) sekä fosforiluku. Suurin osa lohkokohtaisesta aineistosta saadaan Maaseutuvirastosta tukisovelluksen kautta. Hankekohtaiset tiedot saadaan Hyrrän kautta.

Täydentävät tulosindikaattorit ja aineistolähteet

Täydentävien tulosindikaattoreiden laskemista varten kerätään Hyrrän ja Tukisovelluksen kautta tiettyjen toimenpiteiden yksityiskohtaiset tiedot. Näiden tietojen perusteella arvioitsija voi laskea täydentävien tulosindikaattoreiden lukuarvot.

Aineistopuutteet

Vaikuttavuuden arviointi on haastavaa osaamiseen ja tiedonsiirtämiseen sekä innovaatioiden ja yhteistyön edistämiseen tähtäävissä toimenpiteissä. Tämän tavoitteen osalta arvioinneissa on erityisesti kiinnitettävä huomiota siihen, miten koulutus, neuvonta, tiedonsiirto, innovaatiot ja/tai yhteistyö ovat vaikuttaneet toiminnan kehittymiseen. Ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyviä indikaattoriaineistoja on huonosti saatavilla. Tämän takia ohjelman vaikuttavuus ilmastonmuutokseen sopeutumiseen perustuu pelkästään arviointiin. Maaseudun parantuneista palveluista ja saavutettavuudesta ei ole olemassa soveltuvia vaikuttavuusindikaattoreita, siksi tämän asian arviointi perustuu pääosin laadullisiin tutkimuksiin.

9.5. Aikataulu

Ohjelmakauden tärkeimmät välitavoitteet ja alustava suunnitelma ajoituksesta, minkä avulla varmistetaan, että tulokset ovat saatavilla asianmukaisena aikana.

Arviointisuunnitelman toteutus on aikataulutettu niin, että hallintoviranomainen pystyy tuottamaan ja toimittamaan arvioinnin ohjelman tuloksista vuoden 2017 vuosiraportin yhteydessä, ohjelman vaikuttavuudesta vuoden 2019 vuosiraportin yhteydessä sekä ulkopuolisen jälkiarvioinnin vuoteen 2024 mennessä.

Suuntaa-antava aikataulu on koottu arviointiaiheiden, arviointitoimien ja arvioinnin hallinnon näkökulmasta.

Taulukko 9.5.a. Arviointisuunnitelman aikataulu.

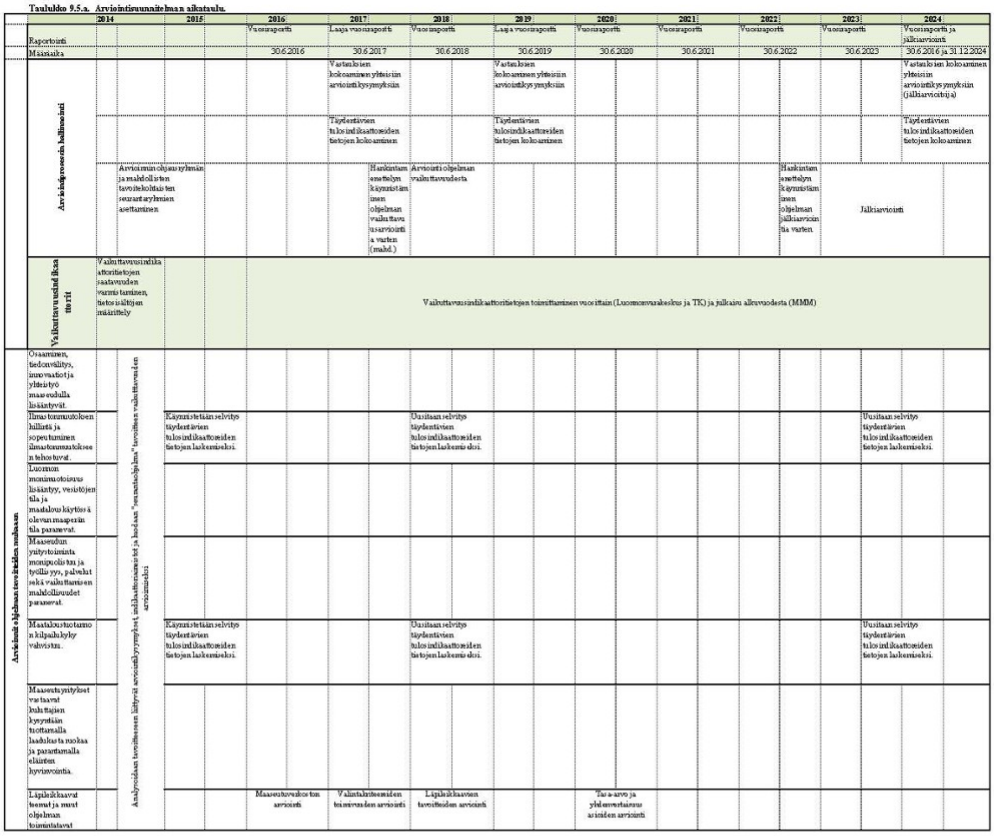

Taulukko 9.5.a. Arviointisuunnitelman aikataulu

9.6. Viestintä

Kuvaus siitä, miten arvioinnin tulokset levitetään kohdevastaanottajille, sekä kuvaus mekanismeista, jotka on luotu arvioinnin tulosten hyödyntämisen seuraamista varten.

Arvioinnin suosituksista ja arviointisuunnitelmaan kuuluvien tutkimusten tuloksista viestitään sopivassa yhteydessä niiden valmistuttua yhdessä tutkijoiden/arvioitsijoiden kanssa (Taulukko 9.6.a). Suosituksista koostetaan tiivis paketti erilaisten kohderyhmien tarpeisiin. Niistä laaditaan tiedote, verkkouutinen tai sähköisen uutiskirjeen juttu. Lisäksi arviointituloksia käsitellään ohjelmakauden aikana järjestettävissä seminaareissa, joiden tarkoituksena on välittää suosituksia eteenpäin ja vaikuttaa ohjelman toteutukseen. Tässä pääkohderyhminä ovat hallinto, välittäjäorganisaatiot, tutkijat ja poliittiset päättäjät.

Suuri yleisö saa arvioinnin viestinnän kautta ohjelman vaikuttavuudesta, jolla perustellaan julkisten varojen käyttöä. Ohjelman vaikuttavuus on kaiken ohjelmaviestinnän pohjana (ks. 15.3.2). Esiin nostettavat hanke-esimerkit ovat keino tuoda julki ohjelman vaikuttavuutta ja ohjata ohjelman toteutusta arvioinnin suositusten mukaiseen suuntaan.

Mediasuhteisiin panostaminen on oleellinen keino tuoda veronmaksajille tietoa ohjelman vaikutuksista. Ohjelman vaikuttavuutta tuodaan esiin sopivissa yhteyksissä siten, että se kytkeytyy laajempaan kokonaisuuteen. Tärkeitä teemoja ovat muun muassa ohjelman läpileikkaavat tavoitteet ilmasto, ympäristö ja innovaatiot, joiden yhteydessä kerrotaan ohjelman vaikutuksista. Vaikuttavuudesta viestimisen edellytyksenä on, että ohjelman tuloksista ja etenemisestä saadaan helposti ajantasaista tietoa. Tämä mahdollistetaan ohjelman seurantarekistereillä sekä viestinnän ja arvioinnin yhteistyöllä.

Ohjelmakauden alkupuolella panostetaan sisäiseen viestintään ohjelman toimijoiden välillä ja rakennetaan aktiivisesti kumppanuuksia muiden sidosryhmien kanssa. Ohjelman esittelymateriaalin levittäminen ja kumppaneiden viestintäosaaminen varmistetaan. Tämä koskee myös arvioinnin viestintämateriaalia. Tukimahdollisuuksista viestitään näkyvästi hyödyntäen myös edellisen ohjelmakauden tuloksia, siten että vaikuttavuusnäkökulma on mukana alusta alkaen.

Ohjelmakauden keskivaiheilla nostetaan esiin jo saatuja tuloksia ja niiden vaikuttavuutta. Viestintä on kiinteä osa ohjelman seurantaa ja arviointia. Hyviä käytäntöjä jaetaan ja eri puolella maata erilaisissa organisaatioissa toimivia saatetaan yhteen uusien avauksien synnyttämiseksi.

Ohjelmakauden jälkipuolella viestinnän painopiste siirtyy ohjelman vaikutuksista ja tuloksista kertomiseen. Kohderyhmänä on erityisesti suuri yleisö. Sisäisesti valmistaudutaan arvioimaan koko ohjelmakauden vaikutuksia ja esitetään ne viestinnällisesti kiinnostavassa muodossa.

Tietoa vaikuttavuusviestinnän onnistumisesta saadaan muun muassa jatkuvan mediaseurannan kautta sekä järjestettyjen tilaisuuksien palautteista. Viime kädessä voidaan arvioida sitä, miten hyvin arvioinnin suositukset ovat jalkautuneet ja näkyvät entistä vaikuttavampana ohjelmatyönä.

Taulukko 9.6.a. Arviointisuunnitelman viestintäkanavat ja kohderyhmät.

Kohderyhmä	Pääviesti	Kanavat	Vastuut
Hallinto (MMM), päättäjät	Vaikuttavuuden osoittaminen	Seurantakokoukset, muistiot arvioinnin suosituksista, uutiskirje	MMM
Seurantakomitea	Korjausliikkeiden tekeminen arvioinnin suositusten mukaan	Kokoukset 2/vuosi, Maaseutu.fi	MMM
Poliittiset päättäjät	Vaikuttavuuden osoittaminen	Koosteet arvioinnin suosituksista	MMM
Välittävät elimet	Arvioinnin suositusten huomioiminen ohjelman toteutuksessa	Maaseutu.fi, Aitta-ekstranet, seminaarit, ohjeet suositusten välittämiseen	MMM, Mavi, maaseutuverkostoyksikkö
Ohjelman toteuttajat ja tuensaajat	Arvioinnin suositusten huomioiminen ohjelman totetuksessa	Neuvonta, koulutus, verkkosivut jne.	Mavi, välittäjäorganisaatiot, tuottajajärjestöt, neuvojat
Tutkijat	Arviointitulosten hyödyntäminen ja jalostaminen tutkimuksessa	Tiedotteet, seminaarit ja työpajat	MMM
Veronmaksajat	Julkisten varojen käytön perustelu vaikuttavuudella	Mediaviestintä, liitelehdet ja verkkojulkaisut	MMM, maaseutuverkostoyksikkö

Taulukko 9.6.a. Arviointisuunnitelman viestintäkanavat ja kohderyhmät

9.7. Varat

Kuvaus suunnitelman toteuttamiseen tarvittavista ja ennakoiduista varoista sekä tieto hallinnollisia valmiuksia, tietoja, rahoitusvaroja ja tietotekniikkaa koskevista tarpeista. Kuvaus valmiuksia kehittävistä toimista, joilla on tarkoitus varmistaa, että arviointisuunnitelma voidaan toteuttaa kokonaisuudessaan.

Arviointisuunnitelman toteuttamiseen käytetään useita eri resursseja riippuen tarpeesta. Vaikuttavuusindikaattoreiden säännöllinen tietojen kerääminen ja lyhyt analysointi vaatii Luonnonvarakeskukselta ja Tilastokeskukselta henkilöresursseja. Maa- ja metsätalousministeriö sopii Luonnonvarakeskuksen resurssien käytöstä indikaattoritietojen keräämiseksi tulosohjauksen yhteydessä. Vaikuttavuusindikaattoritietojen saaminen Tilastokeskuksesta vaatii maa- ja metsätalousministeriöltä rahoitusta, joka tullaan maksamaan ohjelman teknisestä avusta.

Arviointisuunnitelman koordinointiin, hallinnointiin ja arviointien ohjaamiseen käytetään maa- ja metsätalousministeriöstä resursseja. Arviointien ohjaukseen osallistumiseen ja seurantatiedon tuottamiseen käytetään Maaseutuviraston resursseja.

Suunnitelman mukaiset arvioinnit teetetään osaksi ulkopuolisilla konsulteilla ja tutkimuslaitoksilla. Konsulttivetoisten arviointien teettämiseen varataan ohjelman teknistä apua. Tutkimuslaitoksilla teettäviä tutkimuksia voidaan rahoittaa valtion tutkimusvaroista sekä tulosohjauksen kautta. Arviointisuunnitelman asettamat vaatimukset huomioidaan myös maa- ja metsätalousministeriön tutkimusrahoituksen ohjauksessa ja käytössä.

10. RAHOITUSSUUNNITELMA

10.1. Vuotuiset maaseuturahaston rahoitusosuudet (€)

Aluetyypit ja lisärahoitus	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Total
Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 3 kohdan d alakohta - Muut alueet	332 522 548,00	334 002 411,00	335 511 694,00	337 050 978,00	338 621 622,00	340 212 511,00	341 777 574,00	429 226 057,06	351 465 371,38	**3 140 390 766,44**
Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan e alakohta - Toiminnot, jotka saavat rahoitusta varoista, jotka on siirretty maaseuturahastoon asetuksen (EU) N:o 1307/2013 7 artiklan 2 kohdan ja 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti								1 982,60	1 982,60	**3 965,20**
Maaseuturahasto yhteensä (ilman Euroopan unionin elpymisvälinettä)	**332 522 548,00**	**334 002 411,00**	**335 511 694,00**	**337 050 978,00**	**338 621 622,00**	**340 212 511,00**	**341 777 574,00**	**429 228 039,66**	**351 467 353,98**	**3 140 394 731,64**
Joista suoritusvaraus (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 20 artikla)	**19 951 352,88**	**20 040 144,66**	**20 130 701,64**	**20 223 058,68**	**20 317 297,32**	**20 412 750,66**	**20 506 654,44**			**141 581 960,28**
Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan e a alakohta - Euroopan unionin								61 392 315,29	146 113 710,31	**207 506 025,60**

elpymisväline / Toimet, jotka saavat rahoitusta 58 a artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista lisävaroista										
Yhteensä (maaseuturahasto + Euroopan unionin elpymisväline)	**332 522 548,00**	**334 002 411,00**	**335 511 694,00**	**337 050 978,00**	**338 621 622,00**	**340 212 511,00**	**341 777 574,00**	**490 620 354,95**	**497 581 064,29**	**3 347 900 757,24**

Total indicative amount for EAFRD and EURI of support envisaged for climate change objectives	**2 424 515 757,24**	Share of the total indicative amount for EAFRD and EURI of support envisaged for climate change objectives (%)	**72,42**
Total indicative amount, for EAFRD, of support envisaged for climate change objectives	**2 276 809 731,64**	Share of the total indicative amount, for EAFRD, of support envisaged for climate change objectives (%)	**72,50**
Total indicative amount, for EURI, of support envisaged for climate change objectives	**147 706 025,60**	Share of total indicative amount, for EURI, of support envisaged for climate change objectives (%)	**71,18**

EAFRD and EURI contribution for Art59(6)	**2 312 082 157,24**	Share of EAFRD and EURI contribution for Art59(6) (%)	**69,06**
Total EAFRD contribution for Art59(6)	**2 168 876 131,64**	Share of total EAFRD contribution for Art59(6) (%)	**68.33**
Total EURI contribution for Art59(6)	**143 206 025,60**	Share of total EURI contribution for Art59(6) (%)	**69,01**

10.2. Yhtenäinen maaseuturahaston rahoitusosuus kaikille toimenpiteille eriteltynä aluetyypeittäin, kuten asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 3 kohdassa tarkoitetaan

Artikla, jossa asetetaan enimmäisrahoitusosuus	Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus	Sovellettava maaseuturahaston vähimmäisrahoitusosuus 2014–2022 (%)	Sovellettava maaseuturahaston enimmäisrahoitusosuus 2014–2022 (%)
Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 3 kohdan d alakohta - Muut alueet	42%	20%	53%

10.3. Toimenpide- tai toimintatyyppikohtainen jaottelu, kun toimenpiteeseen tai toimintatyyppiin sovelletaan maaseuturahaston erityistä rahoitusosuutta (euroa yhteensä ajanjaksolla 2014–2022)

10.3.1. M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)

Aluetyypit ja lisärahoitus		Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus 2014–2022 (%)	Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus, asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan g alakohta, 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan d alakohta ja 59 artiklan 4 kohdan g alakohta), 2014–2022 (%)	Rahoitusvälineet: Maaseuturahaston ohjeellinen rahoitusmäärä (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (euroa)	Unionin suunniteltu kokonaisrahoitusosuus 2014–2022 (€)
Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 3 kohdan d alakohta - Muut alueet	Main	42%					6 784 000,00 (2A) 6 376 000,00 (2B) 3 948 000,00 (3A) 2 688 000,00 (P4) 168 000,00 (5B) 1 680 000,00 (5C) 462 000,00 (5D) 1 120 000,00 (5E) 7 854 000,00 (6A) 3 696 000,00 (6B) 1 197 000,00 (6C)
Total (EAFRD only) Total (EURI only) Total (EAFRD + EURI)						0,00 0,00 0,00	35 973 000,00 0,00 35 973 000,00

10.3.2. M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)

Aluetyypit ja lisärahoitus		Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus 2014–2022 (%)	Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus, asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan g alakohta, 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan d alakohta ja 59 artiklan 4 kohdan g alakohta), 2014–2022 (%)	Rahoitusvälineet: Maaseuturahaston ohjeellinen rahoitusmäärä (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (euroa)	Unionin suunniteltu kokonaisrahoitus osuus 2014–2022 (€)
Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 3 kohdan d alakohta - Muut alueet	Main	42%					6 468 000,00 (2A) 840 000,00 (2B) 3 444 000,00 (3A) 6 300 000,00 (P4) 420 000,00 (5B) 840 000,00 (5C) 420 000,00 (5D) 420 000,00 (5E)
Total (EAFRD only) Total (EURI only) Total (EAFRD + EURI)						0,00 0,00 0,00	19 152 000,00 0,00 19 152 000,00

10.3.3. M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)

Aluetyypit ja lisärahoitus		Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus 2014–2022 (%)	Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus, asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan g alakohta, 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan d alakohta ja 59 artiklan 4 kohdan g alakohta), 2014–2022 (%)	Rahoitusvälineet: Maaseuturahaston ohjeellinen rahoitusmäärä (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (euroa)	Unionin suunniteltu kokonaisrahoitus osuus 2014–2022 (€)
Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 3 kohdan d alakohta - Muut alueet	Main	42%					192 444 000,00 (2A) 45 360 000,00 (3A) 2 940 000,00 (P4) 16 086 000,00 (5C) 5 418 000,00 (5D)
Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 3 kohdan d alakohta – asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan e a alakohta (Euroopan unionin elpymisväline) - Euroopan unionin elpymisväline / Muut alueet	Main	100%					16 300 000,00 (2A) 2 000 000,00 (3A) 0,00 (P4) 22 000 000,00 (5C) 5 000 000,00 (5D)
Total (EAFRD only) Total (EURI only) Total (EAFRD + EURI)						0,00 0,00 0,00	262 248 000,00 45 300 000,00 307 548 000,00

Unionin kokonaisrahoitusosuus, joka on varattu asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 6 kohdan soveltamisalaan kuuluviin toimintoihin (€)	51 444 000,00

maaseuturahaston osuus (€)	24 444 000,00

Euroopan unionin elpymisvälineen osuus (€)	27 000 000,00

10.3.4. M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla)

Aluetyypit ja lisärahoitus		Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus 2014–2022 (%)	Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus, asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan g alakohta, 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan d alakohta ja 59 artiklan 4 kohdan g alakohta), 2014–2022 (%)	Rahoitusvälineet: Maaseuturahaston ohjeellinen rahoitusmäärä (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (euroa)	Unionin suunniteltu kokonaisrahoitus osuus 2014–2022 (€)
Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 3 kohdan d alakohta - Muut alueet	Main	42%					30 492 000,00 (2B) 97 078 000,00 (6A)
Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 3 kohdan d alakohta – asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan e a alakohta (Euroopan unionin elpymisväline) - Euroopan unionin elpymisväline / Muut alueet	Main	100%					0,00 (2B) 24 000 000,00 (6A)
Total (EAFRD only) Total (EURI only) Total (EAFRD + EURI)						0,00 0,00 0,00	127 570 000,00 24 000 000,00 151 570 000,00

10.3.5. M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)

Aluetyypit ja lisärahoitus		Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus 2014–2022 (%)	Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus, asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan g alakohta, 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan d alakohta ja 59 artiklan 4 kohdan g alakohta), 2014–2022 (%)	Rahoitusvälineet: Maaseuturahaston ohjeellinen rahoitusmäärä (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (euroa)	Unionin suunniteltu kokonaisrahoitus osuus 2014–2022 (€)
Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 3 kohdan d alakohta - Muut alueet	Main	42%					39 585 000,00 (6B) 17 262 000,00 (6C)
Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 3 kohdan d alakohta – asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan e a alakohta (Euroopan unionin elpymisväline) - Euroopan unionin elpymisväline / Muut alueet	Main	100%					0,00 (6B) 16 000 000,00 (6C)
Total (EAFRD only) Total (EURI only) Total (EAFRD + EURI)						0,00 0,00 0,00	56 847 000,00 16 000 000,00 72 847 000,00

10.3.6. M10 – Maatalouden ympäristö ja ilmasto (28 artikla)

Aluetyypit ja lisärahoitus		Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus 2014–2022 (%)	Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus, asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan g alakohta, 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan d alakohta ja 59 artiklan 4 kohdan g alakohta), 2014–2022 (%)	Rahoitusvälineet: Maaseuturahaston ohjeellinen rahoitusmäärä (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (euroa)	Unionin suunniteltu kokonaisrahoitus osuus 2014–2022 (€)
Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 3 kohdan d alakohta - Muut alueet	Main	42%					939 258 599,83 (P4)
	Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan e alakohta - Toiminnot, jotka saavat rahoitusta varoista, jotka on siirretty maaseuturahastoon asetuksen (EU) N:o 1307/2013 7 artiklan 2 kohdan ja 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti	100%					3 965,20 (P4)
Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 3 kohdan d alakohta – asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan e a alakohta (Euroopan unionin elpymisväline) - Euroopan unionin elpymisväline / Muut alueet	Main	100%					10 522 000,00 (P4)
Total (EAFRD only) Total (EURI only)						0,00 0,00	939 262 565,03 10 522 000,00

Total (EAFRD + EURI)	0,00	949 784 565,03

10.3.7. M11 – Luonnonmukainen maatalous (29 artikla)

Aluetyypit ja lisärahoitus		Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus 2014–2022 (%)	Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus, asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan g alakohta, 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan d alakohta ja 59 artiklan 4 kohdan g alakohta), 2014–2022 (%)	Rahoitusvälineet: Maaseuturahaston ohjeellinen rahoitusmäärä (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (euroa)	Unionin suunniteltu kokonaisrahoitus osuus 2014–2022 (€)
Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 3 kohdan d alakohta - Muut alueet	Main	42%					151 116 000,00 (P4)
Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 3 kohdan d alakohta – asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan e a alakohta (Euroopan unionin elpymisväline) - Euroopan unionin elpymisväline / Muut alueet	Main	100%					105 684 025,60 (P4)
Total (EAFRD only) Total (EURI only) Total (EAFRD + EURI)						0,00 0,00 0,00	151 116 000,00 105 684 025,60 256 800 025,60

10.3.8. M13 – Tuet alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia tai muita erityisrajoitteita (31 artikla)

Aluetyypit ja lisärahoitus		Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus 2014–2022 (%)	Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus, asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan g alakohta, 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan d alakohta ja 59 artiklan 4 kohdan g alakohta), 2014–2022 (%)	Rahoitusvälineet: Maaseuturahaston ohjeellinen rahoitusmäärä (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (euroa)	Unionin suunniteltu kokonaisrahoitus osuus 2014–2022 (€)
Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 3 kohdan d alakohta - Muut alueet	Main	42%					1 054 053 566,61 (P4)
Total (EAFRD only) Total (EURI only) Total (EAFRD + EURI)						0,00 0,00 0,00	1 054 053 566,61 0,00 1 054 053 566,61

10.3.9. M14 – Eläinten hyvinvointi (33 artikla)

Aluetyypit ja lisärahoitus		Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus 2014–2022 (%)	Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus, asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan g alakohta, 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan d alakohta ja 59 artiklan 4 kohdan g alakohta), 2014–2022 (%)	Rahoitusvälineet: Maaseuturahaston ohjeellinen rahoitusmäärä (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (euroa)	Unionin suunniteltu kokonaisrahoitus osuus 2014–2022 (€)
Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 3 kohdan d alakohta - Muut alueet	Main	42%					226 380 600,00 (3A)
Total (EAFRD only) Total (EURI only) Total (EAFRD + EURI)						0,00 0,00 0,00	226 380 600,00 0,00 226 380 600,00

10.3.10. M16 – Yhteistyö (35 artikla)

Aluetyypit ja lisärahoitus		Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus 2014–2022 (%)	Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus, asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan g alakohta, 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan d alakohta ja 59 artiklan 4 kohdan g alakohta), 2014–2022 (%)	Rahoitusvälineet: Maaseuturahaston ohjeellinen rahoitusmäärä (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (euroa)	Unionin suunniteltu kokonaisrahoitus osuus 2014–2022 (€)
Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 3 kohdan d alakohta - Muut alueet	Main	42%					18 900 000,00 (3A) 4 638 000,00 (P4) 1 091 000,00 (5B) 3 464 000,00 (5C) 441 000,00 (5D) 1 890 000,00 (5E) 38 120 000,00 (6A) 588 000,00 (6B)
Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 3 kohdan d alakohta – asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan e a alakohta (Euroopan unionin elpymisväline) - Euroopan unionin elpymisväline / Muut alueet	Main	100%					800 000,00 (3A) 2 400 000,00 (P4) 300 000,00 (5B) 750 000,00 (5C) 750 000,00 (5D) 300 000,00 (5E) 700 000,00 (6A) 0,00 (6B)
Total (EAFRD only) Total (EURI only)						0,00 0,00	69 132 000,00 6 000 000,00

Total (EAFRD + EURI)	0,00	75 132 000,00

10.3.11. M19 - Tuki yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen (Leader) (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artikla)

Aluetyypit ja lisärahoitus		Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus 2014–2022 (%)	Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus, asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan g alakohta, 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan d alakohta ja 59 artiklan 4 kohdan g alakohta), 2014–2022 (%)	Rahoitusvälineet: Maaseuturahaston ohjeellinen rahoitusmäärä (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (euroa)	Unionin suunniteltu kokonaisrahoitus osuus 2014–2022 (€)
Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 3 kohdan d alakohta - Muut alueet	Main	42%					160 860 000,00 (6B)
Total (EAFRD only) Total (EURI only) Total (EAFRD + EURI)						0,00 0,00 0,00	160 860 000,00 0,00 160 860 000,00

10.3.12. M20 – Tekninen tuki – Jäsenvaltiot (51–54 artikla)

Aluetyypit ja lisärahoitus		Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus 2014–2022 (%)	Sovellettava maaseuturahaston rahoitusosuus, asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan g alakohta, 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (%)	Hallintoviranomaisen vastuulla oleviin rahoitusvälineisiin sovellettava osuus (asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan d alakohta ja 59 artiklan 4 kohdan g alakohta), 2014–2022 (%)	Rahoitusvälineet: Maaseuturahaston ohjeellinen rahoitusmäärä (59 artiklan 4 kohdan d alakohta) 2014–2022 (euroa)	Unionin suunniteltu kokonaisrahoitus osuus 2014–2022 (€)
Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 3 kohdan d alakohta - Muut alueet	Main	42%					37 800 000,00
Total (EAFRD only) Total (EURI only) Total (EAFRD + EURI)						0,00 0,00 0,00	37 800 000,00 0,00 37 800 000,00

10.4. Kunkin alaohjelman ohjeellinen toimenpidekohtainen erittely

Temaattisen alaohjelman nimi	Toimenpide	Unionin suunniteltu kokonaisrahoitusosuus 2014–2022 (euroa)

11. INDIKAATTORISUUNNITELMA

11.1. Indikaattorisuunnitelma

11.1.1. P1: Tietämyksen siirron ja innovaatioiden edistäminen maa- ja metsätaloudessa sekä maaseudulla

11.1.1.1. 1A) Innovaatioiden, yhteistyön ja tietämyspohjan kehittämisen edistäminen maaseudulla

Tavoiteindikaattori(t) 2014–2022

Tavoiteindikaattorin nimi	Tavoitearvo 2025
T1: asetuksen (EU) N:o 1305/2013 14, 15 ja 35 artiklan mukaisten menojen prosenttiosuus suhteessa maaseudun kehittämisohjelman kokonaismenoihin (kohdeala 1A)	**2,79**
Alueellisen kehittämisohjelman suunnitellut julkiset menot yhteensä	10 802 505 387,00
Julkiset menot (kohdeala 1A)	301 850 000,00

Suunniteltu (suunnitellut) tuotosindikaattori (tuotosindikaattorit) 2014–2022

Toimenpiteen nimi	Indikaattorin nimi	Arvo	Josta Euroopan unionin elpymisvälineestä rahoitettu
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Julkiset menot yhteensä € (koulutukset, tilanvaihdot, esittely) (1.1–1.3)	85 650 000,00	0,00
M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) (2.1–2.3)	45 600 000,00	0,00
M16 – Yhteistyö (35 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) (16.1–16.9)	170 300 000,00	6 000 000,00

11.1.1.2. 1B) Yhteyksien vahvistaminen maatalouden, ruoan tuotannon, metsätalouden sekä tutkimuksen ja innovaatioiden välillä myös ympäristöasioiden hallinnan ja ympäristönsuojelun tason parantamiseksi

Tavoiteindikaattori(t) 2014–2022

Tavoiteindikaattorin nimi	Tavoitearvo 2025
T2: yhteistyötoimenpiteestä tuettujen yhteistyötoimien kokonaismäärä (asetuksen (EU) N:o 1305/2013 35 artikla) (ryhmät, verkostot/klusterit, pilottihankkeet...) (kohdeala 1B)	**830,00**

Suunniteltu (suunnitellut) tuotosindikaattori (tuotosindikaattorit) 2014–2022

Toimenpiteen nimi	Indikaattorin nimi	Arvo	Josta Euroopan unionin elpymisvälineestä rahoitettu
M16 – Yhteistyö (35 artikla)	Tuettujen eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden mukaisten ryhmien lkm (perustaminen ja toiminta) (16.1)	30,00	20,00
M16 – Yhteistyö (35 artikla)	Muiden yhteistyötoimenpiteiden (ryhmät, verkostot/klusterit, pilottihankkeet…) lkm (16.2–16.9)	800,00	0

11.1.1.3. 1C) Elinikäisen oppimisen ja ammatillisen koulutuksen edistäminen maa- ja metsätaloudessa

Tavoiteindikaattori(t) 2014–2022

Tavoiteindikaattorin nimi	Tavoitearvo 2025
T3: asetuksen (EU) N:o 1305/2013 14 artiklan mukaisesti koulutettujen osallistujien kokonaismäärä (kohdeala 1C)	**39 100,00**

Suunniteltu (suunnitellut) tuotosindikaattori (tuotosindikaattorit) 2014–2022

Toimenpiteen nimi	Indikaattorin nimi	Arvo	Josta Euroopan unionin elpymisvälineestä rahoitettu
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – koulutuksiin osallistuneiden lkm	39 100,00	0,00

11.1.2. P2: Maatilojen elinkelpoisuuden ja kilpailukyvyn edistäminen kaikenlaisessa maataloudessa kaikilla alueilla sekä innovatiivisen maatalousteknologian ja metsien kestävän hoidon ja käytön edistäminen

11.1.2.1. 2A) Kaikkien maatilojen taloudellisen suorituskyvyn parantaminen sekä maatilojen rakenneuudistuksen ja nykyaikaistamisen helpottaminen, erityisesti markkinoille osallistumisen ja markkinoille suuntautumisen sekä maatalouden monipuolistamisen lisäämiseksi

Tavoiteindikaattori(t) 2014–2022

Tavoiteindikaattorin nimi	Tavoitearvo 2025
T4: niiden maatilojen prosenttiosuus, jotka saavat maaseudun kehittämisohjelmasta tukea rakenneuudistukseen tai nykyaikaistamiseen tehtäviin investointeihin (kohdeala 2A)	**15,61**
Niiden maatilojen lukumäärä, jotka saavat maaseudun kehittämisohjelmasta tukea rakenneuudistukseen tai nykyaikaistamiseen tehtäviin investointeihin (kohdeala 2A)	9 150,00

Asiayhteysindikaattori, jota käytetään tavoitteen nimittäjänä

Asiayhteysindikaattorin nimi	Perusvuoden arvo
17 Maatilat - yhteensä	58 607,00

Suunniteltu (suunnitellut) tuotosindikaattori (tuotosindikaattorit) 2014–2022

Toimenpiteen nimi	Indikaattorin nimi	Arvo	Josta Euroopan unionin elpymisvälineestä rahoitettu
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – koulutuksiin osallistuneiden lkm	12 500,00	0
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – julkinen yhteensä koulutukseen/taitoihin	3 252 381,00	0
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Julkiset menot yhteensä € (koulutukset, tilanvaihdot, esittely) (1.1–1.3)	16 152 381,00	0
M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)	Neuvoa saaneiden tuensaajien lkm (2.1)	7 000,00	0
M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) (2.1–2.3)	15 400 000,00	0
M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)	Maatilainvestointeihin tukea saavien tilojen lkm (4.1)	9 150,00	150,00
M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)	Julkiset menot yhteensä infrastruktuuriin tehtyihin investointeihin (4.3)	0	0
M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)	Investoinnit yhteensä € (julkiset + yksityiset)	2 048 500 000,00	16 300 000,00
M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) (4.1)	1 110 700 000,00	16 300 000,00
M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)	Julkiset menot yhteensä €	1 110 700 000,00	16 300 000,00

11.1.2.2. 2B) Riittävän ammattitaitoisten viljelijöiden maatalousalalle pääsyn ja erityisesti sukupolvenvaihdosten helpottaminen

Tavoiteindikaattori(t) 2014–2022

Tavoiteindikaattorin nimi	Tavoitearvo 2025
T5: niiden maatilojen prosenttisosuus, joilla on maaseudun kehittämisohjelmasta tuettu liiketoiminnan kehittämissuunnitelma / tuettuja investointeja nuorille viljelijöille (kohdeala 2B)	**4,61**
Niiden maatilojen lukumäärä, joilla on maaseudun kehittämisohjelmasta tuettu liiketoiminnan kehittämissuunnitelma / tuettuja investointeja nuorille viljelijöille (kohdeala 2B)	2 700,00

Asiayhteysindikaattori, jota käytetään tavoitteen nimittäjänä

Asiayhteysindikaattorin nimi	Perusvuoden arvo
17 Maatilat - yhteensä	58 607,00

Suunniteltu (suunnitellut) tuotosindikaattori (tuotosindikaattorit) 2014–2022

Toimenpiteen nimi	Indikaattorin nimi	Arvo	Josta Euroopan unionin elpymisvälineestä rahoitettu
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – koulutuksiin osallistuneiden lkm	8 000,00	0
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – julkinen yhteensä koulutukseen/taitoihin	3 180 952,00	0
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Julkiset menot yhteensä € (koulutukset, tilanvaihdot, esittely) (1.1–1.3)	15 180 952,00	0
M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)	Neuvoa saaneiden tuensaajien lkm (2.1)	1 000,00	0
M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) (2.1–2.3)	2 000 000,00	0
M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla)	Perustamistukea saavien tuensaajien (tilat) lkm, nuoret viljelijät (6.1)	2 700,00	0
M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla)	Investointitukea muuhun kuin maataloustoimintaan maaseudulla saavien tuensaajien (tilojen) lkm (6.4)	0	0
M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla)	Siirtomaksun saavien tuensaajien (tilojen) lkm (6.5)	0	0
M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla)	Investoinnit yhteensä € (julkiset + yksityiset)	321 600 000,00	0
M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) (6.1)	139 600 000,00	0
M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla)	Julkiset menot yhteensä €	139 600 000,00	0

11.1.3. P3: Elintarvikeketjun organisoitumisen edistäminen mukaan lukien maataloustuotteiden jalostus ja kaupan pitäminen, eläinten hyvinvointi ja maatalouden riskienhallinta

11.1.3.1. 3A) Alkutuottajien kilpailukyvyn parantaminen kytkemällä heidät paremmin maatalouselintarvikeketjuun maataloustuotteiden arvoa lisäävien laatujärjestelmien, paikallisten markkinoiden edistämistä sekä menekinedistämistä koskevien toimien, lyhyiden jakeluketjujen, tuottajaryhmien ja -organisaatioiden sekä toimialaorganisaatioiden avulla

Tavoiteindikaattori(t) 2014–2022

Tavoiteindikaattorin nimi	Tavoitearvo 2025
T6: niiden maatilojen prosenttiosuus, joita tuetaan laatujärjestelmien, paikallismarkkinoiden ja lyhyiden jakeluketjujen sekä tuottajaryhmien ja -organisaatioiden avulla (kohdeala 3A)	**1,71**
Niiden maatilojen lukumäärä, joita tuetaan laatujärjestelmien, paikallismarkkinoiden ja lyhyiden jakeluketjujen sekä tuottajaryhmien ja -organisaatioiden avulla (kohdeala 3A)	1 000,00

Asiayhteysindikaattori, jota käytetään tavoitteen nimittäjänä

Asiayhteysindikaattorin nimi	Perusvuoden arvo
17 Maatilat - yhteensä	58 607,00

Suunniteltu (suunnitellut) tuotosindikaattori (tuotosindikaattorit) 2014–2022

Toimenpiteen nimi	Indikaattorin nimi	Arvo	Josta Euroopan unionin elpymisvälineestä rahoitettu
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – koulutuksiin osallistuneiden lkm	1 000,00	0
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – julkinen yhteensä koulutukseen/taitoihin	1 000 000,00	0
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Julkiset menot yhteensä € (koulutukset, tilanvaihdot, esittely) (1.1–1.3)	9 400 000,00	0
M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)	Neuvoa saaneiden tuensaajien lkm (2.1)	7 000,00	0
M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) (2.1–2.3)	8 200 000,00	0
M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)	Investointeihin tukea saavien toimenpiteiden lkm (esim. maatiloille, maataloustuotteiden jalostukseen ja markkinointiin) (4.1 ja 4.2)	700,00	100,00
M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)	Investoinnit yhteensä € (julkiset + yksityiset)	237 400 000,00	2 000 000,00
M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)	Julkiset menot yhteensä €	110 000 000,00	2 000 000,00
M14 – Eläinten hyvinvointi (33 artikla)	Tuensaajien lkm	6 100,00	0
M14 – Eläinten hyvinvointi (33 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€)	539 001 429,00	0,00
M16 – Yhteistyö (35 artikla)	Yhteistyöhön/Paikalliseen menekinedistämiseen toimitusketjun toimijoiden välillä osallistuvien maatilojen lkm (16.4)	1 000,00	0
M16 – Yhteistyö (35 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) (16.1–16.9)	45 800 000,00	800 000,00

11.1.3.2. 3B) Maatilojen riskien ehkäisemisen ja hallinnan tukeminen

Toimenpiteitä ei ole valittu strategiassa tätä kohdealaa varten.

11.1.4. P4: Maa- ja metsätalouteen liittyvien ekosysteemien ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen

Maatalous

Suunniteltu (suunnitellut) tuotosindikaattori (tuotosindikaattorit) 2014–2022

Toimenpiteen nimi	Indikaattorin nimi	Arvo	Josta Euroopan unionin elpymisvälineestä rahoitettu
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – koulutuksiin osallistuneiden lkm	2 000,00	0
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – julkinen yhteensä koulutukseen/taitoihin	3 200 000,00	0
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Julkiset menot yhteensä € (koulutukset, tilanvaihdot, esittely) (1.1–1.3)	6 400 000,00	0
M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)	Neuvoa saaneiden tuensaajien lkm (2.1)	43 000,00	0
M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) (2.1–2.3)	15 000 000,00	0
M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)	Tuottamattomiin investointeihin tukea saavien toimenpiteiden lkm (4.4)	819,00	0
M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)	Investoinnit yhteensä € (julkiset + yksityiset)	7 000 000,00	0
M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)	Julkiset menot yhteensä €	7 000 000,00	0
M10 – Maatalouden ympäristö ja ilmasto (28 artikla)	Maatalouden ympäristö- ja ilmastotukea saava alue (ha) (10.1)	1 900 000,00	0
M10 – Maatalouden ympäristö ja ilmasto (28 artikla)	Julkiset menot geenivarojen säilyttämiseen (10.2)	900 000,00	0
M10 – Maatalouden ympäristö ja ilmasto (28 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€)	2 246 852 000,00	10 522 000,00
M11 – Luonnonmukainen maatalous (29 artikla)	Alue (ha) – siirtyminen luonnonmukaiseen maatalouteen (11.1)	0	0
M11 – Luonnonmukainen maatalous (29 artikla)	Alue (ha) – luonnonmukaisen maatalouden säilyttäminen (11.2)	355 000,00	0
M11 – Luonnonmukainen maatalous (29 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€)	465 484 026,00	105 684 025,60
M13 – Tuet alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia tai muita erityisrajoitteita (31 artikla)	Alue (ha) – vuoristoalueet (13.1)	1 168 000,00	0
M13 – Tuet alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia tai muita erityisrajoitteita (31 artikla)	Alue (ha) – muut alueet, jotka ovat luonnonarvoltaan merkittäviä (13.2)	1 037 000,00	0
M13 – Tuet alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia tai muita erityisrajoitteita (31 artikla)	Alue (ha) – alueet, joilla on erityisrajoitteita (13.3)	0	0
M13 – Tuet alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia tai muita erityisrajoitteita (31 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€)	4 904 525 873,00	0
M16 – Yhteistyö (35 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) (16.1–16.9)	13 442 857,00	2 400 000,00

Metsätalous

Toimenpiteitä ei ole valittu strategiassa tätä kohdealaa varten.

11.1.4.1. 4A) Luonnon monimuotoisuuden, mukaan lukien Natura 2000 -alueet ja alueet, joilla on luonnonoloista johtuvia tai muita erityisrajoitteita, ja luonnonarvoltaan arvokkaan maataloustuotannon sekä Euroopan maisemien tilan ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen

Maatalous

Tavoiteindikaattori(t) 2014–2022

Tavoiteindikaattorin nimi	Tavoitearvo 2025
T9: sen maatalousmaan prosenttiosuus, josta on tehty luonnon monimuotoisuutta tukeva hoitosopimus (kohdeala 4A)	**17,60**
Sen maatalousmaan pinta-ala, josta on tehty luonnon monimuotoisuutta tukeva hoitosopimus (ha) (kohdeala 4A)	399 800,00

Asiayhteysindikaattori, jota käytetään tavoitteen nimittäjänä

Asiayhteysindikaattorin nimi	Perusvuoden arvo
18 Maatalousmaa - yhteensä KMM	2 271 350,00

Metsätalous

Toimenpiteitä ei ole valittu strategiassa tätä kohdealaa varten.

11.1.4.2. 4B) Vesien käytön hallinnan edistäminen, mukaan lukien lannoitteiden ja torjunta-aineiden käytön hallinta

Maatalous

Tavoiteindikaattori(t) 2014–2022

Tavoiteindikaattorin nimi	Tavoitearvo 2025
T10: sen maatalousmaan prosenttiosuus, josta on tehty hoitosopimus vesienhoidon parantamiseksi (kohdeala 4B)	**79,88**
Sen maatalousmaan pinta-ala, josta on tehty hoitosopimus vesienhoidon parantamiseksi (ha) (kohdeala 4B)	1 814 400,00

Asiayhteysindikaattori, jota käytetään tavoitteen nimittäjänä

Asiayhteysindikaattorin nimi	Perusvuoden arvo
18 Maatalousmaa - yhteensä KMM	2 271 350,00

Metsätalous

Toimenpiteitä ei ole valittu strategiassa tätä kohdealaa varten.

11.1.4.3. 4C) Maaperän eroosion torjuminen ja maaperän hoidon parantaminen

Maatalous

Tavoiteindikaattori(t) 2014–2022

Tavoiteindikaattorin nimi	Tavoitearvo 2025
T12: sen maatalousmaan prosenttiosuus, josta on tehty hoitosopimus maaperän hoidon parantamiseksi ja/tai maaperän eroosion torjumiseksi (kohdeala 4C)	**53,93**

Sen maatalousmaan pinta-ala, josta on tehty hoitosopimus maaperän hoidon parantamiseksi ja/tai maaperän eroosion torjumiseksi (ha) (kohdeala 4C)	1 225 000,00

Asiayhteysindikaattori, jota käytetään tavoitteen nimittäjänä

Asiayhteysindikaattorin nimi	Perusvuoden arvo
18 Maatalousmaa - yhteensä KMM	2 271 350,00

Metsätalous

Toimenpiteitä ei ole valittu strategiassa tätä kohdealaa varten.

11.1.5. P5: Voimavarojen tehokkaan käytön sekä vähähiiliseen ja ilmastoa säästävään talouteen siirtymisen edistäminen maatalous-, elintarvike- ja metsäsektoreilla

11.1.5.1. 5A) Maatalouden vedenkäytön tehostaminen

Toimenpiteitä ei ole valittu strategiassa tätä kohdealaa varten.

11.1.5.2. 5B) Maatalouden ja elintarvikejalostuksen energiatehokkuuden lisääminen

Tavoiteindikaattori(t) 2014–2022

Tavoiteindikaattorin nimi	Tavoitearvo 2025
T15: kokonaisinvestoinnit energiatehokkuuteen (euroa) (kohdeala 5B)	**0**

Suunniteltu (suunnitellut) tuotosindikaattori (tuotosindikaattorit) 2014–2022

Toimenpiteen nimi	Indikaattorin nimi	Arvo	Josta Euroopan unionin elpymisvälineestä rahoitettu
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – koulutuksiin osallistuneiden lkm	400,00	0
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – julkinen yhteensä koulutukseen/taitoihin	400 000,00	0
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Julkiset menot yhteensä € (koulutukset, tilanvaihdot, esittely) (1.1–1.3)	400 000,00	0
M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)	Neuvoa saaneiden tuensaajien lkm (2.1)	2 000,00	0
M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) (2.1–2.3)	1 000 000,00	0
M16 – Yhteistyö (35 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) (16.1–16.9)	2 597 619,00	300 000,00

11.1.5.3. 5C) Uusiutuvien energialähteiden sekä biotalouteen tarkoitettujen sivutuotteiden, jätteiden, jäännösten ja muiden kuin elintarvikkeiksi tarkoitettujen raaka-aineiden tarjonnan ja käytön helpottaminen

Tavoiteindikaattori(t) 2014–2022

Tavoiteindikaattorin nimi	Tavoitearvo 2025
T16: kokonaisinvestoinnit uusiutuvan energian tuotantoon (euroa) (kohdeala 5C)	**130 300 000,00**

Suunniteltu (suunnitellut) tuotosindikaattori (tuotosindikaattorit) 2014–2022

Toimenpiteen nimi	Indikaattorin nimi	Arvo	Josta Euroopan unionin elpymisvälineestä rahoitettu
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – koulutuksiin osallistuneiden lkm	600,00	0
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – julkinen yhteensä koulutukseen/taitoihin	300 000,00	0
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Julkiset menot yhteensä € (koulutukset, tilanvaihdot, esittely) (1.1–1.3)	4 000 000,00	0
M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)	Neuvoa saaneiden tuensaajien lkm (2.1)	2 000,00	0
M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) (2.1–2.3)	2 000 000,00	0
M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)	Investointeihin tukea saavien toimenpiteiden lkm (4.1 ja 4.3)	705,00	250,00
M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)	Investoinnit yhteensä € (julkiset + yksityiset)	130 300 000,00	22 000 000,00
M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)	Julkiset menot yhteensä €	69 200 000,00	22 000 000,00
M16 – Yhteistyö (35 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) (16.1–16.9)	8 997 619,00	750 000,00

11.1.5.4. 5D) Maatalouden kasvihuonekaasu- ja ammoniakkipäästöjen vähentäminen

Tavoiteindikaattori(t) 2014–2022

Tavoiteindikaattorin nimi	Tavoitearvo 2025
Niiden eläinyksiköiden (ey) lukumäärä, joita koskevat investoinnit kasvihuonekaasujenpäästöjen ja/tai ammoniakkipäästöjen vähentämiseksi karjanhoidossa (kohdeala 5D)	**120 000,00**
T17: niiden eläinyksiköiden (ey) prosenttiosuus, joita koskevat investoinnit kasvihuonekaasujenpäästöjen ja/tai ammoniakkipäästöjen vähentämiseksi karjanhoidossa (kohdeala 5D)	10,77
T18: sen maatalousmaan prosenttiosuus, josta on tehty hoitosopimus kasvihuonekaasujenpäästöjen ja/tai ammoniakkipäästöjen vähentämiseksi (kohdeala 5D)	**0**
Sen maatalousmaan pinta-ala, josta on tehty hoitosopimus kasvihuonekaasujenpäästöjen ja/tai ammoniakkipäästöjen vähentämiseksi (ha) (kohdeala 5D)	0

Asiayhteysindikaattori, jota käytetään tavoitteen nimittäjänä

Asiayhteysindikaattorin nimi	Perusvuoden arvo
18 Maatalousmaa - yhteensä KMM	2 271 350,00
21 Karjayksiköt - yhteensä	1 113 830,00

Suunniteltu (suunnitellut) tuotosindikaattori (tuotosindikaattorit) 2014–2022

Toimenpiteen nimi	Indikaattorin nimi	Arvo	Josta Euroopan unionin elpymisvälineestä rahoitettu
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – koulutuksiin osallistuneiden lkm	300,00	0
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – julkinen yhteensä koulutukseen/taitoihin	300 000,00	0
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Julkiset menot yhteensä € (koulutukset, tilanvaihdot, esittely) (1.1–1.3)	1 100 000,00	0
M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)	Neuvoa saaneiden tuensaajien lkm (2.1)	2 000,00	0
M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) (2.1–2.3)	1 000 000,00	0
M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)	Investointeihin tukea saavien toimenpiteiden lkm (esim. lannan varastointi tai käsittely) (4.1, 4.4 ja 4.3)	555,00	100,00
M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)	Karjayksikkö, jota koskevat investoinnit kasvihuonekaasujenpäästöjen ja ammoniakkipäästöjen vähentämiseksi karjanhoidossa	120 000,00	0
M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)	Investoinnit yhteensä € (julkiset + yksityiset)	89 900 000,00	5 000 000,00
M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)	Julkiset menot yhteensä €	28 800 000,00	5 000 000,00
M16 – Yhteistyö (35 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) (16.1–16.9)	1 800 000,00	750 000,00

11.1.5.5. 5E) Hiilen sitomisen ja talteenoton edistäminen maa- ja metsätaloudessa

Tavoiteindikaattori(t) 2014–2022

Tavoiteindikaattorin nimi	Tavoitearvo 2025
T19: sen maa- ja metsätalousmaan prosenttiosuus, josta on tehty hiilen sitomista taikka suojelua edistävä hoitosopimus (kohdeala 5E)	**0**
Maatalous- ja metsätalousmaa, jota hoidetaan hiilen sitomisen / suojelun edistämiseksi (ha) (P5E)	0

Asiayhteysindikaattori, jota käytetään tavoitteen nimittäjänä

Asiayhteysindikaattorin nimi	Perusvuoden arvo
18 Maatalousmaa - yhteensä KMM	2 271 350,00
29 Metsä ja muu puustoinen maa (FOWL) (tuhatta) - yhteensä	23 115,80

Suunniteltu (suunnitellut) tuotosindikaattori (tuotosindikaattorit) 2014–2022

Toimenpiteen nimi	Indikaattorin nimi	Arvo	Josta Euroopan unionin elpymisvälineestä rahoitettu
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – koulutuksiin osallistuneiden lkm	300,00	0
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – julkinen yhteensä koulutukseen/taitoihin	420 000,00	0
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Julkiset menot yhteensä € (koulutukset, tilanvaihdot, esittely) (1.1–1.3)	2 666 667,00	0
M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)	Neuvoa saaneiden tuensaajien lkm (2.1)	2 000,00	0
M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) (2.1–2.3)	1 000 000,00	0
M16 – Yhteistyö (35 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) (16.1–16.9)	4 800 000,00	300 000,00

11.1.6. P6: Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseudulla

11.1.6.1. 6A) Pienyritysten monipuolistamisen, perustamisen ja kehittämisen sekä työpaikkojen luomisen helpottaminen

Tavoiteindikaattori(t) 2014–2022

Tavoiteindikaattorin nimi	Tavoitearvo 2025
T20: tuetuissa hankkeissa syntyneet työpaikat (kohdeala 6A)	**4 500,00**

Suunniteltu (suunnitellut) tuotosindikaattori (tuotosindikaattorit) 2014–2022

Toimenpiteen nimi	Indikaattorin nimi	Arvo	Josta Euroopan unionin elpymisvälineestä rahoitettu
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – koulutuksiin osallistuneiden lkm	8 500,00	0
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – julkinen yhteensä koulutukseen/taitoihin	9 500 000,00	0
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Julkiset menot yhteensä € (koulutukset, tilanvaihdot, esittely) (1.1–1.3)	18 700 000,00	0
M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla)	Perustamistukea / Tukea muuhun kuin maataloustoimintaan maaseudulla saavien tuensaajien (tilojen) lkm (6.2 ja 6.4)	5 000,00	400,00
M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla)	Investoinnit yhteensä € (julkiset + yksityiset)	887 678 095,00	24 000 000,00
M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla)	Julkiset menot yhteensä €	265 138 095,00	24 000 000,00
M16 – Yhteistyö (35 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) (16.1–16.9)	91 461 905,00	700 000,00

11.1.6.2. 6B) Maaseutualueiden paikallisen kehittämisen edistäminen

Tavoiteindikaattori(t) 2014–2022

Tavoiteindikaattorin nimi	Tavoitearvo 2025
T21: sen maaseutuväestön prosenttiosuus, joka kuuluu paikallisten kehittämisstrategioiden piiriin (kohdeala 6B)	**47,07**
Sen maaseutuväestön prosenttiosuus, joka kuuluu paikallisten kehittämisstrategioiden piiriin (kohdeala 6B)	1 800 000,00
T22: sen maaseutuväestön prosenttiosuus, joka hyötyy parannetuista palveluista/infrastruktuureista (kohdeala 6B)	**47,07**
T23: tuetuissa hankkeissa syntyneet työpaikat (Leader) (kohdeala 6B)	**2 500,00**
Nettoväestö, joka hyötyy parannetuista palveluista	1 800 000,00

Asiayhteysindikaattori, jota käytetään tavoitteen nimittäjänä

Asiayhteysindikaattorin nimi	Perusvuoden arvo
1 Väestö - yhteensä	5 372 913,00
1 Väestö - maaseutu	40,44
1 Väestö - välimuoto	30,73
1 Väestö - Erityinen maaseutumääritelmä, jota käytetään tavoitteille T21, T22 ja T24 (tapauksen mukaan)	0

Suunniteltu (suunnitellut) tuotosindikaattori (tuotosindikaattorit) 2014–2022

Toimenpiteen nimi	Indikaattorin nimi	Arvo	Josta Euroopan unionin elpymisvälineestä rahoitettu
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – koulutuksiin osallistuneiden lkm	5 000,00	0
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – julkinen yhteensä koulutukseen/taitoihin	500 000,00	0
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Julkiset menot yhteensä € (koulutukset, tilanvaihdot, esittely) (1.1–1.3)	8 800 000,00	0
M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)	Kylien kunnostuksen suunnitteluun ja Natura 2000- tai luontoarvoltaan merkittävien alueiden hoitosuunnitelmiin tukea saavien toimenpiteiden lkm (7.1)	80,00	0
M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)	Pieninfrastruktuuriin, kuten investointeihin uusiutuviin energialähteisiin ja energiansäästöihin, kohdistuviin investointeihin tukea saavien toimenpiteiden lkm (7.2)	150,00	0
M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)	Maaseutuväestölle suunnattuihin paikallisiin palveluihin kohdistuviin investointeihin tukea saavien toimenpiteiden lkm (7.4)	250,00	0
M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)	Vapaa-ajan infrastruktuuriin tai matkailuinfrastruktuuriin kohdistuviin investointeihin tukea saavien toimenpiteiden lkm (7.5)	145,00	0
M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)	Maaseudun kulttuuri- ja luonnonperintöä, kuten luonnonarvoltaan merkittäviä paikkoja, koskeviin tutkimuksiin/Investointeihin tukea saavien toimenpiteiden lkm (7.6)	50,00	0
M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)	Toimintojen siirtämiseen ympäristönsuojelun tai elämänlaadun parantamiseksi kohdistuviin	0	0

	investointeihin tukea saavien toimenpiteiden lkm (7.7)		
M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)	Toimintojen lukumäärä - Muut (7.8)	0	0
M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)	Parannetuista palveluista/infrastruktuureista hyötyvä väestö (7.1, 7.2, 7.4, 7.5, 7.6, 7.7)	1 800 000,00	0
M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€)	94 250 000,00	0
M16 – Yhteistyö (35 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) (16.1–16.9)	1 400 000,00	0
M19 - Tuki yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen (Leader) (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artikla)	Valittujen paikallisten toimintaryhmien lukumäärä	54,00	0
M19 - Tuki yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen (Leader) (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artikla)	Paikallisten toimintaryhmien kattama väestö	1 800 000,00	0
M19 - Tuki yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen (Leader) (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) – valmistelutuki (19.1)	2 600 000,00	0
M19 - Tuki yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen (Leader) (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) – tuki yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisstrategian mukaisten toimien täytäntöönpanoon (19.2)	280 000 000,00	0
M19 - Tuki yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen (Leader) (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) – paikallisen toimintaryhmän yhteistyön valmistelu ja täytäntöönpano (19.3)	29 400 000,00	0
M19 - Tuki yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen (Leader) (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€) – tuki toimintakustannuksiin ja toiminnan edistämiseen (19.4)	71 000 000,00	0

11.1.6.3. 6C) Tieto- ja viestintäteknologian saavutettavuuden, käytön ja laadun parantaminen maaseutualueilla

Tavoiteindikaattori(t) 2014–2022

Tavoiteindikaattorin nimi	Tavoitearvo 2025
Nettoväestö, joka hyötyy parannetuista palveluista	1 920 200,00
T24: sen maaseutuväestön prosenttiosuus, joka hyötyy uusista tai parannetuista palveluista/infrastruktuureista (TVT) (kohdeala 6C)	**50,22**

Asiayhteysindikaattori, jota käytetään tavoitteen nimittäjänä

Asiayhteysindikaattorin nimi	Perusvuoden arvo
1 Väestö - yhteensä	5 372 913,00
1 Väestö - maaseutu	40,44
1 Väestö - välimuoto	30,73
1 Väestö - Erityinen maaseutumääritelmä, jota käytetään tavoitteille T21, T22 ja T24 (tapauksen mukaan)	0

Suunniteltu (suunnitellut) tuotosindikaattori (tuotosindikaattorit) 2014–2022

Toimenpiteen nimi	Indikaattorin nimi	Arvo	Josta Euroopan unionin elpymisvälineestä rahoitettu
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – koulutuksiin osallistuneiden lkm	500,00	0
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – julkinen yhteensä koulutukseen/taitoihin	500 000,00	0
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Julkiset menot yhteensä € (koulutukset, tilanvaihdot, esittely) (1.1–1.3)	2 850 000,00	0
M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)	Laajakaistainfrastruktuuriin sekä laajakaistan ja muun muassa julkisten sähköisen hallinnon ratkaisujen saatavuuteen kohdistuviin investointeihin tukea saavien toimenpiteiden lkm (7.3)	140,00	40,00
M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)	Uusista tai parannetuista IT-infrastruktuureista hyötyvä väestö (esim. laajakaista-internet)	1 900 000,00	540 000,00
M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)	Julkiset menot yhteensä (€)	57 100 000,00	16 000 000,00

11.2. Yleiskatsaus suunniteltuun tuotokseen ja suunniteltuihin menoihin toimenpiteittäin ja kohdealoittain eriteltyinä (luodaan automaattisesti)

Toimenpiteet	Indikaattorit	P2		P3		P4			P5					P6			Yhteensä
		2A	2B	3A	3B	4A	4B	4C	5A	5B	5C	5D	5E	6A	6B	6C	
M01	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – koulutuksiin osallistuneiden lkm	12,500	8,000	1,000				2,000		400	600	300	300	8,500	5,000	500	39,100
	Koulutus / taitojen hankkiminen (1.1) – julkinen yhteensä koulutukseen/taitoihin	3,252,381	3,180,952	1,000,000				3,200,000		400,000	300,000	300,000	420,000	9,500,000	500,000	500,000	22,553,333
	Julkiset menot yhteensä € (koulutukset, tilanvaihdot, esittely) (1.1–1.3)	16,152,381	15,180,952	9,400,000				6,400,000		400,000	4,000,000	1,100,000	2,666,667	18,700,000	8,800,000	2,850,000	85,650,000
M02	Neuvoa saaneiden tuensaajien lkm (2.1)	7,000	1,000	7,000				43,000		2,000	2,000	2,000	2,000				66,000
	Julkiset menot yhteensä (€) (2.1–2.3)	15,400,000	2,000,000	8,200,000				15,000,000		1,000,000	2,000,000	1,000,000	1,000,000				45,600,000
M04	Investoinnit yhteensä € (julkiset + yksityiset)	2,048,500,000		237,400,000				7,000,000			130,300,000	89,900,000					2,513,100,000
	Julkiset menot yhteensä €	1,110,700,000		110,000,000				7,000,000			69,200,000	28,800,000					1,325,700,000
M06	Investoinnit yhteensä € (julkiset + yksityiset)		321,600,000											887,678,095			1,209,278,095
	Julkiset menot yhteensä €		139,600,000											265,138,095			404,738,095

M07	Julkiset menot yhteensä (€)												94,250,000	57,100,000	151,350,000
M10	Maatalouden ympäristö- ja ilmastotukea saava alue (ha) (10.1)					1,900,000									1,900,000
	Julkiset menot yhteensä (€)					2,246,852,000									2,246,852,000
M11	Alue (ha) – luonnonmukaisen maatalouden säilyttäminen (11.2)					355,000									355,000
	Julkiset menot yhteensä (€)					465,484,026									465,484,026
M13	Alue (ha) – vuoristoalueet (13.1)					1,168,000									1,168,000
	Alue (ha) – muut alueet, jotka ovat luonnonarvoltaan merkittäviä (13.2)					1,037,000									1,037,000
	Julkiset menot yhteensä (€)					4,904,525,873									4,904,525,873
M14	Tuensaajien lkm			6,100											6,100
	Julkiset menot yhteensä (€)			539,001,429											539,001,429
M16	Yhteistyöhön/Paikalliseen menekinedistämiseen toimitusketjun toimijoiden välillä osallistuvien maatilojen lkm (16.4)			1,000											1,000
	Julkiset menot yhteensä (€) (16.1–16.9)			45,800,000		13,442,857		2,597,619	8,997,619	1,800,000	4,800,000	91,461,905	1,400,000		170,300,000

M19	Valittujen paikallisten toimintaryhmien lukumäärä												54		54
	Paikallisten toimintaryhmien kattama väestö												1,800,000		1,800,000
	Julkiset menot yhteensä (€) – valmistelutuki (19.1)												2,600,000		2,600,000
	Julkiset menot yhteensä (€) – tuki yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisstrategian mukaisten toimien täytäntöönpanoon (19.2)												280,000,000		280,000,000
	Julkiset menot yhteensä (€) – paikallisen toimintaryhmän yhteistyön valmistelu ja täytäntöönpano (19.3)												29,400,000		29,400,000
	Julkiset menot yhteensä (€) – tuki toimintakustannuksiin ja toiminnan edistämiseen (19.4)												71,000,000		71,000,000

11.3. Oheisvaikutukset: maaseudun kehittämistoimenpiteiden / tietylle kohdealalle ohjelmoitujen alatoimenpiteiden muihin kohdealoihin / tavoitteisiin aiheuttamien mahdollisten vaikutusten yksilöinti

Indikaattorisuunnitelmaan perustuva kohdeala	Toimenpide	P1			P2		P3		P4			P5					P6		
		1A	1B	1C	2A	2B	3A	3B	4A	4B	4C	5A	5B	5C	5D	5E	6A	6B	6C
2A	M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)				**P**			X				X						X	X
	M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)				**P**														
	M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)				**P**			X		X	X		X				X		
2B	M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)					**P**		X				X						X	X
	M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)					**P**													
	M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla)					**P**								X					
3A	M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)						**P**	X				X						X	X

	M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)						**P**	X										
	M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)						**P**	X		X	X		X				X		
	M14 – Eläinten hyvinvointi (33 artikla)				X		**P**		X										
	M16 – Yhteistyö (35 artikla)						**P**	X	X	X		X	X	X	X	X	X		
5B	M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)							X				X	**P**					X	X
	M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)							X					**P**						
	M16 – Yhteistyö (35 artikla)							X	X			X	**P**	X	X	X	X		
5C	M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)							X				X		**P**				X	X
	M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)							X						**P**					
	M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)							X		X	X		X	**P**			X		

	M16 – Yhteistyö (35 artikla)							X	X	X		X	X	**P**	X	X	X		
5D	M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)							X				X			**P**			X	X
	M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)							X							**P**				
	M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)							X		X	X		X		**P**		X		
	M16 – Yhteistyö (35 artikla)							X	X	X		X	X	X	**P**	X	X		
5E	M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)							X				X				**P**		X	X
	M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)							X								**P**			
	M16 – Yhteistyö (35 artikla)							X	X	X		X	X	X	X	**P**	X		
6A	M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)							X				X					**P**	X	X
	M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla)													X			**P**		

	M16 – Yhteistyö (35 artikla)							X	X	X		X	X	X	X	X	**P**		
6B	M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)							X				X						**P**	X
	M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)							X	X					X			X	**P**	X
	M16 – Yhteistyö (35 artikla)							X		X		X	X	X	X	X	X	**P**	
	M19 - Tuki yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen (Leader) (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artikla)						X		X	X			X	X		X	X	**P**	
6C	M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)							X				X						X	**P**
	M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)							X	X	X			X	X		X			**P**
P4 (AGRI)	M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)							X	**P**	**P**	**P**	X						X	X
	M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja							X	**P**	**P**	**P**								

	lomituspalvelut (15 artikla)																	
	M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)							X	**P**	**P**	**P**		X				X	
	M10 – Maatalouden ympäristö ja ilmasto (28 artikla)							X	**P**	**P**	**P**				X	X		
	M11 – Luonnonmukainen maatalous (29 artikla)						X	X	**P**	**P**	**P**				X	X		
	M13 – Tuet alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia tai muita erityisrajoitteita (31 artikla)				X				**P**	**P**	**P**							
	M16 – Yhteistyö (35 artikla)							X	**P**	**P**	**P**	X	X	X	X	X	X	

11.4. Tukitaulukko, josta käy ilmi, miten ympäristötoimi/-järjestelmät ohjelmoidaan yhden (tai useamman) ympäristö-/ilmastotavoitteen saavuttamiseksi

11.4.1. Maatalousmaa

11.4.1.1. M10 – Maatalouden ympäristö ja ilmasto (28 artikla)

Toimintatyyppi tai toimintatyyppien ryhmä	Maatalouden ympäristö- ja ilmastotoimenpiteen luokitus	Menot yhteensä (euroa)	Kokonaisala (ha) toimenpiteittäin tai toimintatyypeittäin	Luonnon monimuotoisuus kohdeala 4A	Veden käytön hallinta kohdeala 4B	Maaperän hoito kohdeala 4C	Kasvihuonekaasu- ja ammoniakkipäästöjen vähentäminen kohdeala 5D	Hiilen talteenotto/sitominen kohdeala 5E
Puutarhakasvien vaihtoehotoinen kasvinsuojelu	Parempi hoito, kivennäislannoitteiden ja torjunta-aineiden vähentäminen (mukaan lukien integroitu tuotanto)	9 007 348,00	2 000,00	X	X			
Ravinteiden tasapainoinen käyttö	Parempi hoito, kivennäislannoitteiden ja torjunta-aineiden vähentäminen (mukaan lukien integroitu tuotanto)	1 139 945 529,00	1 798 000,00		X		X	
Orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla	Maanpeite, kyntötekniikat, kevennetty muokkaus, maan kasvukuntoa ylläpitävät viljelymenetelmät	22 518 369,00	5 000,00		X	X		
Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys	Maanpeite, kyntötekniikat, kevennetty muokkaus, maan kasvukuntoa ylläpitävät viljelymenetelmät	403 979 544,00	1 300 000,00	X	X	X	X	X
Kosteikkojen hoito	Kuivatuksen vähentäminen, kosteikkojen hoito	3 813 111,00	1 400,00	X	X			

Valumavesien hallinta	Kuivatuksen vähentäminen, kosteikkojen hoito	31 525 717,00	40 000,00		X		X	
Ympäristönhoitonurmet	Ekologisten ominaisuuksien luominen ja ylläpitäminen (esim. pellonlaidat, puskurialueet, kukintakaistaleet, pensasaidat, puut)	232 916 876,00	140 000,00	X	X	X	X	X
Kurki-, hanhi- ja joutsenpellot	Luonnonarvoltaan arvokkaiden viljely- ja nurmiviljelyjärjestelmien ylläpito (esim. niittotekniikat, käsin tehtävä työ, talvisängen jättäminen viljelymaahan), laajaperäisten laiduntamiskäytäntöjen käyttöönotto, viljelymaan muuttaminen nurmeksi	5 404 409,00	800,00	X				
Maatalousluonnon monimuotoisuus ja maiseman hoito	Luonnonarvoltaan arvokkaiden viljely- ja nurmiviljelyjärjestelmien ylläpito (esim. niittotekniikat, käsin tehtävä työ, talvisängen jättäminen viljelymaahan), laajaperäisten laiduntamiskäytäntöjen käyttöönotto, viljelymaan muuttaminen nurmeksi	188 261 073,00	42 000,00	X				
Peltoluonnon monimuotoisuus	Luonnonarvoltaan arvokkaiden viljely- ja nurmiviljelyjärjestelmien ylläpito (esim. niittotekniikat, käsin tehtävä työ, talvisängen jättäminen viljelymaahan), laajaperäisten laiduntamiskäytäntöjen käyttöönotto, viljelymaan	102 130 187,00	76 000,00	X	X	X		

	muuttaminen nurmeksi							
Lietelannan sijoittaminen peltoon	Eläinten ruokintajärjestelmät, lannan käsittely	67 555 108,00	150 000,00		X	X	X	
Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen	Eläinten ruokintajärjestelmät, lannan käsittely	16 372 731,00	50 000,00		X	X	X	X

11.4.1.2. M11 – Luonnonmukainen maatalous (29 artikla)

Alatoimenpide	Menot yhteensä (euroa)	Kokonaisala (ha) toimenpiteittäin tai toimintatyypeittäin	Luonnon monimuotoisuus kohdeala 4A	Veden käytön hallinta kohdeala 4B	Maaperän hoito kohdeala 4C	Kasvihuonekaasu- ja ammoniakkipäästöjen vähentäminen kohdeala 5D	Hiilen talteenotto/sitominen kohdeala 5E
11.1 – tuki luonnonmukaisen maatalouden käytäntöihin ja menetelmiin siirtymiseen							
11.2 – tuki luonnonmukaisen maatalouden käytäntöjen ja menetelmien ylläpitämiseen	421 500 000,00	355 000,00	X	X	X		

11.4.1.3. M12 – Natura 2000 -tuet ja vesipolitiikan puitedirektiivin mukaiset tuet (30 artikla)

Alatoimenpide	Menot yhteensä (euroa)	Kokonaisala (ha) toimenpiteittäin tai toimintatyypeittäin	Luonnon monimuotoisuus kohdeala 4A	Veden käytön hallinta kohdeala 4B	Maaperän hoito kohdeala 4C	Kasvihuonekaasu- ja ammoniakkipäästöjen vähentäminen kohdeala 5D	Hiilen talteenotto/sitominen kohdeala 5E
12.1 – korvaukset Natura 2000 -maatalousalueista							
12.3 – korvaukset vesipiirien hoitosuunnitelmiin kuuluvista maatalousalueista							

11.4.1.4. M08 – Investoinnit metsäalueiden kehittämiseen ja metsien elinkelpoisuuden parantamiseen (21–26 artikla)

Alatoimenpide	Menot yhteensä (euroa)	Kokonaisala (ha) toimenpiteittäin tai toimintatyypeittäin	Luonnon monimuotoisuus kohdeala 4A	Veden käytön hallinta kohdeala 4B	Maaperän hoito kohdeala 4C	Kasvihuonekaasu- ja ammoniakkipäästöjen vähentäminen kohdeala 5D	Hiilen talteenotto/sitominen kohdeala 5E
8.1 – tuki metsitykseen / puustoisen maan muodostamiseen							
8.2 – tuki peltometsätalousjärjestelmien perustamiseen ja ylläpitoon							

11.4.2. Metsäalueet

11.4.2.1. M15 – Metsätalouden ympäristö- ja ilmastopalvelut ja metsien suojelu (34 artikla)

Toimintatyyppi tai toimintatyyppien ryhmä	Menot yhteensä (euroa)	Kokonaisala (ha) toimenpiteittäin tai toimintatyypeittäin	Luonnon monimuotoisuus kohdeala 4A	Veden käytön hallinta kohdeala 4B	Maaperän hoito kohdeala 4C

11.4.2.2. M12 – Natura 2000 -tuet ja vesipolitiikan puitedirektiivin mukaiset tuet (30 artikla)

Alatoimenpide	Menot yhteensä (euroa)	Kokonaisala (ha) toimenpiteittäin tai toimintatyypeittäin	Luonnon monimuotoisuus kohdeala 4A	Veden käytön hallinta kohdeala 4B	Maaperän hoito kohdeala 4C
12.2 – korvaukset Natura 2000 -metsätalousalueista					

11.4.2.3. M08 – Investoinnit metsäalueiden kehittämiseen ja metsien elinkelpoisuuden parantamiseen (21–26 artikla)

Alatoimenpide	Menot yhteensä (euroa)	Kokonaisala (ha) toimenpiteittäin tai toimintatyypeittäin	Luonnon monimuotoisuus kohdeala 4A	Veden käytön hallinta kohdeala 4B	Maaperän hoito kohdeala 4C
8.5 – tuki investointeihin, joilla parannetaan metsäekosysteemien häiriönsietokykyä ja ympäristöarvoa					

11.5. Ohjelmakohtainen tavoite ja tuotos

Erityinen tavoiteindikaattori / erityiset tavoiteindikaattorit

Koodi	Tavoiteindikaattorin nimike	Kohdeala	Tavoitearvo 2025	Yksikkö
T-FI01	Neuvontapalveluja käyttävien edunsaajien lukumäärä	5B	2 000,00	kpl
T-FI02	Neuvontapalveluja käyttävien edunsaajien lukumäärä	5E	2 000,00	kpl

Erityinen tuotosindikaattori / erityiset tuotosindikaattorit

Koodi	Tuotosindikaattorin nimi	Toimenpide	Kohdeala	Suunniteltu tuotos	Euroopan unionin elpymisvälineen osuus	Yksikkö

12. KANSALLINEN LISÄRAHOITUS

Perussopimuksen 42 artiklan soveltamisalaan kuuluvia toimenpiteitä ja toimintoja koskeva taulukko, jossa esitetään kansallinen lisärahoitus toimenpiteittäin asetuksen (EU) N:o 1305/2013 82 artiklan mukaisesti, mukaan lukien toimenpidekohtaiset määrät, sekä ilmoitus maaseudun kehittämisasetuksen mukaisten kriteerien täyttymisestä

Toimenpide	Kansallinen lisärahoitus kaudella 2014–2022 (€)
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	0,00
M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)	0,00
M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)	656 000 000,00
M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla)	77 000 000,00
M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)	0,00
M10 – Maatalouden ympäristö ja ilmasto (28 artikla)	0,00
M11 – Luonnonmukainen maatalous (29 artikla)	0,00
M13 – Tuet alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia tai muita erityisrajoitteita (31 artikla)	2 393 874 524,00
M14 – Eläinten hyvinvointi (33 artikla)	0,00
M16 – Yhteistyö (35 artikla)	0,00
M19 - Tuki yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen (Leader) (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artikla)	0,00
M20 – Tekninen tuki – Jäsenvaltiot (51–54 artikla)	0,00
Yhteensä	3 126 874 524,00

12.1. M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)

Ilmoitus toimintojen yhdenmukaisuudesta asetuksen (EU) N:o 1305/2013 mukaisten arviointiperusteiden kanssa

Ei sisällä kansallista lisärahoitusta.

12.2. M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)

Ilmoitus toimintojen yhdenmukaisuudesta asetuksen (EU) N:o 1305/2013 mukaisten arviointiperusteiden kanssa

Ei sisällä kansallista lisärahoitusta.

12.3. M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)

Ilmoitus toimintojen yhdenmukaisuudesta asetuksen (EU) N:o 1305/2013 mukaisten arviointiperusteiden kanssa

Kansallinen lisärahoitus täydentää vuodesta 2015 alkaen maaseuturahaston rahoitusta ao. toimenpiteeseen. Kansallista lisärahoitusta voidaan myöntää osarahoitteisen avustuksen lisäksi valtion tai muun julkisen tahon myöntämän lainan korkotukena ja/tai takauksena. Osalle tukikohteista voidaan myöntää myös avustus kokonaan kansallisena lisärahoituksena. Kansallisen lisärahoituksen vastaavuus maaseutuasetuksen kanssa on kuvattu ohjelman kohdassa 8.2.3.3.1.2.

12.4. M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla)

Ilmoitus toimintojen yhdenmukaisuudesta asetuksen (EU) N:o 1305/2013 mukaisten arviointiperusteiden kanssa

Kansallinen lisärahoitus täydentää vuodesta 2015 alkaen maaseuturahaston rahoitusta ao. toimenpiteeseen. Kansallista lisärahoitusta voidaan myöntää osarahoitteisen avustuksen lisäksi lainan korkotukena sekä varainsiirtoverovapautena. Kansallisen lisärahoituksen vastaavuus maaseutuasetuksen kanssa on kuvattu ohjelman kohdassa 8.2.4.3.1.2.

12.5. M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)

Ilmoitus toimintojen yhdenmukaisuudesta asetuksen (EU) N:o 1305/2013 mukaisten arviointiperusteiden kanssa

Ei sisällä kansallista lisärahoitusta.

12.6. M10 – Maatalouden ympäristö ja ilmasto (28 artikla)

Ilmoitus toimintojen yhdenmukaisuudesta asetuksen (EU) N:o 1305/2013 mukaisten arviointiperusteiden kanssa

Ei sisällä kansallista lisärahoitusta.

12.7. M11 – Luonnonmukainen maatalous (29 artikla)

Ilmoitus toimintojen yhdenmukaisuudesta asetuksen (EU) N:o 1305/2013 mukaisten arviointiperusteiden kanssa

Ei sisällä kansallista lisärahoitusta.

12.8. M13 – Tuet alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia tai muita erityisrajoitteita (31 artikla)

Ilmoitus toimintojen yhdenmukaisuudesta asetuksen (EU) N:o 1305/2013 mukaisten arviointiperusteiden kanssa

Kansallinen lisärahoitus täydentää vuodesta 2015 alkaen maaseuturahaston rahoitusta ao. toimenpiteeseen ja vastaa ohjelman kohdissa 8.2.8.3.1.8. ja 8.2.8.3.2.8 kuvatun osarahoitteisen toimenpiteen 13 ehtoja.

12.9. M14 – Eläinten hyvinvointi (33 artikla)

Ilmoitus toimintojen yhdenmukaisuudesta asetuksen (EU) N:o 1305/2013 mukaisten arviointiperusteiden kanssa

Ei sisällä kansallista lisärahoitusta.

12.10. M16 – Yhteistyö (35 artikla)

Ilmoitus toimintojen yhdenmukaisuudesta asetuksen (EU) N:o 1305/2013 mukaisten arviointiperusteiden kanssa

Ei sisällä kansallista lisärahoitusta.

12.11. M19 - Tuki yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen (Leader) (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artikla)

Ilmoitus toimintojen yhdenmukaisuudesta asetuksen (EU) N:o 1305/2013 mukaisten arviointiperusteiden kanssa

Ei sisällä kansallista lisärahoitusta.

13. VALTION TUEN ARVIOINTIIN TARVITTAVAT OSATEKIJÄT

Perussopimuksen 42 artiklan soveltamisalaan kuulumattomista toimenpiteistä ja toimista taulukko, jossa esitetään asetuksen (EU) N:o 1305/2013 81 artiklan 1 kohdan mukaiset ohjelmien täytäntöönpanoon käytettävät tukijärjestelmät, mukaan lukien tukijärjestelmän nimi sekä maaseuturahaston rahoitusosuus, kansallinen yhteisrahoitus ja kansallinen lisärahoitus. Yhteensopivuus valtiontukea koskevien unionin sääntöjen kanssa on varmistettava ohjelman koko elinkaaren ajan.

Taulukkoon on liitettävä jäsenvaltion sitoumus, jonka mukaan tällaisista toimenpiteistä ilmoitetaan yksittäin perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti, jos näin edellytetään valtiontukisääntöjen perusteella tai kyseisen valtiontuen hyväksymispäätöksessä vahvistetuissa erityisissä edellytyksissä.

Toimenpide	Tukijärjestelmän otsikko	Maaseuturahasto (€)	Kansallinen osarahoitus (€)	Kansallinen lisärahoitus (euroa)	Yhteensä (€)
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	Koulutus ja tiedonvälitys	35 973 000,00	49 677 000,00		85 650 000,00
M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)	Neuvonta	19 152 000,00	26 448 000,00		45 600 000,00
M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)	Investoinnit fyysiseen omaisuuteen	307 548 000,00	362 152 000,00	656 000 000,00	1 325 700 000,00
M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla)	Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen	151 570 000,00	176 168 095,00	77 000 000,00	404 738 095,00
M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)	Maaseudun palvelujen ja kylien kehittäminen	72 847 000,00	78 503 000,00		151 350 000,00
M16 – Yhteistyö (35 artikla)	Yhteistyö ja innovaatiot	75 132 000,00	95 468 000,00		170 600 000,00
M19 - Tuki yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen (Leader) (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artikla)	Leader	160 860 000,00	222 140 000,00		383 000 000,00
Yhteensä (€)		**823 082 000,00**	**1 010 556 095,00**	**733 000 000,00**	**2 566 638 095,00**

13.1. M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)

Tukijärjestelmän otsikko: Koulutus ja tiedonvälitys

Maaseuturahasto (€): 35 973 000,00

Kansallinen osarahoitus (€): 49 677 000,00

Kansallinen lisärahoitus (euroa):

Yhteensä (€): 85 650 000,00

13.1.1.1. Tieto:*

Komission asetus (EU) N:o 702/2014 tiettyjen maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti

- 38 artikla
- 47 artikla

SA.42021(2015/XA)
Tuki tietämyksen siirtoa ja tiedostusta koskeviin toimiin metsätalousalalla ja maaseutualueilla

Komission asetus (EU) N:o 1407/2013 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen.

13.2. M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)

Tukijärjestelmän otsikko: Neuvonta

Maaseuturahasto (€): 19 152 000,00

Kansallinen osarahoitus (€): 26 448 000,00

Kansallinen lisärahoitus (euroa):

Yhteensä (€): 45 600 000,00

13.2.1.1. Tieto:*

Komission asetus (EU) N:o 1407/2013 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen.

13.3. M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)

Tukijärjestelmän otsikko: Investoinnit fyysiseen omaisuuteen

Maaseuturahasto (€): 307 548 000,00

Kansallinen osarahoitus (€): 362 152 000,00

Kansallinen lisärahoitus (euroa): 656 000 000,00

Yhteensä (€): 1 325 700 000,00

13.3.1.1. Tieto:*

Alatoimenpide 4.2

Komission asetus (EU) N:o 702/2014 tiettyjen maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti

- 44 artikla

SA.41753(2015/XA)
Investointituki maataloustuotteiden jalostamiseksi muiksi kuin maataloustuotteiksi

Komission asetus (EU) N:o 651/2014 tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti

- 14 artikla
- 17 artikla

Komission asetus (EU) N:o 1407/2013 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen.

13.4. M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla)

Tukijärjestelmän otsikko: Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen

Maaseuturahasto (€): 151 570 000,00

Kansallinen osarahoitus (€): 176 168 095,00

Kansallinen lisärahoitus (euroa): 77 000 000,00

Yhteensä (€): 404 738 095,00

13.4.1.1. Tieto:*

Alatoimenpide 6.2

Komission asetus (EU) N:o 702/2014 tiettyjen maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti

- artikla 45

SA.41753(2015/XA)
Yrityksen perustamistuki maatalouden ulkopuolisen yritystoiminnan aloittamiseksi maaseutualueilla

Alatoimenpide 6.4

Komission asetus (EU) N:o 651/2014 tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti

- 14 artikla
- 17 artikla
- 41 artikla

SA.41809; SA.50111; SA.61484 (Tukiohjelman keston jatkaminen 31.12.2023 asti); SA.100606 (Tukitason nostaminen koskien biokaasuntuotantoa (art. 41))
Alueellinen investointituki
Pk-yrityksille myönnettävä investointituki
Uusiutuvista energialähteistä tuotetun energian käytön edistämiseen myönnettävä investointituki

Komission asetus (EU) N:o 1407/2013 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen.

13.5. M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)

Tukijärjestelmän otsikko: Maaseudun palvelujen ja kylien kehittäminen

Maaseuturahasto (€): 72 847 000,00

Kansallinen osarahoitus (€): 78 503 000,00

Kansallinen lisärahoitus (euroa):

Yhteensä (€): 151 350 000,00

13.5.1.1. Tieto:*

Komission asetus (EU) N:o 1407/2013 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen.

Komission asetus (EU) N:o 651/2014 tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti

- 52 artikla
- 56 artikla

SA.42145; SA.61485 (Tukiohjelman keston jatkaminen 31.12.2023 asti)
Tuki laajakaista infrastruktuureille
Paikallisille infrastruktuureille myönnettävä investointituki

13.6. M16 – Yhteistyö (35 artikla)

Tukijärjestelmän otsikko: Yhteistyö ja innovaatiot

Maaseuturahasto (€): 75 132 000,00

Kansallinen osarahoitus (€): 95 468 000,00

Kansallinen lisärahoitus (euroa):

Yhteensä (€): 170 600 000,00

13.6.1.1. Tieto:*

Komission asetus (EU) N:o 702/2014 tiettyjen maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti

- 31 artikla

SA.42023(2015/XA)
Tuki metsätalousalan tutkimus- ja kehitystyöhön

Komission asetus (EU) N:o 651/2014 tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti.

- 25 artikla

SA.42145; SA.61485 (Tukiohjelman keston jatkaminen 31.12.2023 asti)
Tutkimus- ja kehityshankkeisiin myönnettävä tuki

Komission asetus (EU) N:o 1407/2013 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen.

13.7. M19 - Tuki yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen (Leader) (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artikla)

Tukijärjestelmän otsikko: Leader

Maaseuturahasto (€): 160 860 000,00

Kansallinen osarahoitus (€): 222 140 000,00

Kansallinen lisärahoitus (euroa):

Yhteensä (€): 383 000 000,00

13.7.1.1. Tieto:*

Leader-toimenpiteen kautta rahoitettavissa toimissa noudatetaan asianomaisissa toimenpiteissä noudatettavia valtiontukisääntöjä.

14. SELVITYS TÄYDENTÄVYYDESTÄ

14.1. Kuvaus keinoista, joilla varmistetaan täydentävyys ja yhtenäisyys seuraavien kanssa:

14.1.1. Muut unionin välineet, erityisesti ERI-rahastot ja pilari 1, mukaan lukien viherryttäminen, ja muut yhteisen maatalouspolitiikan välineet

ERI -rahastojen yhteistyö ja täydentävyys

ERI -rahastojen yhteistyö ja täydentävyys on yleisellä tasolla varmistettu ja kuvattu Suomen kumppanuussopimuksessa. Ohjelman painotukset tukevat kansallisista lähtökohdista lähtien niitä avainalueita, jotka tuottavat eniten lisäarvoa myös yhteisön kasvustrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhteensovitusmekanismit on kuvattu kumppanuussopimuksessa.

Ohjelmakaudella 2014–2020 Manner-Suomessa toimeenpannaan kahta muuta ohjelmaa: Kilpailukykyä ja työllisyyttä koskevaa kansallista koheesiostrategiaa toteuttava ohjelma (EAKR ja ESR) sekä Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta (EMKTR) rahoitettava ohjelma. Ahvenanmaan maakuntahallitus vastaa maakunnan itsehallintoaseman mukaisesti kaikkien rahastojen osalta Ahvenanmaan maakuntaa koskevien ohjelmien valmistelusta ja yhteensovituksesta. Rakennerahastoista vastaa hallintoviranomaisena työ- ja elinkeinoministeriö, maaseutu- sekä meri- ja kalatalousrahastoista maa- ja metsätalousministeriö.

Manner-Suomen ohjelmille asetetaan laajat seurantakomiteat, joissa myös käsitellään eri ohjelmien tilannetta ja yhteensovituksessa esiin nousevia kysymyksiä. ELY-keskus vastaa aluetasolla hallinto- ja maksajaviranomaisena pääosin kaikesta ERI -rahastojen alueellisten päätösten teosta. ELY-keskuksessa olevat viranomaisryhmät käsittelevät näille viranomaisille osoitetut yritys- ja hankerahoitushakemukset. Näillä menettelyillä samoin kuin yhteisten tietojärjestelmien avulla estetään hankkeiden päällekkäisrahoitus ja ohjataan hakemus oikeaan rahoituslähteeseen.

Alueellisella tasolla eri rahastojen ohjelmien strategisen tason yhteensovitus tapahtuu maakunnittain maakunnan yhteistyöryhmässä (MYR), jolla on vastuu alueen kehittämistoimien koordinoinnista. Alueen ELY-keskus on MYR:n jäsen ja MYR:n eri jäsenorganisaatioita edustava sihteeristö valmistelee sille käsittelyyn tuotavat asiat. Kansallisten ja maaseuturahaston osarahoittamien maaseudun kehittämistoimien osalta alueellisten strategisten tavoitteiden, valintakriteerien ja painotusten asettaminen sekä alueellisten ja paikallisten toimien yhteensovitus tapahtuu pääasiassa MYR:n asettamassa alueellisessa maaseutujaostossa tai vastaavassa koko ohjelmakaudeksi nimettävässä alueellisessa yhteistyöelimessä. Ohjelman seurantakomiteassa hyväksyttävien alueellisten valintakriteerien tulee olla yhdenmukaisia ohjelmassa asetettavien ja kansallisiin säädöksiin sisältyvien kansallisten kriteerien kanssa. Tämän toimielimen työhön osallistuvat alueen maakuntaliitot ja muut asianomaiset alueviranomaiset sekä kansalaisjärjestöjen kuten Leader-ryhmien ja ympäristö- ja tasa-arvoa edistävien järjestöjen samoin kuin yrittäjien, viljelijöiden sekä muiden kehittämistyöhön osallistuvien tahojen edustajia.

Maantieteellisesti maaseuturahaston rahoitus painottuu harvaan asutulle ja ydinmaaseudulle. Ohjelman yritystukea sisältävät toimenpiteet on yhteen sovitettu työ- ja elinkeinohallinnon julkisrahoitteisten palveluiden kanssa.

EAKR-rahaston toimet kohdistuvat myös maaseudun palveluiden kehittämiseen, kun kyseessä ovat laajat ympäristötoimet ja Itä- ja Pohjois-Suomessa myös saavutettavuutta ja infrastruktuuria parantavat toimet sekä peruspalvelut. EAKR -rahoitus kohdistuu myös erityisesti t&k&i -perustaan. ESR-ohjelmaan sisältyy

merkittävä panostus koulutuksen rahoittamiseen ja myös maaseudun yrittäjien (ml. ikääntyvät viljelijät) työssä jaksamiseen ja työkyvyn säilyttämiseen.

Biotalouden ja sen alla uusiutuvan bioenergian käytön lisääminen sekä energia- ja materiaalitehokkuuden parantaminen kuuluvat kaikkien ohjelmien tavoitteisiin. Alueellisten toimialakohtaisten hankkeiden yhteydessä EAKR -toimenpiteet täydentävät tämän ohjelman toimia mm. paikallista suurempien energiayksiköiden perustamisessa, laajoissa teknologiahankkeissa sekä laajojen toimintaohjelmien valmistelussa.

Yhteisen maatalouspolitiikan välineet ja näiden yhteensovitus

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan keskeisenä tavoitteena on varmistaa kohtuuhintaisten elintarvikkeiden saatavuus kuluttajille. Pohjoisen sijainnin, kilpailijamaita pienemmän tilakoon ja muiden maatalouden erityispiirteiden vuoksi maatalouden tuotantokustannukset muodostuvat Suomessa korkeiksi. Maataloustuotteiden myyntitulot kattavat Suomessa vain osan korkeista tuotantokustannuksista, joten tuotanto ei olisi ilman yhteiskunnan tukea mahdollista. EU:ssa maatalouspolitiikka kuuluu komission toimivaltaan eikä yksittäisellä jäsenmaalla voi olla yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteista poikkeavia tukijärjestelmiä. Maatalouden tuet ovat EU:n kokonaan rahoittamia, EU:n ja jäsenmaan yhteisesti rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja tukia. Eri tukijärjestelmillä on omat lähtökohtansa ja tavoitteensa ja jäsenmaiden vaihtelevissa olosuhteissa tarvitaan erilaisia toimenpiteitä.

Eri tukijärjestelmillä on useita erilaisia ja myös toisistaan poikkeavia tavoitteita, mutta keskeiset tukijärjestelmät ovat viljelijäväestön tulonmuodostuksen kannalta erittäin merkittäviä. Tukien yhteensovittamisen keskeisenä haasteena on saada tukijärjestelmät toimimaan siten, että eri tavoitteita voidaan edistää tasapainoisesti ja samalla järjestelmät täydentävät toisiaan mahdollisimman hyvin.

EU rahoittaa kokonaan ns. suorat tuet (I pilarin tuet), joilla viljelijöille pyritään turvaamaan maatalouden kannattavuuden perusedellytykset aiempaa markkinasuuntautuneemmilla maataloustuotteiden markkinoilla. Valtaosa suorista tuista maksetaan uudellakin rahoituskaudella tuotannosta irrotettuna hehtaarikohtaisena tukena. Samalla suorien tukien maksaminen on sidottu entistä tiiviimmin ympäristöehtoihin ja ns. viherryttämiskriteerien mukaisiin tilatason toimenpiteisiin (Liite 14.1.1.). Suomessa ei oteta käyttöön viherryttämistuen vastaavuutta eli ympäristökorvauksen toimenpiteillä ei voi täyttää viherryttämistuen vaatimuksia. Ympäristökorvauksien ja luonnonmukaisen tuotannon korvauksien korvaustasojen määrittämisessä on otettu huomioon, että viherryttämistuen vaatimuksista ei voi maksaa korvauksia ohjelman toimenpiteillä. Toimille ei siten myönnetä kaksinkertaista rahoitusta. Nykyistä suurempi osuus suorista tuista on mahdollista maksaa jatkossa tuotantosidonnaisena tukena. Tällä on suuri merkitys erityisesti Suomessa ja muilla korkeiden tuotantokustannusten alueilla, joilla on suotuisia tuotantoalueita suurempi riski sille, että maataloustuotanto vähenee tai loppuu kokonaan. Osa suorista tuista on mahdollista maksaa myös epäsuotuisten alueiden hehtaaritukena maaseutuohjelman luonnonhaittakorvauksen tavoin, mutta tämä vapaaehtoinen suorien tukien elementti vastaavasti pienentäisi varsinaista luonnonhaittakorvausta.

Kansalliset rahoitusvälineet

Yhteisön yhteistä maatalouspolitiikkaa ja maaseudun kehittämispolitiikkaa täydentävät kansalliset maatalouden tukijärjestelmät, joiden tavoitteena on turvata Suomessa maatalouden toimintaedellytykset eri tuotantosuunnissa ja alueilla, kehittää maataloustuotannon rakennetta sekä edistää maaseudun elinvoimaisuuden ja hyvän elinympäristön säilyttämistä. Kansallisista maatalouden tukijärjestelmistä merkittävimmät ovat maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki sekä rakennetuki- ja

luopumistukijärjestelmät. Maataloustukien merkitys maatalouden tulonmuodostuksessa on Suomen epäsuotuisista luonnonolosuhteista johtuen suurempi kuin yhteisön muissa jäsenvaltioissa.

Suomen metsäpolitiikka perustuu kestävään metsätalouteen ja metsien monikäyttöön. Kestävällä metsätaloudella tarkoitetaan metsän ekologisten, sosiaalisten ja taloudellisten arvojen tasapuolista huomioon ottamista. Metsätalous toimii markkinalähtöisesti, mutta yksityismetsien kestävää hoitoa ja käyttöä edistetään kansallisella tukijärjestelmällä, jolla tuetaan metsänhoito- ja perusparannustöitä sekä metsien biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä puuntuotannon kestävyyden ja metsäluonnon hoidon turvaamiseksi.

Leader-toimenpiteen yhteistyömekanismit ja täydentävyys on kuvattu tarkemmin luvussa 8.

14.1.2. Jos jäsenvaltio esittää kansallisen ohjelman ja joukon alueellisia ohjelmia, kuten asetuksen (EU) N:o 1305/2013 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitetaan, tiedot niiden välisestä täydentävyydestä

Ei muita tietoja.

14.2. Tarvittaessa selvitys keskinäisestä täydentävyydestä unionin muiden rahoitusvälineiden, mukaan lukien Life, kanssa

Life-ohjelman säännöt sulkevat yksiselitteisesti pois sellaisen hankerahoituksen, joka tulee jostain muusta EU-lähteestä. Hakumenettelyssä varmistetaan, että samaa hanketta ei tueta kahta kautta.

Yhteistyö–toimenpiteessä tuetaan vain hankkeita, joihin ei voi sisältyä tutkimusta. Tutkimusorganisaatiot voivat kuitenkin osallistua monenkeskeisiin, alkutuotantoon käytännöllisellä tasolla kytkeytyviin HORIZON 2020 hankkeisiin, joissa tutkimus voi saada rahoitusta. Tällaisessa yhteydessä ohjelmasta rahoitettu EIP –hanke voi olla tutkimushankkeen kumppani ja tutkimus voi täydentää hankkeen toimintaa, mutta rahoitukset määräytyvät eri periaatteella, eivätkä voi kohdistua samoihin kustannuksiin tai toimintoihin.

15. OHJELMAN TÄYTÄNTÖÖNPANOJÄRJESTELYT

15.1. Jäsenvaltioiden suorittama kaikkien asetuksen (EU) N:o 1305/2013 65 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen viranomaisten nimeäminen sekä yhteenvetokuvaus asetuksen (EU) N:o 1303/2013 55 artiklan 3 kohdan i alakohdassa tarkoitetusta ohjelman hallinnointi- ja valvontarakenteesta ja asetuksen (EU) N:o 1303/2013 74 artiklan 3 kohdan mukaisista järjestelyistä

15.1.1. Viranomaiset

Viranomainen	Viranomaisen nimi	Viranomaisen vastuuhenkilön nimi	Osoite	Sähköposti
Managing authority	Maa- ja metsätalousministeriö	Ylijohtaja		kirjaamo@mmm.fi
Certification body	BDO Oy	JHTT, CIA, CCSA,CISA, CFE		info@bdo.fi
Accredited paying agency	Ruokavirasto	Ylijohtaja		kirjaamo@ruokavirasto.fi

15.1.2. Ohjelman hallinnointi- ja valvontarakenteen yhteenvetokuvaus ja järjestelyt valitusten riippumatonta tutkimusta varten

15.1.2.1. Hallinnointi- ja valvontarakenne

Ohjelman toimeenpano muodostuu kolmesta tehtäväkokonaisuudesta: ohjelman hallinnoimisesta vastaavan viranomaisen eli hallintoviranomaisen tehtävistä, maksajaviranomaisen eli maksajaviraston tehtävistä ja todentamisviranomaisen tehtävistä. Hallinto- ja valvontajärjestelmä on muodostettu siten, että selkeä tehtävien jako ja erottelu hallintoviranomaisen ja maksajaviraston sekä todentamisviranomaisen välillä toteutuu. Myös maksajaviraston päätehtävien eli maksujen tarkastamisen ja hyväksymisen, mukaan lukien hallinnolliset ja paikalla tehtävät tarkastukset, maaseuturahaston rahoitusosuuden maksamisen sekä maksukirjanpidon välillä on selkeä jako kaikilla toiminnan tasoilla. Jäsenvaltion vastuulla olevat, paikalla tehtävät tarkastukset samoin kuin Leader-toimintaryhmiä koskevat tarkastukset on organisoitu riippumattomalla tavalla.

Elintarviketurvallisuusvirasto, Maaseutuvirasto ja osa Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskusta yhdistettiin uudeksi Ruokavirastoksi 1.1.2019 alkaen. Ohjelma-asiakirjassa Maaseutuvirasto-kohdat korvautuvat 1.1.2019 lähtien Ruokavirastolla. Nimi muutetaan ainoastaan päivitettävien ja täydennettävien sisältöjen osalta. Molempia nimiä käytetään asiakirjassa rahoituskauden 2014-2020 loppuun asti.

Hallintoviranomainen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa ohjelman ja siihen sisältyvien toimenpiteiden hallinnoinnista ja muista maaseutuasetuksen 66 artiklan mukaisista hallintoviranomaisen tehtävistä. Muiden viranomaisten suoritettavaksi osoitetut hallintoviranomaisen tehtävät määritellään kansallisessa lainsäädännössä.

Maksajavirasto

Maaseutuvirasto toimi Suomen maksajavirastona 31.12.2018 asti. 1.1.2019 lähtien maksajavirastona toimii Ruokavirasto (Liite: Ruokavirastoa koskeva akkreditointitarkstelu). Maksajaviraston tehtävät on erotettu

säädösten edellyttämällä tavalla. Muiden viranomaisten suoritettavaksi osoitetut maksajaviraston tehtävät määritellään kansallisessa lainsäädännössä tai kirjallisissa sopimuksissa.

Todentamisviranomainen

Toimivaltaisena viranomaisena toimiva maa- ja metsätalousministeriö valitsee kilpailuttamismenettelyllä todentamisviranomaiseksi auktorisoidun tilintarkastusyhteisön.

Kansallisesti on eroteltavissa teknisen avun lisäksi kaksi rahoituskokonaisuutta (alueellinen ja paikallinen maaseudun kehittäminen sekä muu maaseudun kehittäminen), joiden osalta hallintoviranomaisen ja maksajaviraston tehtävät on organisoitu seuraavasti:

Rahoituskokonaisuus: alueellinen ja paikallinen maaseudun kehittäminen (toimenpiteet: koodit 1, 4 (paitsi 4.4), 6, 7, 16 ja 19).

Alueellisen ja paikallisen maaseudun kehittämisen toimeenpanosta tuensaajiin nähden vastaavat ELY-keskukset (alueelliset viranomaiset). Leader-toimintatapaa sovellettaessa toimeenpanoon osallistuvat myös paikalliset toimintaryhmät. Maakunnan yhteistyöryhmän maaseutujaosto tai muu vastaava yhteistyöryhmä sovittaa yhteen alueellisesti maaseuturahaston ja muiden ERI-rahaston rahoituskohteet.

Tuen myöntämisestä (hallintoviranomaisen siirtämä tehtävä) ja tuen maksamisesta (maksajaviraston siirtämä tehtävä) päättää ELY-keskus, joka tekee kaikille tuki- ja maksuhakemuksille hallinnolliset tarkastukset. Sovellettaessa Leader-toimintatapaa muissa kuin toimintaryhmän omissa hankkeissa toimintaryhmä harkitsee tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuuden, jonka jälkeen ELY-keskus tarkastaa tuen myöntämisen laillisuuden päättäessään tuen myöntämisestä. Toimintaryhmien omissa hankkeissa ELY-keskus harkitsee myös tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuuden samalla tavoin kuin päättäessään yleisesti tuen myöntämisestä. Tuen maksaa Maaseutuvirasto (maksajavirasto).

Paikalla tehtävistä otantatarkastuksista vastaa Maaseutuvirasto satunnais- ja riskiotannan perusteella valituilla tiloilla.

Takaisinperintää koskevat menettelyt ovat lähes yhdenmukaiset koko ohjelman suhteen. Tuen takaisinperintäpäätöksen tekee tuen myöntänyt viranomainen. Maaseutuvirasto vastaa osasta perintätoimia ja ylläpitää takaisinperintäsaatavista velallisluetteloa. Maaseutuvirasto vastaa myös OLAF:lle tehtävistä säännönvastaisuusilmoituksista.

Maaseutuvirasto vastaa toimeenpanon ohjeistamisesta sekä valvoo hallintoviranomaisen ja maksajaviraston tehtävien osalta ELY-keskusten toimintaa hallinto- ja valvontajärjestelmien tarkastuksilla.

Rahoituskokonaisuus: muu maaseudun kehittäminen (toimenpiteet: koodit 2, 4.4, 10, 11, 13 ja 14)

Luonnonhaittakorvauksia, maatalouden ympäristökorvauksia, luonnonmukaisen tuotannon tukea, eläinten hyvinvointia sekä ei-tuotannollisia investointeja koskevien tukijärjestelmien toimeenpanosta tuensaajiin nähden vastaavat ELY-keskukset sekä kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset (paikalliset viranomaiset). Tilaneuvontajärjestelmässä (toimenpide 2.1) Maaseutuvirasto vastaa neuvojien kilpailutuksesta ja hyväksymisestä sekä koulutuksesta, jonka jälkeen ELY-keskus vastaa tuen myöntämisestä ja maksamisesta neuvojille.

Paikallinen/alueellinen viranomainen tekee sitoumuksen tai sopimuksen hyväksymispäätöksen ja ei-

tuotannollisten investointien kustannusten hyväksymistä koskevan päätöksen (hallintoviranomaisen siirtämä tehtävä). Näillä päätöksillä sidotaan kyseinen tuki koko tukikaudelle. Rahoituskohteesta riippuen joko paikallinen tai alueellinen viranomainen tekee vuosittain em. tukiin liittyvät maksupäätökset ja hallinnolliset tarkastukset (maksajaviraston siirtämä tehtävä).

Paikalla tehtävistä otantatarkastuksista vastaa ELY-keskus Maaseutuviraston satunnais- ja riskiotannan perusteella valitsemilla tiloilla.

Maaseutuvirasto vastaa toimeenpanon ohjeistamisesta sekä suorittaa paikallisille/alueellisille viranomaisille delegoitujen tehtävien osalta laadunvalvontaa.

Tekninen apu

Teknistä apua käytetään sekä kansallisella että alueellisella tasolla hallintoviranomaisen vastuulla olevan ohjelman toteuttamiseen. Lisäksi osa teknisestä avusta varataan kansallisen maaseutuverkoston käytettäväksi. Teknisen avun hallinnointi on kuvattu tarkemmin luvussa 15.6.

Seurantajärjestelmät

Viranomaisten tietojärjestelmistä ja rekistereistä saadaan tietoa hallintoviranomaisen ja maksajaviraston, komission, seurantakomitean ja arvioijien käyttöön. Tietojärjestelmiin kerätään keskeiset tiedot tuenhakijasta, haetuista tuista sekä niiden valvonnasta ja maksamisesta.

Viljelijätukien tietojärjestelmä eli yhdennetty hallinto- ja valvontajärjestelmä jakaantuu Suomessa neljään osaan: tukisovellukseen, nautaeläintunnisterekisteriin, peltolohkorekisteriin ja tukioikeusrekisteriin. Tukisovelluksella käsitellään suurin osa viljelijöille maksettavista EU-tuista ja kansallisista tuista Suomessa. Järjestelmän kautta kerätään myös suuri osa maatalouden perustilastoista. Tukisovellus koostuu tukien käsittely-, laskenta- ja valvontaosiosta sekä maksu- ja raportointijärjestelmästä, jotka ovat yhteydessä keskitettyyn tietokantaan eli IACS-keskusrekisteriin.

Hanke-, yritys- ja rakennetukien tietojärjestelmällä (Hyrrä) käsitellään EU:n osarahoittamat ja kokonaan kansallisesti rahoitetut maatilojen investointituet ja nuorten viljelijöiden aloitustuet. Myös poro-, koltta- ja luontaiselinkeinojen investointi- ja aloitustuet kuuluvat Hyrrä-järjestelmässä käsiteltäviin tukiin. Tietojärjestelmällä käsitellään lisäksi kaikki maaseudun alueelliseen ja paikalliseen kehittämiseen liittyvät toimenpiteet (yritys- ja hanketuet).

Sähköinen asiointi- ja hallinnointijärjestelmä toimii hakemusten jättämisen, käsittelyn, tuen myöntämiseen ja maksamiseen liittyvän päätöksenteon sekä hankkeiden seurannan ja valvonnan työkaluna. Tietojärjestelmää käytetään apuna tukihakemusten käsittelyyn, tuen myöntämiseen ja maksamiseen, valvontatietojen kirjaukseen, tuen seurantaan ja raportointiin.

Tukien maksatusjärjestelmän (Sampo) kautta hoidetaan tukien maksaminen, niiden takaisinperintä ja saatavien seuranta sekä raportointi komissiolle.

Henkilöstöresurssien ja hallinnollisten valmiuksien riittävyys

Tavoitteena on yksinkertaistaa ohjelman hallinnointia ja siten tehostaa henkilö- ja muiden resurssien käyttöä. Erityisesti sähköiseen asiointiin siirtymisen arvioidaan vähentävän hallinnoinnin henkilöresurssien tarvetta ohjelmakauden jälkipuoliskolla. Myös käyttöön otettavat yksinkertaiset kustannusmenettelyt

(kertakorvaus ja prosenttikorvaus) vähentävät sekä tuenhakijan että hallinnon työtä, mikäli hakijat käyttävät tätä mahdollisuutta. Ennakkoarvioinnin mukaan toimenpiteiden sivuvaikutusten kirjaaminen tuo jonkin verran lisätyötä aluehallinnolle. Ohjelman vaikuttavuuden lisääminen ja vaikuttavuuden seurannan parantaminen ovat kuitenkin ohjelman yleistavoitteita ja erittäin tärkeitä resurssien tehokkaan käytön varmistamiseksi. Tekninen apu tukee osaltaan ohjelman henkilöresurssien ja hallinnollisten valmiuksien riittävyyttä.

15.1.2.2. Järjestelyt valitusten tutkimista varten

Kaikkien viranomaisen antamien päätösten liitteenä on valitusosoitus. Tuen hakija, joka on tyytymätön viranomaiselta saamaansa päätökseen, voi hakea siihen muutosta Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta. Valitusaika on 30 päivää. Ajan laskeminen alkaa päätöksen tiedoksisaantipäivää seuraavasta päivästä.

Tuensaaja osoittaa Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle valituskirjelmän, joka sisältää valittajan yhteystiedot sekä päätöksen, johon muutosta haetaan, mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla.

15.2. Seurantakomitean suunniteltu kokoonpano

Valtioneuvosto asettaa ohjelmalle yleisasetuksen 47 artiklassa tarkoitetun seurantakomitean.

Seurantakomiteasta vastaa maa- ja metsätalousministeriö ja puheenjohtajana toimii maa- ja metsätalousministeriön edustaja. Seurantakomitean jäseniksi kutsutaan edustajat seuraavista sidosryhmistä: työ- ja elinkeinoministeriöstä, ympäristöministeriöstä, valtiovarainministeriöstä, Maaseutuvirastosta, maakuntien liitoista, ELY-keskuksista, tuottajajärjestöistä, ympäristöjärjestöistä, maaseudun nuoriso- ja naisjärjestöistä ja Leader-ryhmistä sekä muista ohjelman toteuttamisen kannalta keskeisistä sidosryhmistä. Komission edustajat voivat osallistua komitean työhön neuvonantajina.

Seurantakomitean työjärjestyksellä määrättäviä asioita ovat seurantakomitean työn organisoimisessa tarvittavat määräykset kokouksista, päätöksentekomenettelystä ja seurantakomitean mahdollisuudesta kuulla asiantuntijoita. Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa ohjelman hallintoviranomaisena seurantakomitean työjärjestyksen.

15.3. Säännökset, joilla varmistetaan ohjelman julkistaminen, myös kansallisen maaseutuverkoston välityksellä, viitaten tämän täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 808/2014 13 artiklassa tarkoitettuun tiedotus- ja julkistamisstrategiaan

Viestintä tukien hakemisesta ja ohjelman mahdollisuuksista

Ohjelmaviestinnällä varmistetaan, että jokainen joka voisi hyötyä ohjelmasta, tietää siitä. Tavoitteena on, että

- ohjelman mahdollisuudet tunnetaan ja varat hyödynnetään
- hyvät ideat ja käytännöt leviävät, osaaminen lisääntyy
- yhteistyö maaseututoimijoiden kesken lisääntyy

Tukien hausta tiedotetaan sähköisen viestinnän kanavissa, lehti-ilmoituksin ja mediaviestinnän keinoin. Eri toimijoiden käyttöön tuotetaan markkinointimateriaalia, joka kannustaa tukien hyödyntämiseen. Ohjelman eri tukimuotoja esitteleviä esitteitä on jaossa alueellisilla viranomaisilla, Leader-ryhmillä ja rahoituslaitoksilla. Esitteet tuotetaan pääasiassa sähköisinä ja tulostettavina. Koulutuksella varmistetaan, että jokainen taho osaa viestiä ohjelman mahdollisuuksista.

Tietoa ohjelman mahdollisuuksista, säädöksistä, tukiehdoista sekä neuvoja tukien hakemiseen kootaan Maaseutu.fi-portaaliin, josta ohjataan edelleen esimerkiksi ministeriön, Mavin, ELYjen tai Leader-ryhmien sivuille. Maaseutu.fi-sivusto on keskeisin ohjelmaviestinnän kanava. Sivusto kokoaa uutisia ohjelman toimijoilta, tapahtumia, koulutus- ja viestintämateriaaleja sekä linkkejä muille keskeisille yhteydenpitofoorumeille. Verkon avulla maaseututoimijoille tarjotaan mahdollisuus jakaa kokemuksiaan ja ideoitaan suoraan sekä esitellä ohjelmatyön tuloksia. Hallinnon sisäisen viestinnän pääkanavana on Aitta-ekstranet.

Ohjelman mahdollisuuksista viestitään monikanavaisesti hyödyntäen muun muassa uutiskirjeitä, audiovisuaalisia tuotteita ja radiojuttuja. Sosiaalista mediaa käytetään tavoitteellisesti some-viestinnän ohjeistuksen mukaisesti. Mediayhteistyötä tehdään artikkelien ja liitelehtien toteuttamisessa. Kaikki viestintä räätälöidään kohderyhmälleen.

Viestinnän toteutumista seurataan keräämällä palautetta järjestetyistä tilaisuuksista, analysoimalla verkkoliikennettä sekä tiettyihin teemoihin keskittyvällä mediaseurannalla. Viestintä, ohjelman johto ja seuranta toimivat tiiviissä yhteistyössä, jotta viestintä voi vastata nopeasti ohjelman tarpeisiin.

Viestintä kansalaisille EU:n roolista ohjelmarahoituksessa

Kansalaisille suunnatun EU-rahoituksen merkityksen viestinnän tavoitteena on, että

- ohjelman vaikutukset tiedostetaan ja tietoa EU-rahoituksen tuloksista on saatavilla
- yhä useampi allekirjoittaa väitteen, että maaseutu tuottaa hyvinvointia koko maalle ja voi osaltaan ratkaista ilmasto- ja ympäristökysymyksiä.

Kohderyhminä ovat potentiaaliset tuensaajat, joille ohjelman mahdollisuudet ovat tuntemattomat, sekä jokainen kansalainen. Jälkimmäinen ryhmä on tärkeä, sillä ohjelman tulosten esiin nostamisella voidaan perustella julkisten varojen käyttöä. Tieto EU-rahoituksen merkityksestä suunnataan myös poliittisille päättäjille valtakunnan ja aluetasolla (ks. luku 9.6 arvioinnin viestintä). Tärkeinä kumppaneina kansalaisviestinnässä ovat eri mediat.

Maaseutu.fi-sivustoa markkinoidaan maaseututiedon ensimmäisenä lähteenä. Sivustolle esitellään rahoitusta saaneita kohteita ja havainnollistetaan niiden vaikuttavuutta.

Laajasta ohjelmasta nostetaan esiin tiettyjä teemoja, joihin panostetaan kampanjoilla ohjelmakauden kuluessa. Kampanjoja tuodaan sinne, missä kansalaiset ovat: yhteisölliseen mediaan, kesätapahtumiin,

ostospaikkoihin, kyläiltoihin ja niin edelleen.

Ohjelman valmistelussa käytettyä Ota kantaa -foorumia hyödynnetään myös jatkossa kansalaiskeskustelun aktivoijana. Myös muita sosiaalisen median kanavia käytetään kaksisuuntaisen viestinnän aikaansaamiseksi.

Ohjelman tunnettuutta edistää sen logon ja ydinviestien johdonmukainen käyttö. Ohjelmasta viestittäessä noudatetaan graafista ohjeistusta. Toimeenpanoasetuksen (808/2014, art 13, liite 3) mukaisesti ohjelmaan liittyvässä viestintämateriaalissa tuensaajien on käytettävä Euroopan unionin lippua sekä tunnuslausetta: "Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin". Viestintämateriaaleissa, kuten verkkosivuilla, julkaisuissa ja lehti-ilmoituksissa, on käytävä ilmi sen tuottanut ja rahoittanut taho yhteystietoineen. Toimeenpanoasetuksen määrittelemissä kohteissa pystytetään ohjelman rahoituksesta kertova väliaikainen tai pysyvä tiedotuskyltti. Mikäli tuki rahoitetaan Leader-toimintatavan kautta, tulee kaikessa tiedotusmateriaalissa olla EU-lipun lisäksi EU:n Leader-logo.

Hallintoviranomainen laatii tuensaajille ohjeen, jonka mukaisesti he voivat osallistua ohjelman tuloksista kertomiseen. Näin elävät esimerkit kertovat ohjelman vaikutuksista. Logot ja viestintäohjeet ovat saatavilla Maaseutu.fi-sivustolla.

Ohjelman tunnettuutta ja sen herättämiä mielikuvia seurataan säännöllisesti kansalaisten, maaseudun yrittäjien ja tuottajien keskuudessa tehtävällä tunnettuustutkimuksella sekä muun muassa mediaseurannan keinoin.

Suomen maaseutuverkoston rooli ohjelmaviestinnässä

Ohjelman viestintä nojaa viestinnän strategisiin linjauksiin, jotka on laadittu koko ohjelmakaudelle. Maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston ja maaseutuverkostopalveluiden yhteinen viestintäryhmä on laatinut viestinnän linjaukset yhdessä ohjelman alueellisen viestintäverkoston kanssa.

Viestinnän strategiset linjaukset määrittelevät ohjelmaviestinnän perusperiaatteet, nykytilan kuvauksen, strategiset tavoitteet, ydinviestit, kohderyhmät ja kumppanit, työnjaot, kanavat, resurssit, viestinnän seurannan sekä sen, kuinka viestinnällä edistetään ohjelmaprosessin läpinäkyvyyttä sekä tuodaan esille ohjelman, rahastojen ja EU:n roolia. Lisäksi linjapaperissa hahmotellaan painopisteitä ja teemoja ohjelmakauden viestinnälle. Vuosittaiset viestinnän tavoitteet laaditaan tämän pohjalta viestinnän yhteiseen vuosisuunnitelmaan.

Ohjelmaviestintä perustuu toimivaan maaseutuverkostoon, jossa jokainen viestii ohjelmasta omalla tahollaan ja koordinoidusti. Ohjelman teemojen ympärille muodostuvat kumppanuudet ovat avainasemassa viestien leviämisessä laajalle. Ohjelmaviestintä tunnistaa tiedonkulun kannalta avainasemassa olevat tahot ja vastaa, että kaikkien käytössä on perustietopaketti.

Maa- ja metsätalousministeriö johtaa ohjelman viestintäryhmää ja sovittaa yhteen ohjelmaviestinnän vuotuiset suunnitelmat. Se vastaa viestinnän suunnittelusta, seurannasta, raportoinnista ja arvioinnista. Ministeriö viestii ohjelma-asiakirjan muutoksista, EU-asetuksista ja rahastojen välisestä kumppanuudesta.

Maaseutuvirasto vastaa yksityiskohtaisista tukiehtojen kuvauksista ja hakuohjeista. Virasto pitää yllä hankkeiden hallinnointiin liittyviä tietorekistereitä ja varmistaa, että seurantadata on viestinnän hyödynnettävissä.

Maaseutuverkostopalvelut viestii ohjelman mahdollisuuksista sekä tuloksista ja hyvistä käytännöistä.

Maaseutuverkostopalvelut koordinoi ohjelman viestintäverkostoa ja tuottaa viestintämateriaaleja yhteiseen käyttöön. Yksikkö ylläpitää ja kehittää Maaseutu.fi-sivustoa ja ohjelman sosiaalisen median kanavia.

Muun muassa ELY-keskusten ja Leader-ryhmien tiedottajista koostuva viestintäverkosto jakaa viestinnän hyviä käytäntöjä. Alueiden tiedottajat kokoavat alueensa maaseututoimijoita ja tuottavat sisältöjä valtakunnalliseen viestintään. Viestinnän sisältöjä ja työkaluja jaetaan maaseutuviestijöiden kesken synergioiden aikaansaamiseksi ja päällekkäisen työn välttämiseksi.

Paikalliset Leader-ryhmät, ELY-keskukset ja viestintähankkeet sekä kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset toimivat tuenhakijoiden ja -saajien yhteyshenkilöinä tuen hakuun liittyvissä asioissa. Heidän viestintänsä kohdistuu erityisesti tuensaajille ja mahdollisille sellaisille.

15.4. Kuvaus mekanismeista, joilla varmistetaan johdonmukaisuus suhteessa Leader-ohjelmassa toteutettuihin paikallisiin kehittämisstrategioihin, asetuksen (EU) N:o 1305/2013 35 artiklassa tarkoitetussa yhteistyötoimenpiteessä suunniteltuihin toimiin, mainitun asetuksen 20 artiklassa tarkoitettuun peruspalveluja ja kylien kunnostusta maaseutualueilla koskevaan toimenpiteeseen sekä muihin ERI-rahastoihin

Kaikista maaseuturahaston harkinnanvaraisista tuista tehdään viranomaispäätös alueen ELY-keskuksessa, joka hallintoviranomaisena vastaa siitä, että Leader-ryhmien tarkoituksenmukaisuusharkinnan perusteella esittämät hankkeet ovat EU:n ja kansallisen lainsäädännön mukaisia. Leader-ryhmät ja alueen ELY-keskukset vastaavat siitä, että hankkeet, joita esitetään maaseudun palvelujen ja kylien kehittäminen -toimenpiteen ja yhteistyö -toimenpiteen -mukaisina, vastaavat ohjelma-asiakirjassa esitettyä.

Paikalliset Leader-ryhmät toteuttavat omaa straegiaansa toiminta-alueellaan sekä yhteistyössä muiden vastaavien ryhmien ja alueen muiden toimijoiden kanssa. Valintakriteereiden käyttö varmistaa painopisteiden mukaisten toimien rahoittamisen sekä avoimen ja syrjimättömän valintamenettelyn.

Maaseuturahastosta rahoitettavien ryhmien tulee laatia yhdessä ELY-keskusten kanssa ELY-keskusksen ja Leader-ryhmän työnjakoa kuvaava sopimus tai vastaava. Siinä tulee käydä ilmi yhdessä sovittu, selkeä työnjako hankkeiden ja yritystukien rahoituksessa. Ohjeellinen yhteistyösopimuksen sisällysluettelo: yritystukien aluemääritys, valintakriteerit ja yritysrahoituksen alueelliset linjaukset, yritystukien, kehittämishankkeiden ja yleishyödyllisten investointihankkeiden yhteensovitus (sisältäen valintakriteerit) ja rahoitukseen liittyvät painotukset, sovitut toimintatavat esim. yhteistyön muodoista, viestinnän yhteensovitus sekä muut tarpeelliset sopimukseen liittyvät asiat.

15.5. Kuvaus toimista, joilla on tarkoitus keventää tuensaajien hallinnollista taakkaa asetuksen (EU) N:o 1303/2013 27 artiklan 1 kohdan mukaisesti

Tuensaajien hallinnollista taakkaa vähennetään erityisesti sähköisen asioinnin avulla. Maataloustukien osalta sähköiseen hakujärjestelmään on siirrytty jo ohjelmakauden 2007–2013 aikana. Maaseudun yritys- ja hanketukien, ml. Leader-toimintatapa, siirrytään sähköiseen asiointiin ohjelmakauden 2014–2020 alusta lähtien. Tällöin hakija voi toimittaa sekä hakemuksen että siihen liittyvät liitteet sähköisesti. Hakijalla on

edelleen vaihtoehtona mahdollisuus jättää hakemuksensa myös paperilla, mutta tavoitteena on että ohjelmakauden puolivälin jälkeen suurin osa hakijoista jättäisi hakemuksensa sähköisesti. Sähköisessä järjestelmässä hakija voi myös itse seurata hakemuksensa käsittelyn etenemistä ja tehdä sen avulla mm. mahdolliset hakemuksen täydennykset. Ohjelmakauden alussa sähköisen asioinnin käyttöön otto lisää hakijoiden neuvonnan tarvetta, mutta käytön vakiinnuttua se vähentää sekä hakijan, tuensaajan että viranomaisen hallinnollista työtä.

Hanke- ja yritystukien tuensaajien hallinnollista taakkaa vähennetään myös ottamalla käyttöön ns. yksinkertaistetut kustannusmallit: kertakorvaus- ja prosenttikorvausmenettely. Tämä lyhentää erityisesti maksuhakemusten käsittelyaikoja. Tuensaajan ei tarvitse toimittaa erikseen kuitteja tai niiden kopioita kaikista syntyneistä kustannuksista, mikä vähentää huomattavasti sekä tuensaajan että hakemuksen käsittelijän hallinnollista työtä. Maksuhakemusten käsittelyssä hallinnollisia prosesseja on myös kehitetty ottamalla oppia eri alueiden parhaiten toimivista käytännöistä.

Lisäksi Leader-ryhmien hallinnollista työtä vähentää uusi hankemuoto, teemahanke. Teemahankkeessa kootaan samaan teemaan liittyvät pienet hankkeet ja hakijat yhteen hakemukseen, jossa hakijana on Leader-ryhmä. Hakemus sisältää suunnitelman hanketeeman koordinoinnista ja hankkeesta vastaa Leader-ryhmä. Hanke voi olla koko ohjelmakauden pituinen. Teemahankkeen maksua voi hakea myös kertakorvausmenettelyllä, jolloin hallinnollinen taakka vähenee tältäkin osin.

Leader-toimintatapaan liittyvissä hankkeissa ja yritystuissa hakija hakee maksua suoraan ELY-keskukselta Leader-ryhmän sijaan. Tämä nopeuttaa tuensaajan maksupäätöksen saamista, kun toimintaryhmien käsittelyvaihe jää pois. Paikalliset toimintaryhmien toimintarahapäätökset puolestaan keskitetään Maaseutuvirastoon, mikä tehostaa ja yhdenmukaistaa toimintarahan hallinnointia.

Hallinnollisen taakan vähentämistoimien tuloksia ja vaikutuksia seurataan ja arvioidaan säännöllisesti, esim. 2-3 kertaa ohjelmakauden aikana ja niistä raportoidaan vuosiraporttien yhteydessä.

15.6. Kuvaus asetuksen (EU) N:o 1303/2013 59 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta teknisen avun käytöstä, mukaan lukien toimet, jotka liittyvät ohjelman ja sen täytäntöönpanon valmisteluun, hallinnointiin, seurantaan, arviointiin ja valvontaan sekä ohjelmasta tiedotukseen, ja toimet, jotka koskevat edellisiä ja seuraavia ohjelmakausia

Teknisellä avulla voidaan rahoittaa ohjelman valmisteluun ja toteutukseen liittyviä toimia kuten ohjelman hallintoa, viestintää, koulutusta, seurantaa, arviointia, myönnettävän tuen valmistelua sekä maksamispäätösten valmistelua, lukuun ottamatta maksamispäätösten hyväksymistä.

Teknistä apua käytetään ohjelman sisällöstä, rahoitusmahdollisuuksista ja tuloksista viestimiseen sekä ohjelmaan liittyvään koulutukseen hallintoviranomaisen laatiman viestintästrategian mukaisesti. Huomattava osa viestintästrategian toimeenpanosta tulee kansallisen maaseutuverkoston tehtäväksi. Teknisestä avusta rahoitetaan myös ohjelman seurantaan liittyviä toimia ja selvityksiä, seurantakomitean toiminta sekä ohjelman seurannan tietojärjestelmien kehittämiseen liittyviä toimia. Teknisellä avulla rahoitetaan ohjelmaan liittyviä arviointeja arviointisuunnitelman mukaisesti. Arvioinnit kohdistuvat erityisesti ohjelman vaikuttavuuteen ja tuloksellisuuteen sekä ohjelman sisällön ja toimenpiteiden kehittämiseen. Tarvittaessa rahoitetaan myös maaseudun kehittämisohjelmaan 2007–2013 liittyviä

jälkiarviointeja.

Teknistä apua käytetään henkilöstön palkkauskuluihin sekä kansallisella (maa- ja metsätalousministeriö sekä Maaseutuvirasto) ja alueellisella tasolla (ELY-keskukset). Teknisellä avulla palkatut henkilöt hoitavat ohjelman hallintoviranomaistehtäviä ja maksajavirastotehtäviä täydentäen ohjelmatehtäviin kansallisesti palkattuja viranomaisresursseja. Mikäli maaseuturahaston teknisellä avulla palkattu henkilö hoitaa myös muita kuin maaseudun kehittämisohjelmaan liittyviä tehtäviä, on hänen pidettävä tuntikirjanpitoa, niin että eri ohjelmien tai rahoituslähteiden tehtäviin käytetty työaika voidaan eritellä. Maaseuturahaston teknisestä avusta voidaan maksaa vain se osuus palkasta, mikä käytetään maaseudun kehittämisohjelman tehtäviin. Lisäksi teknistä apua koskevan valtioneuvoston asetuksen (395/2014) mukaan teknisellä avulla palkattu henkilö ei voi hoitaa maksamisen hyväksymiseen, ohjelmaan otettujen varojen kirjanpitoon tai valvontaan liittyviä tehtäviä, vaan nämä hoidetaan aina kansallisin resurssein.

Edellä manittujen käyttökohteiden lisäksi teknistä apua varataan hallintoviranomaiselle käytettäväksi mahdollisiin muihin käyttökohteisiin.

Teknistä apua voidaan käyttää toimenpiteiden vaikutusten tehostamiseksi ja jatkuvuuden takaamiseksi, nykytilan analysointiin ja toimenpiteiden kehittämiseen, suunnitteluun sekä ennakkoarviointiin sekä seuranta- ja tietojärjestelmien kehittämiseen, joilla parhaiden käytäntöjen ja kerätyn kokemuksen siirto ja yhteensovitus vastaaviin vuonna 2021 alkavan rahoituskauden toimenpiteisiin voidaan varmistaa.

Teknistä apua käytetään maa- ja metsätalousministeriössä, Maaseutuvirastossa, kansallisessa maaseutuverkostossa sekä ELY-keskuksissa. Maa- ja metsätalousministeriö osoittaa varat kunkin toimijan käyttöön teknisen avun käyttösuunnitelman mukaisesti. Hallintoviranomainen laatii ohjeet teknisen avun käytöstä ja menot tarkastaa ja hyväksyy maksajavirasto.

Maaseutuviraston valvontaosasto tekee valvonta-asetuksen (EU) N:o 809/2014 artiklan 49 mukaiset otantatarkastukset osana muita asetuksen IV osaston otantatarkastuksia.Valvontaosasto on hallinto- ja maksajaviranomaisesta riippumattoman taho. Teknisen avun maksuhakemusten hallinnolliset tarkastukset suorittaa Maaseutuviraston varainhoito-osasto komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 809/2014, artiklan 62 mukaisesti. Teknisen avun myöntäminen, maksaminen ja maksun suorittaminen on eriytetty Maaseutuvirastossa komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 907/2014 1 artiklan 2 alakohdassa mainitun Liite 1:n vaatimusten mukaisesti.

Teknisen avun julkisen rahoituksen kokonaismäärä on 90 milj. euroa, josta 12 milj. euroa osoitetaan kansallisen maaseutuverkoston käyttöön. Julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Maaseuturahaston rahoitusosuus on 42 % tukikelpoisista julkisista menoista. Kansallinen rahoitusosuus muodostuu valtion rahoituksesta.

Teknisen avun käytöstä laaditaan koko ohjelmakautta koskeva rahoitussuunnitelma, jota täsmennetään yksityiskohtaisemmilla käyttösuunnitelmilla ja rahoituspäätöksillä noin 4-5 kertaa ohjelmakauden aikana, siirtymäkausi mukaan lukien. Maaseutuvirasto valmistelee teknisen avun käyttösuunnitelman, seuraa sen kokonaiskäyttöä sekä laatii teknisen avun käyttöä koskevat selvitykset. Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa käyttösuunnitelman

[A1]Rahoituksen kokonaismäärää koskeva muutos, jossa mukana siirtymäkauden rahoitus.

16. LUETTELO TOIMENPITEISTÄ, JOILLA VARMISTETAAN KUMPPANIEN OSALLISTUMINEN

16.1. 01 Valmisteluryhmät

16.1.1. Vastaavan kuulemisen aihe

Huhtikuussa 2011 maa- ja metsätalousministeriö asetti ohjelman valmisteluun ympäristökorvauksia (sis. luonnonmukaisen tuotannon ja ei-tuotannolliset investoinnit), luonnonhaittakorvauksia, riskienhallintaa, eläinten hyvinvointikorvauksia, yritystukia ja alueellista kehittämistä sekä rakennetukia valmistelevat työryhmät. Myöhemmin strategiaryhmää päivitettiin vastaamaan myös uuden kauden strategiasta ja asetettiin Leader-työryhmä.

Toimenpiteiden valmistelu perustui työryhmiin, joissa erilaiset sidosryhmät ovat laajasti edustettuna. Valmistelussa mukana olleet tahot edustavat eri hallinnonaloja ja hallinnon tasoja, alueellisia toimijoita, tuottajajärjestöjä, Leader-ryhmiä, kansalaisjärjestöjä, neuvontaa ja tutkimuslaitoksia. Osallistujien kokoonpanossa on pyritty eri sidosryhmien laajaan kattavuuteen sekä erilaisten tahojen väliseen ja alueelliseen tasapainoon.

16.1.2. Tulosten yhteenveto

Ohjelman toimenpiteet

16.2. 02 Viestintä

16.2.1. Vastaavan kuulemisen aihe

Uuden ohjelman valmistelun viestintää suunniteltiin osana ministeriön ja Mavin CAP-viestinnän kokonaisuutta. Ohjelman keskeisin viestintäkanava on Maaseutu.fi-sivusto, jonne luotiin oma osio uudelle ohjelmakaudelle. Valmistelun etenemisestä kertoivat uutiset, tiedotteet ja uutiskirje Liiteri.

Maaseutu.fi-sivustolle koottiin tietoa valmistelusta ja sen etenemisestä kuten linkit asetusluonnoksiin sekä ohjelmaluonnokset (1. versio toukokuussa 2013, 2. luonnos joulukuussa 2013 ja 3. luonnos maaliskuussa 2014). Hyväksytty ohjelma laitettiin maaseutu.fi-sivuille heti komission hyväksymisen jälkeen joulukuussa 2014.

Valmistelun etenemisestä on kerrottu vuosien 2011–2013 aikana myös eri toimijoiden koulutuksissa, seminaareissa, neuvottelupäivillä ja työpajoissa. Tilaisuuksissa kerrottiin aikatauluista sekä esiteltiin toimenpideluonnoksia ja saatiin kehittämisideoita. Uudistuksen viivästyttyä käsiteltiin myös siirtymävaihejärjestelyjä.

16.2.2. Tulosten yhteenveto

Avoin ja ajan tasalla oleva viestintä.

Toimenpiteiden valmisteluun on voinut lähettää ideoita ja kommentteja tarkoitusta varten luoduilla sähköpostiosoitteilla sekä valmisteluryhmien edustajille. Niin virkamiesvalmistelussa kuin valmisteluryhmien työssä hyödynnettiin saatuja kommentteja.

16.3. 03 Ota kantaa.fi

16.3.1. Vastaavan kuulemisen aihe

Keväällä 2013 toimenpideluonnoksia nostettiin kansalaiskeskusteluun oikeusministeriön ylläpitämällä Ota kantaa.fi -foorumilla. Keskustelua markkinoitiin laajasti verkkosivuilla, yhteisöllisessä mediassa sekä sähköpostijakeluin. Keskustelukokonaisuudet liittyivät maatalouden ympäristöasioiden kehittämiseen, eläinten hyvinvointiin, yrittäjyyteen, kehittämishankkeisiin ja paikalliseen kehittämiseen.

16.3.2. Tulosten yhteenveto

Keskusteluun osallistuneet olivat verrattain hyvin perillä aihepiiristä ja kommentit olivat asiaankuuluvia. Osa keskusteluista oli suunnattu asiaan enemmän perehtyneille, osa taas suoremmin suurelle yleisölle. Kaikkein vilkkainta keskustelu oli kehittämishankkeiden ja paikallisen kehittämisen ympärillä, mutta kaikki muutkin teemat kiinnostivat. Eniten seuraajia, parhaimmillaan lähes 300, keräsi eläinten hyvinvointiteema. Valmisteluryhmät hyödynsivät keskusteluiden antia työssään.

16.4. 04 Virallinen lausuntokierros

16.4.1. Vastaavan kuulemisen aihe

Ohjelman virallisen lausuntokierroksen (23.5.–25.6.2013) alkaessa järjestettiin tilaisuus, jossa kerrottiin ohjelmaluonnoksen tavoitteista ja sisällöstä. Samassa yhteydessä esiteltiin osana ohjelman valmistelua tehty viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun ns. SOVA-lain (200/2005) mukainen ympäristöselostus.

Ohjelmaluonnos oli saatavilla Maaseutu.fi -sivuilla, jossa esittelytilaisuus oli katsottavissa myös jälkikäteen.

16.4.2. Tulosten yhteenveto

Ohjelma- ja toimenpideluonnosten jatkovalmistelun avuksi saatiin yli 100 lausuntoa, jotka ovat julkisia ja saatavissa valtioneuvoston hankerekisteristä. Lausujien havainnoista saatiin toimenpiteisiin toteuttamiskelpoisia parannusehdotuksia. Valmisteluryhmien käsittelyssä toimenpiteitä mukautettiin ja ohjelman toinen luonnos julkaistiin joulukuussa 2013. Menettelyllä varmistettiin, että ohjelman valmistelun vaiheet ja toimenpiteet ovat tiedossa paljon ennen ohjelman toteuttamisen alkua.

Ympäristökorvauksista eniten lausuttiin ravinteiden käyttöön liittyvistä toimista ja toimien kohdentamisesta, erityisesti eri tahojen vastakkaisia näkemyksiä oli lannoitustarpeesta. Useimmat näkökannat olivat tulleet esille jo ympäristökorvauksen laajassa valmisteluryhmässä, joten lausunnolla olleessa luonnoksessa oli näkemyseroja jo sovitettu yhteen.

Luonnonhaittakorvauksissa lausuntojen perusteella luovuttiin viiden hehtaarin minimialavaatimuksesta siten, että tilalla pitää olla 5 hehtaaria, mutta korvauksen saa kaikille hehtaareille. Samoin degressiorajoja lievennettiin.

Alueelliset hallintoviranomaiset ovat valmistelleet alueelliset strategiat ja ohjelman toteutussuunnitelmat osallistaen alueella laajasti kansalaisia ja sidosryhmiä. Nämä asiakirjat on käsitelty toimenpiteitä 01, 04, 06, 07 ja 16 valmistelleessa työryhmässä. Samalla on varmistettu ERI –rahastojen toimien yhteen sovitus ja täydentävyys virkamiestasolla ja kumppanuussopimusta valmisteltaessa.

Leader -ryhmien edustajat ovat osallistuneet myös työryhmissä ja alueilla toimenpiteiden valmisteluun ja ohjelman sisältö ja painotukset ottavat heidän näkökohtansa huomioon.

16.5. (Valinnaiset) selitykset tai lisätietoja toimenpideluettelon täydentämiseksi

Yleistä valmistelusta

Ministeriössä aloitettiin ohjelmakauden 2014–2020 valmistelun ja sen organisoitumisen suunnittelu kesällä 2010. Maa- ja metsätalousministeriö käynnisti valmistelun kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla vuonna 2011. Ministeriö on tiedottanut ELY-keskuksia ja Leader-ryhmiä ohjelmakauden valmistelusta maaseutu.fi -internetsivuston kautta, kirjeillä, koulutustilaisuuksissa ja sähköisillä uutiskirjeillä.

Laaja-alaiset työryhmät

Ohjelman valmistelu perustui laaja-alaisiin työryhmiin. Lisäksi esimerkiksi rahoituksen, ennakkoehtojen, neuvonnan ja arviointien valmistelua on tehty virkamiesryhmissä.

Ympäristökorvauksia, eläinten hyvinvointikorvauksia sekä yritystukia ja alueellisen kehittämisen tukia valmistelleissa työryhmissä oli lisäksi alaryhmiä. Ympäristökorvausryhmällä on ollut alaryhmiä aiheista: tietojärjestelmien hyödyntäminen, ravinteiden käyttö, kasvipeitteisyys, luonnonmukainen tuotanto, puutarhakasvit, monimuotoisuus ja maisema, geenivarat, valumavesien käsittely ja ympäristöinvestoinnit, toimenpiteiden kohdentaminen sekä taloudelliset laskelmat. Eläinten hyvinvointikorvauksissa alaryhmiä oli nautojen, sikojen, siipikarjan sekä lampaiden ja vuohien osalta. Yritystukia ja alueellisen kehittämisen tukia

valmistelevalla työryhmällä on ollut alaryhmiä aiheista koulutus ja tiedonvälitys, palvelut ja kylät.

Valmisteluryhmien tehtävänä on ollut toimenpide-ehdotusten tuottaminen siten, että valmistelussa selvitetään toimenpidetarpeet ja laaditaan tarpeisiin vastaamiseksi mahdollisimman kustannustehokkaat, hallinnollisesti ja käytännössä toteuttamiskelpoiset, vaikuttavat ja riittävän kohdennetut toimenpiteet maaseudun kehittämisohjelmaan. Lisäksi ryhmät ovat etsineet mm. keinoja toimeenpanon tehostamiseksi, yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan keventämiseksi. Ryhmät ovat pyrkineet toiminnassaan avoimeen valmisteluun, kutsuneet asiantuntijoita kuultavaksi ja käsitelleet ryhmän ulkopuolelta tulleita aloitteita. Ryhmien jäsenet ovat myös toimineet taustatahoilleen tiedonvälittäjänä maaseudun kehittämisen asetusluonnosten tarjoamista mahdollisuuksista, rajoituksista ja ohjelmavalmistelun etenemisestä.

Hallinnon omat tilaisuudet

Ympäristökorvausten valmistelu käynnistettiin maa- ja metsätalousministeriön ja maaseutuviraston yhteisellä ajatuspajalla 28.2.2011.

Maksajaviraston kanssa on pidetty erikseen työpajoja, joissa on pyritty tunnistamaan hyviä toimenpiteitä ja käytäntöjä sekä muokkaamaan valmisteluryhmien toimenpide-ehdotuksia valvottavuuden ja todennettavuuden parantamiseksi. Keskusteluja on käyty myös toimenpide-ehdotusten muokkaustarpeista tietojärjestelmien, sähköisen asioinnin ja hallinnollisten prosessien edistämiseksi.

Sidosryhmätilaisuudet

Alueellisen valmistelun strategiaseminaari oli Heurekassa 7.2.2012, josta alueet saivat tukea omiin strategiaprosesseihinsa. ELY-keskukset ja maakuntien liitot järjestivät kukin alueellaan tulevaisuustyöpajan vuonna 2012. Tulevaisuutta suunnittelemaan kokoontui viiteentoista alueelliseen tilaisuuteen noin 900 maaseudun kehittäjää. Keväällä 2013 järjestettiin neljä suuraluetilaisuutta, joissa esiteltiin kumppanuussopimusta ja Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastot) ohjelman valmistelua ja tuettiin alueellista yhteistyötä. Näihin osallistui yhteensä n. 400 alueiden toimijaa ja sidosryhmän edustajaa.

Alueellista tietoa, näkemystä ja tasa-arvoa on valmisteluun koottu alueellisten strategioiden ja suunnitelmien valmistelulla, joka on tapahtunut aluehallinnon vastuulla. Leader-ryhmät vastaavasti valmistelevat ohjelmaan sisältyviä toimia ja valmisteluun osallistuu alueellisella ja paikallisella tasolla tuhansia ihmisiä ja satoja yhteisöjä ja organisaatioita. Samalla on valmisteltu ERI -rahastojen yhteen sovitusta ja täydentävyyttä tulevalle kaudelle.

Ohjelman valmisteluun osallistuneet tahot

Ahlmanin koulutila, Atria, Birdlife Suomi, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, Eläinsuojeluliitto Animalia ry, Eläintautien torjuntayhdistys ETT ry, ELY-keskukset, Leader-ryhmät, Hedelmän- ja marjanviljelijäin liitto, Helsingin Yliopisto, HK Agri Oy, Luomuliitto, Luonnon- ja riistanhoitosäätiö, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, Maa- ja metsätalousministeriö, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry, Maaseutuvirasto MAVI, Metsähallitus, Natur och miljö, Pihvikarjaliitto, ProAgria Keskusten liitto ry, Puutarhaliitto, SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry, Siipikarjaliitto, Suomen sikayrittäjät ry, Snellman Oy, Suomen luonnonsuojeluliitto, Suomen riistakeskus, Suomen ympäristökeskus SYKE, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC, Taimistoviljelijät, Työ- ja elinkeinoministeriö, Valtiovarainministeriö, viljelijöitä, hanketoimijoita, WWF Suomi, YARA Suomi, yksityisiä neuvojia, ympäristöministeriö, Suomen kylätoiminta ry, Vakka-Suomen kalatalousryhmä,

maakuntaliitot, Suomen kuntaliitto, Etelä-Pirkanmaan seutuhallinto ja Suomen yrittäjät.

17. KANSALLINEN MAASEUTUVERKOSTO

17.1. Kansallisen maaseutuverkoston perustamismenettely ja -aikataulu

Kansallinen maaseutuverkosto perustetaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun maaseudun kehittämisohjelma 2014–2020 on hyväksytty komissiossa. Perustaminen tehdään vuoden 2014 aikana. Syyskuussa 2014 valittiin avoimella hakumenettelyllä kansallisen maaseutuverkoston johtaja. Johtajan valinnan jälkeen aloitetaan kansallisen maaseutuverkoston muiden työntekijöiden rekrytointiprosessi. Tavoitteena on, että kansallinen maaseutuverkosto aloittaa toimintansa vuoden 2015 alussa.

Hallintoviranomainen (MMM) nimittää kansalliselle maaseutuverkostolle ohjausryhmän ja ohjausryhmän puheenjohtajan. Ohjausryhmä asetetaan syksyllä 2014.

Kansallista maaseutuverkostoa palveleva yksikkö (maaseutuverkostopalvelut) perustetaan osaksi Maaseutuvirastoa.

17.2. Verkoston suunniteltu organisaatio eli tapa, jolla asetuksen (EU) N:o 1305/2013 54 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut maaseudun kehittämisen parissa toimivat järjestöt ja viranomaiset, myös kumppanit, saadaan mukaan toimintaan, ja se, miten verkostoitumistoimia helpotetaan

Kansalliseen maaseutuverkostoon kutsutaan osallistumaan kaikki yleisasetuksen 1303/2013 artiklan 5 mukaiset kumppanit, joita ovat maaseudun kehittämisohjelman hallinnon sekä ohjelman sisältöön liittyvien sosio-ekonomisten partnereiden ja kansalaisjärjestöjen edustajat. Kaikki asiasta kiinnostuneet tahot voivat osallistua maaseutuverkostoon.

Maaseutuverkoston ohjausryhmä ohjaa maaseutuverkoston toiminnan painopisteitä. Se hyväksyy maaseutuverkoston monivuotisen toimintasuunnitelman ja vuotuiset toimintasuunnitelmat. Eri tahojen osallistumismahdollisuuden ja ohjelman eri osa-alueiden kehittämispotentiaalin hyödyntämisen varmistamiseksi perustetaan lisäksi riittävä määrä teemakohtaisia alatyöryhmiä. Alatyöryhmät voivat tarvittaessa nostaa oman toimeksiantonsa mukaisia asioita käsiteltäväksi maaseutuverkoston ohjausryhmässä ja toteutettavaksi vuosisuunnitelman kautta.

17.3. Yhteenvetokuvaus kansallisen maaseutuverkoston ohjelman tavoitteiden mukaisesti toteuttamien toimenpiteiden pääluokista

Maaseutuverkoston toiminnan tavoitteena on

- sidosryhmien osallistuminen maaseudun kehittämiseen lisääntyy;
- maaseudun kehittämisohjelman toimeenpanon laatu ja erityisesti alueellinen näkyvyys paranee;
- tieto maaseudun kehittämisen mahdollisuuksista välittyy suurelle yleisölle ja mahdollisille tuensaajille;

- innovointi maataloudessa, elintarviketuotannossa, metsätaloudessa ja maaseutualueilla lisääntyy.

Tavoitteiden toteuttamiseksi maaseutuverkostopalvelut

- viestii ohjelman toimenpiteistä, tukijärjestelmistä, tuloksista ja maaseutuverkoston toiminnasta mm. verkko- ja mediaviestinnän sekä julkaisujen avulla. Kehittää viestintävälineitä maaseutuverkoston käyttöön. Laatii viestintäsuunnitelman ohjelman hallintoviranomaisen johdolla ja valtakunnallisen viestintäverkoston kanssa;
- kokoaa ja esittelee hanke-esimerkkejä ohjelman kaikista prioriteeteista ja toimenpiteistä sekä jakaa ohjelman toteutuksen hyviä käytäntöjä. Tietoa hyvistä käytännöistä levitetään mm. eri viestintäkanavien kautta sekä koulutustilaisuuksissa;
- varmistaa ohjelman arvioinnissa ja seurannassa esiin nousseiden tulosten siirtymisen ohjelman toteuttajille ja käytäntöön. Kokoaa maaseutuverkoston toimijoita edistämään ohjelman teemoja Uusien toimijoiden mukaansaamiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Arvioi verkoston toiminnan vaikuttavuutta ohjelman mahdollisuuksien ja tulosten tietoisuuden lisääjänä ja toimijoiden aktivoijana;
- kouluttaa ja tukee ohjelman toimijoiden verkostoitumista järjestämällä esimerkiksi tapaamisia ja koulutuksia. Edistää alueidenvälisiä ja valtakunnallisia hankkeita ja tukee ohjelman koordinaatiota ja yhteistyötä eri rahoittajien kesken laajojen hankekokonaisuuksien syntymiseksi
- tukee eri teemojen välistä, alueiden välistä ja kansainvälistä yhteistyötä, (erityisesti yhteistyökumppaneiden hankinta);
- tukee asiantuntijoiden, neuvojien ja innovaatiotoiminnan verkostoitumista, mukaan lukien EIP-verkoston tuki, mm. järjestämällä erityistä, näille toimijoille suunnattua, koulutusta;
- osallistuu ja vaikuttaa EU:n maaseutuverkoston toimintaan, mm. välittämällä aktiivisesti tietoa muiden EU-maiden hyvistä maaseudun kehittämisen käytännöistä suomalaisille toimijoille sekä Suomen hyvistä käytännöistä EU:n maaseutuverkostolle.

Maaseutuverkoston ja maaseutuverkostopalveluiden tavoitteet ja toiminta määritellään tarkemmin maaseutuverkoston toimintasuunnitelmassa. Toiminnan sisältö määritellään siten, että se edistää ohjelman tavoitteiden toteutumista.

17.4. Kansallisen maaseutuverkoston perustamiseen ja toimintaan käytettävissä olevat varat

Maaseutuverkoston toimintaan varataan yhteensä 10 miljoonaa euroa julkista rahoitusta ohjelmakaudelle 2014 - 2020.

18. ENNAKKOARVIOINTI TODENNETTAVUUDESTA, VALVOTTAVUUDESTA JA VIRHERISKISTÄ

18.1. Hallintoviranomaisen ja maksajaviraston lausunto maaseudun kehittämisohjelmasta tuettujen toimenpiteiden todennettavuudesta ja valvottavuudesta

Toimenpiteiden valmistelussa on otettu huomioon todennettavuus ja valvottavuus sekä hallinnon yksinkertaistaminen. Maa- ja metsätalousministeriö hallintoviranomaisena ja Maaseutuvirasto hallintoviranomaisena ja maksajaviranomaisena ovat valmistelleet ohjelmaan valituista toimenpiteistä todennettavuuden ja valvottavuuden ennakkoanalyysin ja vakuuttavat, että toimenpiteet ovat todennettavissa ja valvottavissa. Ennakkoanalyysin kooste esitetään tässä (taulukko 18), mutta yksityiskohtaisemmin asiat on esitetty kunkin toimenpiteen kohdalla. Ennakkoanalyysissa on esitetty riskit toimeenpanossa, korjaavat toimet ja yleisarvio.

Taulukko 18. Toimenpiteiden todennettavuus ja valvottavuus

Toimenpiteet	*Riskit toimenpiteen toimeenpanossa (todennettavuus ja valvottavuus)*	*Korjaavat toimet*	*Yleisarvio*
Koulutus ja tiedonvälitys	Puutteet aktivoinnissa, valintakriteereiden noudattamisessa, dokumentoinnissa ja hankintamenettelyiden tuntemisessa, it-järjestelmien toimivuus	Toimeenpano ja valvonta otettu huomioon suunnittelussa, ohjeistus ja koulutus, laadunvalvonta, it-järjestelmien kehittäminen	Tarpeellinen toimenpide ohjelman tavoitteiden kannalta, riittävän hyvin todennettavissa
Neuvonta	Puutteet ohjeistuksessa, it-järjestelmien toimivuus	Toimeenpano ja valvonta otettu huomioon ehtojen suunnittelussa, koulutus	Tarpeellinen toimenpide ohjelman tavoitteiden kannalta, vähentää tahattomia virheitä ja sanktioita
Investoinnit fyysiseen omaisuuteen	Puutteet ohjeistuksessa, valintakriteereiden noudattamisessa, hankintamenettelyissä, yksikkökustannusten tulkinta, it-järjestelmät	Selkeä lainsäädäntö, ohjeet, tarkistuslistat, koulutus, järjestelmien testaus	Tarpeellinen toimenpide ohjelman tavoitteiden kannalta, ohjeistus tärkeässä roolissa
Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen	Puutteet ohjeistuksessa, tarkastusajankohdan suhde toteutusvuoteen	Toimeenpano ja valvonta otettu huomioon suunnittelussa, koulutus	Tarpeellinen toimenpide ohjelman tavoitteiden kannalta, ohjeistus tärkeässä roolissa
Maaseudun palvelujen ja kylien kehittäminen	Puutteet aktivoinnissa, valintakriteereiden noudattamisessa, dokumentoinnissa ja hankintamenettelyiden tuntemisessa, it-järjestelmien toimivuus	Toimeenpano ja valvonta otettu huomioon suunnittelussa, ohjeistus ja koulutus, laadunvalvonta, it-järjestelmien kehittäminen	Tarpeellinen toimenpide ohjelman tavoitteiden kannalta, riittävän hyvin todennettavissa
Ympäristökorvaukset	Todennettavuus, kasvustojen säilyttämisaikaan liittyvät vaatimukset, kasvilajiryhmien suuri määrä	Neuvonta ja koulutus, it-järjestelmien kehittäminen, hallinnolliset tarkastukset	Tarpeellinen toimenpide ohjelman tavoitteiden kannalta, riskeistä huolimatta riittävän hyvin todennettavissa
Luonnonmukainen tuotanto	Todennettavuus, tuotantotarkastusten ajankohta, viljelykiertosuunnitelman huomioiminen viljelyssä, myyntikasvivaatimus	It-järjestelmien kehittäminen, yhdenmukainen ohjeistus viranomaisten kesken	Tarpeellinen toimenpide ohjelman tavoitteiden kannalta, riittävän hyvin todennettavissa
Luonnonhaittakorvaukset	Pinta-alavirheet, pysyvät nurmet	Koulutus, it-järjestelmien kehittäminen	Tarpeellinen toimenpide ohjelman tavoitteiden kannalta, riittävän hyvin todennettavissa
Eläinten hyvinvointi	Heikko todennettavuus, sikojen ja munivien kanojen eläinmäärän tarkastaminen	Koulutus ja neuvonta, it-järjestelmien kehittäminen, hallinnolliset tarkastukset, viranomaisten yhteistyö	Tarpeellinen toimenpide ohjelman tavoitteiden kannalta, vastaa kuluttajien odotuksiin, ohjeistus tärkeässä roolissa
Yhteistyö ja innovaatiot	Puutteet aktivoinnissa, valintakriteereiden noudattamatta jättäminen, puutteellinen dokumentointi, it-järjestelmien toimivuus	Toimeenpano ja valvonta otettu huomioon suunnittelussa, ohjeistus ja koulutus, laadunvalvonta, it-järjestelmien kehittäminen	Tarpeellinen toimenpide ohjelman tavoitteiden kannalta, riittävän hyvin todennettavissa
Leader	Puutteet tuenhakijoiden neuvonnassa, aktivoinnissa tai tiedotuksessa, esteellisyyssääntöjen noudattamisessa, päätösten perusteluissa, hallinnollisessa tarkastuksessa	Toimeenpano ja valvonta otettu huomioon suunnittelussa, ohjeistus ja koulutus, laadunvalvonta, it-järjestelmien kehittäminen, hallinnon ohjaus- ja tarkastuskäynnit	Tarpeellinen toimenpide ohjelman tavoitteiden kannalta, ohjeet, koulutus, neuvonta ja laadunvarmistus
Artikla 44: Leader yhteistyöryhmät	Puutteet tuenhakijoiden neuvonnassa, aktivoinnissa tai tiedotuksessa, esteellisyyssääntöjen noudattamisessa, päätösten perusteluissa, hallinnollisessa tarkastuksessa	Toimeenpano ja valvonta otettu huomioon suunnittelussa, ohjeistus ja koulutus, laadunvalvonta, it-järjestelmien kehittäminen, hallinnon ohjaus- ja tarkastuskäynnit	Tarpeellinen toimenpide ohjelman tavoitteiden kannalta, ohjeet, koulutus, neuvonta ja laadunvarmistus

Taulukko 18. Toimenpiteiden todennettavuus ja valvonta

18.2. Ohjelman täytäntöönpanosta vastaavasta viranomaisesta toiminnallisesti riippumattoman elimen lausunto, jossa vahvistetaan vakiokustannusten, lisäkustannusten ja tulonmenetysten laskennan asianmukaisuus ja paikkansapitävyys

Maatalouden ympäristökorvauksissa, luonnonmukaisessa tuotannossa, luonnonhaittakorvauksissa ja eläinten hyvinvointikorvauksissa tulonmenetyksiin ja aiheutuneisiin kustannuksiin perustuvat korvaustasolaskelmat on tehnyt MTT Taloustutkimus. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT on Suomen johtava ruokajärjestelmän vastuullisuutta, kilpailukykyä ja luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä kehittävä tutkimuskeskus. MTT Taloustutkimuksen keskeistä osaamista on maatila- ja maaseutuyrityksiin, ruokamarkkinoihin, maatalous- ja maaseutupolitiikkaan ja luonnonvarojen kestävään käyttöön liittyvä taloustieteellinen ja yhteiskunnallinen tutkimus- ja kehitystyö. MTT Taloustutkimus on käyttänyt standardikustannuksiin perustuvaa lähestymistapaa ja parhaita käytettävissä olevia lähdeaineistoja toimenpiteistä aiheutuvien kustannusten ja tulonmenetysten laskennassa ja vakuuttaa korvaustasolaskelmien ja niiden perusteella johdettujen korvaustasojen olevan riittäviä ja tarkkoja.

Yksinkertaistettuja kustannusmenettelyjä koskeva lausunto, jossa vahvistetaan laskelmien asianmukaisuus ja paikkansapitävyys on ohjelman liitteenä.

Tarkemmin korvaustasojen laskentametodologiasta on kerrottu kunkin toimenpiteen kohdalla.

19. SIIRTYMÄJÄRJESTELYT

19.1. Siirtymäehtojen kuvaus toimenpiteittäin

Maatalouden ympäristökorvaukset (koodi 10), luonnonmukainen tuotanto (koodi 11), luonnonhaittakorvaukset (koodi 13) ja eläinten hyvinvointi (koodi 14)

Viljelijällä on mahdollisuus vuonna 2014 ohjelman hyväksymiseen saakka jatkaa ohjelmakauden 2007–2013 sitoumuksia ja sopimuksia yhdellä vuodella, joista aiheutuvat menot rahoitetaan ja maksetaan voimassa olevan sitoumuksen ajan ohjelmakauden 2007–2013 varojen tultua käytetyksi loppuun ohjelmakauden 2014–2020 varoista. Arvio ohjelmakaudelle 2014–2020 siirtyvistä menoista voi sisältää samoin periaattein myös muita aiemmin ohjelmakaudella 2007–2013 tehdyistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvia menoja, vaikka pääsääntöisesti vuotta 2013 ja sitä aikaisempia vuosia koskevat menot rahoitetaan ja takaisinperinnät otetaan huomioon 31.12.2015 saakka ohjelmakauden 2007-2013 varoista. Ohjelmakauden 2007–2013 sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat menot maksetaan kohdassa 10.2. mainitun maaseuturahaston rahoitusosuuden mukaisesti ja ne ovat eroteltavissa tietojärjestelmässä ohjelmakauden 2014–2020 muista menoista.

Ohjelman mukaisia uusia sitoumuksia ohjelmakauden 2014–2020 varoista tehdään aikaisintaan ohjelman hyväksymisestä alkaen.

Muut toimenpiteet

Ohjelmakauden 2007–2013 toimintalinjoilla 1, 3 ja 4 viimeiset uudet sitoumukset on tehty pääsääntöisesti 31.12.2013 mennessä. Eräissä poikkeustapauksissa on annettu mahdollisuus jatkaa vuonna 2014 sitoumusten tekemistä ohjelmakauden 2007–2013 varoista. Poikkeus koskee toimintalinjojen 1, 3 ja 4 lisäksi myös toimintalinjan 2 ei-tuotannollisia investointeja (koodi 4.4), joissa myös voi poikkeustapauksissa siirtyä vähäinen määrä rahoitettavaksi edellä mainittujen periaatteiden mukaisesti ohjelmakauden 2014–2020 varoista. Pääsääntöisesti ohjelmakauden 2007–2013 sitoumuksista ja sopimuksista ei arvioida siirtyvän muita kuin edellä kuvattuja menoja rahoitettavaksi ohjelmakauden 2014–2020 varoista.

Ohjelmakauden 2014–2020 muissa kuin edellä kuvatuissa toimenpiteissä tehdään valmistelevia toimia ennen ohjelman hyväksymistä, mutta ohjelman mukaisia uusia sitoumuksia ja sopimuksia ohjelmakauden 2014–2020 varoista tehdään aikaisintaan ohjelman hyväksymisestä alkaen, kuitenkin niin että edellä mainituissa poikkeustapauksissa varmistetaan, ettei uusia sitoumuksia enää siinä vaiheessa tehdä ohjelmakauden 2007–2013 varoista.

Ohjelmakauden 2014–2020 tekninen apu otetaan tarvittaessa käyttöön kansallisella riskillä ennen ohjelman hyväksymistä, kuitenkin niin että ohjelmakausien 2007–2013 ja 2014–2020 teknisten apujen ollessa samanaikaisesti käytettävissä yksittäisten menojen kohdentuminen varmistetaan joko ohjelmakauteen 2007–2013 tai 2014–2020. Näiden periaatteiden mukaisesti otetaan myös tarvittaessa käyttöön niiden toimintaryhmien toimintaraha, jotka valintakomitea on ehdottanut valittavaksi ohjelmakaudella 2014-2020 toimiviksi toimintaryhmiksi.

19.2. Ohjeellinen siirtotaulukko

Toimenpiteet	Suunniteltu unionin kokonaisrahoitusosuus 2014–2022 (€)
M01 – Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (14 artikla)	0,00
M02 – Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut (15 artikla)	0,00
M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla)	100 000,00
M06 – Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen (19 artikla)	0,00
M07 – Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla (20 artikla)	0,00
M10 – Maatalouden ympäristö ja ilmasto (28 artikla)	135 900 000,00
M11 – Luonnonmukainen maatalous (29 artikla)	14 000 000,00
M13 – Tuet alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia tai muita erityisrajoitteita (31 artikla)	180 000 000,00
M14 – Eläinten hyvinvointi (33 artikla)	30 000 000,00
M16 – Yhteistyö (35 artikla)	0,00
M19 - Tuki yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen (Leader) (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artikla)	0,00
M20 – Tekninen tuki – Jäsenvaltiot (51–54 artikla)	0,00
Total	360 000 000,00

20. TEMAATTISET ALAOHJELMAT

Temaattisen alaohjelman nimi

Asiakirjat

Asiakirjan otsikko	Asiakirjan tyyppi	Asiakirjan päivämäärä	Paikallinen viite	Komission viite	Tarkistussumma	Tiedostot	Lähetyspäivämäärä	Lähettäjä
M11 - Luonnonmukaisen tuotannon laskelmat	8.2 M11 – Luonnonmukainen maatalous (29 artikla) – liite	25-11-2014		Ares(2022)5136149	1294240465	Luonnonmukaisen tuotannon laskelmat	14-07-2022	nanttile
Maaseutualueet ELY-keskuksittain	8.1 Toimenpiteen kuvaus – yleiset edellytykset – liite	25-11-2014		Ares(2022)5136149	992803854	Maaseutualueet ELY-keskuksittain	14-07-2022	nanttile
M04.4 - Ei-tuotannollisten investointien laskelmat	8.2 M04 – Investoinnit fyysiseen omaisuuteen (17 artikla) – liite	25-11-2014		Ares(2022)5136149	2227234050	M04.4 - Ei-tuotannollisten investointien laskelmat	14-07-2022	nanttile
Aluesuunnitelmien tiivistelmät	8.1 Toimenpiteen kuvaus – yleiset edellytykset – liite	25-11-2014		Ares(2022)5136149	3222285278	Aluesuunnitelmien tiivistelmät	14-07-2022	nanttile
14.1.1 - Viherryttämistuen linjaukset	14 Tiedot täydentävyydestä – liite	25-11-2014		Ares(2022)5136149	241927236	14.1.1 Viherryttämistuen linjaukset	14-07-2022	nanttile
18 - Yksinkertaistetut kustannusmenettelyt - lausunto	18 Ennakkoarviointi todennettavuudesta, valvottavuudesta... – liite	29-05-2015		Ares(2022)5136149	613231209	18. Yksinkertaistetut kustannusmenettelyt	14-07-2022	nanttile
3 - Ohjelman ennakkoarviointi	3 Ennakkoarviointikertomus – liite	25-11-2014		Ares(2022)5136149	3068812511	3 Ohjelman ennakkoarviointi	14-07-2022	nanttile
M10.a - Ympäristökorvauksen laskelmat	8.2 M10 – Maatalouden ympäristö- ja ilmastotoimenpiteet (28 artikla) – liite	05-06-2015		Ares(2022)5136149	562465178	M10a Ympäristökorvauksen laskelmat	14-07-2022	nanttile
M13 - Luonnonhaittakorvauksen aluejako ja kuntaluettelo	8.2 M13 – Tuet alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia tai muita erityisrajoitteita (31 artikla) – liite	25-11-2014		Ares(2022)5136149	3289089752	M13 Luonnonhaittakorvauksen aluejako ja kuntaluettelo	14-07-2022	nanttile

M10.b - Toimien suhde maatalouskäytäntöihin	8.2 M10 – Maatalouden ympäristö- ja ilmastotoimenpiteet (28 artikla) – liite	25-11-2014		Ares(2022)5136149	3606649876	M10b Toimien suhde maatalouskäytäntöihin	14-07-2022	nanttile
M14 - Eläinten hyvinvointikorvauksen laskelmat	8.2 M14 – Eläinten hyvinvointi (33 artikla) – liite	29-11-2017		Ares(2022)5136149	1769608281	M14 Eläinten hyvinvointikorvauksen laskelmat	14-07-2022	nanttile
15 Ruokaviraston akkreditointi	15 Ohjelman täytäntöönpanojärjestelyt – liite	07-01-2019		Ares(2022)5136149	1329544208	15 Ruokaviraston akkreditointi	14-07-2022	nanttile
M10 - Valvonnan toimikohtainen kuvaus	8.2 M10 – Maatalouden ympäristö- ja ilmastotoimenpiteet (28 artikla) – liite	25-11-2014		Ares(2022)5136149	798487384	M10 Valvonnan toimikohtainen kuvaus	14-07-2022	nanttile